

СБОРНИКЪ

ДОКУМЕНТОВЪ,

КАСАЮЩИХСЯ АДМИНИСТРАТИВНАГО УСТРОЙСТВА

СЪВЕРО-ЗАПАДНАГО КРАЯ

П Р И .

ИМПЕРАТРИЦЪ ЕКАТЕРИНЪ II.

(1792—1796).

Издание Виленской Комиссии для разбора древнихъ актовъ.

В И Л Ъ Н А .

Типографія «Русскій Починъ», уг. Преображенской и Семеновской ул., д. Мацкевича.

1903.

Екатерина

СБОРНИКЪ

ДОКУМЕНТОВЪ,

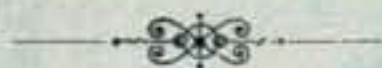
КАСАЮЩИХСЯ АДМИНИСТРАТИВНАГО УСТРОЙСТВА

СЪВЕРО-ЗАПАДНАГО КРАЯ

ПРИ

ИМПЕРАТРИЦЪ ЕКАТЕРИНЪ II.

(1792—1796).

Издание Виленской Комиссии для разбора древнихъ актовъ.

ВИЛЬНА.

Типографія «Русскій Починъ», уг. Преображенской и Семеновской ул., д. Мацкевича.

1903.

О Г Л А В Л Е Н І Е.

№№	СТР.	№№	СТР.
1.—1792 г. Мая 6. Декларация, поданная министромъ Ея Императорскаго Величества Булгаковымъ въ Варшавѣ Министерству Польскому.—О вступленіи Россійскихъ войскъ въ области республики	1	5.—1793 г. Апрѣля 13. Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи Епархій въ новопріобрѣтенныхъ отъ Польши Областяхъ	12
2.—1792 г. Декабря 8. Именный, данный Генералу Кречетникову.—О распоряженіяхъ въ Польскихъ Областяхъ, занятыхъ Россійскими войсками	5	6.—1793 г. Апрѣля 13. Манифестъ.—О невзысканіи окладныхъ доходовъ въ казну съ новопріобрѣтенныхъ отъ Польши Областей до 795 года	13
3.—1793 г. Марта 27. Манифестъ Генераль-Аншефа Кречетникова, объявленный по Высочайшему повелѣнію въ станѣ Россійскихъ войскъ при Полонно—о присоединеніи Польскихъ областей къ Россіи	8	7.—1793 г. Маія 6. Именный, данный Военной Коллегіи.—О преобразованіи Польскихъ войскъ, вступившихъ въ Россійское подданство, и о переименованіи бригадъ по прилагаемому у сего росписанію	14
4.—1793 г. Апрѣля 13. Именный, данный Сенату.—О присоединеніи къ Россіи отъ Польши нѣкоторыхъ Областей, и объ учрежденіи изъ оныхъ Губерній: Минской, Изяславской и Брацлавской	11	8.—1793 г. Іюля 11. Трактатъ заключенный въ Гродно между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою и Его Величествомъ Королемъ и Яснѣйшею Рѣчью Посполитою Польскими	15
		9.—1794 г. Апрѣля 19. Именный, данный правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго	

№№

стр.

- го Генераль-Поручику Тутолмину.— О правѣ владѣнія коронными имѣніями по привилегіямъ всѣмъ тѣмъ, кто на вѣрность подданства присягу учинилъ 20
- 10.—1794 г. Іюня 23. Именной, данный Сенату. О сборѣ съ Евреевъ - записавшихся по городамъ въ мѣщанство и купечество, установленныхъ податей вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій —
- 11.—1794 г. Іюля 8. Именной, данный правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Ізяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.— О дозволеніи въ оныхъ Губерніяхъ продавать привезенные запрещенные товары и о принятіи предосторожности, дабы оныя во внутреннія Губерніи отпращиваемы не были 21
- 12.—1794 г. Сентября 7. Именной, данный Сенату.— Объ укомплектованіи Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Ізяславской и Брацлавской Губерній, а Егерскихъ корпусовъ изъ таковыхъ же Минской, Полоцкой и Могилевской; о срокѣ службы набираемымъ людямъ; о поступаніи во взысканіи рекрутскихъ денегъ съ купечества и Евреевъ по указу 3 Маія 783, и о наполненіи полковъ Лейбъ - военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ людьми изъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ —
- 13.—1794 г. Сентября 7. Именной, данный Предсѣдательствующему Военной Коллегіи Гра-

№№

стр.

- фу Салтыкову.— Объ укомплектованіи флотовъ; о зачетѣ рекрутскихъ квитанцій и объ опредѣленіи плѣнныхъ и бывшихъ въ уничтоженныхъ Польскихъ полкахъ людей, во внутренніе полки и гарнизоны 22
- 14.—1794 г. Сентября 28. Именной, данный правящему должностъ Генераль - Губернатора Минскаго, Ізяславскаго и Брацлавскаго Генераль - Поручику Тутолмину.— О невыпускѣ лошадей изъ оныхъ губерній за границу 23
- 15.—1794 г. Октября 30. Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.— О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на три части и о образѣ управленія оными.— Съ приложеніемъ Манифеста обнародованнаго Княземъ Репнинымъ —
- 16.—1794 г. Ноября 15. Сенатскій. — О дозволеніи приѣма отъ Бѣлорусскихъ помѣщиковъ представляемыхъ ими изъ тамошнихъ ихъ деревень крестьянъ за Великороссійскія вотчины въ рекруты, въ зачетъ будущихъ наборовъ 35
- 17.—1794 г. Ноября 22. Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.— Съ приложеніемъ присяги для жителей Великаго Княжества Литовскаго 36
- 18.—1794 г. Декабря 14. Именной, данный Генераль - Прокурору.— О разрѣшеніи выпуска ассигнацій въ новоприсоединенныя отъ Польши области 37
- 19.—1794 г. Декабря 14. Именной, данный Генералу Князю

№№	СТР.	№№	СТР.
Репнину.—О введеніи въ употребленіе ассигнацій во всѣхъ занимаемыхъ войсками мѣстахъ Литовскаго Княжества	38	также пограничной цѣпи и стражи на новой границѣ	40
20.—1795 г. Января 19. Именной, данный Бѣлорусскому Генераль-Губернатору Пассеку.—О покупкѣ хлѣба жителямъ Великаго Княжества Литовскаго въ Губерніяхъ Полоцкой и Могилевской	39	25.—1795 г. Маія 3. Именной, данный Сенату.—О составленіи Минскаго намѣстничества изъ тринадцати округовъ	42
21.—1795 г. Февраля 8. Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.—О свободномъ обращеніи Бланковыхъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ	—	26.—1795 г. Маія 3. Именной, данный правящему должностъ Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Губернатора Тутолмина.—О разныхъ распоряженіяхъ касательно устройства Минской Губерніи	—
22.—1795 г. Апрѣля 12. Именной, данный правящему должностъ Генераль - Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль - Поручику Тутолмину. — Объ увольненіи польскихъ жителей отъ хлѣбной подати и о сборѣ съ нихъ вмѣсто того деньгами	—	27.—1795 г. Мая 3. Именной, данный правящему должностъ Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Губернатора, Тутолмину. — О произвожденіи Бургомистрамъ и Ратманамъ жалованья изъ городскихъ доходовъ, съ приложеніемъ штата чинамъ для пограничныхъ дѣлъ	44
23.—1795 г. Апрѣля 12. Именной, данный Синоду.—Объ учрежденіи въ трехъ присоединенныхъ отъ Польши Губерніяхъ и въ Каменецкой Области по одному мужескому и одному женскому монастырю	40	28.—1795 г. Маія 3. Именной, данный правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину. — О правилахъ отдачи секвестрованныхъ имѣній Польскимъ владѣльцамъ, участвовавшимъ въ произшедшемъ бунтѣ и прикосновеннымъ къ оному	45
24.—1795 г. Мая 1. Именной, данный Правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—О принятіи присяги отъ жителей вновь присоединенныхъ къ Россіи отъ Польши, при послѣднемъ ея раздѣленіи, областей; объ устройствѣ оныхъ на основаніи Учрежденія о Губерніяхъ и объ установленіи Таможенъ,		29.—1795 г. Мая 16. Манифестъ правящаго должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмина.—О присягѣ жителей сихъ губерній на вѣрность подданства	46
		30.—1795 г. Іюня 20. Именной, данный Генераль-Прокурору.—О наказаніи участвовавшихъ въ Польскомъ мятежѣ	48
		31.—1795 г. Іюля 18. Именной, данный Генераль-Прокурору.—О приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правле-	

№№	СТР.	№№	СТР.
нія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Сената Департаментъ	50	ный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль - Губернатору Князю Репнину. — О переименованіи мѣстечекъ Литовской Губерніи Кобрини и Шавеля уѣздными городами	70
32.—1795 г. Іюля 26. Сенатскій. О выдачѣ третняго жалованья не въ зачетъ перемѣщаемымъ въ новопріобрѣтенныя Губерніи: Минскую, Изяславскую и Брацлавскую, чинамъ и канцелярскимъ служителямъ	50	39.—1795 г. Ноября 7. Сенатскій. — О послѣдовавшемъ открытіи Минскаго Намѣстничества	71
33.—1795 г. Іюля 31. Именный, данный Сенату. — О правилахъ продовольствія солью пріобрѣтенныхъ отъ Польши Губерній: Минской, Волынской, Подольской, Брацлавской и Литовской	52	40.—1795 г. Ноября 14. Именный, данный правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину. — Объ отсылкѣ праздновающихъ нижнихъ воинскихъ чиновъ, изъраспущенныхъ Польскихъ войскъ, въ работы и на поселеніе въ Екатеринославскую губернію	—
34.—1795 г. Сентября 1. Именный, данный правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину. — О позволеніи свободнаго выпуска хлѣба за границу	54	41.—1795 г. Декабря 14. Именный, Лифляндскому, Эстляндскому, Слонимскому и Виленскому Генераль - Губернатору Князю Репнину. — О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на двѣ губерніи	—
35.—1795 г. Сентября 6. Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Репнину. — О приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ	—	42.—1795 г. Декабря 14. Именный, данный Сенату. — О присоединеніи къ Россійской Имперіи всей части Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ занята была войсками. Съ приложеніемъ состоявшагося по сему предмету Манифесту	73
36.—1795 г. Сентября 6. Именный, данный Минскому, Волынскому, Подольскому и Брацлавскому Генераль - Губернатору Тутолмину. — Объ устроеніи почтъ и содержаніи оныхъ въ губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской	56	43.—1795 г. Декабря 14. Именный, данный Сенату. — О учрежденіи таможенной стражи по границѣ Литовской Губерніи, начиная отъ того пункта, гдѣ она смежна съ Губерніею Волынской до Балтійскаго моря	74
37.—1795 г. Октября 8. Именный, данный Сенату. — О сборѣ рекрутъ съ 500 душъ по одному человѣку	70	44.—1796 г. Января 19. Именный, данный Лифляндскому,	
38.—1795 г. Октября 10. Имен-			

№№

СТР.

- Эстляндскому, Виленскому и
Слонимскому Генераль-Губерна-
тору Князю Репнину.—О раз-
рѣшеніи выпуска изъ Россій-
скихъ портовъ въ Губерніяхъ
Рижской, Ревельской и Кур-
ляндской, также и изъ Губерній
Виленской и Слонимской въ
области Пруссіи всякаго рода
хлѣба и о мѣрахъ къ отвраще-
нію недостатка въ собственномъ
продовольствіи сихъ Губерній,
при таковомъ вывозѣ быть мо-
гущаго 76
- 45.—1796 г. Января 21. Сенат-
скій.—О взысканіи съ евреевъ,
записавшихся въ мѣщанское
звание по 500 рублей за рекру-
та, согласно съ указомъ 1794
года Сентября 7 77
- 46.—1796 г. Января 22. Высочай-
ше утвержденный докладъ Се-
ната.—О гербахъ городовъ: Мин-
ской, Волынской, Брацлавской
и Подольской Губерній 78
- 47.—1796 г. Іюня 5. Именной,
данный Екатеринославскому Воз-
несенскому и Таврическому Ге-
нераль-Губернатору Князю Зу-
бову. О переселеніи въ сіи гу-
берніи на казенныя земли чин-
шевой шляхты съ помѣщичьихъ
земель въ присоединенныхъ отъ
Польши губерніяхъ 84
- 48.—1796 г. Августа 8. Именной,
данный Сенату.—Объ учрежде-
ніи Виленскаго и Слонимскаго
Намѣстничества, о раздѣленіи
оныхъ на уѣзды. Съ приложе-
ніемъ штатовъ сихъ Намѣстни-
чествъ 88
- 49.—1796 г. Августа 8. Имен-
ный, данный Лифляндскому, Эст-
ляндскому, Виленскому и Сло-
нимскому Генераль-Губернатору
Князю Репнину. — О разныхъ
распоряженіяхъ, относящихся къ

№№

СТР.

- устройству Виленской и Сло-
нимской Губерніи 88
- 50.—1796 г. Сентября 13. Имен-
ный, данный Сенату.—О наборѣ
рекрутъ съ 500 душъ по 5 че-
ловѣкъ 89
- 51.—1796 г. Октября 15. Имен-
ный, данный Лифляндскому, Эст-
ляндскому, Виленскому и Сло-
нимскому Генераль-Губернато-
ру Князю Репнину.—О произ-
воденіи изъ доходовъ сихъ
Губерній пенсій разнымъ ли-
цамъ, церквамъ и монастырямъ,
которые до минувшаго въ Поль-
шѣ мятежа производимы были
изъ бывшихъ экономическихъ
въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ . 90
- 52.—1796 г. Октября 29. Имен-
ный, данный Лифляндскому Эст-
ляндскому, Виленскому и Сло-
нимскому Генераль-Губернато-
ру Князю Репнину.—О устрое-
ніи почты въ Губерніяхъ Ви-
ленской и Слонимской —

- 1.—1792 г. Іюня 25. Актъ воль-
ной конфедерации Минскаго во-
еводства 93
- 2.—1792 г. Іюня 27. Универсалъ
гетмана Коссаковского обывате-
лямъ Минскаго Воеводства о
строгомъ исполненіи Распоря-
женія Минской конфедерации . 105
- 3.—1792. Іюля 3. Универсалъ
гетмана Коссаковского литов-
скимъ войскамъ о присоеди-
неніи къ генеральной конфедера-
ции, а также универсалъ мар-
шалка Путкамера о нѣкоторыхъ
распоряженіяхъ конфедерации
Минскаго воеводства 109
- 4.—1792 г. Августа 29. Универ-
салъ маршалка генеральной Ли-
товской конфедерации Забѣлло,

№№

СТР.

- приглашающій въ Брестъ совѣтниковъ (konsyliarzow) на совѣщаніе съ представителями коронной конфедерации 111
- 5.—1792 г. Августа 13. Запрещеніе литовской генеральной конфедерации собирать подати впредь до возвращенія въ Литву властей и войскъ 112
- 6.—1792 г. Августа 3. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации къ обывателямъ Минскаго воеводства, воспреещающій имъ приставать къ сторонникамъ Конституціи 3 мая и приглашающій приписываться къ конфедерации генеральной 113
- 7.—1792 г. Августа 17. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации о порядкѣ судопроизводства 115
- 8.—1792 г. Августа 24. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации относительно снабженія фуражемъ русскихъ и польскихъ войскъ 117
- 9.—1792 г. Августа 25. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации объ открытіи по городамъ и мѣстечкамъ судовъ, согласно съ ихъ правами и привилегіями 118
- 10.—1792 г. Августа 27. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации епископамъ о томъ, чтобы проповѣдники не касались въ своихъ проповѣдяхъ политики, чтобы сочиненія духовнаго содержанія не печатались безъ разрѣшенія духовной цензуры, чтобы помѣщики не притѣсняли крестьянъ и т. п. 120
- 11.—1792 г. Августа 30. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации, разъясняющій права и обязанности конфедераций воеводскихъ и повѣтовыхъ 121

№№

СТР.

- 12.—1792 г. Сентября 1. Списокъ должностныхъ лицъ, избранныхъ генеральной Литовской конфедерацией 122
- 13.—1792 г. Октября 2. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации объ открытіи присутственныхъ мѣстъ, о взносѣ податей и о курсѣ русской монеты 125
- 14.—1792 г. Октября 2. Универсалъ генеральной Литовской конфедерации о перенесеніи въ Гродну присутственныхъ мѣстъ 126
- 15.—1792 г. Октября 2. Универсалъ, запрещающій обывателямъ поступать въ члены противоправительственныхъ обществъ и клубовъ 127
- 16.—1792 г. Октября 2. Универсалъ Гродненской повѣтовой конфедерации о взносѣ податей, частью мѣстною, а частью Россійскою монетою 128
- 17.—1793 г. Января 14. Объявленіе минскаго губернатора Неплюева объ освобожденіи обывателей въ присоединенномъ краѣ отъ всѣхъ налоговъ до 1-го Января 1795 г., за исключеніемъ 10-го и 20-го грошей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ пожертвованій 130
- 18.—1793 г. Апрѣля 5. Засвидѣтельствованіе подполковника Шилина о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базиліанскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за себя и за своихъ крестьянъ 131
- 19.—1793 г. Апрѣля 7. Отвѣтъ конфедерации Рѣчицкаго уѣзда генералъ-маіору Кноррингу въ которомъ заключаются свѣдѣнія о числѣ городскихъ поселеній и дымовъ въ этомъ уѣздѣ, а

№№	стр.	№№	стр.
также объ опубликованіи манифеста генераль-губернатора Кречетникова	131	подданство Фабіаномъ Свенторжецкимъ за брата его Іосифа .	139
20.—1793 г. Апрѣля 12. Объявленіе о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ	132	29. 1793 г. Апрѣля 28. Универсалъ маршалка Прушановскаго дворянамъ Рѣчицкаго уѣзда объ открытіи судовъ	140
21.—1793 г. Апрѣля 16. Резолюція генераль-губернатора Кречетникова на разные запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго относительно судопроизводства	133	30.—1793 г. Апрѣля 29. Довѣренность Писанки Годлевскому на принесеніе присяги на вѣрность и веденіе дѣлъ	—
22.—1793 г. Апрѣля 21. Универсалъ генераль-маіора Кнорринга о судопроизводствѣ	135	31.—1793 г. Апрѣля 30. Актъ избранія делегатовъ отъ жителей Рѣчицкаго уѣзда для выраженія Императрицѣ Екатерины II-й вѣрноподданныхъ чувствъ	141
23.—1793 г. Апрѣля 10. Письмо генерала Кнорринга рѣчицкому маршалку Прушановскому объ оставленіи въ присоединенныхъ областяхъ прежняго порядка судопроизводства	137	32.—1793 г. Апрѣль. Паспортъ, выданный генераль-губернаторомъ Кречетниковымъ Симону Скирмунту	142
24.—1793 г. Апрѣля 10. Засвидѣтельствованіе князя Ратѣева о принесеніи присяги на русское подданство Иваномъ Дескориномъ	137	33.—1793 г. Мая 1. Универсалъ минскаго воеводы Хмары о времени открытія земскихъ и городскихъ судовъ въ Рѣчицкомъ уѣздѣ	143
25.—1793 г. Апрѣля 20. Засвидѣтельствованіе генераль-маіора Арсеньева о принесеніи присяги на русское подданство монахинями Виленскаго монастыря визитокъ	138	34.—1793 г. Мая 3. Предписаніе подпоручика Вольщана объ изыятіи мечей и уничтоженіи висѣлицъ, въ виду отмѣны смертной казни	144
26.—1793 г. Апрѣля 22. Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базилианскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за всю братію	—	35.—1793 г. Мая 3. Предписаніе подпоручика Вольщана о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ .	145
27.—1793 г. Апрѣля 26. Засвидѣтельствованіе генераль-аншефа Іакова Сиверса о принесеніи присяги на русское подданство поручикомъ Вольскимъ	139	36.—1793 г. Мая 3. Распоряженіе Неплюева относительно устройства земскихъ и городскихъ судовъ во вновь присоединенныхъ къ Россіи областяхъ	—
28. Засвидѣтельствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское		37.—1793 г. Мая 3. Универсалъ пинскаго земскаго судьи Свѣжинскаго относительно открытія земскихъ и городскихъ судовъ .	147
		38.—1793 г. Мая 7. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи смертной казни и объ	

№№	СТР.	№№	СТР.
уничтоженіи въ городахъ висѣ- лицъ	148	ковъ на мѣсто оставшихся въ Польшѣ	155
39.—1793 г. Мая 10. Довѣрен- ность ротмистра 4-го полка Би- зала Кричинскаго намѣстнику 2-го полка Александру Кричин- скому на принесеніе за него присяги на русское подданство. —		48.—1793 г. Мая 24. Засвидѣ- тельствованіе минскаго вице-гу- бернатора Михайлова о прине- сеніи присяги на русское под- данство Монкевичемъ за Куке- вичеву	156
40.—1793 г. Мая 11. Резолюція минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду на поданные послѣднимъ пункты относительно судопроизводства. 149		49.—1793 г. Мая 25. Приказъ минскаго губернатора Неплюева земскому суду воеводства Мин- скаго относительно прохода полковъ чрезъ воеводство . . . 157	
41.—1793 г. Мая 15. Довѣрен- ность Игнатія Домейки ротмистру Кіяковскому на принесеніе за него присяги на русское под- данство	150	50.—1793 г. Мая —. Засвидѣтель- ствованіе минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство вознымъ Коврецамъ	158
42.—1793 г. Мая 16. Довѣрен- ность Мустафы Юшинскаго на- мѣстника 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское под- данство	151	51.—1793 г. Іюня 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ- явить всѣмъ обывателямъ объ учрежденіи въ Полонномъ осо- бой комиссіи для выдачи воз- награжденія за фуражъ и про- віантъ	158
43.—1793 г. Мая 16. Предложе- ніе майора Гладкова Рѣчицкому земскому суду о поимкѣ бѣглыхъ солдатъ, о сборѣ казенныхъ до- ходовъ и о разрѣшеніи обывате- лямъ Минской губерніи ѣхать на сеймы въ предѣлахъ Польши. 152		52.—1793 г. Іюня 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи всѣхъ жителей отъ податей до 1-го января 1795 г., за исключеніемъ таможенныхъ пошлинъ и добровольныхъ взно- совъ въ казну	159
44.—1793 г. Мая 16. Предложе- ніе Минскаго губернатора Мо- зырскому предводителю дворян- ства объ ускореніи открытія городскаго суда		53.—1793 г. Іюня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, чтобы войска во время похода не притѣсняли жителей при за- нятій квартиръ, а также, чтобы на почтовые станціи брали ло- шадей только изъ ближайшихъ селеній	
45.—1793 г. Мая 18. Актъ избра- нія должностныхъ лицъ Рѣчиц- каго уѣзда	153	54.—1793 г. Іюня 6. Предло- женіе минскаго губернатора Не- плюева Рѣчицкому земскому су- ду о запрещеніи воинскимъ ко-	
46.—1793 г. Мая 18. Предложе- ніе майора Гладкова земскому Рѣчицкому суду о доставленіи ему свѣдѣній о количествѣ мо- настырскихъ имѣній и о запре- щеніи дракъ въ уѣздѣ	155		
47.—1793 г. Мая 20. Актъ избра- нія новыхъ судей и чиновни-			

№№	СТР.
мандамъ пасти лошадей на обывательскихъ лугахъ	161
55.—1793 г. Юня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи недоимокъ за мартовскій кварталъ посредствомъ экзекуціи, а также объ усмирении воинскою командою людей, повинующихся своимъ владѣльцамъ	162
56.—1793 г. Юня 6. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ судопроизводства	—
57.—1793 г. Юня 8. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ употребленіи гербовой бумаги	164
58.—1793 г. Юня 11. Предложеніе Минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о прекращеніи сборовъ, установленныхъ Тарговицкою конфедераціей	—
59.—1793 г. Юня 14. Прошеніе мѣщанъ мѣстечка Гайна минскому губернатору Неплюеву объ освобожденіи ихъ отъ работъ владѣльцу, съ резолюціею губернатора	165
60.—1793 г. Юня 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду руководствоваться указаніями, данными ген.-губернаторомъ Кречетниковымъ Кіевскому и Волынскому воеводамъ	166
61.—1793 г. Юня 15. Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о приѣмѣ обывателями русской монеты	—
62.—1793 г. Юня 15. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ упраздненіи чиновниковъ, завѣдывавшихъ разными сборами въ мѣстечкахъ	167

№№	СТР.
63.—1793 г. Юня 21. Рапортъ Ланаревича объ отсутствіи жалобъ со стороны мѣстныхъ жителей на солдатъ Азовскаго полка, проходившихъ черезъ Минскую губернію	—
64.—1793 г. Юня 23. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о доставленіи сборщиками недоимокъ за мартовскій кварталъ тою же самою монетою, какую они получаютъ изъ первыхъ рукъ, а не ассигнаціями	168
65.—1793 г. Юня 23. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, что послѣдній можетъ приглашать ближайшія воинскія команды въ случаѣ нападенія Могилевскихъ помѣщиковъ на Минскихъ, подъ предлогомъ отыскиванія бѣглыхъ крестьянъ	—
66.—1793 г. Юня 23. Инструкція Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду	169
67.—1793 г. Юня 25. Разрѣшеніе нѣкоторыхъ вопросовъ относительно дѣятельности при новомъ правительствѣ прежде назначенныхъ чиновниковъ	173
68.—1793 г. Юня 26. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи съ челобитчиковъ пошлинъ за простую бумагу въ размѣрѣ стоимости гербовой	174
69.—1793 г. Юня. Инструкція Минскаго губернатора Рѣчицкому городничему Борейшѣ о его обязанностяхъ	—
70.—1793 г. Юля 1. Засвидѣтельство подпоручика Труфонова о принесеніи присяги на русское подданство Антоніемъ Михаловскимъ	180

№№	стр.	№№	стр.
71.—1793 г. Июля 3. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду, о прекращеніи всѣхъ сборовъ до 1 января 1795 г., въ томъ числѣ кожевеннаго	180	ратрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданическихъ чувствъ	187
72.—1793 г. Июля 3. Предложеніе Губернатора Неплюева о порядкѣ взысканія податей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ, а именно 10-го гроша съ имѣній свѣтскихъ лицъ, 20-го гроша съ духовныхъ и т. п.	181	80.—1793 г. Августа 10. Избраніе дворянами воеводства Минскаго депутатовъ для изъявленія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II	188
73.—1793 г. Июля 21. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о присылкѣ квитанцій за забранный фуражъ и провіантъ	—	81.—1793 г. Августа 11. Предложеніе минскаго губернатора о веденіи списковъ вольнымъ чернорабочимъ	190
74.—1793 г. Июля 28. Предложеніе Минскаго губернатора о томъ, чтобы всѣ дѣла рѣшать отъ имени Ея Величества, въ противномъ случаѣ рѣшенія не будутъ имѣть силы	182	82.—1793 г. Августа 12. Избраніе Пинскимъ дворянствомъ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II	191
75.—1793 г. Июля 31. Предложеніе минскаго губернатора о выборѣ въ Мозырскомъ уѣздѣ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II	183	83.—1793 г. Августа 15. Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева о доставленіи свѣдѣній о комиссіяхъ, производившихъ пограничные суды	192
76.—1793 г. Августа 2. Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о вносѣ податей мѣстною монетою	184	84.—1793 г. Августа 21. Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о непринятіи бѣглыхъ людей безъ письменныхъ свѣдѣтельствъ	—
77.—1793 г. Августа 2. Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о доставкѣ фуража и провіанта войскамъ.	—	85.—1793 г. Августа 21. Распоряженіе губернатора минскаго Неплюева объ условіяхъ перехода поселянъ отъ одного владѣльца къ другому.	193
78.—1793 г. Августа 8. Избраніе Рѣчицкимъ дворянствомъ депутата для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданическихъ чувствъ, съ присоединеніемъ нѣкоторыхъ просьбъ	185	86.—1793 г. Августа 23. Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ сношеній жителей Минской губерніи съ молдавскимъ правительствомъ и молдавскими подданными	194
79.—1793 г. Августа 10. Избраніе мозырскимъ дворянствомъ депутата, для выраженія Импе-		87.—1793 г. Августа 23. Предложеніе минскаго губернатора объ образованіи трехъ комиссій въ Минскѣ и выборѣ ассесоровъ	—
		88.—1793 г. Сентября 26. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ учрежденіи въ г. Минскѣ трехъ комиссій по разнымъ дѣламъ	195

№№

СТР.

- 89.—1793 г. Сентября 27. Пред-
ложение минскаго губернатора
Неплюева Рѣчицкому земскому
суду, о томъ, чтобъ налоги вно-
сились въ казну черезъ старо-
сту, какъ было до конституціи
3 мая 1791 г.
- 90.—1793 г. Сентября 28. Распо-
ряженіе минскаго губернатора
Неплюева земскому и городскому
Рѣчицкимъ судамъ о скорѣйшей
присылкѣ въ Минскъ ассесоровъ 196
- 91.—1793 г. Сентября 28. Пред-
ложение минскаго губернатора
Неплюева о порядкѣ разсмотрѣ-
нія документовъ на вольность
и шляхетство 197
- 92.—1793 г. Сентября 29. Пред-
ложение Минскаго губернатора
Неплюева Рѣчицкому земскому
суду объ освобожденіи жителей
отъ податей до 1 января 1795
года и о совершеніи благодар-
ственныхъ молебствій по этому
случаю
- 93.—1793 г. Октября 1. Подтверж-
деніе минскаго губернатора Не-
плюева Рѣчицкому земскому
суду о болѣе аккуратномъ до-
ставленіи свѣдѣній о ходѣ су-
допроизводства, съ угрозой стро-
жайшей отвѣтственности за не-
исполненіе этого требованія. . . 198
- 94.—1793 г. Октября 6. Предпи-
саніе минскаго губернатора Не-
плюева Рѣчицкому земскому су-
ду о порядкѣ исполненія рѣше-
ній по дѣламъ гражданскимъ и
уголовнымъ 199
- 95.—1793 г. Октября 11. Предло-
женіе минскаго губернатора Не-
плюева объ отобраніи отъ воен-
ныхъ командъ делятовыхъ кви-
танцій и о взысканіяхъ по нимъ
на основаніи общихъ узаконеній 200
- 96.—1793 г. Октября 12. О воспре-
щеніи маркитантамъ торговать

№№

СТР.

- виномъ и мясомъ на винтеръ-
квартирахъ. 201
- 97.—1793 г. Октября 12. Предло-
женіе минскаго губернатора Не-
плюева Рѣчицкому земскому су-
ду о принятіи въ торгахъ и про-
мыслахъ русскихъ денегъ, какъ
въ мѣдной монетѣ, такъ и въ
ассигнаціяхъ, въ настоящемъ
ихъ достоинствѣ 202
- 98.—1793 г. Октября 12. Пред-
ложение минскаго губернатора
Неплюева Рѣчицкому земскому
суду о возвращеніи помѣщи-
ку Василевскому бѣжавшихъ
крестьянъ
- 99.—1793 г. Октября 12. Пред-
ложение минскаго губернатора
Неплюева Рѣчицкому земскому
суду о празднованіи табельныхъ
дней 203
- 100.—1793 г. Октября 12. Предло-
женіе минскаго губернатора Рѣ-
чицкому суду о воспрещеніи
обывателямъ носить трости съ
потаенными кинжалами, клин-
ками и др. орудіями
- 101.—1793 г. Октября 15. Предло-
женіе минскаго губернатора Не-
плюева Рѣчицкому земскому су-
ду о приѣмѣ въ казначействахъ
мѣдной монеты 204
- 102.—1793 г. Октября 15. Четвер-
тое напоминаніе минскаго губер-
натора Неплюева Рѣчицкому
земскому суду о представленіи
ему вѣдомостей о рѣшенныхъ
и нерѣшенныхъ дѣлахъ . . . 205
- 103.—1793 г. Октября 15. Предло-
женіе минскаго губернатора Не-
плюева Рѣчицкому земскому су-
ду о формѣ декретовъ
- 104.—1793 г. Объявленіе губерна-
тора Минскаго о томъ, чтобы
арендаторы казенныхъ имѣній
не притѣсняли живущихъ въ

№№	стр.	№№	стр.
нихъ людей, имѣющихъ разныя привиллегіи	207	охранѣ имѣній, принадлежащихъ Слуцкому Троицкому монастырю	—
105.—1793 г. Объявленіе губернатора Минскаго Неплюева, куда должны представлять жители казенныхъ имѣній разныя свои привиллегіи	—	113.—1794 г. Сентября 22. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ открытіи минскихъ судовъ	214
106.—1793 г. Распоряженіе генераль-губернатора Тутолмина о томъ, чтобывольные люди впредь до ревизіи оставались на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ жили	—	114.—1794 г. Октября 4. Постановленіе шляхты Пинскаго уѣзда о выдачѣ хлѣба и сѣна на нужды русскихъ войскъ	215
107.—1794 г. Января 11. Резолюція губернатора Неплюева по частному дѣлу о томъ, чтобы съ апелляціями обращались въ новый судъ, который будетъ учрежденъ вмѣстоглавнаго Литовскаго трибунала	208	115.—1794 г. Декабря 9. Засвидѣтельствованіе генераль-маіора Дивова о принесеніи присяги княземъ Николаемъ Радзивиломъ на русское подданство	216
108.—1794 г. 4. Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Минскому городскому суду ускорить разборъ дѣла между архіепископомъ Садковскимъ и епископомъ троадскимъ Быковскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю	210	116.—1794 г. Октября 14. Универсалъ Виленской духовной администраціи подвѣдомственному духовенству, чтобъ оно молилось Богу о здравіи Императрицы и всего царствующаго дома, съ приложеніемъ самыхъ молитвъ	217
109.—1794 г. Марта 8. Предложеніе губернатора Неплюева корнету Захаржевскому о представленіи свѣдѣній о поіезуитскихъ имѣніяхъ	211	117.—1794 г. Октября 28. Резолюція генераль-губернатора Тутолмина по нѣкоторымъ важнымъ вопросамъ, возбужденнымъ Мозырскимъ дворянствомъ	218
110.—1794 г. Апрѣля 17. Предложеніе губернатора минскаго Неплюева Слуцкому городскому суду объ уплатѣ долговъ такой монетой, какой было условлено	212	118.—1794 г. Ноября 8. Охранный листъ, выданный Губернаторомъ Неплюевымъ помѣщику Еленскому	221
111.—1794 г. Іюня 20. Инструкція сотнику мѣстечка Бушевчи Хаиму Нисиновичу, данная игуменскимъ городничимъ	213	119.—1794 г. Ноября 8. Резолюція минскаго губернатора Неплюева относительно продажи крѣпкихъ напитковъ на почтовыхъ станціяхъ	222
112.—1794 г. Іюня 22. Предложеніе генераль-губернатора Тутолмина Случорескому суду объ		120.—1794 г. Ноября 8. Предложеніе губ. Неплюева Мозырскому предводителю дворянства, съ разными распоряженіями касательно внутренняго устройства вновь присоединеннаго края	—
		121.—1794 г. Ноября 8. Предложеніе губернатора Неплюева старостѣ Еленскому объ избраніи коморниковъ	224
		122.—1794 г. Ноября 8. Резолю-	

№№	стр.	№№	стр.
ція минскаго губернатора Неплюева объ уплатѣ разныхъ налоговъ	225	кс. Бернардиновъ и о возвращеніи удержанныхъ у нихъ денегъ —	
123.—1794 г. Ноября 8. Охранный листъ отъ г. губ. Неплюева помѣщицѣ Вольбековой	—	134.—1795 г. Января 19. Приказъ генераль-губернатора кн. Репнина Циціанову объ освобожденіи двухъ деревень, принадлежащихъ Виленской р.-к. духовной семинаріи, отъ уплаты пятой части доходовъ	243
124.—1794 г. Ноября 17. Предложеніе генераль-губернатора Тутолмина земскому комиссару Дубенецкому, съ выраженіемъ благодарности за его дѣятельность и указаніемъ на его обязанности	226	135.—1795 г. Января 21. Заявленіе Маковецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	—
125.—1794 г. Ноября 30. Распоряженіе Рекрутскаго Департамента о снаряженіи рекрутъ изъ имѣній Еленскаго	227	136.—1795 г. Января 24. Резолюція Генераль-Губернатора Князя Репнина о томъ, что евреи Виленскаго, Гродненскаго и прочихъ кагаловъ должны остаться при тѣхъ самыхъ правахъ, какими они пользовались до послѣдняго мятежа	244
126.—1794 г. Декабря 24. Квитанція минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, Мозырскому старостѣ, въ принятіи отъ него рекрутъ	228	137.—1795 г. Января 25. Заявленіе Доминика Хрептовича о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи	245
127.—1794 г. Декабря 24. Квитанція Минскаго Рекрутскаго Департамента Еленскому, старостѣ Мозырскому, въ принятіи отъ него рекрутъ	229	138.—1795 г. Января 27. Объ избраніи депутатовъ для выраженія благодарности отъ брестскаго дворянства князю Репнину за разрѣшеніе избрать судей, а также инструкція этимъ депутатамъ	246
128.—1794 г. Декабря 28. Заявленіе князя Друцкаго-Любецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	—	139.—1795 г. Января 28. Избраніе на Гродненскомъ сеймикѣ разныхъ должностныхъ лицъ и особыхъ делегатовъ къ генераль-губернатору Репнину	249
129.—1794 г. Декабря 29. Заявленіе Быковского о томъ же	230	140.—1795 г. Февраля 4. Инструкція князя Репнина относительно избранія судей	251
130.—1794 г. Декабря 30. Заявленіе Варвары Забѣлло о томъ же	231	141.—1795 г. Февраля 9. Заявленіе Ивана Терлецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи	253
131.—1794 г. Указанія Генераль-Губернатора Тутолмина подлежащимъ властямъ о порядкѣ въ которомъ слѣдуетъ производить предстоящую перепись 1794 года	—	142.—1795 г. Февраля 9. Заявленіе Войцеха Пусловскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи	254
132.—1795 г. Января 1. Объявленіе князя Репнина о разрѣшеніи вывоза изъ Литвы въ Курляндію разныхъ продуктовъ	243		
133.—1795 г. Января 6. Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о невзиманіи податей съ			

№№	стр.	№№	стр.
143.—1795 г. Февраля 13. Распоряжение генерала Циціанова о томъ, что бы не вывозили за границу хлѣба и сѣна . . .	255	князя Репнина объ отдачѣ на откупъ казенныхъ сборовъ . . .	265
144.—1795 г. Февраля 13. Универсалъ князя Циціанова о дозволеніи жителямъ нынѣшней Гродненской губерніи привозить хлѣбъ изъ сосѣднихъ губерній. —	—	156.—1795 г. Марта 20. Заявленіе Матвѣя Нелюбовича о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи	266
145.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Фелиціаны Чарнецкой о томъ, что она не участвовала въ возстаніи	256	157.—1795 г. Марта 23. Объявленіе князя Репнина о курсѣ русской монеты	267
146.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Іосифа Пусловскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи	257	158.—1795 г. Марта 23. Объявленіе князя Репнина о запрещеніи ввозить въ предѣлы Литвы и вывозить изъ оной русскую монету	—
147.—1795 г. Марта 12. Заявленіе каноника Виленскаго кс. Сулистровскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи —	—	159.—1795 г. Марта 26. Распоряженіе князя Репнина о приведеніи въ порядокъ трибунальнаго архива, а также о порядкѣ подачи апелляціонныхъ жалобъ.	268
148.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Станислава Шукевича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	259	160.—1795 г. Марта 30. Объявленіе о порядкѣ торговли табакомъ	269
149.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Казимира Слизеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи —	—	161.—1795 г. Марта 31. Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Зенявы и Дераса изъ Трокскаго земскаго суда въ Виленскій по причинѣ явныхъ злоупотребленій въ производствѣ этого дѣла въ Трокскомъ земскомъ судѣ .	269
150.—1795 г. Марта 12. Распоряженіе князя Репнина о внесеніи въ казну доходовъ съ по-іезуитскихъ имѣній, предназначенныхъ въ эдукационную комиссію . . .	260	162.—1795 г. Апрѣля 1. Объявленіе генераль-губернатора Репнина о томъ, чтобы духовныя власти строго наблюдали за проповѣдями духовенства . . .	270
151.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Христофора Незабитовскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	262	163.—1795 г. Апрѣля 12. Объявленіе кн. Репнина о вольной продажѣ табаку	271
152.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Игнатія Сегеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи . —	—	164.—1795 г. Апрѣля 16. Заявленіе Игнатія Лясковскаго о томъ, что онъ не принималъ никакого участія въ возстаніи	—
153.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Іосифа Володковича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	263	165.—1795 г. Апрѣля 24. Объявленіе князя Репнина о пропускѣ чрезъ границу разныхъ товаровъ и о порядкѣ взиманія пошлинъ	272
154.—1795 г. Марта 12. Заявленіе Михаила Козелло о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи	264	166.—1795 г. Мая 6. Заявленіе	—
155.—1795 г. Марта 15. Объявленіе	—		

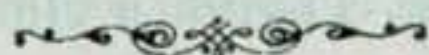
№№	СТР.	№№	СТР.
Витковского о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи	274	Репнина о срокахъ постановки въ магазины хлѣба вмѣсто денежныхъ податей	288
167.—1795 г. Мая 8. Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Виленскихъ Ксендзовъ Доминикановъ съ Рымшею изъ Виленскаго земскаго суда въ Завилейскій земскій судъ, въ виду упраздненія Главнаго Литовскаго трибунала	275	177.—1795 г. Сентября 12. Извѣщеніе минскаго земскаго суда минскимъ вице-губернаторомъ о пожалованіи губернатору Неплюеву разныхъ имѣній	289
168.—1795 г. Мая 4. Объявленіе объ учрежденіи комитета по должамъ Гетмана Огинскаго	276	178.—1795 г. Сентября 14. Списокъ имѣній, пожалованныхъ Минскому губернатору Неплюеву	290
169.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе генераль-губернатора Репнина о порядкѣ сбора податей чоповой (съ напитковъ) и сосовой (съ табаку)	277	179.—1795 г. Сентября 17. Списокъ имѣній, пожалованныхъ разнымъ русскимъ дѣятелямъ	291
170.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе князя Репнина о порядкѣ сбора консумпційной подати (съ мяса).	278	180.—1795 г. Сентября 17. О пожалованіи имѣнія Оброво вдовѣ убитаго подполковника Козлянинова	292
171.—1795 г. Іюня 10. Объявленіе генераль-губернатора князя Репнина объ отдачѣ въ откупъ клейменія картъ	279	181.—1795 г. Октября 5. Предложеніе генераль-губернатора Тутолмина Радонковской ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ согласно съ «учрежденіями о губерніяхъ»	—
172.—1795 г. Іюня 28. Объявленіе князя Репнина о порядкѣ подачи и формѣ прошеній, подаваемыхъ въ Верховное Литовское правленіе	280	182.—1795 г. Октября 28. Объявленіе генераль-губернатора князя Репнина о доставленіи свѣдѣній о казенныхъ имѣніяхъ, находящихся во владѣніи разныхъ лицъ	293
173.—1795 г. Іюля 11. Распоряженіе князя Репнина о томъ, чтобы ііары не отлучались изъ монастырей безъ дозволенія ихъ начальства	284	183.—1795 г. Декабря 17. Универсалъ князя Циціанова о приведеніи жителей Гродненской губерніи къ присягѣ въ ближайшіе четыре воскресные дня	294
174.—1795 г. Августа 20. Обязательство сборщика податей Марцинкевича за всякій недочетъ въ деньгахъ отвѣчать собственнымъ имуществомъ	—	184.—1795 г. Октября 1. Объявленіе генераль-губернатора Репнина о порядкѣ переноси населенія Литовскихъ областей	295
175.—1795 г. Августа 20. Универсалъ генераль-губернатора князя Репнина о внесеніи жителями всѣхъ налоговъ не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ	285	185.—1796 г. Января 17. Указъ верховнаго Литовскаго Правленія о непринятіи жалобъ на лицъ, которыя не имѣютъ въ данномъ уѣздѣ своей собственности	299
176.—1795 г. Сентября 4. Объявленіе генераль-губернатора князя		186.—1796 г. Января 18. Письмо графа Панина епископу Косса-	

№№	стр.	№№	стр.
ковскому относительно торже- ственного празднованія дня при- соединенія Литвы къ Россіи . —		деніи духовенства къ присягѣ на вѣрность 305	
187.—1796 г. Января 30. Письмо ген.-губерн. кн. Репнина къ епископу Коссаковскому по по- воду двухъ базиліанъ Монаховъ, не пожелавшихъ принести при- сяги на вѣрнопопданство . . . 300		196.—1796 г. Мая 19. Паспортъ, выданный Вонсовичу генераль- фельдмаршаломъ Суворовымъ . —	
188.—1796 г. февраля 5. Резолю- ція литовскаго правленія, по дѣлу Ключевского, о ввѣдѣ по- слѣдняго во владѣніе имѣніемъ Менки —		197.—1796 г. Іюня 7. О высылкѣ за границу кс. Іосафата Жи- дейко за неучиненіе присяги и дерзкое поведеніе 306	
189.—1796 г. Февраля 21. Письмо ген.-кн. Репнина епископу Кос- саковскому о возглашеніи на молебствіяхъ Великой Княжны Анны Ѳеодоровны 301		198.—1796 г. Іюня 13. О высылкѣ за границу кс. Снарскаго за дерзкія слова противъ Госуда- рыни Императрицы 307	
190.—1796 г. Марта 10. Указъ Верховнаго Литовскаго правле- нія Гродненскому войтовско- лавничему суду о срокахъ по- дачи апелляцій —		199.—1796 г. Іюня 14. Объ от- пускѣ за границу «на всегда, безъ возврата». кс. Антонія Церпишевскаго —	
191.—1796 г. Марта 11. О прине- сеніи благодарственнаго молеб- ствія по случаю бракосочетанія Великаго Кн. Константина Па- вловича 303		200.—1796 г. Іюля 1. Генераль-губ. Репнинъ поручаетъ Коссаков- скому управленіе Брестской епар- хіей по случаю смерти еп. На- рушевича 308	
192.—1796 г. Марта 13. О строгомъ исполненіи предписанія относи- тельно монашескихъ орденовъ . —		201.—1796 г. Іюля 16. Объ от- правленіи благодарственнаго мо- лебствія по случаю рожденія Великаго Князя Николая Па- вловича —	
193.—1796 г. Марта 21. Предложе- ніе епископа Цецишовскаго ду- ховенству губерній Минской и Волынской о совершеніи молеб- ствій по поводу бракосочетанія Великаго Князя Константина Павловича —		202.—1796 г. Августа 12. О сохра- неніи и сбереженіи духовен- ствомъ церковныхъ имѣній . . —	
194.—1796 г. Марта 26. Объ ут- верженіи генераль-губернато- ромъ Репнинымъ дворянина Бе- ноцкаго въ должности Брест- скаго городскаго судьи 304		203.—1796 г. Августа 12. Объ имѣющемъ послѣдовать вскорѣ открытіи Виленской и Слоним- ской губерній 309	
195.—1796 г. Апрѣля 13. Предло- женіе епископа Цецишовскаго ксендзу Буйновскому о приве-		204.—1796 г. Сентября 19. Объ исправномъ содержаніи домовъ Виленской Капитулы, находя- щихся въ пользованіи членовъ Капитулы —	
		205.—1796 г. Октября 13. О назна- ченіи дня для торжественнаго открытія Виленской губерній . 310	
		206.—1798 г. Февраля 18. Чество- ваніе генераль-губернатора Ту- толмина Витебскимъ каштеля- номъ Курженецкимъ въ своемъ имѣніи Дубои —	

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Въ виду предстоящаго открытія въ Вильнѣ памятника императрицѣ Екатеринѣ II, г. Попечитель Виленскаго учебнаго округа, тайный совѣтникъ В. А. Поповъ, предложилъ Виленской Комиссіи для разбора и изданія древнихъ актовъ ознаменовать это событіе какимъ нибудь соотвѣтствующимъ изданіемъ. Обсудивъ это предложеніе, Комиссія рѣшила рассмотреть всѣ документы конца XVIII вѣка, хранящіеся въ Виленскомъ центральномъ архивѣ и въ рукописномъ отдѣленіи Виленской публичной библіотеки и напечатать тѣ изъ нихъ, которые имѣютъ какое нибудь отношеніе къ дѣятельности русской администраціи въ Сѣверо-Западномъ краѣ. Результатомъ этой работы и является настоящій сборникъ. Онъ состоитъ изъ двухъ частей. Въ первой части сборника, озаглавленной «Правительственныя распоряженія», помѣщены именныя указы императрицы Екатерины II, за 1792—1796 годы, извлеченныя изъ «Полнаго собранія законовъ». Во второй части, озаглавленной «Административныя распоряженія», помѣщены документы изъ древнихъ актовыхъ книгъ по Минской губерніи, за періодъ времени отъ 1793 до конца 1796 года и по Виленской, Гродненской и Ковенской отъ 1795 до конца 1796 года, т. е. отъ времени присоединенія этихъ губерній къ Россійской Имперіи и до смерти Императрицы Екатерины II, а также документы изъ рукописнаго отдѣленія Виленской публичной библіотеки за тотъ же періодъ времени.

Относительно первой части сборника Комиссія считаетъ необходимымъ представить нѣкоторыя объясненія. Она вполне признаетъ, что перепечатка какихъ бы то ни было документовъ не соотвѣтствуетъ характеру ея изданій, но въ данномъ случаѣ сдѣлано исключеніе въ виду слѣдующаго соображенія. Всѣ документы, напечатанные въ отдѣлѣ «Административныя распоряженія», заносились въ актовыя книги разныхъ учрежденій совершенно случайно, не имѣютъ между собою никакой связи и безъ именныхъ указовъ не всегда понятны, а

между тѣмъ настоящій сборникъ, какъ изданіе, приуроченное къ торжеству открытія памятника, можетъ получить распространеніе не только въ кругу ученыхъ, но и среди большой публики, для которой «Полное собраніе законовъ» почти не доступно.

Вопросъ о внутреннемъ состояніи Сѣверо-Западнаго края отъ присоединенія его къ Россіи до смерти императрицы Екатерины II пока еще не затронутъ нашей исторической литературой. Кромѣ небольшого труда М. Де-Пуле «Станиславъ—Августъ Понятовскій въ Гроднѣ и Литва въ 1794—1797 годахъ», въ которомъ сообщаются кое какія свѣдѣнія о внутреннемъ состояніи Литвы въ концѣ XVIII вѣка, мы незнаемъ ни одного изслѣдованія, специально посвященнаго этому вопросу. Причиной такого явленія несомнѣнно служить то обстоятельство, что до настоящаго времени мало еще издано источниковъ, относящихся къ разсматриваемой эпохѣ. Въ виду этого изданіе настоящаго Сборника представляется намъ далеко не лишнимъ. Документы, напечатанные въ немъ, хотя и не отличаются особеннымъ богатствомъ содержанія, но они касаются многихъ сторонъ внутренняго строя губерній Минской и Литовскихъ, о чемъ и будетъ сказано ниже.

По второму раздѣлу Польши Россіи достались земли, ограничennыя слѣдующею чертою: «начиная отъ селенія Друи, лежащаго на лѣвомъ берегу Двины, оттуда простираясь на Нарочь и Дубраву и слѣдуя по частному рубежу воеводства Виленскаго, черта эта идетъ на Несвижъ, потомъ на Пинскъ и оттоль, проходя чрезъ Куневъ между Вышгорода и Новогроблы близъ границы Галиціи, съ коею смыкаясь, простирается по оной до рѣки Днѣстра, наконецъ, спускаясь по теченію сей рѣки, примыкаетъ къ Егорлыку, пункту прежней границы въ той сторонѣ между Россіею и Польшею» (№№ 3 и 8, I)¹⁾. Такимъ образомъ въ составъ Россіи вошли нынѣшнія губерніи: Минская, Волынская, Подольская и Кіевская, за исключеніемъ нѣкоторыхъ частей ихъ.

Манифестъ о присоединеніи этихъ земель къ Россійской имперіи обнародованъ былъ, по Высочайшему повелѣнію, генераль-аншефомъ Кречетниковымъ 27 марта 1793 года²⁾, но Россія фактически завладѣла ими еще въ концѣ 1792 г., что видно изъ именного указа императрицы Екатерины отъ 8 декабря того же года, даннаго генералу Кречетникову. Уже въ этомъ указѣ императрица называ-

¹⁾ Арабскія цифры обозначаютъ №№ документовъ Сборника, а римскія—отдѣлъ.

²⁾ Трактатъ объ уступкѣ польскихъ земель Россіи по второму раздѣлу Польши заключенъ былъ въ Гроднѣ Сиверсомъ и уполномоченными польскаго правительства 11 іюля 1793 года, а ратификованъ императрицею Екатериною II въ Царскомъ Селѣ 23 іюля того же года. (№ 8, I).

еть вышеупомянутыя земли «новопріобрѣтаемыми областями» и вмѣстѣ съ тѣмъ указываетъ главнѣйшія основы ихъ административнаго устройства, которыя постепенно и начали приводиться въ исполненіе.

О раздѣленіи вновь присоединенныхъ областей на губерніи императрица сдѣлала распоряженіе тотчасъ по занятіи этихъ областей русскими войсками. Въ своемъ указѣ генералу Кречетникову отъ 8 декабря 1792 года, она предписываетъ ему прежде всего присоединить къ губерніямъ Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и Екатеринославской прилежающіе къ нимъ «уѣзды, повѣты или иного званія земли, кои по близости удобнѣе». Такъ, остатокъ воеводства Полоцкаго слѣдовало присоединить къ намѣстничеству Полоцкому; всѣ земли отъ новой границы сего намѣстничества до рѣки Березины (Березины?)—къ Могилевскому; Мозырскій округъ и часть воеводства Кіевскаго—къ Черниговской и Кіевской губерніямъ, а равно часть Кіевскаго и Брацлавскаго воеводствъ—къ Екатеринославскому намѣстничеству. Всю прочую новопріобрѣтенную землю раздѣлить на три губерніи: Минскую, Изяславскую и Брацлавскую. (№ 2, I).

Эти предварительныя распоряженія императрица подтвердила потомъ именнымъ указомъ отъ 13 апрѣля 1793 года, даннымъ Сенату, въ которомъ добавила еще слѣдующія распоряженія: «по снятіи тѣхъ земель на карты, по исчисленіи въ нихъ селеній и по учиненіи поголовной переписи, раздѣлить оныя на округа, приписать ихъ къ городамъ по удобности, а въ случаѣ недостатка оныхъ, вновь назначить» (№ 4, I). Наконецъ, черезъ два года, а именно 2 мая 1795 г., императрица Екатерина повелѣла генераль-губернатору Тутолмину составить Минское намѣстничество. Въ составъ этого намѣстничества вошло 13 округовъ или уѣздовъ, а именно: Минскій, Вилейскій, Поставскій, Докшицкій, Дисненскій, Борисовскій, Игуменскій, Бобруйскій, Мозырскій, Давыдгородскій, Пинскій, Несвижскій и Слуцкій (№ 25, I)¹⁾. Всѣ перечисленные города и мѣстечки получили значеніе уѣздныхъ городовъ, при чемъ относительно владѣльческихъ мѣстечекъ, каковы Несвижъ, Слуцкъ, Давыдгородокъ и Поставы состоялось распоряженіе императрицы, чтобы Тутолминъ пріобрѣлъ ихъ въ казну «покупкою или промѣномъ, или иными благопрістойными и для казны выгодными сдѣлками» (№ 26, I).

Сдѣлавъ распоряженіе о раздѣленіи вновь присоединенныхъ областей на губерніи, императрица Екатерина тотчасъ назначила для нихъ генераль-губернатора, губернаторовъ и другихъ должностныхъ лицъ. Такъ, генераль-губернато-

¹⁾ 26 января 1796 г. Высочайше утвержденъ былъ докладъ Сената о гербахъ всѣхъ этихъ городовъ (№ 46, II). Изображеніе гербовъ см. на особой таблицѣ.

ромъ всѣхъ трехъ губерній: Минской, Изяславской и Браславской она назначила генерала Кречетникова; губернаторами и вице-губернаторами: въ первую-генераль-маіора Неплюева и коллежскаго совѣтника Михайлова, во вторую—генераль-маіора Шереметьева и коллежскаго совѣтника Вельяминова и въ третью—генераль-маіора Берхмана и надворнаго совѣтника Грохольскаго. Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица повелѣла наполнить присутственныя мѣста чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, «не исключая изъ сего и тѣхъ новыхъ подданныхъ, которые отъ него генераль-губернатора одобрены и къ заступленію каковыхъ либо мѣстъ удостоены;» что же касается канцелярскихъ служителей, то послѣднихъ разрѣшалось приглашать изъ губерній Малороссійскихъ, Бѣлорусскихъ, Тульской, Калужской и другихъ. Всѣмъ этимъ чинамъ пожаловано было третное, не въ зачетъ, жалованье, «во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда» (№ 4, I). Впослѣдствіи по поводу этого обстоятельства возникла переписка между генераль-губернаторомъ Тутолминымъ и генераль-прокуроромъ Самойловымъ. Тутолминъ, на основаніи увѣдомленія минскаго губернатора Неплюева, сообщалъ Самойлову, что правители сопредѣльныхъ намѣстничествъ затрудняются отпустить канцелярскимъ служителямъ, отправляющимся на службу во ввѣренныя ему губерніи, потребныя на ихъ проѣздъ суммы. Сенать, заслушавъ это сообщеніе, сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: предписать всѣмъ намѣстническимъ правленіямъ и казеннымъ палатамъ, чтобы тѣмъ канцелярскимъ служителямъ, которые по собственному ихъ желанію въ помянутыя новопріобрѣтенныя губерніи опредѣляемы будутъ, выдаваемо было на проѣздъ третное, не въ зачетъ, жалованье отъ казенныхъ палатъ тѣхъ губерній, откуда кто перемѣщенъ будетъ, однако не иначе, какъ по полученіи въ тамошнія намѣстническія правленія отъ генераль-губернатора Тутолмина надлежащаго удостовѣренія какъ о подлинности такового перемѣщенія, такъ и о количествѣ назначаемаго жалованья. Но означенную выдачу, добавляетъ сенатское опредѣленіе, производить «только тѣмъ чинамъ и служителямъ, въ показанныя губерніи опредѣляемымъ, кои при начальномъ устроеніи оныхъ по новому образцу управленія на первыя по штатамъ ихъ мѣста опредѣляемы будутъ; а которые чины и служители поступать станутъ послѣ на тѣ же мѣста, когда оныя упразднятся увольненіемъ или другими какими случаями первоопредѣленныхъ, таковымъ выдавать третного жалованья не въ зачетъ не слѣдуетъ» (№ 32, I). Послѣднее распоряженіе несомнѣнно свидѣтельствуетъ, что сенать Екатерининскаго времени не признавалъ особенно важнымъ поощрять разными льготами перемѣщенія чиновниковъ изъ однихъ мѣстностей въ другія.

Назначая во вновь образованныя губерніи губернаторовъ и другихъ должност-

стныхъ лицъ, императрица Екатерина дѣятельно занялась организаціей управленія въ этихъ губерніяхъ. Такъ, уже указомъ отъ 8 декабря 1792 г. она повелѣваетъ генералу Кречетникову ввести во всѣхъ округахъ, или уѣздахъ, присутственныя мѣста «на основаніи изданныхъ учрежденій о управленіи губерній» (№ 2, I). Затѣмъ въ указѣ отъ 13 апрѣля 1793 года она даетъ еще болѣе обстоятельныя указанія относительно этого вопроса, а именно: «образовать тѣ губерніи (Минскую, Изяславскую и Браславскую) по правиламъ учрежденій нашихъ и прочимъ законамъ, по коимъ Всероссійская имперія и Бѣлорусскія губерніи, отъ Польши присоединенныя, управляются. Устроить въ нихъ присутственныя мѣста и, приготова ихъ всѣмъ нужнымъ къ надлежащему дѣйствию, открыть оныя по извѣстнымъ обрядамъ торжественно и о томъ донести Намъ и Сенату, а равно и впредь представлять о всемъ, о чемъ нужно будетъ». Но ввести въ короткій срокъ такую важную перемѣну въ областяхъ, рѣзко отличавшихся отъ коренной Россіи какъ государственнымъ, такъ и общественнымъ строемъ, было очень трудно, поэтому императрица разрѣшила временно оставить здѣсь «судъ и расправу на польскихъ правахъ» (№ 4, I).

Вслѣдствіе такого распоряженія императрицы Екатерины судъ остался въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ почти прежній, но *административное устройство* вскорѣ создалось здѣсь совершенно особое. Прежде всего во главѣ управленія каждой губерніи поставленъ былъ губернаторъ, которому не соответствовалъ по своему положенію ни одинъ изъ польскихъ сановниковъ. Въ настоящемъ Сборникѣ приводится до 70 распоряженій минскаго губернатора Неплюева, изъ которыхъ видно, что обязанности его были чрезвычайно разнообразны. Онъ организуетъ полицію, издаетъ постановленія о сборѣ налоговъ и недоимокъ, о курсѣ русскихъ денегъ, объ отношеніяхъ арендаторовъ казенныхъ имѣній къ сельскому населенію, о крестьянахъ, о проходѣ войскъ чрезъ губернію, о винокурениі, о выборѣ дворянствомъ должностныхъ лицъ и т. д. Особенно онъ заботится о судѣ и не только издаетъ цѣлый рядъ распоряженій объ открытіи и организаціи судовъ, но постоянно слѣдитъ и за ходомъ судопроизводства.

При губернаторѣ состояли три комиссіи изъ ассесоровъ, которыхъ выбирали дворяне cadaго уѣзда изъ своей среды, въ количествѣ 4 человекъ. Предсѣдателемъ первой комиссіи былъ самъ губернаторъ, второй—вице-губернаторъ, а третьей—предсѣдатель гражданской палаты. Назначеніемъ комиссій было содѣйствовать правительству въ подготовкѣ открытія губерній по «учрежденіямъ императрицы отъ 7 ноября 1775 г.», или, какъ сказано въ предложеніи минскаго

губернатора Неплюева, «по разнымъ образованіи сей губерніи предметамъ». (№ 88, II). Въ виду этого ассесоры должны были хорошо знать положеніе разныхъ поселеній своего уѣзда, узаконенія, относящіяся къ владѣльцамъ, порядокъ распредѣленія и сбора налоговъ, вообще всякіе законы и судопроизводство (№ 87, II). Въ Минской губерніи ассесоры избраны были довольно скоро,¹⁾ но они съѣзжались къ мѣсту своего служенія, въ Минскъ, весьма неаккуратно, влѣдствіе чего губернаторъ Неплюевъ долженъ былъ прибѣгнуть къ разнымъ побудительнымъ мѣрамъ. «Еще отъ 27 августа», пишетъ онъ въ предложеніи отъ 28 сентября 1903 г., «земскому суду, совмѣстно съ городскимъ, предписано было изъ Рѣчицкаго повѣта о выборѣ и присылкѣ четырехъ ассесоровъ въ таковой поспѣшности, чтобъ они могли прибыть въ Минскъ непременно къ 10 числу сентября, но и по сіе время, кромѣ Минскаго воеводства господъ ассесоровъ и отъ Случорецкаго повѣта Яблонскаго и Оленскаго, да отъ Пинскаго повѣта Терлецкаго, никого еще въ прибытіи нѣтъ, почему въ исполненіи предписаніевъ Его Высокопревосходительства... Тутолмина совершенная остановка существуетъ, а оттого и взысканіе неперемѣнное съ виновниковъ сему медленію послѣдуетъ. Посылая же сего нарочнаго въ суды земскій и городскій, предписываю, по полученіи сего собравшись въ присутствіе, тогожъ числа послать нарочныхъ земскихъ комиссаровъ или другихъ надежныхъ людей по всѣмъ выбраннымъ ассесорамъ, кромѣ тѣхъ, кои, какъ выше упомянуто, здѣсь находятся и кои откомандированы отъ 2-ой комиссіи, состоящей подъ предсѣдательствомъ господина вице-губернатора Михайлова, по части казенной, въ разныя мѣста, съ тѣмъ, чтобъ они тогожъ дня отправились при комиссарахъ въ путь и явились въ Минскъ какъ найвскорѣйшемъ времени и неперемѣнно къ 1 числу наступающаго октября, а отчего такая медленность произошла, и почему мои повелѣнія остаются въ судахъ безъ вниманія и выполненія, прислать ко мнѣ съ симъ же нарочнымъ отвѣтъ, который разсмотря, не премину къ поступленію съ неисполнителей по законамъ взять довлеющія мѣры» (№ 90, II). Эта угроза подвергнуть ассесоровъ взысканію по всей вѣроятности подѣйствовала, такъ какъ дальнѣйшей переписки по этому дѣлу мы не встрѣчаемъ.

Организація *полиціи* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ составляла одну изъ первыхъ заботъ губернаторовъ. Сообразно съ «учрежденіями для управленія губерній» въ уѣздахъ она возложена была на земскіе суды и комиссаровъ, которые отчасти соотвѣтствовали нижнимъ земскимъ судамъ и капитанъ-исправ-

¹⁾ Въ Рѣчицкомъ уѣздѣ ассесоры избраны были 18 мая 1793 г. (№ 45, II), а въ Пинскомъ—20 мая того же года (№ 47, II).

никамъ «учрежденій». «По открытіи во всѣхъ частяхъ губерніи Минской судопроизводства», сказано въ инструкціи губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду, отъ 23 іюня 1793 г., «доставляющаго гражданамъ законное удовлетвореніе, покойный генераль-аншефъ, генераль-губернаторъ графъ М. Н. Кречетниковъ, предвидѣвъ нужность въ соблюденіи полиціи по земли, въ данномъ мнѣ наставленіи предписалъ сохраненіе полицейскаго порядка предоставить земскимъ судамъ, на каковой конецъ отъ 16 числа сего мѣсяца посланнымъ отъ меня въ тотъ судъ предложеніемъ предписано выбрать двухъ комиссаровъ, которые, состоя въ вѣденіи того суда единственно для облегченія онаго, дабы частымъ отдѣленіемъ судей не могло судопроизводство въ теченіи своемъ имѣть остановки, имѣють откуда отряжаемы быть въ свойственныя имъ должности, какъ то исправленіе дорогъ, мостовъ, препровожденіе полковъ и командъ, доставленіе имъ дровъ и другаго законнаго требованія и прочими сему подобными нужностями заниматься». Эти общія указанія относительно полицейскихъ обязанностей земскаго суда развиты весьма подробно въ 20 пунктахъ этой же самой инструкціи, содержаніе которыхъ слѣдующее: 1) Земскій судъ долженъ заботиться о соблюденіи спокойствія, благочинія и тишины въ уѣздѣ, а главное о сохраненіи нерушимой вѣрности къ особѣ Ея Императорскаго Величества; виновныхъ же въ нарушеніи всего этого усмирять властью, суду предоставленною, при чемъ въ болѣе важныхъ случаяхъ разрѣшалось заимствоваться командою отъ правящаго тамъ городническую должность воинскаго начальника. 2) Комиссары, въ числѣ двухъ человѣкъ на уѣздѣ, должны избираться судомъ изъ людей «добро-порядочныхъ и безпорочныхъ;» они обязаны доносить суду о всемъ, что увидать «неблагопристойнаго» въ уѣздѣ, а судъ, въ свою очередь, обязанъ давать имъ должныя разрѣшенія «и поелику безпрестанное бдѣніе и труды по уѣзду могутъ имъ тягостны быть и лишатся (они) чрезъ то хозяйственнаго обдѣльванія, въ такомъ разѣ назначить имъ терминъ, по прошествіи коего перемѣнять другими достойными». 3) Если въ уѣздѣ случится самоуправство, то произведя объ этомъ слѣдствіе «безъ многава письменнаго производства», возвратитъ потерпѣвшему отнятое у него, а преступника предать суду. 4) Прилагать неусыпное смотрѣніе, чтобы дороги, мосты и переправы были исправны, «но въ рабочее время обывателей къ обдѣльванію дорогъ не понуждать, а исправлять оныя въ удобное къ тому время». 5) Наблюдать, чтобы мѣры и вѣсы были вѣрны. 6) Пользующимся правомъ винокуренія, варенія медовъ и пива не запрещается производить свой промыселъ, но не оставлять безъ вниманія «повсемѣстно существующую неосторожность относительно пожара». 7) Если

появится въ округѣ опасная болѣзнь, то объ этомъ тотчасъ доносить губернатору; «то же мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою, оградить карауломъ, дабы никто здоровый во оный войти не могъ». 8) Если появится въ уѣздѣ скотскій падежъ, немедленно увѣдомить губернатора, отдѣлить зараженный скотъ отъ здороваго, «а палый въ отдаленныхъ отъ жилья мѣстахъ, не снимая отнюдь кожъ и не касаяся до онаго руками, велѣть зарыть въ глубокія ямы длинными шестами и засыпать землею». 9) Скопища воровъ и бѣглыхъ истреблять, а воровъ и укрывателей ихъ предавать суду. 10) Въ случаѣ прохожденія военныхъ командъ, комиссары, выбранные судомъ, обязаны провожать ихъ по своему уѣзду, отводить квартиры и исполнять все другія законныя ихъ требованія, наблюдая однако, чтобы обывателямъ не было отягощенія и обидъ отъ этихъ командъ. 11) Для предотвращенія побѣговъ «колодниковъ» назначить совместно съ воинскимъ начальникомъ, исправляющимъ должность городничаго, «тюремныя избы». 12) Назначенныхъ отъ суда къ пересылкѣ въ другія мѣста колодниковъ препровождать къ воинскому начальнику, исправляющему должность городничаго. 13) Тѣмъ преступникамъ, которымъ по опредѣленіямъ судовъ и по резолюціи высшаго начальства положено будетъ наказаніе, чинить должную экзекуцію въ городѣ, «съ повелѣнія и распоряженія воинскаго начальника». 14) Разъ на всегда строжайше подтвердить всеѣмъ хозяевамъ, чтобы соблюдали осторожность отъ огня въ домахъ и на поляхъ при выжиганіи жнитвъ и кореньевъ. 15) Судъ обязанъ требовать отъ мѣстныхъ начальниковъ свѣдѣнія о цѣнахъ на разные продукты въ мѣстечкахъ и другихъ торговыхъ мѣстахъ, а потомъ эти свѣдѣнія, по истеченіи каждаго мѣсяца, представлять губернатору. 16) Судъ обязанъ немедленно сообщать губернатору о смерти лицъ, владѣвшихъ староствами. 17) Судъ обязанъ также «неукоснительно» сообщать губернатору о всеѣхъ «небесныхъ стихійныхъ явленіяхъ и необычайныхъ приключеніяхъ, яко то вихрехъ, градахъ и тому подобныхъ». 18) «По дошедшимъ ко мнѣ донесеніямъ отъ судовъ», продолжаетъ губернаторъ, «что прежнихъ временъ архивы и письменныя дѣла не разобраны и находятся въ уничтоженныхъ конфедераціонныхъ судебныхъ мѣстахъ, почему и въ производствѣ дѣлъ не малое слѣдовало затрудненіе и остановка, предписываю симъ навсегда все письменныя дѣла прежнихъ временъ разобрать по сортамъ и какія какому суду принадлежатъ, будутъ имѣть таковыя въ своемъ вѣдѣніи и должномъ порядкѣ, съ описью, дабы впредь не послѣдовало въ чемъ либо судамъ претенвенія». Въ 19) пунктѣ губернаторъ указываетъ на неосновательность ходатайствъ нѣкоторыхъ судовъ о присылкѣ имъ переводчиковъ съ русскаго языка на польскій, а въ 20) разъясняетъ суду, что выбираемые имъ комиссары не

засѣдатели въ судахъ и не судьи, а во всемъ зависимые отъ суда чиновники, которые сами собою ничего не могутъ приводить въ дѣйствіе, хотя бы и во время каденцій (№ 66, II).

Кромѣ требованій, изложенныхъ въ этой инструкціи, которая почти вся взята изъ «Учрежденій для управленія губерній», минскій губернаторъ поручалъ земскимъ судамъ наблюдать, чтобы всѣ праздновали «господскіе и другіе праздники торжественные, высокаторжественные и вѣкторіальныя въ дни русскаго календаря» (№ 99, II), чтобы никто не смѣлъ носить «трости съ обдѣланными въ нихъ потаенными кинжалами, клинками и другими орудіями» (№ 100, II), чтобы обыватели принимали «россійскую ходячую мѣдную монету» (№ 101, II) и т. д.

Въ то время, какъ въ уѣздахъ полицейскія обязанности исполняли земскіе суды и комиссары, въ городахъ эти обязанности возложены были на воинскихъ начальниковъ, исполнявшихъ должность городничихъ. Это видно изъ инструкціи минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому городничему Борейшѣ. Инструкція эта состоитъ изъ 28 пунктовъ. Въ большей части этихъ пунктовъ содержится тоже самое, что и въ вышеприведенной инструкціи Рѣчицкому земскому суду. Напримѣръ, о соблюденіи спокойствія, тишины и вѣрности, о правильности мѣръ и вѣсовъ, о заразныхъ болѣзняхъ и скотскихъ падежахъ, о скопищахъ воровъ и бѣглыхъ, объ исправности мостовъ и переправъ, объ осторожномъ обращеніи съ огнемъ, объ устройствѣ тюремныхъ избъ, о колодникахъ, о цѣнахъ на продукты, о винокурении и т. п. Но въ инструкціи для городничаго есть и особенности. Прежде всего городничій долженъ «имѣть неослабное смотрѣніе за тѣмъ, чтобы проходящіе и квартирующие въ городѣ полки и воинскія команды не чинили обывателямъ никакихъ насилій и притѣсненій, требуя настоятельно у командировъ, съ оными находящихся, должнаго удовлетворенія въ нанесенныхъ ими обидахъ и безъденежномъ заборѣ, а въ случаѣ не полученія представлять ко мнѣ для испрошенія у вышняго начальства виновнымъ наказанія, а съ послабившаго и неудовлетворившаго—строгаго взысканія». Квартиры слѣдовало отводить проходящимъ войскамъ «безъ отягощенія обывателей одного передъ другимъ, не иначе какъ по два человѣка солдатъ на каждый покой». Дома же духовенства и шляхты, за исключеніемъ крайней тѣсноты, совершенно освобождались отъ постоя. Освобождались также отъ постоя и корчмы, составлявшія «главный владѣльческій доходъ», при чемъ для охраны послѣднихъ городничій обязанъ былъ ставить двухъ воинскихъ служителей, пока не пройдетъ команда. Предписывая городничему внушать обывателямъ осторожное обращеніе съ огнемъ, губернаторъ подробно

указываетъ и средства для борьбы съ пожарами: «буде же учинится въ городѣ пожаръ», пишетъ губернаторъ, «въ такомъ случаѣ чинить вамъ всемѣрныя распоряженія, споспешествуя ко утушенію онаго по всей возможности, дабы же каждый обыватель вѣдалъ, что ему должно чинить во время такого несчастнаго случая, сдѣлать постановленіе, перенумеровавъ дома и назначивъ инструменты подлежащія къ прекращенію пожара, и по таковому порядку требовать уже настоятельно непремѣннаго исполненія, а съ непокорливыхъ и законнаго взысканія». Недоимки за мартовскій кварталъ должны были взыскивать суды и сборщики, но въ случаѣ упорства обывателей, какъ по городу, такъ и по уѣзду, городничій обязанъ былъ для приведенія таковыхъ въ должное послушаніе «чинить въ семъ неотлагательно должное пособіе отрядомъ пристойнаго числа военныхъ служителей на экзекуцію, а по малоимѣнію команды, требуя таковыхъ отъ ближнихъ командъ, и съ прилежностію вспомоцествовать по сему пункту о непремѣнномъ и не продолжительномъ вносѣ на помянутый мартовской кварталъ недоимокъ; наряжаемымъ же на экзекуцію командамъ строжайше подтвердить о нечиненіи обывателямъ насилія и всякаго рода притѣсненій, подъ жестокимъ истязаніемъ и отвѣтомъ вашимъ, яко послабившаго на непозволенные и запрещенные поступки». Далѣе губернаторъ предписываетъ городничему имѣть достовѣрные списки живущихъ въ городѣ чиновниковъ, художниковъ и частныхъ людей, строго наблюдать за тѣмъ, чтобы не было перекупщиковъ во время базарныхъ дней, чтобы не были обременяемы городскіе жители почтовою повинностію и чтобы въ городѣ поддерживалась надлежащая чистота: «паче же бдѣть, чтобъ повсемѣстно въ городѣ на улицахъ и мостахъ была совершенная чистота, и палой скотины или мертвечины, отъ чего вредный духъ происходитъ, нигдѣ въ городѣ не встрѣчалось, такъ равно и прочія непристойности и гадости въ наружности домовъ отнюдь не терпѣть и на сіе послѣднее употреблять большею частью колодниковъ». Заканчиваетъ свою инструкцію минскій губернаторъ слѣдующими словами: «за нужное поставляю напомянуть вамъ, что я за всѣми происшествіями, по городу случающимися, внимать и замѣчать не премину, и ежели отъ васъ будутъ происходить какіе либо противные закону поступки и покушенія, при похлѣбствѣ сильнымъ, отягощать невинныхъ и безпомощныхъ, а сыщется про то до прями, въ такомъ случаѣ принужденъ я найтись поступить съ вами по всей законной строгости» (№ 69, II).

Въ мѣстечкахъ полицейскія обязанности исполняли сотскіе. Изъ инструкціи, данной игуменскимъ городничимъ Ждановымъ еврею Хаиму Нисиновичу, сотскому мѣстечка Богусевичъ, видно, что послѣдній обязанъ былъ спрашивать у всѣхъ проѣзжающихъ, ктобы они ни были, куда и откуда они ѣдутъ, безбилетныхъ же

доставлять въ городъ Игумень; курьерамъ и другимъ проѣзжающимъ сотскій обязанъ былъ давать лошадей, если у нихъ былъ паспортъ губернатора; сотскій обязанъ былъ также наблюдать, чтобы въ 9 часовъ вечера не было огня въ домахъ еврейскихъ и крестьянскихъ; сотскій не имѣлъ права брать арендъ, «даже никакой послуги чинить и давать, кромѣ казенныхъ дѣлъ наблюдать»; сотскому должны подчиняться евреи, живущіе въ деревняхъ и кагалъ. Въ заключеніе городничій пишетъ слѣдующее: «впрочемъ утверждаю, чтобы было по приказу моему совершенно исправно и вѣрно во всякихъ случаяхъ въ должности сотскаго, въ томъ же паче, когда случится каковая обида отъ господъ и прочихъ, или будутъ находиться больные, непременно давать увѣдомленіе въ Игумень» (№ 111, II).

Все сказанное объ административномъ устройствѣ Минской губерніи ясно свидѣтельствуетъ, что въ основу этого устройства отчасти положены были «учрежденія для управленія губерній Императрицы Екатерины». Такъ губернаторы въ своихъ дѣйствіяхъ несомнѣнно руководствовались «учрежденіями», что видно изъ многочисленныхъ предложеній минскаго губернатора Неплюева. Инструкции, данныя земскому суду и городничимъ, почти буквально взяты изъ «учрежденій». Наконецъ, самъ генералъ-губернаторъ Тутолминъ ссылался на нѣкоторыя статьи «учрежденій», какъ на нѣчто обязательное. Вотъ что онъ пишетъ въ своихъ резолюціяхъ мозырскому дворянству о комиссарахъ, отъ 28 октября 1794 года: «при самоначальномъ вступленіи моемъ въ управленіе Всемилостивѣйше ввѣренныхъ главному начальству моему сихъ новыхъ губерній предписано отъ меня господамъ губернаторамъ употребить къ исправленію должности земскихъ комиссаровъ дворянъ, по выбору благороднаго общества, изъ людей испытанныхъ въ благоповеденіи и тыхъ качествахъ, которыя требуются въ земскомъ исправникѣ, по узаконенію въ 235 статьѣ Высочайшихъ Ея Императорскаго Величества Учрежденій, сходственно съ чѣмъ, по поводу отзыва вашего ко мнѣ, подтвердилъ я нынѣ минскому господину губернатору и кавалеру Неплюеву, дабы предоставилъ онъ дворянству назначить въ сіи званія людей по собственному избранію; но что касается до долга городничихъ, окружныхъ земскихъ смотрителей и частныхъ земскихъ приставовъ, то оный ясно и точно предначертанъ въ 18 и 19 главахъ Высочайшихъ учрежденій и въ уставѣ благочинія, по которымъ и поступать они повинны, не вмѣшиваясь въ домашнія распоряженія владыкъ, о чемъ строгое отъ меня сдѣлано воспрещеніе». Затѣмъ Тутолминъ ссылается еще на статьи «Учрежденій» 242 и 264, въ которыхъ говорится объ обязанностяхъ полицейскихъ чиновниковъ въ случаѣ возстанія крестьянъ (№ 117, II), а также на статью 243, которой обязанъ руководствоваться земскій комиссаръ (№ 124, II).

Такимъ образомъ «Учрежденія для управленія губерній» получили нѣкоторое примѣненіе въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, весьма скоро, но окончательное введеніе ихъ здѣсь нѣсколько замедлилось. Такъ, указъ объ открытіи Минскаго намѣстничества по «Учрежденіямъ отъ 7 ноября 1775 г.» послѣдовалъ 3 мая 1795 г. (№ 25, I), а самое открытіе состоялось только 2 октября того же года (№ 39, I). Съ этого времени очевидно и были открыты въ полномъ составѣ какъ губернскія, такъ и уѣздныя присутственныя мѣста, что между прочимъ видно изъ предложенія генераль—губернатора Туголмина Радопковской ратушѣ (№ 181, II).

По третьему раздѣлу Польши Россіи достались земли, ограниченныя слѣдующею чертою: начиная отъ границы Волынской губерніи, черта эта идетъ внизъ по теченію рѣки Буга до Бреста и далѣе до границы Подляхін, оттуда по границѣ воеводства Брестскаго и Новогрудскаго къ рѣкѣ Нѣману противъ Гродны, затѣмъ продолжается внизъ по этой рѣкѣ до того мѣста, гдѣ правый берегъ ея входитъ въ области Прусскія и, наконецъ, слѣдуетъ по старой границѣ Прусскаго королевства до Палангена и до моря Балтійскаго (№ 42, I). Такимъ образомъ въ составъ Россіи вошли нынѣшнія Литовскія губерніи: Виленская, Гродненская и Ковенская, а также Курляндская и нѣкоторыя части Волынской и Минской.

Русское управленіе въ этихъ областяхъ началось еще въ концѣ 1794 года, послѣ занятія ихъ русскими войсками, что видно изъ именного указа императрицы Екатерины отъ 30 октября того же года (№ 15, I). Манифестъ объ этомъ обнародованъ былъ, по Высочайшему повелѣнію, княземъ Репнинымъ 17 декабря. Затѣмъ манифестъ о присоединеніи къ Россіи выше означенныхъ земель подписанъ былъ императрицею 14 декабря 1795 года, а обнародованъ 20 января 1796 года. Обнародованіе манифестовъ обставлено было большою торжественностью, что видно изъ донесеній Репнина императрицѣ Екатѣринѣ II. «Сего числа, «пишетъ Репнинъ въ своемъ донесеніи отъ 17 декабря 1795 года», какъ всеподаннѣйше доносилъ Вашему Императорскому Величеству, войска, бывъ подъ ружьемъ, по совершеніи божественной литургіи, обнародованъ былъ въ здѣшнемъ городѣ (Гроднѣ) Высочайше предписанный манифестъ съ пушечною пальбою и по благодарномъ молебствіи, по которомъ говорено было предикантомъ пристойное поученіе о повиновеніи Высочайшей власти, надъ здѣшнимъ народомъ постановленной. Все здѣсь живущее дворянство и съѣхавшееся изъ уѣзда, тоже все духовенство и мѣщанство сего города не только безпрекословно, но съ радостію повелѣнную присягу сдѣлали. А какъ сего же числа и во всей Литвѣ тотъ манифестъ равнообразно обнародованъ,

то нимало не сомнѣваюсь, что и вездѣ съ подобною охотою ту присягу всѣ учинять; но неимѣя еще ни отколь о томъ извѣстія, о исполненіи онаго только въ здѣшнемъ мѣстѣ симъ Вашему Императорскому Величеству всеподданнѣйше доношу». ¹⁾

Порядокъ управленія въ Литовскихъ губерніяхъ первоначально установленъ былъ вышеназваннымъ указомъ Императрицы Екатерины отъ 30 октября 1794 года, даннымъ князю Репнину, который былъ назначенъ генераль-губернаторомъ этихъ областей (№ 15, I) ²⁾. Согласно этому указу вновь присоединенный край раздѣленъ былъ на три части, съ главными городами Вильна, Гродна и Ковна. Къ первой части причислены были повѣты: Виленскій, Завилейскій, Ошмянскій, Брацлавскій, Лидскій и Троцкскій; ко второй—Гродненскій, Новогроденскій, Слонимскій, Волковыскій и Брестскій, и къ третьей — Ковенскій, Вилкомирскій, Упитскій и Самогитія. Каждая изъ частей ввѣрялась корпусному командиру мѣстныхъ войскъ. Эти корпусные командиры поручали управленіе повѣтами полковымъ командирамъ, которые должны были сноситься съ населеніемъ, по предмету продовольствія войскъ, чрезъ особыхъ комиссаровъ, избранныхъ дворянствомъ, городскими и сельскими обществами. Низшіе суды, какъ земскій, гродскій и городовые магистраты оставлены были прежніе. Наконецъ учреждено было Верховное Литовское правленіе. Оно состояло изъ четырехъ отдѣленій: казеннаго, уголовного, гражданскаго и экономическаго. Начальниками этихъ отдѣленій были назначены: казеннаго—полковникъ Иванъ Фризель, уголовного-бригадиръ Иванъ Русановъ, гражданскаго—надворный совѣтникъ Николай Волковъ и экономическаго—преміеръ-маіоръ Литке. По служебному положенію и окладамъ начальники отдѣленій сравнены были: казеннаго—съ вице-губернаторами, уголовного и гражданскаго—съ предсѣдателями палатъ и экономическаго—съ директорами экономіи. Въ помощь начальникамъ отдѣленій повелѣно было избрать изъ мѣстныхъ дворянъ по три экспедитора для каждаго отдѣленія. Экспедиторы должны были имѣть точныя свѣдѣнія: «1) о положеніи округа и селеній своей части и о числѣ въ

¹⁾ Сборникъ Императ. русск. истор. общества, т. XVI, стр. 76. Здѣсь къ стати замѣтимъ, что обнародованіе манифеста Кречетникова такими торжествами, повидимому, не сопровождалось. Въ настоящемъ Сборникѣ къ этому вопросу относится одинъ только документъ, а именно «отвѣтъ конфедераціи Рѣчицкаго уѣзда генераль маіору Кноррингу отъ 7 апрѣля 1793 г.», въ которомъ сказано слѣдующее: «Сегодня въ 10 час. утра маіоръ Гладковъ опубликовалъ манифестъ генерала Кречетникова, съ соизволенія найяснѣйшей государыни всей Россіи, присоединяющій нашъ край къ Россіи; таковой манифестъ записанъ въ наши книги. Податная касса запечатана печатью конфедераціи, а также маіора и экзактора (сборщика податей) Корсака. Сколько въ ней находится денегъ—неизвѣстно, такъ какъ не всѣ еще подати внесены; знаемъ только, что уже находится въ ней 10 тысячъ рублей; завтра утромъ съ маіоромъ и экзакторомъ сдѣлаемъ полный расчетъ (likwidacja), обчисляемъ кассу и что въ ней находится—увѣдомимъ. Что же касается дальнѣйшаго сбора податей, конфедерація проситъ увѣдомить ее, собирать ли эти подати или же воздержаться до дальнѣйшаго распоряженія». (№ 19, II).

²⁾ Извлеченіе изъ этого указа Репнинъ обнародовалъ въ началѣ 1795 года, въ видѣ манифеста отъ своего имени. Сб. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 356—359.

оной земли и людей; 2) о правахъ и преимуществахъ каждаго состоянія; 3) о званіи, порядкѣ и времени всякихъ сборовъ и о всемъ до казенной части принадлежащемъ; 4) о законахъ своей земли и образѣ судопроизводства и 5) о домостроительствѣ». Жалованье экспедиторамъ было назначено такое, какое получали совѣтники палатъ (по 600 руб.). Въ общихъ засѣданіяхъ Верховнаго правленія, въ которыхъ участвовали начальники отдѣленій, рѣшались всѣ дѣла, подготовленные предварительно въ соотвѣтствующихъ отдѣленіяхъ; отдѣленія же имѣли въ своемъ завѣдываніи: уголовное и гражданское—апелляціонныя жалобы на рѣшенія низшихъ судебныхъ инстанцій; казенное—всѣ тѣ имущества, которыя въ Польской Рѣчи-Посполитой носили названіе коронныхъ, а равно и тѣ, которыя остались безъ настоящихъ владѣльцевъ: выморочныя, покинутыя отсутствующими духовными сановниками и монастырями, находящимися внѣ Литвы, наконецъ, конфискованныя; отдѣленіе экономіи завѣдывало доходами съ этихъ имуществъ и вообще всей хозяйственной частью (№ 15, I). Такимъ образомъ Верховное Литовское правленіе имѣло характеръ обыкновенныхъ губернскихъ учреждений, что видно изъ слѣдующихъ словъ вышеупомянутаго указа отъ 30 октября: «оное правленіе, яко мѣсто губернскимъ правленіямъ и палатамъ соравное, власть и право оныхъ въ себѣ соединяетъ». Открыто было это учрежденіе спустя нѣсколько мѣсяцевъ послѣ изданія указа, а именно 28 іюня 1795 года, «съ приуготовленіемъ всего къ тому потребнаго», какъ сказано въ объявленіи Репнина (№ 172, II).

Такой порядокъ управленія въ Литовскихъ губерніяхъ былъ только «предварительный», «поелику», пишетъ императрица Екатерина въ указѣ отъ 18 іюля 1795 года, «не послѣдовало еще окончательнаго распоряженія о новоприсоединенныхъ къ имперіи Нашей польскихъ земляхъ, и устанавливаемый нынѣ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ порядокъ управленія есть только предварительный, а не на единообразномъ съ другими губерніями основаніи» (№ 31, I). Но этотъ предварительный порядокъ могъ существовать не долго. Введеніе во всѣхъ присоединенныхъ къ Россіи областяхъ «единообразныхъ основаній» въ управленіи составляло вполне опредѣленную программу внутренней политики императрицы, поэтому она при первой возможности спѣшила вездѣ вводить свои «учрежденія для управленія губерній». Такъ было и въ данномъ случаѣ. 14 декабря 1795 года императрица издала манифестъ о присоединеніи къ Россійской Имперіи областей великаго княжества Литовскаго и отъ того же самаго числа она издаетъ два указа, одинъ Репнину, а другой сенату, которыми повелѣваетъ раздѣлить эти области на губерніи и составить штаты присутственныхъ мѣстъ «по силѣ изданныхъ отъ насъ 7 ноября 1775 года Учрежденій». Велѣдствіе этихъ распо-

ряженій императрицы области великаго княжества Литовскаго, вошедшія въ составъ Россіи по третьему раздѣлу Польши, раздѣлены были на двѣ губерніи, Виленскую и Слонимскую, съ губернскими городами Вильной и Слонимомъ. Губернаторами и вице-губернаторами были назначены: въ первую—генералъ Тормасовъ и полковникъ Фризель, во вторую—генералъ Новицкій и коллежскій совѣтникъ Волковъ (ММ 41 и 42, I). Затѣмъ указомъ отъ 8 августа 1796 года повелѣно было образовать Виленское и Слонимское намѣстничества, при чемъ въ составъ перваго должны были войти одиннадцать уѣздовъ: Виленскій, Завилейскій, Троцкій, Браславскій, Опшмянскій, Ковенскій, Упитскій, Вилкомирскій, Тельшевскій, Россіенскій и Шавельскій, а въ составъ втораго восемь уѣздовъ: Слонимскій, Новгородскій, Гродненскій, Волковыскій, Лидскій, Брестскій, Кобринскій и Пружанскій (М 48, I).

Въ дополненіе къ этому указу отъ того же 8 августа изданъ былъ другой указъ, въ которомъ императрица даетъ Репнину нѣсколько «наставленій». Между прочимъ она опредѣляетъ, въ какихъ городахъ должны быть устроены уѣздныя присутственныя мѣста, а именно: въ Виленской губерніи—въ Трокъ, Ковнѣ, Россіенѣ, Тельше, Шавле, Поневежѣ (Упитской округи), Опшмянахъ (Завилейской округи), и въ Слонимской—въ Новогородкѣ, Лидѣ, Гроднѣ, Волковійскѣ, Пружанахъ, Кобринѣ и Бѣжеце. Въ городахъ казенныхъ повелѣно было предоставить жителямъ «всѣ тѣ выгоды и преимущества», которыя даны всѣмъ россійскимъ городамъ жалованною грамотою отъ 21 апрѣля 1785 года; старостинскія мѣстечки причислить къ казеннымъ, выдавая владѣльцамъ ихъ доходы изъ общихъ губернскихъ доходовъ; что же касается владѣльческихъ мѣстечекъ, то приложить стараніе приобрести ихъ въ казну «покупкою, или промѣномъ, или иными благопристойными способами». Земская полиція, какъ и въ Минскій губерніи возложена была на земскіе суды, состоящіе изъ выборныхъ дворянъ, но генералъ губернаторъ Репнинъ относился къ по слѣднимъ съ нѣкоторымъ недовѣріемъ и ходатайствовалъ о назначеніи къ каждому земскому суду по одному военному депутату ¹⁾.

¹⁾ «При открытіи губерній по образу Высочайшаго Вашего Императорскаго Величества учрежденія,» писалъ Репнинъ въ своемъ донесеніи государынѣ, «полиція земская войдетъ въ руки избираемыхъ здѣшнимъ дворянствомъ въ низшіе земскіе суды ихъ собратій, каковую довѣренность имъ даровать еще рано. Но чтобы не нарушить ни въ чемъ предписанія законоположеній Вашего Императорскаго Величества и равномерно не оказать недовѣренности цѣлому, вновь подданному народу, не угодно ли будетъ Вашему Императорскому Величеству позволить опредѣлить на первый трехъ годичный срокъ или на нѣкоторое изъ онаго время, изъ войскъ ко всякому нижнему земскому суду по одному военному депутату, подъ предлогомъ, въ уваженіе новости здѣшнихъ обывателей, въ помощь имъ присутствовать въ томъ судѣ для всѣхъ по военной части надобностей, какъ то: для препровожденія войскъ, для будтобы защищенія обывателей отъ всякихъ ихъ притѣсненій, для снабженія войскъ всѣмъ, закономъ положеннымъ и подобное, придавъ тѣмъ депутатамъ и нѣкоторыя небольшія команды, такожъ подъ видомъ укрощенія могущихъ случиться отъ проходящихъ или квартирующихъ войскъ обидъ, чрезъ что земская полиція нечувствительно найдетъ въ рукахъ тѣхъ депутатовъ и можетъ ими строго и прилежно надзираема быть». Сборникъ русск. историч. общ. т. XVI, стр. 173—174.)

Вслѣдствіе этого ходатайства состоялось такое Высочайшее повелѣніе: «По случаю пребыванія войскъ въ губерніяхъ Виленской и Слонимской, для отвращенія всякихъ между воинскими командами и обывателей распръ и неудовольствій, повелѣваемъ опредѣлить въ нижніе земскіе суды, на тригодичное время, по одному воинскому депутату изъ служащихъ въ войскахъ тамошнихъ офицеровъ, придавъ имъ приличную для лучшаго дѣйствія земской полиціи воинскую команду и производя имъ сверхъ настоящихъ ихъ окладовъ по 300 руб. на годъ изъ тамошнихъ доходовъ». Желая скорѣе открыть Виленскую и Слонимскую губерніи, императрица тѣмъ же самымъ указомъ отъ 8 августа разрѣшила Репнину купить домъ Огинскаго въ Слонимѣ для помѣщенія въ немъ губернскихъ присутственныхъ мѣстъ, ассигновала ежегодную субсидію въ 40 тысячъ рублей, въ теченіе пяти лѣтъ, на построеніе зданій для присутственныхъ мѣстъ въ двухъ губерніяхъ, 10 тысячъ рублей «на уборы присутственныхъ мѣстъ по случаю открытія губерній» и 10 тысячъ рублей Репнину на собственные его «при семъ случаѣ» расходы (№ 49, I). Князь Репнинъ дѣятельно выполнялъ все повелѣнія императрицы. 18 Іюля 1796 г. онъ представилъ ей составленные имъ штаты присутственныхъ мѣстъ, а въ августѣ того же года уже выражалъ намѣреніе «въ скоромъ времени» открыть губерніи, что видно изъ слѣдующаго письма его римско-католическому епископу Коссаковскому: «какъ Виленская и Слонимская губерніи уповательно въ скоромъ времени откроются по образу, предписанному въ Высочайшемъ Ея Императорскаго Величества учрежденіи, то я», писалъ Репнинъ, «почитая оное сколько для прочихъ членовъ государства, столько и для духовнаго званія нужнымъ, препровождаю при семъ Вашему Преосвященству десять печатныхъ Высочайшаго учрежденія экземпляровъ, кои покорнѣйше прошу по Вашему благоразсужденію разослать для свѣдѣнія знатному подѣ начальствомъ вашимъ состоящему духовенству» № (203, II). Но «не смотря на все старанія Репнина» открытіе новыхъ губерній затянулось. Изъ переписки его съ виленскимъ губернаторомъ Тормасовымъ видно, что еще въ сентябрѣ не приготовлены были зданія для присутственныхъ мѣстъ ¹⁾, а изъ переписки съ княземъ Куракинымъ, что даже въ началѣ ноября не назначены были высшіе губернскіе чиновники, какъ предсѣдатели палатъ, прокуроръ и друг. ²⁾ Такимъ образомъ Виленская и Слонимская губерніи не были открыты по «Учрежденію для управленія губерній» до самой смерти императрицы Екатерины, послѣдовавшей 6 ноября 1796 года.

Административное устройство Минской и Литовскихъ губерній весьма скоро получило, какъ мы видѣли, русскій характеръ, но прежнее *судоустройство* въ

¹⁾ Сб. русск. ист. общ. т. XVI стр. 501 и 536.

²⁾ Ibid стр. 531 и 536.

нихъ мало подверглось измѣненію. При польскомъ управленіи въ концѣ XVIII вѣка здѣсь были слѣдующіе суды: земскій, городскій и магистратъ—низшей инстанціи (*subsellia*) и Главный Литовскій трибуналъ—вышей. Суды земскій и городскій вѣдали дѣла шляхты: первый гражданскія а второй—уголовныя; магистратъ же вѣдалъ дѣла мѣщанъ какъ гражданскія такъ и уголовныя. Земскій и городскій суды состояли изъ президента, трехъ судей и писаря, а магистратъ изъ бурмистровъ и радныхъ. Всѣ эти лица выбирались на три года: первые—шляхтою каждаго повѣта изъ обывателей, имѣющихъ недвижимую собственность, а вторые городскими жителями. Писарь назначалъ отъ себя двухъ регентовъ—актоваго и декретоваго. Первый обязанъ былъ содержать въ порядкѣ судебныя книги, вписывать въ нихъ своею рукою всѣ заявленія, выдавать разныя выписи, собирать судебныя пошлины и вообще завѣдывать всей канцеляріей; второй — составлять декреты, или рѣшенія. Кромѣ судей и писаря, шляхта выбирала еще двухъ возныхъ (генераловъ): судового, который обязанъ былъ постоянно дежурить въ судѣ (*usługiwać ciągle sądom*), и повѣтоваго; обязанностью послѣдняго было разносить позы въ судѣ, налагать запрещенія, совершать вводы во владѣнія, свидѣтельствовать потравы, грабежи, всякія насилія и. т. п., приглашая въ болѣе важныхъ случаяхъ двухъ шляхтичей, «достойныхъ вѣры». Затѣмъ важное значеніе въ судахъ, какъ земскомъ и городскомъ, такъ и въ другихъ, имѣли адвокаты, извѣстные подъ именемъ прокураторовъ, меценасовъ, юристовъ, а чаще всего палестры. Земскіе суды открывались три раза въ году, на шесть недѣль каждый разъ, городскіе же—четыре раза на 28 дней. Время засѣданія земскихъ судовъ называлось каденціями, а городскихъ—рочками. Каденціи были: трехкрульская, троицкая и михайловская, потому что они обыкновенно начинались на слѣдующій день послѣ праздниковъ Трехъ Королей (6 января), Св. Троицы и Св. Михаила (29 сентября); рочки назывались мартовскими, майскими, сентябрьскими и декабрьскими, такъ какъ городскіе суды всегда засѣдали въ эти мѣсяцы, начиная съ 1 числа и кончая 28, (за исключеніемъ декабря, когда они закрывались 23 числа). Магистратъ не имѣлъ опредѣленныхъ сроковъ для своихъ засѣданій и долженъ былъ дѣйствовать безъ перерыва.

Такое судоустройство осталось въ вышеназванныхъ губерніяхъ и при русскомъ управленіи. Это видно изъ цѣлаго ряда документовъ настоящаго Сборника, сущность которыхъ сводится къ слѣдующему: 1) Всѣ должны судиться законами, которыми судились до конституціи 3 мая 1791 г. 2) Судьи, избранные прежде, остаются на своихъ мѣстахъ, если они выполнили обрядъ вѣрноподданнической присяги (*przysięgi hommagialney*). 3) Каденціи и рочки остаются преж-

нія, т. е. судебныя засѣданія должны были происходить въ тѣ же самые сроки, въ какіе прежде происходили, съ обозначеніемъ ихъ только по старому стилю, а не по новому. 4) Открытіе судовъ должно происходить въ такомъ же порядкѣ, какъ и прежде. 5) Судья и подсудокъ по прежнему имѣютъ право назначать двухъ коморниковъ для исполненія декретовъ, т. е. приговоровъ суда. 6) Всѣ позвы и декреты должны начинаться слѣдующими словами: Божіею милостію, Мы, Екатерина II, Императрица и Самодержица Всероссійская и прочая, и прочая и прочая. 7) Печать должна быть съ гербомъ имперіи, т. е. съ изображеніемъ двуглаваго орла, на груди котораго помѣщался гербъ уѣзда, а вокругъ этихъ гербовъ надпись: печать земскаго или городскаго суда такого то уѣзда. Эти основныя положенія судоустройства въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ изложены въ резолюціяхъ генералъ-губернатора Кречетникова отъ 16 апрѣля 1793 года на запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго (№ 21, II). Впослѣдствіи положенія эти постепенно разъяснялись и дополнялись. Такъ, была введена въ судахъ гербовая бумага, но, вѣроятно, по недостатку ея, разрѣшено было употреблять простую бумагу, съ уплатой, однако, въ казну такой пошлины, какая была установлена при прежнему управленіи (№№ 22 и 57, II). Отмѣнена была смертная казнь, вслѣдствіе чего предписано было уничтожить во всѣхъ городахъ висѣлицы, а мечи, служившіе для совершенія казни преступниковъ, доставить губернатору (№№ 34 и 38, II). Всѣ припозвы по давнимъ акторатамъ (искамъ) и прежніе декреты должны имѣть силу (№ 40, II); что же касается исполненія декретовъ, состоявшихся послѣ 3 мая 1791 г., то по дѣламъ гражданскимъ они приводятся въ исполненіе, «ежели токмо съ обѣихъ тяжущихся сторонъ не будетъ противурѣчія», а въ противномъ случаѣ рѣшенія прежняго времени «долженствуютъ быть предоставлены разсмотрѣнію по праву апелляцій»; декреты же по дѣламъ уголовнымъ должны представляться на разсмотрѣніе генералъ-губернатора или губернатора (№ 94, II). Дѣла производить и рѣшать именемъ Ея Величества, «ибо рѣшеніе судовъ и всякое въ оныхъ производство, по присоединеніи сихъ областей къ имперіи, не подъ Высочайшимъ титуломъ учиненные, за рѣшенія признаны быть не могутъ» (№ 74, II). Суды земскіе, городскіе и магистраты не должны принимать никакихъ дѣлъ противъ тѣхъ лицъ, которыя не имѣютъ въ ихъ уѣздѣ недвижимой собственности (№ 185, II).

Избраніе судей было дѣломъ первой важности, поэтому администрація обращала на это большое вниманіе. Такъ генералъ-губернаторъ Реннинъ издалъ по этому поводу особую инструкцію, которая гласитъ, между прочимъ, слѣдующее: обыватели должны сами позаботиться объ избраніи въ судьи людей вполнѣ до-

стойныхъ, такъ какъ отъ этого зависитъ ихъ собственное «благоденствіе»; «сообразно съ древними сего края правами» должно быть избрано для земскихъ и городовскихъ судовъ по четыре судьи и одному нотаріусу (писарю) для каждого изъ нихъ; избраніемъ судей долженъ руководить предводитель, или директоръ, выбранный дворянствомъ повѣта изъ своей среды; подтверждается обывателямъ «накрѣпко», что не могутъ быть избранными въ судьи лица, принимавшіе участіе въ послѣднемъ мятежѣ и въ конституціи 3 мая 1791 года; обыватели могутъ избирать въ судьи лицъ, уже носившихъ это званіе или же совсѣмъ новыхъ, но они должны при этомъ руководствоваться «способностями и достоинствами соотчичей ихъ»; могутъ также обыватели избирать въ судьи и отсутствующихъ, если послѣдніе живутъ дома, т. е. въ предѣлахъ великаго княжества Литовскаго, при чемъ избранные не вправе отказываться, а «непремѣнно» должны явиться къ мѣсту своего служенія и вступить въ исправленіе порученной имъ должности; избранные судьи и писари должны учинить присягу по формѣ Литовскаго статута «съ тѣмъ пріобщеніемъ, что судъ и расправу производить будутъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, безъ лицепріятія и по сущей справедливости»; писари, какъ земскій, такъ и городскій, должны принять въ свое вѣденіе архивы судовъ, «отвѣтствуя при томъ не только за себя, но и за подчиненныхъ ихъ, ими помѣщаемыхъ»; если окажется, что нѣкоторыя изъ нерѣшенныхъ дѣлъ ведутся не въ томъ судѣ, въ какомъ слѣдовало вести ихъ, то такіа дѣла должны быть переданы по принадлежности въ соотвѣтствующій судъ, при чемъ послѣдній обязанъ продолжать «сужденіе тѣхъ дѣлъ уже съ той степени разсмотрѣнія, въ каковой оныя къ нему поступятъ»; суды и нотаріусы должны позаботиться о выполненіи декретовъ или приговоровъ, а если бы кто «ослушнымъ оказался», то имъ разрѣшалось прибѣгать къ содѣйствію начальниковъ воинскихъ командъ. Въ заключеніе князь Репнинъ напоминаетъ судьямъ, тяжущимся и ихъ адвокатамъ и повѣреннымъ, что они обязаны поступать точно такъ, какъ то въ Литовскомъ статутѣ и прежнихъ узаконеніяхъ постановлено, но изъемятся изъ сего всѣ съ 1788 года изданныя, кои и въ дѣло принимаемы не будутъ» (№ 140, II) Избраніе судей происходило на сѣздахъ шляхты каждого уѣзда (№№ 31, 45 и 47, II ¹⁾). Въ случаѣ избранія двухъ кандидатовъ на одну вакансію судьи, какъ это было въ Брестѣ, утвержденіе въ должности одного изъ нихъ принадлежало генералъ губернатору (№ 194, II).

¹⁾ Въ двухъ документахъ, а именно въ универсалѣ генерала Кнорринга отъ 21 апрѣля 1793 г. (№ 22, II) и въ актѣ избранія разныхъ должностныхъ лицъ дворянствомъ Гродненскаго повѣта 28 января 1795 г. (№ 139, II) сѣзды шляхты названы «сеймиками».

Такимъ образомъ суды земскій, гродскій и городовые магистраты вполне сохранили свое прежнее значеніе. Совершенно въ другомъ положеніи оказался судъ апелляціонный. Высшимъ апелляціоннымъ судомъ въ великомъ княжествѣ Литовскомъ былъ Главный литовскій трибуналъ, засѣданія котораго въ концѣ XVIII вѣка происходили поочередно то въ Вильнѣ, то въ Гроднѣ. Послѣ присоединенія Минской губерніи къ Россіи для жителей этой губерніи Литовскій трибуналъ оказался за границей, а поэтому сношенія съ нимъ должны были прекратиться. Въ виду этого явилась настоятельная потребность организовать для вновь присоединенныхъ областей новое апелляціонное судилище. Такъ, генералъ—губернаторъ Кречетниковъ уже въ своихъ резолюціяхъ на запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго, заявилъ, что съ апелляціями должны обращаться въ высшій судъ, который будетъ учрежденъ (№ 21, II). Тоже самое повторяетъ и минскій губернаторъ Неплюевъ въ своей резолюціи по одному частному дѣлу, а именно, что вмѣсто главнаго литовскаго Трибунала будетъ учрежденъ въ губерніи высшій судъ, открытія котораго и слѣдуетъ ожидать (107, II). Но такъ какъ учрежденіе этого высшаго суда замедлилось, то обязанности его временно принялъ на себя генералъ—губернаторъ. «Апелляціи, кто будетъ посвоимъ дѣламъ имѣть», пишетъ Неплюевъ Рѣчицкому земскому суду, «препоручаю вносить ко мнѣ съ обстоятельнымъ изъясненіемъ причинъ жалобы судопроизведенія и по какимъ законамъ находить апеллюющій свое дѣло правымъ, кои апелляціи и буду я представлять моему главному начальству для полученія обиженному законнаго удовлетворенія» (№ 60, II). Такимъ образомъ Литовскій трибуналъ прекратилъ свою дѣятельность въ Минской губерніи тотчасъ послѣ присоединенія ея къ Россіи, но въ литовскихъ губерніяхъ сначала предполагено было его оставить. «Даруя обитателямъ литовскимъ полную свободу производить судъ и расправу свою», пишетъ императрица въ указѣ отъ 30 апрѣля 1794 г., «именемъ и властію нашею на древнихъ ихъ правахъ и судьями изъ ихъ же собратій избранными, кои прежде пагубного въ Польшѣ волненія въ судахъ ихъ засѣдали, или нынѣ отъ воеводствъ и округъ въ званіе сіе по ихъ обрядамъ удостоены будутъ, оставляемъ мы для того въ округахъ земскіе и гродскіе суды, а въ городахъ ратуши или магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго трибунала состоять имѣющіе» (№ 15, I). Апелляціи должны были поступать сначала въ трибуналъ, какъ верхній земскій судъ, а оттуда въ Верховное Литовское правленіе. Но главный Литовскій трибуналъ не былъ открытъ и въ литовскихъ губерніяхъ. Причину этого князь Репнинъ объяснилъ слѣдующимъ образомъ: «не только оказывать всякому справедливость», пишетъ онъ въ своемъ объявленіи отъ 26 марта

1795 г., «но и доставить каждому способы оную законнымъ образомъ себѣ пріобрѣтать, есть для меня обязанность, которая требуетъ всего моего вниманія и попеченія. Но зная съ одной стороны, что по случаю бывшихъ безпокойствъ и возмущеній многія фамиліи литовскія лишились въ домахъ своихъ бывшихъ всякихъ, до ихъ собственности касающихся, документовъ, а съ другой, что архива трибунала Литовскаго въ крайнемъ безпорядкѣ и замѣшательствѣ находится, такъ что не можно, не разобравъ оную порядочно, никакихъ справокъ и выписокъ изъ оной дѣлать, и слѣдственно нужныя для тяжбныхъ дѣлъ оттолъ бумаги получать. Почему первымъ и нужнѣйшимъ предметомъ почитаю, дабы всякій могъ отыскивать въ той архивѣ документы, утверждающіе его право, прежде всего оную въ должной порядокъ привести, безъ чего и учрежденіе трибунала было бы безплодно, затруднительно и вредно для самыхъ судящихся». Указавъ далѣе, что для приведенія въ порядокъ трибунальнаго архива назначенъ Мальчевскій, Репнинъ продолжаетъ: «а дабы межъ тѣмъ по дѣламъ начатымъ въ судахъ гродскихъ и земскихъ производимымъ въ случаѣ какихъ безпорядковъ, медленности, нарушенія законнаго порядка и слѣдующей изъ того несправедливости, тяжущіеся могли имѣть законное покровительство, то въ сихъ обстоятельствахъ дозволяется имъ на суды земскіе и гродскіе жалобу приносить въ Верховное литовское правленіе, въ Гроднѣ подѣ моимъ предсѣдательствомъ открыться имѣющее, . . . а до открытія онаго, о коемъ всѣмъ обывателямъ литовскимъ объявлено будетъ, какъ всѣ уголовныя дѣла, такъ и вышеупомянутыя по гражданскимъ тяжбамъ жалобы представлять ко мнѣ на разрѣшеніе» (№ 159, II). Но упраздненіе главнаго Литовскаго трибунала вызвало серіозное неудобство: оказалось, что гражданскія палаты завалены были старыми дѣлами по апелляціямъ, не рѣшенными трибуналомъ. Для устраненія этого неудобства учрежденъ былъ въ Вильнѣ въ концѣ 1796 года, «Гражданскій департаментъ старыхъ литовскихъ дѣлъ» изъ шести дворянскихъ засѣдателей, по выбору дворянства, подѣ предсѣдательствомъ предсѣдателя Виленской гражданской палаты. Этому департаменту подвѣдомственна была и минская губернія. Недовольные рѣшеніемъ департамента могли приносить жалобы въ сенатъ (№ 49, I).

«Верховное Литовское правленіе» открыто было въ Гроднѣ 28 іюня 1795 г. Объявляя объ этомъ, Репнинъ указываетъ порядокъ и сроки подачи «жалобъ, апелляцій и прошеній», а также и форму ихъ, при чемъ особенно настойчиво требуетъ, чтобы всѣ жалобы были «справедливы» и чтобы существо дѣла излагалось въ нихъ «кратко и ясно». Это требованіе онъ повторяетъ въ своемъ объявленіи нѣсколько разъ. Такъ, въ примѣчаніи къ формѣ прошеній, Репнинъ пишетъ:

«Инако написанныя прошенія, то есть: ежели въ нихъ не будетъ объяснено существо дѣла кратко и ясно, ежели будутъ смѣшаны въ одномъ прошеніи разныя дѣла, и ежели въ заключеніи просьбы не будетъ написано, въ силу какихъ законовъ просить удовлетворенія, останутся безъ всякого дѣйствія, и просители не только рѣшенія, но и никакого разсмотрѣнія ожидать по онымъ не могутъ: потому что ищущіе себѣ удовлетворенія отъ правосудія не инако получаютъ оное могутъ, какъ въ силу и слѣдствіе законовъ. Итакъ тѣ, которые по однимъ мечтаніямъ своимъ будутъ утруждать правительство, почтутся за безпокойныхъ ябедниковъ». Указавъ далѣе на то, что просьбы и жалобы должны быть справедливы, онъ говоритъ: «ибо въ противномъ случаѣ каждый тотъ, который или ложное прошеніе составитъ, или несправедливую жалобу принесетъ, или же на правое рѣшеніе неосновательную и ненадлежащую апелляцію возьметъ, подвергнетъ себя неупустительному взысканію по собственнымъ законамъ здѣшнимъ». Эту угрозу взысканія Репнинъ считаетъ нужнымъ повторить: . . . «всякая тонкость или хитрость, ежели обнаружится таковая въ подаваемыхъ прошеніяхъ, какъ умыслъ коварный, подкапывающій законы и употребляемый для обмана правосудія, не останется безъ взысканія по всей справедливости законовъ» (№ 172, II).

Такая настойчивость Репнина въ искорененіи сутяжничества, характеризующаго польскіе судебные порядки того времени, свидѣтельствуется, что онъ принималъ самое живое участіе въ утвержденіи во ввѣренномъ ему краѣ правосудія. Такъ же относились къ этому дѣлу генераль-губернаторы Кречетниковъ и Тутолминъ, генераль Кноррингъ, Минскій губернаторъ Неплюевъ и др. Они заботились о своевременномъ избраніи судей и скорѣйшемъ открытіи судовъ, требовали отъ судей обстоятельныхъ рапортовъ о ходѣ дѣлъ, принимали жалобы отъ тяжущихся и давали имъ то или другое направленіе, вообще вникали во всѣ подробности судопроизводства. Вотъ содержаніе нѣкоторыхъ документовъ, относящихся къ этому вопросу. Минскій губернаторъ Неплюевъ, предложеніемъ отъ 6 іюня 1793 г., предписалъ Рѣчицкому земскому суду «къ непремѣнному исполненію» слѣдующее: «1) Сколько поступило въ тотъ судъ по открытіи онаго какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отколь, прислать ко мнѣ краткія вѣдомости съ обстоятельнымъ поясненіемъ и о колодникахъ, буде есть, кто именно, съ котораго времени и почему содержатся подъ стражею. 2) О подлежащихъ по осужденіямъ тяжкому наказанію, по произведеніи изслѣдованія, не выполняя по своимъ опредѣленіямъ наказанія, представлять ко мнѣ экстракты съ описаніемъ подробнымъ всего произведеннаго по роду преступленія слѣдствія и мнѣнія, по какимъ правамъ и какому наказанію подвергается преступникъ и

ожидать моего разрѣшенія. 3) Какого рода и званія будутъ входить въ тотъ судъ дѣла, присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семь дней, означая въ оныхъ время вступленія, существо просьбы или дѣла, по какому закону и какъ рѣшено или не рѣшено зачѣмъ именно, либо производится слѣдствіе, и сіи вѣдомости раздѣлить на два класса: одну о рѣшенныхъ дѣлахъ, а другую о не рѣшенныхъ. 4) О состоящихъ нынѣ и вновь поступающихъ колодникахъ преимущественно приводить дѣла во окончаніе, предъ судными по землѣ, не терпя отнюдь медленнаго произвожденія слѣдствія и рѣшенія, дабы подѣ стражею долговременно содержимы не были. 5) При произвожденіи надъ преступниками слѣдствій, пытокъ и всякаго жестокаго истязанія, яко противнаго высокомонаршему Ея Императорскаго Величества милосердію, отнюдь не употреблять, подѣ строгимъ и непремѣннымъ за то взысканіемъ съ виновныхъ; смертная же казнь во всѣхъ родахъ преступленія уничтожается. 6) Во всѣхъ мѣстечкахъ и селеніяхъ, ко оному суду принадлежащихъ, найстрожайше запретить, чтобы никто не дерзалъ въ своихъ претензіяхъ употреблять права насилія и самъ собою управу чинить, но искалъ бы удовлетворенія себѣ чрезъ подлежащій судъ, на то установленный закономъ. 7) Дабы же каждый обыватель свѣдущъ былъ, гдѣ ему искать въ дѣлѣ своемъ правосудія, имѣеть оный судъ, по полученіи сего, во всѣхъ мѣстахъ своего вѣдѣнія опубликовать о установленіи вновь судовъ и о вступленіи въ дѣйствіе, со внушеніемъ, кто долженствуетъ и отъ котораго суда зависѣть. 8) По городскимъ судамъ каденціи, по закону постановленныя, хотя и не отмѣняются, но на случай криминальныхъ происшествій, не терплющихъ отлагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставаться безотлучно при судѣ, будеже откроется важность дѣла, такъ что одинъ судія приступить къ рѣшенію онаго не можетъ, въ такомъ случаѣ долженъ онъ оповѣстить отлучившихся, и сіи безъ малѣйшаго замедленія должны будутъ прибыть къ своимъ мѣстамъ къ содѣйствію дѣла, требующаго непремѣннаго и скораго окончанія» (№ 56, II). Въ другомъ предложеніи тому же земскому суду губернаторъ Неплюевъ требуетъ, чтобы въ началѣ «каждой бумаги» изображался титулъ Ея Величества, а затѣмъ предлагаетъ и самую форму декретовъ: «касательно же декретовъ по всѣмъ вообще дѣламъ», пишетъ онъ, «по изображеніи таковаго Высочайшаго титула, прописывали-бъ порядку во оныхъ декретахъ все дѣло кратко, однакожь ясно, чтобъ съ того все существо доказательствъ и оправданій видѣть можно; по пропискѣ же дѣла заключеніе судебное, законы къ дѣлу приличные и затѣмъ приговоръ рѣшительный, дабы на случай ревизіи какова либо дѣла въ высшемъ присутственномъ мѣстѣ или рассмотрѣнія онаго

отъ вышнего начальства не было затрудненія въ сообразованіи, на каковомъ предъразсужденіи судъ положилъ основаніе законамъ и своему приговору» (№ 103, II). Минскій земскій судъ въ концѣ 1794 г. долго не открывалъ своихъ засѣданій, подъ тѣмъ предлогомъ, что адвокаты заняты были въ гродскомъ судѣ. Признавая эту отговорку не основательной, такъ какъ адвокаты могли или раздѣлиться между двумя судами, или же усилить свои старанія на пользу обывателей, губернаторъ Неплюевъ предписываетъ минскимъ судьямъ собраться 2 октября въ Минскѣ, въ надлежащемъ комплектѣ и судъ непременно открыть, (№ 113, II). Обыватели не рѣдко жаловались на своихъ судей, упрекая ихъ въ пристрастіи; въ такихъ случаяхъ административная власть дѣлала распоряженіе о перенесеніи дѣла изъ одного суда въ другой (№ 161, II). Суды обязаны были разбирать дѣла въ такомъ порядкѣ, въ какомъ поступали къ нимъ прошенія или иски (актораты), но они не всегда это соблюдали. Такъ, дѣло архіепископа Виктора Садковского съ епископомъ Троадійскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю, затянулось на долго, несмотря на неоднократныя предписанія минскаго губернатора Неплюева поскорѣе окончить его. Тогда губернаторъ, принимая во вниманіе, что подобное дѣло должно было разбираться раньше другихъ, такъ какъ монастырская собственность приравнивается къ казенной, рѣшительно приказалъ минскому гродскому суду приступить къ разбору дѣла архіепископа Садковского «непременно послѣ завтра», при чемъ сдѣлалъ суду внушеніе, что онъ обязанъ «исполнять то, что приказываетъ ему начальство» (№ 108, II). Но требованія русской администраціи исполнялись судами не всегда аккуратно. Объ этомъ свидѣтельствуетъ рядъ предложеній минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду. 6 іюня 1793 года губернаторъ, какъ уже выше сказано, предписалъ Рѣчицкому суду нѣсколько пунктовъ относительно порядка судопроизводства и, между прочимъ, потребовалъ представленія ему разныхъ вѣдомостей (№ 56, II). Затѣмъ въ предложеніи тому же суду отъ 1 октября 1793 г. губернаторъ заявляетъ, что требованіе его до сихъ поръ не исполнено, хотя онъ напоминалъ объ этомъ предложеніемъ отъ 28 іюля. Въ заключеніе губернаторъ Неплюевъ совѣтуетъ суду впредь выполнять его повелѣнія «съ лучшимъ радѣніемъ и поспѣшностію, подъ опасеніемъ строжайшаго отвѣта и взысканія» (№ 93, II). Несмотря на угрозу, Рѣчицкій земскій судъ и на этотъ разъ не исполнилъ требованія губернатора. «Еще отъ 28 числа истекшаго сентября», пишетъ губернаторъ, «далъ я мои предписанія всѣмъ здѣшней губерніи земскимъ и гродскимъ судамъ, въ томъ числѣ и оному земскому суду, съ препровожденіемъ формъ о

присылкѣ ко мнѣ по онымъ вѣдомостей, отъ полученія тѣхъ моихъ предписаній въ пять дней, о имѣющихся въ тѣхъ судахъ всякаго рода рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ, съ яснымъ показаніемъ въ оныхъ вѣдомостяхъ о рѣшенныхъ на какомъ основаніи рѣшены, а о нерѣшенныхъ почему именно не достигли своего окончанія, да и впредь таковыя присылать въ каждый мѣсяцъ по два раза: за первую половину къ 16, а за послѣднюю къ 1 наступающаго мѣсяца, а почему оныя вѣдомости по первымъ двумъ моимъ предписаніямъ отъ тѣхъ судовъ не присланы, требовалъ объясненія, но и по симъ третичнымъ повелѣніямъ не получаю я ни отъ одного суда не только вѣдомостей, но и рапортовъ, почему оныя прислать въ срокъ было не можно понынѣ, чему и за срокомъ пятидневнымъ проходитъ уже до половины мѣсяца; таково неисполненіе въ срокъ моихъ предписаній за оными судами не одинъ уже разъ замѣчено, и я отношу сіе къ единственному небреженію присутствующихъ въ тѣхъ судахъ о возложенной на нихъ должности, чего дѣлать долгъ вѣрноподданническаго служенія и обязанность къ повиновенію начальству подѣ штрафомъ запрещаю, а за симъ самымъ и принуждаюсь въ 4-й разъ уже наистрожайше оному земскому суду предписать, не приводя меня въ дальнѣйшія затрудненія и переписки, упоминаемая о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ вѣдомости, по изданнымъ формамъ, прислать ко мнѣ коль возможно скорѣе; по какимъ же препятствующимъ причинамъ толь многія мои предписанія оставилъ оный судъ безъ вниманія и не привелъ чрезъ такъ продолжительное время въ исполненіе—прислать съ первою почтою отвѣтъ къ разсмотрѣнію, о чемъ и прочимъ судамъ въ равной силѣ предписано» (№ 102, II).

Хотя нѣкоторыя распоряженія русской администраціи не аккуратно исполнялись судами, все таки русское вліяніе несомнѣнно содѣйствовало улучшенію польскаго судопроизводства. Строгій контроль надъ судьями, которыхъ часто обвиняли въ пристрастіи, обезпечивалъ большую справедливость въ судахъ; серіозная отвѣтственность за подачу несправедливыхъ жалобъ ослабляла ябедничество, а настойчивое требованіе краткости и ясности въ изложеніи дѣла содѣйствовало освобожденію тогдашняго польскаго юридическаго языка отъ излишняго многословія и реторики. Наконецъ, не могли не имѣть самага благотворнаго вліянія на общество такія мѣры русскаго правительства, какъ отмѣна смертной казни и пытокъ.

Устройство *православной церкви* въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, опредѣлено было указомъ императрицы Екатерины отъ 13-го апрѣля 1793 года, даннымъ синоду. Содержаніе этого указа слѣдую-

щее: 1) Церкви и монастыри, состоящие въ городахъ и селеніяхъ, кои по смежности и способности, вслѣдствіе повѣлѣнія Нашего, будутъ отдѣлены къ прикосновеннымъ къ нимъ губерніямъ: Екатеринославской, Черниговской, Кіевской, Могилевской и Полоцкой, должны вѣдѣть войти въ вѣдомство тѣхъ епархій, въ коихъ состоятъ самыя сіи губерніи. 2) Изъ остающихся затѣмъ въ трехъ новоучреждаемыхъ губерніяхъ церквей и монастырей составить новую епархію. 3). Поелику правленіе сей епархіи распространяться будетъ на церкви и монастыри трехъ губерній, то имѣть быть въ оной архіепископъ. 4). Въ сей санъ произвести митрополіи Кіевской коадьютора епископа Виктора, съ наименованіемъ его, по древнимъ Россіи принадлежавшимъ городамъ, минскимъ, изъяславскимъ и брацлавскимъ, а по пребыванію его въ Слуцкомъ монастырѣ, архимандритомъ онаго монастыря. 5). Сей епархіи быть во второмъ классѣ и имѣть степень по Могилевской съ жалованьемъ, которое на оную по указамъ нашимъ отъ 27-го марта и 15 мая 1785 года опредѣлено. 6). По сей новой епархіи помянутый архіепископъ имѣть быть отъ митрополита кіевского независимымъ; но по должности и наименованію коадьютора митрополіи Кіевской, которыя отъ него не отъемлются, имѣть къ митрополиту кіевскому отношеніе по прежнему». Далѣе сказано, что расписаніе церквей и монастырей («по сему начертанію») долженъ былъ составить кіевскій митрополитъ совмѣстно съ генераль-губернаторомъ Кречетниковымъ (№ 5, I). Послѣ учрежденія этой епархіи среди уніатовъ началось сильное движеніе въ пользу воссоединенія съ православіемъ и скоро приняло такіе широкіе размѣры, что къ началу 1795 года число воссоединенныхъ превышало уже милліонъ. Вотъ какъ выражается объ этомъ сама императрица: «Попеченія наши», пишетъ она синоду отъ 12 апрѣля 1795 года, «о распространеніи благочестія въ предѣлахъ имперіи Нашей съ Божіею помощію толикій успѣхъ имѣли, что, какъ извѣстно синоду, болѣе милліона изъ народа російскаго, подъ обладаніемъ польскимъ бывшаго и нынѣ къ древнему его отечеству подъ державу Нашу паки присоединеннаго, лестію и насиліемъ съ пути праваго въ соединеніе съ римскою вѣрою совращеннаго, оставя заблужденіе ихъ, къ истинной матери ихъ, православной восточной грекоросійской церкви добровольно соединилоя; да и нѣтъ сомнѣнія, что и прочіе имъ единоплеменные таковому же спасительному примѣру послѣдовать будутъ» (№ 23, I)¹⁾. Вслѣдствіе такого расширенія православія императрица повелѣла раздѣлить вышеназванную епархію на двѣ части: первую поручить управленію епископа брацлавскаго и подольскаго, а вторую—архіе-

¹⁾ Исторія церковной уніи въ Россіи Виленскою археографическою комиссіею посвященъ XVI т., изданный въ 1889 году.

пископа минскаго и волынскаго, при чемъ въ пособіе послѣднему назначался одинъ викарій—епископъ житомирскій. Кромѣ того императрица повелѣла въ губерніяхъ Минской, Изъяславской и Брацлавской, а также въ области Каменецкой учредить по одному первоклассному мужскому монастырю и по одному второклассному женскому (№ 23, I). Что же касается православныхъ церквей и монастырей въ Литовскихъ губерніяхъ, то они не составили особой епархіи, такъ какъ ихъ было сравнительно не много, да и тѣ были «весьма бѣдны и запущены» ¹⁾. Въ виду этого императрица Екатерина, всегда заботившаяся о поддержаніи православія, повелѣла отпускать ежегодно въ теченіе пяти лѣтъ по двадцати тысячъ рублей на сооруженіе православныхъ церквей въ губерніяхъ Виленской и Слонимской (№ 49, I).

Императрица Екатерина въ своихъ отношеніяхъ къ послѣдователямъ *римско-католическаго исповѣданія* придерживалась принципа самой полной вѣротерпимости. «Ея Величество, императрица Всероссійская,» сказано въ трактатѣ о второмъ раздѣлѣ Польши, «обѣщаетъ безотмѣтно за себя, наслѣдниковъ и преемниковъ своихъ оставить оныхъ римскихъ католиковъ обоихъ церковныхъ обрядовъ на вѣчныя времена при спокойной принадлежности преимуществъ, собственности и церквей, при свободномъ отправленіи ихъ богослуженія и церковнаго порядка и при всѣхъ правахъ къ оному принадлежащихъ» (№ 8, I). Предоставляя такія права католикамъ, императрица въ теченіе своего царствованія издала цѣлый рядъ указовъ «о благоустройствѣ церквей римско-католическаго исповѣданія», но къ разсматриваемой эпохѣ относится только указъ объ учрежденіи Виленскаго епископства въ 1795 году. Содержаніе этого указа слѣдующее: 1) учреждается въ Вильнѣ епископство, съ наименованіемъ Инфляндскаго, въ составъ котораго должны войти приходы и монастыри, подчинявшіеся прежде послѣднему виленскому епископу; 2) епископомъ назначается Коссаковский; 3) учреждается подъ предсѣдательствомъ епископа консисторія изъ нѣсколькихъ канониковъ, въ коей если бы дѣло коснулось до сужденія мірскаго человѣка, требовать отъ гражданскаго правительства депутата для присутствія въ консисторіи по тому дѣлу; а кто судомъ сей консисторіи и епископомъ не доволенъ будетъ, тѣ могутъ приносить жалобы свои въ сенатъ; 4) епископъ назначаетъ священниковъ и настоятелей монастырей изъ лицъ, преданныхъ Россіи, «а временно присылаемыхъ изъ за границы отрѣшати и впредь не терпѣть»; 5) воспрещается духовнымъ людямъ вѣзжать въ границы великаго княжества Литовскаго изъ чужихъ пре-

¹⁾ Такъ выразился князь Репнинъ о двухъ монастыряхъ—мужскомъ и женскомъ, которые онъ нашелъ въ Вильнѣ въ концѣ 1794 года. (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 65).

дѣловъ, «и гдѣ таковыя явятся, отсылать подъ стражею къ тамошнему гражданскому правительству для поступленія съ ними по законамъ»; 6) монашескіе ордена должны зависѣть отъ епархіальныхъ епископовъ и консисторій, а не отъ какой либо духовной власти, внѣ Россіи пребывающей; 7) епископъ инфляндскій и прочіе должны представить обстоятельныя свѣдѣнія о монастыряхъ, съ обозначеніемъ, «которые изъ нихъ прямо въ богоугодныхъ и обществу полезныхъ упражненіяхъ обращаются, . . . или же которые въ празднои жизни безъ всякаго ближнему пособія живутъ въ тягость міру»; наконецъ, 8) императрица подтверждаетъ «о неприиманіи никакихъ буллъ папскихъ, или отъ имени ея писанныхъ посланій, повелѣвая отсылать къ генераль-губернатору, который разсмотритъ содержаніе ихъ и особливо не находится ли въ нихъ чего-либо несходственнаго съ гражданскими законами Всероссійской имперіи и съ правами самодержавной власти отъ Бога Намъ данными, обязанъ будетъ миѣніе свое Намъ представить и ожидать нашего на то повелѣнія» (№ 35, I). Изъ этого указа видно, что римско-католическіе епископы пользовались полною свободою въ управленіи своими епархіями. вмѣстѣ съ тѣмъ духовенство сохранило и всѣ свои привилегіи, какъ на примѣръ освобожденіе отъ разныхъ налоговъ (№№ 133 и 134, II). Оказывая такое вниманіе римско-католическому духовенству, правительство наше требовало, чтобы оно утверждало свои паствы въ повиновеніи власти и само подавало примѣръ вѣрности и преданности Россіи. Въ общемъ духовенство эти требованія и исполняло. Оно приводило жителей къ присягѣ, совершало обычныя богослуженія о здравіи императрицы и всего царствующаго дома и вообще оказывало повиновеніе русскимъ властямъ (№№ 116, 191, 193 и 201, II). Но были среди католическаго духовенства и явные противники Россіи. Къ числу послѣднихъ принадлежали прежде всего піары, завѣдывавшіе въ то время воспитаніемъ юношества. Императрица Екатерина въ своемъ указѣ отъ 8 декабря 1792 года, данномъ генералу Кречетикову, такъ выражается о піарахъ: «Піарскимъ монастырскимъ школамъ и училищамъ прикажите сдѣлать особую перепись. За симъ наипаче надзирать имѣете по причинѣ вреднаго ихъ ученія, основаннаго на буйственныхъ началахъ новѣйшаго французскаго суетумудрія, разрушающаго всѣ связи благоучрежденныхъ обществъ и правленій.» (№ 2, I). На чемъ было основано такое миѣніе императрицы—мы не знаемъ, но піары дѣйствительно оказались людьми самыми безпокойными. Такъ, одинъ изъ нихъ, по имени Лаврынецъ Адамовичъ, произнесъ 19 марта 1795 г. проповѣдь въ г. Лидѣ, въ которой дерзнулъ «непристойно опорочивать поведеніе государей и вмѣшиваться тѣмъ въ дѣла политическія, совсѣмъ до духовнаго сана и закона Божія не принадлежація». Объявляя

объ этомъ «всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ», Репнинъ предписалъ духовнымъ властямъ держать подчиненное имъ духовенство «въ повиновеніи къ правиламъ закона Христа Спасителя нашего и въ вѣрности къ ихъ присягѣ, учиненной ими нашей Всеавгустѣйшей Императрицѣ» (№ 162, II). Затѣмъ другой «піаристъ», монахъ Снарскій, «дерзнулъ въ письмѣ, имъ писанномъ, обнаружить неистовый свой образъ мыслей въ непристойныхъ, непочтительныхъ и дерзкихъ выраженіяхъ» противъ императрицы Екатерины. Сообщая объ этомъ епископу Коссаковскому, Репнинъ проситъ послѣдняго отослать монаха Снарскаго «въ заключеніе въ какой либо монастырь на шесть мѣсяцевъ, держать его на хлѣбѣ и водѣ чрезъ все то время, а по его истеченіи представить гражданскому начальству для изгнанія за границу, яко недостойнаго быть подданнымъ той милосердой монархини, которой онъ присягу учинивъ, какъ и всѣ ея вѣрные подданные, дерзаетъ однакожь хулы изъявлять на ея царствованіе», (№ 198, II). Наконецъ, самъ провинціальный начальникъ ордена піаровъ сообщилъ генералъ-губернатору Репнину, что піары, «вступая въ званіе учителей и подъ другими предлогами, чрезъ стараніе и покровительство себѣ пріобрѣтенныя, безъ дозволенія отъ ихъ начальниковъ, имѣютъ пребываніе внѣ монастырей ихъ». Въ виду такого отступленія піаровъ отъ монастырскаго устава и согласно съ желаніемъ вышеназваннаго провинціала, князь Репнинъ издалъ 11 іюля 1795 г. объявленіе, въ которомъ повелѣлъ, чтобы всѣ отлучившіеся изъ монастырей сего ордена, въ великомъ княжествѣ Литовскомъ состоящихъ, и въ разныхъ мѣстахъ сего княжества пребываніе имѣющіе, возвратились къ настоятелямъ своимъ къ предназначенному собранію въ мѣстечкѣ Щучинѣ, и безъ дозволенія тѣхъ начальниковъ не только впредь никуда не отлучались, но чтобы безъ онаго никто ихъ у себя съ сего времени держать не осмѣливался; въ противномъ же случаѣ со всѣми таковыми, которые въ неисполненіи противъ сего объявленія окажутся, поступлено будетъ, какъ съ ослушниками» (№ 173, II).

Эти факты свидѣтельствуютъ, что среди піаровъ не мало было лицъ, которыя въ высшей степени враждебно относились къ русскому правительству. Что же касается остального католическаго духовенства, то подвергся преслѣдованію одинъ только ксендзъ Жадейко, «который по наряду капитана исправника не только запретилъ крестьянамъ исполненіе, но и приказъ о томъ насланный топталъ ногами, ругая дерзкими словами и самое правительство». За такіе дерзкіе поступки, а также за то, что подъ предлогомъ болѣзни не учинилъ присяги на вѣрность и подданство ея величеству, ксендзъ Жадейко заключенъ былъ въ монастырь на хлѣбъ и воду на четыре мѣсяца, и потомъ высланъ за границу

(№ 197, II). Кромѣ того два базилианскіе монаха (Фердинандъ Цыхановскій и Самуиль Топчевскій) отказались учинить подданическую присягу (№ 187, II). Другихъ подобныхъ фактовъ мы не встрѣтили. Можно думать, что римско-католическое духовенство, напуганное ужасами возстанія 1794 года, во время котораго погибъ даже виленскій епископъ Массальскій, отнеслось довольно спокойно къ подчиненію его русской власти ¹⁾.

Юридическое положеніе разныхъ классовъ населенія въ присоединенныхъ отъ Польши губерніяхъ въ первое время весьма мало измѣнилось. Дворяне или шляхта, мѣщане, крестьяне, а также отдѣльныя инородческія группы, какъ татары и евреи, остались почти въ томъ же самомъ положеніи при русскомъ правленіи, въ какомъ онѣ находились при польскомъ.

Высшій классъ составляла *шляхта*. Хотя она лишилась, съ подчиненіемъ Россіи, права участвовать въ сеймахъ и сеймикахъ, которые были упразднены, но во всѣхъ другихъ отношеніяхъ вполне сохранила преобладающее значеніе. Подобно русскому дворянству, шляхта владѣла населенными имѣніями, собиралась на съѣзды для выбора должностныхъ лицъ и принимала участіе въ судѣ и въ управленіи. Русская администрація съ особеннымъ вниманіемъ относилась къ шляхтѣ и всѣми средствами охраняла ея интересы. Такъ, запрещено было маркитантамъ торговать виномъ и мясомъ на зимнихъ стоянкахъ войскъ, чтобы не произошло «подрыва въ промыслахъ арендарей и въ доходахъ владѣльцевъ» (№ 96, II), запрещено было продавать крестьянамъ крѣпкіе напитки на почтовыхъ станціяхъ (№ 119, II), тщательно разыскивались и возвращались владѣльцамъ бѣглые крестьяне (№ 98, II) и т. п.

Кромѣ шляхты, владѣвшей помѣстьями, такъ называемыхъ «посессіонатовъ», была еще шляхта безземельная. Последняя жила на земляхъ разныхъ владѣльцевъ, платила за эти земли чиншъ и потому называлась чиншевой. При польскомъ правленіи чиншевая шляхта имѣла право участвовать въ сеймикахъ и подавать голоса наравнѣ съ посессіонатами. Это обстоятельство создавало для нея весьма выгодное положеніе, такъ какъ вельможи старались привлекать ее на свою сторону разными льготами. Но съ упраздненіемъ сеймиковъ вельможи

¹⁾ Князь Репнинъ, въ своемъ донесеніи императрицѣ Екатеринѣ отъ 2 декабря 1794 года, сообщаетъ слѣдующія подробности о первой встрѣчѣ его съ римско-католическимъ духовенствомъ виленскаго капитула и академіи: «При первомъ съ ними свиданіи», говоритъ Репнинъ, «увѣрилъ я всѣхъ изъ нихъ усердныхъ и послушныхъ въ высочайшей милости Вашего Императорскаго Величества, сдѣлавъ при томъ имъ таковое же напоминаніе, какъ и въ Гроднѣ; прибавя къ тому, сколь имъ особливо должно бытъ отвратительно бывшее богопротивное бунтованіе не токмо по несчастному разоренію ихъ отечества, въ кое мятежники оное ввергли, но и по поносной смерти, которой преданъ ими былъ ихъ достойный епископъ, покровительствомъ коего они изысканы были, и каковой, послѣ подобнаго примѣра, и сами они всѣ могли подвержены быть. Принято отъ нихъ все то было съ *достодолжною благодарностію и съ надлежащимъ почтеніемъ*». (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 65.)

не нуждались болѣе въ услугахъ чиншевой шляхты, поэтому начали обременять ее разными повинностями. Русское правительство скоро обратило на это вниманіе, и вотъ князь Зубовъ, генералъ-губернаторъ Екатеринославскій, Вознесенскій и Таврическій представилъ императрицѣ Екатеринѣ проектъ переселенія чиншевой шляхты во ввѣренный ему край на пустопорожнія казенныя земли. Императрица отнеслась къ этому проекту вполне сочувственно. «Разсмотрѣвъ представленіе Ваше» пишетъ она Зубову въ указѣ отъ 5 іюня 1796 года, «о переселеніи чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель на казенныя, лежащія въ губерніяхъ Екатеринославской, Вознесенской и области Таврической, и находя такое предположеніе для сего рода людей весьма выгоднымъ и съ настоящимъ порядкомъ вещей сообразнымъ, одобряемъ оное во всѣхъ частяхъ, представляя собственному разсмотрѣнію вашему приступить къ приведенію онаго въ исполненіе, соображаясь съ возможностями представленныхъ отъ васъ способовъ, бывъ увѣрены, что сіе полезное дѣло подъ руководствомъ вашимъ возымѣетъ наилучшіе успѣхи» (№ 47, I). Изъ послѣднихъ словъ указа видно, что императрица желала скорѣйшаго осуществленія проекта князя Зубова, но проектъ этотъ, по видимому, совсѣмъ не осуществился.

Положеніе *городского населенія* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ первоначально опредѣлено было слѣдующими словами именного указа императрицы Екатерины отъ 8 декабря 1792 года, даннаго генералу Кречетникову: «Города оставьте на ихъ правахъ и привилегіяхъ на первый случай, и каждому изъ нихъ не препятствуйте просить насъ о подтвержденіи оныхъ» (№ 2, I). Затѣмъ, съ открытіемъ губерній, городамъ предоставлены были всѣ тѣ «выгоды и преимущества», которыя пожалованы всѣмъ русскимъ городамъ положеніемъ отъ 21 апрѣля 1785 г. (№№ 26 и 49, I). По штатамъ этого положенія назначено было жалованье «засѣдателямъ мѣщанскимъ губернскаго магистрата, такожъ бургомистрамъ и ратманамъ городовыхъ магистратовъ»; поэтому императрица повелѣла выдавать имъ это жалованье изъ городскихъ доходовъ, такъ какъ «городамъ присвоены были не малые доходы на ихъ публичныя надобности» (№ 27, I). Введеніе въ городахъ и мѣстечкахъ новаго городского положенія сопровождалось обычною въ то время торжественностью, что видно изъ предложенія генералъ-губернатора Тутолмина Радшковской ратушѣ. ¹⁾ Въ этомъ пре-

1) Ратушами назывались городскіе суды въ городахъ уѣздныхъ; въ губернскихъ же—они назывались магистратами (Kogowski: Proces cywilny Litewski, стр. 56). Впрочемъ императрица Екатерина указомъ отъ 3 мая 1795 г. предоставила самому Тутолмину опредѣлить, въ какихъ городахъ быть магистратамъ и гдѣ только ратушамъ (№ 27, I).

дложеніи Тутолминъ прежде всего перечисляетъ документы, которые онъ посылаетъ ратушѣ для руководства, а именно: 1) учрежденіе для управленія губерній, жалованную грамоту дворянству и положеніе о городахъ; 2) обрядъ канцелярскаго производства и сдержанія дѣлъ въ сей ратушѣ; 3) вѣдомость о числѣ записанныхъ въ мѣщанское общество христіанъ и евреевъ, подвѣдомственныхъ ратушѣ, съ означеніемъ всѣхъ въ мѣстечкѣ строеній; 4) формы книгамъ, журналамъ, протоколамъ и другимъ по канцелярскому обряду заведеніямъ. Въ заключеніе Тутолминъ говоритъ: «Доставивъ все сіе, я поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія предложить ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ ей принадлежащихъ, по силѣ Всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій, и съ самаго дня сего сдѣлать и установить всѣ канцелярскаго порядка заведенія, по препровождаемымъ у сего формамъ и предписанію въ обрядѣ, которой составленъ на точной силѣ благотворныхъ Ея Величества учрежденій и другихъ по сему предлогу Высочайшихъ законовъ, о чемъ имѣлъ я счастіе всеподданиѣйше доносить Ея Императорскому Величеству, впрочемъ при самомъ вступленіи господъ членовъ ратуши въ отправленіе ихъ должностей, я обязываюсь напомнить о прохожденіи званія своего съ подданническою къ службѣ Ея Императорскаго Величества вѣрностію и усердіемъ, прямо соотвѣтственнымъ довѣренности и одобренію собратій своихъ, да строгимъ блюденіемъ истины и порядка явятъ себя вѣрными, ревнительными и благими Всеавгустѣйшей Помазанницы подданными и праводушными судіями народа, Богомъ самодержавію Ея ввѣреннаго, мнѣ же, яко исполнителю священной воли Ея Величества и ходатаю на пользу общую и частную доставать удовольственный долгъ одобрять по достоинству ревность, безпристрастіе и труды ихъ» (№ 181, II).

Въ присоединенныхъ областяхъ не мало было старостинскихъ и частновладѣльческихъ городовъ, въ которыхъ судъ и расправу творили сами старосты и владѣльцы. Вотъ важное въ этомъ отношеніи сообщеніе Рѣчицкой конфедераціи генералу Кнорингу отъ 7 апрѣля 1793 года. «Въ Рѣчицкомъ повѣтѣ» сказано въ сообщеніи, «большихъ городовъ никакихъ нѣтъ; находится только четыре королевскія мѣстечка, какъ то: Бобруйскъ и Рѣчица, нѣкогда магдебургскія, Любоничи и Паричи, имѣющія каждое свыше десятка еврейскихъ домовъ; земскихъ мѣстечекъ девять, а имено: Лоевъ—генераль-лейтенанта Юдицкаго, Хелмечъ-Воловичовъ, Горваль—виленскаго епископа Масальскаго, Корпиловка и Стрешинъ-виленскаго капитула, Каземеровъ—Оскерки, Поболовъ—рѣчицкаго земскаго судьи Гриневича и Жлобинъ—повѣтоваго хорунжаго Халецкаго, въ каковыхъ наслѣд-

свенныхъ мѣстечкахъ сами владѣльцы и судятъ жителей». (№ 19, II). Изъ этого сообщенія видно, что изъ тринадцати городскихъ поселеній Рѣчицкаго уѣзда девять принадлежали частнымъ владѣльцамъ и только четыре считались королевскими. Между тѣмъ императрица Екатерина, по поводу открытія уѣздовъ, повелѣла старостинскія мѣстечки причислить къ казенному вѣдомству, а владѣльческія пріобрѣтать въ казну покупкою или промѣномъ и, раздѣливъ жителей ихъ по состояніямъ, предоставить имъ права, пожалованныя городовымъ положеніемъ. (№ 49, I). Въ силу этого Высочайшаго повелѣнія всѣ жители уѣздныхъ городовъ освободились отъ власти частныхъ владѣльцевъ и стали пользоваться самоуправленіемъ по русскому городовому положенію. Иногда владѣльцы произвольно подчиняли себѣ вольныхъ городскихъ жителей и обременяли ихъ разными повинностями; въ такихъ случаяхъ русская администрація заступалась за угнетенныхъ горожанъ и восстанавливала ихъ права. Жители мѣстечка Гайна, напри- мѣръ, обратились къ минскому губернатору Неплюеву съ жалобою, что мѣстечко ихъ королевское, заселено вольными людьми, но въ теченіе продолжительнаго времени находится подъ произвольнымъ владычествомъ шляхты, которая по своей волѣ назначаетъ подати, дани, барщину, разныя работы и большія наказанія, а малѣйшую жалобу властямъ считаетъ бунтомъ. Неплюевъ положилъ такую резолюцію: «ежели работъ никакихъ прежде владѣющему не дѣлали, то не дѣлать и теперь, но плату установленную платить» (№ 59, II). Далѣе тотъ же самый губернаторъ Неплюевъ обратился ко всѣмъ арендаторамъ староствъ, королевскихъ имѣній (крулевщизнѣ) и тому подобныхъ владѣній съ объявленіемъ слѣдующаго содержанія: до свѣдѣнія генералъ-губернатора Тутолмина дошло, что господа арендаторы, имѣющіе въ своемъ владѣніи обывателей съ разными привилегіями, обращаютъ ихъ въ крѣпостное состояніе, притѣсняютъ несоразмѣрной работой, «выдираютъ» по рублю и больше съ души податей, а если случится, что кто либо не заплатитъ, тотчасъ прибѣгаютъ къ экзекуціи, тюрьмѣ, необычайнымъ наказаніямъ, берутъ выкупы и дѣлаютъ многія другія притѣсненія. Чтобы предотвратить такое безправіе на дальнѣйшее время, губернаторъ предложилъ гг. арендаторамъ «городовъ и королевскихъ мѣстечекъ» не дѣлать подобныхъ притѣсненій (№ 104, II). Такимъ образомъ русская администрація старалась защитить городскихъ жителей отъ произвола частныхъ владѣльцевъ, а если къ этому прибавить введеніе въ старостинскихъ и нѣкоторыхъ владѣльческихъ городахъ и мѣстечкахъ городского положенія 21 апрѣля 1785 года, то можно придти къ тому заключенію, что положеніе этого класса населенія при русскомъ правленіи значительно улучшилось.

Крестыане во вновь присоединенныхъ губерніяхъ остались въ томъ же са-

момъ положеніи при русскомъ правленіи, въ какомъ они находились при польскомъ. Изъ немногихъ документовъ настоящаго Сборника, относящихся къ этому вопросу, видно, что крестьяне должны были исполнять все прежнія повинности, вносить все прежніе платежи и оставаться въ полнѣйшемъ послушаніи у своихъ пановъ (№ 120, II). На послѣднее обстоятельство русская администрація обращала особенное вниманіе, и даже предписала земскимъ судамъ пользоваться военными командами при усмирении «упорствующихъ противъ своихъ владѣльцевъ» (№ 55, II). Впрочемъ, крестьянскихъ волненій въ рассматриваемый періодъ времени повидимому нигдѣ не происходило, и самъ генералъ-губернаторъ Тутолминъ, въ резолюціи отъ 28 сентября 1794 г. на запросъ мозырскаго дворянства, заявилъ, что объ общемъ неповиновеніи поселянъ своимъ владыкамъ онъ никогда не получалъ жалобъ, ни донесеній полицейскихъ чиновниковъ (№ 117, II). За то нерѣдко происходили побѣги крестьянъ, чему отчасти способствовали сами помѣщики. «Доходятъ до меня извѣстія или просьбы», пишетъ минскій губернаторъ Неплюевъ въ одномъ изъ своихъ циркуляровъ, «что крестьяне тайно уходятъ отъ однихъ помѣщиковъ къ другимъ, а послѣдніе, вопреки закону, принимаютъ ихъ и держатъ у себя на жительство». Желая прекратить подобное беззаконіе минскій губернаторъ предписалъ всемъ владѣльцамъ не принимать ни подъ какимъ предлогомъ людей безъ письменныхъ свидѣтельствъ отъ ихъ помѣщиковъ угрожая нарушителямъ этого распоряженія взысканіемъ по закону (№ 84, II).

Кромѣ крѣпостныхъ крестьянъ, въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ не мало было вольныхъ людей. Вотъ какъ опредѣляетъ этотъ классъ населенія минскій губернаторъ въ предложеніи рѣчицкому земскому суду отъ 21, августа 1793 года: «Въ здѣшнемъ краѣ» пишетъ онъ, «въ подданствѣ многіе поселяне есть таковыя, кои есть на жительствохъ временно, по контрактамъ, кои, по тѣмъ обстоятельствамъ своею свободою до предбудущаго о семъ постановленія пользоваться право имѣютъ» (№ 85, II). Относительно этихъ вольныхъ людей состоялось распоряженіе генералъ-губернатора Тутолмина, чтобы земскіе комиссары «сочинили всемъ таковымъ черноработнымъ вольнымъ людямъ именной списокъ и имѣли бы особую книгу, въ которую вписывать, въ какой парафіи, въ какомъ именно селеніи и чѣмъ владѣніи проживаютъ, кто именно вольные черноработцы и по какому договору или контракту, и если таковымъ людямъ случится какая либо убыль, то въ той же книгѣ означать и прилежнѣе притомъ наблюдали бы, дабы они безъ вѣдома комиссаровъ съ мѣста на мѣсто перехода отнюдь не чинили» (№ 81, II). На эти переходы крестьянъ русская администрація обращала особенное вниманіе, и генералъ-губернаторъ Тутолминъ

обратился еще ко всѣмъ владѣльцамъ недвижимой собственности съ особымъ объявленіемъ, въ которомъ между прочимъ сказано слѣдующее: всѣ вольные люди, занимающіеся земледѣліемъ и другими промыслами и не имѣющіе осѣдлости, обязаны до предстоящей ревизіи оставаться на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ кого заста-
нетъ настоящая перепись населенія; а если бы нѣкоторые изъ нихъ пожелали для улучшенія средствъ къ жизни перейти въ другія мѣста, то по истеченіи срока договора имъ разрѣшался переходъ, но не иначе, какъ съ вѣдома вла-
дѣльца и по билету земскаго комиссара. Далѣе предписывалось брать безбилет-
ныхъ бродягъ для исправленія дорогъ и мостовъ, вмѣсто осѣдлыхъ, которые обя-
заны были за это давать имъ каждый день необходимое содержаніе. Заключива-
ется объявленіе увѣреніемъ генераль-губернатора, что всѣ вольные люди, спо-
койно остающіеся на своихъ мѣстахъ, во время «формальной» ревизіи получаютъ
полное удовлетвореніе въ своихъ законныхъ требованіяхъ и не испытаютъ ни-
какого притѣсненія (№ 106, II). Такая настойчивость русской администраціи въ
удержаніи на прежнихъ мѣстахъ жительства не только крѣпостныхъ, но и воль-
ныхъ людей несомнѣнно усилила господство шляхты надъ сельскимъ населе-
ніемъ. Прежде шляхтичи вынуждены были прибѣгать къ разнымъ льготамъ, что-
бы удержать крестьянъ отъ побѣговъ, теперь же они могли обращаться къ силь-
но организованной администраціи, и бѣглецы немедленно разыскивались и возвра-
щались своимъ владѣльцамъ (№ 98, II). Несмотря на это, для сельскаго насе-
ленія всетаки былъ выгоденъ переходъ его въ русское подданство. «Если въ
1792 году», пишетъ профессоръ В. Б. Антоновичъ, «шляхетскія понятія о сте-
пени подчиненности крестьянъ и сходились съ нормою, признанною въ этомъ
отношеніи русскимъ закономъ, то тождество это не могло долго продолжаться:
порядокъ, представлявшійся по понятіямъ шляхты—окончательнымъ завершені-
емъ дѣла, дальше котораго ничего желать не оставалось, для русскаго общества
былъ только временною переходною ступенью общественнаго историческаго раз-
витія. Между тѣмъ какъ шляхта наслаждалась своимъ *statu quo* и не помышляла
даже подвергнуть критикѣ основанія, на которыхъ оно было воздвигнуто, рус-
ское правительство шло быстрыми шагами по пути общечеловѣческаго развитія
и окончательно рѣшало крестьянскій вопросъ въ направленіи неожиданномъ для
шляхты и, по всѣму вѣроятію, не весьма желательномъ съ точки зрѣнія шля-
хетскихъ идеаловъ—рѣшеніе это послѣдовало по Высочайшему манифесту 19
февраля 1861 года». ¹⁾

Положеніе *евреевъ* въ областяхъ, доставшихся Россіи по второму раздѣлу

¹⁾ Архивъ Юго-Западной Россіи. Часть VI, т. II, стр. 63.

Польши, первоначально было определено известным уже намъ манифестомъ генерала Кречетникова отъ 27 марта 1793 года, въ которомъ между прочимъ сказано: «Еврейскія общества, жительствующія въ присоединенныхъ къ имперіи Россійской городахъ и земляхъ, будутъ оставлены и сохранены при всѣхъ тѣхъ свободахъ, коими они нынѣ въ разсужденіи закона и имуществъ своихъ пользуются; ибо человеколюбіе Ея Императорскаго Величества не позволяетъ ихъ однихъ исключить изъ общейъ всѣмъ милости и будущаго благосостоянія подѣ благословенною Богомъ Ея державою» (№ 3, I). Спустя годъ императрица Екатерина опредѣлила районъ еврейской осѣдлости, въ составъ котораго вошли губерніи: Минская, Изяславская, Брацлавская, Полоцкая, Могилевская, Кіевская, Черниговская, Новгородъ-Сѣверская, Екатеринославская и область Таврическая. По городамъ этихъ губерній евреямъ дозволено было записаться въ мѣщанство и купечество, но съ тѣмъ условіемъ, чтобы они платили установленныя подати «вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ христіанскаго закона разныхъ исповѣданій»; а если бы кто нибудь изъ евреевъ не пожелалъ остаться, то таковымъ разрѣшалось, по уплатѣ трехлѣтней двойной подати, выѣхать изъ предѣловъ Россіи (№ 10, I). Наконецъ, при открытіи Минской губерніи по «Учрежденіямъ отъ 7 ноября 1775 г.» императрица издала слѣдующее повелѣніе объ устройствѣ еврейскихъ обществъ: «Евреевъ, которымъ указомъ нашимъ отъ 23 іюня 1794 года позволено въ губерніяхъ, тамъ именованныхъ, пользоваться торгомъ и мѣщанскими промыслами, и кои не токмо по городамъ и мѣстечкамъ, но и по селеніямъ разсѣяны пребываютъ, внести въ городовыя окружныхъ городовъ книги, на основаніи Городового положенія, подчинить магистратамъ и стараться переселять въ уѣздные города, дабы сіи люди не скитались во вредъ обществу, но производя торги и размножая рукодѣлія и ремесла, и себѣ прибыль и обществу пользу приносили. Относительно выбора по городамъ въ разныя должности гражданскія держаться указовъ Нашихъ, не изъемающихъ тѣхъ, кои имѣютъ къ сему право по званію и по состоянію ихъ, безъ различія рода и званія; но при дѣйствіи магистратовъ и совѣстныхъ судовъ по городамъ, кагалы еврейскіе, въ уѣздныхъ городахъ и въ губернскихъ находящіеся, не должны касаться ни до какихъ иныхъ дѣлъ, кромѣ обрядовъ закона и богослуженія ихъ» (№ 26, I). Слѣдовательно евреи, по узаконеніямъ императрицы Екатерины, ограничены были въ правахъ разселенія по территоріи Русскаго государства и обложены двойною податью, но въ остальномъ сравнены были съ купцами и мѣщанами христіанскихъ исповѣданій: они имѣли право заниматься торговлею и разными промыслами, подлежали, вѣдѣнію городскихъ магистратовъ и могли занимать разныя

должности; только въ дѣлахъ, касающихся «обрядовъ закона и богослуженія», должны были подчиняться еврейскимъ кагаламъ.

Литовскіе татары были людьми вольными, и тѣ изъ нихъ, которые владѣли помѣстьями, пользовались всеми правами польской шляхты. Императрица Екатерина отнеслась къ татарамъ весьма благосклонно. Въ указѣ отъ 30 октября 1794 года, данномъ князю Репнину, она такъ выразилась о нихъ: «Съ благовременнымъ прохожденіемъ всехъ частей возлагаемаго на васъ служенія не оставьте вы безъ замѣчанія поселенныхъ въ Литовскихъ областяхъ татарскаго племени войскъ, яко происходящихъ отъ народа храбраго и прямодушнаго, а чрезъ то Наше Высочайшее объ нихъ попеченіе привлекающихъ: понеже чаемъ въ нихъ обрѣсти отрасли тѣхъ добрыхъ качествъ, коими народъ татарскій намъ извѣстенъ; для сего поручаемъ вамъ, принявъ отъ нихъ вмѣстѣ съ прочими литовскими жителями на вѣрность намъ присягу, утвердить ихъ въ ихъ собственности и преимуществахъ, и все ихъ общество Нашимъ священнымъ словомъ обнадежить, что не только оставляемъ ихъ въ свободѣ отправлять свое богослуженіе и при всемъ томъ, что въ Литвѣ они имѣютъ, но желаемъ, обезпечая ихъ состояніе, паче оное осчастливить; и на сей конецъ ожидаемъ отъ васъ представленія, что по извѣданіи настоящаго ихъ положенія, найдете способнымъ къ усугубленію ихъ выгодъ и имъ наиболѣе нужныхъ» (№ 15, I). Въ благодарность за такую Высочайшую милость, татары обратились къ Репнину съ просьбой составить изъ нихъ полкъ или особую часть войскъ «на прежнемъ основаніи, дабы они удобнѣе усердіе и ревность свою на самомъ дѣлѣ изъяснить могли». Князь Репнинъ предложилъ тогда татарамъ поступать рядовыми въ кавалерійскіе полки, но они «убѣдительнѣйше» просили его составить изъ нихъ особую часть войскъ. Въ виду этого Репнинъ представилъ просьбу татаръ на усмотрѣніе императрицы при донесеніи отъ 11 августа 1794 г., которое закончилъ слѣдующими словами: «ихъ въ здѣшнихъ Литовскихъ губерніяхъ немного, но есть еще нѣсколько въ Минской губерніи, и большая оныхъ часть дѣйствительно, кромѣ военной службы, не имѣла никакого упражненія и не имѣетъ другаго довольнаго пропитанія» ¹⁾. Изъ этихъ словъ можно заключить, что литовскій генералъ-губернаторъ былъ не противъ удовлетворенія ходатайства татаръ, но было ли оно удовлетворено, т. е. былъ-ли образованъ особый татарскій полкъ, намъ не извѣстно.

Вопросъ о *казенныхъ доходахъ* въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ не могъ не занимать наше правительство, и императрица Екатерина уже ука-

¹⁾ Сб. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 488.

зомъ отъ 8 декабря 1792 г., даннымъ генералу Кречетникову, сдѣлала слѣдующее распоряженіе: «коронный доходъ польскій слѣдуетъ въ казну нашу. Определенные вице-губернаторы имѣютъ оный переписать, гдѣ и сколько какъ таможеннаго, такъ и прочихъ, какого бы званія ни были... Вы прикажете собрать обстоятельное свѣдѣніе, на какомъ основаніи въ тѣхъ мѣстахъ винная продажа и по какой цѣнѣ, также откуда жители получаютъ соль и во что она обходится въ народную продажу, и, наконецъ, гдѣ по вашему усмотрѣнію полагаете удобнымъ учредить таможи по новой границѣ» (№ 2, I). Вслѣдствіе такого распоряженія императрицы русская администрація, тотчасъ послѣ обнародованія манифеста генерала Кречетникова отъ 27 марта 1793 г., дѣятельно начала собирать всѣ налоги за текущую четверть года, а именно за мартовскій кварталъ, но скоро «казенные окладные доходы» были отмѣнены. «Въ вознагражденіе убытковъ», пишетъ императрица въ манифестѣ отъ 13 апрѣля 1793 г., «понесенныхъ отъ смятеній, раздоровъ, движенія войскъ и самыхъ дѣйствій воинскихъ, въ сей странѣ бывшихъ, а равно и во изъясненіе перваго знака истиннаго материнскаго нашего о сихъ новыхъ подданныхъ попеченія, Всемилостивѣйше повелѣваемъ: по разсмотрѣніи нашего генерала и тѣхъ областей генералъ-губернатора Кречетникова, со всякаго состоянія людей, тамо обитающихъ, казенныхъ окладныхъ доходовъ въ теченіе настоящаго и будущаго до 2 генваря 1795 года, впредь до указа Нашего, не собирать и не взыскивать» (№ 6, I). Вмѣстѣ съ тѣмъ отмѣнены были разные сборы, установленные тарговицкой конфедераціей (№ 58, II), и «кожевной податокъ» (№ 71, II), а затѣмъ уволены въ отставку и чиновники, завѣдывавшіе сборами, за исключеніемъ тѣхъ изъ нихъ, которые жили въ городахъ воеводскихъ и повѣтовыхъ (№ 62, II). Объявляя о такой монаршей милости, минскій губернаторъ Неплюевъ выразилъ надежду, что «изліянныя щедроты подвигнутъ каждого возчувствовать настоящее ихъ блаженство», и потому предложилъ жителямъ совершить 15 октября благодарственное молебствіе во всѣхъ церквахъ и костелахъ о здравіи Всеавгустѣйшей Самодержицы (№ 92, II). Но отмѣнены были только окладные налоги. Что же касается неокладныхъ, то послѣдніе оставлены были въ полной силѣ тѣмъ же самымъ манифестомъ императрицы отъ 13 апрѣля, такъ какъ они, по словамъ манифеста, «зависятъ отъ собственной воли обитателей, яко произвольные и никому въ тягость быть не могущіе». Эти «произвольные» налоги минскій губернаторъ опредѣляетъ слѣдующимъ образомъ. «Подъ такой добровольной податью», пишетъ онъ въ одномъ изъ своихъ предложеній, «подразумѣваются десятый грошъ съ имѣній помѣщичьихъ, двадцатый съ имѣній, принадлежащихъ духовенству, равно полподымное

съ городовъ, полпроцента и суперата съ имѣній іезуитскихъ, отдѣльно съ староствъ кварта, а съ имѣній іезуитскихъ обычный процентъ и тому подобное, какъ подати, которыя, согласно съ дѣйствительною потребностью и законами, должны быть собираемы» (№ 72, II). Такимъ образомъ въ областяхъ, присоединенныхъ къ Россіи по второму раздѣлу Польши, до 1795 г. собиралась только «добровольная подать», но начиная съ этого года опять введены были окладные налоги, а именно по семи гривень деньгами и по тридцати коп. хлѣбомъ съ души, при чемъ хлѣбный сборъ, въ случаѣ неурожая, въ нѣкоторыхъ мѣстахъ замѣнялся деньгами (№ 22, I).

Въ литовскихъ областяхъ казенные доходы сначала собирались такимъ порядкомъ, какой былъ установленъ еще при польскомъ правленіи. Манифестомъ отъ 30 октября 1794 г. генералъ-губернаторъ Репнинъ предписалъ экзакторамъ, или сборщикамъ податей, «пещись неусыпно о исправномъ и бездоимочномъ сборѣ всякаго рода установленныхъ доходовъ и податей, требовать въ случаѣ медленія военной для понужденія неплательщиковъ экзекуціи, и всѣ собранныя деньги по прошествіи каждаго мѣсяца отдавать, при обстоятельныхъ отчетахъ, командующимъ генераламъ, къ коимъ пынѣ же предварительно доставить акты послѣдней люстраціи и тарифовъ по каждому повѣту и представить обстоятельныя табели о всѣхъ сборахъ, податяхъ и доходахъ, по положенію Республики въ казну ея поступающихъ». (№ 15, I). Но вскорѣ Репнинъ призналъ полезнымъ ввести откупную систему, «чтобы соблюдая пользу казенную, подать способы и обывателямъ къ пріобрѣтенію ихъ выгодъ», и въ половинѣ марта 1795 года объявилъ, что отдаются на откупъ сборы чоповой (съ питей), сосовой (съ табаку), консумпційный (съ мяса), а также съ клейменія картъ. Торги назначены были въ Гроднѣ 2 апрѣля. На эти торги могли являться какъ шляхтичи, такъ купцы и мѣщане, но съ извѣстнымъ поручительствомъ: «шляхетство съ удостовѣреніями о ихъ имуществѣхъ отъ двѣнадцати человѣкъ благородныхъ, состоящими въ томъ, что они въ случаѣ неисправности вступившаго въ откупъ, отвѣтствуютъ за него своими имѣніями, о которыхъ въ тѣхъ удостовѣреніяхъ имянно объяснить и оныя въ гродскомъ или земскомъ судѣ засвидѣтельствовать надлежитъ, а купечество и мѣщанство отъ магистратовъ. При чемъ дозволяется купечеству и мѣщанству и цѣлыми обществами входить въ торгъ о показанныхъ откупахъ и присылать ко онымъ отъ себя повѣренныхъ съ потребнымъ полномочіемъ» (№ 155, II). Затѣмъ въ трехъ объявленіяхъ отъ 10 іюня того же года князь Репнинъ объясняетъ, на какихъ основаніяхъ всѣ вышеназванные сборы отданы на откупъ съ 1 мая 1795 года по то же число 1796 года. Изъ этихъ объясненій мы приведемъ только

нѣкоторыя. Подати чоповая, сосовая и консумпційная должны быть собираемы на основаніи прежнихъ сеймовыхъ узаконеній и постановленій литовской скарбовой комиссіи. Откупщики имѣютъ право собирать чоповую подать со всѣхъ обывателей, торгующихъ напитками, или иными товарами, той подати подлежащими, и съ продажи ихъ гуртомъ или вышинкомъ, то есть въ розницу; только съ иностранныхъ напитковъ, гуртомъ продаваемыхъ, той подати не брать, поелику оная при ввозѣ тѣхъ напитковъ отбирается на границѣ въ таможенныхъ; но какъ скоро оныя напитки въ розницу будутъ продаваться, то съ нихъ установленную съ вышинку чоповую подать брать. Съ напитковъ и прочихъ, чоповой и сосовой подати подлежащихъ, товаровъ, привозимыхъ для собственнаго употребленія въ городъ монастырями и обывателями, кои оными никакого торгу не производятъ, не требовать содержателямъ той подати; но съ тѣхъ монастырей или же обывателей, у коихъ въ домахъ есть корчмы, шинки и прочія мѣста, и кои производятъ продажу на равнѣ съ прочими торгующими, брать чоповую и сосовую подать; а у кого есть винокурни, пиво и медоварни, и на нихъ куреніе и вареніе производится, тѣ имѣютъ платить объявленную подать безъ отговорочно. Консумпційную подать откупщики собираютъ въ городахъ и предмѣстьяхъ со всѣхъ мясниковъ, скотину бьющихъ и торгъ мясомъ производящихъ, также и со всѣхъ обывателей, для собственнаго употребленія скотину бьющихъ или мясо въ городъ привозящихъ. Госпитали и монастыри убогихъ монаховъ, какъ то: бернардиновъ, реформатовъ, капуциновъ, милосердныхъ братій и сестеръ освобождены отъ платежа консумпційной подати со скота и мяса, для собственнаго употребленія привозимаго; но ежели монастыри и госпитали употребятъ во зло таковое закономъ опредѣленное ихъ благодѣяніе и будутъ обличены въ тайной продажѣ скота или мяса, то накажутся опредѣленною закономъ пеней. Отъ осмотра воевъ никто изъ прїѣзжающихъ въ городъ не можетъ быть освобожденъ; однако съ мяса, которое провозится чрезъ городъ, а въ ономъ не продается и ни на что не употребляется, не брать консумпційной подати, поелику подать сія относится единственно къ мясу, въ городѣ употребляемому. За клеймо на картахъ содержателямъ сего сбора отбирать установленную сеймомъ 1776 года въ великомъ княжествѣ Литовскомъ подать, наблюдая найточнѣйше все относящіяся до сей статьи постановленія. Какъ изъ прежнихъ объявленій литовской скарбовой комиссіи всемъ довольно вѣдомо есть, что никому не позволено употреблять иныхъ картъ, кромѣ клейменныхъ, то сіи учрежденія и нынѣ подтверждаются, откупщики же клейма картъ дадутъ знать, гдѣ публикѣ получать въ покупку карты. Знакомъ на картахъ установленъ двуглавый орелъ съ надписью вокругъ: Литовское клеймо картъ.

Откупщикамъ самимъ и повѣреннымъ ихъ не продавать самаго лучшаго разбора картъ дороже 3 золотыхъ и 4 грошей, а худшаго разбора картамъ цѣна должна быть соразмѣрена вышешоказанной. Въ случаѣ преступленія къмъ либо установленій относительно употребленія картъ, городскимъ полиціямъ повсемѣстно преподавать откупщикамъ по ихъ просьбамъ законную защиту и пособіе, и имѣть особый надзоръ, дабы въ кофейныхъ, билиардныхъ и прочихъ публичныхъ домахъ не играли не клейменными картами; но таковому надзору и никакому осмотру не подлежатъ однако прочіе дома дворянъ и партикулярныхъ людей, живущихъ въ городахъ или деревняхъ. Экзакторовъ (приставовъ), стражниковъ и прочихъ чиновъ, кои потребны будутъ, содержать откупщикамъ своимъ иждивеніемъ, и всѣхъ ихъ признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ, на вѣрное и безпристрастное отправленіе лежащихъ обязанностей (№№ 169, 170 и 171, II).

Кромѣ перечисленныхъ сборовъ существовало еще много и другихъ податей, какъ то: генеральное подымное, чоповое, шеляжное съ корчемъ, поголовное отъ евреевъ, мельничное, чиншъ магдебургскій, разныя кварталы съ староствъ, чиншъ емфитеутычный со староствъ, взятыхъ въ арендное содержаніе съ аукціона, доходъ съ староствъ, отданныхъ въ аренду со времени торговицкой конфедераціи, *subsidium charitativum*, десятый и двацатый грошъ и полподымное. Всѣ эти подати перечислены въ универсалѣ князя Репнина отъ 20 августа 1795 года. Тѣмъ же самымъ универсаломъ Репнинъ приказываетъ уплачивать подати не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ, при чемъ дѣлаетъ цѣлый рядъ самыхъ обстоятельныхъ указаній относительно производства самой уплаты. Изъ этихъ указаній отмѣтимъ слѣдующія: подати должны уплачиваться не по квартамъ (сентябрьской 1795 г., январьской, мартовской и іюньской 1796 года), а въ одинъ срокъ; въ уплату податей обыватели должны представлять рожь (допускалась и мука), овесъ, крупу и ячмень, цѣна которымъ устанавливалась слѣдующая: бочка ржи—44 золотыхъ, ячменя и крупы—66 золотыхъ и овса—32 золотыхъ, но если ячмень будетъ представляться вмѣсто овса, то онъ принимался по цѣнѣ въ 48 золотыхъ; крупа принималась только гречневая и ячменная; хлѣбъ долженъ быть хорошаго качества и т. п. Всѣ эти подати обыватели обязаны были вносить аккуратно, въ опредѣленные сроки, въ противномъ случаѣ имъ угрожали штрафъ и военная экзекуція. Вотъ что говоритъ по этому поводу князь Репнинъ во второмъ параграфѣ своего универсала: «Время для внесенія податей вмѣсто денегъ хлѣбомъ въ магазины Ея Императорскаго Величества я назначаю отъ 1 октября до 1 ноября настоящаго года по русскому календарю, а такъ какъ таковое единовременное внесеніе

податей хлѣбомъ въ вышеозначенный срокъ освободить обывателей на цѣлый годъ отъ внесенія этихъ податей и вмѣстѣ съ тѣмъ отъ четырехкратнаго прїѣзда въ уѣздный городъ, то если бы кто, сверхъ всякаго ожиданія, не исполнилъ въ теченіе цѣлаго года нынѣшняго постановленія, то съ такового обывателя за непослушаніе будетъ взыскано посредствомъ военной экзекуціи въ полтора раза больше хлѣба, противъ положеннаго количества, и эта половина, взысканная за непослушаніе, не будетъ внесена ни въ какой счетъ уплаты; кромѣ того обыватель, подверженный карѣ, обязанъ даромъ кормить тѣ войска и лошадей, которыя будутъ посланы къ нему для военной экзекуціи» (№ 175, II). Черезъ двѣ недѣли послѣ изданія этого универсала, а именно 4 сентября того же года, князь Репнинъ обратился къ обывателямъ съ новымъ объявленіемъ, въ которомъ нѣсколько измѣнилъ свои требованія. «Изъ дошедшихъ ко мнѣ», пишетъ Репнинъ, «отъ обывателей великаго княжества Литовскаго представленій усматриваю, что назначенный въ магазины Ея Императорскаго Величества вмѣсто денежныхъ податей хлѣбъ, къ предположенному объявленіемъ моимъ отъ 20 минувшаго августа времени съ трудомъ вымолоченъ и въ тѣ магазины въ полномъ количествѣ выставленъ быть можетъ; и потому принимая во уваженіе какъ столько же сіе обстоятельство, сколько и то, чтобы обращеніемъ вдругъ всего количества сего хлѣба въ магазины не привести въ недостатокъ торги хлѣбные, въ землѣ для обывателей нужныя, симъ объявляю и постановляю: дабы всѣ тѣ, которые на основаніи вышесказаннаго объявленія моего должны учинить поставку хлѣба вмѣсто податей, въ назначенное онымъ время, и именно въ теченіе октябрю мѣсяца, выставили только одну половину количества съ cadaго изъ нихъ слѣдующаго; другую же доставили бы въ магазины въ продолженіе генваря будущаго 1796 года по старому греческому счисленію; наблюдая впрочемъ во всей точности всѣ тѣ распоряженія и предписанія, о которыхъ въ частоупоминаемомъ объявленіи моемъ относительно поставки и отдачи въ магазины хлѣба изъяснено» (№ 176, II). Несмотря и на эту льготу, обыватели литовскихъ губерній по всей вѣроятности не переставали жаловаться на свое разореніе, такъ какъ императрица Екатерина признала нужнымъ совсѣмъ освободить ихъ отъ нѣкоторыхъ податей до 1797 года. «Подушный сборъ деньгами и хлѣбомъ», пишетъ она въ указѣ отъ 8 августа 1796 года, данномъ на имя князя Репнина, «также и по прочимъ статьямъ надлежащія казни всякія повинности начать въ сихъ губерніяхъ съ будущаго 1797 года, и производить точно въ такомъ родѣ и количествѣ, какъ все оное положено въ Могилевской губерніи, о чемъ сенатъ нашъ не оставитъ снабдить васъ по сему случаю полными предписаніями» (№ 49, I).

Одну изъ важныхъ статей казенныхъ доходовъ составляетъ пошлина съ привозимыхъ изъ-за границы товаровъ, поэтому русское правительство обратило особенное вниманіе на организацію *таможенныхъ сборовъ*. Прежде всего былъ устроенъ рядъ таможенъ на границѣ Минской губерніи, но послѣ третьяго раздѣла Польши, когда губернія эта перестала быть пограничною, всѣ таможи переведены были въ другія мѣста. Указомъ отъ 1 мая 1795 года императрица Екатерина предписала генераль-губернатору Тутолмину указать наиболѣе удобные пункты для устройства таможенъ, при чемъ опредѣлила слѣдующую линію, на которой онѣ должны быть устроены: «начиная по Днѣстру, отъ границы Вознесенской губерніи, вверхъ по сей рѣкѣ до предѣловъ Галиціи и по границѣ сей области до Буга и внизъ по сей рѣкѣ до Литвы, гдѣ уже и учрежденіе пограничной цѣпи и стражи и таможенъ зависитъ отъ управляющаго тою областью генераль-губернатора, князя Репнина» (№ 24, I). Послѣдній, выполняя возложенную на него обязанность, еще въ началѣ января 1795 года сдѣлалъ императрицѣ представленіе объ отдачѣ таможенъ на откупъ. Императрица изъявила на это свое согласіе рескриптомъ отъ 22 января 1795 г. ¹⁾. Тогда Репнинъ издалъ объявленіе, въ которомъ изложилъ, на какомъ основаніи отданы въ Литвѣ на откупъ таможи съ 1 мая 1795 года по то же число 1796 года. Важнѣйшіе пункты этого объявленія слѣдующіе: пошлину пограничную, портовую и транзитную во всѣхъ тѣхъ мѣстахъ, въ которыхъ существуютъ таможи и заставы, собирать съ привозимыхъ и отвозимыхъ товаровъ, платежу пошлины подлежащихъ, по тѣмъ самымъ тарифамъ, кои установлены и обнародованы прежнимъ польскимъ правительствомъ. По границѣ, гдѣ находятся таможи, учреждена таможенная стража изъ конныхъ войскъ, которая обязана охранять таможи и таможенные заставы, дѣлать разъѣзды по таможенной цѣпи для пресѣченія тайнаго провоза товаровъ и оказывать во всѣхъ случаяхъ законное пособіе и защиту. При осмотрѣ товаровъ и собираніи съ оныхъ пошлинъ, содержатели не должны никому дѣлать никакихъ притѣсненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; ежели же они въ чемъ либо преступятъ законоположенія, и по разбирательству казеннаго отдѣленія будутъ въ томъ обличены, имѣютъ заплатить не только всѣ убытки, какіе претерпѣлъ и докажетъ купецъ по остановкѣ при таможенѣ товаровъ или по неправильной ихъ конфискаціи, но сверхъ того въ пеню такую же сумму въ пользу бѣдныхъ. Всякая російская монета и російскія банковыя ассигнаціи не должны быть ни впускаемы, ни выпускаемы за границу въ сосѣдственные предѣлы, російскими войсками не

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 118.

заняты. Сверхъ тѣхъ товаровъ, ввозъ которыхъ безъ пашпорта по прежнему здѣшней земли узаконенію воспрещенъ, не должны также быть впускаемы изъ-за границы, безъ точнаго отъ главнаго начальства повелѣнія: всякое оружіе и всякаго рода военные припасы, какъ то сабли, палаши, тесаки, кинжалы въ въ тростяхъ или наружные, пушки, фальконеты, ружья, пистолеты, порохъ и ядра; когда же о впускѣ тѣхъ товаровъ будутъ предъявлены отъ главнаго начальства пашпорты, тогда брать со оныхъ пошлину по тарифу. Въ содержаніи приходныхъ и фактурныхъ книгъ и въ дачѣ купцамъ въ заплатѣ пошлинныхъ денегъ печатныхъ квитанцій, имъ содержателямъ наблюсти тотъ самый порядокъ, какой установленъ касательно того прежнею литовскою скарбовою комиссіею (№ 165, II). Но откупъ таможенныхъ сборовъ продолжался только одинъ годъ. 14 декабря 1795 года императрица Екатерина издала указъ, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Что жъ касается до литовской границы, то на оной таможни и таможенную стражу устроить и ввести въ самое дѣйствіе при истеченіи годового тамошнихъ таможенъ откупа, а по прошествіи оному срока, ни мало не теряя времени, начать и пошлину взыскивать по изданному отъ насъ въ 1782 году общему тарифу». Этимъ же самымъ указомъ императрица опредѣлила мѣста, гдѣ должны быть устроены таможни, а также ассигновала необходимыя суммы (до 225 тысячъ рублей) на содержаніе таможенъ и пограничной стражи и на постройку для нихъ зданій (№ 43, I).

Забываясь объ организаціи во вновь присоединенныхъ областяхъ таможенныхъ сборовъ, императрица Екатерина не переставала слѣдить за развитіемъ *торговли* и успѣла издать по этому вопросу цѣлый рядъ распоряженій. Такъ, указомъ отъ 8 іюля 1794 года, даннымъ генераль-губернатору Тутолмину, она временно разрѣшила новымъ своимъ подданнымъ продажу товаровъ, ввозъ которыхъ былъ запрещенъ (№ 11, I)¹⁾; далѣе, указомъ отъ 23 сентября 1794 года она повелѣла не выпускать за границу лошадей (№ 14, I); «наконецъ, указомъ отъ 1 сентября 1795 года, разрѣшила вывозъ за границу хлѣба (№ 34, I). Всѣ эти постановленія относились къ губерніямъ Ізяславской, Брацлавской и Минской. Что же касается губерній Литовскихъ, то здѣсь особенно важное значеніе получилъ вопросъ о торговлѣ хлѣбомъ. Въ концѣ 1794 года генераль-губернаторъ Репнинъ доносилъ императрицѣ: «Новые Вашего Императорскаго Величества подданные, литовскіе обыватели, отъ неурожая прошлаго года и отъ мятежей, бывшихъ въ нынѣшнемъ, въ крайнемъ хлѣбномъ недостаткѣ находятся; особливо часть Виленская и по Нѣману лежація мѣста опасно, чтобы совершенному голоду не были

¹⁾ Запрещены были всѣ французскіе товары съ цѣлю прекращенія всякихъ сношеній съ Франціею, гдѣ тогда была революція.

подвержены». ¹⁾ Въ виду такого голода, Репнинъ объявленіемъ отъ 1 января 1795 года разрѣшилъ обывателямъ вывозъ за границу «пшеницы, ячменя, льняного и конопнаго сѣмя, гороху, проса, пеньки, пакли, хмелю, сала, воску, всякаго лѣсу, разнаго рогатаго скота, всякихъ кожъ и прочихъ здѣшней земли продуктовъ», но не разрѣшилъ вывоза «ржи, овса, гречихи и лошадей.» (№ 132, II). Затѣмъ 13 февраля того же года генералъ Циціановъ, на основаніи распоряженія Репнина, запретилъ вывозить уже всякаго рода хлѣбъ и сѣно не только за границу, но даже за предѣлы расположенія русскихъ войскъ (№ 143, II). Несмотря однако на запрещенія вывоза хлѣба, литовскіе обыватели не переставали страдать отъ голода, поэтому имъ разрѣшено было покупать хлѣбъ, для поддержанія жизни и для обсемененія полей, въ губерніяхъ Минской, Полоцкой и Могилевской. (№ 20, I и № 144, II). Вообще русская администрація и въ особенности генералъ-губернаторъ Репнинъ принимали всѣ мѣры «къ умаленію недостатка въ пропитаніи» жителей, что, между прочимъ, видно изъ рескрипта императрицы Екатерины отъ 6 февраля 1795 года, даннаго на имя Репнина. «Изъ поданнаго вамъ прошенія отъ делегатовъ Брестскаго воеводства», пишетъ императрица, «видѣли мы, съ одной стороны, все пространство нуждъ обитателей онаго, съ другой, конечно, и вамъ не безъизвѣстно, сколь въ Варшавѣ великой недостатокъ въ сѣстныхъ припасахъ, такъ какъ и въ окрестностяхъ города сего, гдѣ наиболѣе бывшіе мятежи свирѣпствовали. Мы съ удовольствіемъ и въ семъ случаѣ признаемъ похвальныя правила челоуѣколюбія и заботы ваши объ отвращеніи зла, кое есть послѣдствіемъ минувшихъ развратовъ и ниспроверженій всякаго порядка и которымъ единыхъ зачинщиковъ бунта обвинять должно. Ваше по сему распоряженіе въ отношеніи къ генералу-фельдмаршалу графу Суворову-Рымникскому, а равно и въ предположеніи доставленія заготовленнаго хлѣба въ окрестностяхъ Пинска и въ Изяславской губерніи, Мы, совершенно одобряя, не оставили особенно подтвердить генералу-поручику Тутолмину, чтобъ онъ вамъ всемѣрно въ томъ облегчилъ способы. А къ сему, если откроете еще подвозы и отъ стороны Люблинскаго и Холмскаго воеводствъ, изъ Галиціи, да и всѣ возможныя мѣры и старанія употребите къ умаленію недостатка въ пропитаніи, надѣемся, возможно имѣть въ томъ добрые успѣхи» ²⁾.

Кромѣ снабженія голодающихъ хлѣбомъ, правительство приняло мѣры къ продовольствію всѣхъ обывателей солью, какъ предметомъ первой необходимости. 31 іюля 1795 года императрица Екатерина издала указъ «о правилахъ продовольствія солью пріобрѣтенныхъ отъ Польши губерній Минской, Волынской, Подоль-

¹⁾ Сборн. Русск. Истор. Общ. т. XVI, стр. 81.

²⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI стр. 134.

ской, Брацлавской и Литовской,» въ которомъ сдѣлала самыя подробныя указанія относительно того, гдѣ должны быть устроены основныя главные магазины соли и соляныя магазины по губерніи, сколько должно быть соли въ каждомъ магазинѣ, по какой цѣнѣ она должна продаваться и т. д. Вотъ главнѣйшія постановленія этого указа. Вольная продажа соли не только не воспрещается, но поощряема и ободряема быть должна; ибо чѣмъ болѣе торгъ оною распространится, тѣмъ болѣе казна обрящетъ выгодъ своихъ, а народъ въ продовольствіе свое получать будетъ соль по дешевой цѣнѣ. Основныя главные запасныя магазины должны быть устроены графомъ Зубовымъ въ порученныхъ ему губерніяхъ, а именно: въ Одессѣ и Овидіополѣ на 2 милліона пудовъ, въ Вознесенскѣ на 1 милліонъ и въ Екатеринославскомъ намѣстничествѣ при Днѣпрѣ также на 1 милліонъ пудовъ. Эти главные магазины должны были снабжать солью мѣстные, которыхъ должно быть открыто: въ Минской губерніи — 7, на 207 тысячъ пудовъ, въ Волынской—4, на 202 тысячи пудовъ, въ Подольской — 2, на 186 т. п., въ Брацлавской—2, на 205 т. п. и одинъ въ городѣ Пинскѣ для Литовской губерніи, на 600 т. пудовъ. Всего въ мѣстные соляныя магазины должно быть доставлено соли 1 милліонъ 400 тысячъ пудовъ въ полугодіе, или, какъ сказано въ указѣ, «равняющемся по числу тамъ живущихъ обитателей съ полугодною пропорціею.» Цѣна соли была назначена слѣдующая: въ предѣлахъ губерніи Литовской по 80 коп. за пудъ, Минской и Волынской по 60 коп., въ Подольской по 55 коп. и въ Брацлавской по 50 коп., при чемъ вольные промышленники могли продавать соль и дешевле, лишь бы она была добраго качества, безъ «замѣса» и въ пищу человѣческую годная (№ 33, I).

Изъ числа другихъ предметовъ торговли правительство обратило вниманіе еще на табакъ. 30 марта 1795 года генераль-губернаторъ Репнинъ объявилъ, что согласно съ законами литовскими, воспрещается свободная продажа табаку, а кто пожелаетъ производить означенную продажу, долженъ явиться къ нему для заключенія условія и установленія платы въ казну. Къ этому Репнинъ добавилъ, что доходъ съ табаку, слѣдующій казнѣ, будетъ взыскиваться неупустительно; если же кто осмѣлится торговать безъ дозволенія или обличенъ будетъ въ потаенной продажѣ табаку, тотъ подвергнется конфискаціи и взысканію денежнаго штрафа «на основаніи прежняго о семъ учрежденія безъ всякаго упущенія» (№ 160, II). Но уже чрезъ нѣсколько дней это распоряженіе было отмѣнено. «Ея Императорское Величество Всемиловѣйшая наша Государыня,» пишетъ князь Репнинъ въ объявленіи отъ 12 апрѣля 1795 года, «въ изъясненіе Высочайшаго благоволенія своего къ подданному ей народу литовскому, Вы-

сочайше мнѣ указать соизволила: продажу табаку, донинѣ въ отягощеніе обывателей отъ казны производимую въ великомъ княжествѣ Литовскомъ, обратить въ пользу ихъ. Чего ради дозволяется каждому невозбранно симъ товаромъ промышленяты оптомъ и въ розницу, также ввозить въ здѣшнюю область и чужестранные табаки, съ платежомъ за то положенныхъ пошлинъ по тарифамъ; а за внутреннюю продажу той же самой сосовой подати, которую прежде установлено собирать бывшею литовскою скарбовою комиссією 1779 года ноябрю 27-го дня, а именно: съ пуда украинскаго или запрутскаго листового табаку, продаваемого въ розницу, двадцать, оптомъ же, десять грошей, а съ бакуна съ пуда розничной продажи десять, оптовой же, пять грошей.» Закончилъ свое объявленіе Репнинъ выраженіемъ надежды, что литовскіе обитатели примутъ таковую свободу и облегченіе съ достодожною признательностію и покажутъ себя предъ свѣтомъ достойными и вѣрными поддаными (№ 163, II).

Русская монета, какъ серебрянная, такъ и мѣдная, стала распространяться въ западно-русскихъ областяхъ еще до присоединенія ихъ къ Россіи, но по опредѣленному курсу, а именно: серебряный рубль принимался въ шести польскихъ злотыхъ, или въ 90 коп., а мѣдная еще ниже (№ 16, II); что же касается ассигнацій, то ихъ тамъ не было, такъ какъ правительство наше вообще бумажныхъ денегъ не выпускало за границу, опасаясь поддѣлки. Но послѣ присоединенія польскихъ областей къ Россіи въ 1793 г. русское правительство позаботилось о распространеніи въ этихъ областяхъ и ассигнацій, при чемъ издано было нѣсколько постановленій, чтобы всѣ русскія деньги принимались «въ настоящей ихъ цѣнѣ» (№№ 20 и 35, I). Однако привести въ исполненіе всѣ эти постановленія было очень трудно, что видно изъ слѣдующаго предложенія минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду отъ 15 іюня 1793 года. «За сдѣланнымъ уже опубликованіемъ», пишетъ Неплюевъ, «во всемъ здѣшнемъ вновь къ имперіи Россійской присоединенномъ краѣ, чтобъ россійская монета не иначе принималась, какъ въ собственномъ значеніи ея курса, не исключая серебряная ли она или мѣдная, но доходятъ ко мнѣ свѣдѣнія, что и до днесь обыватели, а особливо господа помѣщики, чуждаясь мѣди не только въ настоящей цѣнѣ, но и съ уменьшеніемъ оной, колыми паче банковыхъ ассигнацій брать не хотятъ.» Указавъ далѣе, что отъ этого многіе несутъ весьма большой убытокъ, въ особен-ности же воинскіе чины, Неплюевъ предписалъ земскому суду немедленно опубликовать, «чтобы монета, какъ серебряная, такъ и мѣдная, и государственныя ассигнаціи были принимаемы и употребляемы въ своей силѣ какъ отъ войскъ поселянами, такъ и отъ нихъ ихъ владѣльцами» (№ 61, II). Вскорѣ послѣ это-

го оказалось, что нѣкоторые сборщики податей стали вносить въ казну недоимки за мартовскій кварталъ не тою самою монетою, какая къ нимъ поступала изъ первыхъ рукъ, но ассигнаціями и пятикопѣечниками, вымѣненными у промышленниковъ. Сборщики въ свое оправданіе ссылались на то, что они и сами получали такія деньги, но минскій губернаторъ Неплюевъ призналъ ихъ оправданіе неосновательнымъ въ виду слѣдующихъ соображеній: во первыхъ, «государственныхъ ассигнацій въ здѣшнемъ краѣ не можетъ еще такъ быть многочисленно, чтобы повсюду оныя существовали и доходили до земледѣльческихъ рукъ,» и во вторыхъ, «изъ первыхъ рукъ собирается недоимка отъ всякаго плательщика не знатною суммою, а малымъ количествомъ денегъ.» Слѣдовательно сборщики, по мнѣнію Неплюева, могли собирать налоги только мѣстною монетою, поэтому онъ предписалъ Рѣчицкому земскому суду строго наблюдать, чтобы недоимки вносились въ казну тою самою монетою, какая получается изъ первыхъ рукъ (№ 64, II). Опасаясь, однако, чтобы обыватели не начали съ теченіемъ времени уплачивать налоги русскими ассигнаціями, Неплюевъ обнародовалъ 2 августа 1793 года слѣдующее предписаніе генераль-губернатора Тутолмина: «Хотя нѣтъ сомнѣнія, что государственныя ассигнаціи во всякихъ случаяхъ въ казну приниматься будутъ наравнѣ съ монетою, но какъ сборы по вновь присоединеннымъ къ имперіи областямъ до 1795 года вступать должны въ всемъ на прежнемъ основаніи, то и надлежитъ, чтобы оныя вносимы были такою монетою, какою прежде платились, тѣмъ болѣе, что оклады исчисленія сборовъ расположены здѣсь не на російскія деньги» (№ 79, II). Такимъ образомъ русская администрація настойчиво требовала, чтобы обыватели съ одной стороны вносили въ казну недоимки мѣстною монетою, а съ другой, чтобы они «принимали въ торгахъ и промыслахъ своихъ російскія мѣдныя и въ государственныхъ ассигнаціяхъ деньги, въ настоящемъ ихъ достоинствѣ, не дѣлая ни подъ какимъ предлогомъ въ цѣнѣ ихъ законамъ противнаго уменьшенія» (№ 97, II). Но такія требованія обывателямъ очень трудно было исполнить, и они ихъ дѣйствительно не исполняли, что видно изъ цѣлаго ряда свидѣтельствъ. Такъ, командиръ егерскаго баталіона Шилингъ въ концѣ 1793 года доносилъ Неплюеву, «что въ мѣстечкѣ Поставахъ разныхъ родовъ обыватели, при продажѣ товаровъ и всякихъ жизненныхъ припасовъ берутъ російскія деньги въ мѣдной монетѣ и въ государственныхъ ассигнаціяхъ не въ такомъ достоинствѣ, въ каковомъ онѣ быть должны, да и отъ двора, къ которому мѣстечко Постава принадлежитъ, назначено по росписи всякія питія продавать на мѣдныя деньги противу серебряныхъ выше пятидесяти коп. на рубль» (№ 97, II); затѣмъ князь Долгорукій сообщалъ

Тутолмину о жалобахъ ввѣренныхъ ему войскъ, что «россійская ходячая мѣдная монета не пріемлется обывателями здѣшняго края въ своей цѣнѣ» (№ 101, II); наконецъ и самъ минскій губернаторъ Неплюевъ призналъ разницу въ курсѣ денегъ, обращающихся въ его губерніи, такъ какъ предписалъ уплачивать долги тою самою монетою, какою было условлено (№ 110, II).

Русскія государственныя ассигнаціи введены были въ обращеніе и въ Литовскихъ губерніяхъ. Первый указъ объ этомъ императрицы Екатерины данъ былъ князю Репнину 14 декабря 1794 года, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Для облегченія казны нашей находимъ мы нужнымъ и полезнымъ, чтобы впредь государственныя наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ, состоящихъ въ вѣдѣніи подчиненныхъ вамъ и занимаемыхъ войсками нашими, имѣли ходъ, подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы нашей». Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица указала Репнину два способа для выполненія ея повелѣнія: «первый состоитъ въ томъ, чтобы всѣ подати, собираемыя теперь съ земли въ казну по прежнимъ окладамъ Республики польской, позволить вносить и принимать и ассигнаціями по утвержденному отъ васъ уравнительному курсу монеты польскія противу сей монеты россійской, а второй есть тотъ, чтобы изъ первыхъ податей, съ земли собранныхъ, отложили вы и составили достаточные капиталы для главнѣйшихъ городовъ литовскихъ, какъ то: Вильны, Гродны, Ковно, Бржеста, Рознены и другихъ, по усмотрѣнію вашему, для вымѣна ассигнацій» (№ 19, I). Затѣмъ 8 февраля 1795 года послѣдовалъ другой указъ, которымъ императрица, одобряя распоряженія Репнина, дозволила собирать пошлыны и ассигнаціями, «полагая на нихъ противу серебра ажю, какой въ общемъ обращеніи берется» (№ 21, I). Князь Репнинъ остался, однако, не доволенъ такими общими указаніями императрицы и въ письмѣ отъ 28 февраля 1795 года графу Безбородко высказалъ слѣдующія соображенія: «кажется мнѣ, что не пазначая точной цѣны ассигнаціямъ противъ серебра, а говоря только просто о сравнительномъ ажю, чрезъ то довѣріе къ ассигнаціямъ совершенно разрушится, всякій будетъ опасаться ихъ принимать, боясь, что казна, при вступленіи доходовъ, ихъ курсъ унижать станетъ. По сему подлинной цѣны онымъ никто не зная, никто же и ввѣренъ не будетъ ихъ безъ убытку употреблять». 1) Слѣдовательно Репнинъ желалъ, чтобы былъ установленъ вполне опредѣленный курсъ ассигнацій. Это желаніе его, повидимому, было удовлетворено императрицей, такъ какъ 23 марта 1795 г. онъ обратился ко всѣмъ обывателямъ великаго княжества Литовскаго съ слѣдующимъ объявленіемъ: «Ея Императорское Величество, Всеавгустѣйшая

1) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, 145 стр.

наша Государыня, по своему милосердному попеченію о выгодахъ литовскихъ жителей, Высочайше миѣ повелѣть соизволила, чтобы въ сравненіи серебряной и золотой монеты, коею доходы литовскіе по прежнему вносятся быть должны, и государственныя ассигнаціи, обращающіяся во всѣхъ странахъ, скипетромъ Ея управляемыхъ, были въ казну Ея Императорскаго Величества въ число доходовъ принимаемы, считая *сто рублей въ ассигнаціяхъ за шестьдесятъ шесть рублей серебромъ, а рубль серебряный за шесть злотыхъ и двадцать грошей*. Изъемятся только изъ сего постановленія пошлинныя доходы, таможенные и кварталы староствъ, которые всѣ попрежнему монетою серебряною или золотою, а не иначе въ казну приниматься будутъ» (№ 157, II). Обнародывая это объявленіе, князь Репнинъ не ждалъ отъ него особенно благопріятныхъ результатовъ, въ виду крайняго недостатка серебра въ русской государственной казнѣ. «Недостатокъ же серебра», писалъ онъ графу Безбородко наканунѣ дня опубликованія своего объявленія, «въ какомъ, по описанію Вашего Сіятельства, находится у насъ казна, крайне вреденъ самой ей, и по мѣрѣ умноженія въ обращеніи ассигнацій, оныя часть отъ часу упадать стануть въ своей цѣнѣ, что здѣсь уже и началось, даже и противъ положеннаго курса». 1) Несмотря однако на постепенное паденіе ассигнацій, введеніе ихъ въ Литвѣ не встрѣтило такихъ затрудненій, какія пришлось испытать русской администраціи въ губерніяхъ Минской, Изяславской и Брацлавской, стремившейся достигнуть обращенія русскихъ денегъ «въ настоящей ихъ цѣнѣ».

Въ областяхъ, доставшихся Россіи по второму раздѣлу Польши, находилось довольно значительное польское войско, а именно: четыре бригады народной кавалеріи, четыре полка легкой конницы и два полка пѣхотные. Все это войско принесло императрицѣ Екатеринѣ вѣрноподданическую присягу. Императрица указомъ отъ 6 мая 1793 года приняла его подъ свою власть и утвердила всѣхъ генераловъ, штабъ и оберъ-офицеровъ въ прежнихъ ихъ званіяхъ, а бригадамъ и полкамъ дала новыя названія. Вмѣстѣ съ тѣмъ императрица позаботилась о приведеніи польскаго войска въ «единообразіе» съ русскимъ и повелѣла генералу Кречетникову представить военной коллегіи свѣдѣнія «съ мнѣніемъ его, на какомъ основаніи какую часть сихъ войскъ полагаетъ онъ содержать, какъ по роду ихъ службы, такъ и по мѣстному объ оныхъ усмотрѣнію, и какимъ образомъ комплектовать ихъ». Что же касается до содержанія этого войска, то тѣмъ же самымъ указомъ повелѣно было довольствоваться его во всемъ изъ суммы экстраординарной, состоящей въ вѣдомствѣ генерала графа Кречетникова (№ 7, I).

1) Сб. Р. Ист. общ. т. XVI, стр. 158.

Между тѣмъ при польскомъ правленіи войскамъ ассигнована была особая часть государственныхъ доходовъ. Въ случаѣ неисправной уплаты этихъ доходовъ обывателями, войска получали особыя квитанціи, извѣстныя подъ названіемъ «делятовыхъ», по которымъ они и взыскивали недоимки посредствомъ экзекуцій. Опасаясь, чтобы такой порядокъ взысканія недоимокъ не продолжался, генералъ-губернаторъ Тутолминъ въ концѣ 1793 года сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: «поступившимъ въ службу Ея Императорскаго Величества польскимъ бригадамъ, полкамъ и командамъ воспретить продолжать подъ экзекуціею взысканіе ассигнованныхъ имъ, по образу прежняго управленія, съ земли денегъ, изъ дохода Республикѣ принадлежавшихъ, и буде имѣютъ они и до днесь въ рукахъ делятовые квитанціи для полученія въ срокъ не внесенныхъ сборовъ мѣстечками и селеніями», то всѣ таковыя квитанціи отобрать и передать въ особыя комиссіи, которыя по этимъ квитанціямъ и должны взыскивать «на основаніи порядка и узаконенія о понужденіи неплательщиковъ ко взносу подлежащихъ коронѣ податей» (№ 95, II).

Особое польское войско не могло долго существовать въ предѣлахъ Россіи. Императрица Екатерина, стремившаяся къ «единообразію», т. е. къ сравненію во всѣхъ отношеніяхъ вновь пріобрѣтенныхъ земель съ коренной Россіей, скоро упразднила его, а людей, находившихся въ этомъ войскѣ, повелѣла опредѣлять во внутренніе полки и гарнизоны (№ 13, I). Какъ бы въ дополненіе къ этому распоряженію, черезъ годъ, а именно 14 ноября 1795 года императрица издала новый указъ, которымъ повелѣла тѣхъ людей изъ распущенныхъ польскихъ войскъ, которые постояннымъ жительствомъ себя не пристроили и живутъ въ отягощеніе обществу, отправлять въ Екатеринославское намѣстничество въ работы и прочнаго поселенія (№ 40, I).

Упраздняя во всѣхъ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ особое польское войско, императрица Екатерина повелѣла ввести тамъ рекрутскую повинность. Первый указъ объ этомъ изданъ былъ 7 сентября 1794 года, который опредѣлилъ наборъ по одному рекруту съ 200 душъ, а съ купцовъ, въ томъ числѣ и съ евреевъ, по 500 руб. за каждаго рекрута; срокъ службы опредѣленъ былъ 20-ти лѣтній, «по прошествіи котораго всякъ добропорядочно и безпорочно служившій имѣетъ быть уволенъ и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище, или на поселеніе, или же гдѣ онъ на основаніи узаконеній изберетъ себѣ родъ жизни и упражненій» (№ 12, I). Публикуя этотъ указъ, губернскіе рекрутскіе департаменты, или рекрутскія присутствія, вполнѣ точно опредѣляли ростъ, возрастъ и снаряженіе рекрутъ. Вотъ что писалъ по этому

поводу минскій рекрутскій департаментъ мозырскому старостѣ Еленскому: рекруты должно быть представлено по одному съ 200 душъ; всѣ они должны быть годны для службы, здоровы, не старше 35 лѣтъ и не моложе 18, ростомъ не ниже двухъ аршинъ и четырехъ вершковъ, съ одежей, которую долженъ имѣть каждый рекрутъ, а именно: сермягу, тулупъ, рукавицы, двѣ рубахи и двое портковъ, штаны сермяжнаго сукна или кожаныя, одни сапоги или башмаки съ чулками, а также на продовольствіе 3 руб. и провіанта на каждого человѣка: муки по 6 четвериковъ, крупъ по 3 гарнца, соли по 6 фунтовъ, или вмѣсто провіанта деньгами, если этого пожелаетъ сдатчикъ (№ 125, II). Еленскій аккуратно выполнилъ требованіе рекрутскаго департамента и въ концѣ декабря того же 1794 года представилъ въ Минскъ со своего староства 15 рекрутовъ, возрастъ которыхъ былъ слѣдующій: 1 рекрутъ 18 л., 3—по 19 л., 4—по 20 л., 1—22 л., 2—по 23 г., 2—по 24 г., 1—25 л. и 1—27 л. (№№ 126 и 127, II).

Первый наборъ рекрутовъ произведенъ былъ, какъ сказано въ указѣ отъ 15 ноября 1794 года, «не по генеральному о наборѣ со всего государства учрежденію, а по особо состоявшемуся Высочайшему предписанію, въ которомъ и срокъ службы и выгоды по минорваніи срока назначены особые» (№ 16, I). Еще болѣе льготнымъ былъ наборъ слѣдующаго 1795 года, когда взято было только по одному рекруту съ 500 душъ; но въ 1796 году повелѣно было взять по пяти рекрутовъ съ 500 душъ, при чемъ наборъ впервые произведенъ былъ и въ губерніяхъ Литовскихъ, т. е. Виленской и Слонимской (№ 50, I).

При выполненіи наборовъ возбуждены были два вопроса. Во первыхъ, графиня Зубова обратилась въ военную коллегію съ прошеніемъ о приѣмѣ въ будущій наборъ въ рекруты за Московскую и Ярославскую ея вотчины трехъ крестьянъ изъ принадлежащихъ ей вотчинъ въ Полоцкомъ намѣстничествѣ. Сенатъ, куда поступило это дѣло, высказался слѣдующимъ образомъ: «Всякій помѣщикъ не оспоримое имѣетъ право распоряжаться имѣніемъ, ему принадлежащимъ: давать отпускныя, продавать и, по силѣ указа Ея Императорскаго Величества, состоявшагося въ 20 день октября 1782 года, переводить крестьянъ своихъ изъ одной губерніи въ другую, не ожидая никакого дозволенія или указа; ибо остается оное въ единственной волѣ помѣщиковъ, слѣдовательно и въ зачетъ будущаго набора ея графини Зубовой три человѣка крестьянъ приняты могутъ на общемъ узаконеніи о зачетныхъ рекрутахъ; . . . и для того, какъ нынѣшней просительницѣ графинѣ Зубовой, такъ и прочимъ бѣлорусскимъ помѣщикамъ таковыя зачеты дозволить.» (№ 16, I). Другой вопросъ возбужденъ былъ присутствіемъ для приѣма рекрутовъ при Кіевской палатѣ о томъ, слѣдуетъ ли съ евреевъ взы-

скивать за рекрута на основаніи именного указа отъ 7 сентября 1794 года по 500 руб., какъ съ купцовъ, или же должны они платить рекрутскія складочныя деньги по положенной въ указѣ 1786 года марта 9 дня цѣнѣ по 300 руб. Сенатъ, ссылаясь на указы отъ 7 сентября и 23 іюля 1794 года, призналъ, что слѣдуетъ со всѣхъ евреевъ, какъ купцовъ, такъ и приписавшихся въ мѣщанское званіе, взыскивать по 500 руб. При разсмотрѣніи послѣдняго вопроса, Сенатъ обратилъ вниманіе на мѣсячныя вѣдомости по наборамъ 1794 и 1795 годовъ, присланныя ему Кіевскимъ рекрутскимъ присутствіемъ, при чемъ оказалось, что евреи вовсе не были показаны въ этихъ вѣдомостяхъ. Сенатъ потребовалъ, конечно, отъ Кіевского присутствія объясненія, но отвѣтъ намъ не извѣстенъ (№ 45, I).

Русская администрація, вступивъ въ управленіе вновь присоединенными областями, дѣятельно принялась за устройство *почтъ*, которыхъ тамъ въ это время не было. Такъ, минскій губернаторъ Неплюевъ обратился 6 іюня 1793 года къ Рѣчицкому земскому суду съ предложеніемъ, въ которомъ, между прочимъ, сказано было слѣдующее: «Гдѣ теперь находятся на учрежденныхъ станціяхъ почтовые лошади, коихъ должно быть не болѣе какъ на каждой по двѣ пары, суду, сдѣлавъ справку, изъ какихъ оныя селеніевъ и по скольку времени держать очередь, взять уже въ собственное свое распоряженіе, чтобы никто другой, кромѣ суда, ихъ наряжать не могъ, поелику иному никому оное и не принадлежитъ, но притомъ и суду таковую наряжать почту соразмѣрно числу владѣніямъ, дабы селеніе одно противу другого отягощенія не чувствовало (№ 55, II). То же самое повторяетъ Неплюевъ въ инструкціи рѣчицкому городничему, при чемъ особенно настаиваетъ на томъ, чтобы прогоны платимы были въ руки «исправляющихъ возку курьеровъ» и владѣльцевъ лошадей, а не въ другія, и чтобы безъ прогоновъ и безъ подорожныхъ лошадей никому не давали (№ 69, II). Такой порядокъ почтовой повинности продолжался болѣе двухъ лѣтъ. Только 6 сентября 1795 года императрица Екатерина издала указъ, которымъ повелѣла генералъ-губернатору Тутолмину организовать правильныя почтовые учрежденія въ губерніяхъ Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской. Важнѣйшіе пункты этого указа были слѣдующіе: 1) Сдѣлать всѣ потребныя и отъ васъ зависящія распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ по сдѣланнымъ вами расчетамъ денегъ на учрежденіе и содержаніе почтъ, включая тутъ и построеніе почтовыхъ домовъ въ три года на всѣхъ станахъ, признали мы за благо для всевозможнаго уравниенія въ сей повинности по губерніи Минской 69 т. рублей, по Волынской 68 т. рублей, по Подольской 61 т. рублей, по Брац-

лавеской 67 т. рублей, препоручить въ каждой дворянству расположить къ ежегодному взносу въ теченіе трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній. По истеченіи же трехъ лѣтъ дворянство сихъ губерній, по вѣрномъ изъ опытовъ исчисленіи, чинимомъ подъ руководствомъ вашимъ, имѣетъ расположить на доходы свои ту сумму, каковая востребуется тогда на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту, безъ платежа, по дважды или однажды въ недѣлю, какъ о томъ въ расписаніи, смотря по надобности, положено будетъ, Константинопольскую же изъ обѣихъ столицъ по 2 раза въ мѣсяцъ; что же принадлежитъ до казенныхъ и партикулярныхъ эстафетовъ, курьеровъ и проѣзжающихъ, установленныя всемѣстно по 2 коп. на версту прогонныя деньги должны платимы быть въ полное число лошадей, кто сколько брать оныхъ будетъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ, отъ столицы нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе, необходимо нужно имѣть отъ 6 до 12 лошадей для курьеровъ отъ двора нашего отправляемыхъ, или же ко двору нашему ѣдущихъ, постановя, чтобы оныя не иначе даваемы были, какъ по подорожнымъ изъ С.-Петербурга за рукою главнаго директора почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками главнокомандующихъ войсками нашими, или же въ случаѣ нужды за вашею; изъ Вѣны же, Берлина и Константинополя за подписаніемъ посла и министровъ нашихъ. 5) Почту изъ С.-Петербурга въ Вѣну устроить на Псковъ, Опочку, Друю или Дризу, какъ удобнѣе, Вильну и Брестъ, откуда она пойдеть на Люблинъ, Сендомиръ и далѣе, какъ съ Вѣнскимъ дворомъ соглашеніе будетъ; а равномѣрно и Московская на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая выведена быть должна. 6) Въ разсужденіи содержанія почтъ и охраненія ихъ руководствоваться тѣми правилами, которыя по указамъ нашимъ въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, то же и въ С.-Петербургской губерніи по Нарвской дорогѣ присвоены; отъ Сена-та же нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ нималѣйшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей безъ платежа за полное число прогоновъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подъ страхомъ неизбѣжнаго взысканія, но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подѣ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупотребленій. 7) Содержаніе по губерніямъ, пограничнымъ и уѣзднымъ городамъ почтовыхъ конторъ, относится къ распоряженію почтоваго департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ». Далѣе императрица предписываетъ Тутолмину, при устройствѣ почтъ, снестись съ главнымъ директоромъ почтъ, графомъ Безбородко, и съ генераль-губернаторами сосѣднихъ намѣстни-

чествъ. Къ этому указу приложено подробное описаніе почтовыхъ дорогъ въ вышеназванныхъ губерніяхъ, съ перечисленіемъ всѣхъ станцій, съ опредѣленіемъ на нихъ числа лошадей и почтальоновъ и т. п. (№ 36, I).

Такой же указъ данъ былъ императрицей Екатериной 29 октября 1796 года князю Репнину объ устройствѣ почтъ въ губерніяхъ Виленской и Слонимской. Этотъ указъ представляетъ точную копію перваго, даннаго Тутолмину, при чемъ на содержаніе почтъ въ немъ назначена сумма въ 70200 рублей на губернію, да 134000 единовременно на построеніе почтовыхъ станцій (№ 52, I).

Заботясь о благоустройствѣ вновь присоединенныхъ областей, императрица Екатерина предписала генералъ-губернаторамъ Тутолмину и Репнину произвести *перепись населенія* ввѣренныхъ имъ губерній. Тутолминъ издалъ объ этомъ особое объявленіе въ 1794 году (№ 131, II), а Репнинъ 1 октября 1795 года (№ 184, II). Оба эти документа содержатъ въ себѣ много интересныхъ данныхъ относительно классификаціи населенія; но мы на нихъ не будемъ останавливаться, такъ какъ результаты переписи намъ не извѣстны.

Училища въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ находились въ вѣдѣніи римско-католическаго духовенства и содержались, главнымъ образомъ, на «поіезуитскіе доходы». Русская администрація не измѣнила такого порядка, а только взяла въ свое завѣдываніе эти доходы. Такъ, минскій губернаторъ Неплюевъ предложеніемъ мозырскому предводителю дворянства отъ 8 ноября 1794 года сдѣлалъ слѣдующее распоряженіе: «Такъ какъ школы очень нужны для образованія юношества, то за деньгами (fundusz) для уплаты жалованья учителямъ слѣдуетъ обращаться во вторую комиссію въ Минской губерніи» (№ 120, II). Подобное распоряженіе сдѣлалъ и князь Репнинъ отъ 12 марта 1795 года. Указавъ въ этомъ распоряженіи на большую неаккуратность въ уплатѣ доходовъ съ поіезуитскихъ имѣній и процентовъ съ капиталовъ, назначенныхъ на образованіе, а также приведя извлеченія изъ конституцій отъ 1775 и 1776 годовъ о порядкѣ взысканія поіезуитскихъ доходовъ въ кассу эдукаціонной комиссіи, Репнинъ рѣшительно приказалъ всѣмъ арендаторамъ и должникамъ внести слѣдующія съ нихъ деньги въ Гродненскій финансовый департаментъ въ продолженіе четырехъ недѣль со дня изданія его распоряженія (№ 150, II). Дѣятельный литовскій генералъ-губернаторъ не ограничился, однако, заботами о матеріальномъ обезпеченіи учебныхъ заведеній. 11 августа 1796 года онъ обратился къ императрицѣ Екатеринѣ съ особымъ донесеніемъ, въ которомъ высказалъ нѣсколько соображеній о лучшемъ устройствѣ Виленскаго университета, или академіи, о воспитаніи благородныхъ дѣвицъ, о пенсіонерахъ и т. п. Вотъ это донесеніе:

«Разсматривая здѣсь часть народныхъ училищъ», пишетъ Репнинъ, «и соглашая оную съ доходами поіезуитскими, на сію статью бывшимъ правительствомъ опредѣленными, какъ и съ пособіями, которыя можно имѣть отъ здѣшнихъ монастырей, всеподаннѣйше у сего на утверждение Вашего Императорскаго Величества подношу положеніе о университетѣ Виленскомъ, съ небольшимъ при ономъ военнымъ училищемъ для здѣшняго дворянства, въ которое недостаточные преимущественно принимаемы быть должны, и съ содержаніемъ нѣсколькихъ изъ простолудинства бѣдныхъ молодыхъ людей, для отдачи ихъ въ обученіе ремесламъ и художествамъ. При семъ же всеподаннѣйше представляю записку и другихъ расходовъ на сей же поіезуитскій доходъ возложенныхъ, въ которомъ числѣ находится сумма, опредѣляемая на воспитаніе благородныхъ дѣвицъ, отдѣляя оную въ одинъ женскій монастырь въ Вильнѣ, коего монахини всегда сему добродѣльному упражненію посвящались; но теперь, бывъ разорены прошедшими безпокойными обстоятельствами, безъ сей нужной помощи продолжать того упражненія не въ состояніи.... Въ университетѣ полагается реформаторская догматическая кафедра въ томъ видѣ, чтобы нужные въ имперіи Вашего Императорскаго Величества пасторы не имѣли надобности брать свои удостоенія изъ чужестранныхъ университетовъ и на сію статью деньги изъ государства вывозить... Статья на содержаніе настоящихъ эмеритовъ естественно уменьшаться станетъ смертію сихъ стариковъ, а тогда сіи остающіяся изъ того деньги вступать будутъ въ казну университетскую и храниться на непредвидимые расходы; всѣ же деньги головой поіезуитскаго дохода вступать станутъ въ Виленскую казенную палату и въ ней содержаться, а изъ оной уже отпускаться, по мѣрѣ надобности, въ университетъ и на прочія статьи». Далѣе Репнинъ испрашивалъ разрѣшенія вопроса, кто долженъ былъ завѣдывать университетомъ, генераль-губернаторъ или приказъ общественнаго призрѣнія. Заканчивается донесеніе слѣдующими словами: «Чтожъ относится до уѣздныхъ училищъ и до губернскаго въ Слонимѣ, то оныя всѣ будутъ существовать въ монастыряхъ, но учреждены на основаніи законныхъ по сей части предписаній» ¹⁾. Такимъ образомъ князь Репнинъ дѣятельно занялся вопросомъ о болѣе правильной постановкѣ дѣла народнаго просвѣщенія во ввѣренномъ ему краѣ, но вскорѣ послѣдовавшая смерть императрицы Екатерины помѣшала осуществленію всѣхъ его проектовъ.

Распоряженія русской администраціи вносились въ актовыя книги разныхъ судовъ Сѣверо-Западнаго края то на *русскомъ языкѣ*, то на *польскомъ*. Въ Мин-

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. общества, т. XVI, стр. 488

ской губерніи преобладалъ, какъ это видно изъ настоящаго Сборника, русскій языкъ, а въ нынѣшнихъ губерніяхъ Виленской, Ковенской и Гродненской—польскій. Теперь спрашивается, какъ относилась къ употребленію русскаго языка въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ русская администрація? Этотъ вопросъ разъясняетъ намъ отчасти Минскій губернаторъ Неплюевъ. «Къ удивленію моему», пишетъ онъ въ предложеніи рѣчицкому земскому суду отъ 23 іюня 1793 года, «требуютъ нѣкія судебныя мѣста отъ меня пособія въ переводчикахъ, знающихъ изъ русскаго діалекта на польскій переводить, поставляя главною причиною невѣдѣніе судей русскаго письма, а потому и неразумія посылаемыхъ отъ меня на русскомъ діалектѣ повелѣній; таковыя недѣльныя представленія не что иное наводятъ, какъ только умножаютъ письменную переписку и, затрудняя вышнее начальство, препятствуютъ исполнять нужныя и не терпящія отлагательства дѣла, а судьи, повидимому, оставляя по своимъ должностямъ важныя теченія дѣлъ въ небреженіи, занимаются ничего незначащими представленіями, ибо при случаѣ нужды въ переводчикѣ и экспликаторѣ изъ русскаго на польскомъ языкѣ, довольно таковыхъ свѣдущихъ людей отыскать можно не только въ томъ мѣстѣ, гдѣ состоятъ судныя мѣста, но и во всякомъ селеніи открывается во многомъ числѣ, какъ то ежедневно изъ разныхъ частей губерніи относятся ко мнѣ съ просьбами русскими письмами, къ чему наипаче способствовало просвѣтити всякаго вѣдѣніемъ русскаго и польскаго языка близкое расположеніе обоюдныхъ бывшихъ границъ, поелику притомъ каждый чиновникъ, имѣющій владѣнія во обоюдныхъ губерніяхъ и прочія множайшія дѣла, занимаясь исправленіями ихъ, усугубляетъ попеченіе свое въ познаніи изрѣченія и письма сосѣдняго государства, но болѣе еще того предстоитъ предметъ ко опроверженію недѣльнаго отъ судовъ отношенія, что во истеченіи прошедшаго столѣтія въ польской области всѣ акты писаны были русскимъ діалектомъ, а не природнымъ польскимъ, и сіи памятники совершенно изобличаютъ всѣхъ тѣхъ, коимъ предлежитъ вникать въ познаніе правъ и коимъ довлѣетъ пещись ревностно, дабы не учинить въ правосудіи не правомъ, слѣдовательно судьи будучи свѣдущи въ разумѣніи русскаго діалекта, ежели не въ совершенствѣ, то по крайней мѣрѣ посредственно, не должны имѣть дальнѣйшей надобности въ переводчикахъ, а тѣмъ больше затруднять команду о снабженіи ими, имѣя достаточные способы отыскать таковыхъ во всякомъ мѣстѣ; почему предписывается симъ отъ таковыхъ и тому подобныхъ представленій удержаться ко мнѣ же присылать донесенія не непріятно-бъ было на русскомъ, но впрочемъ передается суду на волю писать и на польскомъ діалектѣ» (66, II). Изъ

этого документа видно, что минскому губернатору русскій языкъ былъ пріятнѣе польскаго, но онъ никому не запрещалъ вести съ нимъ официальную переписку и на польскомъ языкѣ. Такъ, несомнѣнно, относилась къ этому вопросу вся русская администрація, и мы не встрѣтили ни одного распоряженія, ограничивающаго употребленіе польскаго языка. Кромѣ того, изъ вышеприведеннаго предложенія можно заключить, что Неплюевъ, какъ вѣроятно и другіе русскіе дѣятели того времени, имѣлъ болѣе или менѣе основательныя свѣдѣнія по исторіи Западной Руси. Его указаніе, напримѣръ, на то, «что во истеченіи прошеднаго столѣтія въ польской области всѣ акты писаны были россійскимъ діалектомъ», вполне справедливо, такъ какъ во всемъ великомъ княжествѣ Литовскомъ языкомъ юридическихъ актовъ, почти до конца XVII вѣка, былъ дѣйствительно русскій языкъ ¹⁾.

Вопросъ о приведеніи къ *присягѣ* жителей вновь присоединенныхъ областей не мало занималъ наше правительство. Первое распоряженіе объ этомъ сдѣлано было императрицей Екатериной еще указомъ отъ 8 декабря 1792 года, даннымъ генералу Кречетникову. «По обнародованіи манифеста», сказано въ этомъ указѣ, «при торжественномъ въ должность вступленіи вашемъ и гг. губернаторовъ, имѣете вы всѣхъ привести къ присягѣ на вѣрность, какого бы кто ни былъ чина и званія» (№ 2, I). Затѣмъ въ манифестѣ отъ 27 марта 1793 года самъ уже Кречетниковъ издалъ такое распоряженіе: «И потому имѣютъ всѣ и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго дворянства, чиновниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей. Если же кто изъ дворянства и изъ другого состоянія, владѣющій недвижимымъ имѣніемъ, небрежа о собственномъ своемъ благополучіи, не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго своего имѣнія и добровольный выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по прошествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ» (№ 3, I). Далѣе распоряженія о присягѣ повторяются въ указахъ императрицы отъ 30 октября и 22 ноября 1794 года, данныхъ князю Репнину (№№ 15 и 17, I), въ указахъ отъ 1 и 16 мая 1795 года, данныхъ генералъ-губернатору Туголмину (№№ 24 и 29, I), въ манифестѣ о присоединеніи Литвы отъ 14 декабря 1795

1) Въ одномъ изъ постановленій сейма отъ 1696 года сказано, между прочимъ, слѣдующее: «A lubo Pisarz Ziemskiego Sądu Woiewodstwa, w którym sędzą Sady główne Tribunałskie odprawować będą, wukonawszy iurament obecnyмъ będzie, iednakъ votumъ w sprawachъ Sądowъ podległychъ dawać nie powinien, ale tylko dekreta w Kole umowiono у pluralitate votorumъ konkludowane, *po Polsku, a nie po Rusku pisać*... (Volumina legum, T. V, стр. 418).

года (№№ 42, I), а также въ универсалѣ князя Циціанова о присягѣ жителей Гродненской области (№ 183, II) и въ предложеніи епископа Цецишевскаго ксендзу Буйновскому о приведеніи къ присягѣ духовенства, еще не успѣвшаго присягнуть (№ 195, II). Въ силу всѣхъ этихъ распоряженій населеніе присягало на вѣрноподданство цѣлыми группами, такъ какъ для этого назначались вполнѣ опредѣленные сроки, но были случаи принесенія присяги и отдѣльными лицами. Вотъ нѣсколько примѣровъ: 5 апрѣля 1793 года ксендзъ Виленскаго монастыря св. Василя Великаго Афанасій Фальковскій принесъ присягу на вѣрность какъ самъ за себя, такъ и за своихъ крестьянъ, жившихъ въ воеводствахъ Полоцкомъ и Минскомъ (№ 18, II); 20 апрѣля того же года Виленскаго монастыря визитокъ панна Бенедикта Тышкевичъ, съ тремя «консиліарками», принесла присягу на вѣрность и подданство «на состоящія во вновь пріобрѣтенной области имѣнія, принадлежащія къ оному кляштору» (№ 25, II); 22 апрѣля ксендзъ Фальковскій опять учинилъ присягу, но на этотъ разъ именемъ «цѣлаго собранія» Виленскаго монастыря св. Василя (№ 26, II); 27 апрѣля секретарь полиціи Іосифъ Свенторжецкій учинилъ присягу на вѣрность и подданство чрезъ своего повѣреннаго (№ 28, II); 25 мая регентъ главнаго Литовскаго трибунала Игнатій Домейко далъ довѣренность Кіяковскому на принесеніе за него вѣрноподданнической присяги, съ обязательствомъ подтвердить подданство, по возвращеніи въ «новороссійскій край», собственной присягой (№ 41, II). Наконецъ, 9 декабря 1794 года генераль-лейтенантъ войскъ великаго княжества Литовскаго, князь Николай Радзивиллъ, не только присягнулъ на вѣрноподданство, но и обязался еще, какъ это видно изъ засвидѣтельствованія генераль-маіора Дивова, не вмѣшиваться ни въ какія дѣла Рѣчи-Посполитой, быть во всемъ послушнымъ русскому правительству и безъ всякаго замедленія доносить о всѣхъ «дѣлахъ» противъ русскихъ войскъ (№ 115, II). Такимъ образомъ нѣкоторые лица, не имѣвшія возможности принести вѣрноподданническую присягу въ назначенное время, присягали потомъ, и не только сами лично, но и чрезъ своихъ повѣренныхъ. Такой порядокъ практиковался во всѣхъ областяхъ, присоединенныхъ отъ Польши ¹⁾.

Въ связи съ вопросомъ о присягѣ находятся заявленія разныхъ лицъ о неучастіи ихъ въ возстаніи. Дѣло въ томъ, что нѣкоторые минскіе дворяне, учинивъ вѣрноподданническую присягу и сохранивъ, такимъ образомъ, право вла-

1) Относительно жителей Литвы императрица Екатерина рескриптомъ отъ 10 января 1795 года, даннымъ князю Репнину, разрѣшила принимать присягу чрезъ повѣренныхъ, «съ тою токмо осторожностію, чтобы вмѣсто добрыхъ и усердныхъ, не принимать отъ такихъ, кои ввергли отечество свое въ минувшія злополучія, или отъ которыхъ можно было опасаться новыхъ на злодѣянія покушеній» (Сборн. Русск. Истор. общ. т. XVI, стр. 107).

дѣнія своими имѣніями, удалились потомъ въ Литву и приняли тамъ участіе въ возстаніи. Между тѣмъ состоялось постановленіе, что только тѣ дворяне могли владѣть своими имѣніями, которые непоколебимо сохранили подданническую къ Ея Императорскому Величеству вѣрность, никакого съ злоумышленниками сообщенія не имѣли и вели жизнь спокойную и добрымъ гражданамъ приличную ¹⁾. Желая какъ нибудь спасти отъ конфискаціи свои наслѣдственные имѣнія, дворяне и начали подавать вышеупомянутыя заявленія. Въ этихъ заявленіяхъ они прежде всего старались объяснить причины своего пребыванія въ Литвѣ: одинъ напримѣръ, жилъ въ другомъ своемъ имѣніи (№ 130, II), другой поѣхалъ навѣстить больного сына и самъ заболѣлъ (№ 137, II), третій женился второй разъ и жилъ въ имѣніи жены (№ 128, II), четвертый отправился взыскивать долги (№ 145, II) и т. д. Потомъ всѣ указывали на то, что безъ явной опасности для собственной жизни никакъ не могли выѣхать изъ Литвы. Наконецъ, всѣ порицали (въ однихъ и тѣхъ же выраженіяхъ) «мятежничество злонамѣреніе» и самымъ настойчивымъ образомъ доказывали, что никакого участія въ возстаніи не принимали. Вотъ какъ это выражено въ заявленіи дворянина Витковского: «Соблюдая свято обязанности присяги, яко вѣрноподанный Ея Императорскаго Величества и благомыслящій сочленъ прежняго моего отечества, при возникшемъ въ Польшѣ и Литвѣ смятеніи и бунтѣ, подъятомъ вѣроломствомъ злоумышленныхъ, расторгнувшихъ существовавшіе съ сосѣдними державами союзы и испровергнувшихъ образъ законнаго въ Польшѣ правленія, со всеконечнымъ разрушеніемъ внутренняго гражданскаго благоустройства, не токмо не участвовалъ я ни прямо, ни посторонне въ мятежническомъ злонамѣреніи, но никакого сношенія во вредъ пользамъ Всеимлостивѣйшей моей государыни съ возмутителями не имѣлъ, что не токмо объявляю по чести моей и поддаю себя, буде противное тому откроется, всей строгости законнаго сужденія, но и сверхъ того о непричастности моей къ мыслямъ бунтовщичьимъ польскимъ прилагаю свидѣтельства, выданныя мнѣ отъ городского Браславскаго суда и господина капитана Морозова, имѣвшаго надзираніе въ Друи, близъ которой домъ мой Варнавичи состоитъ, и ссылаюсь на всѣхъ господъ россійскихъ офицеровъ при состоявшемъ прошлаго года въ Друи отрядѣ войскъ находящихся» (№ 166, II). Генералъ-Губернаторъ Тутолминъ, къ которому поступали всѣ подобныя заявленія, не зналъ, что съ ними дѣлать. Съ одной стороны, ему извѣстно было, что нѣкоторые изъ «отлучныхъ дворянъ», представившихъ свидѣтельства о неучастіи въ возстаніи, въ

1) Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 78.

дѣйствительности участвовали; съ другой, онъ опасался обидѣть невинныхъ. Желая какъ нибудь выйти изъ этого затруднительнаго положенія, Тутолминъ 21 декабря 1794 года обратился къ литовскому генералъ-губернатору Репнину съ просьбой представить ему, на основаніи имѣющихся у него свѣдѣній, слѣдующіе списки: «1-й, всѣмъ подписавшимся подъ актомъ народнаго возстанія; 2-й, тѣмъ изъ нихъ, кои въ учрежденныхъ мятежниками комиссіяхъ имѣли засѣданіе, либо къ другимъ употреблены были должностямъ, по препорученіямъ отъ верховнаго возмутительскаго начальства; 3-й, о служившихъ въ мятежническихъ войскахъ чиновныхъ и 4-й, о повѣтовыхъ генералахъ и частныхъ по воеводствамъ и повѣтамъ начальникахъ при посполитомъ рушеніи» ¹⁾. На эту просьбу Репнинъ отвѣтилъ слѣдующее: «Я думаю, мой милостивый другъ, что лучше вамъ ко мнѣ прислать регистръ вашихъ отлучныхъ, нежели мнѣ отсель къ вамъ списокъ посылать о всѣхъ здѣшнихъ жителяхъ, которые въ мятежѣ были. Тутъ бы вышла поголовная перепись всей Литвы, а справки о томъ, которыя не могутъ быть сдѣланы тайно, потревожили бы всю здѣшнюю землю. Вашъ же списокъ, хотя бы о немъ и узнали, не можетъ сдѣлать здѣсь подобнаго дѣйствія» ²⁾.

Вскорѣ послѣ этого императрица Екатерина повелѣла Тутолмину представить ей «вѣдомости объ имѣніяхъ, дѣйствительно въ казну уже поступающихъ, и другія о тѣхъ, кои во владѣніе частныхъ людей возвратить слѣдуетъ, означая, которыя именно, за невозвращеніемъ помѣщиковъ, по позыву продать они должны» Вмѣстѣ съ тѣмъ она указала и основанія, которыми Тутолминъ долженъ былъ руководствоваться при составленіи этихъ вѣдомостей, а именно: всѣ имѣнія, принадлежащія такимъ изъ поляковъ, которые, учинивъ вѣрноподданническую присягу, приняли участіе въ бунтѣ, взять въ казну: староства тѣхъ владѣльцевъ, которые при утвержденіи права владѣнія оными въ предѣлахъ имперіи не находились, равномерно отобрать: отлучнымъ владѣльцамъ, которые до 1 января сего года возвратились, секвестрованные ихъ имѣнія возвратить, не возвратившіеся же къ этому сроку должны продать свои имѣнія въ теченіе одного года и шести мѣсяцевъ; наконецъ, взять въ казну имѣнія тѣхъ монастырей, которые находятся за границей, или монахи которыхъ не пожелали присягать и ушли за границу; а также имѣнія «учинившихся праздными архіерейскихъ домовъ или капитулъ римскаго и уніатскаго исповѣданія» (№ 28, I). Требуемая вѣдомости несомнѣнно были представлены Тутолминымъ, но онѣ не дошли до насъ, поэтому мы не имѣемъ возможности установить точную цифру секвестрованныхъ имѣній. Нѣко-

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 78.

²⁾ Ibid. стр. 81.

торое понятіе объ этомъ можетъ дать только списокъ пожалованныхъ имѣній, среди которыхъ не мало было секвестрованныхъ. Въ 1895 году въ Минской губерніи пожалованы были населенныя имѣнія слѣдующимъ лицамъ: минскому губернатору Неплюеву—1102 души мужескаго пола и 1088 душъ женскаго, принадлежавшихъ Виленскому капитулу (№ 178, II); генераль-маіору графу Салтыкову—1911 душъ, секвестрованныхъ у подскарбія Огинскаго; дѣйствительному тайному совѣтнику и вице-канцлеру Остерману—5160 душъ, принадлежавшихъ Виленскому капитулу; генераль-поручику Іеленеву—1200 душъ изъ имѣній столовыхъ епископскихъ; генераль-поручику Шевичу—1200 душъ изъ тѣхъ же имѣній; генераль-поручику Денисову—1200 душъ изъ тѣхъ же имѣній; генераль-маіору Бенигсену—130 душъ, принадлежавшихъ епископу; генераль-маіору Хрущову—120 душъ, принадлежавшихъ плебаніи Вишневской; генераль-маіору Горичу—1000 душъ Виленскихъ бенедиктинокъ; дѣйствительному статскому совѣтнику и лейбъ-медику Рожерсону—1381 душа, принадлежавшихъ епископу Массальскому; бригадиру Селунскому—255 душъ, принадлежавшихъ Виленскимъ базилианамъ, и маіору Фокову—252 души, принадлежавшихъ Виленскимъ каноникамъ (№ 179, II), а также вдовѣ подполковника Козлянинова—238 душъ, принадлежавшихъ Старотрокскимъ бенедиктинцамъ (№ 180, II). Всего 16237 душъ. Въ томъ же году въ Литвѣ, послѣ присоединенія ея къ Россіи, пожалованы были имѣнія слѣдующимъ лицамъ: генераль-фельдмаршалу графу Румянцеву - Задунайскому изъ экономіи Брестской, бывшей въ числѣ королевскихъ столовыхъ имѣній,—5700 душъ; генераль - фельдмаршалу графу Суворову - Рымникскому изъ той-же экономіи Брестской ключъ Кобринскій съ прочими ключами, фольварками и селеніями—6922 души; генераль-фельдцейхмейстеру графу Платону Зубову экономія Шавельская—13669 душъ и генераль-маіору Ланскому изъ экономіи Брестской—900 душъ. Всего 27191 душа ¹⁾. Изъ этихъ списковъ видно, что въ Литвѣ раздавались исключительно королевскія экономіи, а въ Минской губерніи—имѣнія римско-католическаго духовенства, жившаго въ Литвѣ, т.-е. внѣ предѣловъ тогдашней Россіи; что же касается имѣній частныхъ владѣльцевъ, то было секвестровано только имѣніе подскарбія Огинскаго въ 911 душъ. Дополненіемъ къ приведеннымъ спискамъ можетъ служить одна варшавская газета отъ 1795 года, въ которой помѣщенъ весьма полный перечень пожалованныхъ имѣній въ 1793—1795 годахъ ¹⁾. По даннымъ этой газеты въ губерніяхъ Минской, Изяславской, Волынской, Брацлавской, Подольской и Могилевской пожаловано было 72 лицамъ

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 282.

¹⁾ «Korrespondent Warszawski i Zagraniczny». №№ 75, 76, 77 и 78. Warszawa 1795 г.

109876 душъ, изъ которыхъ три четверти принадлежали казнѣ и духовенству, и только одна четверть частнымъ владѣльцамъ ¹⁾. Принимая во вниманіе обширность страны, на которой производился секвестръ, нельзя не признать, что число секвестрованныхъ имѣній у частныхъ владѣльцевъ было не особенно велико, но въ Литвѣ ни одинъ дворянинъ не лишился своего имѣнія. Это объясняется личнымъ взглядомъ на это дѣло князя Репнина.

Въ началѣ мая 1795 года Тутолминъ увѣдомилъ Репнина, что онъ получилъ Высочайшее повелѣніе о составленіи реестровъ секвестрованнымъ имѣніямъ, «по правиламъ предначертаннымъ», при чемъ заявилъ, что «сужденіе о семъ было въ совѣтѣ» ²⁾. Репнинъ призналъ такое рѣшеніе совѣта «несправедливою строгостію». «Справедливо было остановить доходы отлучныхъ на время мятежа», писалъ онъ Тутолмину отъ 24 мая того же года, «но по окончаніи онаго имъ ихъ отдать. Справедливо наказать явныхъ преступниковъ, но дѣти ихъ виновны-ли, и можно ли лишить ихъ наслѣдства, имъ слѣдующаго, когда и наши законы точно преступленія родителей на дѣтей не распространяють». Указавъ далѣе на то, что нѣкоторые дворяне, владѣя имѣніями въ Польшѣ и Россіи, удалились въ чужіе края, чтобъ не быть не вѣрными «ни которому отечеству», Репнинъ продолжаетъ: «слѣдственно они суть обыватели, любящіе миръ и тишину, а потому какъ же ихъ наказывать за невозвращеніе въ наши границы, какъ самихъ мятежниковъ, отнятіемъ староствъ, имъ уже утвержденныхъ, и принужденіемъ продать ихъ деревни въ срочное время, конечно, за безцѣнокъ. Развѣ русскіе люди не имѣли у себя собственнаго своего, чѣмъ имъ жить пристойно? Развѣ и куска хлѣба у нихъ своего нѣтъ? Не хочу я полякамъ ту честь отдать, чтобы они насъ кормили, когда мы побѣдители и считаемъ себя быть лучше ихъ во всемъ. Я совершенно увѣренъ, что наша великодушная, справедливая и премилосердая Государыня не будетъ одного мнѣнія съ симъ рѣшеніемъ, и что ея рѣшенія докажутъ свѣту и намъ, какъ и всегда то было, что она слѣдуетъ правиламъ, которыхъ мы, по нашему мелкодушію, достигать не умѣемъ. Вотъ моя мысль, мой другъ любезный, и я ее, яко основанную на внутреннемъ убѣжденіи совѣсти, не скрываю и ни передъ кѣмъ скрывать не буду» ³⁾. Этихъ мыслей

¹⁾ Въ числѣ этихъ 109,876 душъ заключаются 41003 души, обозначенныя въ двухъ первыхъ спискахъ. Здѣсь кстати замѣтимъ, что значительная часть секвестрованныхъ имѣній была возвращена прежнимъ владѣльцамъ: одни при Екатеринѣ II, а другія при Павлѣ I.

²⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 190.

³⁾ Ibid. стр. 197. Тутолминъ, представившій къ секвестру цѣлый рядъ имѣній и самъ получившій 3000 душъ изъ секвестрованныхъ имѣній Чацкаго, увидѣвъ въ этомъ письмѣ намекъ на его корыстолюбіе. «Содержаніе онаго», писалъ онъ Репнину 26 іюня 1795 г., «заставляетъ меня изъясниться предъ вами, милостивый государь, что въ дѣлѣ секвестра имѣній не участвовалъ я болѣе, какъ поколику относилось сіе до

Репнинъ дѣйствительно не скрывалъ, и когда Трощинскій обратился къ нему съ просьбой представить подробныя вѣдомости «какъ о староствахъ, такъ и о конфискованныхъ имѣніяхъ и о монастырскихъ, и прочихъ духовныхъ лицъ заграничныхъ» ¹⁾, онъ отвѣтилъ слѣдующее: «здѣсь, мой другъ, всѣ присягали, всѣ на лицо, какъ свѣтскіе, такъ духовные; заграничныхъ монастырей и духовенства совсѣмъ нѣтъ, потому что вся Литва взята и всѣ чиновники духовные здѣсь свое пребываніе всегда имѣли, а въ Прусскомъ кордонѣ ихъ никого нѣтъ, какъ въ малой части, которая сюда принадлежала. Съ Польшею же Литва, какъ особое государство, николи, ниже по духовенству и имѣніямъ его не смѣшивалась. Слѣдовательно, конфискаціи почти нѣтъ. А при томъ признаюсь вамъ, что какъ конфискаціи, такъ конфискованныя деревни отвратительны» ²⁾. Такъ относился Репнинъ къ секвестру имѣній. Понятно, что онъ не только старался избѣгать всякихъ секвестровъ и конфискацій во ввѣренномъ ему краѣ, но нерѣдко

выполненія по моему званію». Указавъ далѣе на то, что онъ не обогатился, начальствуя въ Молдавіи въ первую турецкую войну и управляя Екатеринославской губерніей Тутолминъ продолжаетъ: «нынѣ приближаясь къ старости, тѣмъ менѣе еще не захочу повредить доброму моему имени не токмо поступкомъ, противнымъ образу моихъ мыслей, но и самымъ сомнѣніемъ въ честности. Сіе было мнѣ поводомъ утруждать, дабы при раздачѣ деревень въ губерніяхъ моего управленія, я въ число удостоившихся сей милости помѣщенъ не былъ; не открылъ бы я сего никому, ежелибъ отзывъ Вашего Сіятельства не заставилъ меня подозрѣвать, что противно поведенію моему въ семъ дѣлѣ Вы заключать обо мнѣ изволите». Получивъ это письмо, Репнинъ былъ крайне удивленъ и даже опечаленъ, и въ самыхъ изысканныхъ выраженіяхъ старался увѣрить своего друга, что онъ никогда «не почиталъ его корыстолюбивымъ». «Повѣрьте моему чистосердечію», писалъ онъ Тутолмину 16 іюля того же года, «что подобная о васъ мысль мнѣ и въ голову не приходила. Истинно вамъ скажу, что я васъ нелицемѣрно люблю, почитаю и дружбу вашу сохранить себѣ желаю; я писалъ къ вамъ откровенно, какъ къ другу, привыкнувъ такимъ образомъ въ своеручныхъ письмахъ мысли мои вамъ обнажать. Еще разъ прошу васъ вѣрить тому, что во всемъ томъ наймалѣйшаго помышленія у меня о васъ не было. Я льщусь, что вы отдадите мнѣ справедливость и въ истинѣ сего сердечнаго изъясненія не усомнитесь. Отзывъ вашъ, въ откровенности мнѣ сообщенный, чтобы не давали вамъ деревень въ вашихъ губерніяхъ, я похваляю отъ всей души, и ни мало, зная васъ, тому не удивляюсь, однако, желаю, чтобы, познавъ цѣну вамъ, оно достойно награждено было. Здѣсь есть экономіи государевы и старосты праздныя. Таковыя деревни можно безгрѣшно принимать. Мнѣ истинно весьма пріятно будетъ для васъ нѣчто хорошее выбрать, если вамъ деревни тугъ даны будутъ». Письмо Репнина нѣсколько успокоило Тутолмина, но послѣдній продолжалъ еще оправдываться. «Поступая на сіе по даннымъ мнѣ повелѣніямъ», писалъ онъ Репнину 13 августа 1795 г., «мнилъ я и самъ, что нужно хотя симъ образомъ наложить узду на непостоянство людей, ничего святымъ непочитающихъ, но болѣе всего привязанныхъ къ интересу. Но о себѣ тутъ никогда не думалъ, привыкнувъ цѣлый вѣкъ или нуждаться, или жить въ долгъ, и всегда желалъ, чтобы хотя по времени оказана была, по крайней мѣрѣ нѣкоторымъ, милость-возвращеніемъ наслѣдственной собственности, что, можетъ, нѣкогда будетъ и дозволено». Затѣмъ въ письмѣ отъ 29 сентября того же года Тутолминъ опять возвратился къ этому вопросу: «По деревнямъ я въ стольже непріятномъ положеніи: достались мнѣ принадлежавшія г-ну Чацкому, который теперь здѣсь и съ которымъ даже глазами встрѣтиться мнѣ тяжело. Не умолчалъ я о семъ, и упомянувшись о предварительной моей просьбѣ, принося каковую искалъ я уклониться отъ подобныхъ непріятностей, получивъ деревни, конфискованныя по моимъ предписаніямъ, просилъ дозволить г-ну Чацкому предстать самолично предъ престоломъ монаршимъ и омытъ слезами раскаяніи освященныя Ея Императорскаго Величества стопы» (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 232, 152, 280 и 291). Такимъ образомъ Тутолминъ въ вопросѣ о секвестрѣ имѣній всецѣло перешелъ на сторону князя Репнина, а изъ послѣдняго письма его видно, что онъ ничего не имѣлъ даже противъ возвращенія пожалованнаго ему имѣнія прежнему владѣльцу.

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 283.

²⁾ Ibid стр. 286.

хлопоталъ о возвращеніи разнымъ лицамъ секвестрованныхъ имѣній въ другихъ губерніяхъ ¹⁾).

Князь Репнинъ въ одномъ изъ писемъ къ генераль-губернатору Туттолмину заявилъ, какъ уже сказано было, что всѣ литовскіе дворяне принимали участіе въ возстаніи, тѣмъ не менѣе, послѣ окончательнаго присоединенія Литвы къ Россіи, онъ нашелъ возможнымъ донести императрицѣ о вѣрности и повиновеніи литовскаго населенія. «Вся Литва», писалъ Репнинъ императрицѣ отъ 27 декабря 1794 года, «объятая войсками Ея Императорскаго Величества, по извѣстіямъ, ко мнѣ вступающимъ, послѣ обнародованія по Высочайшей волѣ Вашего Императорскаго Величества мною манифеста, съ радостью приносятъ присягу на вѣрность и повиновеніе Вашему Императорскому Величеству; и хотя я не получилъ еще изъ многихъ мѣстъ присяжныхъ списковъ, однако въ одной Гродненской части присягнули уже слишкомъ 2500 дворянъ». Далѣе Репнинъ сообщалъ, что литовское дворянство просило у него позволенія отправить въ Петербургъ депутацію для принесенія Ея Величеству всеподданнѣйшаго благодаренія за избавленіе земли ихъ «отъ ига вѣроломныхъ мятежниковъ, столь ее удручавшихъ» ²⁾. На это донесеніе Репнина императрица отвѣтила слѣдующимъ рескриптомъ: «Желаніе дворянства литовскаго прислать къ престолу Нашему депутатовъ для принесенія благодаренія за избавленіе края того отъ бѣдствій и разоренія, мятежниками нанесенныхъ, мы приедемъ за благо и предоставляемъ то исполнить, поручая вамъ и при семъ случаѣ дать имъ увѣреніе въ Нашемъ къ нимъ благоволеніи и стараніи объ утвержденіи ихъ спокойствія и благоденства» ³⁾. Депутация вскорѣ послѣ этого отправилась въ Петербургъ и была принята императрицей, 11 марта того же года. Вотъ нѣсколько подробностей объ этомъ приѣмѣ изъ письма къ Репнину чиновника Яковлева, сопровождавшаго депутатовъ. «А были», пишетъ Яковлевъ, «представлены сегодня, въ тронной, и приняты съ отмѣнною благосклонностію. Имѣю честь при семъ прилагать копію съ рѣчи, кою говорилъ графъ Тишкевичъ; она гораздо короче той, коя была у него заготовлена; ибо приказано было имъ всѣмъ внушить, дабы не токмо оную сократить, но

¹⁾ Поляки вполне оцѣнили такое отношеніе къ нимъ князя Репнина. Вотъ какъ охарактеризовалъ его одинъ неизвѣстный полякъ въ письмѣ къ своей сестрѣ отъ 6 декабря 1794 года: «Ахъ если бы знала, какъ расположенъ князь Репнинъ! Какой милый и справедливый человѣкъ! По истинѣ сказать можно, онъ во всемъ открытый человѣкъ! Къ нему не надобны ни просьба, ни случай; довольно сказать, что обвиняемый былъ добрый человѣкъ и вѣренъ отечеству—князь тотчасъ стремится дать руку помощи и защищать» (Сбор. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 69). Кстати замѣтимъ, что поляки не враждебно относились и къ Туттолмину, на что, между прочимъ, указываетъ чествованіе его витебскимъ каштеляномъ Курженецкимъ (№ 206, II).

²⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 87.

³⁾ Ibid. стр. 117.

нѣкоторыя и израженія изъ нея выкинуть. По сему случаю неоднократно съѣзжались они къ графу Тишкевичу, дѣлали между собою разныя толкованія и затрудненія, но, убавляя мало по малу, сдѣлали все то, что отъ нихъ было требовано. Графамъ Тишкевичу и Мошинскому даны входы за кавалергардовъ; первому позволеніе объявлено сегодня. Прочіе, какъ я замѣтилъ, тому завидуя, весьма онымъ оскорбляются. Будущее воскресеніе всѣ они будутъ представлены Ихъ Высочествамъ. Многіе въ городѣ готовятся ихъ угощать» ¹⁾.

Отправляли депутаціи въ Петербургъ «для благодаренія» императрицы и дворяне Минской губерніи, но только не по собственной инициативѣ, а по совѣту генераль-губернатора Тутолмина. 31 іюля 1793 года минскій губернаторъ Неплюевъ обратился къ мозырскому маршалку Оскеркѣ съ предложеніемъ слѣдующаго содержанія: генераль-губернаторъ Тутолминъ, находя съ удовольствіемъ въ здѣшнемъ дворянствѣ «вѣрноподданническую покорность и несравненную предупредительность, а также доброжелательство къ императорскому престолу и въ особенности къ особѣ Ея Императорскаго Величества, не сомнѣвается, что достойное дворянство будетъ почитать найсчастливѣйшимъ для себя событіемъ найти удобный случай для выраженія этихъ чувствъ предъ могущественнѣйшимъ императорскимъ престоломъ, а такимъ случаемъ можетъ быть посылка особой для этой цѣли депутаціи». Далѣе Неплюевъ пишетъ, что во главѣ депутаціи будетъ стоять минскій воевода Хмара, который и обратится къ императрицѣ съ рѣчью отъ имени всѣхъ дворянъ и депутатовъ. Депутаты, по два отъ cadaго воеводства и и по одному отъ cadaго повѣта, должны быть избраны дворянствомъ изъ лицъ наиболѣе выдающихся какъ своимъ происхожденіемъ, такъ и своимъ положеніемъ. При первомъ представленіи Ея Императорскому Величеству депутаты должны быть въ одеждѣ польскаго покроя и цвѣта, установленнаго для Минской губерніи. Въ заключеніе Неплюевъ выражаетъ надежду, что маршалокъ Оскерка приложитъ особенное стараніе къ скорѣйшему созыву дворянства и выбору депутатовъ (№ 75, II). Съ подобными предложеніями минскій губернаторъ очевидно обратился къ маршалкамъ и другихъ повѣтовъ. Вслѣдствіе этихъ предложеній въ августѣ 1793 года избраны были слѣдующіе депутаты: Вищинскій—отъ Рѣчицкаго повѣта (№ 78, II), Янъ Еленскій—отъ Мозырскаго (№ 79, II), Курженецкій—отъ Пинскаго (№ 82, II) и Адамъ Хмара и графъ Завиша отъ Минскаго воеводства (№ 80, II). Всѣ депутаціи получили отъ своихъ избирателей порученіе выразить императрицѣ вѣрноподданническія чувства и принести ей благодарность

¹⁾ Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 151.

за избавленіе земли ихъ «отъ ига вѣроломныхъ мятежниковъ», но рѣчицкіе дворяне снабдили своего депутата еще особой инструкціей, въ которой выразили слѣдующія желанія: «Поручить Рѣчицкій повѣтъ материнской опеки Пресвѣтлѣйшей Императрицы въ отношеніи всѣхъ нуждъ его, преимущественно же изобразить неблагопріятное положеніе этого уѣзда, истощеннаго прошлою революціею, и поэтому, на основаніи универсала Пресвѣтлѣйшей Государыни, просить о сложеніи податей, установленныхъ на прошломъ польскомъ сеймѣ подъ названіемъ десятого гроша, по крайней мѣрѣ до 1795 года. На сколько обстоятельства позволяютъ, и по скольку отъ другихъ воеводствъ и повѣтовъ будутъ поступать просьбы, стараться, чтобы благотѣльный результатъ ихъ простирался и на Рѣчицкій повѣтъ». Эта просьба рѣчицкихъ дворянъ о сложеніи сравнительно небольшого налога указываетъ на то, что они не имѣли никакихъ другихъ, болѣе серьезныхъ ходатайствъ.

Всѣ вышеприведенные факты, какъ присяга на вѣрноподданство, заявленія о неучастіи въ возстаніи и депутаціи для принесенія императрицѣ благодарности, ясно свидѣтельствуютъ, что дворяне присоединенныхъ отъ Польши областей успѣли уже покориться своей участи и не помышляли болѣе о возстановленіи Польскаго королевства. Но генераль-губернаторы Тутолминъ и Репнинъ не переставали опасаться новаго возстанія, на что указываетъ ихъ переписка, помѣщенная въ XVI томѣ Сборника Русскаго Историческаго Общества. Вотъ нѣсколько примѣровъ. Въ концѣ мая 1795 года Тутолминъ, опасаясь очевидно безпорядковъ, проситъ князя Репнина оставить въ Минской губерніи нѣкоторые полки «хотя до того времени, пока совершится торжественное сей губерніи открытіе» (201 стр.). Въ апрѣлѣ 1796 года Репнину сообщили, что въ Вильнѣ появилось много неизвѣстныхъ людей «въ какихъ то черныхъ шапкахъ». Это извѣстіе заставило его тотчасъ же сдѣлать распоряженіе о передвиженіи полковъ, а затѣмъ онъ предписалъ виленскому губернатору Тормасову зорко слѣдить за всѣми прѣзжающими, за поведеніемъ людей въ трактирахъ, въ шинкахъ, въ корчмахъ на большихъ дорогахъ и вообще въ разныхъ публичныхъ мѣстахъ и обо всемъ немедленно доносить ему (431 стр.). Принимая такія мѣры предосторожности, Репнинъ не придавалъ, однако, серьезнаго значенія слухамъ о новомъ возстаніи. «Знаю я, какъ вы», писалъ онъ Ланскому 30 апрѣля 1796 г., «что слухи разсѣваемые не имѣютъ никакого вѣроятія и суть сущія враки; но понеже весь здѣшній народъ, по несчастію, таковъ, что одна часть тѣ враки выдумываетъ и разсѣваетъ, другая тому, по глупости и легкомыслію, вѣритъ, а третья всего того боится и отъ страха всѣ тѣ враки увеличиваетъ, то тѣ и презрительныя враки по ихъ су-

ществу, оставаясь враками и совершенною небылицею, не менѣе, однакожъ, важны послѣдствіями, которыя отъ нихъ произойти могутъ, клонясь все къ тому, чтобы увѣрить здѣшнихъ вертопраховъ и глупцовъ, что мы входимъ въ войну съ турками ли, или съ пруссаками, и что имъ между тѣмъ должно онымъ пользоваться и бунтовать. Слѣдствія сихъ разглашеній, или лучше сказать, корень, изъ коего они распускаются, уже началъ оказываться по частямъ... Здѣсь въ Гроднѣ открытъ заговоръ между мелкой шляхты взбунтоваться, въ квартирахъ на насъ напасть и открыть мятежъ, по коему человекъ до десятка уже арестовано» (432 стр.). Этотъ гродненскій заговоръ представляетъ единственную попытку шляхты «взбунтоваться», но попытка эта не имѣла никакого значенія, такъ какъ все дѣло ограничилось арестомъ десятка человекъ. Изъ дальнѣйшей переписки Тутолмина съ Репнинымъ видно, что нѣкоторое броженіе умовъ происходило только въ Варшавѣ и Галиціи, но во ввѣренныхъ имъ областяхъ, по ихъ собственному признанію, все было тихо. Такъ, въ концѣ мая 1796 года Репнинъ написалъ Тутолмину: «Мятежная дурость здѣсь, кажется, утихла» (453 стр.), а въ половинѣ сентября того же года Тутолминъ, въ свою очередь, написалъ Репнину: «У меня, благодареніе Богу, становятся обитатели часъ отъ часу спокойнѣе, и ежели бы не раздражали ихъ обиды, отъ военныхъ причиняемыя ¹⁾, то можно

¹⁾ Этими словами Тутолминъ возводитъ на русское войско довольно серьезное обвиненіе, поэтому считаемъ не лишнимъ на нихъ остановиться. Генералъ-аншефъ Кречетниковъ, въ манифестѣ отъ 27-го марта 1793 года, такъ выразился о поведеніи русскихъ войскъ въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ: «Въ заключеніе считаю я за нужно именно присовокупить еще, по Высочайшему соизволенію Ея Императорскаго Величества, что все войска, какъ уже въ своей землѣ строжайшую воинскую дисциплину наблюдать будутъ» (№ 3, I). Тоже самое повторилъ и Тутолминъ въ манифестѣ отъ 16 мая 1795 года (№ 29, I). Но болѣе всего оставилъ расприказаній по этому вопросу минскій губернаторъ Неплюевъ. Такъ, 25 мая 1793 года онъ предложилъ земскому суду Минскаго воеводства, «дабы оный немедленно отрядилъ одного изъ урядниковъ воеводства на границу и предписалъ сему уряднику, чтобы онъ, провождая чрезъ воеводство до другого повѣта, принадлежно наблюлъ, дабы полкъ обывателямъ обидъ и притѣсненій не чинилъ, такъ провіанта и фуража безъ заплаты не бралъ, относительно же подводъ обывательскихъ, безъ коихъ, какъ я уже выше сказалъ, въ разсужденіи непрочной дороги обойтись будетъ не можно, по требованію полку давать, но конечно не излишнія, а единственно на воспомоществованіе везть полковымъ тяжести нужныя, и не далѣе употреблять таковыя обывательскія подводы, какъ только отъ одной до другой станціи, отклоняя симъ сколь возможно отдѣленіе обывателей (отъ) ихъ земледѣлія; по проводѣ же чрезъ все воеводство въ нечиненіи обидъ дать полку квитанцію... Въ случаѣ каковыхъ либо обидъ обывательству отъ военно-служителей, сей отъ суда опредѣленный урядникъ, по принесеніи ему жалобы, испрашивать удовлетворенія долженствуетъ отъ господина полкового командира. По проходѣ полковъ имѣетъ тотъ урядникъ рапортовать суду, а судъ на оставитъ также увѣдомить и меня» (№ 49, II). Далѣе Неплюевъ оповѣщаетъ всехъ обывателей, что въ Полонномъ учреждена особая коммиссія, которая уплачиваетъ деньги за взятый у нихъ провіантъ и фуражъ (№№ 51 и 73, II); предписываетъ земскимъ судамъ наблюдать, чтобы войска не обременяли жителей постоемъ (№ 53, II), не пасли лошадей на сѣнокосахъ обывателей (№ 54, II), чтобы приняты были мѣры къ охранѣ корчемъ (№ 69, II), чтобы маркитанты не торговали въ имѣніяхъ частныхъ владѣльцевъ виномъ, мясомъ и другими жизненными припасами (№ 96, II) и т. д. Все эти распоряженія свидѣтельствуютъ, что русская администрація принимала самыя рѣшительныя мѣры къ охранѣ населенія отъ всякихъ обидъ и насилій со стороны русскихъ войскъ. Теперь спрашивается, удалось-ли ей достигнуть какихъ нибудь результатовъ? Этотъ вопросъ отчасти разъясняютъ такъ называемыя «визіи», т. е. акты осмотра на мѣстѣ возными причиненныхъ кому либо убытковъ. Въ актахъ книгахъ губерній Минской, Виленской, Гродненской и Ковенской такихъ визій разсмотрѣно было нами нѣ

бы было нѣкоторымъ образомъ дѣлать счетъ и на ихъ привязанность, по крайней мѣрѣ, по наружнымъ поступкамъ должно себя такъ ласкать» (стр. 506). Такія заявленія высшихъ администраторовъ представляютъ несомнѣнное доказательство того, что въ присоединенныхъ отъ Польши областяхъ еще при императрицѣ Екатеринѣ улеглись всѣ политическія волненія, и установилось вполне мирное и спокойное теченіе общественной жизни.

Этимъ мы и закончимъ изложеніе содержанія настоящаго Сборника. Въ заключеніе остановимся на общемъ отношеніи Великой Государыни къ новымъ ея подданнымъ. 8 декабря 1792 года императрица Екатерина издала указъ на имя генерала Кречетникова, въ которомъ, между прочимъ, сказано слѣдующее: «Вы всемѣрно стараться будете, чтобы со вступленіемъ новыхъ областей подъ скипетръ Нашъ, пресѣклись въ оныхъ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнетенія, разбои, смертоубійства и тому подобные безпорядки, а въ изслѣдованіи дѣлъ мерзкія пытки, обвиняющія виноватаго, какъ и невиннаго, и всякія суровыя казни. Однимъ словомъ Мы желаемъ, чтобы сіи области не токмо силою оружія были намъ покорены, но чтобы вы людей, въ оныхъ живущихъ, добрымъ, порядочнымъ, правосуднымъ, снисходительнымъ, кроткимъ и челоуколюбивымъ управленіемъ Россійской Имперіи присвоили, дабы они сами причину имѣли почитать отторженіе свое отъ анархіи республики Польской за первый шагъ къ ихъ благоденствію» (№ 2, I). То же самое высказываетъ императрица и въ манифестѣ отъ 13 апрѣля 1793 года: «Главное намѣреніе и воля Наша въ семъ пріобрѣтеніи есть и будетъ оградить обитателей ихъ спокойствіемъ и доставить имъ правленіе, основанное на твердыхъ и незыблемыхъ основаніяхъ, и отъ коего проистекать должны правосудіе каждому, почитая всегда обязанностію, Намъ пріятнѣйшею, и долгомъ, свыше даннымъ, распространять благодѣянія и

сколько десятковъ, но только въ одной изъ нихъ говорится о разграбленіи русскими войсками имѣнія въ Вилькомирскомъ уѣздѣ, и то въ 1794 году, когда этотъ уѣздъ не былъ еще окончательно присоединенъ къ Россіи (Актовая книга № 14224, л. 20. Визія вознаго Быковского о разграбленіи русскими войсками им. Дусяты, принадлежавшаго Аннѣ Пятерь); во всѣхъ же остальныхъ визіяхъ идетъ рѣчь исключительно объ убыткахъ, причиненныхъ мѣстной шляхтой другъ другу. Кромѣ визій, нѣкоторое понятіе о поведеніи русскихъ войскъ можетъ дать рапортъ Лапаревича, сопровождавшаго по Минской губерніи Азовскій полкъ. Вотъ этотъ рапортъ: «Донесеніе въ земскій судъ Минскаго воеводства. По предложенію Его Превосходительства генералъ-маіора Минскаго губернатора Неплюева и по опредѣленію вышеназваннаго суда, я былъ назначенъ сопровождать Азовскій пѣхотный полкъ въ предѣлахъ Минскаго воеводства. При выполненіи этой обязанности, мнѣ не было подано жителями ни одной жалобы, напротивъ, когда я самъ спрашивалъ по дорогѣ крестьянъ, не обижены ли они чѣмъ, вездѣ отвѣчали, что силою ни одной вещи не брали и никакого притѣсненія не сдѣлали; пастбища для лошадей занимались по моему и жителей назначенію; подводы брали не въ избытокъ, а въ необходимѣйшемъ количествѣ, и то по моему указанію. Обо всемъ этомъ, окончивъ мою обязанность, доношу суду» (№ 63, II). Такимъ образомъ въ источникахъ, бывшихъ въ нашемъ распоряженіи, мы встрѣтили только одно извѣстіе о насиліи русскихъ войскъ, а это обстоятельство даетъ основаніе предполагать, что Туттолминъ, выражаясь такъ рѣзко объ отношеніяхъ войскъ къ мирнымъ обывателямъ, имѣлъ въ виду не общій характеръ этихъ отношеній, а лишь нѣсколько отдѣльных случаевъ.

творить всѣхъ, елико возможно, счастливыми» (№ 6, I). Подобныя мысли Екатерина Великая повторяла при каждомъ удобномъ случаѣ. Русскіе дѣятели, какъ Репнинъ, Туголминъ, Неплюевъ, Тормасовъ и другіе, воодушевленные такими стремленіями своей государыни, съ особеннымъ усердіемъ принялись за устройство присоединенныхъ отъ Польши областей и въ теченіе самаго непродолжительнаго времени достигли весьма значительныхъ результатовъ ¹⁾. Повсюду организована была сильная полицейская власть, обезпечивавшая безопасность гражданъ, улучшено судопроизводство, отмѣнены жестокія казни и пытки, обращено вниманіе на санитарное состояніе городскихъ и сельскихъ поселеній, устроены правильныя почтовые сообщенія, открыты новыя дороги ²⁾, приняты мѣры къ обезпеченію училищъ матеріальными средствами и т. п. Смерть помѣшала императрицѣ Екатеринѣ осуществить всѣ другія ея предначертанія, но и то, что она успѣла сдѣлать для западно-русскихъ областей, несомнѣнно составитъ одну изъ самыхъ блестящихъ страницъ ея исторіи.

Ар. Турцевичъ.

¹⁾ Управление вновь присоединенными областями представляло не мало затрудненій, поэтому нѣкоторые русскіе администраторы не разъ выражали желаніе перевестись въ другое мѣсто или же совсѣмъ оставить службу. Такъ, князь Репнинъ въ письмѣ къ Д. П. Троицкому отъ 3 сентября 1795 года писалъ, между прочимъ, слѣдующее: «Боже, вынеси меня отсель! Когда миръ, претительный раздѣлу, утвердится, неужели то и тогда меня не отпустить отсель. Было бы уже то вторая ссылка. Скажите мнѣ откровенно Вашу мысль, можно ли мнѣ надѣяться, что отсель вырвусь? Благодарю Васъ душевно за извѣщеніе, что Чарторыжскимъ отдали ихъ наслѣдственное имѣніе. Насилу сіи бѣдняки отдѣлались. Пріятно мнѣ, конечно, будетъ моимъ сослуживцамъ доставить государскія милости, но Богъ допуститъ ли до того, не знаю. Впрочемъ, по утвержденіи покоя, лучше какъ можно скорѣе ввести сюда нашъ образъ правленія, понеже настоящій половинный, и нашъ и здѣшній, никакъ слаженъ быть не можетъ; но еще разъ скажу: Боже, изведи изъ сей темницы душу мою. Истинно жизнь несносная. Нужныхъ дѣльныхъ людей совсѣмъ нѣтъ ни здѣсь, ни въ повѣтахъ, а безъ нихъ что же вышіе дѣлать могутъ? Разъ по шести всякое дѣло передѣлываемъ, собирая все новыя справки, а при всемъ томъ все такъ путаютъ, что всѣ члены правленія, трудясь непрестанно, все до ясности и порядку довести вещи не могутъ. Всѣ здѣсь мученики, а пользы нѣтъ. Истинно разобрать сего не умѣю» (Сборн. Русск. Историч. Общ. т. XVI, стр. 286). Это письмо не имѣло, однако, никакихъ послѣдствій. Репнинъ остался въ Литвѣ и бодро занялся приготовленіями къ открытію Виленской губерніи.

²⁾ Согласно предложенію виленскаго губернатора Тормасова, дворяне Вилькомирскаго уѣзда въ началѣ 1796 г. установили сборъ со всѣхъ имѣній по 4 злотыхъ съ крестьянскаго дыма и по 15 грошей съ cadaго еврея (od glosu żydowskiey) на устройство почтовой дороги, а съ городскихъ жителей, какъ христіанъ такъ и евреевъ, особый сборъ на устройство мостовыхъ. Затѣмъ тѣже вилькомирскіе дворяне сдали подрядъ на проведеніе выше названной дороги рижскому купцу Высокову по 6 злотыхъ и 20 грошей за прентъ (7¹/₂ локтей) безъ различія дорогъ «лѣсныхъ, болотныхъ и сухихъ», при чемъ включено было въ договоръ слѣдующее условіе: «Rowy, faszyny, mosty, słupy, drzewem wysadzenie obaŕoŕ drogi we dwa rzędy, praktykowanym w tym państwie Rossyjskim sposobem» (Актовая кн. Вилькомирскаго гродскаго суда, № 13944, л 523 и 786). Изъ этого примѣра видно, что распоряженія русской администраціи и оставались безъ исполненія.

I.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫЯ РАСПОРЯЖЕНІЯ.

№ 1.—1792 г. Мая 6.

Декларация, поданная министромъ Ея Императорскаго Величества Булгаковымъ въ Варшавѣ Министерству Польскому.—О вступленіи Россійскихъ войскъ въ области Респу-блики.

Вольность и независимость Яснѣйшей Республики Польской возбуждали всегда вниманіе и попеченіе всѣхъ ея сосѣдей. Ея Величество, Императрица Всероссійская, присоединяя къ сему уваженію торжественныя и точныя свои обязательства съ оною Республикою, старалася еще и болѣе о неприкосновенномъ соблюденіи сихъ двухъ драгоцѣнныхъ свойствъ политическаго ея бытія.

Сіи непрерывныя и великодушныя старанія Ея Величества, плодъ любви ея къ правосудію и порядку вообще; равно какъ и доброжелательства и благоволенія Ея къ народу, по одинакому своему происхожденію, по сходству языка и по разнымъ другимъ естественнымъ сношеніямъ съ народомъ, скипетру Ея подвластнымъ, вниманіе Ея на себя обратившему, стѣ-

сняли конечно честолюбіе и духъ господствованія тѣхъ, кои не довольствуясь удѣломъ власти, государственными узаконеніями имъ дозволенной, искали оную распространить съ ущербомъ самихъ сихъ законовъ. Сего ради ничего они не упустили, дабы съ одной стороны утомить дѣятельное попеченіе Государыни Императрицы о неприкосновенномъ сохраненіи правъ и преимуществъ знаменитой Польской націи, а съ другой оклеветать непорочность и благодѣтельность Ея намѣреній, представляя ихъ при всякомъ случаѣ въ видѣ имъ отнюдь не сродномъ. Такимъ образомъ предупѣли они коварно преобразить въ умахъ непросвѣщенныхъ актъ, коимъ Россія приняла на себя ручательство законной конститутціи сей націи, въ тягостное и уничижительное для нее иго, когда напротивъ того знатнѣйшія Государства, и между прочими Германія, не токмо не отвергали таковыя ручательства, но признали, искали и приняли ихъ яко твердѣйшую ограду своихъ собственности и своей независимости. Сверхъ сего происшествіе, недавно случившееся, паче всѣхъ доводовъ, которые употребить можно, доказуетъ, сколь такое ручательство

дѣйствительно и нужно быть можетъ, и что безъ него Республика, ударами внутреннихъ своихъ враговъ низверженная, къ возстановленію своему чрезъ много-мощное заступленіе Ея Величества Императрицы не имѣла бы предъ сею Монархиною инаго къ тому титула, кромѣ единой Ея дружбы и единого Ея великодушія.

Между тѣмъ ободрясь удачнымъ распространеніемъ всякихъ мечтаній и заблужденій въ нѣкоторой части націи, умыслившіе издавна ея поработеніе и уничтоженіе древней ея вольности, ожидали токмо удобнаго времени къ произведенію въ дѣйство пагубныхъ своихъ намѣреній. Таковымъ представилось имъ неожиданное нападеніе на Россію съ двухъ сторонъ. Вскорѣ потомъ собрался Сеймъ въ Варшавѣ. Всѣ Воеводства въ наказахъ, данныхъ Земскимъ Посламъ, предопредѣлили ему быть вольнымъ и обыкновеннымъ. Но внезапно превращенъ онъ въ Сеймъ съконфедерованный безъ всякой извѣстной или видной причины. Актомъ конфедераціи, обнародованнымъ и всему свѣту извѣстнымъ, означены были предметы, въ коихъ сія конфедерація упражняться предполагала. Главнѣйшіе изъ нихъ должныствовали состоять въ сохраненіи вольнаго республиканскаго правленія, въ удержаніи властей, управляющихъ въ обыкновенныхъ ихъ должностяхъ и предѣлахъ и въ соблюденіи собственности гражданскихъ. Польской націи самой остается судить по слѣдствію и постановленіямъ сего Сейма, колико удалился онъ отъ предъявленныхъ народной довѣренности предметовъ, замѣнивъ оные другими, явно имъ противными.

Не входя въ изчисленіе всего вопреки и въ нарушеніе законовъ и правъ Республики учиненнаго съконфедерованнымъ Сеймомъ, или лучше сказать господствующею въ немъ партіею, довольно будетъ изъяснить, что похитя, смѣшавъ и присвоивъ себѣ всѣ власти, которыхъ совокупленіе въ одной рукѣ не

совмѣстно съ Республиканскими началами, употребилъ онъ во зло каждую изъ тѣхъ властей самымъ тиранскимъ образомъ, продлилъ существованіе свое болѣе трехъ лѣтъ съ половиною, чему не находится ни одного примѣра въ лѣтописяхъ Польскихъ, и на послѣдокъ увѣнчалъ всѣ свои пагубныя предпріятія тѣмъ, что въ 3 день Маія 1791 года испровергнувъ до основанія зданіе правленія, подъ которымъ Республика чрезъ толь многіе вѣки процвѣтала и благоденствовала. Въ сей день она разрушилась и на ея развалинахъ воздвигнута Монархія, которая въ новыхъ законахъ, изданныхъ будто для ограниченія оной, кажется одни только противорѣчія между ими самими, несходство съ старыми и совершенный во всемъ недостатокъ, не оставляя полякамъ ниже тѣни той вольности и тѣхъ преимуществъ, къ коимъ они всегда только ревнительными себя показывали. Престоль, изъ избирательнаго, обращенъ былъ въ наслѣдственный, и законъ, благоразуміемъ предковъ ихъ уложенный, и запрещающій при жизни короля заниматься выборомъ ему преемника, нарушенъ столь же дерзновенно, какъ и всѣ тѣ законы, кои обезпечивали незыблемую твердость Республики. Употребленные средства къ произведенію всѣхъ сихъ насилій, были имъ весьма сообразны. Въ день Государственной перемѣны Дворъ и Палата Сеймовая наполнены были Варшавскою чернію, введены туда вооруженные люди, и пушки выдвинуты изъ Арсенала на истребленіе тѣхъ, кои оказали бы сопротивленіе производимому въ дѣйство заговору, артиллерійскій полкъ и литовская гвардія собраны для подкрѣпленія черни; возбудили въ ней ярость противу тѣхъ, отъ которыхъ опасались сопротивленія. Многихъ Земскихъ Пословъ, непоколебимо пребывающихъ въ патриотическихъ своихъ правилахъ, угрожали лишеніемъ жизни. Между сими Калишской Посоль Сухоржевскій приближаясь въ самомъ смиренномъ видѣ къ подножію

Престола для напamятованія Королю о святости учиненной имъ присяги въ наблюденіи Пактовъ Конвентовъ, сего священнаго и неразрывнаго узла, сопрягающаго его съ націею, безъ жалости попираемъ былъ ногами, не взирая на неприкосновенность сана его и къ великому соблазну всякаго Поляка, не вовсе лишеннаго ощущеній своея чести и своея вольности. Такимъ-то образомъ произведенную перемѣну зачинщики ея покушаются представить въ такомъ видѣ, яко бы все то исполнилось по свободному и добровольному желанію народа.

Но сіи зачинщики, какъ бы не довольствуясь причиненными несчастному своему отечеству во внутренности его бѣдствіями, искали еще всѣми способами навлечь ему оныя и извнѣ, поощряя его на распри и даже на явную войну съ Россіею, древнею союзницею и лучшею и постояннѣйшею пріятельницею Республики и націи Польской. Для отвращенія крайностей на которыя Государыня Императрица безпрестанно была вызываема, потребно было все человѣколюбіе и особливо та справедливость и прозорливость, съ каковыми Ея Величество обыкла различать мнѣніе пристрастныхъ людей отъ мнѣнія общаго. Краткое начертаніе дѣяній, докажетъ истину сказаннаго.

По объявленіи Портою Оттоманскою войны Россіи, Посоль Ея Императорскаго Величества подалъ записку Министерству Республики, не имѣвшей тогда Сейма, для предувѣдомленія Ея о проходѣ Россійскихъ войскъ чрезъ области Польскія и для предложенія Ей о назначеніи въ ближайшихъ Воеводствахъ къ тѣмъ мѣстамъ, гдѣ сіи войски расположиться должныствовали, комиссаровъ, съ коими бы можно было условиться о поставкѣ съѣстныхъ припасовъ и фуража и о платежѣ за оныя. Все было распоряжено и постановлено дружелюбно и къ взаимной выгодѣ, не смотря на подущеніи недоброхотства, которое начинало уже показываться. Но когда собрался

Сеймъ и предпріятіе о разрушеніи Республики, которое уже стало обнаруживаться, превозмогло надъ всѣми уваженіями о сохраненіи ея покоя внутренняго и внѣшняго, то не только твердо настояли, чтобъ Россійскія войска безъ изключенія и самаго малаго числа, опредѣленнаго для стражи учрежденныхъ тамъ магазиновъ, немедленно выведены были изъ Польши, но и затѣяны были всякія затрудненія въ продовольствіи Россійскихъ войскъ съѣстными припасами возпрещеніемъ заведенія новыхъ магазиновъ и настояніемъ, чтобъ и старые перевезены были за границы Республики. При семъ случаѣ Скарбовая коммисія изъявила невмѣстное притязаніе о сборѣ вывозныхъ пошлинъ при переправѣ чрезъ Днѣстръ съ сихъ самыхъ магазиновъ, составленныхъ великимъ иждивеніемъ и къ великому прибытку обывателей Польскихъ. Таковыя поступки нимало не соотвѣтствуютъ тѣмъ уваженіямъ, какія должны взаимно наблюдать два сосѣдственныя Государства, сопряженные сверхъ того дружбою и союзомъ. Обиды же всякаго рода, чинимыя подданнымъ Государыни Императрицы, доведены были до такой степени, что нѣкоторые изъ нихъ, находившіеся въ областяхъ Республики по торговымъ своимъ дѣламъ, которыя они производили подъ покровительствомъ трактатовъ и народнаго права, коварно обвиняемы были въ поджиганіи жителей къ бунту, и подъ симъ предлогомъ захвачены и въ тюрьму посажены. Судьи, которымъ поручено произведеніе надъ ними суда, не находя никакихъ слѣдовъ взводимого на нихъ преступленія, прибѣгли къ жестокимъ истязаніямъ для вынужденія отъ нихъ признанія, и по исторженіи онаго такимъ образомъ, безчеловѣчныя сіи судьи приговаривали ихъ къ казни, которая надъ ними мучительно и исполнялась. Сей первый опытъ неправосудія, безчеловѣчія и лютости, открылъ пространное поле ко всякимъ розыскамъ, коимъ наипаче подвержены были жители

тѣхъ провинцій, гдѣ исповѣдывается Гре-
ческая Православная вѣра не униатская.
Епископъ Переяславскій и Архимандритъ
Слуцкій, хотя подданный Государыни
Императрицы, подпалъ сему гоненію. Не
взирая на высокої въ духовенствѣ его
санъ, не смотря на непорочность пра-
вовъ и строгость правилъ его, возымѣ-
ли на него подозрѣніе въ такихъ престу-
пленіяхъ, которыя при всякомъ случаѣ
выдумать нужно было злобѣ и желанію
питать произведенное ею волненіе. Сей
Архіерей былъ взятъ и отвезенъ въ Вар-
шаву, гдѣ и по сіе время содержится
въ жестокой неволѣ. Народное право и
въ самой сей столицѣ не больше уважено
было относительно Министровъ Ея Им-
ператорскаго Величества; ибо въ церковь
ихъ, которая почитается принадлежащею
къ самимъ занимаемымъ ими домамъ, и
которая по находящемуся снаружи Россій-
скому Императорскому гербу, означала
ясно привилегированное мѣсто, ворва-
лись нѣсколько солдатъ польскихъ, и за-
хвативъ тамъ церковника, повлекли его
безъ всякой причины въ судъ, которому
онъ ни мало не подлежитъ. Требуемое
Россійскимъ Министромъ за сіе удовле-
твореніе отклонено было подъ самыми пу-
стыми предлогами, и однимъ словомъ
сказать, не токмо всѣ торжественные до-
говоры, соединявшіе Россію съ Польшею,
изпровержены и нарушены въ главнѣй-
шихъ ихъ статьяхъ, но вражда простерта
до того, что отправлено было чрезвычай-
ное посольство въ Турцію, бывшую тог-
да въ открытой войнѣ съ Россіею, для
предложенія наступательнаго союза про-
тивъ сей послѣдней Державы, чему Ар-
хивы Министеріальныхъ переписокъ Вар-
шавскаго Кабинета представляютъ ясныѣ-
шіе документы и доказательства. Даже
должное уваженіе къ Особѣ и священ-
ному достоинству Государыни Импера-
трицы наблюдаемо не было въ рѣчахъ,
говоренныхъ въ полномъ Сеймовомъ за-
сѣданіи, и вмѣсто того, чтобъ унять сіи
безчинія, какъ надлежало, начальники

партіи, изпровергнувшей законы и прав-
леніе Республики, одобряли и похвалили
они.

Малѣйшее изъ сихъ оскорбленій, не
упоминая о тѣхъ, которыя умалчиваются
для сокращенія сихъ доводовъ, достаточ-
но было бы къ оправданію и узаконенію
предъ Богомъ и свѣтомъ тѣхъ мѣръ, ка-
ковыя Ея Императорское Величество упо-
требить бы рѣшилась къ доставленію се-
бѣ должнаго и гласнаго удовлетворенія.
Но Она отнюдь не въ томъ намѣреніи
указала изъяснить нынѣ сіи оскорбленія.
Свойственное Ей правосудіе не позволя-
етъ ей не различить всего Польскаго
народа отъ единой изъ частей его, ко-
торая обманомъ получа Его довѣрен-
ность, употребила ее во зло. Ея Ве-
личество напротивъ того искренно убѣж-
дена, что большая часть націи не имѣла
никакого участія во всемъ, что сдѣлано въ
Варшавѣ противъ Ея и Республики, древ-
ней Ея пріятельницы, а потому и готова
пожертвовать праведнымъ своимъ возчув-
ствованіемъ надѣянью болѣе сообразному
съ великодушными и миролюбивыми Ея
разположеніями, что собраніе новаго Сей-
ма загладитъ всѣ сіи обиды, послѣдуя съ
большею точностію предписаніямъ сво-
ихъ учредителей и Государственнымъ
кардинальнымъ и непремѣннымъ законамъ
нежели настоящій Сеймъ, который на-
руша всѣ оныя явнымъ образомъ, дока-
залъ собственною своею незаконностію,
сколь неправильны всѣ его дѣянія, ко-
торыя онъ совершилъ въ противность
симъ законамъ.

Но хотя Ея Императорское Величе-
ство не желаетъ внимать гласу собствен-
наго Своего мщенія, однакожъ не можетъ
не преклониться на просьбы, принесен-
ныя Ей отъ многихъ Поляковъ, между
коими находится не мало знаменитыхъ,
сколь порою и саномъ ихъ въ Респу-
бликѣ, столь и патріотическими добродѣ-
телями и способностію къ службѣ Госу-
дарственной. Горя чистѣйшимъ и по-
хвальнымъ усердіемъ о спасеніи отече-

ства своего и паки о приобрѣтеніи прежней вольности и независимости своей, согласились они между собою составить законную конфедерацію, какъ единое дѣйствительное средство къ отвращенію бѣдствій, причиненныхъ націи незаконною и насильною Варшавскою конфедераціею. На сей конецъ просили они о подкрѣпленіи и вспоможеніи Государыню Императрицу, которая не усумнилась обнаружить ихъ въ томъ и другомъ, слѣдуя съ своей стороны расположеніямъ дружбы и благоволенія своего къ Республикѣ, и точно исполняя обязательства своихъ съ нею трактатовъ.

Въ слѣдствіе сихъ обѣщаній Ея Величество повелѣла нѣкоторой части Своихъ войскъ вступить въ области Республики. Они предстанутъ тамъ, яко дружественныя и для способствованія возстановленію правъ и преимуществъ Ея. Всѣмъ, которые примутъ ихъ въ такомъ видѣ, доставлены будутъ сверхъ совершеннаго забвенія прошедшаго, всякія вспоможенія, личная безопасность и совершенное обезпеченіе ихъ собственности. Ея Императорское Величество надѣется, что всякой благомыслящій Полякъ, прямо любящій свое отечество, приметъ въ надлежащей цѣнѣ намѣренія Ея Величества, и признаетъ, что онъ будетъ защищать свое собственное дѣло, когда станетъ искренно и усердно способствовать великодушнымъ подвигамъ, которые отъ Нея употреблены будутъ по согласію со всѣми истинными сынами отечества для возвращенія Республикѣ вольности, преимуществъ и законовъ, кои у нея похитила незаконная конституція 3 Маія. Если нѣкоторые изъ нихъ усумнятся, по причинѣ присяги, которую учинили они ошибкою, или которая исторгнута отъ нихъ силою или обольщеніемъ, таковыя да размышляютъ, что одна священная и истинная есть та, которою клялись они соблюдать и защищать до послѣдней капли крови вольное и республиканское правленіе, въ которомъ

они родились, и что возобновленіемъ только сей прежней присяги, возмогутъ они загладить клятвopреступленіе, въ которое они впали учиненіемъ новой. Но если сыщутся люди, кои по ожесточенію своему въ ослѣпившемъ ихъ развратѣ станутъ противиться благотворительнымъ видамъ Ея Императорскаго Величества и патріотическимъ желаніямъ своихъ согражданъ, таковыя должны приписывать сами себѣ тѣ непріятности и бѣдствія, которымъ они подвержены будутъ толь справедливѣе, что отъ нихъ единственно зависить избавиться отъ оныхъ скорымъ и искреннимъ раскаяніемъ.

Нижеподписавшійся чрезвычайный посланникъ и полномочный Министръ, на котораго возложено объявить о сихъ намѣреніяхъ Ея Императорскаго Величества и о праведныхъ причинахъ Ея, къ тому побудившихъ, имѣетъ также повелѣніе пригласить почтенную Польскую націю, дабы положила она все свое надѣяніе на великодушіе и безкорыстіе, коими руководствуется Ея Величество въ семъ подвигѣ, и которыя побуждаютъ Ея усердно желать видѣть вскорѣ Республику паки утвержденную въ основаніяхъ своихъ благоразсудительнымъ возстановленіемъ равновѣсія властей ею управляющихъ, яко вѣрнѣйшимъ средствомъ къ прочному соблюденію внутренняго спокойствія, добраго сосѣдства и согласія со всѣми Ея сосѣдами.

Полн. Собр. Зак., № 17044.

№ 2.—1792 г. Декабря 8.

**Именный, данный Генералу Кречетникову.—
О распоряженіяхъ въ Польскихъ Областяхъ,
занятыхъ Россійскими войсками.**

Поелику порядокъ во всемъ есть душа правленія, того для за нужное находимъ предписать вамъ: 1. По занятіи ново-приобрѣтаемой Области и дабы лучше

извѣстны сдѣлались тѣ мѣста, прикажите Генеральнаго Штаба чинамъ, находящимся при войскахъ вамъ ввѣренныхъ, сочинить вѣрную карту оной съ камеральнымъ описаніемъ. 2. По сочиненіи карты и полученіи точнѣйшихъ о землѣ свѣденій, приступить къ присоединенію повѣтовъ, прилегшихъ къ границамъ Нашимъ, къ Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и частию Екатеринославской Губерніямъ, приписавъ къ нимъ изъ новыхъ тѣ уѣзды, повѣты или инаго званія земли, кои поблизости удобнѣе; на примѣръ, остатокъ Воеводства Полоцкаго присоединенъ быть можетъ къ Полоцкому Намѣстничеству, отъ новой границы сего Намѣстничества до рѣки Берещины всѣ земли могутъ быть приписаны къ Могилевскому; Мозырскій округъ и часть Воеводства Кіевскаго присоединены быть могутъ къ Черниговской и Кіевской Губерніямъ, а равно часть Кіевскаго и Брацлавскаго Воеводства къ Екатеринославскому Намѣстничеству. 3. Всю прочую новопріобрѣтенную землю назначить къ раздѣленію на три Губерніи, на примѣръ, въ Литвѣ можно бы учредить первую Губернію въ Минскѣ, на Волынѣ вторую Изъяславскую, въ называемомъ нынѣ городѣ Заславѣ, который впредь древнимъ именемъ своимъ Изъяславомъ называться имѣеть, или въ Константиновѣ, гдѣ по мѣстному усмотрѣнію то удобнѣе окажется; и третію въ Браславѣ изъ Воеводства того же имени, присоединя къ семъ двумъ послѣднимъ тѣ части Воеводства Подольскаго, которое по удобности къ онымъ приписано быть имѣеть. 4. Для облегченія исполненія поручаемыхъ вамъ дѣлъ, предварительно назначаемъ въ сіи новыя три Губерніи Губернаторовъ: въ Минскую Генераль-Маіора Неплюева, въ Изъяславскую или Константиновскую Генераль-Маіора Шереметева, и въ Брацлавскую Генераль-Маіора Бермана, которые, состоя при войскахъ, по обнародованіи о занятіи края вступить должны

въ отправленіе порученнаго имъ начальства, по объявленіи имъ вами Высочайшей на то воли Нашей, не нарушая ни въ чемъ настоящаго правленія до времени подробнаго установленія; къ нимъ въ помощь опредѣляемъ Вице-Губернаторовъ: Коллежскихъ Совѣтниковъ, въ Губерніи въ Минскую Михайлова, въ Изъяславскую Вельяминова, въ Брацлавскую Надворнаго Совѣтника Грохольскаго. Со дня вступленія ихъ производить имъ жалованье по окладамъ, а Губернаторамъ столовыя деньги изъ экстраординарной суммы. 5. Ради наполненія отъ Герольдіи всѣхъ чиновъ, повелѣваемъ вамъ вступить въ сношеніе съ правящимъ должностъ Генераль-Прокурора, дабы по представленіямъ вашимъ и его соображенію, въ сіи новоучреждаемыя Губерніи опредѣляемы были люди извѣстной способности и безкорыстія, о чемъ должны вы прилагать крайнее ваше попеченіе, не исключая изъ числа къ мѣстамъ опредѣляемыхъ и тѣхъ природныхъ тамошнихъ жителей, въ коихъ болѣе привязанности и усердія къ Имперіи Нашей усмотрѣно будетъ; для чего и позволяемъ вамъ производить включительно до Титулярныхъ Совѣтниковъ, давая знать о произведенныхъ вами Сенату, съ приложеніемъ о службѣ ихъ списковъ и съ показаніемъ заслуги или отличія, за которыя награждены чинами, а о прочихъ отъ васъ ожидать будемъ вѣрныхъ въ свое время свидѣтельствъ. 6. Канцелярскихъ служителей заимствовать изъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской и прочихъ Губерній. 7. Всѣмъ опредѣляемымъ въ новопріобрѣтаемыя Губерніи мѣста жалуемъ въ уваженіе неближняго переѣзда, третное жалованье не въ зачетъ по ихъ окладамъ, а Вице-Губернаторамъ на проѣздъ по 2,000 рублей. О всемъ вышесказанномъ не оставимъ Мы дать въ свое время надлежащихъ, куда слѣдуетъ, повелѣній. 8. По таковыхъ назначеніяхъ и распоряженіяхъ отправить надежныхъ людей, подъ над-

зираниемъ Губернаторовъ, къ составленію ревизіи, кои и имѣютъ учинить перепись какъ повѣтамъ, такъ и находящимся въ тѣхъ повѣтахъ помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ и въ оныхъ живущимъ людямъ и крестьянамъ, также каждой деревни доходамъ, записывая порознь, что помѣщичьяго, и что Короннаго съ нихъ собирается, сохраняя тотъ же порядокъ, какой и въ Бѣлоруссіи наблюдаемъ былъ. Сія перепись чинима быть должна по утвержденнымъ Нами формамъ. 9. Коронный доходъ Польскій слѣдуетъ въ казну Нашу. Определенные Вице-Губернаторы имѣютъ оный переписать, гдѣ и сколько какъ таможеннаго, такъ и прочихъ, какого бы званія ни были. Всѣ сіи сборы прикажите собирать въ казну Нашу до дальняго о томъ опредѣленія. 10. Вы раздѣлите помѣщичьи деревни на два рода: 1) наследственныя, 2) по смерти или за урядъ на чины данныя, какъ-то староства и другія тому подобныя, какого бы званія ни были. 11. Города оставьте на ихъ правахъ и привиллегіяхъ на первый случай, и каждому изъ нихъ не препятствуйте просить Насъ о подтвержденіи оныхъ. 12. О монастыряхъ вы сдѣлайте разсмотрѣніе: 1) тѣхъ монастырей, коихъ монахи не пожелаютъ Намъ присягать, а уйдутъ за границу и монастыри оставятъ пусты, деревни велѣтъ взять въ казенное управленіе; 2) тоже учинить и съ деревнями монастырей, лежащихъ за границею; 3) прочихъ оставьте въ управленіи ихъ имѣніями до дальняго о семъ впредь опредѣленія; 4) Піарскимъ монастырскимъ школамъ и училищамъ прикажите сдѣлать особую перепись. За сими наипаче надзирать имѣете, по причинѣ вреднаго ихъ ученія, основаннаго на буйственныхъ началахъ новѣйшаго Французскаго суемудрія, разрушающаго всѣ связи благоучрежденныхъ обществъ и правленій. 13. Вы прикажите собрать обстоятельное свѣденіе, на какомъ основаніи въ тѣхъ мѣстахъ винная продажа

и по какой цѣнѣ, также откуда жители получаютъ соль и во что она обходится въ народную продажу, и наконецъ, гдѣ по вашему усмотрѣнію полагаете удобнымъ учредить таможи по новой границѣ. 14. Собравъ всѣ сіи свѣденія, нужныя для управленія и учрежденія сей Области, имѣете вы доставить оныя сюда, со мнѣніемъ вашимъ, какъ скорѣе можно будетъ. 15. Посемъ слѣдуетъ раздѣленіе на округа и введеніе Присутственныхъ мѣстъ, на основаніи изданныхъ Учрежденій о управленіи Губерній. 16. По устроеніи Губерній, пограничныя таможи перевести въ удобныя мѣста на новую границу, кои тогда уже и назначены будутъ. 17. Главное попеченіе ваше будетъ о сохраненіи тишины и спокойствія общаго и частнаго въ сихъ Provinciахъ; и для того наистрожайше надзирать надъ всѣми подчиненными вамъ, дабы нималѣйшей обиды или притѣсненія обывателямъ отъ нихъ чинено не было. 18. Вы всемѣрно стараться будете, чтобы со вступленіемъ новыхъ Областей подъ Скипетръ Нашъ, пресѣклись въ оныхъ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнѣтенія, разбои, смертоубійства и тому подобныя безпорядки, а въ изслѣдованіи дѣлъ мерскія пытки, обвиняющаго виноватаго, какъ и невиннаго, и всякія суровыя казни. Однимъ словомъ, Мы желаемъ, чтобы сіи Области не токмо силою оружія были Намъ покорены, но чтобы вы среди людей, въ оныхъ живущихъ, добрымъ, порядочнымъ, правосуднымъ, снисходительнымъ, кроткимъ и человеколюбивымъ управленіемъ Россійской Имперіи присвоили, дабы они сами причину имѣли почитать отторженіе свое отъ Анархіи Республики Польской за первый шагъ къ ихъ благоденствію. 19. Мы уже постановили за правило единожды навсегда во всей Россійской Имперіи, что въ толь великомъ Государствѣ, распространяющемъ свое владѣніе надъ толь многими разными народами, весьма бы вредный для спокой-

ствія и безопасности для своихъ гражданъ безпорядокъ запрещенія или недозволенія ихъ различныхъ вѣрѣ. (*Смотри 494, 495 и 496 статьи Наказа*). Вы во всей точности имѣете сохранять во вѣранныхъ вамъ нынѣ Областяхъ сіи статьи, яко коренныя основанныя на правилѣ Православія, Политики и здраваго разсудка. 20. Блаженство народное, бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и Мы, имѣвъ всегда предъ глазами споспѣшествованіе всѣми Намъ отъ Бога дарованными силами къ доставленію благоденствія всѣмъ тѣмъ народамъ, кои Намъ въ вѣрности присягу учинили, предписуемъ и нынѣ всѣхъ жителей, какаго бы званія они ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинять и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо оставить при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но всячески ихъ сохранять въ безопасности какъ личной, такъ и имущественной. 21. По обнародованіи Манифеста, при торжественномъ въ должность вступленіи вашемъ и Гг. Губернаторовъ, имѣете вы всѣхъ привести къ присягѣ на вѣрность, какаго бы кто ни былъ чина и званія, и дать во всенародное извѣстіе, чтобы всякъ остался спокойно во владѣніи настоящаго и отнюдь никакого насилія къ отысканію завладѣннаго употреблять не отваживался, а отыскивалъ бы оное судомъ, когда надлежащія для того мѣста въ дѣйствіе вступятъ; и сіе время никому въ просрочку не ставить. 22. Кто же изъ помѣщиковъ присягать не будетъ и пропуститъ положенный на то въ Манифестѣ срокъ, тѣмъ велѣтъ выѣхать изъ Нашея владѣнія, и оный чрезъ то теряетъ уже права, однимъ подданнымъ Нашимъ принадлежащія, во владѣніи и наслѣдствѣ имѣнія!

Удостоверены Мы впрочемъ, что все сіе, препоручаемое вамъ, по временамъ наилучшимъ образомъ исполнено будетъ, и что опытность ваша, знаніе по симъ дѣламъ, а паче ваше къ Намъ усердіе и

точное и скорое всегда исполненіе воли Нашей и въ семъ важномъ подвигѣ на истинную пользу и славу Россійской Имперіи откроютъ вамъ удобнѣйшіе способы совершить все предписанное по желанію Нашему; вы стараться будете отвращать вредъ по всѣмъ дѣламъ, и Намъ дѣлать представленія, гдѣ Наша помощь вамъ нужна будетъ, бывъ увѣрены, что всѣ примѣчанія ваши о приведеніи въ лучшее состояніе сихъ вѣранныхъ вамъ Губерній, принято отъ Насъ будетъ съ благоволеніемъ.

Полн. Собр. Закон. № 17090.

№ 3.—1793 г. Марта 27.

Манифестъ Генералъ-Аншефа Кречетникова, объявленный по Высочайшему повелѣнію въ станѣ Россійскихъ войскъ при Полонно—о присоединеніи Польскихъ областей къ Россіи.

Ея Императорскаго Величества Всемиловѣйшей Государыни моея отъ арміи Генералъ-Аншефъ, Сенаторъ, Тульскій, Калужскій и новоприсоединенныхъ областей отъ Рѣчи Посполитой Польской къ Имперіи Россійской Генералъ-Губернаторъ, начальствующій надъ всѣми войсками тамо находящимися и расположенными въ 3 Малороссійскихъ губерніяхъ, отправляющій должность Генералъ-Губернатора сихъ Губерній, воинскій Инспекторъ и Кавалеръ орденовъ Св. Андрѣя Первозваннаго, Св. Александра Невскаго и Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра первой степени, Польскихъ Бѣлаго Орла и Св. Станислава и Великокняжескаго Голстинскаго Святыхъ Анны, я Михаилъ Кречетниковъ объявляю сіе, по Высочайшей волѣ и повелѣнію моея Всемиловѣйшей Государыни Ея Императорскаго Величества Всероссійской всѣмъ вообще жителямъ и каждому особенно всякаго чина и званія присое-

диненныхъ нынѣ отъ Рѣчи Посполитой Польской на вѣчныя времена къ Имперіи Россійской мѣсть и земель. Участіе Ея Величества Императрицы Всероссійской пріемлемой въ дѣлахъ Польскихъ основывалось всегда на ближайшихъ, коренныхъ и взаимныхъ пользахъ обоихъ Государствъ. Что не только тщетны были, но и обратились въ безплодную тягость и въ таковое же понесеніе безчисленныхъ убытковъ всѣ Ея старанія о сохраненіи въ сей сосѣдней Ей области покоя, тишины и вольности, то неоспоримо и ощутительно доказывается тридцати-лѣтнею испытанностію. Между неустройствами и насиліями происшедшими изъ раздоровъ и несогласій, непрестанно Республику Польскую терзающихъ, съ особливимъ соболѣзнованіемъ. Ея Императорское Величество всегда взирала на тѣ притисненія, которымъ земли и грады, къ Россійской Имперіи прилѣжные, нѣкогда сущимъ Ея достояніемъ бывшіе и единоплеменниками Ея населенные, созданные и православною Христіанскою вѣрою просвѣщенные и по сіе время оную исповѣдующіе, подвержены были. Нынѣ же нѣкоторые недостойные Поляки, враги отечества своего, не стыдятся возбуждать правленіе безбожныхъ бунтовщиковъ въ Королевствѣ Французскомъ и просить ихъ пособіи, дабы обще съ ними вовлещи Польшу въ кровавое междоусобіе. Тѣмъ вращаясь отъ наглости ихъ предстоить опасность какъ спасительной Христіанской вѣрѣ, такъ и самому благоденствію обитателей помянутыхъ земель отъ введенія новаго погубнаго ученія, страмящагося къ расторженію всѣхъ связей гражданскихъ и политическихъ, совѣсть безопасность и собственность каждаго обезпечивающихъ, что помянутые враги и ненавистники общаго покоя подражая безбожному, неистовому и развращенному скопищу бунтовщиковъ Французскихъ стараются разсѣять и распространить оное по всей Польшѣ и тѣмъ самымъ на вѣки

истребить какъ собственное ся, такъ и сосѣдей ея спокойствіе. По симъ уваженіямъ Ея Императорское Величество Всемилоостивѣйшая моя Государыня, какъ въ удовлетвореніе и замѣну многихъ своихъ убытковъ, такъ и въ продохраненіе пользы и безопасности Имперіи Россійской, а равно и самихъ областей Польскихъ и въ отвращеніе и пресѣченіе единожды навсегда всякихъ превратностей и частныхъ разнообразныхъ перемѣнъ правленія, соизволяетъ нынѣ брать подъ державу Свою и присоединить на вѣчныя времена къ Имперіи Своей всѣ замыкающіяся въ нижеописанной чертѣ земли и жителей ихъ, а именно: начиная черту сію отъ селенія Друи лежащаго на лѣвомъ берегу рѣки Двины при углу границы Семигаліи, оттуда простираясь на Норочъ и Дубраву и слѣдуя по частному рубежу Воеводства Виленскаго на Столпы, проводя на Несвижъ, потомъ на Пинскъ и оттолъ проходя чрезъ Куневъ между Вышгорода и Новогроблы близъ границы Галиціи, съ коею смыкаясь, простирается по оной до рѣки Днестра, наконецъ спускаясь всегда по теченію сей рѣки, примыкаетъ къ Егорлыку, пункту прежней границы въ той странѣ между Россією и Польшею такимъ образомъ, что всѣ земли, города и округа объемлемыя вышесказанною чертою новой границы между Россією и Польшею отъ нынѣ навсегда имѣютъ состоять подъ Скипетромъ Россійской Имперіи; жители же оныхъ земель и владѣльцы, какого бы рода и званія ни были, въ подданствѣ онаго.

Чего ради и имѣю я, какъ учрежденный надъ оными отъ Ея Величества Генераль-Губернаторъ, точное Высочайшее повелѣніе торжественно обнадѣжить прежде всего собственнымъ Ея священнымъ именемъ и словомъ, (какъ-то симъ торжественнымъ Манифестомъ для всеобщаго свѣдѣнія и удостовѣренія дѣйствительно и исполняю) всѣхъ Ея Величества новыхъ подданныхъ, а мнѣ любезныхъ теперь согражданъ, что Всемилоостивѣйшая

Государыня изволить не токмо всѣхъ ихъ подтверждать при совершенной и ничемъ неограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣры, также и при законномъ cadaго владѣніи и имуществѣ; но и совершенно ихъ подѣ державою своею усыновляя и пріобщая ко славѣ и благоденствію Россійской Имперіи, по примѣру вѣрноподданныхъ Ея жителей Бѣлорусскихъ, живущихъ въ полномъ спокойствіи и изобиліи подѣ мудрымъ и кроткимъ Ея царствованіемъ, всѣхъ и cadaго награждать еще отнынѣ въ полной мѣрѣ и безъ всякаго изъятія всѣми тѣми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданные Ея пользуются, такъ что cadaое состояніе изъ жителей присоединенныхъ земель вступаетъ съ самаго сего дня во всѣ оному свойственныя выгоды по всему пространству Имперіи Россійской, ожидая и требуя Ея Величество взаимно отъ признанія и благодарности новыхъ Своихъ подданныхъ, что они, будучи милостію Ея поставляемы въ равное съ Россіянами благоденствіе, потщатся съ своей стороны содѣлать себя и имени сего достойными истинною къ новому нынѣ, но прежде давнему ихъ отечеству любовію и непоколебимою впредь вѣрностію къ толь сильной и великодушной Государынѣ.

И потому имѣютъ всѣ и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства, чиновниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей. Если же кто изъ Дворянства и изъ другаго состоянія владѣющій недвижимымъ имѣніемъ, небрежа о собственномъ своемъ благополучіи, не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго своего имѣнія и добровольной выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по прошествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ. Духовенство вышнее и нижнее

долженствуетъ подать собою, яко пастыри душевные, первый во учиненіи присяги примѣръ и въ повседневно Господу Богу публичномъ принесеніи теплыхъ молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества Всемилоостивѣйшей Государыни и дражайшаго Ея сына и Наслѣдника Цасаревича Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго дома по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ.

Чрезъ торжественное выше сего обнадеженіе всѣмъ и cadaму свободнаго отправленія вѣры и неприкосновенной въ имуществѣхъ цѣлости, само собою разумѣется, что и Еврейскія общества жительствоющія въ присоединенныхъ къ Имперіи Россійской городахъ и земляхъ будутъ оставлены и сохранены при всѣхъ тѣхъ свободахъ, коими они нынѣ въ разсужденіи закона и имуществъ своихъ пользуются; ибо человеколюбіе Ея Императорскаго Величества не позволяетъ ихъ однихъ исключитъ изъ общей всѣмъ милости и будущаго благосостоянія подѣ благословенною Богомъ Ея Державою, доколѣ они съ своей стороны съ надлежащимъ повиновеніемъ яко вѣрноподданные жить и въ настоящихъ торгахъ и промыслахъ по званіямъ своимъ обращаться будутъ. Судъ и расправа да будутъ продолжаемы въ настоящихъ ихъ мѣстахъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества съ наблюденіемъ строжайшаго порядка и правосудія.

Въ заключеніе считаю я за нужно именно присовокупить еще, по Высочайшему соизволенію Ея Императорскаго Величества, что всѣ войски какъ уже въ своей землѣ строжайшую воинскую дисциплину наблюдать будутъ; а потому ни вступленіе ихъ въ разныя мѣста, ниже самая перемѣна правленія не должны будутъ никому и нимало препятствовать въ покойномъ и безопасномъ домостроительствѣ, торгахъ и промыслахъ; ибо размноженіе ихъ паче служа частной пользѣ,

тѣмъ самымъ будетъ служить къ угодно-
сти и благоволенію Ея Величества.

Сей манифестъ имѣетъ 27 числа сего
Марта мѣсяца во всѣхъ церквахъ про-
чтенъ, въ городскія книги записанъ и въ
надлежащихъ мѣстахъ прибыть быть для
всенароднаго свѣдѣнія. А дабы оному со-
вершенная вѣра подаваема была, утвер-
дилъ я его, по данной мнѣ власти, под-
писаніемъ руки моею и приложеніемъ
печати герба моего. Изданъ въ главномъ
станѣ войскъ мнѣ ввѣренныхъ при По-
лоннѣ.

Полн. Собр. Зак. № 17108.

№ 4.—1793 г. Апрѣля 18.

Именной, данный Сенату. — О присоеди-
неніи къ Россіи отъ Польши нѣкоторыхъ Об-
ластей, и объ учрежденіи изъ оныхъ Губер-
ній: Минской, Изяславской и Брацлавской.

При семъ препровождаемъ Мани-
фестъ, объявленный, по повелѣнію На-
шему, Генераломъ Кречетниковымъ въ
Польшѣ, по поводу присоединенія отъ
оной къ Имперіи Нашей нѣкоторыхъ
Областей, по чертѣ, ему отъ Насъ пове-
лѣнной, и въ томъ Манифестѣ назначен-
ной (Смотри № 17108). Сенатъ изъ оного
усмотритъ причины, Насъ на то побу-
дившія, Мы не оставили рескриптами
Нашими, какъ прежде, такъ и нынѣ по-
мянутому Генералу данными, снабдить
его всѣми нужными наставленіями, какъ
о присоединеніи всѣхъ тѣхъ Областей
подъ Державу Нашу, такъ и объ отдѣ-
леніи изъ нихъ нѣсколькихъ по смеж-
ности и способности къ Полоцкой, Мо-
гилевской, Кіевской, Черниговской и
Екатеринославской Губерніямъ, повелѣвъ
изъ оставшихся за тѣмъ составить вновь
3 Губерніи: Минскую, Изяславскую и
Брацлавскую. Въ сіи Губерніи опредѣ-
лили Мы Генераль-Губернаторомъ по-
мянутаго Генерала Кречетникова; Пра-

вителями Губерній и къ отправленію
должностей Поручиковъ, Правителей,
въ 1-ю: Генераль-Маіора Неплюева и
Коллежскаго Совѣтника Мивайлова, во
2-ю: Генераль-Маіора Шереметева и
Коллежскаго Совѣтника Вельяминова;
во 3-ю: Генераль-Маіора Берхмана и На-
дворнаго Совѣтника Грохольскаго. Мы
повелѣли, по снятіи тѣхъ земель на
карты, по исчисленіи въ нихъ селеній и
по учиненіи поголовной переписи, раз-
дѣлить оныя на округа; приписать ихъ
къ городамъ по удобности, а въ случаѣ
недостатка оныхъ, вновь назначить; со-
чинить для всѣхъ ихъ и Присутствен-
ныхъ мѣстъ штаты, и поднести ихъ
Намъ на утвержденіе; слѣлать Судьямъ,
зависящимъ отъ земли, выборы, а дру-
гихъ потребовать, откуда слѣдуетъ: сло-
вомъ, образовать тѣ Губерніи по прави-
ламъ Учрежденій нашихъ и прочимъ
законамъ, по коимъ Всероссийская Им-
перія и Бѣлорусскія Губерніи, отъ Поль-
ши же присоединенныя, управляются.
Устроить въ нихъ Присутственные мѣ-
ста, и приготова ихъ всѣмъ нужнымъ къ
надлежащему дѣйствию, открыть оныя по
извѣстнымъ обрядамъ торжественно, и о
томъ донести Намъ и Сенату, а равно и
впредь представлять о всемъ, о чемъ
нужно будетъ; до того же времени и до
надлежащаго по всѣмъ частямъ распоря-
женія, судъ и расправу въ тѣхъ земляхъ
оставить на правахъ Польскихъ, от-
правляя оныя именемъ и властію Нашею.
Мы, извѣщая о томъ Сенатъ, къ долж-
ному его за всѣмъ тѣмъ наблюденію,
повелѣваемъ всенародно во всей Нашей
Имперіи объявить, какъ о присоединеніи
сихъ къ Державѣ Нашей Областей, такъ
и о учрежденіи въ нихъ Губерній *). А
сверхъ того предписываемъ ему къ ис-
полненію: 1) собрать и приготовить за-
благовременно всѣ законы и указы, къ
управленію и судопроизводству въ тѣхъ

*) Предшествующая половина сего указа распу-
бликована отъ Сената особенно печатнымъ указомъ сего же
Апрѣля 18 дня.

Губерніяхъ нужны, и, по требованію Генерала Кречетникова, снабдить его оными немедленно. 2) По требованію его же Генераль-Губернатора и по сношенію съ правящимъ Генераль-Прокурскую должность, Генераль-Поручика Самойлова, наполнить отъ Герольдіи Присутственные мѣста чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, не исключая изъ сего и тѣхъ новыхъ подданныхъ, которые отъ него Генераль-Губернатора одобрены и къ заступленію каковыхъ либо мѣстъ удостоены, или до опредѣленія назначены будутъ, утверждая объявляемые отъ него по данной отъ Насъ власти служащихъ въ сихъ трехъ новыхъ Губерніяхъ чины до Титулярныхъ Совѣтниковъ включительно; а равно и канцелярскими служителями, ежели оныхъ будетъ недостаточно, изъ трехъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской, Бѣлорусскихъ и прочихъ Губерній, откуда Мы ему набрать ихъ повелѣли. 3) Всѣмъ нынѣ опредѣляемымъ къ мѣстамъ во вновь пріобрѣтенныя Губерніи чинамъ и отъ нихъ отдѣленные округа, во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда, Всемилостивѣйше жалуюмъ третное жалованье, не въ зачетъ по ихъ окладамъ. 4) О невзысканіи съ новоприсоединенныхъ Областей по разсмотрѣнію помянутаго Генераль-Губернатора, окладныхъ доходовъ въ казну Нашу до будущаго 1795 года приложенный при семъ особый Манифестъ, напечатавъ при Сенатѣ, препроводить достаточное онаго число экземпляровъ къ нему Генераль-Губернатору, для немедленнаго тамо обнародованія.

Полн. Собр. Зак. № 17112.

№ 5. — 1798 г. Апрѣля 13.

Именной, данный Синоду. — Объ учрежденіи Епархій въ новопріобрѣтенныхъ отъ Польши Областяхъ.

Повелѣвъ изъ новоприсоединенныхъ нынѣ отъ Рѣчи Посполитой Польской

на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей Областей, за отдѣленіемъ нѣкоторыхъ земель по способности къ прикосновеннымъ къ нимъ прежнимъ владѣніямъ Нашимъ, составить три Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Бряцлавскую, не оставили Мы обратить вниманія Нашего на монастыри и церкви Православнаго Грекороссійскаго исповѣданія Нашего, въ тѣхъ Губерніяхъ находящіяся, съ тѣмъ, чтобы для лучшаго благоустройства распределить оныя сообразно положенію помянутыхъ Губерній. Въ слѣдствіе того повелѣваемъ: 1) Церкви и монастыри, состоящія въ городахъ и селеніяхъ, кои по смежности и способности, въ слѣдствіе повелѣнія Нашего, будутъ отдѣлены къ прикосновеннымъ къ нимъ Губерніямъ: Екатеринославской, Черниговской, Кіевской, Могилевской и Полоцкой, должны входить въ вѣдомство тѣхъ Епархій, въ коихъ состоятъ самыя сіи Губерніи. 2) Изъ остающихся за тѣмъ въ трехъ новоучреждаемыхъ Губерніяхъ церквей и монастырей составить новую Епархію. 3) Поелику правленіе сей Епархії распространяться будетъ на церкви и монастыри трехъ Губерній, то имѣть быть въ оной Архіепископъ. 4) Въ сей санъ произвести Митрополита Кіевской Кoadьютора Епископа Виктора, съ наименованіемъ его по древнимъ Россіи принадлежавшимъ городамъ, Минскимъ, Изъяславскимъ и Бряцлавскимъ, а по пребыванію его въ Слуцкомъ монастырѣ, Архимандритомъ онаго монастыря. 5) Сей Епархії быть во второмъ классѣ, и имѣть степень по Могилевской съ жалованьемъ, которое на оную по указамъ Нашимъ отъ 27 Марта и 15 Маія 1785 года опредѣлено. 6) По сей новой Епархії помянутый Архіепископъ имѣть быть отъ Митрополита Кіевскаго независимымъ; но по должности и наименованію Кoadьютора Митрополита Кіевской, которая отъ него не отъемлются, имѣть къ Митрополиту Кіевскому отношеніе по прежнему. 7) Въ

разсужденіи обширности Кіевской Епархіи въ пособіе Митрополиту опредѣлить особаго Викарнаго Епископа на такомъ основаніи, какъ оныя въ Новгородской и Московской Епархіяхъ учреждены, съ наименованіемъ сего Епископа Переяславскимъ и Бориспольскимъ, какъ прежде Кoadьюторъ назывался. Для пребыванія его назначить одинъ изъ монастырей по способности, а жалованье производить ему, какое по указу Нашему отъ 15 Марта 1787 года Викарію Новгородскому положено. 8) Наконецъ точное по сему начертанію росписаніе церквей и монастырей предоставить разсмотрѣнію Митрополита Кіевскаго, который, снесясь съ Генералъ - Губернаторомъ Кречетниковымъ, а въ чемъ надобность будетъ, и съ Кoadьюторомъ Митрополіи Кіевской, имѣетъ сдѣлать надлежащее о всемъ положеніе, и доставить оное въ Синодъ для поднесенія къ Намъ.

Полн. Собр. Зак. № 17113.

№ 6.—1793 г. Апрѣля 18.

Манифестъ.—О невзысканіи окладныхъ доходовъ въ казну съ новопріобрѣтенныхъ отъ Польши Областей до 795 года.

Нашимъ новопріобрѣтеннымъ отъ Рѣчи Посполитой Польской областямъ и всѣмъ въ нихъ обитателямъ Императорскую Нашу милость и благоволеніе объявляемъ.

Присоединивъ на вѣчныя времена къ Имперіи Россійской отъ Рѣчи Посполитой Польской Области, нѣкогда съ нею соединенныя, потомъ въ смутныя времена отторгнутыя и доселѣ разоряемыя безпрестанными неурядицами и частыми междоусобіями, разрушавшими сколь тишину и спокойствіе общественное, столь и увѣренность и благосостояніе частное, Мы видѣли изъ дѣяній прежнихъ временъ и предъ очами Нашими

совершившихся, колико браней, превратностей и злополучій всякаго рода прейти надлежало народамъ, въ оныхъ обитающимъ, дабы накі достигнуть до совокупленія подъ единою державою съ единоплеменнымъ имъ Россійскимъ народомъ, и содѣлаться соучастниками блаженства, славы и величія, которыми нынѣ Монархія Наша, въ мирѣ процвѣтая, наслаждается. Главное намѣреніе и воля Наша въ семъ пріобрѣтеніи есть и будетъ оградить обитателей ихъ спокойствіемъ, и доставить имъ правленіе, основанное на твердыхъ и неизблемыхъ основаніяхъ, и отъ коего проистекать долженствуетъ правосудіе каждому, почитая всегда обязанностію, Намъ пріятнѣйшею и долгомъ, выше даннымъ, распространять благодѣянія и творить всѣхъ, елико возможно, счастливыми. Слѣдуя симъ правиламъ, не токмо удостовѣрили Мы ихъ въ охраненіи личной и имущественной ихъ безопасности, но въ вознагражденіе убытковъ, понесенныхъ отъ смутнѣй, раздоровъ, движеніе войскъ и самыхъ дѣйствій воинскихъ, въ сей странѣ бывшихъ а равно и во изъясненіе перваго знака истиннаго материнскаго Нашего о сихъ новыхъ подданныхъ попеченія, Всемиловитѣйше повелѣваемъ: по разсмотрѣнію Нашего Генерала и тѣхъ Областей Генералъ-Губернатора Кречетникова, со всякаго состоянія людей, тамо обитающихъ, казенныхъ окладныхъ доходовъ въ теченіе настоящаго и будущаго до 1 Генваря 1795 года, впредь до указа Нашего, не собирать и не взыскивать, исключая изъ сего тѣ неокладные доходы, которые платежемъ ихъ Коронѣ зависятъ отъ собственной воли обитателей, яко произвольные и никому въ тягость быть немогущіе; а равно и всѣ пошлины въ Таможни, кои поставлены будутъ на новыхъ предѣлахъ Имперіи Россійской, соизволяя, чтобы всѣ сіи сборы, яко необходимо нынѣ нужны для благоустроения самыхъ же сихъ Областей, учрежденія и содержанія въ оныхъ

Губерній, впредь до указа же Нашего въ казну собираемы были. Сопровождая таковымъ попеченіемъ о благосостояніи сихъ земель и таковою милостию первый шагъ обладанія Нашего новыми подданными, надѣмся, что и они съ своей стороны возчувствуютъ прямое Наше желаніе привлечь къ Намъ сердца ихъ милосердіемъ, и наки привязать къ древнему прежде отечеству ихъ, собственными ихъ пользами, благоденствіемъ и выгодами, а не покорить ихъ силою власти и оружія. Соотвѣтственно сему, принеся теплыя благодарственные мольбы Всемогущему Господу Богу, за возвращеніе ихъ въ нѣдро ихъ отечества, да устремять и они все свое усердіе и всѣ силы свои на непреложное повиновеніе законамъ и волѣ Нашей, и, соединясь сердцами и духомъ съ вѣрными Намъ и любезными Россійскими сынами, да составляютъ, какъ нѣкогда, единый съ ними народъ, всегда послушный и вѣрный своимъ Государямъ, и всегда мужественный и неодолимый противу враговъ его, и учинятся паче достойнѣйшими нашихъ о благѣ ихъ попеченій, яко единой Матери, о всѣхъ Ея чадахъ веселящейся.

Полн. Собр. Зак. № 17114.

№ 7.—1793 г. Маія 6.

Именной, данный Военной Коллегіи.—О преобразованіи Польскихъ войскъ, вступившихъ въ Россійское подданство, и о переименованіи бригадъ по прилагаемому у сего росписанію.

Мы получили отъ Генерала Графа Кречетникова донесеніе, что знатная

часть Польскихъ войскъ, въ новопріобрѣтенныхъ отъ Рѣчи Посполитой Польской областяхъ находящаяся, признавъ Высочайшую власть Нашу, учинила на вѣрноподданство Намъ присягу. Принявъ оныя войска подъ Нашу Державу, Всемилостивѣйше утвердили Мы Генераловъ оныхъ, и всѣхъ Штабъ и Оберъ-Офицеровъ въ настоящихъ ихъ званіяхъ, пожаловавъ командуящаго тѣми войсками Генерала-Поручика Любовецкаго въ Наши Генераль-Поручики, и Генераль-Маіоровъ Велевейскаго и Герлица въ Наши Генераль-Маіоры, о прочихъ же Штабъ и Оберъ-Офицерахъ, въ сихъ войскахъ служащихъ, для заготовленія на новопожалованные имъ чины патентовъ, повелѣли Мы Генералу Графу Кречетникову прислать въ Нашу Военную Коллегію именные списки. Бригады и полки, составляющіе сіе новоподданное Намъ войско, имѣютъ называться по приложенному при семъ росписанію; для учиненія же оному надлежащаго положенія, и приведенія въ единообразіе съ прочими Нашими войсками, предписали Мы помянутому Генералу доставить въ сію Коллегію всѣ нужныя для сего свѣдѣнія съ мнѣніемъ его, на какомъ основаніи какую часть сихъ войскъ полагаетъ онъ содержать, какъ по роду ихъ службы, такъ и по мѣстному объ оныхъ усмотрѣнію, и какимъ образомъ комплектовать ихъ. По полученіи сихъ свѣдѣній, Военная Коллегія имѣетъ войти въ разсмотрѣніе всѣхъ обстоятельствъ, до устроенія сихъ войскъ касающихся, и сдѣлавъ положеніе свое, представить оное Намъ. Между тѣмъ повелѣли Мы оставить оное на прежнемъ его основаніи, довольствуя всею изъ суммы экстраординарной, въ вѣдомствѣ Генерала Графа Кречетникова состоящей.

РОСПИСАНІЕ, по которому имѣють называться новопокорившіяся войска подъ командою Генерала-Поручика Любовецкаго.		
ЗВАНІЕ БРИГАДЪ и ПОЛКОВЪ.		
Бригады народной Кавалеріи.	ПРЕЖНЕЕ. Оставшіеся отъ Генерала Держека. Бригада Швейковского. Бригада Перекладовскаго. Бригада Лазинскаго.	НОВОЕ. Бригада Брацлавская. Бригада Днѣпровская. Бригада Днѣстровская. Бригада Волынская.
Полки легкой конницы.	Булавы великой Короны. Князя Вертембергскаго. Борженскаго. Гуманскаго.	Житомирской. Константиновской. Бугской. Винницкой.
Полки пѣхотные.	Мильшевскаго. Вольной конфедераціи.	Изъяславской. Овручской.

Полн. Собр. Зак. № 17122.

№ 8.—1793 г. Іюля 11.

Трактатъ заключенный въ Гродно между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою и Его Величествомъ Королемъ и Яснѣйшею Рѣчью Посполитою Польскими.

Божіею поспѣшествующею милостію Мы Екатерина Вторая, Императрица и Самодержица Всероссійская: и проч, и проч. и проч.

Объявляемъ чрезъ сіе, что какъ Его Величество Король и Яснѣйшая Рѣчь Посполитая Польскіе соединившіеся узломъ Генеральной Конфедераціи обоихъ

народовъ Польскаго и Литовскаго согласились, по самодержавной и неограниченной своей власти въ таковомъ законномъ положеніи, войти съ Нами въ любовное условленіе для прекращенія всѣхъ донинѣ между обоими Государствами настоявшихъ важныхъ несогласій, недоразумѣній и разныхъ притязаній, и въ слѣдствіе того назначенною и уполномоченною отъ нихъ торжественною Делегаціею постановленъ, заключенъ и подписанъ въ Гроднѣ обще съ Нашимъ для сего дѣла особливо аккредитованнымъ чрезвычайнымъ и полномочнымъ Посломъ Яковомъ фонъ Сиверсомъ въ ¹¹/₂₂ день Іюля сего 1793 года трактъ

татъ слѣдующаго отъ слова до слова содержанія:

Во имя Пресвятыя и Нераздѣлимая Троицы.

Поелику безпокойство и раздоры, открывшіеся въ Королевствѣ Польскомъ послѣ перемѣны въ 3 день Маія 1791 г. самопроизвольнымъ и насильственнымъ образомъ произведенной въ древнемъ его правленіи, безпрестанно продолжались и до такой степени распространились, что не взирая на употребленныя Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою старанія о утоленіи и прекращеніи оныхъ, тишина и спокойствіе смежныхъ Государствъ подвергались отъ того явной опасности; то Ея Императорское Величество какъ по сему уваженію, такъ и въ разсужденіи неоспоримыхъ правъ приобрѣтенныхъ Ею на справедливое удовлетвореніе всѣхъ издержекъ и убытковъ причиненныхъ Ей содѣйствованіемъ Ея въ пользу Рѣчи Посполитой, признала за нужно условиться и согласиться съ сосѣдственными Державами о удобнѣйшихъ средствахъ къ достиженію обоихъ сихъ предмѣтовъ. Декларация со стороны Ея Императорскаго Величества Всероссійской чрезвычайнымъ и полномочнымъ Ея Посломъ, а отъ Его Величества Короля Прускаго чрезвычайнымъ Его Посланникомъ врученная въ ^{Марта} 29/9 день минувшаго ^{Апрѣля} ясенѣйшимъ сконфедерованнымъ чинамъ Государственнымъ присутствующимъ въ Гроднѣ, была послѣдствіемъ сего условленія; и какъ Его Величество Король Польской съ согласія непремѣннаго совѣта Рѣчи Посполитой почелъ нужнымъ созвать немедленно чрезвычайный Сеймъ для совѣтованія и постановленія о требованіяхъ Дворовъ Санктпетербургскаго и Берлинскаго: то сей Сеймъ дѣйствительно собрался и сконфедеровавшись обыкновеннымъ порядкомъ, положилъ и опредѣлилъ вступить въ полюбовные переговоры съ каждымъ изъ сихъ Дворовъ,

дабы такимъ образомъ распорядить и рѣшить предметы обоюдныхъ ихъ требованій. На сей конецъ Ея Величество Императрица Всероссійская избрала, назначила и уполномочила своего Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника и орденовъ Св. Александра Невскаго и Св. Анны Кавалера Якова фонъ Сиверса, чрезвычайнаго и полномочнаго Своего Посла при Его Велиествѣ Король и Ясенѣйшей Рѣчи Посполитой Польской; а Его Величество Король и Ясенѣйшая Рѣчь Посполитая изъ Сената: Игнатія Масальскаго, Князя Епископа Виленскаго, Альберта Скаржевскаго, Епископа Хелмскаго, Іосифа Кассаковскаго, Епископа Лифляндскаго, Михайла Радзивиля, Князя Воеводу Виленскаго, Петра до Алкантара Ожаровскаго, Кастеллана Войничскаго, Іосифа Оборскаго, Кастеллана Цехановскаго; изъ Министерства: Лудовика Тишкевича, Великаго Маршала Великаго Княжества Литовскаго, Симона Коссаковскаго, Великаго Гетмана Великаго Княжества Литовскаго, Антона Князя Сулковскаго, Великаго Канцлера Короннаго, Казимира Константина Платера, Канцлера Великаго Княжества Литовскаго, Михайла Огинскаго, Великаго Подскарбія Великаго Княжества Литовскаго, Іосифа Забеллу, Гетмана Великаго Княжества Литовскаго, Антона Деконскаго, Надворнаго Подскарбія Великаго Княжества Литовскаго; изъ Рыцарскаго стану: Іосифа Анквича, Графа священныя Римскія Имперіи и Леонарда Коссаковскаго, Пословъ Воеводства Краковскаго; Феофила Залускаго, Графа священныя Римскія Имперіи, Старосту Хенцинскаго, и Константина Янковскаго Пословъ Воеводства Сендомирскаго, Франциска Куницкаго, Посла земли Хелмской, Ксаверія Валеваго, Посла Воеводства Волынскаго, Іосифа Рокитницкаго, Посла Воеводства Полоцкаго, Фадея Станишевскаго и Ивана Остророга, Графа священныя Римскія Имперіи, Пословъ земли Черской, Станислава Белинскаго, Марша-

ла Сеймоваго и Станислава Клицкаго, Пословъ земли Варшавской, Стефана Замбрицкаго, Посла земли Нурской, Шишко, Посла повѣта Лидскаго, Ивана Клечковскаго, Посла Воеводства Троцкаго, Матвея Зынева, Старосту Бержницкаго, Посла повѣта Гроденскаго, Михайла Коссаковскаго, Камергера и Посла повѣта Ковнинскаго, Лудовика Гельгуда, Посла Жмоидскаго, Михайла Лопота, Посла Воеводства Новгородскаго, которые уполномоченные, такую надлежащую властію снабденные, собравшись и сообщивъ другъ другу свои полномочія, условились о слѣдующихъ статьяхъ.

Ст. I. Да будетъ отъ нынѣ на вѣчныя времена ненарушимый миръ, совершенное согласіе и дружба между Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою, Наслѣдниками и Преемниками Ея, и всѣми Ея областими съ одной стороны, а Его Величествомъ Королемъ Польскимъ, Великимъ Княземъ Литовскимъ и Преемниками Его, также какъ и Королевствомъ Польскимъ и великимъ Княжествомъ Литовскимъ съ другой. Для прочнѣйшаго же утвержденія взаимной дружбы, Высокодоговаривающіяся стороны обязываются и обѣщаютъ не только предать прошедшее совершенному забвенію, но и прилагать крайнее тщаніе о прекращеніи въ самомъ началѣ всякаго повода къ разрыву, могущаго вновь поколебать искреннюю между Ими дружбу и доброе согласіе и сношеніе между обоюдными ихъ подданными.

Ст. II. А дабы установить сію щастливую систему вѣчнаго мира на прочнѣйшемъ основаніи, признано за прилично и нужно опредѣлить и означить границы, которыя впредь навсегда отдѣлять будутъ Имперію Россійскую отъ Королевства Польскаго. Въ слѣдствіе чего Его Величество Король Польской, какъ за Себя, такъ и за Преемниковъ Своихъ, и Чины и генеральныя Станы Королевства Польскаго и Великаго Княжества Литовскаго уступаютъ симъ трактатомъ

безотмѣнно на вѣчныя времена и безъ всякаго поворота и изъятія Ея Величеству Императрицѣ Всероссійской, Наслѣдникамъ и Преемникамъ Ея, земли, области и уѣзды лежащія и замыкающіяся въ чертѣ означенной на картѣ, которая черта начинается отъ селенія Друи находящагося при углу границы Семигалии на лѣвомъ берегу рѣки Двины, оттуда простирается она на Норочь и Дуброву, и слѣдуя по частному рубежу Воеводства Виленскаго на селеніе Столпы, идетъ на Несвижъ, потомъ на Пинскъ, и оттоль проходя чрезъ Куневъ между Вышгорода и Новогробли близъ границы Галлиціи, съ кою смыкаяся простирается по оной до рѣки Днѣстра, наконецъ примыкаетъ она къ Егорлыку нынѣшней Россійской границѣ въ той странѣ. Поелику же сія вышеозначенная черта должна навсегда служить границею между Россійскою Имперіею и Королевствомъ Польскимъ, то Его Величество Король и Чины и Станы Королевства Польскаго и Великаго Княжества Литовскаго, самымъ формальнымъ, торжественнымъ и наисильнѣйшимъ образомъ уступаютъ Ея Величеству Императрицѣ Всероссійской, Наслѣдникамъ и Преемникамъ Ея все, что въ слѣдствіе того къ Имперіи Россійской принадлежать долженствуетъ, а именно всѣ земли и уѣзды отдѣленные вышепереченною чертою отъ настоящихъ Польскихъ владѣній, со всею собственностію, самодержавіемъ и независимостію, со всѣми городами, крѣпостями, мѣстечками, селами, деревнями, рѣками и водами, со всѣми подданными и жителями, освобождая сихъ послѣднихъ отъ подданства и присяги въ вѣрности учиненной ими Его Величеству и Коронѣ Польской, со всѣми правами какъ по политической и гражданской, такъ и по духовной части, и вообще со всемъ принадлежащимъ къ самодержавію сихъ земель; и реченные Его Величество Король и Рѣчь Посполитая Польскіе обѣщаютъ точнѣйшимъ и торжественнѣй-

шимъ образомъ не дѣлать никогда, ни явно, ни скрытно и ни подъ какимъ предлогомъ, никакого притязанія на сіи земли и области настоящимъ трактатомъ уступленные.

Ст. III. Въ слѣдствіе сего Его Величество Король Польской за Себя и Преемниковъ своихъ, и Чины и Генеральные Станы Польскіе и Великаго Княжества Литовскаго торжественнѣйшимъ образомъ на вѣчныя времена отрицаются отъ всѣхъ правъ и всякихъ притязаній, какого бы рода и наименованія оныя ни были, и подъ какимъ бы видомъ, предлогомъ и при какихъ бы обстоятельствахъ ни могли предложены или учинены быть, какъ на земли, области и уѣзды и на всѣ ихъ принадлежности, предъидущую статью, уступленные такъ и на все, чѣмъ Россія до сего времени владѣла; и они обязываются ручаться, какъ то и дѣйствительно сею статьею ручаются свѣтѣйшимъ и самымъ ненарушимымъ образомъ за всѣ земли, области и владѣнія Ея Величества Императрицы Всероссийской въ Европѣ, въ томъ состояніи, какъ оныя нынѣ Ей принадлежать, съ присовокупленіемъ къ тому уступленій учиненныхъ предъидущую статью.

Ст. IV. Во взаимство уступленій и отрицательствъ означенныхъ во 2 и 3, статьяхъ, Ея Величество Императрица Всероссийская, дабы съ своей стороны доказать искреннее Ея желаніе объ отвращеніи навсегда новыхъ споровъ по поводу предѣловъ между Имперіею Россійскою и Королевствомъ Польскимъ, отрицается на вѣчныя времена, какъ за Себя, такъ за Наслѣдниковъ и Преемниковъ Своихъ, отъ всякаго права и притязанія, какія бы она нынѣ или впредь учинить могла посредственно или непосредственно, и подъ какими бы видами, наименованіемъ, предлогомъ или условіемъ, и при какихъ бы обстоятельствахъ или происшествіяхъ то ни было, на какую либо область или малѣйшую часть владѣнія, замыкающагося теперь въ Поль-

шѣ. Ея Величество Императрица Всероссийская обязывается напротивъ того охранять Польшу въ состояніи нынѣшняго обладанія, и ручаться, какъ то и дѣйствительно сею статьею ручается Ей точнѣйшимъ и наисильнѣйшимъ образомъ въ цѣлости и самодержавіи реченныхъ нынѣшнихъ владѣній, со всѣми правами, отъ нихъ происходящими.

Ст. V. Ея Величество Императрица Всероссийская почитаетъ непосредственнымъ слѣдствіемъ обязанности принятой на себя 4 статьею, не сопротивляться никакой перемѣнѣ въ образѣ правленія, какую въ нынѣшнемъ положеніи дѣлѣ Польскихъ, Его Величество Король и Рѣчь Посполитая признають за нужно учинить въ древней конституціи, согласно съ желаніемъ цѣлаго народа, которое добровольно изъявлено будетъ Его уполномоченными, законнымъ образомъ на настоящемъ Сеймѣ созванными. А дабы посему предмету нисколько не оставалось сомнѣнія, обязывается Она предъ Его Величествомъ Королемъ и Рѣчью Посполитою не только признать таковую Конституцію, установленную съ добровольнаго и законнаго согласія народа, но и на оную распространить свое въ 4 статьѣ обѣщанное ручательство, если Она о томъ прошена будетъ.

Ст. VI. Понеже взаимное намѣреніе Высокооговаривающихся сторонъ есть то, чтобъ обоюдные Ихъ подданные могли впредь пользоваться плодами согласія и искренней дружбы, кои отнынѣ между Ими существовать будутъ, доставляя имъ особливо всѣ выгоды свободнаго промѣна ихъ надобностей и удобнаго обращенія главнѣйшихъ ихъ промысловъ, сколько введенныя у Нихъ правила торговли сіе дозволяютъ; то Ея Величество Императрица Всероссийская и Его Величество Король и Рѣчь Посполитая Польскіе торжественно обязываются согласиться на всякое распоряженіе и предложеніе, отъ котораго торговля обоихъ народовъ можетъ сдѣлаться

цвѣтущею, и все, что по сему предмету особенно впредь установлено будетъ, долженствуетъ имѣть ту же силу и дѣйствіе, какъ будто бы оное отъ слова до слова въ сей трактатъ внесено было.

Ст. VII. Хотя разграниченіе настоящихъ предѣловъ между Россіею и Польшею безъ затрудненія учинить можно, послѣдуя точно чертѣ, опредѣленной рубежемъ во 2 статьѣ сего трактата, не менѣе однакожь Высококодоговаривающіяся стороны признають за нужно и обязываются съ обѣихъ сторонъ назначить немедленно Коммисаровъ какъ для распоряженія сего важнаго предмета со всею возможною точностію и ясностію, такъ и для полюбовнаго окончанія распрей, споровъ и притязаній, могущихъ произойти при семъ случаѣ между обоюдными подданными. Равнымъ образомъ будутъ съ обѣихъ сторонъ и впредь назначаемы подобныя Коммисары, въ случаѣ когда окажется какой споръ какъ по поводу самыхъ границъ, такъ и въ разсужденіи спорныхъ правъ обоюдныхъ подданныхъ относительно къ границамъ.

Ст. VIII. Римскіе обоихъ церковныхъ обрядовъ католики, которые по силѣ 2-й статьи сего трактата поступаютъ въ подданство Ея Императорскаго Величества Всероссійской, будутъ не только пользоваться во всей Имперіи Россійской полнымъ и свободнымъ отправленіемъ ихъ закона, согласно съ правиломъ снисхожденія по сему пункту въ оной принятымъ, но въ уступленныхъ вышереченною 2 статьею областяхъ будутъ они оставлены въ нынѣшнемъ точно состояніи наслѣдственныхъ владѣній. Въ слѣдствіе того Ея Величество, Императрица Всероссійская обѣщаетъ безотмѣнно за Себя, Наслѣдниковъ и Преемниковъ Своихъ оставить оныхъ Римскихъ Католиковъ обоихъ церковныхъ обрядовъ на вѣчныя времена при спокойной принадлежности преимуществъ, собственности и церквей, при свободномъ отправленіи ихъ богослуженія и церковнаго порядка,

и при всѣхъ правахъ къ оному принадлежащихъ, объявляя за Себя и Преемниковъ своихъ, что ни когда не соизволить употребить права Самодержавія въ предосужденіе Римско-Католическому обоихъ обрядовъ закону въ земляхъ, по силѣ сего договора въ ея подданство поступившихъ.

Ст. IX. Буде Высококодоговаривающіяся стороны, по заключеніи сего торжественнаго трактата, для взаимной ихъ пользы и для блага и выгоды обоюдныхъ своихъ областей признають за прилично и нужно условиться о другихъ новыхъ постановленіяхъ, то составленъ будетъ отомъ особый актъ, который долженствуетъ имѣть ту же силу и дѣйствіе, какъ будто бы онъ въ сей трактатъ отъ слова до слова внесенъ былъ.

Ст. X. Настоящій трактатъ будетъ ратификованъ Ея Величествомъ Императрицею Всероссійскою съ одной стороны и Его Величествомъ Королемъ и Рѣчью Посполитою Польскими съ другой въ шесть недѣль, считая со дня подписанія, или буде можно ранѣе, и потомъ внесенъ онъ будетъ въ Конституцію нынѣшняго Сейма.

Во увѣреніе чего мы уполномоченные, именно назначенные и снабжденные повѣренностію на заключеніе сего трактата, подписали оный и гербовъ нашихъ печати къ нему приложили. Въ Гроднѣ, Іюля ¹¹/₂₂ дня 1793 года отъ Рождества Христова.

Ратификація. Того ради Мы разсмотримъ оный трактатъ и нашедъ его взаимнымъ обоихъ договаривающихся сторонъ намѣреніямъ совершенно соотвѣтствующимъ, восхотѣли его утвердить, за благо принять и ратификовать, яко же симъ торжественно утверждаемъ, за благо приедемъ и ратификуемъ, обѣщая Императорскимъ Нашимъ словомъ и вѣрою за Себя и Преемниковъ Престола Нашего, не токмо свято содержать и исполнять помянутый въ Гроднѣ подписанный трактатъ во всѣхъ его частяхъ, постановле-

ніяхъ и обязательствахъ, но и отнюдь не позволять и не допускать, чтобъ оному вопреки поступаемо было. Во увѣреніе чего, Мы сію ратификацію собственноручно подписавъ, повелѣли утвердить Государственною Нашею печатью. Дано въ Царскомъ Селѣ мѣсяца Іюля въ 23 день въ лѣто отъ Рождества Христова 1793, Государствованія же Нашего Всероссійскаго 32, а Таврическаго 11-ть.

Полн. Собр. Зак. № 17141.

№ 9.—1794 г. Апрѣля 19.

Именной, данный правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—О правѣ владѣнія коронными имѣніями по привиллегіямъ всѣмъ тѣмъ, кто на вѣрность подданства присягу учинилъ.

Въ Рескриптѣ данномъ отъ Насъ предмѣстнику вашему Графу Кречетникову въ ст. 20 изображены сіи слова: Блаженство народное бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и Мы имѣвъ всегда предъ глазами споспѣшествованіе всѣми Намъ отъ Бога дарованными силами къ доставленію благоденствія всѣмъ тѣмъ народамъ, кои Намъ въ вѣрности присягу учинили, предписуемъ какого бы они званія ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинять и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо оставить при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но всячески ихъ сохранять въ безопасности, какъ личной, такъ и имущественной; слова сіи повторены въ обнародованномъ Манифестѣ по волѣ Нашей Графомъ Кречетниковымъ при присоединеніи отъ Рѣчи Посполитой Польской на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей издревле къ оной принадлежащихъ мѣстъ и земель. Слѣдовательно на основаніи сего узаконенія владѣющія въ Губерніяхъ

Минской, Изяславской и Брацлавской старостами или другими имѣніями, подъ какимъ бы оныя ни были названіемъ, по смерти или по такъ называемому праву Емфіотическому, буде они присягу на вѣрность Намъ учинили и представили надлежащія на право владѣнія своего доказательства, таковыя должны пользоваться по законамъ имъ принадлежащимъ, доколѣ сохранять они вѣрность и долгъ присяги своей, яко неотъемлемою ихъ собственностію, утвержденною имъ словомъ Нашимъ.

Сіе Всемилостивѣйшее повелѣніе Наше имѣете вы объявить тѣмъ Нашимъ вѣрноподданнымъ, до коихъ то принадлежить, да уразумѣютъ, что благоденствіе вѣрноподданныхъ Намъ народовъ есть первое желаніе и лучшее утѣшеніе Наше. Они же споспѣшествуя намѣреніямъ Нашимъ, да потщатся показать благодарность за сіи изливаемая на нихъ милости Наши усугубленіемъ непоколебимой къ Престолу Нашему вѣрности, усердіемъ и сохраненіемъ посреди себя тишины и спокойствія.

Полн. Собр. Зак. № 17198.

№ 10.—1794 г. Іюня 23.

Именной, данный Сенату.

О сборѣ съ Евреевъ, записавшихся по городамъ въ мѣщанство и купечество, установленныхъ податей вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій.

Позволивъ Евреямъ отправлять мѣщанскіе и купеческіе промыслы ихъ въ Губерніяхъ: Минской, Изяславской, Брацлавской, Полоцкой, Могилевской, Кіевской, Черниговской, Новгородской-Сѣверской, Екатеринославской и въ Области Таврической, записався по городамъ въ мѣщанство и купечество, повелѣваемъ съ тѣхъ изъ помянутыхъ Евреевъ, которые

таковымъ дозволеніемъ пользоваться желаютъ собирать съ 1 числа слѣдующаго Іюля установленныя подати вдвое противу положенныхъ съ мѣщанъ и купцовъ Христіанскаго закона разныхъ исповѣданій; которые же не похотятъ остаться, таковымъ дать свободу, на основаніи Положенія о городахъ, по заплатѣ трехлѣтней двойной подати, выѣхать изъ Имперіи Нашей.

Полн. Собр. Зак. № 17224.

№ 11—1794 г. Іюля 8.

Именной, данный правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—О дозволеніи въ оныхъ Губерніяхъ продавать привезенные запрещенные товары и о принятіи предосторожности, дабы оныя во внутреннія Губерніи отправляемы не были.

Тимофей Ивановичъ! Въ разсужденіи продолжающагося въ Польшѣ мятежа препятствующаго купцамъ въ Губерніяхъ Изяславской, Брацлавской и Минской торгующимъ вывезть за границу товары, которыхъ привозъ указомъ Нашимъ отъ 8 Апрѣля 1793 года запрещенъ, позволяемъ тѣ товары, кои до помянутаго запрещенія привезены въ сихъ трехъ Губерніяхъ, продавать до того времени, пока сѣ возстановленіемъ за границами тамошними спокойствія можно будетъ оныя выслать внѣ Имперіи Нашей, взявъ однакожъ со стороны вашей по сношенію съ Правителями смежныхъ Намѣстничествъ всѣ потребныя мѣры осторожности, дабы означенныя товары ни подъ какимъ видомъ въ прочія Наши Губерніи провозимы не были подъ страхомъ поступленія съ виновными по указамъ Нашимъ; равнымъ образомъ предостеречь, чтобъ и изъ-за границы не было отнюдь такового же вновь подвоза въ Губерніи вамъ ввѣренныя.

Полн. Собр. Зак. № 17231.

№ 12.—1794 г. Сентября 7.

Именной, данный Сенату.—Объ укомплектованіи Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Изяславской и Брацлавской Губерній, а Егерскихъ корпусовъ изъ таковыхъ же Минской, Полоцкой и Могилевской; о срокѣ службы набираемымъ людямъ; о поступаніи во взысканіи рекрутскихъ денегъ съ купечества и Евреевъ по указу 3 Маія 1783, и о наполненіи полковъ Лейб-военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ людьми изъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ полковъ.

Для облегченія губерній, съ которыхъ собираются рекруты для наполненія сухопутныхъ и Морскихъ нашихъ силъ, и для установленія всевозможной соразмѣрности въ обязанностяхъ, относительно обороны Государства, признали Мы за благо предписать: *Первое*, полки Карабинерные: Московскій, Ингерманландскій, Рижскій, Рязанскій, Ямбургскій, Ростовскій, Нарвскій и Каргопольскій, такожъ Драгунскіе: Санктпетербургскій, Смоленскій, Кинбурнскій, Астраханскій, Псковскій, Владимирскій, Нижегородскій и Таганрогскій отнынѣ впредь обратить на укомплектованіе съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ, Губерній Изяславской и Брацлавской. *Второе*, равнымъ образомъ Егерскіе корпусы: Бѣлорусскій, Екатеринославскій, Эстляндскій, Лифляндскій и Финляндскій комплектовать впредь изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ, Губерній: Минской, Полоцкой и Могилевской. *Третье*, для наполненія означенныхъ войскъ, собрать на первое время по одному рекруту съ двухъ сотъ душъ, начавъ сей наборъ съ 15 Октября сего года, такимъ образомъ, чтобъ къ первому Генваря слѣдующаго 1795 года оный окончанъ быть могъ. Впредь же ежегодно собирать то только число, которое для

содержанія упомянутыхъ войскъ въ установленномъ комплектѣ востребуется. *Четвертое*, Губернскимъ Начальствамъ въ Изяславскомъ, Брацлавскомъ, Минскомъ, Полоцкомъ и Могилевскомъ Намѣстничествахъ, по сношенію съ Военнымъ Департаментомъ, опредѣлить кантоны для наполненія вышеименованныхъ конныхъ полковъ и Егерскихъ корпусовъ; и всѣ потребныя распоряженія учинить сообразно тѣмъ, кои наблюдаются въ укомплектованіи войскъ отъ Губерній Екатеринославской, Харьковской и трехъ Малоросійскихъ содержимыхъ. *Пятое*, срокъ службы набираемымъ въ Губерніяхъ Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской назначить двадцатилѣтній, по прошествіи котораго всякъ добropорядочно и безпорочно служившій имѣетъ быть уволенъ, и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище, или на поселеніе, или же гдѣ онъ на основаніи узаконеній изберетъ себѣ родъ жизни и упражненія; касательно же приличающихся въ побѣгахъ и иныхъ преступленіяхъ наблюдать установленное о прочихъ, подобно сему срочною службою обязанныхъ. *Шестое*, съ купечества въ сихъ Губерніяхъ во взысканіи за каждаго рекрута по 500 рублей деньгами, поступать по точной силѣ указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года; а равномѣрно таковую же подать собирать и съ Евреевъ, пребывающихъ какъ въ тѣхъ Намѣстничествахъ, такъ и въ другихъ, гдѣ по указу Нашему отъ 23 Іюня сего года имъ жительство, торги и промыслы дозволены. *Седьмое*, что же принадлежитъ до полковъ Лейбъ военнаго ордена и Казанскаго Кирасирскихъ, оныя въ уваженіе преимуществъ, сему роду войскъ присвоенныхъ, должны служить уже наполняемы быть не прямо изъ рекрутъ, но изъ полковъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ.

Полн. Собр. Зак. № 17249.

№ 18.—1784 г. Сентября 7.

Именной, данный Предсѣдательствующему Военной Коллегіи Графу Салтыкову.—Объ укомплектованіи флотовъ; о зачетѣ рекрутскихъ квитанцій и объ опредѣленіи плѣнныхъ и бывшихъ въ уничтоженныхъ Польскихъ полкахъ людей, во внутренніе полки и гарнизоны.

Графъ Николай Ивановичъ!

Давъ указъ Сенату Нашему о наборѣ рекрутъ по 5 съ 500 душъ, для укомплектованія Сухопутныхъ и морскихъ силъ Нашихъ, и о наполненіи разныхъ войскъ изъ Губерній: Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской, за нужное находимъ предписать вамъ: 1. Чтобъ для флотовъ Нашихъ Черноморскихъ и корабельнаго и гребнаго потребное количество рекрутъ, для приведенія ихъ въ настоящій комплектъ военнаго времени, опредѣлено было. 2. Флоты корабельный и галерный на Балтійскомъ морѣ укомплектовать по крайней мѣрѣ по мирному времени. Если же за наполненіемъ сухопутныхъ войскъ будутъ оставаться рекруты, то изъ оныхъ отдѣлить въ помянутые флоты, колико возможно. 3. По предъявленнымъ квитанціямъ о данныхъ рекрутахъ учинить надлежащее разсмотрѣніе и кому слѣдуетъ, зачетъ. 4. Плѣнныхъ, которые взяты въ Польшѣ, или въ продолженіи настоящаго тамо мятежа впредь взяты будутъ, опредѣлять во внутренніе гарнизоны и въ штатныя команды, равно какъ и бывшихъ въ войскахъ Польскихъ въ службѣ нашей находившихся, нынѣ же уничтоженныхъ, обращать также съ надлежащимъ разсмотрѣніемъ во внутренніе полки и гарнизоны. 5. Приложена у сего копія указа, отъ Насъ Сенату даннаго, о наборѣ рекрутъ изъ Губерній Изяславской, Брацлавской, Минской, Полоцкой и Могилевской, и о комплектованіи впредь изъ оныхъ Карабинерныхъ и Драгунскихъ

полковъ, такожъ Егерскихъ корпусовъ, въ томъ указѣ именованныхъ, по содержанию сего сдѣлать отъ Военной Коллегии подлежащія распоряженія; буде же рекруты по нынѣшнему изъ помянутыхъ Губерній набору найдутся въ большемъ числѣ, нежели для наполненія войскъ, на нихъ положенныхъ, надобно, то изъ такихъ обратить въ другія войска по способности.

Полн. Собр. Зак. № 17250.

№ 14.—1794 г. Сентября 28.

Именной, данный правящему должность Генераль-Губернаторъ Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—О невыпускѣ лошадей изъ оныхъ губерній за границу.

Тимофей Ивановичъ. По представлению вашему относительно препорученной изъ Яссы закупки знатными партіями лошадей въ Губерніи Брацлавской, одобряя предпринятія Брацлавскимъ Губернаторомъ Генераль-Маіоромъ Берхманомъ мѣры, чтобы до разрѣшенія за границу тѣхъ лошадей не выпускать, повелѣваемъ подобное запрещеніе распространить по настоящимъ обстоятельствамъ, впредь до указа Нашею, по всей границѣ ввѣренныхъ вамъ Губерній и наблюсти, дабы нигдѣ тамо пропуску лошадей быть не могло.

Полн. Собр. Зак. № 17254.

№ 15.—1794 г. Октября 30.

Именной, данный Лифляндскому, Естляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на три части и о образѣ управленія оными.—Съ приложеніемъ Манифеста обнародованнаго Княземъ Рѣпнинымъ.

По освобожденіи всего Великаго Литовскаго Княжества съ прилегlostями

отъ внутреннихъ онаго враговъ развратъ и мятежъ въ отечествѣ своемъ поселившихъ, и когда уже все Княжества сего предѣлы побѣдоноснымъ Нашимъ воинствомъ объаты, Мы не яко побѣдительница иго на покоренныхъ оружіемъ народовъ налагающая, но яко Монархиня непоколебимому милосердію своему удовлетворяющая, даруемъ всемъ обитателямъ тоя земли милость и прощенье и соизволяемъ, дабы возчувствовали они отраду по угнѣтеніяхъ, ими претерпѣнныхъ, и дабы порядокъ, спокойствіе и безопасность у нихъ водворились. Въ слѣдствіе сего, понеже все они самопроизвольно и единодушно Высочайшей воли Нашей предаются, повелѣваемъ вамъ включаемый здѣсь утвержденный Нами отъ лица вашего Манифестъ приказать, по учиненіи оному точнаго на Польскій языкъ перевода, напечатать и чрезъ корпусныхъ Командировъ и прочихъ избранныхъ вами чиновъ во всехъ Литовскихъ предѣлахъ торжественно, единообразно и повсюду въ единое время обнародовать; и вмѣстѣ съ нимъ нижеслѣдующее постановленіе Наше во всей Литвѣ единообразно и вдругъ въ начальное приводить событіе. А для вящаго по землѣ власти Нашей утвержденія всемъ жителямъ съ убѣдительноѣйшимъ увѣреніемъ внушать, что для прекращенія стонѣвъ ихъ до Нашею слуха достигшихъ, для счастья и собственнаго блага ихъ, равно какъ и для увѣренности предѣловъ нашихъ и войскъ Россійскихъ, въ Литвѣ расположенныхъ, Всемилостивѣйше снисходимъ Мы на пріятіе отъ всехъ обитающихъ въ Литвѣ состояній, присяги какъ въ ненарушимой къ Нашему Престолу вѣрности, такъ въ безмолвномъ повиновеніи постановляемой отъ Насъ, надъ ними власти; и оставляя каждого, такую присягу учинившаго, не токмо въ свободномъ вѣры его исповѣданіи, чѣмъ все обитающія въ Державѣ Нашей иновѣрныя Намъ племена въ самыхъ нѣдрахъ Столицъ нашихъ пользуются, по

при всей онаго собственности и преимуществахъ, каковыя кому по правамъ Польской Республики принадлежать, подвизаемся человеколюбіемъ Нашимъ ко основанію въ несчастной сей землѣ благоустройства и къ предупрежденію всего того, что можетъ разторгнуть во оной порядокъ, тишину и безопасность, истинное благо жителей составляющія, кои имъ Нашимъ Императорскимъ словомъ обѣщаемъ. А понеже къ совершенію сего нѣтъ иныхъ путей, какъ присовокупленія ихъ подъ то самое могущество, кое оружіемъ своимъ страну ихъ, единственно для истребленія въ оной мятежа и неистовствъ, покорило, и кое бы блюдя потомъ ихъ же собственное благо, оберегало невинныхъ, миролюбивыхъ и законопослушныхъ; а напротивъ дерзкихъ, непокорныхъ и злыхъ, всегда для частной выгоды на разрушеніе общаго спокойствія и увѣренности возстать проискивающихъ обуздывая, и строгостію законовъ смиряя, довело бы наконецъ всѣхъ ихъ ко вкушенію благоденствія. По сему и ради утвержденія надлежащаго порядка почли Мы за полезное предписать вамъ:

Раздѣленіе Великаго Княжества Литовскаго на три части, коихъ первенствующія мѣста суть въ Вильнѣ, въ Гроднѣ и Ковнѣ или Кейданахъ. Учрежденіе въ сихъ трехъ частяхъ исполнительной власти, коей блюдители суть корпусные войска начальники; они должны по веденію корпусовъ своихъ въ зимовыя квартиры и по принятіи въ вѣдомство свое ихъ частей, повѣтовъ и округъ истребовать Коммиссаровъ, которыхъ употребляютъ для расположенія и выполненія рода съ земли нарядовъ.

1. Раздѣлить Княжество Литовское на три части и назначить средоточіе сихъ частей въ Вильнѣ, въ Гроднѣ и Ковнѣ или Кейданахъ по удобности, приписавъ къ Гроднѣ, на примѣръ остатки Новоградскаго, Брестъ-Литовскаго и часть Троцкаго воеводствъ, къ Ковнѣ все Жмудское Княжество и часть Троцкаго Воеводства, а къ Вильнѣ Виленское Воевод-

ство, и потомъ учредить во всѣхъ сихъ трехъ областяхъ исполнительную власть подъ главнымъ вашимъ руководствомъ дѣйствовать имѣющую, блюстителями коей да будутъ корпусные войска Наши начальники, сообразно чему разположите войска имъ порученныя въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ должны они соединять власть воинскую со властію исполнительною по части Правленія, и предпишете имъ, чтобъ введя свои корпусы въ зимовыя квартиры, приняли они въ свое вѣдомство и защиту всѣ, составляющіе земскія ихъ части, повѣты или округи и препоруча каждую округу или повѣтъ въ особое попеченіе Бригаднаго или старшаго изъ тѣхъ полковыхъ баталіонныхъ Командировъ, коихъ командами та округа занята будетъ, истребовали бы отъ Дворянскаго, городскихъ и сельскихъ обществъ Коммиссаровъ, имѣя оныхъ при генеральныхъ квартирахъ, употребляли при расположеніи и выполненіи всякаго рода нарядовъ съ земли, доколѣ опредѣлятся отъ васъ въ города Городничіе, а въ округи Капитанъ-Исправники, о которыхъ ниже сего упомянуто будетъ.

Предоставляется Генералу Князю Рынину снабдить корпусныхъ начальниковъ или блюстителей исполнительной власти подробными наставленіями.

II. Какъ долгъ и мощъ исполнительной власти состоятъ долженствуетъ въ скоромъ и точномъ выполненіи всѣхъ издаваемыхъ отъ законодательной и произтекающихъ отъ оной властей повелѣній, въ сохраненіи по землѣ тишины и порядка и во всѣхъ до благочинія относящихся статьяхъ, слѣдственно и нѣтъ Намъ нужды далѣе по сему обстоятельству распространяться, а предоставляемъ вамъ снабдить блюстителей сей власти подробными наставленіями, соотвѣтственно мѣстному надобностей и случаевъ соображенію.

Опредѣленіе Князя Рыннина Литовскимъ Генералъ-Губернаторомъ; учрежденіе въ Гроднѣ Верховнаго Правленія подъ

его председательствомъ, состоящаго изъ 4 отдѣленій; назначеніе начальниковъ сихъ отдѣленій; избраніе къ каждому отдѣленію Экспедиторовъ.

III. Положа симъ способомъ первое ко благоденствію Литовскихъ обитателей основаніе, простираемъ Мы заботливость Нашу касательно внутренняго ихъ управленія и ихъ между собою суда и расправы, и для вѣщаго спокойствія ихъ утвержденія признаемъ за благо, чтобы воспріявъ званіе Генераль-Губернатора Литовскаго Княжества, учредили подъ предводительствомъ вашимъ въ Гроднѣ, яко мѣстѣ впродѣ главною вашею квартирою быть долженствующимъ, Верховное Правленіе, соединя въ оной четыре отдѣленія, а именно: Казенное, Уголовное, Гражданское и Экономическое или домоводства; начальниками же сихъ отдѣленій и вмѣстѣ Членами Правленія назначаются отъ Насъ къ назначеннымъ казеннымъ дѣламъ Полковникъ Иванъ Фризель, къ уголовнымъ Бригадиръ Иванъ Русановъ, къ гражданскимъ Надворный Совѣтникъ Николай Волковъ, къ экономіи или домоводству Преміеръ-Маіоръ Литкѣ. Сии Члены Правленія, или Начальники отдѣленій, мѣстами и окладами имѣютъ равняться: Казеннаго съ Нашими въ Губерніяхъ Вице-Губернаторами; Уголовнаго и Гражданскаго съ Предсѣдателями Палатъ; Экономическаго съ Директорами Экономіи. Въ помощь имъ для обработыванія дѣлъ по отдѣленіямъ на первой случай прикажите вы избрать къ каждому отдѣленію, въ званіи Экспедиторовъ, изъ всѣхъ трехъ Литовскаго Княжества частей, отъ всякой по одному Дворянину свѣдущему 1) о положеніи округъ и селеній своей части и о числѣ въ оной земли и людей; 2) о правахъ и преимуществахъ каждаго состоянія; 3) о званіи, порядкѣ и времени всякихъ сборовъ и о всемъ до казенной части принадлежащемъ; 4) о законахъ своей земли и образѣ судопроизводства; 5) о домостроительствѣ. И какъ един-

ственною сихъ Экспедиторовъ обязанностью будетъ обработываніе дѣлъ по отдѣленіямъ, то неминуемо слѣдуетъ, чтобы не по поверхности были они извѣстны о всемъ касательно того отдѣленія, къ которому изберутся. Онымъ Экспедиторамъ жалованье полагается противъ Совѣтниковъ Палатъ.

О преимуществѣ Правленія. Въ ономъ присутствуютъ кромѣ Предсѣдательствующаго Начальники четырехъ отдѣленій. Каждое отдѣленіе имѣетъ свой особый журналъ и собираетъ потребныя по его части свѣденія. Экспедиторы въ Правленіи не присутствуютъ.

IV. За тѣмъ приступаемъ Мы къ объясненію существа сего Верхняго Правленія вообще: 1) Оное Правленіе, яко мѣсто Губернскимъ Правленіямъ и Палатамъ соравное, власть и право оныхъ въ себѣ соединяетъ. 2) Въ Правленіи, не касаясь вашего предсѣдательства, присутствуютъ всѣ 4-хъ отдѣленій Начальники, кои не только по своимъ отдѣленіямъ занимаются, но подъ надзираніемъ вашимъ вступающія въ Верховное Правленіе, яко въ Губернское, дѣла отправляютъ на основаніи Нашихъ о Губерніяхъ постановленій. 3) Каждое сего Правленія отдѣленіе имѣютъ свой особый журналъ, и само собою собираетъ потребныя по его части справки и свѣдѣнія. 4) Экспедиторы не имѣютъ голосовъ въ Правленіи и въ присутствіи онаго не входятъ, но пребываютъ всегда при своихъ отдѣленіяхъ.

Начертаніе должности Правленія по отдѣленіямъ. Казенное отдѣленіе содержитъ въ вѣдомствѣ своемъ всѣ коронныя и инаго званія имѣнія въ казну принадлежащія, съ коихъ собираетъ подати и прочія доходы по прежнему Республики Польской положенію. Вся казна и чины къ собиранію и храненію оныя опредѣленныя зависятъ отъ казеннаго отдѣленія. Оное руководствуется изданными о Казенныхъ Палатахъ постановленіями.

V. Объясня вамъ основаніе сего

Верховнаго Правленія начертаваемъ должности онаго по отдѣленіямъ. Казенное ея отдѣленіе содержитъ въ непосредственномъ своемъ вѣдомствѣ: 1) имѣнія коронныя и Королевскія экономическія, такъ называемыя столовыя и инаго званія праздными оставшіяся и состоящія у кого либо въ пожизненномъ владѣніи, или по указу на чины съ платежемъ какой либо въ казну подати, или безъ платежа, и словомъ всякую Республикѣ и Королю въ Литвѣ принадлежность. 2) Имѣнія умершихъ и отсутственныхъ изъ Литвы духовныхъ всякаго званія особъ, также монастырей внѣ Литвы находящихся и вотчины мятежниками покинутыя, съ коихъ всѣхъ, кромѣ состоящихъ въ пожизненномъ владѣніи или по урядамъ на чины, безъ платежа податей, собирать въ казну Нашу оброчныя подати и прочіе доходы, каковыя въ существованіи Литвы подъ Польскимъ правленіемъ до послѣдняго въ Польшѣ возмущенія собирались. Равно обязано сіе отдѣленіе заниматься выручкою вообще со всей земли окладныхъ податей и прочихъ доходовъ, не исключая Таможенныхъ и всѣхъ иныхъ сборовъ, какого бы званія ни были, кои подъ правленіемъ Польской республики въ казну оной платились. Казенное отдѣленіе имѣя въ вѣденіи своемъ, какъ выше сказано, всю коронную и Королевскую въ Литвѣ принадлежность, приметъ также въ попеченіе свое дома и иныя строенія коронныя, Королевскія, умершимъ и отлучнымъ изъ Литвы духовнымъ особамъ, монастырямъ внѣ границы находящимся и мятежникамъ принадлежавшія. Вся Наша въ Литовскомъ Княжествѣ казна и чины, кои къ собиранію и храненію оной вами опредѣлены будутъ, зависятъ отъ Казеннаго отдѣленія, и оное во всемъ по своей части долженствуетъ руководствоваться Нашими о Казенныхъ Палатахъ постановленіями, подлежа, какъ и тѣ Палаты, отчету въ суммахъ и выполненіи требованій и повелѣній начальствъ

Нами надъ тѣми Палатами учрежденныхъ. Къ споспѣшествованію въ исполненіи всего на казенное отдѣленіе Нами возлагаемаго, не преминете вы по открытіи Правленія преподать оному способъ къ собиранію всѣхъ нужныхъ ему по его свойству, а паче по Казенному отдѣленію, свѣдѣній и къ безостановочной всегда въ свое время всякихъ доходовъ выручкѣ; въ чемъ пособіе исполнительной власти съ пользою употреблено быть можетъ.

Оставляются въ округахъ Земскіе и Гражданскіе суды, а въ городахъ Ратуши или Магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго Трибунала. Установленіе теченія уголовныхъ дѣлъ и апелляціоннаго гражданскихъ переноса. Гражданскія и уголовныя дѣла рѣшаются въ Правленіи по большинству голосовъ. Въ случаѣ же равнаго голосовъ раздѣленія дѣло возносится на заключеніе къ предсѣдательствующему. По вершеніи въ Правленіи дѣла, оное Правленіе поступаетъ по силѣ наставленій Палатъ Уголовной и Гражданской.

VI. Даруя обитателямъ Литовскимъ полную свободу производить судъ и расправу свою, именемъ и властію Нашею на древнихъ ихъ правахъ и Судьями изъ ихъ же собратій избранными, кои прежде пагубнаго въ Польшѣ волненія въ судахъ ихъ засѣдали, или нынѣ отъ Воеводствъ и округъ въ званіе сіе по ихъ обрядамъ удостоены будутъ, оставляемъ Мы для того въ округахъ Земскіе и Градскіе суды, а въ городахъ Ратуши или Магистраты подъ повелѣніемъ Литовскаго Трибунала состоять имѣющіе, и позволяя онымъ давать именемъ и властію Нашею судъ и расправу порядкомъ до конституціи 3 маія въ Польской Республикѣ существовавшимъ; предписываемъ вамъ установить, соотвѣтственно Нашимъ о губерніяхъ узаконеніямъ, какъ теченіе уголовныхъ дѣлъ, такъ апелляціонный гражданскихъ переносъ изъ Земскихъ и Гражданскихъ Судовъ и Магистратовъ въ Трибуналъ, яко въ Верхній

Земскій Судъ, куда и Прокуроръ опредѣленъ будетъ, а изъ онаго въ Верховное Правленіе, въ коемъ разсмотрѣніе и рѣшеніе уголовныхъ и гражданскихъ дѣлъ производить долженствуетъ слѣдующимъ образомъ: 1) Начальники Уголовнаго и Гражданскаго отдѣленій получа всякое дѣло готовятъ оное въ своихъ отдѣленіяхъ къ слушанію, и по учиненіи всему дѣлу точнаго на Россійскій языкъ перевода вносятъ въ присутствіе Правленія, гдѣ всѣ Начальники отдѣленій то внесенное дѣло выслушиваютъ и рѣшаютъ по большинству голосовъ, которые одинъ передъ другимъ перевѣса не имѣютъ, ради сего въ случаѣ равнаго голосовъ раздѣленія, дѣло и мнѣніе судящихъ, представляется на ваше разсмотрѣніе и заключеніе. 2) По вершеніи дѣла, какъ уголовного, такъ и гражданскаго, Правленіе поступаетъ по точной силѣ постановленій Нашихъ о уголовныхъ и Гражданскихъ Палатахъ и о Палатахъ вообще; но дабы тяжущіеся рѣшеніями Правленія недовольные, по незнанію тѣхъ постановленій, не пропустили срока къ переносу дѣлъ своихъ въ Нашъ Сенатъ, надлежитъ вамъ принять мѣры, чтобъ вразумляемы они были о порядкѣ переноса при самомъ вступленіи дѣлъ ихъ въ Гражданское отдѣленіе.

О пресѣченіи всякихъ злоупотребленій. О истребленіи пытокъ и смертныхъ казней. О представленіи приговоровъ Уголовнаго отдѣленія на разсмотрѣніе предсѣдательствующаго. Дѣла въ преступленіи должностей вершить на основаніи Нашихъ законовъ.

VII. Прилежнѣйшему вашему поручается бдѣнію, дабы со времени открытія въ Литвѣ устанавливаемой отъ Насъ исполнительной и гражданской власти, пресѣчены были по землѣ всякія злоупотребленія, несправедливости, угнѣтенія разбой и смертоубійства, и также истязанія по дѣламъ уголовнымъ; и Мы желаемъ, чтобъ Верховное Правленіе облег-

чало жребій преступника, благостію законоположеній Россіи отъ Насъ данныхъ, истребя во всей Литвѣ пытки и смертную казнь, яко неизвѣстныя у народовъ Скипетромъ Нашимъ управляемыхъ и Нами вовсе изпроверженныхъ. За всѣмъ симъ Правленіе каждый уголовный приговоръ на ваше одобреніе представить имѣетъ. Что же принадлежитъ до дѣлъ въ преступленіи должностей людьми въ гражданской службѣ состоящими, оныя производить и вершить на точномъ основаніи Нашихъ законовъ.

Изясненіе должности Начальника домоводственной части. Отдѣленіе отъ управленія имѣніями и отъ всякихъ мстѣ людей бывшихъ при оныхъ во время возмущенія.

VIII. Устроивъ таковымъ образомъ три отдѣленія Верховнаго Правленія, останется вамъ наставить домоводственной части Начальника, дабы оный принявъ въ свой хозяйственный присмотръ всѣ зависящія со стороны доходовъ отъ Казеннаго отдѣленія, коронныя, Королевскія, экономическія, столовыя и прочія имѣнія праздными оставшіяся, о коихъ въ 5 статьѣ сего указа подробнѣе изяснено, и сверхъ того какіе есть въ Литвѣ, коронныя, Королевскіе, умершаго и отсутственнаго духовенства, монастырямъ внѣ Литвы находящимся принадлежащія и оставленныя отъ мятежниковъ заводы, фабрики, экономіи и принадлежащія къ нимъ угодья, расположилъ ко введенію во оныхъ хозяйственнаго порядка, производя съ вашимъ позволеніемъ и преподанными ему способами въ дѣйство все то, что для казны полезнымъ найдется; между тѣмъ понеже усмирное Нами въ Литовскихъ областяхъ возмущеніе начало свое воспріяло въ Самогиціи въ Шавельскихъ королевскихъ имѣніяхъ, возникая и распространяясь по всей Литвѣ отъ людей, тѣми имѣніями управлявшихъ; слѣдственно благоразуміе требуетъ, по учиненіи должнаго въ подобномъ случаѣ изысканія, оныхъ, яко

подозрительныхъ, отъ управленія казенными всякаго рода имѣніями, какъ и отъ всѣхъ прочихъ по землѣ мѣсть, отдалить, поруча имѣніе таковымъ, кои къ сохраненію пользы Нашихъ не сомнительными окажутся. Также и относительно оставшихъ послѣ умершихъ и отлучныхъ изъ Литвы бунтовщиковъ имѣній, которыя состоятъ подъ управленіемъ людей отъ тѣхъ бунтовщиковъ довѣренныхъ, надлежитъ принять подобныя вышесписанному мѣры, ибо управители, содержащіе имѣнія мятежниковъ по довѣренности отъ нихъ, или хотя бы и за нѣкоторую плату, суть Нашей сторонѣ подозрительны въ разсужденіи бывшихъ, а можетъ быть и настоящихъ съ сими врагами общества связей, единомыслія, или же и самага сношенія, кои весьма опасны въ странѣ, едва отъ волнованія утѣшившейся.

Предоставленіе Предсѣдательствующему власти опредѣлять къ мѣстамъ.

IX. Для наполненія по землѣ мѣсть даемъ вамъ власть опредѣлять въ города Городничихъ, коихъ, сообразно Нашимъ о Губерніяхъ Учрежденіямъ, положите въ 8 классъ за урядъ, буде выше чиновъ не имѣютъ, а въ округи Капитанъ-Исправниковъ, также Секретарей, Казначеевъ, канцелярскихъ и инаго званія служителей, истребовавъ оныхъ отъ Нашего Генераль-Прокурора или употребляя собственнo вами избираемыхъ, не исключая изъ числа сихъ природныхъ Литовскихъ жителей, въ комъ приверженность къ Нашимъ пользамъ окажется. При чемъ вручаемъ вамъ право производить въ чины, включительно до Титулярныхъ Совѣтниковъ, донося о произведенныхъ Нашему Сенату. Что же слѣдуетъ до числа Секретарей, Казначеевъ и прочихъ служителей къ опредѣленію нужныхъ, сіе предоставляемъ по надобностямъ вашему усмотрѣнію, доколѣ не воспослѣдуетъ отъ Насъ дальнѣйшихъ по сему обстоятельству предписаній.

О производствѣ жалованья опредѣлен-

нымъ къ мѣстамъ изъ собираемыхъ съ земли доходовъ.

X. Жалованья, какъ Городничимъ, такъ и прочимъ вышеизъясненнымъ чинамъ, Исправникамъ, Секретарямъ, Казначеемъ и нижнимъ служителямъ, положить имѣете сообразно производимому въ Нашихъ Губерніяхъ и по вашему разсужденію, и на сіе, равно на удовольствіе Членовъ Верховнаго Правленія и Экспедиторовъ, также и на канцелярскіе расходы, употреблять сумму изъ собираемыхъ съ земли доходовъ.

О собраніи свидѣній о доходахъ всякаго званія, и о присылкѣ онымъ вѣдомостей по даннымъ формамъ; также о доставленіи свидѣнія о имѣніяхъ, въ казенное вѣдомство вступившихъ.

XI. По совершенномъ учрежденіи Верховнаго Литовскаго Правленія, обратите попеченіе онаго на собраніе свѣдѣній о доходахъ всякаго званія, и согласно со включаемою здѣсь формою, доставьте къ Намъ объ оныхъ вѣдомости, упомянувъ о винной, солиной и табачной продажѣ. Также извѣстите Насъ, сколько какихъ имѣній въ казенное вѣдомство вступить, и что по части экономической производить будетъ; послѣ чего имѣете прислать къ Намъ мѣсячныя вѣдомости, токмо о доходахъ.

О принятіи присяги отъ наличныхъ и усердныхъ, а приѣзжающихъ изъ Польши Дворянъ къ имѣніямъ не допускать, предписывается открыть и удалить отъ всѣхъ дѣлъ людей, революціоннымъ Сеймомъ опредѣленныхъ; обратить вниманіе на воспитаніе юношества и въ особенности на Виленскую Академію и школы Піаристовъ. Учреждается Цензура для разсматриванія печатаемыхъ книгъ и другихъ сочиненій, безъ одобренія которой ничего печатать не позволять.

XII. Оканчивая на сей разъ Наши о составленіи Земскаго въ Литвѣ Правленія предначертанія, обращаемъ вниманіе Наше на всѣ случаи, Нашего разрѣшенія требующіе, а васъ въ недоумѣніе по-

ставить удобные: и какъ для принятія отъ Литовскихъ обитателей присяги срока Мы не положили, а повелѣли произвести обнародованіе Манифеста повсюду въ единое время, то за надобное находимъ наставить васъ, что пріемлемъ присягу токмо отъ наличныхъ и усердныхъ, а отнынѣ отсутственныхъ отъ тѣхъ токмо, въ вѣрности коихъ есть благонадежность, и кои не подлежатъ никакому сомнѣнію, что соучаствовали въ мятежахъ; буде же найдутся неблагомысленные, приступить къ оной невозжелающіе, съ таковыми поступать, какъ обстоятельства востребуютъ, а имѣнія ихъ пріобщать къ казеннымъ.

Равно пріѣзжающихъ изъ Польши Дворянъ, хотя бы природныхъ Литовскихъ, ко владѣнію ихъ имѣніями отнюдь не допускать, но чиня объ нихъ строгія изысканія, поступать съ ними по усмотрѣнію, паче же всѣ мѣры употреблять, дабы духъ безначалія и раздора въ успокоенные Литовскіе предѣлы проникнуть не могъ; ради сего разсудили Мы за благо означить здѣсь, для вашего замѣчанія, нѣкоторыя черты къ неотложному исполненію слѣдующія: 1) всѣ преждепостановленные отъ Революціоннаго Сейма къ исправленію разныхъ въ Литовскомъ Княжествѣ должностей, и употребленные тѣмъ Сеймомъ ко введенію формы правленія, Конституціею 3 Маія основанной, люди, яко сомнѣнію подверженные, должны будутъ быть открыты, и не только отъ всякихъ по землѣ мѣстъ и исправленія отдалены, но содержимы въ недовѣренности и надзираніи. 2) Воспитаніе юношества, по важности своей, да обратитъ на себя вниманіе Нашихъ властей, дабы впредь основывалось оное на повиновеніи Божіему и Гражданскимъ законамъ; и какъ извѣстно, что Виленская Академія, а паче школы Піаристовъ, неистовыми, богопротивными и для всего рода чловѣческаго пагубными вліяніями Литовское юношество заражали, то съ глубочайшею прозорливостію надлежитъ испытать сіи вредныя училища, и проис-

текающее отъ нихъ зло въ самомъ его источникѣ изыскать и искоренить; къ чему всякія старанія и способы употреблять имѣете. 3) Своевольное и повсемѣстное въ Литвѣ печатаніе книгъ, яко зло, многими и очевидными опытами доказанное, повсюду благонравіе жителей и ихъ спокойствіе разрушающее, долженствуетъ привлечь на себя особое ваше воззрѣніе, и Мы за лучшее изобрѣтаемъ, чтобъ всѣ разсѣянные по Литвѣ Типографіи отысканы и собраны были въ то мѣсто, гдѣ главное Наше правленіе состоитъ, и чтобъ для всѣхъ въ Литвѣ на всякомъ языкѣ издаваемыхъ книгъ, мелкихъ сочиненій и публичныхъ вѣдомостей учреждена была Ценсура, безъ одобренія коей и безъ позволенія Главнаго Начальства, ничего не печатать и въ народъ издавать не надлежитъ, а слѣдуетъ непремѣнно истребить во всей Литвѣ всѣ напечатанныя во время бунта возмутительные акты и прочія всякаго названія сочиненія и листы.

Найденный хлѣбъ, принадлежащій въ казну, предписывается располагать въ помощь неимущимъ жителямъ, а остающійся обратить на продовольствіе войскъ. Приверженныхъ къ Россіи, коихъ имѣнія мятежниками секвестрованы, ввести во владѣніе ихъ принадлежности. Принятіе присяги отъ поселенныхъ въ Литовскихъ Областяхъ Татарскаго племени войскъ, съ утвержденіемъ ихъ въ свободномъ боюслуженіи и во владѣніи всѣмъ, имъ принадлежащимъ.

XIII. Таковыя старанія, предприемлемыя Нами о приведеніи Литовскихъ Областей въ безопасность, и самыя бѣдствія, въ оныхъ до сего свирѣпствовавшія, суть вѣрнымъ у Насъ за всѣхъ благомысленныхъ сихъ Областей обитателей ручательствомъ, что съ полною увѣренностію предадутъ они жребій свой той рукѣ, которая, отвратя отъ нихъ скорбь и раны, простираетъ на всѣ ихъ предѣлы покровъ безопасности. Уваженіе сего и убѣдительнѣйшій благи Нашей при-

мѣръ, зримый ими въ ихъ собраніяхъ, благословляющихъ подъ Нашимъ Скипетромъ долю свою, тогда, когда вся Польша отъ собственныхъ изверговъ кровію обогрѣется, удобны подвигнуть сердца ихъ въ вѣчной къ Престолу Нашему приверженности, тѣмъ вѣще, что введеніе вами въ ихъ землю добраго порядка и безпристрастнаго правосудія, снисходительное ваше съ благомысленными и законопослушными обхожденіе и человѣколюбивое о бѣдныхъ радѣніе, ознаменуютъ на самомъ дѣлѣ истинную цѣль нашихъ противу ихъ намѣреній. Къ поспѣшному сего достиженію надлежитъ: 1) какъ по открытіи во всѣхъ Литовскихъ Областяхъ Нашего правленія, долгомъ верховнаго правленія есть собраніе всѣхъ свѣденій, до соединенныхъ въ ней отдѣленій относительныхъ, и освидѣтельствованіе чрезъ кого слѣдуетъ всей казенной принадлежности: то, буде найдется въ имѣніяхъ казеннаго вѣдомства экономическій хлѣбъ, или хотя не въ сихъ имѣніяхъ, но Коронѣ, Королю, умершимъ и отсутственнымъ духовнымъ особамъ, монастырямъ внѣ Литвы находящимся, или мятежникамъ принадлежавшій, оный непремѣнно въ казну Нашу слѣдуетъ, и вы, по приведеніи всего въ извѣстность, располагайте имъ въ помощь неимущимъ жителямъ, кои чрезъ понесенныя отъ мятежа разоренія, доведены до крайности въ пропитаніи; предохраненіе сихъ бѣдныхъ людей отъ голода привлечетъ къ Намъ сердца всѣхъ обитателей, буде приобщится къ тому видимое ими, ваше о благосостояніи ихъ радѣніе. Остающійся же за тѣмъ хлѣбъ обратить на продовольствіе войскъ нашихъ, ведя надлежащій расчетъ съ Главною Провіантскою Канцеляріею, чѣмъ денежныя издержки замѣняются. 2) Всѣхъ невинно за приверженность къ Россіи пострадавшихъ и имуществъ своихъ по секвестрамъ мятежниковъ лишенныхъ, по изысканіи истины о томъ, ввести во владѣніе всей ихъ принадлежности безъ отлагательства;

но для сохраненія при всякомъ случаѣ порядка, и дабы жители всю цѣну онаго познали, всякому запретить, чтобъ захваченнаго у него не дерзалъ возвращать самопроизвольно и самовластно, но имѣлъ бы прибѣжище ко власти, отъ Насъ постановляемой, коея обязанностію да будетъ, доставлять каждому законную защиту неукоснительно. Доколѣ же надлежащія до того мѣста откроются и въ свое дѣйствіе вступятъ, просители не могутъ быть обвиняемы въ просрочкѣ. 3) Съ благовременнымъ прохожденіемъ всѣхъ частей возлагаемаго на васъ служенія не оставьте вы безъ замѣчанія поселенныхъ въ Литовскихъ Областяхъ Татарскаго племени войскъ, яко происходящихъ отъ народа храбраго и прямодушнаго, а чрезъ то Наше Высочайшее объ нихъ попеченіе привлекающихъ: понеже чаемъ въ нихъ обрѣсти отрасли тѣхъ добрыхъ качествъ, коими народъ Татарскій Намъ извѣстенъ: для сего поручаемъ вамъ, принявъ отъ нихъ вмѣстѣ съ прочими Литовскими жителями на вѣрность Намъ присягу, утвердить ихъ въ ихъ собственности и преимуществахъ, и все ихъ общество Нашимъ священнымъ словомъ обнадежить, что не только оставляемъ ихъ въ свободѣ отправлять свое богослуженіе и при всемъ томъ, что въ Литвѣ они имѣютъ, но желаемъ, обезпечая ихъ состояніе, паче оное осчастливить; и на сей конецъ ожидаемъ отъ васъ представленія, что по извѣданіи настоящаго ихъ положенія, найдете способнымъ къ усугубленію ихъ выгодъ и имъ наиболее нужныхъ. Въ заключеніе сего остается Намъ сказать, что всегдашняя ваша осторожность и благоразуміе побудили Насъ соединить въ особѣ вашей всѣ въ Литовскомъ Княжествѣ власти; а какъ чрезъ сіе преподаются вамъ всѣ возможные способы и средства къ легчайшему Высочайшихъ нашихъ повелѣній исполненію, то и надѣмся, что учините сіе къ совершенной Нашей благоугодности, и что неослабое будете имѣть око на всѣхъ.

вамъ подчиненныхъ, дабы каждый и всѣ въ отправленіи дѣлъ своихъ нелѣпно обращались. Между тѣмъ будемъ Мы ожидать донесеній вашихъ о всемъ томъ, что по открывающимся обстоятельствамъ и по теченію дѣлъ къ благоустройству Литовскихъ Областей и къ усугубленію пользы ихъ и Нашихъ выгодъ поспѣшествовать можетъ, что все и каждый подвигъ вашего къ службѣ Нашей усердія примемъ. Мы съ особливимъ благоволеніемъ, равно не оставимъ милостію Нашею частныхъ и иныхъ Начальниковъ воинскихъ и гражданскихъ, воздавая имъ каждому по мѣрѣ заслугъ, намъ оказанныхъ.

М А Н И Ф Е С Т Ъ.

Ея Императорскаго Величества, Самодержицы Всероссійской Генераль-Аншефъ, Главнокомандующій войсками, объявшаго Великое Княжество Литовское, Сенаторъ, Лифляндскій, Эстляндскій и Литовскій Генераль-Губернаторъ, Ея Величества Генераль-Адъютантъ, полковъ Лейбъ-Гвардіи Измайловскаго Подполковникъ, Таврическаго Гренадерскаго Шефъ, и орденовъ Россійскихъ: Св. Апостола Андрея Первозваннаго, Александра Невскаго, военнаго Св. Великомученика и побѣдоносца Георгія и Св. Равноапостольнаго Князя Владиміра первыхъ степеней, Королевскаго Польскаго Бѣлаго Орла и Великокняжескаго Голстинскаго Св. Анны кавалеръ, Князь Николай Рѣпинъ, объявляю симъ всякаго званія духовнымъ, военнымъ и гражданскимъ чинамъ, Благородному Рыцарскому стану, и всѣмъ вообще обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго.

Непобѣдимыя силы Ея Величества Императрицы Всероссійской, предводительству Моему Высочайше порученныя, поразивъ и истребивъ повсюду внутреннихъ враговъ Великаго Княжества Литовскаго, священное покровительство Ея успокоило отъ ужаса и смятенія въ землѣ сей, гдѣ духъ буйства превозмогалъ

надъ всѣми уваженіями, гдѣ измѣнники Отечества, похитивъ преимущества власти испровергли связь законовъ гражданскихъ и политическихъ, проливали съ безчеловѣчною жестокостію кровь соотчичей, истощавали стяжанія ихъ и принуждали благомыслящихъ, Богобоязливыхъ, въ соучастіе съ собою угрозами, гоненіями, а для понужденія примѣрами жестокости и даже самыми лютыми и законопреступными казнями.

Коварство сихъ изверговъ, дерзнувшихъ возстать на безопасность и спокойствіе отечества своего; посягнуть на всѣ неистовства сіи и поднять оружіе противъ войскъ Россійскихъ, въ противность всѣхъ законовъ и всѣхъ правъ народныхъ, принудили Всемиловѣйшую Государыню мою, противу воли Ея, исторгнуть мечъ на огражденіе предѣловъ Имперіи Своей и на истребленіе мятежа въ прикосновенныхъ къ оной областяхъ. Труды, усилія и подвиги храбраго воинства Ея достигли сей цѣли! Уже подъ защитою побѣдоносныхъ войскъ необуриваетъ васъ то ужасное смятеніе, коего всякій часъ ознаменованъ былъ въ несчастной землѣ вашей новыми народа отягощеніями, своевольствами и неустройствами, коихъ обычайными слѣдствіями были разоренія, насилія и убійства. Собственность ваша была пищею наглости и хищенія; всеобщій развратъ господствовалъ надъ всѣми состояніями, и порядокъ политическаго состава былъ вовсе расторгнутъ. Прекративъ съ помощію Божіею пагубное зло сіе, имѣю я точное Высочайшее повелѣніе, для утвержденія порядка, повиновенія учреждаемой законной власти и обезпеченности какъ внутренняго спокойствія, личной и имущественной безопасности, такъ и строгаго и безпристрастнаго правосудія, и тѣмъ самымъ водворяя здѣсь спокойствіе и ограждая увѣренность предѣловъ Имперіи Россійской и надежность, что не возникнутъ болѣе бунты въ предѣлахъ объятыхъ Областей побѣдоноснымъ оружіемъ моею Всемиловѣйшею

Государыни, употребить все способы доставить и воинству Ея безопасность, уверенность и спокойствие въ занимаемых ими зимовыхъ квартирахъ; а притомъ, яко учрежденный по волѣ Ея Императорскаго Величества Главнымъ Начальникомъ войскъ и Генераль-Губернаторомъ Великаго Княжества Литовскаго, объявить собственность Ея Величества священнымъ именемъ и словомъ:

1) Всемъ обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго, оставившимъ оружіе и возвратившимся въ дома свои, даруется Высочайшая милость и прощенье, соизволяя, чтобы возчувствовалъ отраду по угнетеніи ихъ ими претерпѣнныхъ, водворились между ними порядокъ, спокойствие и безопасность какъ личная, такъ и имущественная, къ чему не оставляю я употребить всехъ способовъ, мнѣ Высочайше порученныхъ.

2) Все они торжественно обнадеживаются, что Всемиловѣйшая Государыня изволить не токмо всехъ подтверждать при совершенной и ничѣмъ неограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣрѣ, но и при законномъ cadaго владѣніи и имуществѣ и безопасности лицъ, подъ защитою и охраненіемъ побѣдоносныхъ Россійскихъ Императорскихъ войскъ; а посему да пребудетъ каждый при полной свободѣ на основаніи древнихъ сего Княжества Коронныхъ правъ, и при законномъ cadaго владѣніи и имуществѣ.

3) Не для пріобрѣтенія силъ или богатствъ ихъ, коихъ не имѣютъ, ибо войски ихъ междоусобіями разрушены или сокрушены и истреблены въ битвахъ, а имущества расхищены, но для сокращенія бѣдствій страждущаго челоѣчества и стонѣвъ ихъ, достигшихъ слуха челоѣколюбивѣйшей и Благочестивѣйшей Монархини, моей Вселюбезнѣйшей Государыни, для счастья и собственного блага ихъ, равно какъ и для утверждения порядка способомъ мощнаго правленія, которое бы, законно оберегая и по-

кровительствуя невинныхъ, миролюбивыхъ и законопослушныхъ, а дерзкихъ, злыхъ и непокорныхъ всегда для частной выгоды и собственныхъ видовъ на разрушеніе общаго спокойствія и уверенности возстать проискивающихъ, обуздывая и строгостью законовъ смиряя, довело бы наконецъ всехъ обитателей Областей сихъ ко внушенію плодовъ благоденствія и спокойствія, проистекающихъ отъ порядка и правосудія, имѣю я долгъ и обязанность, во исполненіе Высочайшей воли Всемиловѣйшей Государыни, учредить въ Гроднѣ, впредь до времени, Верховное Литовское Правленіе, подъ моимъ предсѣдательствомъ, и утвердить правосудіе: а посему судъ и расправа да будутъ возстановлены и продолжаемы въ надлежащихъ мѣстахъ именемъ и властію Ея Императорскаго Величества, съ наблюденіемъ строжайшаго порядка, правосудія и законоблюденія.

4) И такъ оградивъ безопасность лицъ и имуществъ вашихъ, и обезпечивъ тишину, порядокъ и спокойствие въ предѣлахъ Великаго Княжества Литовскаго, для вящаго утвержденія сихъ благихъ намѣреній моей Всемиловѣйшей Государыни и для уверенности въ повиновеніи къ учреждаемому отъ Нея законному Правленію, снисходя на принятіе отъ всехъ обитающихъ въ Литвѣ присяги, даю знать, чтобы все и каждый, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства и до послѣдняго, кому надлежитъ, учинили торжественную присягу въ вѣрности и въ повиновеніи поставляемой отъ Нея надъ ними власти, при свидѣтельствѣ определенныхъ отъ меня къ тому нарочныхъ людей.

5) Духовенство высшее и нижнее долженствуетъ подать собою, яко пастыри душевные, первые въ учиненіи присяги примѣръ и въ повсядневномъ Господу Богу публичномъ принесеніи теплыхъ молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества Всемиловѣйшей Государыни и Дражайшаго Ея Сына и На-

слѣдника, Цесаревича и Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго Дома, по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ, памятуя притомъ, что бывъ проповѣдники Слова Божія и истины, обязаны они всѣми возможностями утверждать паствы свои въ повиновеніи ко власти, отъ Бога проистекающей, убѣждая въ проповѣдяхъ своихъ и воспоминаая имъ, что въ отечествѣ ихъ прежде побѣдоносной защиты войскъ Ея Императорскаго Величества всѣ мѣста, селенія и обитатели угнетались буйствами, своевольствами и разореніемъ, отнимались жизни невинныхъ безъ содраганія, и расхищалось достояніе каждаго безъ пощады. Я увѣренъ, что преисполнясь благодарности, каждый изъ обитателей Великаго Княжества Литовскаго возчувствуетъ милосердіе и благодать Ея Величества Императрицы Всероссійской, спасительною десницею Коей исторгнуты вы и стяжанія ваши отъ послѣднихъ и неминуемыхъ пагубнаго смятенія слѣдствій, и что духовенство высшее и нижнее, въ томъ подавая примѣръ, потщатся всѣми силами впечатлѣть въ сердцахъ паствъ своихъ, сладость тишины, гнусность измѣны и бунта, и свойственную тяжесть тому несчастному правленію, гдѣ нѣтъ ни правосудія, ни добраго порядка, ни надлежащаго подчиненія, ни подобающаго повиновенія къ законамъ и власти.

6) Свобода торгова, художества, рукодѣлій и промысловъ дозволенныхъ не только не стѣсняется, но поощряются и воззываются всѣ и каждый оставить суетное къ разврату прилѣпленіе, коего плачевныя событія въ землѣ вашей вы уже испытали; обратиться каждому на дѣло свое, и остаться въ кротости и безмолвномъ повиновеніи законной власти; сельскіе же жители, яко совершенно невинные и вовлеченные въ бунтъ принужденіемъ развратныхъ, вызываются симъ отстать отъ совращенія имъ паче всѣхъ пагубнаго, не внимать никакимъ измѣнническимъ раз-

глашеніямъ и угрозамъ, и подъ обороною войскъ Россійскихъ Императорскихъ спокойно и безопасно упражняться въ земледѣліи и домостроительствѣ своемъ всѣ вообще, бывъ удостовѣрены, что размноженіе избыточества, торговъ и промысловъ, умножая частныя пользы, тѣмъ уже самимъ служить будетъ къ особой угодности и благоволенію Ея Величества.

7) Подтверждается наистрожайше всякаго рода, пола, возраста и состоянія жителямъ край сей населяющимъ, блюсти свято и ненарушимо тишину и спокойствіе, насажденное благодіемъ Великія Екатерины въ землѣ ихъ, прервать всякое съ возмутителями сношеніе, подъ страхомъ законной строгости и лишенія всякаго покровительства и пощады надъ тѣми и имѣніями ихъ, кто покусится на вѣроломство, и, съ нарушеніемъ паки общаго и частнаго блага и пользы, дерзнетъ прямо или посредственно, тайно или явно участвовать и способствовать не только дѣломъ, но внушеніями или инымъ чѣмъ замысламъ, дѣйствіямъ и намѣреніямъ изверговъ отечества вашего; на что распределенные по землѣ Генералы и всѣ военные частные начальники, по силѣ данныхъ имъ повелѣній моихъ, не оставляютъ взирать бдительнымъ окомъ. Въ слѣдствіе жъ того:

8) Буде кто получитъ отколъ какія либо возмутительныя письма, изданія и другіе акты, общему благосостоянію противныя, да не осмѣлится сокрыть и удерживать оныя въ рукахъ своихъ; паче же производить ихъ въ дѣйство и передавать другимъ, подъ какимъ бы то предлогомъ ни было; но имѣетъ тотчасъ представлять и доносить о томъ помянутомъ Генераламъ для принятія надлежащихъ по обстоятельствамъ мѣръ и для наказанія преступниковъ и единомышленниковъ, въ страхъ другимъ, безъ всякаго пощады.

9) Войскамъ Ея Императорскаго Величества, расположеннымъ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ для удержанія внутренняго въ ономъ покоя, наикрѣп-

чайше предписано отъ меня блюсти строжайшую военную дисциплину. Вступленіе ихъ въ разные мѣста отнюдь не долженствуетъ никому и нимало препятствовать въ покойномъ и безопасномъ домо-строительствѣ, промыслахъ и торгахъ; всякія обиды и притѣсненія обывателямъ отвращены и успокоены будутъ недреманнымъ частныхъ военныхъ Начальниковъ и моимъ собственнымъ надзоромъ; за все для продовольствія войскъ взимаемое, удовлетворится полною заплатою каждый; но дабы съ одной стороны удалить и при семъ случаѣ всякое однихъ предъ другими отягощеніе, съ другой же не подвергнуть побѣдоносныя Ея Величества войска нуждѣ и недостатку въ ихъ довольствѣ, предписываю опредѣлить немедленно въ каждомъ повѣтѣ Комиссаровъ изъ людей надежныхъ и вѣрныхъ, которымъ доставлять и располагать по требованіямъ командующихъ Генераловъ все къ продовольствію надобное, вести счетъ съ особо учрежденною отъ меня по сей надобности Коммиссіею и, яко повѣренными съ отчичей своихъ, блюсти и настоять, чтобъ производима была слѣдующая за все по постановленнымъ цѣнамъ заплата тѣмъ, у кого что для содержанія и пропитанія войскъ будетъ по нарядамъ и расписаніямъ ихъ Комиссаровъ взято, съ наблюденіемъ безобиднаго между жителями уравнианія и взирая на обиліе жатвы минувшаго года.

10) Въ предостереженіе, дабы собираемые съ земли доходы не могли быть расточены и злоупотребленіемъ неблагонамѣренныхъ обращены на поддержаніе возмутительныхъ дѣйствій, повелѣлъ я тѣхъ, кои къ сбору податей приставлены, по начатіи уже возмущенія, перемѣнить немедленно другими, прежде сего бунта при помянутыхъ должностяхъ находившимися; если же оныхъ вблизи не состоитъ, опредѣлить вновь въ Экзакторы благомыслящихъ и надежныхъ людей, которымъ препоручено будетъ не щадя неусыпно о исправномъ и бездои-

мочномъ сборѣ всякаго рода установленныхъ доходовъ и податей, требовать въ случаѣ медленія военной для понужденія неплательщиковъ экзекуціи, и все собранныя деньги по прошествіи каждого мѣсяца отдавать при обстоятельныхъ отчетахъ командующимъ Генераламъ, къ коимъ нынѣ же предварительно доставить акты послѣдней люстраціи и тарифовъ по каждому повѣту, и представить обстоятельныя таблицы о всѣхъ сборахъ, податяхъ и доходахъ, по положенію Республики въ казну ея вступающихъ.

11) Блаженство народное, бывъ предметомъ всякаго добраго правленія, и моя Всемиловѣйшая Государыня, имѣвъ предъ очами споспѣшествованіе всеми отъ Бога ей дарованными достоинствами, силами и возможностями къ доставленію благоденствія всемъ тѣмъ безчисленнымъ народамъ, кои Ей въ вѣрности присягу учинили, повелѣваетъ и нынѣ всѣхъ жителей, какого бы званія они ни были, кои въ тишинѣ и спокойствіи живутъ и присягу въ вѣрности учинятъ и оную нелицемѣрно сохранять будутъ, не токмо блюсти при всемъ томъ, что каждый законно имѣетъ, но и всячески сохранить ихъ въ безопасности какъ личной, такъ и имущественной, ограждая области сіи какъ отъ внутреннихъ мятежей, такъ и отъ внѣшнихъ нашествій. Таковыя Ея Величествомъ предприемлемыя старанія о приведеніи Литовскихъ областей въ безопасность и самыя бѣдствія, въ оныхъ до сего свирѣпствовавшія, суть вѣрнымъ за всѣхъ благомысленныхъ сихъ областей обитателей ручательствомъ, что съ полною увѣренностью предадутъ они жребій свой той рукѣ, которая отвратя отъ нихъ скорбь и раны, простираетъ на всѣ ихъ предѣлы покровъ мира и безопасности; уваженіе сего и убѣдительноѣйшей благодати Ея примѣръ, зримый вами въ спокойныхъ и вѣрныхъ обитателяхъ Бѣлорусскихъ, Минской, Изъяславской и Бряцлавской Губерній, благословляющихъ, подъ кроткимъ Скипетромъ и муд-

рымъ правленіемъ Ея, долю свою, и въ такое время, когда вся Польша отъ собственныхъ изверговъ кровью своею обгряются, удобны подвигнуть сердца ваши къ вѣчной ко Престолу Ея благодарности и приверженности. Справедливость же требуетъ, чтобы въ замѣну всѣхъ милостей, обитатели сихъ областей поставили первымъ долгомъ своимъ совершенное повиновеніе власти, зиждущей ихъ благосостояніе. Любящіе миръ и человечество да убѣдятся, что прилежаніе и труды, а не происки, совершенное и слѣпое повиновеніе законамъ и вѣрность къ Государю, а не превратности, бунты и возмущенія; избыточество обитателей, а не нищета ихъ; твердая и непоколебимая надежда на благодать Господню, а не отчаяніе; наконецъ, простодушіе, чело-вѣколюбіе и снисхожденіе добродѣтели, долженствующія отличать Христіанина, а не коварство, кровопролитіе, буйство и дерзости—есть источники спокойствія и благоденствія народовъ.

12) Во всѣхъ монастыряхъ и приходскихъ церквахъ, по принесеніи теплыхъ благодарственныхъ моленій Всемогущему Господу Богу за избавленіе Великаго Княжества Литовскаго отъ мятежей и отъ всѣхъ золъ отъ нихъ проистекающихъ, сей Манифестъ не только читать для всенароднаго свѣденія съ каедръ въ 4 воскресные дни съ ряду, но тутъ же повелѣвается духовенству толковать содержаніе онаго народу; а сверхъ того въ городскія книги записать и военнымъ начальникамъ войскъ Ея Императорскаго Величества предписано будетъ прибить оный въ надлежащихъ мѣстахъ, дабы всякъ о томъ зналъ и не имѣлъ никто повода отрицаться невѣденіемъ. Данъ, по Высочайшей волѣ моей Всемиловитѣйшей Государыни, за подписаніемъ руки моей и съ приложеніемъ герба моего печати.

*На подлинномъ подписано Собственною Ея Императорскаго Величества рукою:
«Быть по сему».*

Полн. Собр. Закон. № 17264.

№ 16. — 1794 г. Ноября 15.

Сенатскій.— О дозволеніи приема отъ Бѣлорусскихъ помѣщиковъ представляемыхъ ими изъ тамошнихъ ихъ деревень крестьянъ за Великороссійскія вотчины въ рекруты, въ зачетъ будущихъ наборовъ.

Правительствующій Сенатъ, слушавъ доношеніе Военной Коллегіи, коимъ представляетъ, что поданнымъ прошеніемъ въ оную Коллегію Камеръ-Юнкера Графа Дмитрія Зубова жена Графиня Прасковья Александрова дочь проситъ, о приемѣ въ будущій наборъ въ рекруты за Московскую и Ярославскую ея вотчины изъ состоящихъ за нею Полоцкаго намѣстничества Суражской округи въ разныхъ деревняхъ крѣпостныхъ ея крестьянъ 3 чело-вѣкъ, но Коллегія ни права помѣщикамъ по Генеральному о наборѣ рекрутъ Учрежденію предоставленнаго—объ отдачѣ въ зачетъ будущихъ наборовъ, ни позволенія того, что помѣщики по способности могутъ отдать крестьянъ своихъ и въ другихъ Губерніяхъ, на Губерніи Бѣлорусскія распространить не осмѣливается, по тому, что напредъ сего съ тѣхъ Губерній рекрутъ собираемо не было, а нынѣ хотя и повелѣно собрать, но не по Генеральному о наборѣ со всего Государства рекрутъ Учрежденію, а по особо состоявшемуся Высочайшему предписанію, въ которомъ и срокъ службы и выгоды поминованія срока назначены особые; и для того испрашиваетъ указа, повелѣно ли будетъ отъ оной помѣщицы, по желанію ея, Полоцкихъ крестьянъ за Московскія и Ярославскія ея вотчины въ зачетъ будущихъ наборовъ въ рекруты принять; равнымъ образомъ и впредъ, ежели помѣщики отдавать будутъ изъ тѣхъ Губерній крестьянъ за другія Великороссійскія или и за тамошнія Губерніи въ зачетъ будущихъ наборовъ, повелѣно ли будетъ принимать, и если опредѣлять ихъ въ другіе полки, кромѣ назначенныхъ, то въ разсужденіи двадцати-

лѣтняго службѣ ихъ срока какимъ образомъ поступать? Приказали: Военной Коллегіи на ея представленіе предписать слѣдующее: Именнымъ Ея Императорскаго Величества указомъ, даннымъ Сенату 7 Сентября сего года, повелѣно, Егерскіе корпусы Бѣлорусскій, Екатеринославскій, Эстляндскій, Лифляндскій и Финляндскій комплектовать изъ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Губерній: Минской, Полоцкой и Могилевской; для чего и собрать на первое время по-одному рекруту съ 200 душъ; впредь же ежегодно собирать то только число, которое для содержанія упомянутыхъ войскъ въ установленномъ комплектѣ востребуется. Срокъ службы набираемымъ въ оныхъ Губерніяхъ назначить двадцатилѣтній, по прошествіи котораго всякъ добропорядочно и безпорочно служившій, имѣть быть уволенъ, и сходно съ желаніемъ его отпущенъ или на прежнее его жилище на поселеніе, или же гдѣ онъ, на основаніи узаконеній, избретъ себѣ родъ жизни и упражненія. Касательно же приличающихся въ побѣгахъ и иныхъ преступленіяхъ, наблюдать установленное опрочихъ подобно сему срочною службою обязанныхъ, и все сіе относится къ непремѣнному исполненію для укомплектованія сказанныхъ войскъ. Но чтобъ просительница графиня Зубова не имѣла права своихъ людей трехъ человекъ, состоящихъ въ Полоцкой губерніи, отдать за Московскую и Ярославскую вотчины въ зачетъ будущаго набора въ рекруты, таковаго постановленія Сенатъ не находитъ, тѣмъ болѣе, что всякій помѣщикъ не оспоримое имѣетъ право распоряжаться имѣніемъ, ему принадлежащимъ: давать отпускные, продавать, и по силѣ указа Ея Императорскаго Величества, состоявшагося въ 20 день Октября 1782 года, переводить крестьянъ своихъ изъ одного уѣзда въ другой и изъ одной губерніи въ другую, не ожидая никакого дозволенія или указа; ибо остается оное въ единственной волѣ помѣщиковъ,

слѣдовательно и въ зачетъ будущаго набора ея графини Зубовой три человека крестьянъ приняты быть могутъ на общемъ узаконеніи о зачетныхъ рекрутахъ, по тому: 1) что кромѣ сихъ отдаваемыхъ рекрутъ обязана она будетъ съ тѣхъ же самыхъ деревень комплектовать Егерскіе корпусы; 2) сборъ въ Бѣлорусскихъ губерніяхъ съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ производимъ будетъ не съ наличнаго числа душъ, а съ ревизскаго, изъ числа коего и означенные три человека, представляемые для будущаго зачета въ рекруты, не исключатся до ревизіи; и для того какъ нынѣшней просительницѣ графинѣ Зубовой, такъ и прочимъ Бѣлорусскимъ помѣщикамъ таковыя зачеты дозволить и сихъ отдаваемыхъ рекрутъ опредѣлять въ полки по общему отъ Военной коллегіи расписанію безсрочной службы, относящейся единственно къ укомплектованію Егерскихъ корпусовъ, по указу 7 Сентября нынѣшняго 1794 года.

Полн. Собр. Зак. № 17268.

№ 17.—1794 г. Ноября 22.

Именный, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—Съ приложеніемъ присяги для жителей Великаго Княжества Литовскаго.

На донесеніе ваше отъ 11 сего Ноября, въ которомъ вы между прочимъ испрашиваете рѣшенія, какой черты держаться при настоящемъ управленіи Великаго Княжества Литовскаго, за благо признаемъ изъяснить вамъ, что если Пруссія войска не займутъ лѣваго берега рѣки Нѣмена, и тотъ край, который имъ предоставляемъ былъ за чертою Нашею, занять будетъ одними войсками Нашими, то само по себѣ разумѣется, что и единая власть наша во всѣхъ предѣлахъ Литовскихъ простирается долженъ

ствуешь. Если же войска Прусскаго Короля приступятъ къ Нѣмену и займутъ имъ означенную и вамъ извѣстную черту, то вашему старанію прилежать будетъ удерживать ихъ въ предѣлахъ оной, не допуская ни какъ распространяться далѣе, управляя всѣми тѣми землями, кои объаты войсками Нашими; земли же, на ихъ часть опредѣляемыя и ими занятыя, пребудутъ въ ихъ распоряженіи. По представленію вашему образецъ присяги для жителей Литовскихъ при семъ прилагается. Впрочемъ пріемля съ благоугодностію изъявленіе вами готовности на службу Нашу и того усердія, съ каковымъ вы къ выполненію Высочайшей Нашей воли о возстановленіи въ землѣ, управленію вашему порученной, порядка и благоденствія, толь похвально устремляетесь.

КЛЯТВЕННОЕ ОБЪЩАНІЕ.

Я нижепоименованный общаюсь и клянусь Всемогущимъ Богомъ предъ Святѣмъ Его Евангеліемъ въ томъ, что хочу и долженъ Ея Императорскому Величеству Государынѣ Императрицѣ Екатерины Алексѣевнѣ, Самодержицѣ Всероссійской и Ея Императорскаго Величества Любезному Сыну Государю Цесаревичу и Великому Князю Павлу Петровичу, законному Всероссійскаго Престола Наслѣднику вѣрно и нелицемѣрно служить и во всемъ Высочайшей Ея волѣ повиноваться, не щадя живота своего до послѣдней капли крови; всѣ изданныя и впредъ издаваемыя отъ постановленной Ея Величествомъ власти узаконенія, или учрежденія принимать съ должнымъ послушаніемъ и оныя по крайнему разумѣнію, силѣ и возможности предостерегать и оберегать; возстановленное отъ Ея Императорскаго Величества въ отечествѣ моемъ спокойствіе и тишину по крайней возможности моей соблюдать и никакихъ сношеній съ возмутителями отечества моего прямо или посредственно, тайно или явно не токмо дѣломъ, но

внушеніями или инымъ чѣмъ, замысломъ, дѣйствіемъ и намѣреніемъ не имѣть, о вредѣ же Ея Величества интересамъ или общей пользѣ, какъ скоро увѣдаю, не токмо благовременно объявлять, но и всякими мѣрами и способами отвращать и не допускать буду: и такимъ образомъ себя вести и поступать, какъ вѣрному къ постановленной надъ мною отъ Ея Императорскаго Величества власти и спокойному гражданину благопристойно есть и надлежитъ, и какъ я предъ Богомъ и Судомъ его страшнымъ въ томъ всегда отвѣтъ дать могу; въ чемъ суща мнѣ Господь Богъ душевно и тѣлесно поможетъ. Въ заключеніе же сей моей клятвы цѣлую слова и крестъ Спасителя моего, Аминь.

Полн. Собр. Зак. № 17272.

№ 18.—1794 г. Декабря 14.

Именный, данный Генераль-Прокурору.—О разрѣшеніи выпуска ассигнацій въ новоприсоединенныя отъ Польши области.

По случаю пребыванія войскъ нашихъ въ предѣлахъ Литовскихъ, гдѣ правленіе производится имѣть именемъ и властію Нашею, для облегченія казны Нашей признали Мы полезнымъ, что бы впредъ Государственные Наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ Великаго Княжества Литовскаго занимаемыхъ войсками Нашими имѣли ходъ подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы Нашей. Сверхъ способовъ предписанныхъ отъ Насъ Генералу Князю Рѣпнину, и кои вы увидите изъ копіи даннаго ему наставленія, для вящаго утвержденія довѣяемаго довѣрія и истинной цѣны Государственныхъ ассигнацій, повелѣваемъ, теченіе оныхъ изъ Имперіи Нашей чрезъ протяженіе границъ прилегающихъ къ новоприсоединеннымъ отъ Польши областямъ разрѣшить, разумѣя, что въ сихъ

областяхъ управляемыхъ властію Нашею всякой поддѣлъ открыть и истребить столь же удобно, какъ и въ древнихъ Нашихъ владѣніяхъ, за чѣмъ учрежденныя городскія и земскія Полиціи по должности своей обязаны смотрѣть недреманнымъ окомъ.

Полн. Собр. Зак. № 17279.

№ 19.—1794 г. Декабря 14.

Именной, данный Генералу Князю Рѣпнину.—О введеніи въ употребленіе ассигнацій во всѣхъ занимаемыхъ войсками мѣстахъ Литовскаго Княжества.

Князь Николай Васильевичъ! По случаю пребыванія войскъ Нашихъ въ предѣлахъ Литовскихъ, гдѣ Правленіе производится имѣть именемъ и властію Нашею, для облегченія казны Нашей находимъ Мы и нужнымъ и полезнымъ, чтобы впредь Государственные Наши ассигнаціи во всѣхъ мѣстахъ состоящихъ въ вѣденіи подчиненныхъ вамъ и занимаемыхъ войсками Нашими имѣли ходъ, подобно какъ и въ прочихъ областяхъ Державы Нашей; а посему для вящаго утвержденія должнаго къ нимъ довѣрія и дабы иногда курсомъ много низшимъ ихъ истинной цѣны не стѣснить и не привести въ нужду содержащихъ себя единымъ жалованьемъ, предполагаемъ, что предлежать вамъ два способа, коими сей цѣли достигнуть можете: 1 состоитъ въ томъ, чтобы всѣ подати, собираемыя теперь съ земли въ казну по прежнимъ окладамъ Республики Польской, позволить вносить и принимать и ассигнаціями по утвержденному отъ васъ уравнительному курсу монеты Польскія противу сей монеты Россійской; отъ чего многія бывъ обязаны платою податей, произведенія свои конечно охотно продавать будутъ и на ассигнаціи, полагая ихъ въ курсъ вами для всѣхъ равно утвержден-

ный. Но симъ нѣкоторымъ образомъ умалятся доходы взимаемые съ ихъ областей, чѣмъ одни тутошныя обитатели облегчены будутъ, поелику подати прежде всегда платились отъ нихъ золотомъ или серебромъ и по достоинству сихъ монетъ располагаемы были. 2 Есть тотъ, чтобы изъ первыхъ податей съ земли собранныхъ отложили вы и составили достаточные капиталы для главнѣйшихъ городовъ Литовскихъ, какъ то: Вильны, Гродно, Ковно, Бржеста, Розненны, и другихъ по усмотрѣнію вашему для вымѣну ассигнацій, чѣмъ удобовозможно привести ихъ въ довѣріе и въ надлежащую цѣну и въ самомъ обращеніи народномъ, не умаляя казенныхъ доходовъ и не отягощая живущихъ однимъ жалованьемъ: зная благоразуміе ваше возлагаемъ на васъ произвести въ дѣйство тотъ изъ сихъ способовъ, который признаете вы полезнѣйшимъ и болѣе удобнымъ по мѣстнымъ обстоятельствамъ, донеся Намъ о распоряженіяхъ вашихъ. А дабы во всемъ споспѣшествуемо было сему намѣренію Нашему, не оставили Мы повелѣть чтобы вдоль всей старой границы, уже, какъ внутренней, разрѣшено было свободное теченіе государственныхъ ассигнацій, какъ съ такими областями, кои управляются властію Нашею, и гдѣ всякой поддѣлъ открыть и истребить столь же удобовозможно, какъ и въ древнихъ Нашихъ областяхъ; зачемъ учрежденныя городовыя и земскія полиціи по должности своей смотрѣть имѣютъ. Вамъ же предлежитъ принять наистрожайше мѣры и воинскою стражею разставленною вдоль всей виѣшной линіи вами объемлемой, воспрещать ввозъ ассигнацій изъ мѣстъ не занятыхъ войсками Нашими и изъ сосѣднихъ областей управляемыхъ властями не отъ насъ постановленными, гдѣ поддѣлъ ассигнацій не токмо воспрещаемъ, но иногда и ободряемъ быть можетъ. Въ семъ такъ какъ изъ другой стороны въ невыпускъ ассигнацій, чрезъ черту вами занимаемую, имѣете наблюдать въ точно-

сти узаконенія Наши, ввозъ и вывозъ Государственныхъ нашихъ монетъ изъ предѣловъ Имперіи строго запрещающія.

Полн. Собр. Зак. № 17280.

№ 20.—1795 г. Января 19.

Именной данный Бѣлорусскому Генераль-Губернатору Пассеку.—О покупкѣ хлѣба жителямъ Великаго Княжества Литовскаго въ Губерніяхъ Полоцкой и Могилевской.

Жителямъ Великаго Княжества Литовскаго, Намъ подвластнаго, въ разсужденіи недостатка въ хлѣбѣ на пропитаніе и посѣвъ позволяемъ покупать оный въ губерніяхъ Полоцкой и Могилевской, и оттуда вывозить свободно и безпрепятственно.

Полн. Собр. Зак. № 17296.

№ 21.—1795 г. Февраля 8.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—О свободномъ обращеніи Банковыхъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ.

Учиненныя ваши распоряженія въ споспѣшество обращенію Банковыхъ нашихъ ассигнацій въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, нынѣ властію Нашею управляемомъ, Мы приедемъ за благо, тѣмъ болѣе, что когда пошлины и вообще въ Таможняхъ нашихъ платятся большею частью ефимками по установленной имъ цѣнѣ, то конечно еще меньше неудобно собирать оныя серебряною Россійскою монетою, или ассигнаціями, полагая на нихъ противу серебра ажю, какой въ общемъ обращеніи берется; равнымъ образомъ и доходы съ староствъ,

въ казну Нашу слѣдующіе, по всей справедливости должны быть вносимы или серебромъ, или и Банковыми ассигнаціями, полагая по тому же надлежащее ажю. На семъ основаніи и можете ваше объявленіе обнародовать. Но что касается до жалованья, какъ земскимъ чинамъ, такъ и войскамъ, оное не иначе производить, какъ считая ассигнаціи по ихъ настоящей цѣнѣ, тѣмъ болѣе, что и здѣсь, несмотря на разность въ курсѣ монеты, всѣ оклады такимъ образомъ выдаются; войскамъ же, а особливо нижнимъ чинамъ, коимъ мелкія дачи по третямъ приходятъ, производить оное и серебромъ, буде въ наличности случится въ тѣхъ суммахъ, отъ коихъ они получаютъ, полагая рубль во сто копѣекъ, безъ отмыны.

Полн. Собр. Зак. № 17307.

№ 22.—1795 г. Апрѣля 12.

Именной, данный правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—Объ увольненіи польскихъ жителей отъ хлѣбной подати и о сборѣ съ нихъ вмѣсто того деньгами.

Въ уваженіе бывшаго въ прошедшемъ году неурожая въ хлѣбѣ и недовольно распространеннаго земледѣлія въ округахъ Пинскомъ, Давыдгородскомъ, Мозырскомъ, Овручскомъ, Радомышльскомъ, Думбровицкомъ и частию Корецкомъ, Житомирскомъ и Ровенскомъ, повелѣваемъ, впредь до будущаго соизволенія Нашего хлѣбнаго сбора, установленнаго указомъ Нашимъ отъ 23 Іюня 1794 года, въ тѣхъ округахъ не дѣлать, а вмѣсто того собирать сверхъ бывшаго семигривеннаго оклада положенныя тѣмъ же указомъ деньгами по 30 копѣекъ съ души.

Полн. Собр. Зак. № 17316.

№ 23—1795 г. Апрѣля 12.

Именный, данный Синоду.—Объ учрежденіи въ трехъ присоединенныхъ отъ Польши Губерніяхъ и въ Каменецкой Области по одному мужескому и одному женскому монастырю.

Попеченія Наши о распространеніи благочестія въ предѣлахъ Имперіи Нашей, съ Божіею помощію толикіи успѣхъ имѣли, что какъ извѣстно Синоду, болѣе милліона изъ народа Россійскаго, подъ обладаніемъ Польскимъ бывшаго и нынѣ къ древнему его отечеству подъ державу Нашу накіи присоединеннаго, лестію и насиліемъ съ пути праваго въ соединеніе съ Римскою вѣрою совращеннаго, оставя заблужденіе ихъ, къ истинной матери ихъ, православной Восточной Грекороссійской церкви добровольно соединилось; да и нѣтъ сомнѣнія, что и прочіе имъ единоплеменные таковому же спасительному примѣру послѣдовать будутъ. При семъ разширеніи православія, и по тому умноженіи благочестивыхъ церквей, для лучшаго управленія дѣлъ духовныхъ, признали Мы за нужное учредить на первое время одного мѣстнаго Архіерея съ полнымъ содержаніемъ противу второклассныхъ Епархій, подъ названіемъ Брацлавскаго и Подольскаго, давъ ему мѣсто подъ Архіереемъ Новгородскимъ-Сѣверскимъ. Минскому же Архіепископу, которому отнынѣ впредь до будущаго соизволенія Нашего именоваться Минскимъ и Волынскимъ, по обширности его паствы, въ пособіе опредѣляемъ одного Викарія, подъ названіемъ Епископа Житомирскаго, съ жалованьемъ и прочимъ содержаніемъ, какъ на особу его, такъ на домъ Архіерейскій съ пѣвчими и Консисторіею, противу Епархіи 3 класса. Сверхъ того для монашескаго чина, изъ котораго Начальники употребляются къ засѣданію въ Консисторіяхъ и въ разныя по Епархіи служенія, а равно и для помѣщенія семинаріи, повелѣваемъ учредить въ каждой

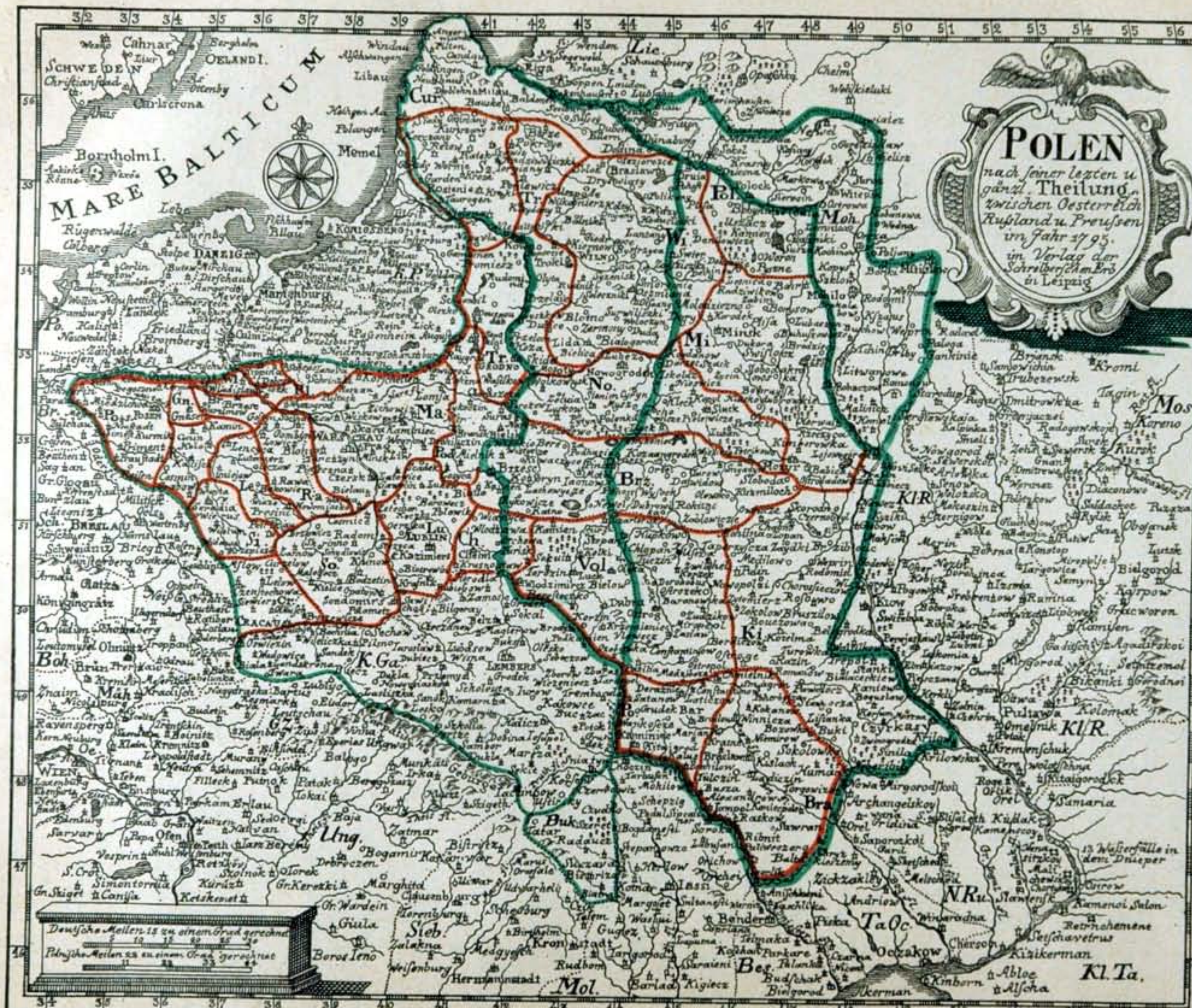
изъ 3 вновь присоединенныхъ Губерній и въ Области Каменецкой по одному мужескому первоклассному монастырю, обратя на сіе по удобности и по сношенію съ правящимъ должностъ Генераль-Губернатора Изяславскаго, Брацлавскаго и Минскаго, Генераль-Поручикомъ Тутолминымъ, изъ лучшихъ Унитскихъ монастырей, съ оставленіемъ при оныхъ до разсмотрѣнія принадлежащихъ къ нимъ угодій и доходовъ, и помѣстя Унитскихъ монаховъ въ остающіеся за тѣмъ ихъ монастыри, при чемъ опредѣлить, въ которыхъ изъ помянутыхъ монастырей имѣтъ пребываніе вновь опредѣляемымъ мѣстному и Викарному Архіереямъ; равно мѣрно устроить въ каждой изъ помянутыхъ Губерній и Области по одному женскому благочестивому монастырю второклассному, обратя также изъ имѣющихся тамъ Унитскихъ монастырей на выше-сказанномъ основаніи. Впрочемъ представляемыя Синодомъ Нашимъ распоряженія о снабженіи церквей православныхъ священниками, книгами и прочими потребностями, приедемъ за благо, повелѣвая произвести оныя въ дѣйство.

Полн. Собр. Зак. № 17318.

№ 24.—1795 г. Мая 1.

Именный, данный Правящему должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручику Тутолмину.—О принятіи присяги отъ жителей вновь присоединенныхъ къ Россіи отъ Польши, при послѣднемъ ея раздѣленіи, областей; объ устройствѣ оныхъ на основаніи Учрежденія о Губерніяхъ и объ установленіи Таможенъ, также пограничной цѣпи и стражи на новой границѣ.

Рескриптомъ Нашимъ Генераль-Фельд-маршалу Графу Петру Александровичу Румянцову-Задунайскому отъ 18 Марта сего года, между прочимъ повелѣли Мы,

Erklärung der Buchstaben welche auf dieser Charte vorkommen.

GROS POLEN, darinnen die *Woiwodschaffen*

Pos. Posen. K. Kalisch.
 Gn. Gnesen. Si. Sieradien.
 Le. Lentschitz. Ra. Rawa.
 Cujavien begreift die *Woiwodschaffen*
 Br. Brstetz. Wl. Wladislau.
 und das Land Dobrzin.
 Pl. die *Woiwodschafft* Plotzk.
 Ma. die *Woiwodschafft* Masau
 oder die *Woiwodschafft* Czerk.
KLEIN POLEN, hat drey folgende *Woiwodschaffen*
 Cr. Cracau. So. Sandomir und
 Lu. Lublin. es werden auch noch
 folgende *Woiwodschaffen* dazu
 gerechnet. als:
 Pod. Podlachien oder Bielks.
 Ch. Chelm. Vo. Volhynien.
 Ukraine seine *Woiwodschaffen* sind
 Po. Podolien. Br. Bracław. und
 Ki. Kiow.
 Das *Großherzogthum* Litauen.
 besteht aus sechs *Woiwodschaffen*
 das eigentliche Litauen begreift in sich
 Wi. Wilna und Tr. Troki.
 das Litauische Russland hat
 folgende *Woiwodschaffen*
 No. Nowogrodekische.
 Brz. Brzelsche. Pol. Polokische
 Mi. und Minskische.
 Sz. *Herzogthum* Szamaiten
 Cur. Die *Herzogthümer* Cur-
 land und Semgallen.

Angränzende Länder
 gegen Morgen
 Moh. Gouvernement Mohilow.
 Mos. Moskau. Kl. R. Klein Rußland.
 N. Ru. Neu Rußland.
 Kl. Ta. Kleine Tartarey.
 gegen Mittag
 Ta. Oo. Tartarey Oczakow.
 Bes. Bessarabien. Mol. Moldau.
 K. Ga. Königreich Galicien und
 Lodomerien. Buk. Bukovina.
 Sieb. Siebenbürgen. Ung. Ungarn.
 G. Z. Grafschaft Zips.
 gegen Abend
 Oe. Oesterreich. Mäh. Mähren.
 Böh. Böhmen. Sch. Schlesien.
 Br. Brandenburg.
 gegen Mitternacht
 K. P. Königreich Preussen.
 Po. Pommern. Lie. Liefland.

Preussischer Antheil von 1773 1793 1795. Oesterreichischer Antheil von 1773 1795. Russischer Antheil von 1773 1793 1795. Diese Gränze zeigt an wie Pohlen vor der

чтобы всѣ земли, начиная отъ прежнихъ съ нами предѣловъ Галлиціи вдоль по старой границѣ областей Австрійскихъ до Буга, потомъ внизъ по сей рѣкѣ до рубежей Литовскихъ, объаты были отъ войскъ, въ начальствѣ его состоящихъ, такъ чтобы замыкая симъ остальную часть Волынскаго и часть Хелмскаго Воеводства, лежащаго на правомъ берегу Буга, все пространство сіе дѣйствительно было въ рукахъ нашихъ, и чтобы гражданское и въ сихъ земляхъ постановляемое отъ насъ правительство всѣ довлѣяемыя возможности имѣло, не токмо привести къ присягѣ всѣхъ обывателей, но и управлять ими именемъ и властію Нашею. Въ слѣдствіе сего получивъ отъ упомянутаго Генералъ-Фельдмаршала донесеніе, что все ему предписанное въ самой точности выполнено будетъ, за благо признали Мы вамъ повелѣть:

1) На точномъ основаніи преждеданныхъ вамъ и предмѣстнику вашему Графу Кречетникову предписаній нашихъ, возлагаемъ на васъ принятіе присяги отъ всякаго рода обитателей, живущихъ на земляхъ, вышеупомянутою чертою объемлемыхъ, въ вѣрности подданства на вѣчныя времена Намъ и преемникамъ нашимъ. Присоединяя все пространство земель сихъ и съ живущими тутъ къ управленію порученныхъ вамъ Губерній, слѣдуетъ вамъ именемъ нашимъ объявить всѣмъ вообще и каждому особенно, кому о томъ вѣдать надлежитъ, что они уже бывъ подданные державы Нашей, какъ таковыя и охранены будутъ и сопричисляются ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои изданнымъ по волѣ Нашей въ 1793 году въ 27 день Марта отъ графа Кречетникова Манифестомъ, новоприсоединеннымъ тогда областямъ отъ насъ пожалованы были.

2) По силѣ изданныхъ отъ насъ въ 7 день Ноября 1775 года Учрежденій, земли сіи немедленно раздѣлить на округа и сопричитая оныя къ устроеннымъ уже

округамъ въ Губерніяхъ Брацлавской, Изяславской и области Каменецкой, изъ всѣхъ оныхъ составить три Губерніи, а именно: Брацлавскую, Волынскую и Подольскую. Вы не оставите сочинить онымъ генеральныя и спеціальныя, Губернскія и окружныя карты, а равно штаты Присутственнымъ мѣстамъ, на точномъ основаніи Учрежденій нашихъ, что все обстоятельно и во всѣхъ подробностяхъ не умедлите представить Намъ на усмотрѣніе и утвержденіе, по примѣру представлений вашихъ по Минской Губерніи.

3) Таможни и пограничная цѣпь и стража должны быть учреждены по новой границѣ сей. Мѣстное положеніе всѣхъ управляемыхъ вами областей, а равно и сихъ нынѣ присовокупляемыхъ, по всѣмъ изысканіямъ и осмотрамъ, вами учиненнымъ, довольно уже вамъ извѣстно, такъ, что основываясь на оныхъ, вы сдѣлаете представленіе, гдѣ удобнѣе полагаете вы быть новымъ Таможнямъ по вѣншей границѣ ввѣренныхъ Вамъ Губерній, начиная по Днѣстру, отъ границы Вознесенской Губерніи, вверхъ по сей рѣкѣ до предѣловъ Галлиціи и по границѣ сей области до Буга и внизъ по сей рѣкѣ до Литвы, гдѣ уже и учрежденіе пограничной цѣпи и стражи и Таможенъ зависитъ отъ управляющаго тою областью Генералъ-Губернатора Князя Рѣпина. Штаты пограничнымъ Таможнямъ, цѣпи и стражи и карантинамъ на Днѣстрѣ по границѣ съ Молдавіею и положеніи всему, коль скоро они готовы будутъ, вы не медлите поднести къ утвержденію Нашему.

Въ заключеніе сего нужнымъ находимъ удостовѣрить васъ, что отъ всѣхъ воинскихъ начальствъ вамъ всевозможныя пособія подаваны будутъ по силѣ прежнихъ и вамъ извѣстныхъ предписаній нашихъ; равно и въ томъ, что труды и дѣятельность ваша, устремленные съ толикимъ жаромъ ко благу и пользѣ отечества, всегда пріемля съ особливимъ

благоволеніемъ, не оставимъ Мы трудную и Намъ особливо угодную службу вашу ознаменовать достойнымъ награжденіемъ.

Полн. Собр. Зак. № 17323.

№ 25.—1795 г. Маія 3.

Именной, данный Сенату.—О составленіи Минскаго намѣстничества изъ тринадцати округовъ.

Всемилоостивѣйше повелѣваемъ Нашему Генераль-Поручику, правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину въ теченіи сего года исполнить по Учрежденіямъ Нашимъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Минскомъ Намѣстничествѣ, составя оное изъ тринадцати округовъ, а именно: Минскаго, Вилейскаго, Поставскаго, Докшицкаго, Дзисненскаго, Борисовскаго, Игуменскаго, Бобруйскаго, Мозырскаго, Давыдгородскаго, Пинскаго, Несвижскаго и Слуцкаго; впрочемъ назначеніе границъ сего Намѣстничества съ прикосновенными ему предоставляемъ на соглашеніе нашихъ Генераль-Губернаторовъ и правящихъ ту должность, о которомъ, такъ какъ и о числѣ душъ, изъ коего вся Губернія и въ ней округи составлены будутъ, подать въ Сенатъ Нашъ вѣдомости.

Полн. Собр. Зак. № 17325.

№ 26.—1795 г. Маія 3.

Именной, данный правящему должность Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Губернатора Тутолмина.—О разныхъ распоряженіяхъ касательно устройства Минской Губерніи.

Давъ указъ Сенату Нашему о приведеніи въ дѣйствіе Учрежденій нашихъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Губерніи

Минской, признали Мы за благо, по содержанію разныхъ представленій вашихъ относительно той Губерніи, снабдить васъ слѣдующими предписаніями:

1) Городу Минску быть Губернскимъ городомъ; а Города Мазырь и Пинскъ, то же мѣстечка казенныя Вилейку, Докшицы, Дзисну, Борисовъ, Бобруйскъ и находившееся во владѣніи бывшаго Виленскаго Бискупа мѣстечко Игуменъ, учредить уѣздными городами, присвоая имъ всѣ тѣ права, выгоды и преимущества, которыя жалованною отъ Насъ Россійскимъ городамъ грамотою отъ 21 апрѣля 1785 года утверждены, повелѣвая при томъ, относительно оставленія винной продажи въ тѣхъ городахъ на пользу оныхъ для градскихъ публичныхъ надобностей, поступать по точной силѣ указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года, о городахъ въ трехъ Малороссійскихъ и двухъ Бѣлорусскихъ Намѣстничествахъ даннаго, съ тѣмъ однакожъ, чтобы въ употребленіи сего дохода въ расходъ и отчета въ томъ, поступаемо было на основаніи общихъ Государственныхъ законоположеній.

2. Въ мѣстечкахъ владѣльческихъ: Несвижѣ, Слуцкѣ, Давыдгородѣ и Поставкахъ, по названію именами ихъ уѣздовъ, хотя и устроить Присутственные мѣста для порядка и правосудія, по учрежденіямъ положенныя; но собственность, законно помѣщикамъ нынѣшнимъ тѣхъ мѣстечекъ принадлежащая буде они вѣрность Намъ сохранили, и въ послѣднемъ мятежѣ не участвовали, и всѣ права, съ нею сопряженныя, должны будутъ остаться неприкосновенными; а между тѣмъ приложить стараніе, помянутыя мѣстечка пріобрѣсть въ казну Нашу покупкою или промѣномъ, или иными благопристойными и для казны выгодными сдѣлками; къ чему, въ разсужденіи Несвижа и Слуцка, представляется пособіе въ имѣющемся на владѣльцѣ ихъ Князѣ Радзивилѣ долгѣ казнѣ Нашей, о которомъ Генераль-Прокуроръ извѣститъ

васъ обстоятельно; въ случаѣ же неудобности въ томъ изыскать изъ казенныхъ селеній другія, къ превращенію въ уѣздные города способныя, и тогда права городскія, какъ выше въ первомъ отдѣленіи сказано, присвоить помянутымъ городамъ изъ мѣстечекъ, отъ владѣльцовъ приобрѣтаемыхъ, имъ изъ казенныхъ селеній въ таковое новое званіе превращаемымъ.

3) Евреевъ, которымъ указомъ Нашимъ отъ 23 Іюня 1794 года позволено въ Губерніяхъ, тамъ именованныхъ, пользоваться торгомъ и мѣщанскими промыслами, и кои не токмо по городамъ и мѣстечкамъ, но и по селеніямъ разсѣяны преbываютъ, внести въ городовыя окружныхъ городовъ книги, на основаніи Городоваго Положенія, подчинить Магистратамъ и стараться переселять въ уѣздные города, дабы сіи люди не скитались во вредъ обществу, но производя торги и размножая рукодѣлія и ремесла, и себѣ прибыль и обществу пользу приносили. Относительно выбора по городамъ въ разныя должности гражданскія, держаться указовъ нашихъ, неизъемлющихъ тѣхъ, кои имѣютъ къ сему право по званію и состоянію ихъ, безъ различія рода и закона; но при дѣйствіи Магистратовъ и словесныхъ судовъ по городамъ, Кагалы еврейскіе, въ уѣздныхъ городахъ и въ губернскомъ находящіеся, не должны касаться ни до какихъ иныхъ дѣлъ, кромѣ обрядовъ закона и богослуженія ихъ.

4) Что принадлежитъ до выбора дворянства въ разныя земскія должности, въ томъ держаться точной силы узаконеній, изображенныхъ ясно въ жалованной Нашей грамотѣ Россійскому дворянству, по которымъ не иные кто выбираютъ какъ владѣющіе собственностью, а не по закладамъ и другимъ временнымъ владѣніямъ, и которые настоящими вотчинниками почтены быть не могутъ. Впрочемъ, покуда со временемъ дворяне тамошніе, вступая въ службу Нашу, станутъ

достигать чиновъ Россійскихъ по мѣрѣ заслугъ ихъ, избирать изъ тѣхъ, кои при непоколебимой вѣрности, при владѣніи собственностью и при другихъ достоинствахъ имѣли чины Польскіе до вступленія ихъ въ подданство Наше имъ пожалованные.

5) Всѣмъ однако жъ дворянамъ, которые временное имѣютъ владѣніе по надачамъ, закладамъ и арендамъ, равномерно и всѣмъ по договорамъ, на земляхъ помѣщичьихъ или казенныхъ живущимъ, которые могутъ надлежащимъ образомъ доказать благородство свое, дозволить просить общество дворянское о принятіи и вписаніи его въ дворянскую книгу на основаніи жалованной Дворянству грамоты, дабы каждый, имѣя отъ собратій своихъ грамоту, о благородствѣ его свидѣтельствующую, могъ воспользоваться правами, сему достоинству присвоенными, во вступленіи въ службу Нашу и въ приобрѣтеніи имѣнія.

6) При настоящей переписи поселянъ разнаго званія, держаться со всевозможною точностію какъ общихъ Государственныхъ узаконеній, такъ и особенно указа Нашего отъ 3 Маія 1783 года о разныхъ губерніяхъ даннаго, по силѣ коихъ каждый долженъ написанъ быть въ званіи ему свойственномъ и остаться тамъ, гдѣ онъ по ревизіи внесенъ. На основаніи помянутыхъ установленій тѣмъ людямъ которые не бывъ поселены, докажутъ законнымъ образомъ свою свободу, предоставить на волю избрать родъ жизни, какой они заблагоразсудятъ, записавъ ихъ по тому въ надлежащее званіе.

7) Поселянамъ казенныхъ имѣній, не исключая изъ того извѣстныхъ подъ именемъ староствъ, такожъ числящихся за духовными капитулами и монастырями, покуда оныя таковыми останутся, хотя бы они въ арендахъ или другихъ временныхъ владѣніяхъ у частныхъ людей находились, имѣть участіе въ выборѣ сельскихъ Засѣдателей въ Верхнюю и Нижнія Расправы, въ коихъ имъ по су-

ду быть вѣдомымъ, то же и въ Нижніе Земскіе Суды, сходственно тому, какъ по Учрежденіямъ Нашимъ положено.

8) Всѣ сіи предписанія долженству- ютъ простираться и на всѣ земли и об- ласти, отъ Польши къ Имперіи Нашей возвращенныя, чего ради вы въ предле- жащемъ вамъ и другихъ губерній откры- тіи, оными руководствоваться имѣете.

Полн. Собр. Зак. № 17327.

№ 27.—1795 г. Мая 3.

Именной, данный правящему должность Мин- скаго, Изъяславскаго и Брацлавскаго Гене- раль-Губернатора, Тутолмину.—О производ- деніи Бургомистрамъ и Ратманамъ жало- ванья изъ городскихъ доходовъ, съ прило- женіемъ штата чинамъ для пограничныхъ дѣлъ.

Утвердивъ штатъ Минской губерніи, сообразно другимъ таковымъ же сочинен- нымъ, въ дополненіе того признали Мы за благо: 1) пожалованныя указомъ На- шимъ отъ 28 Іюня 1794 года прибавоч- ныя къ окладамъ деньги оберъ-офице- рамъ и нижнимъ чинамъ, производить и штатнымъ командамъ противу гарнизо- новъ. 2) Хотя засѣдателямъ мѣщанскимъ Губернскаго Магистрата, такожъ Бурго- мистрамъ и Ратманамъ городскихъ Ма- гистратовъ положены оклады въ штатѣ; но какъ рескриптомъ Нашимъ, сего же дня вамъ даннымъ, да и вообще Городо- вымъ положеніемъ присвоены городамъ не малые доходы на ихъ публичныя на- добности, для того, по примѣру прочихъ Россійскихъ городовъ, жалованье помя- нутые чины имѣютъ получать вообще изъ

тѣхъ доходовъ; впрочемъ въ которыхъ го- родахъ быть Магистратамъ и гдѣ только Ратушамъ, зависѣть будетъ отъ усмотрѣ- нія вашего по числу городскихъ жителей, и ихъ торгамъ и промысламъ. 3) Тамо- женный Совѣтникъ хотя и не положенъ нынѣ въ штатѣ Минскаго Намѣстничества, но сіе учинено въ разсужденіи предле- жащаго устройства сей части и перево- ду прежнихъ Таможенъ еще неисполнен- наго; когда же все оное дѣйство возъ- имѣетъ и Губернія Минская престанетъ быть пограничною, въ то время сія Та- моженная Экспедиція упразднена быть долженствуетъ. 4) Въ уваженіи новости того края и большихъ предъ прочими заботъ въ преобразованіи тамошняго прав- ленія и приведеніи его въ надлежащее устройство, прибавить на четыре года по 14500 рублей на каждый, въ распо- ряженіе ваше, для прибавочныхъ чиновъ и служителей, такожъ и на нужные рас- ходы, съ тѣмъ, чтобъ въ оныхъ данъ былъ подробный отчетъ, и чтобъ въ те- ченіи сихъ 4-хъ лѣтъ приложили вы ста- раніе сократить издержки, обращая уже съ того времени въ штатномъ положеніи. 5) Для пограничныхъ дѣлъ, разумѣя во- обще по губерніямъ, вами нынѣ управля- емымъ, прилагается при семъ штатъ по- требнымъ для нихъ чинамъ, сообразный другихъ таковыхъ же намѣстничествъ. Что же касается до пограничныхъ Ком- миссій по сосѣдству, о томъ въ свое вре- мя послѣдуетъ Наше повелѣніе.

Къ № 17494. Августа 8. Штаты На- мѣстничествъ Виленскаго и Слонимскаго.

При семъ № помѣщенъ:

Общій сводъ штатовъ Намѣстничествъ и губерній въ царствованіе Государыни Императрицы Екатерины II. Постанов- ленныхъ, въ слѣдующихъ таблицахъ:

Т а б л и ц а I.

Общій штатъ Генераль-Губернаторскому Правленію.

З в а н і е ч и н о в ъ.	О к л а д ы.			Число людей въ губерніи, неимѣющ. Генераль-Губерн. по причислен. къ друг. Намѣстнич. по I и II разряду.
	1 Разряда.		2 Разряда.	
	Число людей.	Жалованье одному.		
Рубли.		Рубли.		
Государевъ Намѣстникъ или Генераль-Губернаторъ	1	—	—	1
Сверхъ жалованья по чину имѣеть на столъ	—	6000	6000	
При немъ				
Адъютантовъ	2	200	300	
Секретарь II класса	1	250	450	
Правитель или Губернаторъ	1	1800	2250	2
Ему-же на столъ въ каждомъ изъ 17 Намѣстничествъ означенныхъ въ примѣчаніи къ таблицѣ VI, по 600 душъ, а во всѣхъ прочихъ, исключая Полоцкаго, денежные оклады, въ слѣдствіе особыхъ Высочайшихъ повелѣній, по	—	1200	1800	
Совѣтниковъ 6 класса	2	600	750	
И т о г о	7	9650	12600	3

Поли. Собр. Зак. № 17328.

№ 28.—1795 г. Маія 8.

Именной, данный правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Туголмину.—О правилахъ отдачи секвестрованныхъ имѣній Польскимъ владѣльцамъ, участвовавшимъ въ происшедшемъ бунтѣ и прикосновеннымъ къ оному.

По разсмотрѣніи внесенныхъ Намъ вѣдомостей объ имѣніяхъ въ Губерніяхъ Минской, Изяславской и Брацлавской,

также въ частяхъ, отъ оныхъ къ другимъ смежнымъ Намѣстничествамъ отдѣленныхъ, взятыхъ въ секвестръ по указу Нашему, по случаю послѣдняго въ Польшѣ мятежа, то же такъ именуемыхъ *Позуитскія*, и другихъ, повелѣваемъ: 1) Имѣнія, принадлежавшія такимъ изъ Поляковъ, которые, учинивъ присягу въ вѣрномъ Намъ подданствѣ, приняли участіе въ помянутомъ бунтѣ, и тѣмъ оказались клятвопреступниками и нарушителями подданической вѣрности, причислить къ

прочимъ казеннымъ. 2) Явившихся по учиненному вами въ свое время позыву до 1-го Генваря сего года, въ области Наши допустить ко владѣнію собственными ихъ имѣніями, буде они въ бунтѣ не участвовали, и имянъ ихъ въ подпискахъ возмутительныхъ актовъ не окажется, съ тѣмъ, чтобъ они остались внутри предѣловъ Россійской Имперіи, на основаніи, какъ ниже въ третьемъ отдѣленіи сказано: относительно жъ староствъ, какъ указъ Нашъ объ оставленіи оныхъ за пребывающими въ непоколебимой вѣрности состоялся въ отсутствіи ихъ, сила его на таковыхъ отлучныхъ и простирается не можетъ; по чему и таковыя староства причислить къ казеннымъ, кромѣ тѣхъ, о коихъ даны вамъ особые Наши указы. 3) Такимъ, которые по учиненнымъ вами позывамъ не явились Генваря по 1 число сего года, дать знать, что они уже не могутъ быть впредь допущены въ число подданныхъ Нашихъ, и для того должны въ теченіи одного года и шести недѣль продать свои собственныя недвижимыя имѣнія Нашимъ подданнымъ, и по заплатѣ сверхъ установленной при продажѣ пошлины десятой доли съ вывозимаго капитала, властны сии капиталы обратить, кто куда заблагоразсудитъ; въ случаѣ же пропущенія означеннаго срока, подвергаются имѣніе свое взять въ казну; относительно же староствъ, за ними бывшихъ, оныя подлежатъ отбору, сходно, какъ выше въ третьемъ отдѣленіи изображено; при чемъ и собственныя таковыхъ имѣній должны оставаться по прежнему въ казенномъ присмотрѣ до продажи ихъ, при которой уже собранные доходы отданы будутъ продавцу или покупщику, какъ они между собою согласятся. 4) У кого изъ преступниковъ находятся имѣнія невинныхъ людей въ закладѣ по займамъ оныя хотя и вступятъ въ казну, но право выкупа предоставить прямому помѣщику на законномъ основаніи, а взаимно, буде и сихъ преступниковъ имѣнія обрѣтаются

въ закладѣ другихъ невинныхъ людей, казна предохранить свое право къ выкупу онаго. 5. Имѣнія, называемыя *Позежитскія*, частнымъ людямъ по продажѣ доставшіяся, подлежатъ вышеозначеннымъ распоряженіямъ, смотря, на какомъ основаніи онѣ пріобрѣтены; но что касается до деревень, земель и угодій, принадлежавшихъ иновѣрнымъ духовнымъ въ сихъ Губерніяхъ, изъ нихъ, какъ поступить съ капитулами и монастырями, которые остались за чертою границы, тогда положенной, вы имѣете предписанія въ первоначальномъ Рескриптѣ, покойному Генералу Графу Кречетникову отъ Насъ данномъ; равнымъ образомъ и отъ учинившихся праздными Архіерейскихъ домовъ или капитулъ Римскаго и Уніатскаго исповѣданія, или тѣхъ, которые впредь вакантными сдѣлаются, или же коихъ начальники внѣ предѣловъ Россійскихъ находятся, отобравъ, причислить въ казну, оставляя прочія при наличныхъ нынѣ Архіереяхъ въ вѣрности неподозрительныхъ и при монастыряхъ, до будущаго впредь вообще по церковнымъ дѣламъ устройства. 6) На семъ основаніи представить Намъ немедленно вѣдомости объ имѣніяхъ, дѣйствительно въ казну уже поступающихъ, и другія о тѣхъ, кои во владѣніе частныхъ людей возвратить слѣдуетъ, означая, которыя именно за невозвращеніемъ помѣщиковъ по позыву продать они должны.

Полн. Собр. Зак. № 17329.

№ 29.—1795 г. Мая 16.

Манифестъ правящаго должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмина.—О присягѣ жителей сихъ губерній на вѣрность подданства.

Ея Императорскаго Величества, Всемилостивѣйшей Государыни моей Генераль-Поручикъ, Сенаторъ, Главноуправ-

ляющихъ Губерніями: Минскою, Изяславскою и Брацлавскою, и орденовъ Святаго Князя Александра Невскаго, Св. Равноапостольскаго Князя Владиміра 1-й степени, Св. Великомученика и Побѣдоносца Георгія и Великокняжескаго Голстинскаго Св. Анны Кавалеръ, я Тимофѣй Тутолминъ, во исполненіе Высочайшей воли моеѣ Всемиловѣйшей Государыни, Императрицы Всероссійской объявляю всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ, что Ея Императорское Величество соизволяетъ изъ объятыхъ войсками Ея областей, по укрощеніи бывшаго въ нихъ всеобщаго мятежа, присоединить къ Имперіи Своей на вѣчные времена нижеозначенныя земли къ Губерніямъ, мѣстнѣйшимъ, прилеглымъ, для насажденія въ нихъ порядка и правосудія способомъ введенія въ оныя благоустроеннаго правленія, а именно: начиная отъ прежнихъ съ Россіею предѣловъ Галиціи, вдоль по старой границѣ Австрійскихъ владѣній до рѣки Буга и далѣе внизъ, по теченію ея до Литовскихъ рубежей, замыкающихъ въ себѣ всю остальную часть Волынскаго и часть Хелмскаго Воеводства, лежація на правомъ берегу Буга, такимъ образомъ, что всѣ сіи земли, города и округа съ частями воеводствъ Бѣльскаго и Русскаго отнынѣ навсегда имѣютъ состоять подъ Скипетромъ Россійской Державы; жители же сихъ земель и владѣльцы всякаго рода, пола, возраста и состоянія въ вѣчномъ подданствѣ онаго.

Чего ради имѣю я точное Высочайшее Ея Императорскаго Величества повелѣніе, торжественно объявить собственнымъ Ея Величества Священнымъ именемъ и словомъ всѣмъ новымъ ея подданнымъ, что сопричитаются они ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои изданнымъ по волѣ Ея Императорскаго Величества въ 27 день Марта 1793 года Манифестомъ, Высочайше пожалованы были возвращеннымъ тогда отъ Польши областямъ, и именно:

1) Что Всемиловѣйшая Государыня изволить не только всѣхъ ихъ подтверждать при совершенной и ничѣмъ не ограниченной свободѣ въ публичномъ отправленіи ихъ вѣры, также при законномъ cadaго владѣніи и имуществѣ, но и всѣхъ и cadaго награждать отнынѣ въ полной мѣрѣ и безъ всякаго изъятія, всѣми тѣми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданные Ея пользуются, такъ, что каждое состояніе изъ жителей присоединенныхъ земель вступаетъ съ самаго дня сего во всѣ, оному свойственныя, выгоды по всему пространству Имперіи Россійской.

2) Всѣ и каждый изъ сихъ обитателей новоприсоединяемыхъ нынѣ земель, начиная отъ знатнѣйшаго Дворянства, чиновниковъ и до послѣдняго, кому надлежитъ, имѣютъ учинить въ теченіи одного мѣсяца торжественную присягу въ вѣрности подданства Ея Императорскому Величеству и Высочайшимъ Ея Преемникамъ, при свидѣтельствѣ опредѣленныхъ отъ меня къ тому чиновниковъ. Если же кто изъ Дворянства и изъ другаго состоянія владѣющій недвижимымъ имѣніемъ не захочетъ присягать, тому дозволяется на продажу недвижимаго имѣнія своего и добровольный выѣздъ внѣ границъ трехъ-мѣсячный срокъ, по прошествіи котораго все остающееся имѣніе его секвестровано и въ казну взято быть имѣетъ.

3) Духовенство вышнее и нижнее долженствуетъ подать собою первый въ учиненіи присяги примѣръ, и въ повседневномъ Господу Богу публичномъ приношеніи молитвъ о здравіи Ея Императорскаго Величества, Всемиловѣйшей Государыни и Вселюбезнѣйшаго Ея Сына и Наслѣдника, Цесаревича, Великаго Князя Павла Петровича и всего Высочайшаго Императорскаго Дома, по тѣмъ формамъ, которыя имъ для сего употребленія даны будутъ.

4) Доколѣ порядокъ правленія, вводимый по Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества Учрежденіямъ, будетъ

и на сіи Области распространенъ ко благу оныхъ, о чемъ имѣю я уже отъ Ея Величества точное повелѣніе, судъ и расправа въ присоединенныхъ нынѣ Воеводствахъ и повѣтахъ, да будутъ продолжаемы въ настоящихъ ихъ мѣстахъ Именемъ и властію Ея Императорскаго Величества, съ наблюденіемъ правосудія и порядка.

5) Въ заключеніе сего я присовокупляю по Высочайшей Ея Императорскаго Величества волѣ, что всѣ войска Ея, яко въ своей землѣ уже расположенныя, наблюдать будутъ строжайшую военную дисциплину; а потому ни вступленіе ихъ въ разныя мѣста, ниже самая перемѣна правленія не долженствуютъ никому и ни мало препятствовать въ покойномъ и безопасномъ домостроительствѣ, промыслахъ и торгахъ.

Сей Манифестъ имѣетъ быть *) числа *) сего 1795 года во всѣхъ церквахъ прочтенъ, въ городскія книги записанъ и въ надлежащихъ мѣстахъ прибитъ для всенароднаго свѣдѣнія. Данъ по Всевысочайшей волѣ Ея Императорскаго Величества, моею Всемиловитѣйшей Государыни, за подписаніемъ руки моею и съ приложеніемъ герба моего печати.

Полн. Собр. Зак. № 17332.

№ 30.—1795 г. Іюня 20.

Именной, данный Генераль-Прокурору.—О наказаніи участвовавшихъ въ Польскомъ мятежѣ.

По случаю возникшаго въ Польшѣ мятежа принятыми отъ Насъ благоуспѣшно мѣрами въ краткое время совершенно низложеннаго, оказались участниками въ ономъ многіе изъ новыхъ подданныхъ Нашихъ, обитателей древнихъ Россій-

скихъ областей къ Имперіи Нашей возвращенныхъ. Они бывъ возжигаемы буйственнымъ духомъ безначалія и врагами всякаго порядка, приступили къ ненавистному и злодѣйскому предпріятію, которое учинило ихъ противу Насъ и Государства Нашего клятвопреступниками и бунтовщиками. Для изысканія виновныхъ въ сихъ дѣяніяхъ, учреждена была по повелѣнію Нашему особая въ Смоленскѣ Коммиссія, которая производя надлежащее по законамъ изслѣдованіе внесла намъ экстракты съ своими мнѣніями. По разсмотрѣніи оныхъ, такъ какъ и приговоры произнесеннаго отъ особъ нарочно отъ насъ къ тому опредѣленныхъ видимъ, что строгость законами установленная подвергаетъ виновныхъ въ такомъ злодѣяніи неизбѣжной смертной казни; Мы однакожъ по сродному Намъ милосердію и челоуколюбію восхотѣли и сихъ преступниковъ жребій облегчить, избавляя ихъ отъ приговореннаго тяжкаго и ими справедливо заслуженнаго наказанія, а вмѣсто того повелѣваемъ учинить слѣдующее:

1) Изъ тѣхъ, кои, наруша присягу на вѣрное намъ подданство, самымъ дѣломъ и лично участвовали въ произведеніи мятежа и бунта и въ томъ явно изобличены, Овручскаго монастыря Аббата Іозефата Охоцкаго сослать въ Пелымъ; Житомирскаго регента Михайла Бернацкаго въ Якутскъ; Пробоца Коростышевскаго, Іосифа Куликовскаго въ Тобольскъ; Олескаго Капитанъ-Исправника Яна Охотскаго въ Нерчинскъ; отставнаго Поручика Якова Павшу въ Селенгинскъ; Игнатія Дзяминскаго, шефа полку сего имени, въ Березовъ; бывшаго полного литовскаго стражника Ивана Оскирку, Житомирскаго градскаго Судью Андрея Дубровскаго, шляхтича Томаша Вишомирскаго, Доминиканскаго монастыря ксенза Леопольда Булгака, бывшаго Пинской бригады поручика, объявившаго потомъ себя Бригадиромъ, Іосифа Копеца, шляхтича Матвѣя Родевича, Подполковника

*) Въ подлинникѣ пропускъ для числа и мѣсяца.

Оадѣя Городенскаго, Подполковника Яна Зенковича, и шляхтича Іосифа Алхимовича разослать въ самые отдаленнѣйшіе Сибирскіе города; бывшаго Надворнаго Литовскаго Маршала Станислава Салтана, по единственному уваженію на старость его, сослать на житье въ Казань.

2) Оказавшихся въ нарушеніи присяги и изобличенныхъ равномѣрно съ первыми въ измѣнѣ, но лично только не бывшихъ съ ними въ содѣйствіи, Настоятеля Доминиканскаго монастыря Томаша Силича, Ксенза Католицкаго Базиля Салмановича, бывшаго Землянскаго Судью Іуліана Піонтковскаго, Остроградовицкаго Исправника Іосифа Богутскаго, шляхтича Михаила Дорожинскаго, бывшаго Овруцкаго Подкомарія Тадеуша Немирича и Шамбеляна Тадеуша Павшу разослать по городамъ Тобольской и Иркутской Губерніи, или въ таковыя же отдаленныя Архангельскаго Намѣстничества и Устюжской области.

3) Обличенныхъ въ знаніи предпріятій злонамѣренныхъ и объ оныхъ по долгу присяги и вѣрности недоносившихъ Правительству шляхтичей Антона Прибору, Винцентія Обуявича, Юстина Мачеловича, пограничной Казаровицкой Таможни надзирателя шляхтича Петра Орловскаго, Генеральнаго Намѣстника Епископа Кіевскаго Михайла Полоцкаго, Любельскаго градскаго Судью Андрея Янчинскаго, Любецкаго старосту Іосифа Богуща, бывшаго Подстоля Новогородскаго Іосифа Хоржевскаго и управителя Аббата Ахоцкаго Ксаверія Яконовскаго, отправить на житье въ Губерніи: Вятскую, Симбирскую, Казанскую и Пензенскую.

4) Уніатскихъ Житомирскаго попа Петра Ольшевскаго и Офиціала Острожскаго и Луцкаго Іоанна Подчуженскаго, обвиненныхъ въ дерзкомъ ослушаніи законной власти и въ неповиновеніи повелѣній Правительства, яко начинщиковъ новаго возмущенія, послать на житье Новгородско-Сѣверской Губерніи въ уѣздный городъ Коропъ.

5) Шляхтича Іозефа Тераевича за убійство одного Россійскаго драгуна, въ чемъ самъ признался, по лишеніи Шляхетскаго достоинства сослать вѣчно въ каторжную работу.

6) Овруцкаго земскаго Судью Антона Вечфинскаго, шляхтича Степана Гедимины и шляхтича Юрія Рутскаго, вмѣня имъ въ наказаніе долговременное подѣ стражею содержаніе, освободя на поруки, отпустить въ ихъ дома.

7) Изъ числа тѣхъ, которые хотя не присягали Намъ на вѣрность, но признаны врагами своего отечества произведеніемъ въ ономъ мятежа и бунта и вредныхъ во всякомъ обществѣ приверженностію ихъ къ ненавистнымъ правиламъ изверговъ Французскихъ, Польской службы Генераль-Маіора Графа Карла Моравскаго, назначеннаго повѣтовымъ Генераль-Маіоромъ Іозефа Селдиковского, мѣстечка Ополина приходнаго пона, Канонника Плоцкаго Матеуша Гутовскаго, Полковника Степана Грабовскаго, Шамбеляна Цесарія Саваневскаго, шляхтича Іозефа Козела, Маіора Адама Нелепеца и Подполковника Феликса Собецакаго, разослать по городамъ Уженской области.

8) Шамбеляна Фуліента Каменскаго, конюшаго Адама Каменскаго, Антонія Туровича, Кармелитскаго ордена Ксенза Мавриція Валевица, Капитана Яна Валицкаго, Польской службы Капитановъ: Бенедикта Цоланта, Петра Клячковскаго, Матвѣя Гавлязинскаго, Поручиковъ Іозефа Горновскаго, Никодима Михайловскаго, шляхтича Матеуша Реута, Литовской Артиллеріи Поручика Якова Роделя, Полковника Грабовскаго, Адъютанта Антона Даревскаго и шляхтича Теодора Кроковскаго, разослать въ Губерніи Орловскую, Рязанскую и Тамбовскую для житья по городамъ, не на большихъ дорогахъ лежащимъ.

9) Литовской Гвардіи Шефа Игнатія Тизенгаузена и съ нимъ той же Гвардіи Маіора Владислава Дашкевича, Капитановъ: Игнатія Еленскаго, Игнатія Зе-

менскаго, Антона Гиша, Поручиковъ: Ержея Невенгловскаго и Николая Рудинскаго, въ уваженіе ходатайства за нихъ бывшаго Воеводы Брацлавскаго Михайла Коссаковскаго, освободить на его поруки.

10) Виленскаго Прелата Ксаверія Михайла Богуша, шляхтича Іозефа Ляховскаго, Ошмянскаго Судоваго писаря Яна Витуанскаго, мѣстечка Сморгони мѣщанина Михайла Куницкаго, Пунскаго старосту Михайла Бржостовскаго, Подстоля Адама Вержейскаго, Столовицкаго Маршалка Михайла Радишевскаго, Адвоката Игнатія Грабовскаго, Литовской Артиллеріи Маіора Николая Спенебергера, Шамбеляна Іеронима Грабовскаго, шляхтичей Андрея Дунбровскаго, Винцентія Лазоревича, Степана Сороку и Станислава Любовича освободить на поруки, которые бы за будущее ихъ поведеніе отвѣтствовать обязались.

11) Находящихся при сихъ преступникахъ служителей ихъ, яко невинныхъ, отпустить свободно, куда кто пожелаетъ.

12) Исполненіе всего вышеписаннаго, возлагаемъ на васъ, съ тѣмъ, дабы увѣдомили, кого слѣдуетъ, что тѣ, которые признаны въ семь дѣлъ невинными и освобождены, могутъ допущены быть по прежнему до владенія ихъ имѣній, если оныя, въ продолженіе надъ ними слѣдствія, секвестрованы были.

Полн. Собр. Зак. № 17345.

№ 31.—1795 г. Іюля 18.

Именной, данный Генераль-Прокурору.—О приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правленія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Сената Департаментъ.

Графъ Александръ Николаевичъ! Въ слѣдствіе полученныхъ здѣсь донесеній объ открытіи Верховнаго Литовскаго Правленія, не считаемъ нужнымъ до

времени обнародовать о томъ повсемѣстно, поелику не послѣдовало еще окончательнаго распоряженія о новоприсоединяемыхъ къ Имперіи Нашей Польскихъ земляхъ и устанавливаемый нынѣ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ порядокъ управленія, есть токмо предварительный, а не на единообразномъ съ другими Губерніями основаніи. Впрочемъ предложите Сенату о приниманіи приходящихъ изъ Верховнаго Литовскаго Правленія рапортовъ и о вѣденіи переносимыхъ оттуда по апелляціи дѣлъ въ 3 Департаментъ, такъ какъ въ ономъ разсматриваются и рѣшаются подобныя дѣла и другихъ приобрѣтенныхъ отъ Польши областей. Равномѣрно дайте знать отъ себя всѣмъ Генераль-Губернаторамъ и правящимъ ту должность, а гдѣ оныхъ нѣтъ, Губернаторамъ, чтобъ они по отзывамъ и сношеніямъ отъ Литовскаго Генераль-Губернатора Князя Рѣпина или отъ опредѣленнаго въ должность Губернатора Генераль-Маіора Графа Панина, или же отъ Верховнаго Литовскаго Правленія сообразно съ законами, дѣлали надлежащее удовлетвореніе и съ ними имѣли переписку.

Полн. Собр. Зак. № 17359.

№ 32.—1795 г. Іюля 26.

Сенатскій. О выдачѣ третнаго жалованья не въ зачетъ перемѣщаемымъ въ новопріобрѣтенныя Губерніи: Минскую, Изъяславскую и Бряцлавскую, чинамъ и канцелярскимъ служителямъ.

Правительствующему Сенату Г. Оберъ-Прокуроръ и кавалеръ Мухановъ, отъ имени Г. Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Генераль-Прокурора и кавалера Графа Александра Николаевича Самойлова, предложилъ полученное имъ Г-мъ Дѣйствительнымъ Тайнымъ Совѣтникомъ и кавалеромъ отъ правящаго должность

Генераль-Губернатора Минскаго, Волынскаго, Бряцлавскаго и Подольскаго, Г-на Генераль-Поручика, Сенатора и кавалера Тимоѣя Ивановича Тутолмина, отношеніе, въ которомъ объясняя, что по увѣдомленію Минскаго Губернатора, Г-на Генераль-Маіора и кавалера Неплюева, въ отправленіи къ мѣстамъ заимствуемыхъ изъ сосѣдственныхъ Губерній по указу Сената канцелярскихъ служителей, затрудняются Правители сопредѣльныхъ Намѣстничествъ по пеназначенію потребной на проѣздъ ихъ суммы, просилъ онъ Г. Генераль-Поручикъ и кавалеръ исходатайствовать отъ Сената предписаніе Казеннымъ Палатамъ: Полоцкой, Могилевской, Черниговской, Кіевской и Новгородско-Сѣверской, а также и прочихъ Губерній, откуда приказные чины добровольно возжелаютъ служить въ новыхъ Всевысочайше ввѣренныхъ управленію его Губерніяхъ, о выдачѣ таковымъ отправляющимся къ мѣстамъ Всемиловѣйше даруемаго на проѣздъ по Высочайшему Ея Императорскаго Величества Именному указу отъ 13 Апрѣля 1793 года третнаго не въ зачетъ жалованья. Правительствующій Сенатъ Приказали: какъ Именнымъ Ея Императорскаго Величества Высочайшимъ указомъ отъ 13 Апрѣля 1793 года повелѣно, Присутственные мѣста въ вышеписанныхъ Губерніяхъ наполнить отъ Герольдіи чиновниками обыкновеннымъ порядкомъ, а равно и канцелярскими служителями, ежели оныхъ будетъ недостаточно, изъ трехъ Малороссійскихъ, Тульской, Калужской, Бѣлорусскихъ и прочихъ Губерній; всѣмъ же нынѣ опредѣляемымъ къ мѣстамъ въ помянутыя вновь пріобрѣтенныя Губерніи чинамъ и отъ нихъ отдѣленные округа, во уваженіе неближняго ихъ туда переѣзда, Всемиловѣйше пожаловано третное жалованье не въ зачетъ по ихъ окладамъ: то на основаніи сего Высочайшаго повелѣнія, предписать всѣмъ Намѣстническимъ Правленіямъ и Казеннымъ Пала-

тамъ, чтобы тѣмъ канцелярскимъ служителямъ, которые по собственному ихъ желанію въ помянутыя новопріобрѣтенныя Губерніи опредѣляемы будутъ, правящимъ тамъ должность Генераль-Губернатора, Г-мъ Генераль-Поручикомъ, Сенаторомъ и кавалеромъ Тимоѣемъ Ивановичемъ Тутолминымъ, выдаваемо было на проѣздъ вышеписанное Всемиловѣйше жалованье не въ зачетъ за третъ жалованье отъ Казенныхъ Палатъ тѣхъ Губерній, откуда кто перемѣщаемъ будетъ, однако не иначе, какъ по полученіи въ тамошнія Намѣстническія Правленія отъ помянутаго Г-на Генераль-Поручика и кавалера Тутолмина надлежащаго удостовѣренія какъ о подлинности такового перемѣщенія, такъ и о количествѣ назначаемого имъ жалованья; Намѣстническимъ же Правленіямъ, увольняя таковыхъ, сообщать о выдачѣ слѣдующаго имъ жалованья въ тамошнія Казенныя Палаты. Но вышеписанную выдачу не въ зачетъ третнаго жалованья производить по означенному Именному Ея Императорскаго Величества указу тѣмъ только чинамъ и служителямъ, въ показанныя Губерніи опредѣляемымъ, кои при начальномъ устроеніи оныхъ по новому образу управленія на первыя по штатамъ ихъ мѣста опредѣляемы будутъ; а которые чины и служители поступать станутъ послѣ на тѣ же мѣста, когда оныя упразднятся увольненіемъ или другими какими случаями первоопредѣленныхъ, таковымъ выдавать третнаго жалованья не въ зачетъ не слѣдуетъ. Назначеніе же потребныхъ на то суммъ изъ доходовъ, Остаточнымъ Казначействамъ принадлежащихъ, предоставить Экспедиціи о государственныхъ доходахъ.

Полн. Собр. Зак. № 17363.

№ 33.—1795 г. Юля 31.

Именной, данный Сенату.—О правилахъ продовольствія солью приобрѣтенныхъ отъ Польши Губерній: Минской, Волынской, Подольской, Брацлавской и Литовской.

Разсмотрѣвъ донесеніе правящаго должностъ Генераль-Губернатора Минскаго, Волынскаго, Подольскаго и Брацлавскаго Тутолмина, учиненное имъ во исполненіе данныхъ отъ Насъ повелѣній, относительно собранія всѣхъ нужныхъ свѣдѣній о разныхъ сортахъ соли, каковою довольствуются, и въ какую цѣну въ которыхъ мѣстахъ обходится она въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, присоединивъ къ сему по тому же предмету представленія Нашего Литовскаго Генераль-Губернатора Князя Рѣпина, и сообразивъ все оное съ нуждами, требующими заведенія достаточныхъ запасовъ сей вещи, первой необходимости для продовольствія народнаго, съ способами извлеченія соли изъ собственныхъ предѣловъ Нашихъ, и съ возможностями въ перевозкѣ и въ доставленіи потребнаго количества оной къ опредѣляемымъ для запасовъ мѣстамъ, за благо признали Мы повелѣть:

1) Вольная продажа соли, въ тѣхъ губерніяхъ донынѣ производимая, не только не воспрещается, но поощряема и и ободряема быть должна; ибо чѣмъ болѣе торгъ оною распространится, тѣмъ болѣе казна обрящетъ выгодъ своихъ; народъ въ продовольствіе свое получать будетъ соль нижею цѣною, да и недостатки повсюду и на всякой случай чрезъ то отвращены будутъ.

2) Но дабы въ достиженіи сего желаемого положенія, учрежденныя Губернскія начальства обнадежены быть могли, что народное продовольствіе солью обезпечено будетъ, а при томъ, чтобы дать вѣдущіе способы и къ распространенію употребленія собственныхъ Нашихъ со-

лей въ замѣнѣ иностранныхъ, учредить запасы казенной соли въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской въ количествѣ 800000 пудъ, равняющемся по числу тамо живущихъ обитателей съ полугодовою пропорціею; и дабы заведеніемъ и наполненіемъ такихъ запасныхъ магазиновъ сугубой достигнуть пользы въ отношеніи къ прибыли казенной и къ выгодамъ обитателей тѣхъ странъ, учрежденіемъ умѣренной и по возможности равной на соль цѣны, то:

3) Для пониженія цѣнъ солямъ, отъ вольныхъ промышленниковъ продаваемымъ, на случай возвышенія оныхъ, и для доставленія градскимъ и сельскимъ поселянамъ способа въ снабженіи себя оною въ ближайшемъ по возможности разстояніи, избравъ къ тому удобныя мѣста, опредѣляемъ учредить соляные запасные магазины, по Губерніи Минской: 1) въ Борисовѣ, на судоходной рѣкѣ Березинѣ, 80000 пудъ по пропорціи для округъ Борисовской, Виленской, Поставской, Докшицкой и Дзисненской. 2) въ Старобинѣ, на судоходной рѣкѣ Случѣ 40000 пудъ по пропорціи для уѣздовъ Слуцкаго и Несвижскаго. 3) Въ мѣстечкѣ Пуховичахъ на судоходной рѣкѣ Свислочѣ 31000 пудъ, по пропорціи для округъ Игуменской и Минской. 4) Въ Бобруйскѣ собственно для своего уѣзда по пропорціи 30000 пудъ. 5) Въ Мозырѣ для его уѣзда по пропорціи 14000 пудъ. 6) Въ Пинскѣ для тамошней округи по пропорціи 17000 пудъ; и 7) Въ Давыдгородкѣ для своего уѣзда по пропорціи 12000 пудъ, и того по Минской Губерніи 207000 пудъ. По Губерніи Волынской: 1) Въ селѣ Губковѣ при судоходной рѣкѣ Случѣ, 62000 пудъ, по пропорціи для уѣздовъ Новоградаволынскаго, Острожскаго, Заславскаго и Лабунскаго. 2) Въ селѣ Бешевичахъ при рѣкѣ Тетеревѣ 62000 пудъ по пропорціи для округъ: Радомышлской, Овручской, Житомирской и Чудновской. 3) Въ мѣстечкѣ

Деражнѣ на рѣкѣ Горынѣ 62000 пудъ, для округъ Ровенской, Луцкой, Влодимиржской и Ковельской. 4) Въ Домбровицахъ для своего уѣзда по пропорціи 16000 пудъ; а во всѣхъ по Губерніи Волынской 202000 пудовъ. По Подольской Губерніи: 1) Въ мѣстечкѣ Ушицѣ при рѣкѣ Днѣстрѣ, для округъ: Ушицкой, Зинковской, Грудекской, Проскуровской, Литичевской, Вербовецкой, Староконстантиновской, Базилійской, Ямпольской, Кршеменецкой и Дубенской по пропорціи 170000 пудъ. 2) Въ Жванцѣ для Каменецъ-Подольскаго уѣзда по пропорціи 16000 пудъ, и того по Подольской губерніи 186000 пудъ. По Брацлавской Губерніи: 1) Въ городѣ Ямполѣ на Днѣстрѣ съ запасомъ 190000 пудъ, для округъ: Ямпольской, Брацлавской, Гайсинской, Бершадской, Тульчинской, Липовецкой, Пятигорской, Сквирской, Махновской, Литинской, Хмельницкой и Винницкой; и 2) въ Могилевѣ, что на Днѣстрѣ, для своего уѣзда, по пропорціи 15000 пудъ; и того по Брацлавской Губерніи 205000 пудъ, а во всѣхъ четырехъ Губерніяхъ 800000 пудъ.

4) Въ отвращеніе недостатка солей въ Литвѣ, соображая количество иностранныхъ солей, привозимое въ предшествовавшіе годы, съ нужною пропорціею для продовольствія пароднаго по числу жителей, тамо обитающихъ, и по причинамъ, во 2 и 3 статьѣ описаннымъ, главный для Литовской Губерніи магазинъ учредить въ Пинскѣ для 600000 пудовъ соли.

5) Заведеніе и наполненіе, какъ сего запаснаго магазина, такъ и учреждаемыхъ по губерніямъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, возлагаемыхъ на попеченіе правящаго должность Генераль-Губернатора тѣхъ губерній Тутолмина, и на тамошнія Казенныя Палаты, коихъ долгъ будетъ рачительное храненіе пользы казенныхъ, поступаая въ семъ случаѣ по точной силѣ изданныхъ отъ Насъ узаконеній, и въ особенности Уста-

ва о соли, изданнаго въ 16 день Іюня 1781 года. Развозку же соли изъ запаснаго для Литвы магазина, въ Пинскѣ учреждаемаго, въ тѣ мѣста Литовской Губерніи, которыя удобнѣйшими признаны будутъ, или же гдѣ наиболѣе нужды въ соли окажется, возлагаемъ на тамошняго Генераль-Губернатора Князя Репнина.

6) Основанные главные запасные магазины соли Нашимъ Генераль-Фельдцейхмейстеромъ Графомъ Зубовымъ въ Губерніяхъ ему порученныхъ, въ Одессѣ и въ Овидіополѣ въ числѣ 2000000 пудовъ, снабжать могутъ учреждаемые запасы для Днѣстровской части, Брацлавской и Подольской Губерній. Заводимые въ Вознесенскѣ въ числѣ 1,000,000 пудовъ для живущихъ по Бугу въ Вознесенской и Брацлавской, и частию для Волынской Губерній, и нѣкоторыхъ округъ Кіевской и въ Екатеринославскомъ Намѣстничествѣ при Днѣпрѣ, въ числѣ 1000000 пудъ для Волынской, Минской и Литовской Губерній; сверхъ сего и вольные промышленники, снабжая себя тамо покупкою соли, развозить оную будутъ по удобности по тѣмъ мѣстамъ, гдѣ нужда въ оной настоять будетъ, и гдѣ вольная продажа соли законами дозволена.

7) И какъ для единовременнаго наполненія запасныхъ магазиновъ, въ предѣлахъ Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской губерній заводимыхъ, и для ежегоднаго по мѣрѣ расхода дополненія оныхъ, по силѣ 5 статьи сего указа, на Казенныя Палаты тѣхъ Губерній, въ вѣдѣніи коихъ помянутые магазины состоятъ имѣютъ, возлагается за-благовременно пещися, чтобы потребное количество соли въ каждый изъ опредѣленныхъ магазиновъ было доставлено; то и обязанъ правящій должность Генераль-Губернатора всякой разъ сдѣлать надлежащее распоряженіе, изъ котораго магазина Екатеринославскаго и Вознесенскаго Намѣстничествъ, куда и сколько доставить соли, чиня перевозку оной на

счетъ доходовъ тѣхъ Губерній, гдѣ сія соль продаваться имѣеть, и гдѣ уже деньги, за оную выручаемая, поступать будутъ въ доходъ помянутыхъ Губерній; а потому и должны поступать вышесказанныя Казенныя Палаты вести разчетъ съ Екатеринославскою или Вознесенскою, возвращая имъ послѣ каждого отпуска соли деньги по тѣмъ цѣнамъ, по которымъ она дѣйствительно обошлась на доставленіе ея до запасныхъ магазиновъ при Днѣпрѣ въ Екатеринославской Губерніи, въ Вознесенскѣ при Бугѣ, въ Одессу и въ Овидіополь при Днѣстрѣ.

8) Разчисляя, какъ настоящіе цѣны соли во всѣхъ означенныхъ Губерніяхъ, такъ и неравное положеніе и разстояніе ихъ отъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ выемка соли производится, и соображая пользу казенную съ выгодною частныхъ людей, повелѣваемъ изъ вышечисленныхъ запасныхъ магазиновъ въ народное продовольствіе продавать соль нижеслѣдующими цѣнами впредь до указа: въ предѣлахъ Губерніи Литовской по 80 копѣекъ за пудъ, Минской, Волынской по 60 копѣекъ за пудъ, въ Подольской по 55 копѣекъ за пудъ, и въ Брацлавской по 50 копѣекъ за пудъ; не возбраняя впрочемъ вольнымъ промышленникамъ продавать соль и нижними сего цѣнами, лишь бы она была добраго качества, безъ замѣса, и въ пищу человѣческую годная, о чемъ Правительства тамошнія надлежащее наблюденіе принять должны.

Полн. Собр. Зак. № 17366.

№ 34.—1795 г. Сентября 1.

Именной, данный правящему должностъ Генералъ-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Тутолмину.—О позволеніи свободнаго выпуска хлѣба за границу.

Въ слѣдствіе представленія вашего и въ уваженіи на обильный сего лѣта во ввѣренныхъ управленію вашему губер-

ніяхъ урожай хлѣба, выпускъ онаго въ чужіе края Всемиловѣйше дозволяемъ, распространяя таковой выпускъ по всему продолженію границы съ сосѣдними державами. Но при семъ разрѣшеніи повелѣваемъ вамъ принять нужныя мѣры осторожности, дабы какъ провіантскіе для пропитанія войскъ Нашихъ, такъ и уѣздные для обитателей магазины снабжены были потребными запасами.

Полн. Собр. Зак. № 17377.

№ 35.—1795 г. Сентября 6.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генералъ-Губернатору Князю Рѣппину.—О приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ.

Обращая попеченіе Наше о приведеніи въ благоустройство церквей Римско-Католическаго исповѣданія въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, и видя, что Діоцезія Виленская осталась праздною, признали Мы впредь до подробнаго разсмотрѣнія учинить слѣдующія распоряженія: 1) въ городѣ Вильнѣ быть Епископу Римскаго исповѣданія, съ наименованіемъ Епископства Инфляндскаго, заключая въ семъ Епископствѣ всѣ тѣ приходы и монастыри того закона, находящіеся въ предѣлахъ Литовской Губерніи, которые прежде сего подчинены были послѣднему Епископу Виленскому. 2) Управленіе Епархіи Инфляндіи Всемиловѣйше повелѣваемъ поручить Епископу Инфляндскому Коссаковскому, котораго усердіе и приверженность его къ пользамъ Нашимъ приобрѣли особливое Монаршее Наше благоволеніе, опредѣляя на содержаніе его по 4000 рублей изъ доходовъ Литовской Губерніи. 3) Сему Епископу для разсмотрѣнія дѣлъ относящихся до подчиненнаго ему Духовенства и кото-

рыхъ точно принадлежатъ до разбору Духовныхъ мѣстъ, учредить подѣ предѣдательствомъ его Консисторію изъ нѣсколькихъ Канониковъ, на вѣрность Намъ присягнувшихъ и въ приверженности къ Имперіи Нашей неподозрительныхъ, составленную, въ коей, если бы дѣло коснулось до сужденія мірскаго человѣка, требовать отъ Гражданскаго Правительства Депутата для присутствія въ Консисторіи по тому дѣлу: а кто судомъ сей Консисторіи и Епископомъ не доволенъ будетъ, тѣ могутъ приносить жалобы свои въ Нашъ Сенатъ. За симъ 4) Определе- ніе къ монастырямъ Настоятелей и къ приходамъ поповъ и прочихъ Духовныхъ Римской вѣры чиновъ въ Епархіи сей принадлежить ко власти Епископа Инфляндскаго, которому разсмотрѣть о всѣхъ таковыхъ Настоятеляхъ и попахъ, и тѣхъ изъ нихъ оставить, или вновь опредѣ- лить, кои въ подданствѣ Нашемъ утвер- ждены, и кои въ благонамѣренности къ пользамъ Нашимъ окажутся несомнитель- ными, а временно присылаемыхъ изъ-за границы отрѣшати и впредь не терпѣть, запрета пріемъ оныхъ подѣ опасеніемъ мірскаго суда за преступленіе въ неис- полненіи указовъ Верховной власти. 5) Повелѣваемъ вамъ строго наблюдать, на основаніи изданныхъ для всей Имперіи Нашей узаконеній, чтобъ не могли вы- ѣзжать духовные люди въ границы Ве- ликаго Княжества Литовскаго изъ чужихъ предѣловъ, и гдѣ таковыя явятся, отсы- лать подѣ стражею къ тамошнему Граж- данскому Правительству для поступленія съ ними по законамъ; а равнымъ обра- зомъ и тѣхъ, кои безъ дозволенія тако- выхъ принимать будутъ, предавать суду и поступать съ ними по строгости зако- новъ. 6) Предписать, чтобы всѣ монаше- скіе Ордены, завися единственно въ Ве- ликомъ Княжествѣ Литовскомъ отъ Епар- хіальныхъ Епископовъ своихъ и Конси- сторій ихъ, не дерзали навлекать на се- бя зависимость отъ какой-либо Духовной власти, внѣ Имперіи Нашей пребываю-

щей, имѣть предосудительныя общему спокойствію отношенія, или высылать имъ доходы, подѣ опасеніемъ мірскаго суда за преступленіе сего повелѣнія. 7) Отъ Епископа Инфляндскаго и прочихъ Губерніи Литовской истребовать для представленія къ усмотрѣнію Нашему вѣдомости обстоятельныя о всѣхъ мона- стыряхъ тоя церкви, съ означеніемъ, ко- торые изъ нихъ прямо въ богоугодныхъ и обществу полезныхъ упражненіяхъ об- ращаются, разумѣя просвѣщеніе юноше- ства въ истинномъ почитаніи Творца и въ повиновеніи постановленной отъ него Верховной Власти заключающееся, слу- женіе немощнымъ и призрѣніе помощи требующихъ, каковыя установленія дол- жны вы сохранять: или же которые въ празднои жизни безъ всякаго ближнему пособія живутъ въ тягость міру, дабы Мы въ славу Божию и на пользу обще- ства могли о всемъ томъ учредить наилуч- шимъ по возможности образомъ. 8) Под- тверждаемъ о неприниманіи никакихъ Буллъ Папскихъ, или отъ имени его писанныхъ посланій, повелѣвая отсылать къ Генераль-Губернатору, который раз- смотря содержаніе ихъ и особливо не находится ли въ нихъ чего либо несход- ственнаго съ гражданскими законами Все- россійской Имперіи и съ правами Само- державной власти отъ Бога намъ данныя, обязанъ будетъ мнѣніе свое Намъ пред- ставить и ожидать Нашего на то повелѣ- нія. Сей Указъ Нашъ имѣетъ быть об- народованъ въ Великомъ Княжествѣ Ли- товскомъ; въ церквахъ же Римскаго ис- повѣданія для всенароднаго свѣденія оный выставленъ быть долженъ. Пребы- ваемъ вамъ Императорскою Нашею ми- лостію всегда благосклонны.

Полн. Собр. Зак. № 17380.

№ 36.—1795 г. Сентября 6.

Именной, данный Минскому, Волынскому, Подольскому и Брацлавскому Генераль-Губернатору Тутолмину.—Объ устроении почтъ и содержаніи оныхъ въ Губерніяхъ: Минской Волынской, Подольской и Брацлавской.

Разсмотрѣвъ внесенное отъ васъ описаніе дорогъ лежащихъ въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской съ означеніемъ почтовыхъ станцій и на нихъ числа лошадей, съ примѣчаніями относительно устроения и содержанія почтъ, и находя все оное разнообразнымъ съ мѣстнымъ положеніемъ, надобностями и пользами внутренняго и вишняго сообщенія, симъ волю Нашу изъясняемъ: 1) сдѣлать всѣ потребныя и отъ васъ зависящія распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ Намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ по сдѣланнымъ вами расчетамъ денегъ на учрежденіе и содержаніе почтъ, включая тутъ и построеніе почтовыхъ домовъ въ три года на всѣхъ станахъ, признали Мы за благо для всевозможнаго уравниенія въ сей повинности по Губерніи Минской 69000 рублей, по Волынской 68000 руб., по Подольской 61000 рублей, по Брацлавской 67000 рублей, препоручить въ каждой Дворянству расположить къ ежегодному взносу въ теченіи трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній, предоставляя вамъ по сношенію съ Главнымъ Директоромъ почтъ Нашимъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородко остатокъ сихъ почтовыхъ сборовъ въ однихъ обращать на пополненіе недостатка въ другой Губерніи, гдѣ обширность площади и соединеніе разныхъ дорогъ требуетъ большаго числа почтовыхъ становъ и лошадей, а населеніе и состояніе жителей подають меньше способовъ въ сборѣ слѣдующихъ денегъ; по истеченіи же трехъ лѣтъ Дворянство сихъ Губерній, по вѣрномъ изъ опытовъ из-

численіи, чинимомъ подъ руководствомъ вашимъ имѣть разположить на доходы свои ту сумму, каковая востребуется тогда на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту безъ платежа по дважды или по однажды въ недѣлю, камъ о томъ въ росписаніи, смотря по надобности, положено будетъ, Константинопольскую же изъ обѣихъ Столицъ по 2 раза въ мѣсяцъ; что же принадлежитъ до казенныхъ и партикулярныхъ эстафетовъ, курьеровъ и проѣзжающихъ, установленныя всемѣстно по 2 копѣйки на версту прогонныя деньги, должны платимы быть въ полное число лошадей, кто сколько брать оныхъ будетъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ отъ Столицы Нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе необходимо нужно имѣть отъ 6 до 12 лошадей для курьеровъ отъ Двора Нашего отправляемыхъ, или же ко Двору Нашему ѣдущихъ, постановя, чтобъ оныя не иначе даваемы были, какъ по подорожнымъ изъ С.-Петербурга за рукою Главнаго Директора Почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ Насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками Главнокомандующихъ войсками Нашими, или же въ случаѣ нужды за вашею; изъ Вѣны же, Берлина и Константинополя за подписаніемъ Посла и Министровъ Нашихъ. Впрочемъ никакому курьеру таковыхъ лошадей болѣе трехъ дать не надлежитъ, буде же болѣе востребуется, долженъ ѣхать на почтовыхъ, какъ и прочіе проѣзжающіе. 5) Почту изъ Санктпетербурга въ Вѣну устроить на Псковъ, Опочку, Друю, или Друзу, какъ удобнѣе, Вильну и Брестъ, откуда она пойдеть на Люблинъ, Сендомиръ и далѣе, какъ съ Вѣнскимъ Дворомъ соглашенося будетъ; а равномерно и Московская на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая выведена быть должна; въ слѣдствіе чего и снести вамъ съ Генераль-Губернаторами Бѣлорусскимъ и Литовскимъ для принятія

надлежащихъ мѣръ къ исполненію сего. 6) Въ разсужденіи содержанія почтъ и охраненія ихъ, руководствоваться тѣми правилами, которыя по указамъ Нашимъ въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, то же и въ С.-Петербургской Губерніи по Нарвской дорогѣ присвоены; отъ Сената же Нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ нимальшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей безъ платежа за полное число прогоновъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подѣ страхомъ неизбѣжнаго взысканія, но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подѣ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупо-

ребленій. 7) Содержаніе по Губерніямъ, пограничнымъ и уѣзднымъ городамъ почтовыхъ Конторъ, относится къ распоряженію Почтоваго Департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ. Устроая такимъ образомъ почты въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской не оставте снестись съ Главнымъ Директоромъ Почтъ Нашимъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородко, приложите общій въ томъ трудъ, и взаимное другъ другу подавать пособіе, а равномерно и съ Генераль-Губернаторами или Губернаторами прикосновенныхъ Намѣстничествъ о всемъ потребномъ для связи почтъ и утвержденія надежнаго сообщенія, постановите на мѣрѣ.

О П И С А Н І Е

почтовыхъ дорогъ лежащихъ въ Губерніяхъ: Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской.

Съ показаніемъ, въ какихъ селеніяхъ предполагается устроить станціи для внутренней почтовой связи, и для сношенія съ прикосновенными Губернскими городами и съ Высочайшими резиденціями, разстоянія отъ одной до другой станціи и числа лошадей съ почталіонами на каждой станціи содержать назначаемого.

П о д о р о г ѣ.		Ч и с л о.		
		Отъ одной станціи до друг. верстъ.	Лошадей.	Почталіоновъ.
Отъ Москвы чрезъ Толочинъ, Минскъ и Несвижъ къ Вѣнѣ назначены вновь станціи въ отдѣленной отъ Минской къ Могилевской Губерніи части: первая въ деревнѣ Молявкѣ отъ Толочина въ 20 верстахъ; вторая въ мѣстечкѣ Крупкахъ, отъ Молявки въ 20 верстахъ, да				
<i>Въ Минской губерніи.</i>				
Въ селѣ Ломницѣ.	.	24	25	12
» Гор. Борисовѣ.	.	20	30	15
» Селѣ Жодинѣ.	.	17	30	15
» Мѣст. Смолевичахъ	.	17	25	12
» Дер. Юхновкѣ.	.	17	25	12

Въ Гор. Минскѣ	21	40	20
» Дер. Гричинѣ	19	25	12
» Мѣст. Койдановѣ	18	25	12
» Селѣ Негорѣломѣ	16	25	12
» Мѣст. Столбцахъ	20	25	12
» Гор. Несвижѣ	25	35	17
Отъ Несвижа въ 6 верстахъ сія дорога идетъ чрезъ черту Минской Губерніи къ Слониму.			
Итого въ Минск. Губ. станцій 11	—	310	151
П о д о р о г ѣ.			
Отъ С.-Петербурга въ Константинополь, Могилев- ской Губерніи отъ города Рогачева назначены вновь станціи въ частяхъ отдѣленныхъ отъ Минской Губер- ніи, къ Могилевскому Намѣстничеству, въ мѣстечкѣ Жлобинѣ отъ Рогачева въ 20 верстахъ, въ деревнѣ Мормолѣ отъ Жлобина въ 21 верстѣ, къ Черниговской Губерніи, въ селѣ Екимовичахъ отъ Мормова въ 20 верстахъ отъ Екимовичи.			
<i>Минской губерніи.</i>			
Въ Мѣст. Евтушковичахъ	24	25	12
» » Коренѣ	14	25	12
» Селѣ Суховичахъ	23	30	15
» Гор. Мозырѣ	25	35	17
» Селѣ Михалевѣ	16	25	12
» Мѣст. Елскѣ	15	25	12
» Селѣ Кузмичахъ	20	25	12
» » Скородномѣ	15	25	12
Итого по Минской Губ. станцій 8	—	215	104
<i>Въ Волынской губерніи.</i>			
Въ гор. Овручѣ	28	25	12
» Дер. Восковичахъ	26	25	12
» » Могильнѣ	12	25	12
» Селѣ Бобрикѣ	25	25	12
» Мѣст. Чернеховкѣ	23	25	12
» Гор. Житомирѣ	19	40	20
» Мѣст. Коднѣ	22	25	12
» » Бердичевѣ	21	25	12
Итого по Волынк. губ. станцій 8	—	215	104

<i>Въ Брацлавской губерніи.</i>			
Въ гор. Махновкѣ	20	30	15
При корчмѣ Черепашинской	12	25	12
Въ слоб. Калиновкѣ	20	25	12
» » Михайловкѣ	17	30	15
» Гор. Винницѣ	12	25	12
» Мѣст. Вороновицѣ	18	25	12
» » Немировѣ	18	25	12
» Гор. Брацлавлѣ	19	40	20
» » Тульчинѣ	17	30	15
» Мѣст. Томашполѣ	28	25	12
» Гор. Ямполѣ	29	30	15
Итого въ Брацлавск. губ. станцій 11	—	310	152
А въ тѣхъ губерніяхъ 27 станцій. .	—	740	360
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Москвы чрезъ Кіевъ въ Константинополь, назначены вновь станціи въ части отдѣленной отъ Брацлавской къ Кіевской Губерніи, въ селѣ Марьяновкѣ отъ Василькова въ 16 верстахъ, въ селѣ Поленичинцахъ отъ Марьяновки въ 18 верстахъ.			
Въ селѣ Красномъ-лѣсѣ отъ Поленичинецъ въ 18 верстахъ, а отъ Краснаго-лѣса.			
<i>Въ Брацлавской губерніи.</i>			
Въ гор. Сквирѣ	14	30	15
» Мѣст. Новомъ-Хвостовѣ	24	25	12
» » Жунковѣ	13	25	12
» » Плесковѣ	17	25	12
» Гор. Липовцѣ	19	30	15
» Мѣст. Жорницѣ	18	25	12
» Рай-городкѣ	20	25	12
» Гор. Брацлавлѣ	12	—	—
Въ Брацлавлѣ дорога сія соединяется съ идущею изъ С.-Петербурга, по которой и станціи описаны.			
Итого по Брацлавск. губ. станцій 8	—	185	90
П о д о р о г ѣ.			
Учрежденной нынѣ изъ обоихъ столицъ для сношенія съ Вѣною чрезъ Кіевъ и Броды, назначены вновь станціи въ части отдѣленной отъ Волынской къ Кіевской губерніи, въ мѣстечкѣ Бышевѣ Кіевской губерніи отъ мѣстечка Бѣлгородки въ 23 верстахъ, а отъ Бышева.			

<i>Въ Волынской губерніи.</i>			
Въ мѣст. Брусировѣ	23	12	6
» Дер. Войташовкѣ	19	12	6
» Мѣст. Коростышевѣ.	12	18	9
» Гор. Житомирѣ	25	Написаны	выше.
» Селѣ Великой-Каменькѣ.	11		
» » Грушкахъ	20	12	6
» » Пулинѣ	12	12	6
» Мѣст. Соколовѣ	16	12	6
» Селѣ Несолонѣ	12	12	6
» Мѣст. Звягилѣ.	23	12	6
» Дер. Большой Молотовѣ.	14	12	6
» Гор. Корцѣ	16	30	15
» Мѣст. Ганнополѣ	25	12	6
» Гор. Острогѣ	25	20	10
» Мѣст. Куневѣ	17	12	6
Итого по Волынск. губ. станцій 14	—	200	100
<i>Въ Подольской губерніи.</i>			
Въ мѣстечкѣ Рохмановѣ	20	12	6
Отъ Рохманова до границы Австрійскихъ областей по числу верстъ слѣдуетъ устроить три станціи и на нихъ поставить на двухъ по 12 лошадей и 6 почталіоновъ, а въ Кременцѣ, чрезъ которой лежитъ дорога изъ Губернскихъ городовъ Брацлава и Каменца-Подольскаго, 24 лошади и 12 почталіоновъ.			
Всего	70	48	24
Итого въ Подольск. Губ. станцій 4	—	60	30
Въ какихъ селеніяхъ быть станціямъ, по снятіи дороги на планъ подробное описаніе учинено будетъ.			
<i>П о д о р о г ѣ.</i>			
Отъ Минска къ Полоцку въ мѣстечкѣ Гроднѣ			
Тишкевичевомъ	22	12	6
Въ мѣст. Гайнѣ	24	12	6
» » Плещеницѣ	21	16	8
» Селѣ Горнѣ	20	12	6
» Гор. Небышинѣ.	20	12	6
» » Докшицахъ	18	16	8
» Селѣ Голубичахъ	26	12	6
» Мѣст. Прозорокахъ	23	16	8
Отъ Прозорокъ до станціи назначенной отдѣльной части отъ Минской къ Полоцкой Губерніи въ селѣ Вѣ-			

тринѣ 25 верстѣ, а отъ Вѣтрина до Полоцка			
20 верстѣ	45	—	—
Итого отъ Минска до Полоцка. 8	219	112	56
По дорогѣ.			
Отъ Минска чрезъ Корецъ и Брацлавъ къ Новомиргороду станціями описанными на Вѣнской дорогѣ до города Несвижа, а отъ Несвижа.			
<i>Въ Минской губерніи.</i>			
Въ мѣст. Клецкахъ	16 ^{1/2}	12	6
» Селѣ Синявкѣ	16	12	6
» » Любашевѣ	23	12	6
» » Хетиницахъ	19 ^{1/2}	12	6
» » Плоскинѣ	20	12	6
» Мѣст. Логининѣ	25	12	6
» Гор. Пинскѣ	28	16	8
» Селѣ Лемешевичахъ	21	12	6
» Дер. Ситицкѣ	16	12	6
» Мѣст. Столинѣ	21	16	8
Итого по Минск. Губ. станцій. 10	—	128	64
<i>Въ Волынской губерніи.</i>			
Въ мѣст. Высочкѣ	18	12	6
» гор. Домбровицѣ	19	16	8
» Мѣст. Бережницѣ	16	12	6
» Сельцѣ Сарнахъ	16	12	6
» » Вносичахъ	13	12	6
» Мѣст. Березнѣ	22	12	6
» » Людвиполѣ	23	12	6
» гор. Корцѣ	27	Показана	выше.
» Мѣст. Берездовѣ	15	12	6
» » Слаутѣ	27	12	6
» Гор. Изяславлѣ	20	24	12
» Селѣ Серединцахъ	23	12	6
» Гор. Лабунѣ	17	12	6
» Селѣ Митавицѣ-Большой	13	12	6
Итого по Волынк. Губ. станцій 14	—	172	86
<i>Подольской Губерніи.</i>			
Въ гор. Старомъ-Константиновѣ	19	12	6

<i>Брацлавской Губерніи.</i>			
Въ мѣст. Пилявѣ	23	12	6
<i>Подольской Губерніи.</i>			
Въ мѣст. Меджибожѣ	15	16	8
» гор. Летичевѣ	15	20	10
Итого въ Подольск. губ. станцій. 3	—	48	24
<i>Брацлавской губерніи.</i>			
Въ гор. Литинѣ	20	12	6
» » Винницѣ	24	Показано	выше.
Отъ Винницы до Брацлавля 55 верстъ и 3 стан- ціи описаны по С.-Петербургской въ Царь-Градъ до- рогѣ, и отъ Брацлавля въ городѣ Гайсинѣ.	26	12	6
Въ мѣст. Грановѣ	25	12	6
» » Басовкѣ	29	12	6
Отъ Басовки къ Новомиргороду дорога идетъ въ частяхъ отдѣленныхъ отъ Брацлавской Губерніи, въ коихъ назначены вновь станціи, въ части къ состав- ленію Вознесенской Губерніи поступившей, въ мѣстеч- кѣ Манковѣ отъ Басавки въ 25 верстахъ, въ части къ Кіеву отдѣленной, въ мѣстечкѣ Шаулихѣ отъ Маньков- ки въ 19 верстахъ, и въ части жъ къ Вознесенской Губерніи отшедшей, въ мѣстечкѣ Звенигородкѣ отъ Шаулихи въ 28 верстахъ, въ мѣстечкѣ Капустинѣ отъ Звенигородка въ 21 верстѣ, въ селѣ Томачѣ отъ Ка- пустина въ 16 верстахъ, отъ Томача до Новомирго- рода 23 версты, отъ Брацлавля до Новомиргорода 212 верстъ.			
Итого въ Брацлавской Губерніи станцій, сверхъ описанныхъ на Царьградской дорогѣ 5	—	60	30
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Минска къ Чернигову.			
<i>Минской губерніи.</i>			
Въ деревнѣ Синсилѣ	15	12	6
» Мѣст. Смеловичахъ	15	12	6
» Гор. Игумнѣ	25	16	8
» Селѣ Лодахъ	24	12	6
» Дер. Тежахъ	16	12	6
» Мѣст. Свислочи.	19	12	6
» Селѣ Голынскѣ	18	12	6

Въ Гор. Бобруйскѣ	20	18	9
» Дер. Глѣбокѣ	17	12	6
» Мѣст. Поречьѣ	22	12	6
» Селѣ Дубровѣ	17	12	6
» Мѣст. Озаричахъ	22	12	6
» Селѣ Суховичахъ	25	Описаны на Царь- градской дорогѣ.	
» Гор. Мозырѣ	23		
» Мѣст. Бабицѣ	22	12	6
Итого въ Минской губ. станцій 13	—	166	83
Отъ Бабицъ дорога идетъ въ часть отдѣленной отъ Минской къ Черниговской Губерніи, гдѣ и назна- чены станціи въ мѣстечкѣ Хайникахъ отъ Бабицъ въ 29 верстахъ, въ мѣстечкѣ Братнѣ отъ Хойникъ въ 25 верстахъ, отъ Братна Черниговской губерніи до мѣ- стечка Любыха 20, а отъ Любыха до Чернигова 50 верстъ, всего же отъ Минска до Чернигова разстоянія.			
	426	—	—
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Минска къ Вильнѣ.			
<i>Минской губерніи.</i>			
Въ мѣст. Городкѣ Хмариномъ	16	12	6
» » Родошковичахъ	19	12	6
» Дер. Мясотѣ	16	12	6
» Мѣст. Молодечнѣ	16	16	8
» » Зацкевичахъ	19	12	6
Отъ Зацкевичъ въ 2-хъ верстахъ дорога идетъ за черту Минской губерніи.			
Итого по Минской губерніи	—	64	32
Отъ Брацлавля къ Каменцу-Подольскому.			
<i>Брацлавской губерніи.</i>			
Въ селѣ Шпиковѣ	25	12	6
» Мѣст. Мурафѣ	26	16	8
» » Лучинцѣ	25	12	6
Итого въ Брацлавской губ. станцій 3	—	40	20
<i>Подольской губерніи.</i>			
Въ гор. Вербовцѣ	24	16	8
» » Уманцѣ	25	12	6

Въ мѣст. Студеницѣ	15	12	6
» » Каменецъ-Подольскомъ	20	24	12
Итого въ Подольской губ. станцій 4	—	64	32
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Каменца-Подольскаго къ Бресту-Литовскому.			
<i>Подольской губерніи.</i>			
Въ мѣст. Дунаевцѣ	25	16	8
» сельцѣ Присеповкѣ	16	12	6
» гор. Зенковѣ	15	20	10
» мѣст. Михалполѣ	16	12	6
» гор. Проскуровѣ	17	16	8
» мѣст. Николаевѣ	20	12	6
» гор. Базалии	29	20	10
» мѣст. Теофіополѣ	16	12	6
» гор. Ямполѣ	20	16	8
» мѣст. Катербургѣ	23	12	9
Отъ Катербурга чрезъ Каменецъ, Дубно, Луцкъ и Ковель по числу верстъ, за исключеніемъ описанной выше на дорогѣ отъ Кіева къ Вѣнѣ въ Кременцѣ станціи, нужно устроить еще въ Подольской губерніи 3, да въ Волынской 9, всего 12 станцій и изъ нихъ поставить въ Луцкѣ 20 лошадей и 10 почталіоновъ, въ Дубнѣ и Ковелѣ по 16 лошадей и 8 почталіоновъ, на прочихъ же станціяхъ по 12 лошадей и по 6 почталіоновъ, а всего должно поставить въ Подольской губерніи 40 лошадей и 20 почталіоновъ, въ Волынской губерніи 120 лошадей и 60 почталіоновъ; а по снятіи сей дороги на планъ и по разсмотрѣніи удобности, гдѣ быть станціямъ, подробное описаніе представлено будетъ.			
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Зенкова къ Летичеву и для сношенія между Губернскими городами Подольской и Волынской губерніи.			
Въ селѣ Бозиковцахъ	17	12	6
» мѣст. Диражнѣ	16	12	6
Отъ Диражни до Летичева	15	—	—
Итого отъ Зенкова до Летичева станцій. 3	—	24	12
П о д о р о г ѣ.			
Отъ Корца къ Луцку и для сношенія изъ Губернскаго города Волынской губерніи съ Брестомъ-Литовскимъ.			

Въ мѣст. Менжирицѣ	18	12	6
» Горынѣ городкѣ	23	12	6
» гор. Ровнѣ	20	16	8
» мѣст. Клеванѣ	12	12	6
Отъ Клевани до Луцка по разстоянію слѣдуетъ устроить двѣ станціи и поставить на нихъ по 12 ло- шадей и по 6 погонцовъ, и въ какихъ селеніяхъ удоб- нѣе имъ быть, по снятіи дороги на планѣ, означено будетъ	—	24	12
Итого отъ Корца до Луцка станцій 6	—	76	38
Сверхъ того для сообщенія Губернскихъ городовъ съ уѣздными и уѣздныхъ между собою, также и къ таможнямъ, полагается устроить.			
<i>Въ Минской губерніи.</i>			
П о д о р о г ѣ			
Отъ Минска къ Вилейки чрезъ 67 верстъ до мѣ- стечка Молодечни 4 станціи описаны по дорогѣ отъ Минска къ Вильнѣ, а отъ Молодечни до города Ви- лейки	16	8	4
П о д о р о г ѣ			
Отъ Минска чрезъ Дисну и Друю въ Семигалию отъ мѣстечка Прозорокъ чрезъ 194 версты станціи описаны на дорогѣ отъ Минска къ Полоцку, а отъ Прозорокъ.			
Въ гор. Диснѣ	26	8	4
» дер. Крукахъ	25	8	4
» мѣст. Друе	24	8	4
Отъ Друи въ 5 верстахъ дорога сія идетъ чрезъ границу въ Семигалию.			
Итого станцій. 3	—	24	12
П о д о р о г ѣ			
Отъ Докшицѣ къ Поставамъ въ мѣстечкѣ Волко- латахъ	24	8	4
Въ мѣст. Даниловичахъ	17	8	4
» гор. Поставахъ	25	8	4
Итого станцій. 3	—	24	12
П о д о р о г ѣ			
Отъ Борисова къ Вилейкѣ въ мѣст. Зембинѣ . .	21	8	4
Въ мѣст. Плещеницѣ	26	Показаны на до- рогѣ къ Полоцку.	
» селѣ Горнѣ	20		

Въ мѣст. Долгиновѣ	20	8	4
» селѣ Костеневичахъ	17	8	4
Отъ Костеневичъ до Вилейки	20	—	—
Итого станцій 3	—	24	12
По дорогѣ			
Отъ Игумна къ Борисову.			
Въ селѣ Шипинахъ	28	8	4
» » Жодинѣ	20	Описаны на до- рогѣ отъ Москвы къ Вѣнѣ.	
Отъ Жодина до Борисова	17		
По дорогѣ			
Отъ Несвижа чрезъ Слуцкъ и Бобруйскъ до Ро- гачева.			
Въ мѣст. Тимоновичахъ	26	8	4
» » Романовѣ	16	8	4
» гор. Слуцкъ	21	12	6
» мѣст. Урѣчье	20	8	4
» дер. Пасикѣ	24	8	4
» мѣст. Глуискѣ	28	8	4
» селѣ Вильнѣ	17	8	4
» гор. Бобруйскѣ ,	26	—	—
» селѣ Михалевѣ	20	8	4
» мѣст. Поболовѣ	22	8	4
Отъ Поболова до Рогачева	17	—	—
Итого станцій 9	—	76	38
По дорогѣ			
Отъ Слуцка чрезъ Давид-городокъ до мѣст. Столина.			
Въ мѣст. Погостѣ	19	8	4
» дер. Мильковичахъ	18	8	4
» селѣ Грабовѣ	17	8	4
» мѣст. Ленинѣ	20	8	4
» селѣ Земигосцахъ	24	12	4
» гор. Давыдгородкѣ	20	8	4
» дер. Бережнѣ	17	8	4
Отъ Бережни до Столина	17	—	—
Итого станцій 7	—	60	30
По дорогѣ			
Отъ Мозыра до Давыдгородка			
Въ селѣ Слободѣ	17	8	4
» мѣст. Скрыголовѣ	15	8	4
» » Петриковѣ	20	8	4

Въ дер. Брыневѣ	24	8	4
» селѣ Жидкевичахъ	23	8	4
» мѣст. Туровѣ	23	8	4
Отъ Турова до села Семигостецъ	20	—	—
» Семигостецъ до Давыдгородка	17	—	—
Итого станцій 6	—	48	28
По дорогѣ			
Отъ Пинска къ Бресту-Литовскому. Въ селѣ Добоѣ.	21	8	4
При корчмѣ Кужеличиной, состоящей при границѣ Минской губерніи	15	8	4
Итого станцій 2	—	16	8
<i>Въ Волынской губерніи.</i>			
По дорогѣ			
Отъ Житомира чрезъ Чудновъ до Лабуна въ мѣстечкѣ Трояновѣ	15	8	4
Въ Пяткахъ	16	8	4
» гор. Чудновѣ	18	8	4
» мѣст. Мирополье	28	8	4
Отъ Мирополья до Лабуни	26	—	—
Итого станцій 4	—	32	16
По дорогѣ			
Отъ Житомира къ Радомыслу Кіевскою дорогою до мѣстечка Коростишева 25 верстъ.			
Отъ Коростишева до Радомысла	25	8	4
По дорогѣ			
Отъ Заславля чрезъ Острогъ къ Ровному.			
Въ селѣ Сушиѣ	16	8	4
» гор. Острогѣ	20	Показаны на дорогѣ отъ Кіева къ Вѣнѣ.	
» мѣст. Гульчѣ	17		
Отъ Гульчи до Ровнаго	22	12	Показаны выше.
А до Ворковичъ 18 верстъ	—	—	—
Итого станцій 2	—	20	10
По дорогѣ			
Отъ Изъяславля къ Янполю въ мѣстечкѣ Корницѣ.	20	8	4
» Корницы до Янполя	20	—	—
По дорогѣ			
Отъ Домбровицы къ Ковелю въ селѣ Осовѣ.	20	8	4
Въ мѣст. Володиміріцѣ	15	8	4

Въ мѣст. Рафайловкѣ	16	8	4
Отъ Рафайловки до Ковеля по разстоянію мѣста должно устроить 6 станцій и на нихъ поставить по 8 лошадей и по 4 почталіона, всего	—	48	24
А въ какихъ селеніяхъ онымъ удобнѣе быть, по снятіи дороги на планъ, подробное описаніе учинено будеть.			
Итого станцій. 9	—	72	36
П о д о р о г ѣ			
Отъ Луцка до Владимиржа по мѣстоположенію нужно учредить 4 станцій и на нихъ поставить по 8 лошадей и по 4 почталіона, всего	—	32	16
Въ какихъ же, кромѣ Владимиржа, селеніяхъ онымъ быть должно, по снятіи дороги на планъ, по- дробное описаніе сочинено будетъ.			
Въ Подольской губерніи.			
П о д о р о г ѣ			
Отъ Вербовца чрезъ Зиньковъ и Грудень къ мѣ- стечку Гусятину, въ которомъ таможня.			
Въ мѣст. Лишнівцѣ	19	8	4
Отъ Лишнівца до Зинькова	25	Показаны	выше.
Въ мѣст. Храмполѣ	19	8	4
» гор. Грушкѣ	16	8	4
» мѣст. Гусятинѣ	26	8	4
Итого станцій. 4	—	32	16
Отъ Каменца-Подольскаго до Жванца, въ кото- ромъ таможня, одна станція	14	8	4
П о д о р о г ѣ			
Отъ Вербовца къ Могилеву.			
Въ мѣст. Ярышевѣ	19	8	4
Отъ Ярышева до Могилева	18	—	—
» Старова Константинова чрезъ Базалию до мѣстечка Волочиска, въ которомъ таможня, въ мѣсте- чкѣ Кузьминѣ	23	8	4
Отъ Кузьмина до Базалии	29	—	—
Въ мѣст. Волочискѣ	28	8	4
Итого станцій. 2	—	16	8
П о д о р о г ѣ			
Отъ Базалии до Изъяславля первая станція до мѣстечка Тіофіополя описана на дорогѣ отъ Каменца-			

Подольскаго къ Бресту-Литовскому, а отъ Тіюфіополя			
Въ мѣст. Бѣлгородкѣ	19	8	4
Отъ Бѣлгородка до Изъяславля	17	—	—
<i>Въ Брацлавской губерніи.</i>			
П о д о р о г ѣ			
Отъ Сквиры чрезъ Махновку Хмѣльникъ до Летичева.			
Въ селѣ Молчановѣ	22	8	4
» мѣст. Бѣлиловкѣ	23	8	4
» гор. Махновкѣ	25	Показаны выше.	4
» селѣ Немеринцахъ	12		
» мѣст. Пиковѣ	22		
» гор. Хмельникѣ	15		
» мѣст. Новомъ Константиновѣ	20		
Отъ Новаго Константинова до Летичева	15	—	—
Итого станцій 6	—	52	26
П о д о р о г ѣ			
Отъ Винницы къ Могилеву.			
Въ мѣст. Браиловѣ	25	8	4
» селѣ Дзяловѣ	23	8	4
» мѣст. Мурахвѣ	20	Показаны выше.	4
» селѣ Бѣлянахъ	20		
» гор. Могилевѣ	18		
Итого станцій 4	—	36	18
П о д о р о г ѣ			
Отъ Винницы чрезъ Липовець Пятигоры до Сквиры.			
Въ селѣ Лозоватой	23	8	4
» гор. Липовцѣ	23	Показаны выше.	4
» мѣст. Животовѣ	26		
» гор. Пяти-горахъ	26		
» мѣст. Володаркѣ	17		
Отъ Володарки до Сквиры	28	—	—
Итого станцій 4	—	32	16
П о д о р о г ѣ			
Отъ Тульчина чрезъ Бершаду и Ямполь до Могилева			
Въ мѣст. Тростенцѣ	24	8	4
» гор. Бершадѣ	26	12	6

Въ селѣ Цыбулевкѣ	23	8	4
» мѣст. Мязковкѣ	30	8	4
» селѣ Качковкѣ	17	8	4
Отъ Качковки до Ямполья	16	—	—
Въ мѣст. Яругѣ	18	8	4
Отъ Яруги до Могилева	23	—	—
Итого станцій 6	—	52	26

Полн. Собр. Зак. № 17382.

№ 37.—1795 г. Октября 8.

Именной, данный Сенату.—О сборѣ рекрутъ съ 500 душъ по одному человѣку.

Для надлежащаго наполненія сухопутныхъ и морскихъ силъ нашихъ, въ безопасность Имперіи, повелѣваемъ собрать со всего государства, не исключая губерній Санктпетербургской, Малороссійскихъ, Бѣлорусскихъ, Минской, Волынской, Подольской и Брацлавской, и округъ отшедшихъ отъ сихъ губерній къ сопредѣльнымъ, Екатеринославской, Вознесенской и Таврической области, съ 500 душъ одного рекрута, во всемъ на основаніи указа Нашего Сентября 19-го 1776 года, и начавъ сей наборъ съ 1 ноября такъ, чтобы къ пятомунадесять Генваря слѣдующаго 1796 года окончанъ быть могъ. Во взысканіи же съ купечества деньгами по 500 рублей за cadaго, поступать по указу отъ 3 Маія 1783 года.

Полн. Собр. Зак. № 17394.

№ 38.—1795 г. Октября 10.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому и Литовскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.—О переименованіи мѣстечекъ Литовской Губерніи Кобринъ и Шавель уѣздными городами.

Состояція Литовскія Губерніи въ пожалованныхъ отъ Насъ имѣніяхъ Кобринскомъ Нашему Генераль-Фельдмар-

шалу Графу Суворову-Рымникскому и Шавельской Экономіи Нашему Генераль-Фельдцейхмейстеру Графу Зубову мѣстечки Кобринъ и Шавель, повелѣваемъ: по удобности къ учрежденію въ оныхъ уѣздныхъ городовъ, обратить въ таковыя уѣздныя города, съ приписаніемъ къ онымъ принадлежащей выгодной земли, присвоивъ имъ все права и преимущества, каковыми другіе оной Губерніи пользуются и дарованныя отъ Насъ Городовымъ Положеніемъ, которое впредь всемъ городамъ Литовской Губерніи пожаловано отъ Насъ быть имѣть. По силѣ онаго и указа Нашего, сенату отъ 3 Маія 1783 года даннаго, долгъ вашъ будетъ разобратъ жителей помянутыхъ городовъ по состояніямъ, и тѣ, которые объявляютъ капиталы и пожелаютъ записаться въ купцы, въ мѣщане и въ цеховые, должны удовлетворены быть въ семъ случаѣ по закону; если же въ сихъ двухъ учреждаемыхъ городахъ найдутся жители несвойственные онымъ, какъ то хлѣбопашцы, таковыхъ отдавать владѣльцу, коему то имѣніе отъ насъ пожаловано, и котораго долгъ и собственная польза требуютъ отъ него дать имъ достаточное количество земли, и поселить ихъ съ выгодою. Впрочемъ, имѣющіяся въ тѣхъ городахъ владѣльческія строенія оставить въ собственность настоящихъ владѣльцевъ на обыкновенномъ правѣ градскихъ жителей; въ замѣнъ же отходящихъ частей изъ пожалованныхъ имъ имѣній и

оказавшагося въ Шавельской Экономіи въ числѣ душъ недостатка противу того въ указѣ Нашемъ отъ 13 прошедшаго Августа, Всемилоствѣйше повелѣваемъ: 1) Генераль-Фельдмаршалу Графу Суворову-Рымникскому отдать то самое число душъ, которое изъ пожалованныхъ ему отъ Насъ указомъ отъ 18 августа сего года и въ общихъ вѣдомостяхъ вашихъ означенныхъ, отойдетъ отъ него въ городъ Кобринъ изъ прочихъ селеній той же Бржестской Экономіи со всѣми принадлежащими къ нимъ землями и угодьями. 2) Нашему Генераль-Фельдцейхмейстеру Графу Зубову, сходно съ представлениемъ отъ васъ учиненнымъ, на основаніи указа Нашего отъ 13 августа сего года, отдать староство Юрбургское, съ принадлежащими къ нему деревнями, въ которомъ по вѣдомости, отъ васъ же доставленной, числится 1784 души мужеска пола, со всѣми къ нимъ землями и угодьями. 3) О исполненіи сего имѣете представить въ сенатъ, съ тѣмъ, чтобы при заготовленіи грамотъ на пожалованные имъ въ вѣчное и потомственное владѣніе имѣнія, сіе внесено было въ оныя, вмѣсто отшедшихъ изъ сихъ имѣній мѣстечка Кобринъ, толикое же число душъ изъ Бржестской Экономіи и вмѣсто мѣстечка Шавля, вышесказанное староство Юрбургское.

Полн. Собр. Закон. № 17397.

№ 39.—1795 г. Ноября 7.

Сенатскій.—О послѣдовавшемъ открытіи Минскаго Намѣстничества.

Правительствующій Сенатъ, по донесенію Г. Генераль-Аншефа, Сенатора, Минскаго, Волынскаго, Брацлавскаго и Подольскаго Генераль-Губернатора и Кавалера Тимофея Ивановича Тутолмина, что Минское Намѣстническое Правленіе, Палаты и другія присутственныя мѣста

во 2-й день Октября сего 1795 года на основаніи Высочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій открыты, приказали: дать о семъ знать всѣмъ Присутственнымъ мѣстамъ, Губернскимъ и Намѣстническимъ Правленіямъ.

Полн. Собр. Зак. № 17403.

№ 40.—1795 г. Ноября 14.

Именной, данный Правящему должность Генераль-Губернатора Минскаго, Изяславскаго и Брацлавскаго Генераль-Поручнику Тутолмину.—Объ отсылкѣ празднующихся нижнихъ воинскихъ чиновъ, изъ распущенныхъ Польскихъ войскъ, въ работы и на поселеніе въ Екатеринославскую губернію.

Зашедшихъ въ Губерніи, вамъ ввѣренныя, изъ распущенныхъ бывшихъ Польскихъ войскъ людей и другихъ шатающихся тамо бродягъ, проживающихъ праздно въ отягощеніе обществу, которые въ извѣстный срокъ постояннымъ жительствомъ себя не пристроятъ, повелѣваемъ всѣхъ таковыхъ отправлять въ Екатеринославское Намѣстничество, для употребленія тамо въ работы и прочнаго поселенія ихъ, извѣстивъ о семъ предварительно Нашего Генераль-Фельдцейхмейстера Графа Зубова, дабы распоряженіемъ сего означенные люди безостановочно принимаемы тамо быть могли.

Полн. Собр. Зак. № 17407.

№ 41.—1795 г. Декабря 14.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Слонимскому и Виленскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—О раздѣленіи Великаго Княжества Литовскаго на двѣ Губерніи.

Въ слѣдствіе послѣдняго раздѣла бывшей Польши, утвержденного между нами и Дворами Вѣнскимъ и Берлинскимъ,

о чемъ подробно извѣстны вы изъ предшествовавшихъ повелѣній Нашихъ, дѣйствительно поступили уже подъ державу Нашу доставшіяся на нашу часть земли, замыкающіяся въ чертѣ, уже извѣстной вамъ изъ предписанія Нашего въ рескриптѣ отъ 23 Октября сего года о разграниченіи съ Областями Короля Прускаго вамъ даннаго. Нынѣ во исполненіе воли Нашей, по полученіи изъ Сената изданнаго отъ Насъ о семъ присоединеніи Манифеста, котораго списокъ при семъ прилагается, и который Мы повелѣли напечатать потребное число экземпляровъ, къ вамъ доставить, имѣете вы:

1) Сей Манифестъ единовременно по всѣмъ мѣстамъ, состоящимъ въ означенной чертѣ, объявить и на точномъ основаніи онаго всякаго рода обитателей въ вѣрность подданства Намъ и Преемникамъ Нашимъ къ присягѣ привести, предписавъ сверхъ того тѣмъ, которые будутъ отъ васъ приставлены къ принятію отъ новыхъ подданныхъ присяги, дабы они при семъ случаѣ изъяснили каждому особенно, что они уже бывъ подданные Наши, какъ таковые и охраняемы будутъ, и сопричитаются ко всѣмъ тѣмъ выгодамъ и преимуществамъ, кои въ изданномъ отъ Насъ Манифестѣ изъяснены, и которыя и прежде присоединеннымъ отъ Польши областямъ къ благоденствію ихъ отъ Насъ пожалованы были.

2) По совершеніи сего, имѣете, по силѣ наданныхъ отъ насъ въ 7 день Ноября 1775 года Учрежденій о управленіи Губерній, Область сію раздѣлить на двѣ Губерніи, назначая губернскими городами Вильну и Слонимъ, и приписавъ къ нимъ округа по удобности, потомъ сочинить обѣимъ губерніямъ генеральныя и спеціальныя карты, также собрать всѣ необходимо нужныя для устроения сихъ Губерній по образу, Учрежденіи Нашими предписанному, свѣденія, и составить Штаты Присутственнымъ мѣстамъ, на точномъ основаніи означенныхъ Учрежденій, все сіе обстоятельно и во

всѣхъ подробностяхъ не умедлите представить къ Намъ на разсмотрѣніе и утвержденіе.

3) Для облегченія васъ въ исполненіи сихъ поручаемыхъ вамъ дѣлъ, предварительно назначаемъ въ сіи новыя двѣ Губерніи Губернаторами въ Виленскую Генераль-Маіора Тормасова и въ Слонимскую Генераль-Маіора Новицкаго, а въ помощь къ нимъ Вице-Губернаторами въ Губернію Виленскую Полковника Фризея, въ Слонимскую Коллежскаго Совѣтника Волкова, со дня вступленія ихъ производить имъ жалованье, а Губернаторамъ и столовыя деньги изъ экстраординарной суммы.

4) Вы не оставте отправить немедленно надежныхъ людей подъ надзираніемъ Губернаторовъ къ составленію ревизіи, снабдивъ ихъ имѣющимися уже у васъ по сей части свѣденіями, и предписавъ учинить перепись, какъ округамъ и находящимся въ оныхъ казеннымъ помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ, такъ и каждой деревни доходамъ, записывая порознь, сколько казеннаго и сколько помѣщичьяго съ нихъ собирается: перепись же чинима быть должна по тѣмъ формамъ, которыя отъ Сената Нашего къ вамъ присланы будутъ.

Впрочемъ бывъ удостовѣрены о Вашемъ къ Намъ отличномъ усердіи, и ревности къ пользѣ общей, надѣемся Мы, что и настоящее возложенное на васъ дѣло совершите съ таковымъ же успѣхомъ и скоростію, какъ и всѣ отъ Насъ возлагаемыя на васъ порученія производили вы въ дѣйство къ особой благоугодности Нашей.

Полн. Собр. Зак. № 17332.

№ 42. — 1795 г. Декабря 14.

Именной, данный Сенату. — О присоединеніи къ Россійской Имперіи всей части Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ занята была войсками. Съ приложеніемъ состоявшагося по сему предмету Манифеста.

Въ данномъ отъ Насъ сего числа Генералу Князю Рѣпинау указъ повелѣли Мы всю часть Великаго Княжества Литовскаго, которая по прекращеніи мятежей въ Литвѣ и Польшѣ силою оружія Нашего, съ того времени ко благу своему бывъ объята Нашими войсками, управлялась именемъ и властію Нашею, присоединить нынѣ къ Имперіи Нашей на вѣчныя времена, и о томъ объявить новымъ подданнымъ Нашимъ изданнымъ отъ Насъ Манифестомъ въ коемъ опредѣляются въ той странѣ и новые предѣлы Россійской Имперіи, принявъ отъ нихъ, на основаніи онаго на вѣрность подданства ихъ намъ присягу. Потомъ по силѣ изданныхъ отъ Насъ отъ 7 Ноября 1775 года Учрежденій раздѣлить означенную область на двѣ губерніи, назначая Губернскими городами Вильну и Слонимъ и приписавъ къ нимъ окружные города съ ихъ округами по удобности, Всемилостивѣйше повелѣвая быть Правителями Губерній Генераль-Маіорамъ: въ Виленской Александру Тормасову и въ Слонимскій Ивану Новицкому, а Поручиками Правителей въ Губерніи Виленской Полковнику Ивану Фризелю и въ Слонимской Коллежскому Совѣтнику Николаю Волкову. По собраніи же всѣхъ таковыхъ свѣденій, къ устроенію вышесказанныхъ Губерній по образу, Учрежденіями Нашими предписанному, нужныхъ предписали Мы ему сочинить на основаніи означенныхъ Учрежденій штаты, и оныя къ Намъ на утвержденіе представить. Извѣщая о семъ Нашъ Сенатъ, повелѣваемъ и съ его стороны принять

надлежація мѣры, чтобы всѣ требованія Генерала Князя Рѣпина по сему возложенному на него важному дѣлу были удовлетворяемы немедленно, дабы оное приведено было въ должное исполненіе съ желаемымъ успѣхомъ и безъ продолженія времени; прилагаемый же при семъ Манифестъ, напечатавъ потребное число экземпляровъ, отправить къ нему немедленно.

М А Н И Ф Е С Т Ъ

Божіею поспѣшествующею милостію, Мы, Екатерина Вторая, Императрица и Самодержица Всероссійская и проч. и проч. и проч.

Намъ любезновѣрнымъ подданнымъ Великаго Княжества Литовскаго Духовнымъ, Благородному Рыцарству и Земству, городамъ и всѣмъ обывателямъ.

Присоединивъ на вѣчныя времена къ Имперіи Нашей Области Великаго Княжества Литовскаго, въ нижеозначенной чертѣ лежація, а именно начиная отъ предѣловъ Волынской Губерніи внизъ по теченію рѣки Буга до Бржеста Литовскаго, и спускаясь далѣе по теченію сей рѣки до предѣловъ Подляхін, потомъ простираясь по рубежамъ Воеводства Бржестскаго и Новогрудскаго къ рѣкѣ Немену противъ Гродны, откуда продолжаясь внизъ по сей рѣкѣ до того мѣста, гдѣ правый берегъ сей рѣки входитъ въ Области Пруссіи, и наконецъ слѣдуя по старой границѣ Королевства Прусскаго въ сей странѣ до Палангена и до моря Балтійскаго, такъ, что всѣ земли, города и округа, въ сей чертѣ находящіеся, навсегда имѣютъ состоять подъ скипетромъ Россійской Державы, жители же тѣхъ земель всякаго рода, пола, возраста и состоянія въ вѣчномъ подданствѣ онаго: возложили Мы на Нашего Генерала, Литовскаго Генераль-Губернатора Князя Рѣпина отъ всякаго званія обитателей означенныхъ земель принять на вѣчное подданство и на вѣрность присягу, и потомъ приступя ко введенію управления по об-

разу изданныхъ отъ Насъ учреждений, коими управляются и все губерніи Имперіи Нашей, предоставить Намъ все тѣ распоряженія, которыя благу оныхъ надлежащимъ образомъ способствовать могутъ. Объявляя вамъ, Нашимъ любезновѣрнымъ подданнымъ, о таковомъ на вѣчныя времена непоколебимо учрежденномъ бытіи вашемъ и потомства вашего, обнадеживаемъ притомъ Императорскимъ Нашимъ словомъ за Насъ и Наслѣдниковъ нашихъ, что не токмо свободное исповѣданіе вѣры, отъ предковъ наслѣдованной, и собственность, законно каждому принадлежащая, въ цѣлости соблюдены будутъ; но что отъ сего времени каждое состояніе народное вышеозначенныхъ Областей имѣть пользоваться и всеми правами, вольностями и преимуществами, каковыми древніе подданные Россійскіе по милости нашихъ Предковъ и Нашей пользуются. Впрочемъ удостовѣрены Мы, что вы имѣя уже толикіе опыты попеченія Нашего о благѣ вашемъ, сохраненіемъ ненарушимой вѣрности Намъ и Преемникамъ Нашимъ и усердіемъ къ пользѣ и службѣ Государства Нашего потщитесь заслуживать продолженіе Монаршаго благоволенія. Данъ въ Санктпетербургѣ Декабря 14 дня, въ лѣто отъ Рождества Христова 1795, Царствованія же Нашего Всероссійскаго тридцать четвертое и Таврическаго четвертоенадесять.

Полн. Собр. Зак. № 17418.

№ 43.—1795 г. Декабря 14.

Именной, данный Сенату.—О учрежденіи таможенной стражи по границѣ Литовской Губерніи, начиная отъ того пункта, гдѣ она смежна съ Губерніею Волынскою до Балтійскаго моря.

Указомъ Нашимъ, отъ 8 Августа даннымъ Сенату, изъявивъ волю Нашу о учрежденіи таможенъ, таможенной стражи

и карантинновъ на предѣлахъ Губерній Брацлавской, Подольской и Волынской и о предположеніи Нашемъ учинить то же самое и по границѣ Литовской отъ пункта смежества ея съ Губерніею Волынскою до Балтійскаго моря, разсудили Мы нынѣ за благо произвести оныя Наши предположенія въ самое дѣйствіе, распространивъ совокупно съ симъ учрежденіе таможенной стражи на основаніи указа Нашего, въ 1782 году объ оной изданнаго, вдоль берега Балтійскаго моря, начиная отъ мѣстечка Полангена до пункта смежества Курляндской съ Рижскою Губерніею для наблюденія дабы и въ сей части границъ нашихъ не было потаеннаго и безпошлиннаго провоза, какъ иностранныхъ такъ и собственныхъ товаровъ. Равнымъ образомъ къ споспѣшествованію въ мореплаваніи и торговлѣ портовъ состоящихъ въ Курляндской Губерніи Либавскаго и Виндавскаго, оставивъ въ оныхъ существовавшія донныя Портовые Таможни, составить ихъ изъ такого числа чиновниковъ и служителей, коихъ бы достаточно быть могло къ успѣшнѣйшему отправленію торговыхъ дѣлъ, и къ сохраненію въ надлежащей мѣрѣ пошлиннаго дохода. Въ слѣдствіе чего разсмотрѣвъ представленныя къ Намъ во исполненіе данныхъ отъ Насъ предварительныхъ повелѣній о прилежнѣйшемъ осмотрѣніи и лучшемъ соображеніи всехъ обстоятельствъ и выгодъ, по симъ отношеніямъ доклады Литовскаго Генераль-Губернатора Князя Рѣпина, и правящаго должность Курляндскаго Генераль-Губернатора Генераль-Поручика Барона фонъ деръ Палена, съ изъясненіемъ при какихъ селеніяхъ предполагаютъ они устроить Таможни и таможенную стражу, и сообразивъ удобства положенія назначаемыхъ ими мѣстъ съ пользою производящагося въ семъ краю сухопутнаго и мореходнаго торгова, повелѣваемъ: 1) Таможни въ Княжествѣ Литовскомъ по границѣ съ Австрійскими и Пруссскими владѣніями учредить въ нижеозначенныхъ

мѣстахъ, а именно: на правомъ берегу Буга противъ Влодавы, на томъ же берегу Буга при пунктѣ, гдѣ граница Подляхскаго воеводства оной рѣки касается у селенія Кринки и на чертѣ около верховья рѣки Свислочи, близъ пункта, гдѣ соединяются границы бывшихъ Бржестскаго и Новоградскаго Воеводствъ, потомъ на правомъ берегу Немена въ городѣ Гроднѣ, въ мѣстечкахъ Пуни, Юрбургѣ и при Балтійскомъ морѣ въ мѣстечкѣ Полангенѣ, а сверхъ того между Юрбургскою и Полангенскою Таможнями на дорогѣ отъ Прусскаго города Тильзита въ Самогицію учредить въ селеніи Стайшнѣ таможенную заставу. 2) Въ Курляндской Губерніи оставляются, какъ выше сказано, существовавшія предъ симъ Портовые Таможни въ городахъ Либавѣ и Виндавѣ. 3) Штаты Литовскимъ пограничнымъ таможнямъ и таможенной заставѣ и положеніе для учрежденія пограничной стражи отъ пункта смежества Волынской Губерніи до мѣстечка Полангена при Балтійскомъ морѣ, утвердивъ, и при семъ прилагая, изчисленную по онымъ сумму 34,380 рублей повелѣваемъ производить изъ доходовъ Литовской Губерніи. 4) Равномѣрно и представленныя Намъ отъ правящаго должность Курляндскаго Генераль-Губернатора Генераль-Поручика Барона фонъ деръ Палена штаты Портовымъ Таможнямъ Либавской и Виндавской, также штатъ для таможенной по берегу Балтійскаго моря стражи утвердивъ и при семъ же препровождая, повелѣваемъ изчисленную по онымъ сумму 20,265 талеровъ производить изъ доходовъ Курляндской Губерніи Россійскою монетою, полагая за талеръ по 1 рублю по 25 копѣекъ. 5) Полагаемыхъ по штатамъ чиновъ, какъ въ Литовскія пограничныя Таможни и таможенную заставу, такъ и въ Курляндскія Портовые Таможни, равнымъ образомъ и въ таможенную стражѣ въ обѣихъ Губерніяхъ опредѣлить въ Литвѣ по удостоенію Литовскаго Генераль-Губернатора, а въ Курляндской Губерніи правящаго въ оной должность Генераль-Губернатора. 6) По учрежденіи на Литовской границѣ Таможенъ и стражи, равнымъ образомъ и по берегу Балскаго моря Курляндіи таможенныхъ Надзирателей и объѣздчиковъ, таковая же стража, состоящая по правому берегу рѣки Двины противъ Курляндскихъ береговъ, и на бывшей съ Курляндіею сухой границѣ, заключающаяся частію въ Полоцкой, частію въ Рижской губерніяхъ, долженствуетъ быть уничтожена, чины жъ и люди перемѣнены по разсмотрѣнію упомянутаго правящаго должность Курляндскаго Генераль-Губернатора на новую таможенную стражу, оставляя такимъ образомъ свободное и безпренятственное по торговлѣ между Литовскою губерніею, Курляндіею и древними Областями Нашими сообщеніе, изъятые отъ всякихъ запрещеній, налоговъ и досмотровъ. 7) Учрежденіе таможенной стражи въ Курляндской Губерніи, равнымъ образомъ и напленіе тамошнихъ Таможенъ надлежащимъ числомъ людей долженствуетъ произведено быть безъ отлагательства. Что жъ касается до Литовской границы, то на оной Таможни и таможенную стражу устроить и ввести въ самое дѣйствіе при истеченіи годового тамошнихъ Таможенъ откупа, а по прошествіи оному срока, ни мало не теряя времени, начать и пошлину взыскивать по изданному отъ Насъ въ 1782 году общему тарифу. 8) На построеніе въ Княжествѣ Литовскомъ разныхъ строеній для расположенія въ нихъ Таможенъ, чиновниковъ, при оныхъ быть имѣющихъ, и пограничной таможенной стражи, надзирательскихъ и объѣздничьихъ домовъ, изчисленную по представленнымъ отъ Нашего Генерала Князя Рѣнина планамъ и смѣтамъ сумму 169,612 рублей 97 копѣекъ, позволяемъ употребить изъ доходовъ Княжества Литовскаго, расположивъ отпускъ оныхъ, по распоряженію тамошняго Генераль-Губернатора въ та-

ралъ-Губернатора, а въ Курляндской Губерніи правящаго въ оной должность Генераль-Губернатора. 6) По учрежденіи на Литовской границѣ Таможенъ и стражи, равнымъ образомъ и по берегу Балскаго моря Курляндіи таможенныхъ Надзирателей и объѣздчиковъ, таковая же стража, состоящая по правому берегу рѣки Двины противъ Курляндскихъ береговъ, и на бывшей съ Курляндіею сухой границѣ, заключающаяся частію въ Полоцкой, частію въ Рижской губерніяхъ, долженствуетъ быть уничтожена, чины жъ и люди перемѣнены по разсмотрѣнію упомянутаго правящаго должность Курляндскаго Генераль-Губернатора на новую таможенную стражу, оставляя такимъ образомъ свободное и безпренятственное по торговлѣ между Литовскою губерніею, Курляндіею и древними Областями Нашими сообщеніе, изъятые отъ всякихъ запрещеній, налоговъ и досмотровъ. 7) Учрежденіе таможенной стражи въ Курляндской Губерніи, равнымъ образомъ и напленіе тамошнихъ Таможенъ надлежащимъ числомъ людей долженствуетъ произведено быть безъ отлагательства. Что жъ касается до Литовской границы, то на оной Таможни и таможенную стражу устроить и ввести въ самое дѣйствіе при истеченіи годового тамошнихъ Таможенъ откупа, а по прошествіи оному срока, ни мало не теряя времени, начать и пошлину взыскивать по изданному отъ Насъ въ 1782 году общему тарифу. 8) На построеніе въ Княжествѣ Литовскомъ разныхъ строеній для расположенія въ нихъ Таможенъ, чиновниковъ, при оныхъ быть имѣющихъ, и пограничной таможенной стражи, надзирательскихъ и объѣздничьихъ домовъ, изчисленную по представленнымъ отъ Нашего Генерала Князя Рѣнина планамъ и смѣтамъ сумму 169,612 рублей 97 копѣекъ, позволяемъ употребить изъ доходовъ Княжества Литовскаго, расположивъ отпускъ оныхъ, по распоряженію тамошняго Генераль-Губернатора въ та-

кіе сроки, каковыя имъ по мѣрѣ успѣховъ въ строеніяхъ необходимыми признаны будутъ, возлагая и произведеніе въ дѣйствіе прописанныхъ зданій на его же особое попеченіе; и буде бы за совершеніемъ оныхъ осталась какая либо часть изъ вышеозначенной суммы, повелѣваемъ обратить ее на имѣющія впредь случиться починки тѣхъ самыхъ строеній. 9) Поелику граница Литовскаго Княжества во многихъ мѣстахъ окружается рѣками, и при нихъ предположено учредить Таможни и разположить Надзирателей и объѣздчиковъ, коимъ нужно будетъ имѣть не большія лодки, то сколько понадобится на заведеніе оныхъ, дозволяемъ Нашему Генералу Князю Рѣпнину заимствовать потребную сумму изъ доходовъ Литовскаго Княжества, о которой, сколько ея употребится, повелѣваемъ донести Намъ и Сенатъ увѣдомить. 10) Прежде сего учрежденный на основаніи упомянутаго Тарифа для отпуска изъ Риги въ чужіе краи Польскихъ, Литовскихъ и Курляндскихъ продуктовъ и для перевоза чрезъ Ригу въ Польшу, Литву и Курляндію иностранныхъ товаровъ транзитъ, по приобрѣтеніи подъ Державу Нашу знатныхъ частей Польши, Литвы и всей Курляндіи, не можетъ уже оставаться въ прежнемъ положеніи; а потому повелѣвая бывшую въ Рижской Губерніи Транзитную Таможню уничтожить, поручили Мы нынѣ возымѣть сношеніе о учрежденіи онаго главнымъ, Начальникамъ Литовской и Курляндской Губерній Нашимъ Генералу Князю Рѣпнину Генераль-Поручику Барону фонъ деръ Палену, которые по довольномъ испытаніи о мѣстахъ вѣдомства ихъ Губерній, чрезъ которые транзитные товары болѣе перевозимы быть могутъ, имѣютъ въ свое время учредить тотъ транзитъ на основаніи общаго Тарифа, назначивъ и мѣста, гдѣ для онаго Таможни разположить выгоднѣе и удобнѣе, не оставя увѣдомить Нашъ Сенатъ для надлежащаго о томъ, кому слѣдуетъ,

предписанія и обнародованія по Имперіи Нашей.

Штаты пограничной Таможни заставы и таможенной цѣпи въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ; портовыхъ Таможенъ въ Либавѣ и Виндавѣ и пограничной таможенной цѣпи въ Курляндской губерніи. (Смотри книгу штатовъ).

Полн. Собран. Зак. № 17419.

№ 44.—1796 г. Января 19.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—О разрѣшеніи выпуска изъ Россійскихъ портовъ въ Губерніяхъ Рижской, Ревельской и Курляндской, также и изъ Губерній Виленской и Слонимской въ области Пруссіи всякаго рода хлѣба и о мѣрахъ къ отвращенію недостатка въ собственномъ продовольствіи сихъ Губерній, при таковомъ вывозѣ быть могущаго.

Князь Николай Васильевичъ! Разрѣшивъ выпускъ изъ портовъ нашихъ всякаго рода хлѣбавъ Губерніяхъ Рижской, Ревельской и Курляндской, позволяемъ обращать къ онымъ сей продуктъ для отпращиванія за море изъ всѣхъ мѣстъ Губерній, управленію вашему ввѣренныхъ, всякому свободно и безпрепятственно. Что же касается до отпуска онаго въ области Пруссіи и до вывозу чрезъ Порты сея Державы въ другія Государства, то въ уваженіе причинъ вами представленныхъ, соизволяемъ, чтобы всякаго рода хлѣбъ изъ Губерній Виленской и Слонимской былъ и туда обращаемъ, также безъ всякаго препятствія, надлежитъ лишь взять при семъ случаѣ ту предосторожность найвнимательнѣйшимъ образомъ, чтобы отъ сихъ выпусковъ не произошло паче чаянія каковаго либо въ собственномъ пропитаніи недостатка; для чего и слѣдуетъ при позволеніи выше-

сказаннаго хлѣбнаго отпуска принять такія надежныя мѣры, чтобы какъ казенныя, такъ и владѣльческіе крестьяне обезпечены были достаточнымъ продовольствіемъ въ теченіи года и снабжены были на случай неурожая потребными сѣменами для засѣянія полей своихъ и въ будущемъ году; о чемъ для казенныхъ поселянъ Директоры домоводства, а для помѣщичьихъ самые владѣльцы ихъ долгъ имѣютъ всемѣрно пецися; а при томъ, чтобы какъ тѣ, такъ и другіе поселяне при продажѣ хлѣба своего имѣли въ памяти примѣръ тѣхъ дикихъ Американцовъ, которые по утру продавали свои постели, забывая, что въ тотъ же день къ ночи оныя были имъ нужны ко сну; по всѣмъ же таковымъ уваженіямъ крайняя оказывается надобность въ заведеніи въ Губерніяхъ управленію вашему ввѣренныхъ сельскихъ запасныхъ магазиновъ по примѣру тому, какъ таковыя хлѣбныя магазины устроены и существуютъ въ выгудѣ народной въ Лифляндіи; возлагая сіе полезное дѣло на васъ, повелѣваемъ представить Намъ ваше мнѣніе, къ какомъ количествѣ и на какомъ основаніи означенные магазины должны быть заведены.

Полн. Собр. Зак. № 17430.

№ 45.—1798 г. Января 21.

Сенатскій.—О взысканіи съ евреевъ, записавшихся въ мѣщанское званіе по 500 рублей за рекрута, согласно съ указомъ 1794 года Сентября 7.

Правительствующій Сенатъ, слушавъ два рапорта учрежденнаго при Кіевской Казенной Палатѣ для приѣма рекрутъ Присутствія, изъ коихъ 1-мъ, испрашиваетъ отъ Сената разрѣшенія, съ евреевъ, приписавшихся въ мѣщанское званіе слѣдуетъ ли на основаніи именнаго 1794 года Сентября 7 дня указа взыски-

вать за рекрута, такъ какъ и съ купечества по 500 рублей, или же должны они платить рекрутскія складочныя деньги по положенной въ указѣ 1786 года, Марта 9 (14) дня цѣнѣ по 360 рублей; а при 2-мъ представляетъ вѣдомость съ показаніемъ во оной, что по Кіевской Губерніи состоитъ 281993 души, изъ числа коихъ съ 281500 душъ по силѣ Именнаго Ея Императорскаго Величества состоявшагося въ 8 день октября прошлаго 1795 года указа, расположено собрать рекрутъ 563 человека, а съ евреевъ 6266 душъ назначено собрать деньгами по складочной цѣнѣ по 72 копейки. Приказали: какъ въ Высочайшемъ Именномъ Ея Императорскаго Величества указѣ, данномъ Сенату въ 7 день Сентября 1794 года о комплектованіи именованныхъ въ ономъ указѣ кавалерійскихъ полковъ, съ мѣщанъ и крестьянъ казенныхъ и помѣщичьихъ Губерній Изяславской и Брацлавской; егерскихъ же корпусовъ Минской, Полоцкой и Могилевской, въ 6 пунктѣ изображено: «съ купечества въ тѣхъ губерніяхъ во взысканіи за каждаго рекрута по 500 рублей деньгами поступать по точной силѣ указа отъ 3 Маія 1783 года, а равномерно таковую жъ подать собирать и съ евреевъ пребывающихъ какъ въ тѣхъ намѣстничествахъ, такъ и въ другихъ, гдѣ по указу отъ 23 Іюля 1794 года имъ жительство, торги и промыслы дозволены». Для чего касательно повелѣннаго тѣмъ указомъ сбора съ евреевъ за каждаго рекрута деньгами, посланы указы въ Кіевское, Черниговское и Новгородско-Сѣверское намѣстническія Правленія; то въ разрѣшеніе на рапортъ учрежденнаго при Кіевской Казенной Палатѣ для приѣма рекрутъ Присутствія и предписать, что по таковому въ ономъ указѣ постановленію о евреяхъ вообще безъ различія купцовъ отъ мѣщанъ слѣдуетъ съ приписавшихся въ мѣщанское званіе евреевъ взыскивать за рекрута по 500 рублей; а какъ по справкѣ съ присылаемыми въ Сенатъ мѣсячными вѣдо-

мостями по прошедшему 1794 и 1795 годовъ 68 и 69-му наборамъ о евреяхъ вовсе показываемо не было, то о семъ обстоятельстве отъ Кіевскаго Рекрутскаго Присутствія требовать рапорта, по какой причинѣ въ вышеозначенныхъ вѣдомостяхъ о сихъ евреяхъ показано не было, хотя они въ посланной изъ Сената отъ 13 Сентября 1794 года формѣ означены были именно: и буде оные евреи въ означенные времена уже находились въ Кіевской губерніи, то какимъ образомъ съ ними при тогдашнихъ рекрутскихъ наборахъ поступлено,

Полн. Собр. Зак. № 17432.

№ 46.—1796 г. Января 22.

**Высочайше утвержденный докладъ Сената.—
О гербахъ городовъ: Минской, Волынской,
Брацлавской и Подольской Губерній.**

Докладъ. Во исполнение Именныхъ Вашего Императорскаго Величества 1795 года Маія 3 (22) и Іюля 5 чиселъ указовъ, Минская, Волынская, Брацлавская и Подольская Губерніи учреждаются по образу Высочайшихъ Учрежденій Намѣстничествами; и города оныя составляющія, въ силу Высочайше пожалованной отъ Вашего Императорскаго Величества городамъ грамоты, должны имѣть гербы, которые утверждены Императорскимъ Величествомъ; а какъ города помянутыхъ Намѣстничествъ гербовъ отъ Вашего Императорскаго Величества пожалованныхъ еще не имѣютъ. При томъ же Дѣйствительный Тайный Совѣтникъ, Генераль-Прокуроръ и Кавалеръ Графъ Самойловъ Сенату предложилъ письмо писанное къ нему отъ Генераль-Фельдцейхмейстера, Екатеринославскаго, Вознесенскаго и Таврическаго Генераль-Губернатора и Кавалера Графа Зубова, при ко-

торомъ по Высочайшему Вашего Императорскаго Величества соизволенію препроводилъ рисунки гербовъ городамъ Волынской и Подольской Губерніи съ тѣмъ, чтобы оныя, гдѣ слѣдуетъ, были соображены съ общими въ семъ дѣлѣ постановленіями и поднесены на Высочайшее Вашего Величества усмотрѣніе.

Въ слѣдствіе чего Сенатъ препоручилъ исполненіе сего Герольдіи, которая собравъ городамъ помянутыхъ Намѣстничествъ гербы старые, а неимѣющимъ оныхъ сочинивъ новыя сообразно обычайнымъ на таковой случай принятымъ правиламъ, представила ихъ съ описаніемъ Сенату, а именно: Минскаго Намѣстничества: Минску, Вилейкамъ, Поставу, Докшицу, Дзиснѣ, Борисову, Игумену, Бобруйску, Мозыру, Давыдгородку, Пинску, Несвижу, Слуцку; Волынскаго Намѣстничества: Новграду-Волынскому, Лабуню, Заславу, Острогу, Ровно, Домбровицѣ, Овручу, Радомыслу, Житомиру, Чуднову; Брацлавскаго Намѣстничества: Брацлаву, Гайсину, Тулчину, Бершадѣ, Ямполью, Могилеву, Винницамъ, Литину, Махновкѣ, Сквирѣ, Пятигору, Липовцу, Хмѣльнику; Подольскаго Намѣстничества: Каменцу-Подольскому, Ушицѣ, Вербовцу, Грудеку, Зинкову, Летичеву, Проскурову, Староконстантинову, Базаліи и Ямполью; при сочиненіи же оныхъ по примѣру прежде подтвержденныхъ Вашимъ Императорскимъ Величествомъ гербовъ городамъ прочихъ Намѣстничествъ сохранено и то еще правило, что во всякомъ гербѣ уѣзнаго города, въ верхней части щита изображены гербы Губернскихъ городовъ ихъ. Сенатъ разсмотрѣвъ оныя осмѣливается всеподданнѣйше представить ихъ съ описаніемъ на Высочайшую Вашего Императорскаго Величества конфирмацію:

Резолюція. Быть по сему.

Описаніе представляющимся на Высочайшую Вашего Императорскаго Величества конфирмацію гербамъ городовъ новоучрежденныхъ Намѣстничествъ.

М и н с к а г о

1) Губернскаго города Минска.

Сему городу данъ отъ Польскаго Короля Зигмунда въ 1591 году Генваря 12 дня гербъ изображающій въ голубомъ полѣ Пресвятую Дѣву въ сіяніи, окруженную шестью Ангелами. Сей гербъ оставляется безъ перемѣны; а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи, изображается Государственный Ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанный города Минска гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ, для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

У ѣ з д н ы х ъ г о р о д о в ъ.

2) Вилейки.

Въ красномъ полѣ, съ праваго нижняго угла до верхняго лѣваго, изображена серебряная рѣка Вилія, текущая въ предѣлахъ сего округа; на ней видно плывущее судно, нагруженное товарами и продуктами, кои означены двумя связанными тюками и золотымъ ржанымъ колосомъ, въ показаніе, что на той рѣкѣ строятъ водоходныя суда и отправляютъ на оныхъ свозимые къ берегамъ Виліи изъ разныхъ мѣстъ товары и продукты.

3) Постава.

Въ уѣздѣ сего города при мѣстечкѣ Мядзолѣ, въ озерѣ, производится обильная рыбная ловля, довольствующая Губернскій городъ Минскъ и другія; въ знакъ сего въ голубомъ полѣ изображена въ низу пирамидально растянута серебряная рыболовная сѣть, а сверху такимъ же образомъ угломъ положены и обращены головами въ низъ три золотыя рыбы.

4) Докшица.

Въ зеленомъ полѣ внизу щита по угламъ, видны два натурального цвѣта хол-

ма, соотвѣтственно мѣстоположенію сего округа, отличающемуся возвышенностями своими, съ сихъ холмовъ изъ сосудовъ изливаются два источника серебромъ означенныя и составляютъ рѣки простирающіяся въ стороны щита, означая, что около сихъ мѣстъ получили начало свое двѣ знаменитыя въ тамошнемъ краю рѣки Вилія и Березина, которыя способствуютъ торговлѣ къ берегамъ Чернаго и Балтійскаго моря.

5) Дзисны.

По обильному въ сей округѣ посѣву и урожаю льна, которымъ жители сего новаго города отправляютъ прибыточный торгъ въ Ригу, помѣщенъ на гербѣ въ зеленомъ полѣ поставленный золотой снопокъ льну.

6) Борисова.

Оставляется сему городу гербъ, данный нынѣшнимъ Польскимъ Королемъ Станиславомъ Августомъ. Сей гербъ изображаетъ двѣ военныя башни съ воротами, между ними постановленными въ серебряномъ полѣ, а надъ оными видѣнь Святый Петръ Апостолъ на облакѣ стоящій, который въ правой рукѣ держитъ ключи.

7) Игумена.

Въ голубомъ полѣ поставленъ серебряный кустъ цвѣтовъ, который окружаютъ пять золотыхъ пчелъ собирающихъ и готовящихъ медъ. Сей предметъ обитателей Игуменскаго уѣзда преимущественно предъ другими упражняетъ и главный составляетъ ихъ прибытокъ.

8) Бобрыйска.

Въ семъ округѣ находится довольно для мачтъ годныхъ деревьевъ, и промыселъ оными составляетъ не малую часть пользы тамошнихъ жителей, которые сплавливаютъ ихъ по рѣкѣ Березиной для отправления къ рижскому порту, куда такія же деревья провождаются изъ Брян-

ска и другихъ мѣстъ; въ сходство сему изображается на срединѣ серебрянаго поля мачта и къ ней приставлены два для мачтъ изготовленные дерева крестообразно.

9) *Мозыра.*

Въ голубомъ полѣ черный орелъ распростершій свои крылья. Сей гербъ Король Польскій Зигмундъ III далъ сему городу въ 1609 году Сентября 10 дня.

10) *Давыдгородка.*

Въ черномъ полѣ посреди въ поперекъ изображается видъ протекающей знаменитой въ томъ краю рѣки Припяти, на берегу коей изображена серебряная пристань съ двумя по сторонамъ ея воротами и съ пристающимъ тутъ золотымъ судномъ, нагруженнымъ товаромъ въ трехъ тюкахъ связаннымъ.

11) *Пинска.*

Въ красномъ полѣ золотой лукъ натянутый стрѣлою того же металла со стальнымъ остриемъ. Сей гербъ издавна употреблялся въ печати тамошняго Магистрата.

12) *Несвижа.*

Сей городъ имѣетъ гербъ данный оному Степаномъ Баторіемъ Королемъ Польскимъ въ 1586 году Юня 24 дня, оный заключаетъ въ себѣ золотое поле въ продоль равно раздѣленное; въ правой части видѣнъ до половины выходящій изъ середины орелъ съ распростертымъ крыломъ, а въ лѣвой части съ низу въ верхъ простираются излучистыя полосы голубыя и красныя по двѣ соединенно.

13) *Слуцка.*

Въ красномъ полѣ скачущій всадникъ одѣтый въ панцырь, прикрывающійся щитомъ и держащій въ правой рукѣ мечъ на размахѣ; сей гербъ данъ сему городу отъ Польскаго Короля Яна Казимира въ 1601 году Августа 27 дня.

В о л ы н с к а г о.

1) *Губернскаго города Новграда-Волынска.*

Въ золотомъ полѣ четвероконечный красной крестъ. Сей гербъ употребляемъ былъ еще въ древности во время владѣнія Великихъ Россійскихъ Князей Волыніею; и оной оставляется безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть, двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанной города Новграда-Волынска гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

У ѣ з д н ы х ъ г о р о д о в ъ.

2) *Лабуня.*

Въ серебряномъ полѣ поставлена яблоня съ плодомъ, въ знакъ, что округа сего города избыточествуетъ садами.

3) *Заслава.*

Въ красномъ полѣ серебряныя ворота съ тремя башнями покрытыми Княжескою короною, а въ отворенныхъ воротахъ скачетъ вооруженный всадникъ, имѣя въ рукѣ мечъ на размахѣ и покрытый щитомъ; каковый гербъ до нынѣ употребляется тамошнимъ Магистратомъ.

4) *Острога.*

Въ красномъ полѣ изображена церковь о пяти главахъ, въ изъясненіе древняго Христіанскаго въ семь мѣстѣ благочестія. По объявленію Острогскихъ обывателей оной гербъ употребляютъ съ 1700 года и присвоить тому мѣсту Острогскими Князьями.

5) *Ровно.*

Въ голубомъ полѣ представлены въ трехъ соединенныхъ серебряныхъ башняхъ ворота, въ знакъ съ трехъ сторонъ

Минску.

Вилейкѣ.

Поставу.

Докницѣ.

Лиснѣ.

Борисову.

Игумену.

Бобруйску.

Мозырю.

Давыдогородску.

Пинску.

Несвижду.

Слуцку.

въѣзда въ тотъ городъ; таковой гербъ издревле употреблялся въ семь мѣстѣ.

6) *Домбровицы.*

По положенію сего города при рѣкѣ Горынѣ и по соединенію съ нею въ близости рѣки Случи, изображается въ голубомъ полѣ желѣзный якорь, показующій выгодное по симъ рѣкамъ судоходство.

7) *Овруча.*

Сему городу данъ гербъ Королемъ Владиславомъ четвертымъ по привилегіи 1641 года. Оный изображаетъ въ красномъ полѣ стоящаго на облакѣ Архангела Михаила, держащаго въ правой рукѣ мечъ въ низъ обращенный, а въ лѣвой вѣсы.

8) *Радомысл.*

Не въ дальнемъ отъ сего города разстояніи находится мѣстечко Коростышево, въ древности бывший городъ Коростень, извѣстный по исторіи учиненнымъ Древлянамъ наказаніемъ отъ Великой Княжны Ольги. Въ воспоминаніе сего изображены въ голубомъ полѣ три летящія серебряные голубя, два вверху и одинъ внизу, держащія во ртахъ своихъ пламенники: ибо сіи птицы употреблены были къ зазженію города.

9) *Житомира.*

Въ голубомъ полѣ представляются отворстыя ворота съ тремя на нихъ башнями. Сей гербъ издревле присвоенъ сему городу Князьями Литовскими въ ознаменованіе освобожденія онаго отъ владѣнія Старостинскаго.

10) *Чуднова.*

По удостовѣренію старожиловъ городъ сей существовалъ еще около 1500 года и проименованъ Чудновымъ по случаю сильной защиты онаго малымъ числомъ людей отъ многочисленнаго Татарскаго нападенія. Въ означеніе того въ голубомъ полѣ изображена серебряная крѣпость,

посреди коей видна вооруженная мечемъ рука.

Брацлавскаго.

1) *Губернскаго города Брацлава.*

Сей городъ имѣетъ гербъ данный отъ нынѣшняго Короля Польскаго Станислава Августа, изображающій въ красномъ полѣ на каменной горѣ крѣпость съ двумя по сторонамъ башнями, и съ третьею посреди, которая разрушена, въ означеніе, что городъ сей еще до 1616 года былъ Столичнымъ Брацлавскаго повѣта и во время Короля Александра выстроенъ въ немъ замокъ, который отъ разныхъ въ послѣдствіи времени замѣшательствъ и осажденій разрушенъ. Сей гербъ остается безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, нагруді же его положенъ показанной города Брацлава гербъ.

Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ уѣздныхъ сей Губерніи городовъ въ верхней части ихъ для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) *Гайсина.*

Въ зеленомъ полѣ видно съ правой стороны простертое орлиное крыло, серебромъ изображенное. Таковой гербъ данъ сему городу въ 1744 году Ноября 22 Королемъ Польскимъ Августомъ III.

3) *Тулчина.*

Въ ознаменованіе избытка хлѣбнаго урожая и плодородія земель сего уѣзда поставлены въ голубомъ полѣ три золотые снопа ржи.

4) *Бершадь.*

Въ серебряномъ полѣ видны остатки древняго землянаго укрѣпленія, каковое донынѣ еще находится близъ сего нова-

го города, неимѣющаго въ прочемъ отличивыхъ отличій.

5) *Ямполь.*

Въ зеленомъ полѣ изображена съ права на лѣво протекающая серебряная рѣка, на которой въ правой сторонѣ показывается часть пороговъ; на берегу, въ нижней части щита, видны со стороны кормы два строящихся судна съ подпорами. По положенію сего города ниже пороговъ при рѣкѣ Днестрѣ, которая уже не имѣетъ препятствія свободному плаванію, предполагаетъ всю удобность къ устройству тутъ верфи для судовъ.

6) *Мошлева.*

Въ серебряномъ полѣ произрастающій виноградъ, который въ окрестностяхъ сего города родится обильно.

7) *Винницы.*

Въ 1650 году Королемъ Яномъ Казимиромъ данъ сему городу гербъ, который изображаетъ въ красномъ полѣ золотую уду на два жала въ стороны раздѣленную, а въ корни содержащую крѣпость, подъ которою косымъ крестомъ же положены два меча натурального вида.

8) *Литина.*

Въ знакъ большого обилія въ сей округѣ лѣсовъ, поставлены въ серебряномъ полѣ натурального вида четыре древа, посреди двѣ рядомъ сосны, а по сторонамъ ихъ двѣ же ели.

9) *Махновки.*

По состоянію тамо разныхъ иждивеніемъ помѣщика заведенныхъ фабрикъ и рукодѣлій, коихъ произведенія суть лучшія во всемъ тамошнемъ краю и оными мѣсто сіе отличается, то въ изъясненіе сего изображены въ зеленомъ полѣ крестообразно положенныя серебромъ означенныя вещи къ фабрикамъ принадлежащія, какъ то: по прямой чертѣ бердо, и косвенно челнокъ и цевка, а по сторо-

намъ ихъ въ золотые тюки связанные издѣлья.

10) *Сквиры.*

Мѣстечко Сквиры существовало еще до 1564 года, потомъ было раззорено, и паки въ 1591 году возобновлено Королемъ Зигмундомъ III, который тогда же и гербъ оному далъ, изображающій въ черномъ полѣ золотую крѣпостную стѣну съ воротами посреди оной, надъ коими возвышенная башня, имѣющая въ коронѣ радвань.

11) *Пятигора.*

Въ голубомъ полѣ видна вспаханная нива, на которую съ лѣвой стороны изъ золотого облака рогъ изобилія сыплетъ хлѣбныя сѣмена, симъ означаетъ богатой урожай въ семь уѣздѣ хлѣба.

12) *Липовца.*

Въ семь уѣздѣ производится наилучшее скотоводство, которое составляетъ главныя тамошнихъ жителей избытки; и такъ въ означеніе сего преимущества въ красномъ полѣ видѣнъ стоящій серебряный быкъ.

13) *Хмѣльника.*

Около 1500 года въ мѣстечкѣ Хмѣльникѣ для защиты отъ набѣговъ Татарскихъ построень замокъ, въ достопамятность чего Король Польскій Зигмундъ III далъ войску Хмѣльницкому гербъ знаменующій каменную въ голубомъ полѣ башню огражденную стѣною, серебромъ изображенныя.

П о д о л ь с к а г о .

1) *Губернскаго города Каменца-Подольскаго.*

Въ голубомъ полѣ представлено сіяющее солнце о шестнадцати лучахъ и надъ нимъ четвероконечный крестъ, то и другое изображенныя золотомъ. Гербъ сей есть древній и употреблялся еще во времена владѣнія Россійскихъ Великихъ

Князей Подолією, и оной оставляется безъ перемѣны, а для означенія присоединенія и подданства сего края къ Россійской Имперіи изображается Государственный ея гербъ, то есть двуглавый орелъ, на груди же его положенъ показанный города Каменца Подольского гербъ. Сей гербъ помѣщенъ во всѣхъ гербахъ сей Губерніи городовъ, въ верхней части ихъ, для показанія принадлежности оныхъ къ той Губерніи.

Уѣздныхъ городовъ.

2) Ушицы.

Въ серебряномъ полѣ шесть совокупно лежащихъ горъ, изъ коихъ на средней водруженъ четвероконечный красный крестъ, каковый гербъ утвержденъ тому мѣсту привиллегією соотвѣтственно мѣстному тамъ положенію.

3) Вербовца.

Въ красномъ полѣ съ лѣвой стороны видна вооруженная мечомъ рука, въ означеніе предосторожности, по положенію сего города близъ границы. Сей гербъ, тому городу присвоенъ по привиллегіи отъ Польскаго Короля Зигмунда III, данный 1607 года Іюня въ 7 день.

4) Грудка.

Въ знакъ положенія сего города между горами изображаются въ красномъ полѣ по сторонамъ двѣ золотыя горы, а между ими видна городская серебряная стѣна.

5) Зинкова.

Въ голубомъ полѣ положены пирамидально плиты, которыя изображены серебромъ, въ означеніе, что въ тамошнихъ мѣстахъ добывается камней для фундамента нужныхъ и извѣсти въ большомъ количествѣ.

6) Летищева.

Въ голубомъ полѣ бѣгушій серебряный волкъ помѣщенный въ гербѣ отъ наименованія протекающей чрезъ городъ рѣчки сего имени, и употребляемый по привиллегіи Польскаго Короля Степана Баторія.

7) Проскурова.

Въ голубомъ полѣ три стрѣлы крестообразно положенныя, средняя остриемъ внизъ, а двѣ другія онымъ вверхъ; употребленіе сего тамъ герба видно по актамъ Судебныхъ мѣсть.

8) Староконстантинова.

Въ красномъ полѣ видѣнъ лукъ, натянутый стрѣлою вверхъ обращенною, подъ нимъ шестиконечная звѣзда, а внизу рождающаяся луна, рогами вверхъ положенная; всѣ сіи изображенія означены золотомъ. Таковой гербъ донынѣ употребляется тамошнимъ Магистратомъ.

9) Базалин.

Издrevле производился въ семъ мѣстѣ знатный торгъ, куда для вымѣна и продажи товаровъ съѣзжались Россійскіе и заграничныя купцы. Въ означеніе того изображаются въ голубомъ полѣ двѣ руки, одна другой подаемая, и положенныя на товарахъ, въ два серебряные тюка связанныхъ.

10) Ямполь.

Въ зеленомъ полѣ серебряная гора, въ означеніе того, что сей городъ окружаетъ съ восточной стороны мѣловая гора.

(Смотри книгу чертежей и рисунковъ).

Полн. Собр. Зак. № 17435.

№ 47.—1796 г. Іюня 5.

Именной, данный Екатеринославскому, Вознесенскому и Таврическому Генераль-Губернатору Князю Зубову. О переселеніи въ сіи губерніи на казенныя земли чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель въ присоединенныхъ отъ Польши губерніяхъ.

Разсмотрѣвъ представленіе ваше о переселеніи чиншевой шляхты съ помѣщичьихъ земель на казенныя, лежащія въ губерніяхъ Екатеринославской, Вознесенской и области Таврической, и находя таковое предположеніе для сего рода людей весьма выгоднымъ и съ настоящимъ порядкомъ вещей сообразнымъ, одобряемъ оное во всѣхъ частяхъ, предоставляя собственному разсмотрѣнію вашему приступить къ приведенію онаго въ исполненіе, соображаясь съ возможностями представленныхъ отъ васъ способовъ, бывъ увѣрены, что сіе полезное дѣло подъ руководствомъ вашимъ возымѣетъ наилучшіе успѣхи.

Представленіе Генераль-Губернатора Князя Зубова.

Всеимилостивѣйшая Государыня!

Между народомъ, обитающимъ въ областяхъ присоединенныхъ отъ Рѣчи Посполитой Польской къ имперіи Россійской, есть родъ жителей, именуемыхъ чиншевая шляхта, которые не имѣя никакой собственной недвижимости, а будучи порабощены изъ давнихъ временъ тамошними вельможами, жительствоуютъ на земляхъ другихъ владѣльцевъ, которые берутъ съ нихъ за землю чиншъ или оброкъ не менѣе 25 рублей, а въ нѣкоторыхъ мѣстахъ и по 30 рублей съ плуга, серебряною монетою, налагая на нихъ сверхъ того и другія разныя повинности и употребляя ихъ на собственную свою службу. При образѣ Правленія, какое до сего было въ Польшѣ, шляхта сія имѣла на сеймикахъ тамошнихъ участіе, и поколику могли состав-

лять большинство къ перевѣсу голосовъ, то вельможи и дѣлали имъ тогда всякія помощи. По присоединеніи же польскихъ областей подъ державу Вашего Императорскаго Величества, когда всѣ безпокойные и часто мятежные сеймы тамо уничтожены и введено въ тѣ области правленіе по изданнымъ отъ Вашего Величества о губерніяхъ учрежденіямъ, основывающее тамо порядокъ и благосостояніе народное, должно чиншевое шляхетство отъ сильныхъ владѣльцевъ всякое уваженіе, которое до того сохраняемо было за доставленіе голосовъ къ усиленію ихъ партій, неминуемо утратить, и тѣмъ самымъ подвергнуться вѣщшему отягощенію и изнуренію; ибо владѣльцы земель, не имѣя болѣе причины ихъ ласкать, безъ сомнѣнія еще большею цѣною заставятъ ихъ платить за землю, которую они обрабатываютъ, и какія бы ни были принимаемы отъ Правительства мѣры къ удержанію правъ ихъ, но, если они останутся по прежнему на земляхъ владѣльцовъ, всегда будутъ открываться случаи, гдѣ сіи найдутъ способы утѣснять ихъ и дѣлать имъ разныя неудобольствія. Сіе побуждаетъ меня всеподданѣйше Вашему Величеству представить, что шляхетство оное при новомъ образѣ правленія, устрояемомъ въ новоучрежденныхъ губерніяхъ, оставить на земляхъ помѣщичьихъ и въ единственной ихъ потому зависимости совершенно неудобно; а слѣдуетъ дать ему бытіе соотвѣтственное сколько роду ихъ, столько и настоящему вещей порядку—такое бытіе, въ которомъ бы они, перемѣнивъ нынѣшнее ихъ положеніе и зависимость отъ частныхъ владѣльцевъ и ихъ приказчиковъ, на собственность и на свободу, и обрѣтая въ ономъ себѣ благосостояніе, изобиліе и довольство въ жизни, могли при томъ обращены быть и на пользу государства. Они еще при бывшемъ польскомъ правленіи, негодую крайне на высокія подати, платимыя ими владѣльцамъ за наемъ земли, приносили

бывшему Екатеринославскому Губернатору Каховскому неоднократно просьбы о позволеніи имъ селиться на свободныхъ земляхъ оной губерніи, и нѣкоторые изъ нихъ даже не требовали никакого отъ казны пособія; а потому нѣтъ сомнѣнія, чтобы они не согласились съ радостію исполнить сіе самое нынѣ, если благоугодно будетъ Вашему Императорскому Величеству, вмѣсто настоящихъ ихъ жилищъ, гдѣ они терпятъ изнуреніе и огорченіе, пожаловать имъ свободныя и изобильныя земли въ губерніяхъ, Всемилостивѣйше управленію моему ввѣренныхъ, съ пожалованіемъ на переселеніе и водвореніе ихъ нѣкотораго изъ казны вспоможенія: въ каковомъ случаѣ можно полагать, что выйдеть ихъ на пожалованныя имъ земли большая половина. Сей родъ людей, имѣя всегда особливую склонность къ военному званію, съ особливою пользою можетъ быть употребленъ къ приумноженію поселенныхъ войскъ въ Вознесенской и Екатеринославской губерніяхъ, гдѣ, пользуясь плодоносными землями, содѣлаются они вскорѣ и добрыми хлѣбопашцами и скотоводцами, и составятъ родъ людей, во всемъ подобный нашимъ дворянамъ, и будутъ храбрыми защитниками тѣхъ своихъ собственности, когда нужда того востребуется. Въ изготовленномъ мною къ всеподданнѣйшему поднесенію докладѣ, о составленіи казацкихъ поселенныхъ полковъ въ Вознесенской губерніи, предполагаю я обратить для поселенія оныхъ земли изъ покупаемыхъ отъ Князя Любомирскаго и изъ состоящихъ впустѣ въ Вознесенской губерніи до одного миліона десятинъ, на которыхъ можно будетъ поселить до 100000 душъ; слѣдовательно по заселеніи таковымъ числомъ означеннаго пространства, сія губернія, получивъ толь знатное приращеніе, не возможетъ уже вмѣстить многого числа новыхъ поселенцевъ безъ стѣсненія живущихъ въ ней обитателей. Ради чего, дабы доставить чиншевой шляхтѣ все-

возможныя выгоды на новомъ ихъ жителствѣ, снабдивъ ихъ землею лучшей доброты и въ достаточномъ количествѣ, полагаю, оставя изъ нихъ нѣкоторое число въ Вознесенской губерніи, большую часть со временемъ выводить въ Екатеринославскую въ уѣзды Мариупольскій и Новомосковскій, и въ Таврическую область въ округи Днѣпровскую и Мелитопольскую, гдѣ они обрѣтутъ не токмо избыточное количество земли, но съ удобностію снабжены быть могутъ и всеми нужными для обзаведенія и устроенія хозяйства своего вспоможеніями, какъ о семъ ниже сего изъяснено. Въ слѣдствіе чего и осмѣливаюсь представить:

1) По имѣющимъ у меня свѣденіямъ, найудобнѣйшими къ водворенію чиншевой шляхты въ Вознесенской губерніи мѣстами почитаются: Богопольскаго и Еленскаго уѣздовъ земля, лежащая по рѣкѣ Кодымѣ, оставшаяся отъ раздачи подѣ казенныя селенія, которой числится тутъ до 65565 десятинъ, и въ уѣздахъ Вознесенскомъ и Херсонскомъ, гдѣ также до равнаго количества десятинъ отдѣлать удобовозможно. Доброта въ сихъ мѣстахъ земли извѣстна многимъ изъ чиншевой шляхты: довольно количество на нихъ камыша, кустарниковъ, а по степи буйрана или большихъ травъ; близость перехода туда оной шляхтѣ изъ мѣстъ, нынѣ ими обитаемыхъ; споручность къ покупкѣ всего нужнаго въ домоводствѣ для поселяющихся при Кодымѣ по разнымъ мѣстечкамъ и многочисленнымъ селеніямъ отшедшей части отъ Брацлавской въ составленіе Вознесенской губерніи, а для водворяемыхъ въ уѣздахъ Вознесенскомъ и Херсонскомъ изъ ближнихъ заселенныхъ мѣстъ, и наконецъ удобность къ полученію лѣсовъ, потребныхъ на строеніе домовъ, для первыхъ изъ уѣздовъ Ольгопольскаго и Уманскаго, а для послѣднихъ изъ Елисаветградскаго, подають несомнѣнную надежду, что поселившіеся на сей части земли, въ короткое время могутъ содѣлаться совершен-

ными домоводцами. На сихъ мѣстахъ, полагаю я, для перваго опыта поселить: при Кодымѣ до 2000 семействъ, да въ семъ и Херсонскомъ уѣздѣ до 2000, изъ числа коихъ до 200 подъ самымъ городомъ Вознесенскомъ, а всего до 4000 семействъ.

2) Все пространство земель, начиная отъ Александровской до Петровской крѣпости, какъ въ губерніи Екатеринославской, такъ и въ граничащей тутъ съ нею рѣчками Конскою и Бердою области Таврической, по плодородію, добротѣ грунта и хорошимъ водамъ, для населенія чиншевой шляхты весьма удобно. Поселеніе тутъ до 8000 семей сей шляхты, сдѣлавъ пустую оную часть земли обитаемою, сдѣлало бы вѣрное и безопасное сообщеніе отъ Днѣпра до Азовскаго моря. Выгодныя сіи мѣста къ хлѣбопашеству и скотоводству, къ разведенію садовъ и посѣву лѣсовъ обнадеживаютъ, что поселяемые на нихъ въ короткое время воспользоваться могутъ плодами, добротою земли производимыми; водвореніе же тамо военныхъ поселянъ можетъ государству ту приносить пользу, что въ свое время удобно ихъ будетъ употреблять на службу въ области Таврической, и, въ нужномъ случаѣ, по части Кубанской линіи. Отъ крѣпости Александровской до Петровской считается 150 верстъ: всѣ нужные лѣса къ построенію домовъ можно будетъ доставить рѣкою Днѣпромъ къ Александровской крѣпости, а къ Петровской—Дономъ и Азовскимъ моремъ. Всякая деревянная посуда, нужная въ домоводствѣ, сплавливается на баркахъ, и нынѣ ежегодно рѣкою Днѣпромъ изъ Бѣлоруссіи и присоединенныхъ отъ Польши губерній не токмо во всѣ селенія, по берегамъ Днѣпра лежащія, но и до самаго Херсона. Безъ сомнѣнія найдутся между чиншевою шляхтою нѣсколько человѣкъ проворныхъ и роторныхъ, кои могутъ доставлять сею рѣкою собратіи своей все, что только нужно въ домоводствѣ и къ земледѣлію.

3) Какъ для предполагаемыхъ нынѣ къ поселенію въ Вознесенской губерніи, такъ и для назначаемыхъ впредь въ Екатеринославское намѣстничество и Таврической области семействъ чиншевой шляхты, полагаю я отводить на каждую душу по 30 десятинъ, которыя и отдать имъ въ собственность въ вѣчное и потомственное владѣніе, безъ платежа въ казну поземельныхъ денегъ. Таковая отдача имъ земли въ вѣчное владѣніе побудитъ охотнѣе и прочихъ изъ сего шляхетства переселяться съ чужихъ земель, за обработываніе коихъ платятъ нынѣ подати, и содѣлаться владѣльцами своей собственности. На переселеніе тѣхъ, кои будутъ водворяемы при Кодымѣ и въ Вознесенскомъ и Херсонскомъ уѣздахъ, и первоначальное вспоможеніе ихъ, выдать въ ссуду, по примѣрному вычисленію, на каждое семейство по 30 рублей, съ тѣмъ, чтобы изъ такового заимовзанія не исключаемы были никто изъ переселенцовъ, какъ неимущіе, такъ и имущіе, на тотъ конецъ, дабы въ осторожность для казны всѣхъ ихъ опоручить на новомъ поселеніи въ вѣрномъ возвратѣ въ казну издержанной суммы, не отъ всякаго порознь поселенца, но отъ всего общества; изъ чего и та можетъ послѣдовать польза, что всѣ и каждый изъ поселенцовъ одинъ за другимъ будутъ имѣть присмотръ, чтобы выдаваемые казенныя деньги употреблены были точно на полезное домоустройство. Сіи ссудныя деньги, коихъ на 4000 семействъ причтается 120000 рублей, должны быть возвращены въ казну на вышеозначенномъ основаніи въ четыре года по устроеніи поселенія. Что же касается до приуготовленія для сихъ переселенцовъ домовъ, оныя имѣютъ быть построены отъ казны безъ возврата, полагая каждый домъ въ 50 рублей, на что востребуются суммы 200000 рублей; но буде бы кто изъ сихъ шляхтичей не пожелалъ одолжаться отъ казны, и возымѣетъ намѣреніе переселяться и устроить домоводство собствен-

но отъ себя, таковымъ отводить землю особо въ другомъ мѣстѣ, не смѣшивая ихъ съ тѣми, кои получаютъ будутъ отъ казны вспоможеніе, дабы избавиться чрезъ то и затрудненій въ расчетахъ и предварить неповинное иногда взысканіе казенныхъ издержекъ съ неучаствующихъ въ оныхъ.

4) Селенія назначаемыхъ къ переводу 4000 дворовъ расположить такимъ образомъ, дабы каждое изъ нихъ имѣло, гдѣ мѣсто позволяетъ, не свыше 50 дворовъ, соединяя земли ихъ подъ однѣ и общія межи, и стараясь все то располагать такъ, чтобы присемъ поселеніи деревень, въ разныхъ мѣстахъ уже существующихъ, не сводить и не переселять.

5) Такъ какъ все чиншевое шляхетство должно обращено быть въ поселянъ воинскихъ, то изъ назначаемыхъ для перваго опыта къ переселенію 4000 семействъ, по обзаведеніи ихъ, не оставляю я представить на Высочайшее утвержденіе положенія о устроеніи изъ нихъ поселенныхъ полковъ, сообразно свойству и роду службы, которая наиболѣе имъ прилична.

6) Свободное и ничѣмъ не ограниченное отправленіе вѣры, предоставленное въ мѣстахъ ими доселѣ обитаемыхъ, для вящаго побужденія ихъ къ сему полезному переселенію, не токмо вновь подтвердить слѣдуетъ, но для лучшаго привлеченія ихъ какъ на сіи земли, такъ и для вкорененія въ сердцахъ ихъ благодарности, довѣренности и любви къ правленію, зиждущему благосостояніе ихъ и потомства,—не благоугодно ли будетъ повелѣть, Всемилоствѣйшая Государыня! для каждаго 200 семей, изъ доходовъ ввѣренныхъ мнѣ губерній, соорудить храмъ Божій, и, по сношенію моему съ епископомъ католицкимъ, опредѣлить поповъ того исповѣданія, въ вѣрности и въ благомысліи испытанныхъ.

7) Все то, что на прежнихъ мѣстахъ жительства ихъ дѣйствительно принадлежало имъ въ собственность, отдать на

произволь ихъ продать въ пользу свою, или взять съ собою; а дабы тѣ помѣщики, на чьихъ земляхъ они жили, не могли имъ въ томъ чинить препятствія и лишать ихъ собственности, то долгъ учрежденныхъ правителей да будетъ на ирачительнѣйшее наблюденіе, въ охраненіи ихъ отъ таковыхъ и тому подобныхъ притѣсненій, всегда простирая на нихъ защиту благотворныхъ законовъ Вашего Императорскаго Величества, и тѣмъ доставляя имъ полную, дарованную имъ личную и имущественную безопасность.

Все оное представляя на Всевысочайшее Вашего Императорскаго Величества благоразсмотрѣніе; осмѣливаюсь всеподданѣйше просить, ежели изъясненное мною предположеніе о переселеніи чиншевой шляхты во всемилоствѣйше ввѣренныя мнѣ губерніи на пустопорожнія казенныя земли, примется за благо, не благоугодно-ли будетъ, на переведеніе для перваго опыта по моему назначенію 4000 дворовъ, какъ на рѣчкѣ Кадымѣ при Вознесенскѣ въ сей и Херсонской округахъ, такъ и на землѣ Екатеринославскаго Намѣстничества и Таврической области, изъяснить Высочайшую Вашего Величества волю, и потребныя суммы какъ на то, такъ и на сооруженіе храмовъ, повелѣть заимствовать изъ доходовъ ввѣренныхъ мнѣ губерній въ нѣсколько лѣтъ, безъ остановки прочихъ нужныхъ и нетерпящихъ времени расходовъ; а притомъ Высочайше предоставить моему распоряженію, и сверхъ сего числа чиншевыхъ шляхтичей, буде они пожелаютъ перейти на казенныя земли, перевести ихъ на оныя съ таковыми же отъ казны вспоможеніями, какія собратіямъ ихъ къ переселенію полагаемымъ назначены, изъ тѣхъ же доходовъ, по мѣрѣ прибытія ихъ на предназначенныя для нихъ земли.

Полн. Собр. Зак. № 17469.

№ 48.—1796 г. Августа 8.

Именной, данный Сенату.—Объ учрежденіи Виленскаго и Слонимскаго Намѣстничества, о раздѣленіи оныхъ на уѣзды. Съ приложениемъ штатовъ сихъ Намѣстничествъ.

Всемилоствѣйше повелѣваемъ Нашему Генералу, Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину исполнить по Учрежденіямъ Нашимъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Намѣстничествахъ Виленскомъ и Слонимскомъ, составя первое въ одиннадцать уѣздовъ: Виленскаго, Завилейскаго, Троцкаго, Браславскаго, Ошмянскаго, Ковенскаго, Упицкаго, Волкомирскаго, Тельшевскаго, Россіенскаго и Шавельскаго; а послѣднее изъ восьми уѣздовъ: Слонимскаго, Новогородскаго, Гродненскаго, Волковійскаго, Лидскаго, Бржестскаго, Кобринскаго и Пружанскаго. Впрочемъ назначеніе границъ сихъ Намѣстничествъ съ прикосновенными имъ, предоставляемъ на соглашеніе нашихъ Генераль-Губернаторовъ и правящихъ ту должность; о чемъ, такъ какъ и о числѣ, изъ котораго сии Губерніи и въ нихъ округа составлены будутъ, подать въ Сенатъ Нашъ вѣдомости и карты.

Полн. Собр. Зак. № 17494.

№ 49.—1796 г. Августа 8.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генераль-Губернатору Князю Рѣпнину.—О разныхъ распоряженіяхъ, относящихся къ устройству Виленской и Слонимской Губерніи.

Давъ указъ Нашему Сенату о приведеніи въ дѣйствіе Учрежденій нашихъ отъ 7 Ноября 1775 года въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, за благо признали Мы снабдить васъ нижеслѣдую-

ющими наставленіями: 1) Губернскимъ городомъ Виленской Губерніи быть Вильнѣ, а Слонимской городу Слониму, обратя оной въ дѣйство казенное, какъ о томъ ниже изъяснено будетъ; для отправления же правосудія въ округахъ сихъ Намѣстничествъ устроить уѣздныя Присутственныя мѣста, какія гдѣ по роду обитателей быть должны, въ городахъ и мѣстечкахъ, отъ коихъ присвоятся округамъ наименованія: въ Виленской Губерніи: въ Трокъ, Ковнѣ, Россіенѣ, Тельше, Шавлѣ, Упитской округи въ Поневежѣ или въ другомъ удобномъ мѣстѣ, въ Вилкомирѣ, Браславской округи, въ Видзѣ и Завилейской въ Ошмянахъ; въ Слонимской: въ Новогородскѣ, Лидѣ, Гроднѣ, Волковійскѣ, Пружанахъ, въ Кобринѣ и въ Бѣжецѣ. 2) Изъ числа вышеименованныхъ городовъ въ принадлежащихъ вѣдомству казенному разославъ жителей по состояніямъ, на основаніи даннаго отъ Насъ въ 3 день Маія 1795 года Генераль-Губернатору Тутолмину указа, съ котораго при семъ прилагается точный списокъ и которому вы и въ прочихъ частяхъ образованія Губерній Виленской и Слонимской по Учрежденіямъ Нашимъ слѣдовать имѣете, обратитъ на тѣ города нынѣ же всѣ тѣ выгоды и преимущества, которыя жалованною отъ Насъ всѣмъ Россійскимъ городамъ грамотою отъ 21 Апрѣля 1785 года утверждены. Что же касается до мѣстечекъ Старостинскихъ, состоящихъ въ частномъ владѣніи, то поелику уже доходы тѣхъ мѣстечекъ приведены въ извѣстность, повелѣваемъ: доходы слѣдующіе владѣющимъ оными до окончанія права владѣнія выдавать изъ общихъ Губернскихъ доходовъ, а тѣ мѣстечки причислить уже совсѣмъ къ казенному вѣдомству, донеся Намъ, сколько сему положенію причтется выдавать владѣвшимъ оными изъ казны Нашей денегъ, а равномѣрно и владѣльческія приложить стараніе въ казну Нашу покупкою или промѣномъ или иными благопристойными

сдѣлками пріобрести и по раздѣленіи въ нихъ жителей по состояніямъ, какъ выше о прочихъ городахъ сказано, обратить какъ на первое, такъ и на сіи всѣ тѣ выгоды и преимущества, которыя вышесказанною же грамотою городамъ Нашимъ пожалованы. 3) Штатъ Губерніи Виленской и Слонимской, утвердивъ пожалованныя по указу Нашему отъ 28 Іюня 1794 года прибавочныя къ окладамъ деньги Оберъ-Офицерамъ и нижнимъ чинамъ штатныхъ командъ противъ гарнизонныхъ, производить и въ сихъ Губерніяхъ; равнымъ образомъ и положенную по указу Нашему отъ 24 Декабря 1781 (1782 Генваря 7) при Казенныхъ Палатахъ Экспедицію для свидѣтельства счетовъ учредить съ произвожденіемъ чинамъ оной опредѣленнаго по тому указу жалованья. 4) Подушный сборъ деньгами и хлѣбомъ, также и по прочимъ статьямъ надлежащія казни всякія повинности начать въ сихъ Губерніяхъ съ будущаго 1797 года, и производить точно въ такомъ родѣ и количествѣ, какъ все оное положено въ Могилевской Губерніи, о чемъ Сенатъ Нашъ не оставитъ снабдить васъ по сему случаю полными предписаніями. 5) На построеніе зданій для Присутственныхъ мѣстъ сихъ Губерній и на сооружеііе соборныхъ Греческихъ Православныхъ нашихъ церквей повелѣваемъ назначить въ теченіи пяти лѣтъ на дома для присутственныхъ мѣстъ по 40000, а на храмы Божіи по 20000 рублей, заимствуя сіи деньги изъ экономій нашихъ, изъ столовыхъ маестностей бывшаго Виленскаго Епископа и изъ прочихъ казеннаго вѣдомства; что же касается до временныхъ для Присутственныхъ мѣстъ строеній, то, во что сіи строеніи обоитися могутъ, имѣете представить къ Намъ изчисленіе, по которому и не оставимъ васъ снабдить надлежащею суммою, а относительно имѣющаго въ Слонимѣ бывшаго Литовскаго Гетмана Графа Огинскаго дома, могущаго послужить къ открытію сей Губерніи, объ

уступкѣ онаго препоручаемъ вамъ съ нимъ условиться, и какое будетъ сдѣлано положеніе, къ Намъ представить. 6) По случаю пребыванія войскъ въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, для отвращенія всякихъ между воинскими командами и обывателей распръ и неудовольствій, повелѣваемъ опредѣлить въ Нижніе Земскіе Суды на тригодичное время по 1 Воинскому Депутату изъ служащихъ въ войскахъ тамошнихъ Офицеровъ, придавъ имъ приличную для лучшаго дѣйствія Земской Полиціи воинскую команду и производя имъ сверхъ настоящихъ ихъ окладовъ по 300 рублей на годъ изъ тамошнихъ доходовъ. 7) Для окончанія нерѣшенныхъ дѣлъ бывшаго Трибунала Литовскаго учредить въ Вильнѣ, подъ предсѣдательствомъ Виленской Гражданской Палаты Предсѣдателя, Гражданской Департаментъ старыхъ Литовскихъ дѣлъ, составивъ оный изъ шести Дворянскихъ Засѣдателей по выбору Дворянства, съ тѣмъ, чтобы и въ Минской Губерніи имѣющіеся вотчинныя и другія Гражданскія неокончанныя помянутымъ Трибуналомъ дѣла, были въ сей же Департаментъ отосланы. Недовольныя рѣшеніемъ сего Департамента имѣютъ жалобы свои приносить въ Сенатъ на основаніи Учрежденій нашихъ о управленіи Губерній статьи 131, и наконецъ 8) На уборы Присутственныхъ мѣстъ по случаю открытія Губерній, повелѣваемъ вамъ взять изъ доходовъ оныхъ 10,000, на разныя посылки и на открытія уѣздныхъ Присутственныхъ мѣстъ и на собственные ваши при семъ случаѣ расходы 10,000 же рублей.

Полн. Собр. Зак. № 17495.

№ 50.—1796 г. Сентября 13.

Именной, данный Сенату.—О наборѣ рекрутъ съ 500 душъ по 5 человекъ.

Въ безопасность и огражденіе Имперіи для наполненія сухопутныхъ и мор-

скихъ силъ нашихъ, повелѣваемъ собрать съ 500 душъ по 5 рекрутъ со всѣхъ тѣхъ губерній, съ коихъ въ прошломъ 1785 году таковой сборъ учиненъ былъ, такъ равно и съ губерній Виленской и Слонимской, во всемъ на основаніи указовъ Нашихъ отъ 19 Сентября 1776 года и 12 Октября 1795 годовъ, начавъ сей наборъ съ 15 Октября такъ, чтобы къ первому Генваря 1797 года оконченъ быть могъ. Во взысканіи же съ купечества деньгами по 500 рублей за каждаго рекрута, поступать по указу отъ 3 Маія 1783 года.

Полн. Собр. Зак. № 17507.

№ 51.—1796 г. Октября 15.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.—О производеніи изъ доходовъ сихъ Губерній пенсій разнымъ лицамъ, церквамъ и монастырямъ, которые до минувшаго въ Польшѣ мятежа производимы были изъ бывшихъ экономическихъ въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ.

Платимыя прежде минувшаго въ Польшѣ мятежа изъ бывшихъ экономическихъ въ Литвѣ Королевскихъ доходовъ разнымъ особамъ также церквамъ и монастырямъ пенсій, коихъ по представленной отъ васъ вѣдомости показано въ годъ 11,841 рубль 10 копѣекъ, Всемилостивѣйше повелѣваемъ производить тѣмъ особамъ и мѣстамъ ежегодно, какъ до сего было, изъ доходовъ ввѣренныхъ вамъ Губерній.

Полн. Собр. Зак. № 17519.

№ 52.—1796 г. Октября 29.

Именной, данный Лифляндскому, Эстляндскому, Виленскому и Слонимскому Генераль-Губернатору Князю Репнину.—О устроении почты въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской.

Въ слѣдствіе учиненнаго вами примѣрнаго росписанія дорогъ и почтовыхъ становъ въ Губерніяхъ Виленской и Слонимской, съ означеніемъ на оныхъ числа лошадей, повелѣваемъ: 1) до будущаго впредь разсмотрѣнія, помянутыя дороги и станы устроить и полагаемое на нихъ число лошадей поставить, учиня всѣ зависящія отъ васъ распоряженія, дабы почты во ввѣренныхъ вамъ Намѣстничествахъ исправное и безостановочное дѣйствіе имѣли. 2) Что касается до потребныхъ на устроение и содержаніе почтъ денегъ, которыхъ по примѣрнымъ исчисленіямъ, отъ васъ доставленнымъ, полагается на ежегодное содержаніе 70200 рублей, да единовременно на построеніе почтовыхъ домовъ по станамъ 134000 рублей, для всевозможнаго уравниенія въ общей обязанности на таковое необходимое дѣло, препоручить помѣщикамъ и владѣльцамъ Губерній Виленской и Слонимской, расположить какъ помянутую ежегодную сумму, такъ и требующуюся на строеніе почтовыхъ домовъ, раздѣляя оную по равнымъ частямъ на три года, всего же по 114667 рублей въ каждой, ко вносу въ теченіи трехъ лѣтъ, по мѣрѣ владѣльческихъ стяжаній, предоставляя вамъ по сношенію съ Главнымъ Директоромъ почтъ Нашихъ Оберъ-Гофмейстеромъ Графомъ Безбородкомъ, остатокъ сихъ почтовыхъ сборовъ обращать на случай, гдѣ обширность площади и соединеніе разныхъ дорогъ востребуетъ большаго числа становъ и лошадей; по истеченіи же трехъ лѣтъ, помѣщики и владѣльцы тѣхъ Губерній по вѣрному изъ опытовъ исчисленіи, производимомъ

подъ руководствомъ вашимъ, имѣютъ расположить на доходы свои ту сумму, которая тогда окажется надобною на ежегодное почтъ содержаніе. 3) На станціяхъ сихъ обязаны содержатели ихъ возить обыкновенную письменную почту безъ платежа, по дважды или по однажды въ недѣлю, какъ о томъ въ росписаніи, по соглашенію вашему съ Главнымъ Директоромъ почтъ, смотря по надобности, опредѣлено будетъ; относительно же курьеровъ, проѣзжающихъ, такожъ и колясочной почты, буде гдѣ оная устроится, установленныя всемѣстно по двѣ копейки за версту прогонныя деньги должны платимы быть за полное число лошадей, кто сколько оныхъ брать будетъ; а въ платежѣ за казенные и партикулярные эстафеты поступать также по установленіямъ. 4) На знатнѣйшихъ дорогахъ отъ Столицы Нашей идущихъ, по которымъ скорое сообщеніе необходимо, имѣть отъ шести и до двѣнадцати лошадей для курьеровъ, отъ Двора нашего отправляемыхъ, или же ко Двору Нашему ѣдущихъ, постановя, чтобъ оныя неинако даваемы были, какъ по подорожнымъ, изъ С. Петербурга, за рукою Главнаго Директора почтъ, или кому въ отсутствіи его отъ Насъ приказано будетъ, сюда же ѣдущимъ курьерамъ за руками Главнокомандующихъ войсками Нашими, или же Генераль-Губернатора; изъ Вѣны же и Берлина за подписаніемъ Посла или Министра Нашего, впрочемъ никакому курьеру таковыхъ лошадей болѣе трехъ не давать; а буде болѣе востребуется, долженъ ѣхать на почтовыхъ, какъ и другіе проѣзжающіе. 5) Почту изъ С.-Петербурга въ Вѣну устроить на Псковъ Опочку, Друю, а оттуда, сходно росписанію, отъ Васъ присланному на Вильну, Слонимъ и Брестъ, откуда оная, входя въ предѣлы Австрійской Монархіи, восприметъ теченіе свое на Люблинъ, Сандомиръ, до Кракова; равномѣрно и отъ Москвы на Брестъ ближайшая и выгоднѣйшая дорога выведена быть имѣтъ,

и таковую отъ здѣшней Столицы Нашей къ Вѣнѣ почтовую дорогу, съ назначаемыми на ней станами, въ разсужденіи пользы и надобности непосредственнаго съ Австрійскими Областями сношенія, предварительно всему привести въ наилучшую исправность, дабы какъ курьеры, на основаніи 4 статьи сего указа, по оной могли отправляемы быть, такъ и самая письменная обыкновенная почта по ней же, а не чрезъ Митаву и Варшаву, дважды въ недѣлю теченіе имѣла; о чемъ особливо вамъ снести и на мѣрѣ положить съ Главнымъ Директоромъ почтъ и съ Генераль-Губернаторомъ Бѣлорусскимъ. 6) Рижскую почту чрезъ Митаву и Мемель оставить въ настоящемъ ея положеніи для сообщенія съ Пруссією и съ Сѣвѣрною частію Германіи, а посредствомъ того и далѣе, изъ Гродны же въ Варшаву почту сохранить, буде Берлинскій Дворъ на то согласенъ, для сношенія съ Саксонією и другими въ срединѣ Германіи лежащими мѣстами и далѣе: но впрочемъ вамъ обще съ Главнымъ Директоромъ почтъ постановить, не выгоднѣе ли, чтобъ и до Гродни дорога шла не чрезъ Ригу и Митаву, а чрезъ Вильну, какъ и въ росписаніи вашемъ означено. 7) Касательно почтъ вообще и охраненія ихъ, руководствоваться тѣми правилами, которыя въ Лифляндіи, Бѣлоруссіи, также и въ С.-Петербургской Губерніи по Нарвской дорогѣ по указамъ Нашимъ присвоены; отъ Сената же Нашего вновь подтверждено будетъ, дабы никто изъ курьеровъ или проѣзжающихъ ни малѣйшихъ притѣсненій, требованія излишнихъ лошадей, безъ платежа за полное число прогоновъ, а въ случаѣ ожиданія, и установленныхъ простойныхъ денегъ и другихъ обидъ дѣлать не отважился, подъ страхомъ неизбѣжнаго взысканія; но дабы съ другой стороны и содержатели почтъ подѣ такимъ же взысканіемъ не дерзали чинить привязки, невѣжества и всякихъ злоупотребленій. 8) Содержаніе по Губернскимъ, погранич-

нымъ и уѣзднымъ городамъ Почтовыхъ Конторъ относится къ распоряженію Почтоваго Департамента и на счетъ общихъ почтовыхъ доходовъ; для устройства же оныхъ и для удобнѣйшаго съ вами сношенія, предписали Мы Главному Директору Почтъ отправить одного изъ Членовъ Главнаго Почтоваго Правленія или другихъ его вѣдомства, снабдя его потребными наставленіями, который до учрежденія особаго почтъ Директора для сихъ и другихъ ближайшихъ Губерній,

имѣлъ бы сіи Конторы въ точномъ своемъ вѣдомствѣ, и въ чемъ польза службы Нашей требуетъ, могъ бы относиться представленіями къ вамъ, дѣлая оныя равно и къ своему начальству; со стороны же вашей Мы удостовѣрены, что вы въ дѣлѣ семъ обще съ Главнымъ Директоромъ почтъ приложите усердный трудъ и къ лучшему его устройству другъ другу подадите взаимное пособіе.

Полн. Собр. Закон. № 17525.

Генералъ-фельдмаршалъ
Князь Николай Васильевичъ
РЕПНИНЪ.

II.

АДМИНИСТРАТИВНЫЯ РАСПОРЯЖЕНІЯ.

№ 1.—1792 г. Іюня 25.

Актъ вольной конфедераціи Минскаго воеводства.

Akt ekstraktu aktu konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, z akcessami przez obywatelow etc. uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugiego, miesiąca wrzesnia dwunastego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, ekstrakt aktu konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, z akcessami do niey, przez podpisy na rzecz we szredzinie wyrażoną uczynionego, na sztemplowanym srebrno groszowym papierze pisany, w sposob przenosu do akt podał, którego od słowa wyraz następny. Wypis z xiąg konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego. Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugiego, miesiąca Julij dwunastego dnia. Na sądach konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wiel-

możny iegomość pan Albert Bogucki, dworzanin Jego królewskiey mości, akt konfederacyi wolney Minskiey, tudzież inkorporuiących się obywateli podpisy, iednych zaprzysięgłych, a drugich tylko przez akcess uczyniony przystąpionych, na rzecz we szredzinie zawartą, ad acta podał, które dzieło do xiąg konfederackich wprowadzaię się z podpisami co do słowa tak się w sobie ma: Nigdy ieszcze sztuka zwodzenia w tym u nas niebyła widziana stopniu, w którym się okazała w tych czasach ostatnich. Ta sztuka cnotliwemu, co zwykle podeyrzliwym być nieumie, fatalna bywa zawsze, tego szlachetny naród polski doswiadczył. Sztuką y zwiedzeniem wolność mu wydarto, lecz chciwość nienasycona panowania, kowaiąc naród wolny w swe więzy y czyniąc go swoją własnością y dziedzictwem, nie bacznie przed się biorąc więcey nad siły, nie zdołałaby własną dzwigać się y trwać mocą, z podbitym sobie narodem zginęłaby wkrótce, a w tych ruinach imię polaka zagrzebane by zostało. Doyrzawszy niebezpieczeństwa w które Polska miotaną została, zdrzec musi obywatela czułe serce, a tym barzies z pokorą uznać dzieło opatrności

losami narodów władaiącey, że nie tylko trwać ieszcze Polszcze dozwala, ale na przyszłość nawet zabezpieczać Rzeczpospolitą zdaie się. Niżeli iednak wnidziemy na tę drogę, którą do podzwignienia y zabezpieczenia Rzeczy pospolitey będziemy dążyć, na tę mowie drogę, którą nam opatrność okazuje, a którą rostopność nas prowadzić będzie, rzućmi trochę oczy na te manowce, któremi nas zwodzenie błakało, aby nas usiedlić lub zgubić. Gdy w koncu roku tysiąc siedmset osmdziesiąt siodmego, na wschodzie Europy, w sąsiedztwie naszym pożar wojny się zaczynał czuli prawie polacy iakie postępowanie Rzeczy pospolitey przyzwoite było, prawda jasnie się okazywała y miła narodowi była, wolność y całość Rzeczy pospolitey była hasłem narodu; na te hasło każdy służyć oyczyźnie, każdy część własności oddać był gotow, zapewnić wolność, ubezpieczyć państwa Rzeczy pospolitey iedynym było żądaniem narodu; czuł naród, że te cnotliwe zamysły nikomu przeciwnie być nie mogły, bo naród spokoynosci y szczęśliwosci pragnie, całość iednak swoją mężnie bronić gotow, miłym być y szacowanym od drugich musi, wszystko się skłoniło do ugruntowania wolności, trwałości y szczęśliwosci Rzeczy pospolitey; gdy by w ten czas podług żądania narodu rzeczy krajowe do skutku przyszły, prawaby tylko same w Rzeczy pospolitey panowały, a moc prawa, rozdzielona pomiędzy magistratury równą wagą, utrzymywałyby siłę krajową z wolnością narodu, nikt urzędowych osob ani narodu podbić, ani nasiona niezgody do sąsiadów miotać by nie zdołał; zadrzała na ten czas ambicya szerokiey władzy y panowania chciwa, wszrod klęsek publicznych zyskować umieiąca, a w projekta zawsze płodna, chytrością, fałszem y intrygą zbroyna, cnotliwych republikantów własną ich cnotą, a Rzecz pospolitą własną iey siłą podbić przed się wzięła. Zebrał się naród na seymiki, seym ordynaryiny poprzedzaiące; nigdy naród szlachetniey, nigdy poważniey y rostopniey się nie

okazał, posłowie, zgodnie obrani, roskazy odebrali narodu, prawie wszyscy iednakowe, aby wolność narodu państwa Rzeczy pospolitey zabezpieczyć; w różnych mniej albo więcej obszernych wyrazach ta była treść wszystkich instrukcyi: stan rycerski, co tworcą był Rzeczy pospolitey, co był od wieków stanem składaiącym iey istotność, krwi swojej na iey obronę nigdy nie oszczędzał, lecz majątek szlachecki dotąd podatkiem żadnym obciążony nie był, na tych seymikach zgodnie wszędzie prawie polskie rycerstwo dziesiątą częścią swego majątku skarb Rzeczy pospolitey powiększyć szlachetnie przed się wzięło. Od zgodnego narodu wybrani posłowie ziechali się na czas seymu do Warszawy; gdy by ten duch prawdziwie republikański, prawdziwie patryotyczny, co ich wybierał, trwał w wybranych jaki wybieraiących był na seymie ordynaryinym, bez żadney konfederacyi dogodziło by się woli narodu, skarb y woysko powiększone, wolność i całość państw Rzeczy pospolitey zabezpieczone, spokoynosc wewnętrzna y zewnętrzna doskonale opatrzone by zostały. Lecz nie tego ci, co naród zwodzić chcieli, żądali; trzeba było odwrócić atencye narodu od prawdziwych widoków, trzeba było cnotliwym obywatelom, którzy by ostrzegać mogli, wydrzeć ufność z półziomków, trzeba było wmówić w naród chęć odmiany, użyć rąk zwiedzionych do wywrócenia wszystkiego, aby na tych ruinach znagła gmach niewoli y twierdzę niezamierzonym swym wystawiać projektom. W krótkim iednak czasie zbłąkać naród, moc krwawą opanować y Rzecz pospolitą wywrócić było nie podobno, trzeba było zyskać czas, a na sposobach tym, co wszystkich y jakichkolwiek użyć nie wzdrygaią się, zbywać nie mogło; dobro Rzeczy pospolitey, iey wolność y bezpieczenstwo mając nie ustannie w ustach, choć nie w sercu, przypuszczeni zostali do steru robot, związek konfederacyi seymowej, chociaż bez woli narodów, w Warszawie uknowany, przedłużaiąc czas, dał im sposobność do wszystkiego; akt konfe-

deracyi obiecywał iednak narodowi całość rządu republikańskiego, trwałość magistratur y urzędów, na których by się ten rząd wspierał, nie mniej bezpieczeństwo własności, lecz zdaie się, że te prawidła, te warunki na to położone w tym akcie były, aby im wstecz czyniono; na to, aby omałwszy naród pomysłności nadzieją, dostać w swe ręce siły krajowe, a mając to już w rękach, połamać y wywrócić wszystkie szranki, które iednowładztwo dotąd utrzymując Rzecz pospolitą zabezpieczały; marszałkowie konfederacyi w tym akcie mieli sobie przysięgę przepisaną, którą przed stanami wykonali, że nie w xieęgę praw nie umieszczą, co by pluralitate udecydowano nie było, a iesliby iednego senatora, ministra, lub posła zaszła opozycya, sekretne wota decydować miały projekta, lecz iak świetność przysięg względem Rzeczy pospolitey dochowano, dalsza osnowa rzeczy okaże. Nayprzód rząd republikański, iaki był winą nowosci nieustannie wprowadzających, a do celu swego przez osłabienia Rzeczy pospolitey dążących, poczęści popsuły nie naprawić, lecz wywrócić przed się wzięto; straszono naród absolutnością magistratury z trzydziestu kilku osob złożoney, choć mogły uiać władzy, przyczynić osob, przepisać obowiązki, iednym słowem iaką chcąc dać dzielność magistraturze, iakie chcąc bezpieczeństwo warować Rzeczy pospolitey, woleli iednak niszczyć y znościć, aby iedynowładztwu drogę otworzyć. Tym czasem stało się zadosyc woli narodu w powiększeniu skarbu y woyska, naród że dla siebie y na utrzymanie Rzeczy pospolitey stanowić rozumiał, lecz występna zrzeczność na podbicie Rzeczy pospolitey użyć ie potrafiła. Wmawiano w naród, że mu samowładność zaprzeczona iedynie na to, aby iey użył przeciwko sobie, na dowod niby samowładności Rzeczy pospolitey wszystko wywracano, opisy rządu nowego ze wszystkich stron rozpoczynając, doswiadczano naród, czy się sam w sidła nastawione nie wpłata, ieżeli się sam wolności nie pozbawi. Lecz widząc, że smakując w przy-

wileiach ieszcze swoich y wolności, stan rycerski sam iey z rąk wypuszczać nie chce, wszystko rozpoczynszy, nie nie skonczone, opis kommissyi woyskowej na początku seymu zaczęty, koniecznym nie był, bo władzą woyskową, która w stanie republikańskim Rzeczy pospolitey, należna Rzeczy pospolitey zostawić nie chcą; w przepisie praw kardynalnych, których jako by nie miał naród, na nowo kować zaczęto, ponieważ rzeczono, że Polska Rzeczą pospolitą szlachecką, królów sobie obierającą, iaką od wieków była, zostać miała; przerwano na tych miast ciągłych ustaw y chociaż na naleganie usilne posłów konczyć nie chciano, częściami tylko, gdzie się udać mogło, podkopywano gmach Rzeczy pospolitey, gotowano rzeczy, aby go raptem wywrócić. Tym czasem aby naród niebezpieczeństwa wewnętrznego niedoyrzał, fałszywie sianemi wieściami zagranicznymi uwodzić przed się wzięto, niebezpieczeństwa bliskie wystawiano, wojnę niby z sąsiadem gotowano, zyski nie wiedzieć iakie obiecując y znowu podziałem Polski straszając, obywateli wpaiać usiłowano, że dla uchronienia się zguby imienia polskiego nie może być innego sposobu, tylko poddać się więzom krajowym y wyrzec się wolności. Czas dwuletni seymu już się kończył, przeto podług prawa drugi następował, bano się aby naród przez ciągłą dyktaturę bardziey prawoborców iak prawodawców znużony nie wybrał reprezentantów do nowego składu, wypadł by może w ten czas ster z rąk kierujących do zguby; przeto reprezentanci narodu, plenipotency iego, tyle mocy tylko, ile naród pozwoli mający, rozkazywać iako zwycięzcy podbitemu ludowi wazyli się, moc sobie powierzona do czasu, podług woli swojej, bezprawnie przedłużyli, a niesmiejąc ieszcze zakazać obrania nowych posłów z sobą im zasiadać rozkazali; czuł iednak naród dobrze, iak reprezentanci, nad moc sobie daną czyniący, mogą być niebezpieczni dla tych, których reprezentują, bez spokojności miłość przewyższyła inne względy, ciężko było odwoływać tych, co się przy

przywłaszczoney mocy utrzymać chcieli, cięszko było rzucać tych, którzy już siły kraiove w ręce dostawszy, ustawnie obywatelom okazywali, wodząc ie od iedney ku drugiej granicy. Obraly tedy wojewodztwa drugi skład posłów y tak seym podwoyny nowym y nigdy nie praktykowanym sposobem w Rzeczy pospolitey utworzył, a na zapytanie o dezygnacye zażycia teraz panującego króla, narod wolę swoją dziewięcią częściami instrukcyi, przeciwko dziesiątey, że chce mieć wolną królow elekcya wyraźnie oswiadczył y stosownie reprezentantom swoim czynić zalecił; lecz nieprzyiaciele Rzeczypospolitey, nieprzyiaciele wolności, na to tylko woli narodu doswiadczali, aby iej się łatwiey oprzeć, aby poznawszy iaka może być siła wiernych Rzeczy pospolitey, użyć na nią zwiedzionych zapalczywość, aby zniszczyć ie y ułatwić; stan rycerski czuł y znał wolność, przeto go osłabić trzeba było; ten zamiar był uskuteczniiony wyłączeniem szlachty niepossesjonatów od przywilejów szlachectwa, a możniejszych w majątki, choć równych w przywileje, arystokratami nazwano, nienawisć przeciwko nim wzbudzono, aby stanowi szlacheckiemu odjowszy y liczbę y sposobność obstawania przy wolności, łatwiey go ucisnąć y zniszczyć. Nie można było stanu rycerskiego, choć osłabionego, użyć do zguby Rzeczy pospolitey, bo by sam siebie gubił, więc postanowiono użyć spokojne y wierne Rzeczy pospolitey miasta y ich pól do włożenia znienacka kaydan na narod cały, ambicyi pełny, y w nowym rzeczy składzie, choć by przy zgubie Polskiej znaczyć usiłujące sieli na wszystkie strony projektu demokrackie, przykład nieszczęsny Paryża wystawiany był za wzor miastom naszym, kłopy na wzor Pariskich modne, lecz nie bezpieczne dla spokojności narodów rozsiewali zdania, co dzień złe się szerzyło; dobrzy obywatele, cnotliwi posłowie zapobiedz usiłowali tey klęsce, która Rzeczy pospolitey straszną była, w samey izbie seymowej, a chcąc tych, których na wolność szlachecką zbroiono, zrobić współ

broniących Rzecz pospolitą, do uczestnictwa wolności stanu rycerskiego przypuścić mieszczan przed się wzięli, prawo dla mieszczan podchlebne stanęło; gdy by czas był dany rozważyć, gdy by dozwolono czasu rozpatrzyć się mieszczanom, poznali by iak wiele stanowi rycerskiemu winni zostali, y jaki ich interes łączy ogniwem z tym stanem; lecz knowany od dawna przez kilka osob zbrodniczy na Rzecz pospolitą spisek, co przez czas długi drogę sobie słał do uskutecznienia swych zamysłów, dosięgać już zdawał się, poźniej czas by prawdę odkrył, zwiedzenie skutkować by nie mogło, a na nim się cała dzielność spisku fundowała; trzeba było już dokonać dzieła, więc co tylko zwiedzenie ma sposobow, co tylko intryga ma sprężyn, wszystkie użyte były, a omamienie do tego punktu skutkowało, tak zręczna była intryga, że iedni pisali się nie wiedząc na co, drudzy się zbroili nie wiedząc na kogo, każdy się zbawcą oyczyzny rozumiał. Rozpoczął się seym z limity, pod czas ktorey wierni Rzeczy pospolitey posłowie po prowincjach się roziechali, nie mając powrócić aż na drugi po rozpoczęciu seymu tydzień, bo pierwszy, podług ustawy seymu, do ekonomicznych czynności miał być użyty, a przeto w tym przeciągu czasu wolność Rzeczy pospolitey zdawała się nie być w niebezpieczeństwie; zostali się w Warszawie ci, co intrydze posłuszni, lub ci, co do spisku zaciągnięni zostali; była w prawdzie mała garstka takich, co cnotę y wierność Rzeczy pospolitey mając za prawidło swych czynów y największey nawalności opierać się przedsię wzięli, lecz ci za ledwo ofiarą zbrodni nie zostali, dzień wybuchnienia spisku był naznaczony piąty Maja, lecz sprzysiężeni widząc, że przyiaciele Rzeczy pospolitey zebrać się y zwiększyć swą liczbę mogą, że rozsadek moc omamienia osłabić potrafi, nagłe wykonanie dzieła swego przyspieszyli y dzień trzeci Maja został epoką zbrodni przeciwko Rzeczy pospolitey wykonanej, regimenta pod bronią stanęły, armaty z zbrojowni bez wiedzy kommissyi

wytoczone zostały, gminy pospolstwa zamek y okolice zamkową napelnily, wystawiono iednym że król na mieyskie przysięgać będzie, drugich zachęcano do obrony przyjaciół miast, zmyslając że ich przyjaciele stanu rycerskiego zabijać mają, innych chęć zysku prowadziła; bo na ich sprowadzenie celem zgubienia Rzeczy pospolitey szlacheckiey też same ręce pieniądze dawały, którym ten stan cnotliwym tylko sercem znana ufnoscia ster czynnosci Rzeczy pospolitey powierzył, izba poważna prawodawcza tłumem sprowadzonym napelniona, mieszkanie królów naszych, co niegdys Rzeczy pospolitey byli y głową y twierdzą tuscza zwiedziona obleżone, tron oficerami z gwardyow y ułanami nadwornymi królewskimi otoczony widzieć było, w takiej postaci rzeczy były przy zaczęciu seymowey sessyi. Zaczęła się od czytania baiecznych y umyslnie przygotowanych donesień niektorych naszych przy zagranicznych dworach ministrow, z tych baiecznych iednak y mniej rozsądnych pism loika nie strasznego dla kraju wnosić by nie mogła, lecz spisek, co wszystko do celu swego kierując, zgubą ostatnią narod straszyć przed się wziął y do gwałtownych lekarstw, dla konserwacyi imienia polskiego, zachęcać usiłował, próżno zaczę a z cnoty obywatelskiej y patryotyzmu znany poseł o spisku na Rzecz pospolitą donosił, zuchwały występek gurę biorąc, prawdę tłumić y cnotę znieważać ważył się; próżno liczba znaczna senatorow y posłow do praw narodowych, do paktow narodu z królem, do przysięg marszałkowskich odwoływali się, próżno o dyliberacyą o turnum domagali się, głos przy prawach obstarających był przytłumiony, osoby ich gwałtow Paryskich przykładem straszone były, projekt Rzecz pospolitą niszczący, monarchią stanowiący, choć nieslyszany, prawie choć nie zrozumiany bez deliberacyi, o ktorey się dopraszano, bez doswiadczenia większości zdań przez turnum, bezprawnie y gwałtownie, bardziey przez tuscze zwiedzioną y na to sprowadzoną niż przez re-

prezentantow narodu, których liczba była wcale szczupła, okrzykniętym został, króla do przysięgi przywieść ważono się, która kruszyła świętość paktow narodowi poprzyjęzonych, paktow co daia królowi prawo do tronu Rzeczy pospolitey wolney. Po takim gwałtownosci dopełnieniu ruszono się do kościoła, w którym te usta, które dawniey na wierność Rzeczy pospolitey przysięgę wykonały, na zgubę Rzeczy pospolitey zprzysięgać się ważyły; w ten czas działa, co na przymuszenia do niewoli wytoczone z zbroiowni były, zwycięstwo znienacka na Rzeczy pospolitey przez spisek otrzymane ogłaszały, aby cios Rzeczy pospolitey zadany był silniejszy, aby wszystko z gruntu wywrocono było, co kolwiek mogło ieszcze w iednym momencie wzrosła wstrzymywać monarchią; deklaracya do ustawy trzeciego Maja przyłączoną była, w ktorey dyspotycznie rzeczono, wszystkie prawa dawne y terazniejsze przeciwne niniejszey konstytucyi, lub któremu kolwiek iey artykułowi znosiemy. Na obronę gwałtu y zabezpieczenie onego magistraturom y woysku przysięgę nakazano, a kto wierny Rzeczy pospolitey na zgubę iey przysięgać nie chciał, ten urzędow y rang iak występny był pozbawiony. Włożone więzy, aby bez sarkania noszono przykazano, a kto by czuwać się być ieszcze wolnym niechciał poddać narzuconey znienacka y gwałtownie niewoli, takiego za delacyą sądom seymowym sądzić y woyskiem scigać nakazano. Łatwo było grozne wykonać zapowiedzenie, łatwo było z gruntu wykorzenie ducha wolności, iuż ponękanego; szescdziesiąt tysięcy woyska, co Rzecz pospolita na zapewnienie wolności, na zabezpieczenie siebie wystawiła, stało się narzędziem woli absolutney; uległ narod zalekniony przed gwałtem a zwodzenie tym czasem głaskało podbitych aby do więzow przywykli. Lecz duch republikański, duch co ożywiał przodkow naszych życie ieszcze w sercach narodu; śmiała zbrodnia zadziwić go mogła, na czas mógł się poddać zwiedzeniu, lecz wolności, lecz praw

swoich y Rzeczy pospolitey wyrzec się nie chce y prędzey zginąć, niżli ich odstąpić przed się wzięł. My tedy urzędnicy y obywatele województwa Minskiego widząc, iż już dla nas niemasz Rzeczy pospolitey y seym dzisiejszy na niedziel tylko sześć zwolany, przywłaszczywszy sobie władzę prawodawczą nazawsze, a już przeszło przez lat puł czwarta ciągle ją ze wzgardą praw uzurpując, połamał prawa kardynalne, zniósł wszystkie wolności szlacheckie, a na dniu trzecim Maja, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego w rewolucyą y spisek przemieniwszy się, nową formę rządu za pomocą mieszczan, ułanów y żołnierzy narzuconą, sukcesyą tronu postanowił, królowi od przysięgi na pakta conventa wykonanej uwolnić się dozwolił, władzę królowi rozszerzył, Rzecz pospolitą w monarchią zamienił, szlachtę bez posesyi od równości y wolności odepchnął, wolę narodu, w instrukcyach wojewódzkich daną, zaniec poczytał, karę, nieprzyjaciółom oyczyzny wymierzona, na tych, co by tym bezprawiom sprzeciwiać się y użalać mogli, rozciągnął, wojsko narodowe do przysięgi na bronienie ustanowionej niewoli przymusił, starostwa ow fundusz zawsze pewny zasilenia Rzeczy pospolitey na sprzedasz puscil y patrimonium Reipublicae na strwonienie wystawił, urzędników Rzeczy pospolitey na zaprzysiężenie przeciwne wolności konstytucyi wyrokiem swoim przymusić nsiłował, nie chcących przysięgać z urzędów poodzierał, przysięgą tą nową dawną senatorów przysięgą (*quidquid nocivi scivero avertam et ne id fiat opponam*) zniósł, sam pod konfederacyą seymniac, konfederować się całemu narodowi procz siebie zakazał, aby te kaydany, które seym włożył na nas przez konfederacyą, przez drugą konfederatją zrzucić już nie można było; w wojnę szkodliwą przeciwko Rosseyi, sąsiadkinaszejnaylepszey, naydawniejszey z pszyiocioł y z sprzymierzenców naszych, wpłatać nas usiłował y tam! daley. Albowiem któż gwałty y ciosy seymu niniejszego wolności zadane zliczyć dostarczy, a będąc bez nadziei, aby się seym

kiedy upamiętał, bez pewności, ieżeli dłuższa cierpliwość nasza na hardosc seym wsadziwszy ostatniego na oyczyzną ciosu nie będzie przyczyn. Nie przywykli do kaydan, które konstytucyą trzeciego Maja na nas włożyła, a równie niewolę kładąc ze śmiercią protestujemy się, iak nayuroczysciey przeciwko sukcesyi tronu, konstytucyą trzeciego maja ustanowionej, przeciwko odebraniu głosu wolnego na seymikach szlachećcowi bez possessyi będącemu, przeciwko wszelkim gwałtom, które rewolucyi trzeciego maja towarzyszyły, przeciwko wszelkim nakazanym y wymuszonym na utrzymanie konstytucyi trzeciego Maja przysięgom, iako przysięgom zgubę Rzeczy politey zaręczającym, a wolnego człeka niegodnym, przeciwko uzurpowaniu prawodawczej władzy, którą seym niniejszy sobie przywłaszczył, nakoniec przeciwko wszystkim prawom y ustawom na tym seymie wypadłym, które by wolność Rzeczy pospolitey obalały, a idąc do tych szrodków, które nam przodkowie nasi do dzwignienia oyczyzny y swobod naszych zostawili, za zleceniem po zostałych w domach po województwach braci naszych, konfederujemy się y wiążemy się węzłem nie rozerwanym konfederacyi wolnej, przy wierze świętej katolickiej rzymskiej, przy równości, wolności y dawności dla wszystkich szlachty, a nie dla osiadłej tylko, przy całości granic, państw Rzeczy pospolitey y iey independencyi przy rządzie republikańskim, iak naywolniejszym, przy utrzymaniu w całości praw unijowych w-o x-o Litt-o do korony, przy całości praw szlacheckich, przy zachowaniu potęgi narodowej, przy zachowaniu imienia towarzystwa y prerogatyw kawaleryi narodowej, przy zachowaniu w urzędach y rangach tych, na których seym niniejszy za obstawanie y protestowanie się naprzeciw sukcesyi tronu y monarchij nowo ustanowionej, z urzędów y rang wojskowych poodzierał, przy bezpieszenstwie życia, honoru y dobr, majątków, przywilejów osobom y urzędom służących, prawnie posiadanych, a przeciwko sukcesyi tronu, przeciwko

powiększeniu władzy królów, przeciwko oderwaniu najmniejszej części kraju, lub jego dependencji, przeciwko gwałtom konstytucji trzeciego Maja, w monarchią Rzecz pospolitą zamieniającym, przeciwko temu wszystkiemu co kolwiek seym zrobił illegalnego, nakoniec przeciwko wszystkim tym, którzy by konstytucją trzeciego Maja utrzymywali y mocą popierać chcieli. I tym celem obraliśmy sobie za marszałka jasnie wielmożnego Jacka Putkamera, ciwuna xięstwa Zmuydzkiego, kawalera orderu świętego Stanisława, za konsyliarzów jasnie wielmożnych ichmosciów panów Kaspra Kostrowickiego, sędziego ziemianskiego województwa Minskiego, Dominika Zaiarskiego, starostę Janowskiego, Kazimierza Łaskiego, rotmistrza y kommissarza cywilno wojskowego powiatu Orszanskiego y razem y za reymentarza, Antoniego Jabłonskiego, rotmistrza województwa Nowogródzkiego, Jozefa Woronica, mostowniczego województwa Minskiego, Stanisława Jwaszkiewicza, szambellana iego królewskiej mosci. Nakoniec idąc za przykładem przodków naszych, wzorem wszelkich konfederacyi, aby obywatel, gdzie idzie o dzwignienie swobod, całkiem się bronić swobod poświęcił, a nie był po sądach, juryzdykcyach processami grzebiących straszony y od obrony wolności odrywany, za rzecz słuszną poczytamy, aby wszelkie cujuscunque nominis juryzdykeye sądy swoje do uspokojenia Rzeczy pospolitey zalimitowali y nikogo sub paenis incapacitatis honorum et munerum exnunc extendendis sędzić nie wazyli się. Nie rzecz bowiem granicami, spadkami, kontrawersyami zaprzatać się obywatelowi, gdy idzie o wolność iego, gdy idzie o Rzecz pospolitą, uczynkowe zaś sprawy dla bezpieczeństwa publicznego a pryncypalnie crimina status y machinatie przeciwko konfederacyi niniejszey generalne sądy konfederackie iak zwyczaj według prawa y według dalszego ułożenia konfederacyi sędzić będą, seym zaś niniejszy za seym gwałtowny, wolnego narodu niegodny, na zgubę tylko Rzeczy pospolitey

y poddanie iey pod króla czyniący, a za tym za seym bezprawny deklarujemy y wszystko to, co kolwiek zrobił illegalnego, prawom y wolności przeciwnego, za czeze ogłaszamy, nakazując aby każdy minister, senator y poseł recess od seymu niniejszego w grodzie lub ziemstwie in spatio najpóźniej dwóch miesięcy uczynił y autentykem do generalney konfederacyi odesłał; gdyby zaś kto recessu uczynić nie chciał, albo seym kontynuować usiłował, zasiadając na nim, taki w sądach konfederackich iako nieprzyjaciel oyczyzny y fautor niewoli incapacitate honorum et munerum sądzony będzie. Obywatele zaś województwa naszego takowe recessa w ciągu dwóch niedziel pod tą karą czynić powinni. A że Rzecz pospolita podbita y w rękach swych ciemienzycielów moc całą mająca, własnymi z niewoli dzwignąć się nie może siłami, nie iey innego nie zostaje tylko uciec się z ufnością do wielkiej Katarzyny, która narodowi sąsiedzkiemu, przyjaznemu y zprzymierzonemu, z taką sławą y sprawiedliwością panuje, zabespieczając się tak na wspańności tej wielkiej monarchini iako y na traktatach, które ią z Rzeczą pospolitą wiążą; żądania nasze są aby Rzecz pospolita udzielną, samowładną, niepodległą, w granicach całą została, bo od wieków nikomu podległą y nieczyją własnością y dziedzictwem nie była. Żądamy wolności narodowi naszemu przyzwoitey, bo w niej przodkowie nasi od wieków żyli, bośmy się w niej porodzili y umierać chcemy, żądamy spokoyności wewnętrzney, trwałego z sąsiadami pokoju, bo szczęśliwości y bezpieczeństwa własności, nie zamieszania y wojen szukamy; żądamy sobie utwierdzić rząd republikantski, bo do innego przywyknąć nie zdołamy, bo inny niepokoy, ruinę przynieść nam tylko może. Te są nasze zamiary, te abyśmy dokonać zdołali dzielney pomocy tej wielkiej monarchini używamy, która ozdobą y chlubą Rzeczy pospolitey będąc, wzgardzając podłą zayzdrością y hytremi podstępny, których zawody y dzielność iey kruszy y niszczy szczęśliwość

narodu cenić umie y im pomocną podaie ręką. Sprawiedliwość prozb naszych, świętość traktatów y soiuszow, które ie łączą z Rzeczą pospolitą, a nadewszystko wielkość iey duszy pewną daie nam nadzieię nie interessowaney wspaniałości, iednym słowem godney iey dla nas pomocy. Po wykonanych od jasnie wielmożnego marszałka konfederacyi, jasnie wielmożnych hetmanow konfederacyi, jasnie wielmożnych konsyliarzow przysięgach nie zostaię nam tylko pozostałych w domu braci naszych y równą z nami miłością wolności tchnących iako też y zbłąkanych, aby idąc za przykładem naszym do naszej konfederacyi przystępowali. Bracia nasze, wołamy do was, wznosimy ręce nasze do was za tą wspólną oyczyzną, która ginie, a którą wy zachować możecie; nie idzie tu o nas tylko, zginiecie wy, kiedy Rzecz pospolita ginać będzie; pomnicie iż gdzie się stanowi tyrania, tam na czas zwledz swoy zgon można, ale go nie uniknąć późnię lub prędzey, wszystko co tchnie wolnością pod ciężarem dyspotyzmu upaść musi. Działo się roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugiego, miesiąca Iunij dwudziestego piątego dnia. Przy tym akcie przysięgłych obywateli do konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, tudzież poslednię akcessowych, iuż to przez siebie obecnych, iuż przez plenipotentow podpisanych, ku temu składających aksesta, w Warszawie, w Wilnie, w Lidzie, w Wielkomierzu poczynione, w ostatku podających na piśmie iuż to przez siebie napisanych y podpisanych, iuż to przez plenipotentow, oświadczających akcess do konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego w te słowa: Regestr przysięgłych obywateli do aktu konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego. Jacek Putkamer marszałek konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, Gasper Kostrowicki konsyliarz, Dominik Zajarski konsyliarz, Michał Oziembłowski konsyliarz, na którego miejscu po usunieniu się został Kazimierz Łaski reymentarz y konsyliarz, Antoni Jabłonski konsyliarz, Jozef Woroniec konsy-

liarz, Stanisław Iwaszkiewicz konsyliarz, Jozef Stankiewicz pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, Marcin Łaparewicz regent, Ignacy Pilecki instygator, Franciszek Uniechowski sędzia prezydujący ziemski wojewodztwa Minskiego, Zygmunt Głuszynski, Bohdan Kostrowicki budowniczy Minski, Tadeusz Lichodzieiewski rotmistrz, Kazimierz Swiătorzecki, Ierzy Pawłowicz, Iozef Łękowski rotmistrz wojewodztwa Wilenskiego, Iozef Kostrowicki skarbnik Rzeczycki, Albert Bogucki szambelan iego królewskiey mosci, Jan Komarszambelan iego królewskiey mosci, Michał Walentynowicz szambelan iego królewskiey mosci, Ignacy Pawlikowski szambelan iego królewskiey mosci, Antoni Zamayski szambelan iego królewskiey mosci, Alexander Karnicki rotmistrz Smolenski, Seweryn Kolnicki rotmistrz Wołkowyski, Jan Kurowski, Michał Naborowski, Hilary Terlecki komornik wojewodztwa Minskiego, Michał Skokowski—skarbnik Smolenski, Stefan Jakubowski porucznik wojewodztwa Minskiego, Kazimierz Szembek komornik wojewodztwa Minskiego, Antoni Proszynski, Gasper Turczynski podstoli Słonimski, Iozef Goleiewski, Marcin Waszkiewicz starosta, Michał Bołtuć, Jan Wołodzko komornik Minski, Kazmierz Przysiedzki, Michał Kozubowski Jan Winreych, Leon Kopeć, Antoni Orłowski, Stefan Sobolewski trzema krzyżykami, Onufry Pawłowicz, Tomasz Rodziewicz, Sebestyan Kobylinski, Mikołay Suszycki, Teodor Gurski rotmistrz Mozyrski, Ioachim Łapicki gubernator R. Tadeusz Sawicki ekonom, Alexander Kuncewicz, Tadeusz Iodziejewicz, Franciszek Kossowski, Andrzej Szklennik, Władysław Hrehorowicz, Tadeusz Podernia, Michał Podernia, Kazimierz Dulicz, Floryan Bucholc, Benedykt Walicki, Franciszek Ślucki, Michał Jasiewicz, Ludwik Ostrowiecki, Antoni Jwanowski, Stefan Słobodzki, Ian Onikiewicz, Felicyan Trosnicki, Jan Sipayło, Ambroży Małyszewicz, Stanisław Lichodzieiewski Józef Krasowski, Cypryan Tołkacz, Nikodem Pożaryski

trzema krzyżkami, Tadeusz Kafeman, ekonom, Nepomucen Rymsza, Stanisław Szablowski, Stefan Downarowicz, Fabian Wieliczko, Leon Szolucha, Bazyli Kasperowicz, Józef Charcewicz, trzema krzyżkami, Antoni Czaplinski, Tadeusz Polkowski, Antoni Niemira, Ludwik Klukowski regent, Andrzej Rakuza rotmistrz, Stanisław Moniuszko, Józef Święcicki, Wincenty Kostrowicki skarbnik, Dominik Giedroyć, Antoni Kostrowicki, Józef Kaszyc, Hilary Dawidowicz, Kaletan Michałowski, Kazimierz Maleszewski, Jakub Grzegorz Moczulski P. P. P. Maciej Mordas, Stanisław Wilkowski chorąży, Antoni Mancewicz Bogusław Taroginski, Ignacy Maximowicz, Wawrzyniec Danawski, Joachim Łapicki, Stanisław Baranowski, Józef Juchniewicz, Bogusław Zachorski, Antoni Jagniatkowski, Ignacy Święcicki pisarz grodzki, Symon Łopata, Antoni Piotuch mieczny Rzeczycki, Nikodem Jwaszkiewicz, Tomasz Studzinski, Maciej Podernia, Kaletan Wielamowski, Piotr Chłudzinski, Jan Jwanowski, Leon Piotuch, Jan Cybertowski, Wacław Kunicki, Bogusław Okulicz, Stanisław Leszniewski, Franciszek Niemira, Leon Niemira, Ignacy Kołatay, Michał Szumski, Michał Kopczynski, Michał Trębicki, Piotr Zaniewski, Stanisław Żelazowski, Stanisław Szweryn, Michał Czortowicz, Adam Daszkiewicz, Michał Makowski, Tadeusz Jurewicz, Stefan Plewako starosta Kołaczewski, Jan Łapicki plenipotent Zawiszy, Józef Oleszkiewicz, Jan Ziemnicki, Franciszek Ołakiewicz, Tomasz Przybytek, Cyryli Oranowski, Michał Janowicz, Onufry Oziembłowski, Michał Swidzinski, Fink fon Kienszteyn generał, Michał Estko, Tomasz Kudzinowicz, Woyciech Fryczynski, Tomasz Połubinski, Piotr Wysocki, Dominik Żyżemski, Antoni Pawluć, Stanisław Strzecki, Michał Kotkowski, Grzegorz Bułhak, Paweł Lichodziejewski trzema krzyżkami, Antoni Godziewski, Daniel Krasowski komornik, Franciszek Umecki, Michał Kaysza, Paweł Jurkiewicz, Registr osobiscie uczynionych akcessow, a die decima sexta Augusti: Jg-

nacy Daszkiewicz kasztelan Mscisławski, kawaler orderu świętego Stanisława, Piotr Pawlikowski horodniczy y poseł Minski, Stefan Swida rotmistrz, Józef hrabia Tyszkiewicz starosta Wielatycycki, Michał Mackiewicz p. g. Teofil Mackiewicz, Adam Sadowski mostowniczy: Marcin Wańkowicz exsędzia, Ignacy Wankowicz. Dnia siedmnastego eorundem, Jan Janowski komornik, Piotr Hrynkiwicz szambelan, Józef Jakimowicz obozny Lidzki, Michał Downar, Józef Wierzbicki rotmistrz Wileński, Jan Korolko rotmistrz wojewodstwa Minskiego, Stanisław Piotrowski porucznik, Adam Żyżemski rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Ignacy Naborowski, Jan Kazimierz Chocianowski rotmistrz Smoleński, Józef Wincza skarbnik, Wincenty Merło rotmistrz wojewodztwa Połockiego, Andrzej Kaminski. Dnia osmnastego Augusta: Antoni z Jaxow Bykowski generał woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Antoni Słotwinski, Onufry Wincza rotmistrz Lidzki, Gabryel Bułhak rotmistrz Lidzki, Józef Butrymowicz szambelan, Tadeusz Nowomieyski, Józef Kukiewicz koniuszy Orszanski, Józef Maszewski sędzia, Andrzej Ołędzki sędzia grodzki Minski, Jan Mackiewicz. Dnia dwudziestego Augusta: Antoni Dyszlewicz czesznik, Stanisław Jesman regent, Michał Osiecimski mostowniczy, Jerzy Stanski rotmistrz Miński, Dominik Tyszkiewicz, Ignacy Kazimierski, Onufry Szyszko szambellan, Antoni Kowerski skarbnik, Bazyli Zamayski porucznik wojewodztwa Minskiego, Ignacy Kudzinowicz szambellan, Józef Masło Chodasewicz, Józef Stecewicz dworzanin, Jan Hołownia, dworzanin, Bogusław Dunin Hazler, Michał Kurnewicz komornik, Józef Niemorszanski, Józefat Siellawa stolnik, Stanisław Piszczallo strażnik, Dominik Przysiecki kapitan woysk Rosyiskich, Antoni Ratynski, Tadeusz Komar sędzia grodzki Orszanski, Kazimierz Zawadzki szambellan, Wincenty Święcicki, Antoni Okulicz, Stanisław Świętorzecki, Tadeusz Niemorszanski, Stanisław Palens rotmistrz Nowogrodzki, Ignacy Unichow-

ski komornik Minski, Bernard Goleiewski szambellan, Kazimierz Piotrowicz, Ludwik Drozdowicz, Antoni Chalecki, Benedykt Odyniee regent wojewodztwa Nowogrodzkiego, Józef Obrapalski rotmistrz, Tadeusz Jgnacy Wyszynski, Tadeusz Werbusz rotmistrz, Konstanty Wroblewski, Józef Piewcewicz regent Połocki, Antoni Walicki rotmistrz Wilenski, Jozef Dobrowolski, Tomasz Klukowski, Piotr Hołownia, Karol Plewako. Dnia dwudziestego pierwszego Augusta: Jan Czarnocki, Krzysztof Jwanowski, Antoni Swiătorzecki pisarz, Jerzy Moszynski sędzia ziemianski Minski, Jan Swiătorzecki skarbnik, Jakub Iesman brygadier w. k., Jakub Wierzbicki rotmistrz, Jozef Zyżemski szambellan, Jozef Walicki regent kommissyi cywilno woyskowy, Marcin Swiătorzecki, Franciszek Xawier Ryłski rotmistrz, Karol Bartski, Jarosz Michał Galinski, Felix Jazwinski, Fabian Swiătorzecki, Michał Herman, Michał Szerbinski, Stanisław Puciata rotmistrz, Benedykt Bulhak podstolic, Jan Kudzinowicz dworzanin, Jan Jakubowski, Karol Myszczowicz, Klemens Żebrowski, Jgnacy Kuczynski trzema krzyżykami, Andrzej Siemaszko, Michał Siemaszko, Antoni Siemaszko, Antoni Nowosielski dworzanin, Łuciusz Wisymon Uzłowski, Stefan Korkozewicz, Jozef Swięcicki kommissarz cywilno woyskowy, Samuel Horwat szambellan, Stefan Wysocki, Karol Mengolin, Marcin Kaminski k. iego królewskiej mosci, Dominik Kuczewski podstoli Trocki, Jgnacy Budzko, Tomasz Stanilewicz, Felicyan Wielamowski, Franciszek Walicki rotmistrz y komornik, Michał Krupski, Franciszek Chrystowski, Jerzy Borzdynski łowczy, Xawier Wołotkowicz, Antoni Fiedorowicz dworzanin, Woyciech Walicki kommissarz cywilno woyskowy, Jan Bołtuć, Tadeusz Walicki, Jozef Czyż skarbnik Minski, Tadeusz Budzko trzema krzyżykami, Nikodem Krasowski, Jan Bronikowski M. W. R., Jakub Estko, Karol de Rozanchrouhel, Stanisław Wańkowicz, Wincenty Wankowicz, Bernard Sabina, Adam Podwysocki, Karol Jeczyk

czesznik, Augustyn Wiktoryn Wysocki, Franciszek Osztorp, Jan Wasilewski, Jan Zyżemski, Jozef Pietrulewicz trzema krzyżykami, Maciey Żyzniewski trzema krzyżykami. Dnia dwudziestego drugiego Augusta: Michał Stecki trzema krzyżykami, Antoni Czechowski trzema krzyżykami, Andrzej Terlecki trzema krzyżykami, Jgnacy Hołyha krzyżykami, Maciey Wilicki krzyżykami, Antoni Zaliwaka, Jan Andrzejkowicz, Piotr Terlecki, Marcin Woiewodzki krzyżykami, Jgnacy Woiewodzki krzyżykami, Jerzy Łabunski, Gabryel Korzeciek Zaleski, Adam Giwoyna Piotrowski, Stanisław Rywocki, Antoni Michałowski, Jerzy Bildziukiewicz, Symon Żydowicz, Maciey Tarkowski, Karol Jancok, Jan Weląg, Jerzy Rusiecki, Jozef Romankiewicz, Marcin Terlecki, Mikołay Kotkowski, Tadeusz Krasowski, Wincenty Dąbrowa, Jakub Zaroski krzyżykami, Jan Czechowicz trzema krzyżykami, Tadeusz Garlinski, Maciey Niesiecki, Stanisław Swięcicki, Jgnacy Rydzewski, Klemens Białozor staroscić, Andrey Szczygielski, Jan Chodasewicz trzema krzyżykami, Floryan Uscinowicz trzema krzyżykami, Jacek Kulbanowski krzyżykami, Tadeusz Wyszomierski rotmistrz, Michał Szelpach rotmistrz, Dyonizy Trosko, Tomasz Pietraszko trzema krzyżykami, Jan Baczymalski regent Minski, Franciszek Szyszko rotmistrz Orszanski, Jgnacy Ordyniee regent grodzki wojewodztwa Minskiego, Krzysztof Lichodzieiewski stolnik Minski, Paweł Wysocki komornik Minski, Marcin Wołodzko pisarz ziemski Oszmianski, Tomasz Swiętorzecki porucznik Minski, Stanisław Petruszewicz C. M., Alexander Sołtan P. P. R., Kazimierz Złotogurski, Jan Kulbanowski trzema krzyżykami, Antoni Gurski porucznik woysk Rossyiskich, Kaetan Szumski sędzia ziemski wojewodztwa Wilenskiego, Mikołay Kamienski, Andrzej Umecki rotmistrz Minski, Leon Łapicki trzema krzyżykami, Jozef Zagurski, Mikołay Krassowski, Franciszek Bogusławski trzema krzyżykami, Jan Niewiarowicz trzema krzyżykami, Adam Zylewicz trzema

krzyżykami, Symon Zeglinski, Mikołaj Pietraszko trzema krzyżykami, Michał Brzozowski podstoli Starodubowski, Alexander Mogilnicki, Jan Pietraszkiewicz, Gasper Wąsowicz, Filip Raymund Jankowski trzema krzyżykami, Adam Jankowski trzema krzyżykami, Benedykt Malinowski trzema krzyżykami, Antoni Czerepowicz trzema krzyżykami, Adam Hołub, Józef Surynt trzema krzyżykami, Andrzej Buynicki trzema krzyżykami, Józef Xawier Piottuch szambellan iego królewskiej mosci, Tadeusz Bilmin rotmistrz Grodziński, Ignacy Piekarski, Franciszek Bykowski, Symon Silicz trzema krzyżykami, Kazimierz Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Jan Korzun, Jan Pieslak rotmistrz Minski, Tomasz Zaliwski trzema krzyżykami, Michał Nowicki, Franciszek Woynikiewicz trzema krzyżykami, Ignacy Nowodworski trzema krzyżykami, Jan Suszycki trzema krzyżykami, Michał Zaroski trzema krzyżykami, Kazimierz Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Mikołaj Haydukiewicz, Troian Świętorzecki rotmistrz województwa Minskiego, Stefan Wierzbicki, Michał Wierzbicki, Karol de Wille major, Jan Wołodkiewicz sędzia ziemski Minski, Józef Wołodkiewicz generał, Wincenty Wołodkiewicz szambellan, Bogustaw Boharewicz, Onufry Gnatowski, Felix Galinski, Józef Galinski chorąży powiatu Orszńskiego, Jan Chaiecki regent ziemski województwa Minskiego, Antoni Stecewicz komornik Minski, Antoni Jwaskiewicz mostowniczy Starodubowski, Stanisław Strzałkowski, Kazimierz Wysocki chorąży Inflanski, Andrzej Dzieczkaniec Regent Smoleński, Józef Hryniewski, Jan Ignacy Czekatowski, Antoni Stefanowicz trzema krzyżykami, Józef Lipski, Antoni Wąsowski rotmistrz, Marcin Michałowski, Tomasz Jakubowski chorąży, Wincenty Żuk komornik graniczny Minski, Franciszek Jazdowski trzema krzyżykami, Józef Karbowski trzema krzyżykami, Adam Korzun, Tomasz Okulicz trzema krzyżykami, Franciszek Proszynski trzema krzyżykami, Symon Korolkiewicz trzema krzyżykami,

Maciej Pietraszkiewicz trzema krzyżykami, Piotr Zaliwako trzema krzyżykami, Jan Zaliwako trzema krzyżykami, Ignacy Maliszewski trzema krzyżykami, Ludwik Rykowski trzema krzyżykami, Bazyli Adamowicz trzema krzyżykami, Łukasz Cwicimski trzema krzyżykami, Paweł Cwecimski trzema krzyżykami, Antoni Woiewodzki, Ignacy Charewicz, Jan Olisiewicz, Franciszek Chotkowski trzema krzyżykami, Józef Przysiecki rotmistrz Minski, Grzegorz Zahorski trzema krzyżykami, Mateusz Michałowski, Dominik Janowski, Stanisław Klukowski, Karol Zdanowicz, Kaietan Winnych, Józef Daszkiewicz rotmistrz Nowogrodzki, Felix Zebrowski, chorąży Petyhorski, Antoni Kowzan, Marcin Eysmont trzema krzyżykami, Piotr Eysmont trzema krzyżykami, Franciszek Eysmont trzema krzyżykami, Marcin Olędzki pisarz, Michał Jankowski chorąży, Xawery Zawisza, Hilary Wasilewski, Franciszek Szwanski komisarz cywilno wojskowy, Marcin Kijué, Józef Matusiewicz, Stefan Piotrowski, Piotr Silicki trzema krzyżykami, Jan Hunkiewicz. Registr akcessow przez plenipotentow za plenipotencyami, częścią dawniejszemi do interesow wydanemi, częścią za nowemi do czynienia akcessow od aktorow nadesłanymi a die Decima Septima Augusti: od jasnie wielmożnego Michała Slizienia sędziego ziemskiego kawalera orderu Świętego Stanisława, któren y sam był przytomny na sessyi konfederacyi wolney województwa Minskiego, ale na zdrowiu osłabiony, pisał się Jan Kazimierz Chocianowski rotmistrz województwa Smoleńskiego plenipotent. Dnia dwudziestego Augusta: od jasnie wielmożnego Michała Wołowicza pisarza skarbowego wielkiego księstwa Litewskiego, za plenipotencyą dawniejszą do wszystkich czynności, Onufry Markowski dworzanin iego królewskiej mosci; od wielmożnego iego mosci pana Dernałowicza sędziego ziemskiego Rzeczyckiego Albert Bogucki dworzanin iego królewskiej mosci. Dnia dwudziestego pierwszego Augusta: od jasnie wielmożnego Kazimierza Zawiszy

kawalera orderu polskiego, Ignacy Rzepnicki dworzanin jego królewskiej mosci y kommissarz tegoż jego mosci; od jasnie wielmożnego Slizienia instygatora Litewskiego, Jan Czarnocki rotmistrz województwa Smolenskigo; od jasnie wielmożnego Michała Puzyny woyskiego Rzeczyckiego, Józef Obrapalski rotmistrz Wilenski; od jasnie oświeconego xięcia jego mosci Dominika Radziwiły Paweł Jurkiewicz, od wielmożnego Wincentego Bykowskiego woyskowieza Minskiego Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, od wielmożnego jego mosci pana Tadeusza Woronca łowczego Minskiego Jakub Estko maior woysk Rossyiskich, od wielmożnego jego mosci pana Michała Okulicza komornika Minskiego Michał Okulicz, od jasnie wielmożnego Bukatego pośła, za granicą będącego, Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, od wielmożnego jego mosci pana Wincentego Dernałowicza szambellana jego królewskiej mosci Mateusz Streńkowski, Dnia dwudziestego drugiego Augusta: od wielmożnego jego mosci pana Heronima De Reassa horodniczego Trockiego prezidenta powiatu Kopyskiego Józef Stecewicz, od wielmożnego Leonarda Rodziewicza starosty Rudnickiego, za złożonym dowodem o zapadnięciu na zdrowiu w drodze, Mikołaj Matkiewicz komornik Orszanski plenipotent, od wielmożnych ich mosciow panów Michała Gaudzielewicza rotmistrza Rzeczyckiego y Klemensa Kijakowskiego rotmistrza Nowogrodzkiego Jakub Estko, od jasnie wielmożnego Chmary woyskiego Minskiego Jan Komar szambellan jego królewskiej mosci, od wielmożnego jego mosci pana Onufrego Dworzeckiego rotmistrza, w przypadku złamaney nogi szwagra onego, Jakub Estko, od wielmożnego jego mosci pana Stanisława Swiătorzeckiego krayczyca Minskiego Adam Gorecki, od wielmożnego jego mosci pana Liby kapitana jego królewskiej mosci woysk wielkiego xięstwa Litewskiego Józef Stecewicz dworzanin, od wielmożnego jego mosci pana Leopolda Oskierki chorążego Mozyrskiego Ludwik Klukowski regent ziemski powiatu Mozyrskie-

go, od jasnie wielmożney Zabiellowey y synow oney Nizabitowskich podkomorzycow Nowogrodzkich Symon Łopatta, od wielmożnego jego mosci pana Sebestyana Tadeusza Wańkowieza starosty Krassowskiego Ignacy Kudzinowicz szambellan jego królewskiej mosci, od jasnie wielmożnego Ielskiego kommissarza skarbowego Ignacy Kudzinowicz szambellan jego królewskiej mosci, od jasnie oświeconego xięcia Dominika Radziwiły podkomorzycy Litewskiego, pierwey Symon Łopatta, a potym przybyły pełnomocny plenipotent Antoni Brochocki szambellan jego królewskiej mosci. Regestr akcessow tegoż dnia dwudziestego drugiego Augusta, przez synow za oycow starych y przez braci chorych. Za wielmożnego jego mosci pana Franciszka Ratynskiego starostę Sieniawskiego syn onego Antoni Ratynski staroscie Sieniawski, za jego mosci pana Bałtromieja Kopcia brata onego Leon Kopiec, za jego mosci pana Franciszka Kiersnowskiego brat Jan Hunkiewicz, za wielmożnego jego mosci pana Kielczewskiego syn Marcelli Kielczewski kommissarz cywilno woyskowy, za jego mosci pana Pawła Pietraszkiewicza Jan Pietraszkiewicz brat, za jego mosci pana Ignacego Strzałkowskiego Stanisław Strzałkowski brat, za jego mosci pana Tadeusza Stecewicza Antoni Stecewicz, za oycy braci Józefa y Franciszka Michał Chodasewicz. Regestr przyniesionych zaswiadczeń o poczynionych akcessow w Warszawie, w Wilnie y w Lidzie y do akt podanych w tymże czasie, jasnie wielmożny Stanisław Proszynski ex podstarosta grodowy Minski y kawaler orderu świętego Stanisława oblatę z metryk wyiętą uczynionego akcessu w Warszawie złożył, jasnie wielmożny Tomasz Oborski krayczy Minski, podobną oblatę z metryk wyiętą uczynionego w Warszawie akcessu do akt podał, jasnie wielmożny Ignacy Ratynski koniuszy województwa Minskiego oblatę uczynionego w Warszawie prezentował y do akt podał, jasnie wielmożny Stanisław Proszynski kommissarz policji również oblatę uczynionego akcessu

w Warszawie zaaktykował jasnie wielmożny Wincenty Tyszkiewicz referendarz wielkiego xięstwa Litewskiego, uczyniony akcess w Wielkomierzu do konfederacyi, przed konfederacyą wolną województwa Minskiego złożył wielmożny iegomość pan Mikołaj Korsak kommissarz cywilno woyskowy y porucznik powiatu Orszanskiego. Uczyniony akcess w Wilnie pokładał wielmożny iegomość pan Aloizy Szyszko rotmistrz; poswiadczenie o uczynionym akcessie w Wilnie, ekstraktem wyięte, złożył y do akt podał wielmożny iegomość pan Tadeusz Domeyko, uczynionego akcessu w Lidzie okazywał poswiadczenie y akt podał. Registr akcessow podawanych na piśmie, iednych przez plenipotentow napisanych, drugich przez samych aktorow od jasnie wielmożnego Adama Chmary, wojewody Minskiego, wielmożny iegomość pan Komar przez siebie napisany y podpisany akcess do konfederacyi wolney województwa Minskiego imieniem tegoż wojewody uczynił, oswiadczył y do akt podał. Eadem data dwudziestego drugiego praesentium jasnie wielmożny iegomość pan Stanisław Minkowski Rotiuszewicz sędzia grodzki Minski, deputat Trybunału głównego wielkiego xięstwa Litewskiego akcess na piśmie przez siebie podpisany do akt podał, wielmożny iegomość pan Tadeusz Wankowicz podczaszy województwa Minskiego na piśmie osobnym od siebie napisany y podpisany, przez plenipotentą do akt podał, od jasnie wielmożney Czapskiej wojewodziny Chelmskiej, imieniem nie przytomnego męża, przez samą podpisany, plenipotent oswiadczył y do akt podał Hilary Biszping Dawidowicz od jasnie wielmożnego iegomości pana Józefa posła, rotmistrza kawalerii narodowej y Jgnacego staroscica Wołodkowiczow braci rodzonych wielmożny iegomość pan Wincenty Wołodkowicz szambellan iego królewskiej mosci na piśmie akcess przez siebie podpisany oswiadczył y do akt podał. Który akt z akcessami jest do xiąg konfederacyi wolney województwa Minskiego wpisany, z których y ten wypis

pod pieczęcią teyże juryzdykcyi iest wydan. U tego aktu konfederacyi z akcessami na dwunastu arkuszach zayduiącego się, iedwabiem błękitnym zszytego, przy pieczęci urzędowej konfederacyi na tymże iedwabiu kustodyi y mastyku wyćisniętey, podpisy jasnie wielmożnych marszałka, konsyliarzy, pisarza y oraz korrekta z podpisem wielmożnego regenta teyże juryzdykcyi, nie mniej we szrodku u spodu kaźdey strony takż korrekta temi wyrażaią się słowy (L. S.) Jacek Putkamer marszałek konfederacyi wolney województwa Minskiego, kawaler orderu świętego Stanisława, Kasper Kostrowicki koniuszy województwa Minskiego, Kazimierz Laski regent y konsyliarz konfederacyi województwa Minskiego, Stanisław Jwaszkiewicz iego królewskiej mosci szambellan, konsyliarz konfederacyi województwa Minskiego, Józef Stankiewicz konfederacyi wolney województwa Minskiego pisarz. Zgodno z xięgami. Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi województwa Minskiego. Concor datum cum actis, lectum J. S. Takowy akcess po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie województwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiătorzecki. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambellan iego królewskiej mosci regent ziemski województwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, листъ 328—344.

№ 2.—1792 г. Іюня 27.

Универсаль гетмана Коссаковскаго обывателямъ Минскаго воеводства о строгомъ исполненіи распоряженій Минской конфедерациі.

Konfederacya województwa Minskiego o związku konfederacyow po województwach y powiatach poczynionych etc.

Oznaymuiemy, iż za iedyny cel maiąc dobro powszechne całego narodu, po szczegulności ieszcze współ obywatelow naszego

województwa Minskiego, do tego powołani urzędowania, najmniejszego nie opóźniając momentu, wszystko to, co tylko się zapalać cnotliwe i obywatelskie dusze ku powszechnemu krajowi polskiego uszczęśliwieniu może i w sposobność, do uniknienia tak w ogólności, na kraj cały, iako w szczególności na każdego obywatela wymierzonych niebezpieczeństw ukazując, do wiadomości powszechnej podajemy. Dobrze już jest wiadomo całemu światu, iaki cios zadany został przez wprowadzenie nowej formy rządu na wywrocenie w kraju naszym republikanickich swobod i pozbawieniu prerogatyw, oraz wolności stanowi rycerskiemu, wiekami przez nakład krwi, życia i niezliczonych strat majątku przodków naszych nabytych, utrzymanie czego, a raczej utrzymanie się przy republikanickim rządzie niepodległości kraju, całości jego w wierze świętej katolickiej, swobodach i wolnościach rycerskiego stanu, zachowania z sąsiadującymi, a najłepiej nam przyjaznymi państwami, nienaruszonej stałości traktatów, to są fundamenta po województwach i powiatach poczynionych konfederackich związków, to generalność tychże konfederacyow formuły, która czując nad pomysłnością, pospiechem i porządkiem zkonfederowanych i konfederujących się województw, w zamiarze ogłoszenia tym łatwiejszego całemu obywatelstwu obwieszczeń i urzędów swoich, rozesłać one po parafiach dla rozprowadzenia z ambon, zaleciła, a co dopełniając konfederacya województwa Minskiego i co do słowa one w tym swoim obwieszczeniu umieszczając, do każdej parafii województwa swojego po jednym exemplarzu przesyła.

Symon Korwin Kossakowski, regimentarz, a z ogłoszenia narodu Litewskiego hetman polny wielkiego księstwa Litewskiego.

Nie używam chlubnych dla siebie wyrazów, iak wiek mój cały naznaczać bym mógł gorliwą z azardem życia posługą ojczyźnie, przestając na tytule nayszacowniejszym szlachcica polskiego wolnego. Taż gorliwość czysta skłoniła mój umysł aże-

bym nabierał więcej zdatności w służbie wojska zawsze zwycięskiego wielkiej Monarchini dla wysługi pożytecznej w własnym kraju, którego bym za mój już znać niechciał, jeżeliby rząd republikanicki, prawa święte ojców naszych i wolność równie z życiem miła, były nam odjęte, iak są w narzucie gwałtownym nowej reformy i nieznałomej ani ze swojego składu, ani z stosunków, ani zgodnej z polityką ustawy rządu seymu teraźniejszego. Gdy zaś na zwrocenie tych gorszących powszechność i całą Europę postępów najjasniejsza Imperatorowa Pani wspaniałością i wielkością duszy swojej, przewyższającą potęgę maiestatu swojego, mogąc użyć oręża sprawiedliwie, bez sprawienia się komużkolwiek, za złamaną wiarę i ubliżanie, uczynione Tronowi swojemu przez seym nieprawdy, skłania się za głosem serca pełnego litosci, używa go na wsparcie raczej szczęścia i swobod narodowych, najmiłszą uczułem słodycz w duszy mojej; w tej znajdując się postudze, którą zwiedzeni i nieuważni czernić usiłując, sami sobie wkładając więzy i sami porzucając się w przepaści błędów, służąc tej wielkiej Monarchini, służę oraz nayszlachetniej mojemu krajowi, a zawołany od mężów cnotliwych i prawdziwie duchem rozsądnego patriotyzmu tętnących w generalnej konfederacyi wielkiego księstwa Litewskiego na sprawowanie powinności i urzędu hetmana, złożwszy uroczyste śluby posłuszeństwa i wierności, za rzecz mam najpierwszą dopełnić obowiązku na mnie włożonego w akcie generalnym konfederacyi wolnej i szczególnej instrukcyi od tejże generalności mnie danej. Pragnę stać się dogodnym całemu krajowi i każdemu w szczególności obywatelowi, takoweż odbieram i widzę rozkazy, dane wojsku przyiacielskiemu najjasniejszej Monarchini; moją więc będzie winą i przestępstwem jeżeli przeciwne skutki odpowiadać będą tym zamiarom, gdy stosowne do zalecenia znajdą się skłonności obywatelskie, iako przeciwnie, niechay każdy złorzeczy na zwodzicielow i na

siebie, jeżeli zagorzały fanatyzm i nierozum sprowadzą przykre ciosy w połączeniu się z przestępnymi. Chcąc więc jasne tych żądań przełożyć publiczności prawidła, w następujących punktach poddać ją do wiadomości publicznej postanowilem, zwierzchność duchowną obligując, ażeby rozkazała one księżom plebanom z ambon przez cztery po sobie idące niedziele publikować ludowi, zakazując oraz, ażeby odtąd żadne buntownicze uniwersały, publiczność mieszkające i w zgubę kraj cały pogrążające, z jakkolwiek bez podpisu naszego rozsyłane, czytane i publikowane nie były, pod karą na sprzeciwiających i exekucją osob i majątkow.

A naprzód, oświadczamy, iż w każdym powiecie, według dawnego prawa, co do miejsca obrany marszałek z szesćcią konsyliarzami powiatowemi sprawować będzie, najmniej we trzech osobach; urzędowanie innym jurysdykcjom przedtem właściwe, co do samych tylko spraw uczynkowych i gwałtow nowo wydarzyć się mogących, i społeczność publiczną mieszkających, w żadne inne nie wdając się sprawy, pod nieważnością do dalszego ogólnego w kraju urzędu. Do teyże zwierzchności należeć będzie opatrzenie prowiantow dla woysk konsystujących i przechodzących, iako też innych potrzeb, nie mniej exekwowania wszelkich zaleceń od konfederacyi generalnej i od nas z woli teyże konfederacyi podpisanych. Tym więc koncem obrany bydz ma pisarz dla utrzymywania dwóch protokulow, iednego na decyzye w oskarżeniach i na rezolucye dawane, drugiego do zapisywania akcessow do konfederacyi od obywateli całego powiatu w tym czasie rozłączonych i nie rozłączonych, słowem iednym tą jurysdykcją zajmować się ma tym wszystkim, co bezpieczeństwo publiczne i każdego obywatela zaręcza, będąc posłuszną rozkazom generalnej konfederacyi; chcąc zaś takową pracę mieć nagrodzoną i obywatelom sprawującym ją nie uciążliwą każdemu actu, sprawującemu tę posługę konsyliarzowi naznaczamy na mie-

siąc tysiąc złotych, marszałkom zaś w so-
wie z funduszu osobną instrukcją wskazanego.

Powtore. Podatki wszelkie publiczne, iako z gorliwości cnotliwej obywatelskiej są funduszem woyska i potrzeb publicznych, gdy to wszystko jest w nieporządnym zamieszaniu, nim do zaspokoienia przyjdziemy, nigdzie i w niczyjej straży przyzwoliciey złożone bydz nie mogą, iako u samych że właścicielow. Przeto oświadczamy, iż ktoby kolwiek i gdzie kolwiek i komu kolwiek z takowych podatkow cożkolwiek wypłacił, to przyetym odtąd nie będzie i do zapłacenia powrotnego każdy obligowany zostanie, wyiawszy to, co na woysko krajowe z dobr ziemskich, duchownych i z dobr królewskich assygnować będziemy, z woli konfederacyi generalnej z podpisem naszym, lub na inne nieuchronne potrzeby. Do takowego zatrzymania podatkow należeć nie mają prowenta celne i mieyskie, lecz te w każdym powiecie, gdzie są miasta, albo celnicy po wykonanej przysiedze na wierność konfederacyi sposobem i przepisem według prawa exekwowane bydz mają i co kwartał do kassy konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do generalności raportować ma.

Potrzebie. Na magazyny dla woyska starostwa dostarczać będą w różnym ziarnie siana i słomy, za paletami, co w czasie policzonym zostanie do kwart, przeto nie włoscianie, ale sami possessorowie ten podatek składać i dostarczać będą. Czego konfederacye mieyscowe przestrzegać surowo mają. Obywatele zaś inni zupełnie od tey powinności, a szczegulniey bracia szlachta nie mająca włoscian uwolnieni będą.

Poczwarte. Patrzemy nie bez wzruszenia serca, iako włoscianie, prawdziwi karmiciele narodu i dobrodzieie przez gwałtowne wybieranie rekrutow w tym czasie, iako niewinne ofiary na rzeź bez względu są wystawiani, nie mając potrzebnego, a wczesnego do tego dzieła wycwiczenia i przygotowania, przeto zakazujemy ażeby żaden rekrutow nie wydawał i nie

przystawował, a powracających do domów przyjmował pod surową karą do czasu zaspokojenia krajowego.

Popiąte. Jako żądamy wszystkich do iedności braterskiej połączyć nayrychley, tak wszystkie względy oświadczamy dla piszących się i akcesa czyniących do konfederacyi naszej w czasie przepisany, to iest w każdym powiecie od podpisania aktu konfederacyi, naznaczając dwa tygodnie, a według aktu generalney konfederacyi od daty tegoż aktu senatorom i przeszłego seymu posłom dwa miesiące, tak po upłynionym tym czasie protokół ma bydz zamknięty i dobra takowych zaciętych i nieuważnych obywateli na tych miast przez konfederacye miejscowe mają bydz całkowicie sekwestrowane i zajęte.

Poszoste. Do tego dobrodzieystwa przypuszczani bydz nie mają ci, ktorzy nie z urzędu, nie z nakazu iakiey kolwiek zwierzchności krajowej, lecz z przywłaszczoney władzy na zagubienie rządu stanu szlacheckiego i obalenie najswiętszey religij buntownicze pisma rozrzucali, schadзки i spiski pod różnemi pozorami klubow składali, oświadczenia nawet w aktach nagrod tajemnym zaboycom czynili, do mordow publicznie lud pobudzali, takowych woyska mają ordynanse scigać i do sądu na przykładną karę zatrzymać, a dobra ich konfederacya powiatowa na tych miast za sekretnym ordynansem zajmować w sekwestr będą, w tey liczbie umieszczeni będą i ci, co kupy zbierać będą i co zapisawszy się i zaprzysięgłszy do konfederacyi naszej, przeciwne machinacye i bunty wszczynać odważą się.

Posiodme. Miasta nasze i w nich pożyteczni obywatele zwiedzeni od buntowników na własną swoją szkodę, gdy tego poznawać nie chcieli, iako byt ich dobry i pomyslnosc od nikogo bardziey nie zależała, iak od pomyslnosci obywatelow, ktorzy biorąc od nich potrzeby do wygody życia, dzielą się z nimi prowentami ziemi i wspólnie wspierają się, iako tych złosliwych intrigantow i klopistow nie inny był

zamiar, iak tylko zając się juryzdykcyą magistratow, prowentow mieyskich i uludzenia cnotliwego pospolstwa dla wzbogacenia siebie, a w czasie dla wzburzenia i miast i kraju przez zerwanie rządu i wprowadzenie anarchii, w którey lotry sami krolewstwo swoje budują; pospoliecie ci to są, co pierwsi będąc zapalaczami, pierwsi porzucili miasta i wydali teraz na nienawiść obywatelską i uszkodzenie, tytuły z sobą mieyskie i pieniądze zabrawszy. Obliguemy przeto miasta nasze, ażeby sprawiedliwy raport dały do generalney konfederacyi kto ich buntował, komu i iakie pieniądze dawali za wyrabianie przywileiow i na inne wyderkafy, iako też kto prowenta mieyskie zabierał, a to dla nagrodzenia właścicielom i poszukiwania funduszu publicznego, za który same miasta w odpowiedzi będą, iezeli tego rzetelnego ubliżą wyznania w przeciągu dwóch miesięcy. Rownie przykazujemy kahałom w tymże przeciągu czasu dać wierny raport, kto im nakazał i dozwolił podatki składać i na gmin, i gdzie i komu takowe summy rozdali. Niechay pozna publiczność i rozdzieli prawdziwą cnotę od obłudy i chęci zbogacenia się niesprawiedliwego. Ten to iest wszeteczny zamiar zwodzicielow oczerniać tych, co pracowitym i sumiennym zbiorem ulepszaią majątki swoje, mając za co kochać oyczyznę i z czego być iey usłuznym, nazywając i czerniąc ich pod imieniem nieznaiomym w Polsce z rzeczy i znaczenia arystokratow, ażeby rozpustnym chuciom swoim dogadzając, w próżnowaniu przez zwodnicze maxymy bogacili się sami z pracy cudzey, a oyczyznę w ustach tylko i w kieszeni, nie zaś w sercu i z pracy ziemianskiey gruntowali. Ich to iest zgubny przymysł ogłosić w słowach pod opieką krajową wolność rolnikow, ażeby iezdząc po wsiach wybierali podatki iakoby na interes tych cnotliwych ludzi, pobudzając ich do buntu, nie zgola dobrego i sprawiedliwego im nie czyniąc, owszem drażniąc tylko łatwowiernych. Możeż nie być interesem całego narodu szczescie i prawdziwie

rozumna wolność tych cnotliwych ludzi i pracowitych, ktorey zapewne naród równie cnotliwy nie odmówi? lecz takowych biegusów i buntowników iako wierutnych zwodziecielow, komędy mają rozkaz scigać, a sami włoscianie wydawać ich i do konfederacyi przystawiać są obowiązani dla uniknienia surowości w exekucyach.

Nakoniec już cały naród litewski iest w związku prawnym konfederacyi generalney, już doświadczamy wsparcia woysk przyjacielskich Najiasniejszey Imperatorowej Caley Rossyi, już iestesmy pełni nadziei końca bliskiego wszelkim nie porozumieniem się, już spodziewamy się, że wszystkie zwodnicze sztuki i łudzenia ustać muszą, a zdrowa rada skłoni i ziednoczy w króćce naród cały, już widzicie komu ufność oddać możecie, że ich szczęście i swobody kraiove obchodzić koniecznie muszą. Przestańcie podłego ulegania i na bezrozumne odgłosy nie dajcie baczenia, umieyćcie rozdzielać politykę szczęścia ogólnego kraju i trwałości własney oyczyzny od płochych wniosków z uczynków podkomendnych; kto kiedy rozumnie i sprawiedliwie posądzał cnotliwego i dobrego pana dla mniey przystoynnych postępów czeladzi? Przed Bogiem i narodem poprzysiągłem i tysiąc-kroć-razy miło iest mnie i każdemu ponowić te śluby, iako nie widzę i nikt dostrzedz nie może ogólnego szczęścia kraju naszego, tylko w poważeniu tego sąsiedzkiego mocarstwa ogromnego, mającego własny interes widzieć nas rządnych i szczęśliwych, iako w osobie, którą wieki następne, między cuda natury i wielkości kłaść będą Najiasniejszey Imperatorowej Caley Rossyi; niemasz Pani wyżej umiejącej cenić prawa ludzkości i prawa rozsądnej wolności i sprawiedliwości; doświadczają i kosztują narody berłu iey poddane, darów, kładąc i wielbiąc ją w rządne przymioty Bóstwa. Doświadczali i doświadczają sami nieprzyjaciele i zawoiowane kraie przyjemniejszego i wspanialszego z sobą obeyscia się, iakiego nie kosztują w samym pokoju. Możemyż my nie pokładać

zupełney ufności? Możemyż wątpić ażeby chciała dopuścić iakiey kolwiek plamy na świętney karcie panowania swojego, zawsze natchwalebnieszego z narodu naszego i z nas niemogących kłaść się nigdy na szali w powadze iey sławy? Niech was przestaną łudzić te pełne nadętości i płochy odgłosy sławy narodu zagrzebania się w ruinach kraju, widzicie tych oratorów przenoszących już swoją wymowę za granice obce, a nielitosciwych na krew współbraci, widzicie iak oręż ich cały w ięzyku zwodniczym był, tylko nie w rozumnym umiarkowaniu, są to iaszczurki wnetrznosci własney matki szarpałce, padalce własny płód pożerałce; ich zaiadłość do krwi braterskiej, ich iunakierya do majątków i urzędów naszych sciągała się, któremi się karmić i przyodziewać chcieli, nie zaś do prawdziwey posługi narodowi własnemu; winienem był te prawdy, któremi przeięty i przekonany iestem, ogłosić publiczności dla zachowania każdemu współobywatelowi iako bratu spokojności dla dobra kraju w iedności naszej i nakoniec dla usprawiedliwienia mnie samego przedemną i sumnieniem, ażebym nie sobie wyrzucić nie mógł, do was więc waszego szczęścia i nieszczęścia losy należeć będą. Dan w Minsku roku 1792, Iunii 27 dnia. Szymon Korwin Kossakowski (L. S.).

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1792 годъ, № 12047 л. 352—354.

№ 3.—1792 г. Юля 3.

Универсалъ гетмана Коссаковскаго литовскимъ войскамъ о присоединеніи къ генеральной конфедераціи, а также универсалъ маршалка Путкамера о нѣкоторыхъ распоряженіяхъ конфедераціи Минскаго воеводства.

Szymon Korwin Kossakowski, z ogłoszenia narodu Litewskiego, hetman polny Wielkiego xięstwa Litewskiego.

Kochając honor i oycyznę nad życie, o każdym tak trzymam żołnierzu polskim i obywatelu, ani bym mógł mieć tyle zachwalstwa, że bym was, przezacne rycerstwo Litewskie, namawiał do ubliżenia w czymkolwiek tym dwóm i jednym sławy i podciwosci maxymom. Lecz iako z ogłoszenia narodu zaszczycony iestem urzędem hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, będąc już współrycerzem tego narodu zwany, mam obowiązek i powinność, tłumacząc się z różniącey się między nami opinii, prosto i otwarcie mówić do was, nie zagłębiając się w politykę, która oczom żołnierza, do subordynacyi przyuczonego, nie bywa zawsze dosyć jasno wystawiana. Lecz nad tą niewątpliwą prawdą zastanawiając się, raczycie przyznać, że iestemy wojskiem nie nadwornym kogożkolwiek, ani seymowym, lecz Rzeczypospolitey, z narodu, od którego płaceni i utrzymywani bywamy, za całość więc narodu i jego swobody, nie za papier narzucony gwałtem 3-go Maia, ani za przywidzenie czy iekolwiek przywłaszczoney władzy bić się i krew przelewać nam przystoi; zostawmy prawnikom spór, która strona narodu ma lepszą przemoc, czy ta co utrzymuje konstytucyą okrzykiem i tłuszcza, z pogardą wszystkich praw i wolności ustanowioną, czyli ta, która się wiąże na przywrócenie wolności do porządnej poprawy wszelkich błędów. Dosyć iest dla żołnierza widzieć, i wiedzieć, że naród iest rozdwoiony, a zatym zostawie się wolność własney konwikcyi każdemu, iedney, czy drugiey powodować się stronie, jako panu równą władzę mającemu i z równą powagą mogącemu rozkazywać. Jestem z narodem konfederującym się ku powróceniu swobod, nie prawnie odjętych, z powodów w akcie Konfederacyi generalney zawartych. Idziemy z wojskiem krajowym równie myślącym i z wojskiem nayiasniejszey Imperatorowey całej Rossyi przyiacielskim nie scigać i szukać nieprzyaciela, bo go w współobywatelu cnotliwym znaleźć nie rozumiemy, ani go szukamy, lecz iedynie

sprawić wolność narodowi do porządnego zgromadzenia się i radzenia o losach i szczęściu własney oycyzny. Znaydujemy w wielu mieyscach zbroyną ku temu przeszkodę i zagrożenia w samych zwycięstwach, wszędzie odnoszonych; krew braci naszych zwiedzionych niewinna nasze krwawi i rani serca; bylibyśmy szczęśliwi po tysiąc kroć razy wkładać laury z iedności braterskiey uplecione iak orężem nabyte. Do tey więc iedności i zachowania oycyzny naszej wzywa i was przezacne rycerstwo. Zostawcie odwagę waszą na prawdziwą obronę kraiu, nie zaś uroioną i umówioną; czekają was powiaty na lokacyą i zabezpieczenie spokojności obywatelskiey przy waszych rangach i pensyach; zaręczam każdemu powracającemu charakterem i słowem żołnierskim, iako nie nie straci i żadney niedoswiadczy krzywdy, czekając końca sporów narodu rozdwoionego w politycznym układzie w własnym kraju. Jeżelibym nie był od was przezacni mężowie w ufności usłuchany, uczynię co mnie miłość braterska i serce nakaże, iako czynię dotąd, zbierając rosproszonych i niewolę zabranych, zawiązując rany nieszczęśliwych i zatrzymując przy porcyi każdego nie iako niewolnika, lecz iako nieszczęśliwie zwiedzionego. Wszakże ukryć tego w sobie nie zdołam, że z opierającemi się woli narodu, iako z partyzantami i nie przyiaciołmi własney oycyzny, którzy odsuwają iey szczęście i trwają spokojność, postępować przymuszony będę. Jakikolwiek tę moję oświadczenie sprawić może skutek zawsze przez nie przed Bogiem, oycyzną i summieniem moim znajduję w szczerości i otwartości usprawiedliwienie. Dan roku 1792, Junij 27 dnia. Szymon Korwin Kossakowski, hetman polny wielkiego xięstwa Litewskiego.

Ma tedy cała powszechność województwa Minskiego zupełne zwiatła i prawidła, w tych uniwersałach zawarte. Znać zatym powinien każdy obywatel czyste zamiary wolnych konfederacyi, które do celu zupełnego uszczęśliwienia Rzeczypospolitey iedynie dążą. Konfederacya zaś

województwa Minskiego zważając, iż w teraźniejszych czasach tak przez uwolnienie zabranych w niewolę żołnierzy w zamku Nieswiskim i innych utarczках, iako też i włocengow mogą się formować swewolne kupy, przeto zaleca, iż gdyby najmnieysze do tego okazało się podobieństwo, że nie tylko obowiązany będzie każdy dwor, zgromadziwszy włoscian swoich, takowych hultaiow imać, poymanych do Minska odsyłać, ale wsie, samę oddalone od dworow, toż dopełniać dla powszechnego bezpieczeństwa powinne będą. Gdy taryfły podatkowe nienayduią się w kancelaryi Minskiej i niema wiadomości kędy one są wywiezione, tym powodem konfederacya województwa Minskiego zaleca, aby wszyscy obywatele tegoż województwa kwity podatkowe do kancelaryi konfederacyi komportowali, i na to czas zamierza od publikaty tego uniwersału do dnia 15 miesiąca Augusta, roku bieżącego.

Ci zaś, którzy utrzymują po miasteczkach przez licytacyą podatek konsumpcyi, to iest skurowy, obowiązani są niniejszym zaleceniem przybydź na to miejsce z kontraktami na dzień 15 praesentium, niemniej najmocniej zaleca konfederacya województwa Minskiego, aby nikt nieważyl się przyjmować, ani przepuszczać przez miasta, wsie i karczmy ludzi bez paszportow lub testimoniow przyzwoitych. Dan w Minsku, miesiąca Julij 3 dnia 1792 roku. Jacek Putkamer, marszałek konfederacyi województwa Minskiego, kawaler orderu świętego Stanisława. (M. II.).

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 355.

№ 4.—1792 г. Августа 29.

Универсалъ маршалка генеральной Литовской конфедерации Забѣлло, приглашающій въ Брестъ совѣтниковъ (konsyliarzow) на совѣщаніе съ представителями коронной конфедерации.

Konfederacya generalna wolna wielkiego księstwa Litewskiego.

O konwokacyą jasnie wielmożnych konsyliarzy do Brzescia Litewskiego.

Wszem w obec i każdemu z osobna do wiadomości podajemy, a szczególnie jasnie wielmożnym marszałkom i konsyliarzom województw i powiatow, iż w zbliżającym się czasie do radzenia o potrzebach ogólnych narodu całego, za połączeniem się obu narodow, gdy w szczególnym i we wewnętrznym urządzeniu kraju naszego widzimy, nie bez największej satysfakcyi, skutki usiłowań naszych dopełnione w połączonych w ieden węzeł konfederacyi wolnej umysłach całego narodu Litewskiego, podpisującego akt nasz generalny przez akcessa i przysięgi, w liczbie dochodzącej do czterdziestu tysięcy obywateli braci szlachty różney dystynkcyi, w urzędach w samym księstwie Litewskim, gdy wojsko nasze po wykonanej przysiędze na werność i posłuszeństwo konfederacyi naszej, pod kommandą jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana polnego Litewskiego powraca w kray nasz i przez nas bydz ma dyzlokowane po województwach i powiatach, gdy maistratury nasze, skarbową i inne zwróciliśmy do granic narodu naszego, gdy wszystkie województwa i powiaty odbywają swoje urzędowania i oddają skrzywdzonym sprawiedliwość, gdy wyznaczyliśmy z pomiędzy siebie jasnie oswieczonych jasnie wielmożnych konsyliarzow naszych, których imiona w osobnym podajemy obwieszczeniu, aby na dzień 7 miesiąca Septembra stawili się w Brzesciu Litewskim i na tym miejscu, według instrukcyi od nas przepisanej, złączwszy się z najiasniejszą konfederacyą koronną, spólne zarządzenie o potrzebach ogólnych kraju czynili. Chcąc zbliżyć nas samych ku temu miejscu, a oraz dogodzie wygodzie i potrzebom narodu naszego, konfederacyą naszą w pełney mocy i jurydykcyi do miasta Grodna przenosimy i wszelke czynności nasze w tym miejscu w dniu dwónastym Septembra że sprawować rozpoczniemy, deklaruiemy. Wzywamy więc jasnie wielmożnych kollegow konsyliarzy

generalnych, ażeby na to miejsce i czas raczyli osobiscie pracę swoją z nami dzielić, a konfederacye z wojewodstw i powiatow tamże rapporta zwyczajne miesięczne nam odsyłać będą. W sprawach zaś przez appellacyą przychodzących do nas, według ordynacyi dla sądow przepisanej, strony do tegoż miasta na juryzdykcyą naszą przeznaczonego, udawać się będą. Takowy uniwersał chcąc mieć każdemu wiadomy, zalecamy konfederacyom meyscowym, ażeby niezwłocznie po miastach, miasteczkach i parafiach publikować, ogłaszać i do drzwi kościelnych przybijać kazały, tudzież w aktach swoich oblatowały. Działo się na sesyi roku 1792, miesiąca Sierpnia, dnia 29 w Wilnie. Józef Zabiello łowczy w. Lit. marszałek konfederacyi wolney wielkiego xięstwa Litewskiego. (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л. 356.

№ 5.—1792 г. Августа 13.

Запрещение литовской генеральной конфедерацией собирать подати впредь до возвращения въ Литву властей и войскъ.

List od konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego do jasnie wielmożnego Kossakowskiego hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego dnia 13 Sierpnia 1792 roku pisany.

Jasnie wielmożny mosci panie Hetmanie polny wielkiego xięstwa Litewskiego.

Na uczynioną odezwę do nas przez jasnie wielmożnego Potockiego marszałka imieniem najjasniejszey konfederacyi wolney koronney, posyłać nasz respons na ręce jasnie wielmożnego waszmośc pana obliguiemy, ażebyś z bliskosci miejsca raczył go przesłać y do żądań naszych użyskania w liscie wyrażonych skutecznie przyłożył się.

Doswiadczyłeś jasnie wielmożny waszmośc pan ufnosci narodu Litewskiego do osoby swojej, w teyże zostając wszyscy, bynamniemy nie wątpimy, że swoją gorliwością o rzecz tegoż narodu równie z nami iesteś troskliwy. Obliguiemy przeto jasnie wielmożnego waszmośc pana, ażebyś wyraźnie iako naydokładniemy przełożył, komu uważysz potrzebę y będzie należało, że narod Litewski w tey nieodmienney zostaje determinacyi, usunąć się y nie dopuścić żadnych wybierania podatkow, dopóki magistratury krajowe y woysko swoje nie będzie widział w kray swój zwrócone. Tey publiczney deklaracyi nie ubliżemy wkrótce iak nayuroczysciey ogłosić. Obliguiemy oraz jasnie wielmożnego waszmośc pana, ażebyś przyjął akcessa od ministrow, senatorow y obywateli narodu Litewskiego, znajdujących się w Warszawie, y one nam przesyłał. Gdy iuż na dzień 15 praesentium xiegi będą zamknięte, wiadomość podpisanych nie może nie interessować generalnosc, odbierającej takoweż akcessa od wielu senatorow, dla postapienia w exekucyi rozrządzeń swoich. Takową rezolucyą naszą komunikując jasnie wielmożnemu waszmośc panu, zapisuiemy się z rzetelnym szacunkiem odpowiadającym iego przychilnosc do narodu.

Jasnie wielmożnego waszmośc pana życliwi bracia. Józef Korwin Kossakowski wojewodzie Witebski, rotmistrz kawaleryi narodowej Litewskiej, konsyliarz z wojewodztwa Wilenskiego przydujący. Józef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego. Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego. Kanut Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego. Aurelian Snarski konsyliarz z powiatu Połockiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л. 357.

№ 6.—1792 г. Августа 3.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации къ обывателямъ Минскаго воеводства, воспреещающій имъ приставать къ сторонникамъ Конституціи 3 мая и приглашающій приписываться къ конфедерации генеральной.

Akt uniwersalu od konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego wydanego, względem zapisywania akcessow po wojewodztwach y powiatach po sekwestracya etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny ięgomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, ten uniwersal, w sposób przenosu, do akt podał, ktorego do xiąg ziemskich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisującego się wyrazy takowe: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Przeznaczeni tysiącami podpisow uczynionych i czyniących się przez akcessa za reprezentantow narodu Litewskiego skonfederowanego ze wszystkich wojewodztw y powiatow, nigdy z umyslow naszych spuscic nie chcemy zasad rządu wolnego republikanskiego, iakie są i być powinny w związku między posłem a posyłającymi, między plenipotentem a aktorem, nakoniec między sługą a panem. W tey postaci iako posłowie narodu, a oraz konsyliarze konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego, nim do złączenia się obu narodow dla ustanowienia praw ogulnych przystapiemy, w tym czasie znamy nasz scisty obowiazek przestrzegac tego wszystkiego nayscislej, co akt konfederacyi generalney zawiera y na czym pewnośc zamiarow naszych do ugruntowania swobod krajowych i wolności iako też bespeczenstwo powszechnie zasadza. Smiało y czystym sercem w posrzodku was narodzie Litewski odbywamy jurysdykcyą nam powierzona i każdy krok nasz chcemy mieć

nie ukryty, z kaźdey też sprawy miło nam iest wczesnie czynić przed wami i do was doniesienia y obwieszczenia, cały naród obchodzace. Sztuka zwodnicza umie przybierać na siebie wieloraka postać do zdradzania nawet cnotliwych (iesli się w niey nie postrzega); ta trzymając pierwey miecz w ręku, grozą y karą śmierci zamykała usta chcącym się użalać, gdy dzis iuż ten gwałt mieysca nie ma y nie był silny cnoty naszej pokonać, gdy wszystkie wojewodztwa i powiaty w prawnym z sobą y z generalnoscia zostają związku, ciż sami używają nowych fortelow, przywdziewając na siebie skurę owczą w przystępowaniu do konfederacyi naszej, lecz z różnemi klauzulami miotając publiczne potwarze na gwałty iakoby przez nas komus udziałane, czyniąc się być świętoszkami i miłosnikami teraz swobod krajowych, które nie dawno deptali; oni to są, co imieniem narodu litewskiego gadać odważyli się, co związki sekretne i połączenia się z sobą czynili dla podbicia i przewodzenia w naszych Trybunałach i wszystkich jurydykcyach, co do zaprzysiężenia konstytucyi trzeciego Maia stali się apostołami i po wszystkich kątach kraiu w osobach swoich rozbiegli się, co urzędami krajowemi frymarczyli, na tandet one wystawuiąc, co do tego momentu zwodzając lekliwych za granice kraiu, za sobą włoczyć się i domy porzucać doradzali, wszystko iest w oczach ich złe i niepewne, czego sami nie są sprawcami. Konfederacya nasza na ow czas będzie u nich dobra, gdy w niey przewodzić będą mogli; ieżeliby przyszło z kogoż kolwiek brać sprawiedliwość scisłą i przykładną zapewne od takich zaczynać by nam należało, lecz w duchu umiarkowania, mając przed oczyma wielkie dzieło ogulnego dobra kraiu przepuszczamy zwodzicielom i nawet imiona ich do czasu chcemy mieć nie publikowane, tego iednak ubliżyć nie możemy, co zaręcza spokojność krajową i mieszać usiłuię zwierzchność legalną w rozdwoieniu sere obywatelskich. Zapobiegając przeto wszelkim podstępom i zdradzie, a poczy-

naiąc w prostocie i szczerości serca, gdy dotąd wstrzymaliśmy wszelki krok ścisłej sprawiedliwości, gdy żadnego obywatela (smiemy publicznie wzywać świadectwa powszechności) nie śmielismy mieć zasmuconym na osobie y uszkodzonym na majątku, gdy same obelgi i wyrzuty, kłamliwie w pismach i gazetach nam czynione, z cierpliwością chcieliśmy mieć znaszane, owszem całą naszą władzę obrociliśmy do zasłony każdego obywatela, gdy nakoniec rygor położony na niepiszących się do konfederacyi, miarkować było naszą usilnością tak że dotąd żadna exekucya, sekwestracya y nawet adcytacya po obywatela nigdzie nie jest y nie była uczynioną. Czyniemy wiadomo i obwieszczamy wszystkim iż księgi po wszystkich wojewodztwach i powiatach do zapisywania akcessow nie dłużej iak do piętnastego dnia augusta otwarte mieć chcemy i żeby w tym dniu zamknięte zostały zalecamy, do których akcessa w odmienney formie że przyjmowane nie będą ostrzegamy, a podpisanie się każdego poznię za nie ważne i nie legalne uznaiemy, zostawiając w aktach konfederacyi naszej generalney, dla przychodzących z akcessami po upłynionym czasie, wolność examinowania przyczyn odciągania się i tej przewłoki. Chcemy przez ten krok wiedzieć kto jest z nami, a kto jest naprzeciw nas; ieżeliby zaś kto kolwiek odważył się akt osobny formować, siebie albo kogo na marszałka, albo konsyliarza ogłaszać, kupy i podpisy zbierać, takowego dobra na tych miast za rekwizycyą miejscowey konfederacyi komedy wojskowe w sekwestr zajmować będą, a instygatorowie konfederacyi generalney przez nas wyznaczeni, osobę i osoby do sądow złączonych konfederacyi generalney zapożywać iako burzycielow spokojności publiczney, a zatym kryminalistow powinni będą. Żadna nas nie powoduie osobistość, żadna zemsta, od ktorey umysł nasz jest daleki, lecz wczesnie przed złączeniem się narodow w formie przyzwolitey nie legalizować, nie zarecząć i nie za-

pewniać ani chcemy ani znamy rzeczą przyzwolitą, i owszem prseciwną rządowi wolnemu, który iedynowładztwa cierpieć nie może, lecz losy swoje powierza osobom wybranym przy instrukcyi, iako czytamy w akcie konfederacyi generalney. Takową naszą decyzją, zapisaną w protokule publikować po wszystkich parafialnych kościołach konfederacyom miejscowym, respective każdego wojewodztwa i powiatu zalecamy. Dat na sessyi naszej w Wilnie, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, augusta trzeciego dnia. Jozef Korwin Kossakowski, konsyliarz z wojewodztwa Wilenskiego prezydujący, Jozef Narbut chorąży i konsyliarz z powiatu Lidzkiego, Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego, Kanuty Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego, Arelan Snarski konsyliarz z wojewodztwa Połockiego, Hieronim Swykowski Konsyliarz z xięstwa Inflantskiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi wolney generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. U tego uniwersalu suscepta aktykacyi kancelaryi konfederacyi wojewodztwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz powiatu Orszanskiego ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparowicz regent konfederacyi Minskiej. Który uniwersał za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę w sposob przenosu do akt jest do xięg sądow ziemskich wojewodztwa Minskiego wieczystych wpisany. Antoni Swiătorzecki regent Minski. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiej mosci regent ziemski wojewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л 371—372.

№ 7.—1792 r. Августа 17.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации о порядкъ судопроизводства.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego.

Maiąc w zamiarze ubezpieczenie osob i majątkow obywatelskich, utrzymanie publiczney spokoynosci, poskramianie zdarzyć się mogących, pod czas zawieszenia wszelkich sądowych magistratur, występku, czy to osoby prywatne, czyli też narod cały obrażających, akt konfederacyi generalney koronney, przez Litwę całkiem przyjęty, chciał widzieć jurysdykcyę konfederackie tym zaprzątnione, aby występny, obok wykroczenia, znajdował karę; stosując się do takowego aktu, osadziliśmy za rzecz nie odbicie potrzebną obwiesić konfederacyę wojewodzkie i powiatowe, tudzież obywateli, iakie sprawy pod sąd konfederacki podpadać powinny, iakim porządkiem sędzone, iak oraz do ich sądzenia przystępować należy. Zgodność narodu Litewskiego z koroną, w samym że akcie konfederacyi generalney okazana, prowadzi nas abyśmy opisując sądy konfederackie, najmniej oddalali się od układów konfederacyi koronney i dla tego odebrawszy uniwersał jasnie wielmożnego Potockiego, marszałka konfederacyi koronney, odmieniając szczegółnie termina i wyrazy prawom Litewskim niezwyčajne, a na używane w kraiu naszym przemieniając, chcemy go mieć za prawidło w sądownictwie tak samey konfederacyi generalney, iako też konfederacyom wojewodzkiem i powiatowym w opisanu następnym: Sądy konfederackie Litewskie dzielą się na dwie instancye, na sądy pierwszej instancyi i na sądy drugiej instancyi, to jest ostateczney. Sądy pierwszej będą po wojewodztwach i powiatach, przy marszałkach i konsyliarzach, sądy drugiej instancyi, czyli ostateczney będą przy marszałku konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, lub

iego zastępcy, wraz z izbą konsyliarską konfederacyi generalney.

O sądach pierwszej instancyi.

1-mo. W sądach pierwszej instancyi sędzić się tylko będą sprawy wszelkie uczynkowe, tudzież expulsyne po akcie konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, to jest po dniu 25 Czerwca, roku bieżącego popełnione, niemniej sprawy o nieposłuszenstwo wszelkim tych sądów pierwszej instancyi rozrządzeniom i sprawy violatae securitatis w mieyscach, gdzie się sądy agituia.

2-do. Mieysca tym sądom raz obrane i obywatelom obwieszczone nie mogą być odmienione.

3-tio. Regestra do sądzenia spraw trzy naznaczamy, pierwszy registr takowy, do którego należeć będą sprawy pod bezpieczeństwem sądu popełnione, stosownie do prawa 1764 i 1794 roku uważane; drugi registr Summaryny, do którego należeć będą sprawy expulsyne i wszystkie o nieposłuszenstwo urządzeniom konfederacyow wojewodzkich i powiatowych, trzeci registr ordynaryny, do którego należeć będą sprawy wszelkie uczynkowe, nie pod bezpieczeństwem sądowym, lecz w okręgu wojewodztwa czy powiatu respective każdej konfederacyi wydarzone, tudzież sprawy kryminalne.

4-to. Porządek wołania regestrow ma być taki: naprzód summaryny processus aż do ostatniego wpisu, potym ordynaryny, podobnie aż do ostatniego wpisu, registr zaś taktowy według prawa 1784 roku.

5-to. Komplet w pierwszej instancyi najmniej z osob trzech złożony być ma, do którego i pisarz należeć może, pluralitas decydować będzie, a paritatem marszałek rozwiąże. Inkwizycyę zaś i skrutynia, jeżeli nie przez całą izbę, to przynajmniej przez dwóch konsyliarzy czynione być mają, od czego i pisarz nie wyłącza się.

6-to. Appellacye od sądów pierwszej instancyi do sądów generalney konfedera-

cyi iako ostatniey dopuszczane będą w sprawach, w których podług prawa krajowego sądy pierwszej instancyi do sądow najwyższej instancyi dopuszczać były powinny. W sprawach zaś kryminalnych, etiam recentis criminis, choćby strona nie appellowała, konfederacye pod odpowiedzialnością z osob w sądach konfederacyi generalney dekret sądu swego, wraz z inkwizycyami, po ostateczne osądzenie do sądow generalney konfederacyi odeszłą.

O sądach generalney konfederacyi.

1-mo. Sądy generalney konfederacyi odbywać się będą w miejscach gdzie marszałek generalney konfederacyi, lub iego zastępca, wraz z konsyliarzami w generalności nayedować się będzie.

2-do. Do tych sądow należec będą sprawy, które do sądow pierwszej instancyi należac via appellationis odesłane będą, albo też z nieprawego postępk konfederacyow przeniesione zostaną, według opisu sądow pierwszej instancyi, tudzież violatae securitatis miejsca, gdzie sądy konfederacyi generalney sądzić się będą, a oprócz tych za złączeniem się konfederacyow oboyg narodow crimina status.

3-tio. Regestra i protokoły w tychże sądach cztery będą następujące: pierwszy registr taktowy, drugi summaryyny, trzeci ordynaryyny a za złączeniem się konfederacyow będzie registr czwarty criminum status.

4-to. Branie regestrów do sądzenia załezec będzie od marszałka generalnego, albo od tego, kto pod niebytność iego przeydować będzie.

5-to. Komplet sądow tychże składać się ma namniey z osob pięciu, w sprawach zaś criminum status namniey z osob siedmiu, pluralitas decydować będzie, a paritatem marszałek rozwiąze, inkwizycye i wszelkie skrutynia przez izbę sądową komplet w ten czas składającą, wyprowadzane bydz mają.

6-to. Dla skrócenia processow exekucya dekretem ma bydz na tychmiast naka-

zywana, której wykonanie w ręku marszałkow generalnego i wojewodzkiech wraz z konsyliarzami zostawuie się. W sprawach facti i expulsionis konwikcya stosownie do praw dawnych używana będzie, a w sprawach criminum status po iedney kondemnacie zaocznie dekret nastąpi.

O formie pozwow.

Pozwy do sądow generalney konfederacyi wychodzić powinny w oyczystym ięzyku, pod imieniem marszałka generalnego, z dodatkiem, że władzą i powagą konfederacyi generalney stawić się nakazuie w niedziel cztery, co się niema sciągać do zakazow z prawa takowey formalności nie potrzebuujących.

Pozwy w pierwszej instancyi wydawane bydz mają pod imieniem marszałka konfederackiego, dokąd ten pozew służy, z dodatkiem «że władzą i powagą konfederacyi wojewodzkiey stawić się nakazuie w przeciagu niedziel dwóch na instancyą NN», co się takoz niema sciągać do zakazow.

Takowe nasze urządzenie chcąc mieć wszystkim wiadome, przesyłamy do konfederacyow wojewodzkiech i powiatowych, obowiazując aby nie zwłocznie z ambon publikowane do drzwi koscielnych przybite było. Dat w Wilnie roku 1792, miesiąca Sierpnia 17 dnia. (L. S.). Jozef Korwin Kossakowski wojewodzie Witepski rotmistrz Kawaleryi narodowey, konsyliarz z wojewodztwa Wilenskiego prezydujący. Stanisław Manuzzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego. Antoni Romer podwojewodzi i konsyliarz wojewodztwa Trockiego Kanut Seybut Romanowicz sędzia grodzki Witebski, konsyliarz z powiatu Starodubowskiego. Aurelian Snarski konsyliarz z wojewodztwa Połockiego. Hieronim Szwykowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego. Marcin xiąze Giedroyć stolnik i konsyliarz wojewodztwą Wilenskiego. Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego. Marcin Jozef Dankiewicz skarbnik i konsyliarz do generalności z powiatu Grodzińskiego.

Jgnacy Szteyn konsyliarz do generalnosci z powiatu Orszanskiego. Piotr Korwin Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflanskiego. Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney Wielkiego xięstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 362.

№ 8.—1792 г. Августа 24.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации относительно снабженія фуражемъ русскихъ и польскихъ войскъ.

Akt w sposob przenosu uniwersału konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego względem magazynow dla woyska Rosyjskiego rozkładu.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, uniwersał w sposób przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Szczęśliwość narodu iest nierozdzielna od bytu dobrego każdego mieszkańca, który na równosci ciężarow y sprawiedliwym umiarkowaniu naybarziej należy. W tym zamiarze względem magazynow dla woyska przyacielskiego zaleciliśmy konfederacyom miejscowym równy rozkład ze starostw y innych dobr, że zas odbieramy doniesienia iako w przechodach też woyska potrzebując dostarczenia zboża y siana, iako też różnych innych rzeczy, same wydawały kwity y kartki, chcąc mieć wielość tego wszystkiego dokładnie spisana. Zalecamy konfederacyom wojewodzkim y powiatowym ażeby, przez ogłoszenia swoich uniwersałow po wszystkich parafiach, wezwały obywateli do komporto-

wania wszystkich kwitow, tak od woysk krajowych, iako też od woysk przyacielskich różnym wydanych, a oraz do zapisania wszelkich pretensyi, ieżeli kto kolwiek y iakie mieć będzie, ktore kwity konfederacye miejscowe powracając właścicielom, w akta swoje wprowadzą wraz z skargami słusznemi y rostrząsnionemi y nam przy raporcie miesięcznym przesłać nie omieszkaia; iestesmy bowiem w tym przeswiadczeni, że nayiasniejsza Imperatorowa całej Rosyi podając wspaniałe ramie do podzwignienia swobod naszych, niechce inney nad chwałę swojej korzyści y chce przekonywać narod cały o nayczystszych intencjach swoich w wymierzeniu wszystkich sprawiedliwosci. Naszym zaś znamy scisłym obowiązkiem, takowe głosząc nadzieie, o skutek ich dopominać się u komendantow, iako też dochodzić krzywd przez naszych podkomendnych, w tym czasie komuż kolwiek arbitralnie udziałanych; przypominamy ieszcze konfederacyom wojewodzkim, ażeby wszystkie akcessa do piętnastego dnia augusta czynione, w aktach swoich nam, wespół z aktami związkow pierwszych konfederacyi, nie odwłocznie przesyłali. Ublżenie w tym nadanym władzę odmienienia urzędnikow za niedbających swojej scisley powinności w exekucyi zaleceń czynionych. Ze zaś akta publiczne niewiadomo z iakich insynuacyi y przyczyn z mieysc swoich były uwieziane y dotąd gdzie się znaydowały, nie iest nam wiadomo, a z tąd oczewista krzywda y uszkodzenia obywatelow wynikały, przeto zalecamy konfederacyom miejscowym scisłą uczynić perkwizycyą do powrócenia iak prędszego tychże aktow na mieysca, na których przed rokiem tysiąc siedmset dziewięćdziesiątym były złożone y powierzenia onych pisarzom ziemskim, przy dozorze y wiedzy tychże samych oficyalistow, którzy aktualnie w tym czasie zarządzali aktami, ieżeliby który kolwiek z nich nie był posłuszny względem przystawienia aktow na mieysca według terazniejszey naszej decyzyi, iako buntownik y krymina-

lista sądzony bydz ma. Po złożeniu aktow na mieysca przyzwoite, zalecamy, ażeby wszystkim przychodzącym do zapisania tranzakeyow były wolne y otwarte, w które też akta marszałkowie wszystkie akta własne y nasze uniwersały wprowadzą y wprowadzać będą, czyniąc nam o tym przy raporcie doniesienie. Takową rezolucyą naszą chcąc mieć każdemu wiadomo, w aktach każdej konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi koscielnych przybić zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwadziestego czwartego Sierpnia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. Jozef Zabiełło Łowczy wielki Litewski marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. U tego uniwersału zboku suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, z podpisem wielmożnego regenta w te słowa: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozeff Chodasewicz rotmistrz Orszanski ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi Minskiej. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest do xiąg ziemskich wieczystych wojewodztwa Minskiego zapisany. Antoni Swięto-rzecki regent ziemski Minski. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiej mosci, regent ziemski wojewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л. 373—374.

№ 9.—1792 г. Августа 25.

Универсаль генеральной Литовской конфедерации объ открытіи по городамъ и мѣстечкамъ судовъ, согласно съ ихъ правами и привилегіями.

Akt w sposob przenosu uniwersału konfederacyi generalney wolney wielkiego

xięstwa Litewskiego na otworzenie po miastach sądow według dawniejszych praw y przywileiow dla mieszczan etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, ten uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego od słowa do słowa wyraz następny: Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Bez wzruszenia y żalu patrzeć nie można na skutki w miastach y miasteczkach naszych zle wyrozumiały wolności, a gorzey ieszcze używaney z podniety złościwych podżegaczow y arbitralney woli z przywłaszczoney władzy pryncypałow. Widać w nich zasiane nasiona wzajemnych niechęci y złości na przeciw starszym swoim, widać warstaty y domowstwa opuszczone przez zaieście się sądownictwem y pienią, fundusze mieyskie strwonione y maiatki zniszczone na składki, z których nikomu zdać sprawy nie zdołają, gdy zwodziciele, swoje pokrywając zyski, potrafili tytuły wydatkow oznaczać na wyiednanie przywileiow, na pieczęć, na prokuratorow y tak daley. Zdawać by się mogło, że owe tuczne osady Rzeczy pospolitey w obronie kraiu w tak krotkiem czasie są zniszczone, lecz groza wspomnieć: ieden adwokat, ieden figlarny intrygant, ieden wymowny klopista, będąc ich panem y sędzią, stał się oraz burzycielem y zgubcą, a dotąd ieszcze ich niespokojności po wielu mieyscach iest sprawcą y przyczyną, iak o tym z różnych stron odbieramy skargi y doniesienia, dla których przymuszeni iesteśmy przez dobro powszechne następujące ogłosić y zalecić tymczasowe rozrządzenia celem spokojności publiczney y własnego mieszkancow dobra, gdy nowo potworzeni urzędnicy w miastach y miasteczkach, przekonani brzydota swoich intryg, opuszcili mieysca swoje, chroniąc się przed słusznym rozpoznaniem.

zdzierstw y występkuw popełnionych; nakazujemy, ażeby ci wszyscy urzędnicy, to iest burmistrze, radzce y woyt dożywotni y ławnicy podług praw dawniejszych, którzy przed zburzeniem wszelkich porządkow z nowey reformy swoje sprawowali urzędowania, do nastąpić mającey wczasie przez nas wskazanym elekcyi też urzędu sami sprawowali w sądach burmistrzowskim y woytowskim, ławniczym, oddając sprawiedliwość w sprawach, w przywoływaniu wpisow dawniejszych y nowych, aby rząd wewnętrzny ekonomiczny miast był utrzymywany, a to podług praw dawniejszych ordynacyi y dekretow sądow zadwornych, iako też przywileiow respective miastom służących; nowego zas otworzenia w miasteczkach wszelkie urzędy, iako arbitralne y przywłaszczone, w tym czasie suspendujemy y w exekucyach zatrzymujemy, zalecając konfederacyom wojewodzkim y powiatowym, ażeby exekucyi tey naszej decyzyi iako nayscisley przestrzegali, a wszelkie sprzeciwienstwo za krok buntowniczy poczytając poskramiać starali się. Zalecamy oraz tymże konfederacyom wojewodzkim y powiatowym, ażeby przysięgi odbierali od mieszczan, tudzież dopomnieli się o wydatki szczególne z składek mieyskich iako też o expensę z nich jakim sposobem? na co? y dla kogo poniesione? a to in sequelam uniwersałow przez jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana polnego wielkiego xięstwa Litewskiego, z woli naszej pod dniem dwódziestym piątym Junij w tym roku wydanych. Z równey troskliwości y baczenia na sprawiedliwość zakazujemy possessorom miasteczek, iżby żadney nowosci y narzutow, jako też srogosci y samowładney mocy nad owemi miasteczkami y w nich, chociażby przed tym nie posłusznemi, mieszkancami nieużywali w wydarzonych sporach; konfederacye wojewodzkie y powiatowe mieyscowe będą w tym czasie opieką zasłoną y sądem; że zaś po miastach większych, partykularni niektorzy obywatele, dla zyskow osobistych, na uszkodzenie innym nieprawne wyied-

nywać starali się przywileia y pozwolenia z exkluzą innych, te abusus y monopolia, iako zupełnie przeciwne wolności y z żadnemi prawami niezgodne, znosimy, zakazujemy y ażeby exekucyi nie miały ostrzegamy, owszem konfederacyom mieyscowym zalecamy nayscisleysze przestrzeganie, ażeby wszelkie do uczciwey zabawy y wygody otwarte domy traktyerne, naiemne karęty y tym podobne, każdemu utrzymywać nie było zabroniono y każdemu wolno było przystoynnych y godziwych szukać zyskow, ktokolwiek iest aktualnym mieszczaninem y do wszelkich składek iako iurydykcyi mieyskiej uległym, żeby zas w tym miasta nie doswiadczały podstępów za ich przełożeniem; deklarujemy, że każdy wpisuiący się do xiąg mieyskich nie inaczej, iak przez oświadczenie w tych xięgach uczynione, będzie mocen uwolnić się od obowiązkow przyiętych po wyszłych podług praw y zwyczajui leciech. Takową decyzją naszą chcąc mieć każdemu wiadomą, zalecamy konfederacyom mieyscowym, ażeby niezwłocznie po miastach, miasteczkach y parafiach publikować, ogłaszać y do drzwi koscielnych przybijać kazały, tudzież w aktach swoich oblatowały. Działo się na sessyi dnia dwódziestego piątego, miesiąca Sierpnia tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku, w Wilnie. Jozef Zabiello łowczy wielki Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (Locus sigilli). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Uniwersał do miast y miasteczek. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi w konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego w następujących wyrazach: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, Septembra siódmego dnia. Stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Masło Chodasewicz—rotmistrz Orszanski ten uniwersał ad acta podał. Przyiołem y z xięgami zgodziłem. Marcin Łepkowski Łaparewicz, regent konfederacyi Minskiej. Takowy uniwersał za podaniem onego do

akt iest w xiegi wieczyste ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisany. A. Swiătorzecki P. Z. W. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz, szamb. J K. msci, regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г. № 12047 л. 375—376.

№ 10.—1792 г. Августа 27.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации епископамъ о томъ, чтобы проповѣдники не касались въ своихъ проповѣдяхъ политики, чтобы сочиненія духовнаго содержания не печатались безъ разрѣшенія духовной цензуры, чтобы помѣщики не при-
тѣсняли крестьянъ и т. п.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego.

Wiara i wolność były hasłem przodków naszych i naszym bydz mają w wielkich przedsięwzięciach, bo były ich rządu iedyną twierdzą. Nic bowiem silniey nie wspiera świętosci religii nad rządową, w związku towarzyskim, wolność, w niczym mocniejszy warowni niema wolność nad siłę religii: tak dalece, że śmiało twierdzić możemy, iż wolność kraiowa na cnocie tylko, a religia, na rozumney wolności wspieraia się. Chcieć przeciwić się iedney, nie można inaczey, iak obalaiąc drugą. Znali tę prawdą sami zwodziciele, wystawuiąc na tychmiast na gruzach rządowej władzy i wolności filozoficzną iakaś religią, a gotuiąc umysły przez wielorakie piśma i rozmowy do obelżenia rzeczy nayswiętszych i osłabienia karnosci duchowney; iuż poglądali z tryumfem na wzmagaiącą się swoją potęgę, gdy iedni przez boiaźń wyzucia siebie z własności i dobrej sławy, drudzy dla przypodobania się stawszy się współnikami, dopuscili i pomagali szerzącej się swywolney władzy, nie świętego, nie poważnego i nie obyczajnego nie chcącey uważać. Czego w tym czasie doswiadczał

kray nasz, nie chcemy roziaćrzać tey rany, gdy widziano po niektórych mieyscach na ambonach koscielnych nie apostołów, ale statystow i politykow, w katedrach nie nauczycielow obyczajney nauki i cnoty staropolskiey, ale kommandantow i partyzantow; po plebaniach niektórych nie pasterzow, ale buntownikow; a to w ten czas, gdy suchym okiem i bez poruszenia poglądano i słuchano na więzienia iednych, na pogrożki publiczne i obelżywe naprzeciw drugim biskupom i pasterzom naszym.

Czuiemy więc obowiązek ściśły, zabieraiąc się do podzwignienia swobod kraiowych i wolności narodowej, podadź silne ramie powadze zwierzchnosci duchowney, wspieraiącej wolność naszą przez świętość religii. Obliguiemy przeto zwierzchność duchowną jasnie oświeconych jasnie wielmożnych biskupow, iako pasterzow naszych (ktorym w exekucyi ich prawney jurydykeyi gotową z nas oświadczamy pomoc) ażeby wydaiąc processa na swoje dyecezye w zaleceniu błagania Boga o zachowanie w całej swojej powadze wiary świętey katolickiey rzymskiey i praw kościoła, o iedność zgodę i ducha rady zajmuiących się dziełem wielkim synow oyczyzny, zalecili oraz, ażeby wielebni ichmość xięży kaznodzieie, którym powierzaią opowiadanie słowa Bożego niemieszali z prostotą Ewangelij, i nauką oycow świętych politycznych swoich uwag i rozumowania, iako też podchlebnych a gorszących pochwał osobistych, ażeby drukarnie publiczne bez censury swierzchnosci duchowney piśm o religii nie ważyły się drukować, a xiegarze takowe przedawać i rozwozić, ażeby ichmość xięża plebani donosili wiernie i sumnienie, gdzieby pastrzegli burzycielow spokoynosci publiczney i obchodzących się z nieludzkoscia z swoimi poddanemi. Godna iest rzecz gorliwosci posterskiey przyiac na siebie ten wielki zamiar, przez który nie tylko bliżnim prawdziwą staną się wysługą, lecz oraz narod cały uwolnią od obelg publicznych dla kilka czy kilkunastiu złosliwych tyranow, których rząd kraiowy

powściągnąć zdoła i zaradzi. Obliguemy nadto tychże jasnie wielmożnych biskupów, ażeby na edukacyą młodzi po szkołach mieli czule baczenie; oyczyzna więcej pożytku odniesie z cnotliwych obywateli, iak obiecywać może po matematykach, astronomach i tam daley. Są nam dosyć pewne dowody ile naród nasz iest czuły i troskliwy na tę część rządową, uważając, iak młodzież formuje się więcej z przykładów życia nauczycielow, iak z ich nauki, niezgodney z obyczajami, iak naiemna za opłatę powinność nauczyciela iest cale inna od obowiązku powołania i szlubow. Zalecił naród przez instrukeye prawie wszystkim posłom swoim domagać się o przywrócenie do tych obowiązkow zakonu xięży iezuitow, lecz iako wszystkie żądania narodu zostały znieważone w seymie zeszłym, tak i ta wyrazna wola nie tylko że była nie wysłuchana, lecz ieszcze lekko-mysłnych pisarczykow piorem naród, sam tego żądający, został obelżony. Oswiadczamy iako szanując wolą narodu, iest i będzie naszym nayusilniejszym żądaniem używać wszelkich sposobow do przywrócenia tegoż zakonu xięży iezuitow i powierzenia mu edukacyi młodzi naszej pod zwierzchnością i dozorem kraiowym. Takowy uniwersał chcąc mieć każdemu wiadomym, konfederacyom mieyscowym, ażeby nie zwłocznie w aktach oblatowany, z ambon publikowany i do drzwi koscielnych przybiiany był, zalecamy. Działo się na sessyi dnia 27 Sierpnia 1792 roku. Jozef Zabiello łowczy W. Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym Sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego.

Uniwersał do duchowienstwa.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л. 360.

№ 11.—1792 г. Августа 30.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации, разъясняющій права и обязанности конфедераций воеводскихъ и повѣтовыхъ.

Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego, o konfederacyach woiewodzkich y powiatowych.

Związani węzłem konfederacyi dla odyskania i rządu republikantskiego i wolności szlachetskich, gdy całą naszą usilnością do tych dążyć zamiarow postanowiliśmy, a całym ciągiem naszego związku dowodzić tego przed współ bracią naszą przedsiębierzemy; rozumiemy, że nie możemy nadto użyć troskliwości naszej, żeby ten naród wolny, naród dobry, różnemi wrażeniami zdrożony, wprowadzony w boiaźń, narażony na rozmaite wycięczenia i straty, nie miał bydz pewnym tego, że pracując o zwrocenie swobod oyczystych w ogulności, nie oddzielamy od czułości naszej bezpieczeństwa szczegulnego każdego obywatela, że zwracając narodowi spokojność, nie dozwolemy nie tylko tego, żeby obywatel od obywatela mógł bydz krzywdzonym, ale silną ręką zasłaniać go będziemy od wszelkich nadużyciow, których by juryzdykeyi iakie dopuszczać odważyły się. Ten był zamiar konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, gdy konfederacyom woiewodzkim i powiatowym policyą szczegulną i moc sądowniczą powierzyła. Ten zamiar iasniey się ieszcze wyda, gdy przezacni obywatele zastanowicie się, że konfederacye woiewodzkie i powiatowe z urządzeń i czynności swoich w rzeczach policyi, przez miesięczne rapporta, konfederacyi generalney sprawiać się powinny, że od uciążliwego w sądownictwie wyroku appellacya krzywdę czuiący stro nie iest dozwolona. Wyrazniey dziś ieszcze do was przeswietna powszechności odzywamy się z takowym obiasnieniem, że konfederacye woiewodzkie i powiatowe nie są powiązane na ucisk obywatelow i rostrwo-

nienie skarbu publicznego, gdy onym zostawione jest przywrocenie porządku w ten czas, kiedy wszystko z swych karbow wypadło, czynienie sprawiedliwosci w ten czas, kiedy wszystkie ustały juryzdykcyę, pilność skarbu publicznego w ten czas, kiedy magistratura skarbem zarządzająca za granicę narodu Litewskiego wyprowadzona, kiedy officyanci skarbowe z mieysc lokacyi swoich i od pełnienia swych powinności pousuwali się; dziś już wszystko w swoje zwraca się kluby, kiedy obywatele do swych domow powróciwszy akcessa do konfederacyi poczynili, a skarbowi officyanci, pod rękoymią swych kawentow urzadzania kommissyi skarbowey zwierzchniey nad nimi juryzdykcyi dopełniaia i w swoje weszli powinności. Chcąc zatym zwiększyć ufność narodu w związku konfederacyi generalney, ninieyszym uniwersałem deklaruiemy i do powszechney podaiemy wiadomosci, że konfederacye wojewodzkie i powiatowe, pilnuiać porządku kraiowego, nie maia władzy wdawać się w prawodawstwo, podatkow na obywatelow nakładać, że w przemianę urzadzzeń skarbowych i materye do kommissyi skarbowey należące niewdadzą się, że wszelkie sancita onych i dyspozycye przez konfederacyą generalną mogą bydz zniesione i poprawione, skoroby były słusznie zaskarżone; że skargi obywatelskie na też konfederacye będą od nas przyimowane, rozważane i sprawiedliwoscią miarkowane, że sądownictwa sobie nie przywłaszczają nad ordynacyą onym już przepisana i uniwersałem ogłoszona, a co gruntować ufność narodową w tym naszym rozrządzeniu lepiej może, stanowimy u siebie registr officii, z ktorego konfederacye wojewodzkie i powiatowe w ogule lub osoby w nich zaskarżone, na zapozwanie przez stronę ukrzywdzoną, odpowiadać będą. Konfederacyom zas wojewodzkiem i powiatowym zalecamy:

Primo. Ażeby w wydawaniu uniwersalow i sancitow swoich stosownie do uniwersalow konfederacyi generalney zachowały się, a w materyach nowo wydawaią-

cych się referencyą wprzod do konfederacyi generalney czyniły.

Secundo. Żeby u siebie uformowały sentencyonarz dla zapisywania różnoscí zdań, żeby za rozsądenie (ieżeli by iakowe zdróżne zdarzyły się) nie odpowiadały niewinne osoby, ktore by się do tych z dróżnoscí nie przykładaly. Chcąc zaś użyć pracy w konfederacyach wojewodzkich i powiatowych, oraz dogodzić interesom osob do domow swych oddalać się pragnącym, zalecamy, żeby wszystkie konfederacye u siebie pluralitate votorum komplet ułożyły tak, ażeby przy marszałku i pisarzu dwóch tylko konsyliarzow czynności swe miesieczną koleia odbywały, a przez to oszczędności skarbu publicznego dogodziły. Tym przeto sposobem i obywatelow od nadużycia władzy konfederacyow wojewodzkich i cnotliwe w konfederacyach osoby od niwinney zastoniwszy prozekucyi i troskliwosci naszej o dochody publiczne, dając przed powszechnością świadectwo, ten nasz uniwersał ażeby do wiadomosci wszystkich doszedł, konfederacyom mieyscowym ażeby niezwłocznie w aktach swoich oblatowały, z ambon publikować i do drzwi koscielnych przybiiać w rozciągłościach swoich juryzdykcyi rozkazały, zalecamy. Działo się w Wilnie na sessyi dnia 30 Sierpnia 1792 roku. Jozef Zabiełło łowczy wielki Litewski, marszałek konfederacyi generalney wolney wielkiego księstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego księstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1792 годъ, № 12047 л. 361.

№ 12.—1792 г. Сентября 1.

Списокъ должностныхъ лицъ, избранныхъ генеральной Литовской конфедерацией.

Konfederacya generalna wolna wielkiego księstwa Litewskiego cały skład swojej juryzdykcyi do wiadomosci chcąc podać każdemu takową listę ogłasza.

Pod sterem, pierwszeństwem i przewodnictwem jasnie oświeconego xięcia iegomości Alexandra Sapiehy, kanclerza wielkiego wielkiego xięstwa Litewskiego, osoby z senatu et ex ministerio do konfederacyi generalney wolney narodu Litewskiego zaproszone ku decydowaniu i radzeniu.

Jasnie ozwiecony xiąże iegomość Jgnacy Massalski, biskup Wilenski. Jasnie wielmożny iegomość xiądz Jozef Kossakowski, biskup Inflantski, koadjutor Wilenski. Jasnie oświecony xiąże iegomość Michał Radziwiłł, wojewoda Wilenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Kazimierz Plater, kasztelan Trocki. Jasnie oświecony xiąże Xawier Sapieha, wojewoda Smolenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Jan Zyberg, wojewoda Brzeski Litewski. Jasnie wielmożny iegomość pan Szymon Kossakowski, hetman polny Litewski. Jasnie wielmożny iegomość pan Antoni Suchodolski, kasztelan Smolenski. Jasnie wielmożny iegomość pan Antoni Kossakowski, kasztelan Inflantski.

Ex equestri ordine.

Marszałek konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego, Jasnie wielmożny iegomość pan Jozef Zabiello, łowczy wielki Litewski. Jasnie wielmożnikonsyliarze:

Woiewodztwo Wilenskie.

Jozef Kossakowski wojewodzie Witepski, rotmistrz kawaleryi narodowej. Xiąże Marcyan Giedroyć stolnik Wilenski.

Powiat Oszmianski.

Jozef Wązynski podkomorzy Oszmianski. Jgnacy Chominski sędzia ziemski Oszmianski.

Powiat Lidzki.

Jgnacy Tyzenhauz starosta possolski. Jozef Narbut chorąży Lidzki.

Powiat Wiłkomierski.

Jgnacy Koscialkowski podkomorzy Wił-

komierski. Władysław Szadurski sędzia ziemski Wilenski.

Powiat Brasławski.

Stanisław Graf Manuzzy staroscie Opeski. Jan Rudnicki starosta.

Woiewodztwo Trockie.

Andrzej Romer podwoiewodzi Trocki. Jgnacy Siwicki ex poseł.

Powiat Grodziński.

Xiąże Radziwiłł wojewoda Wilenski. Marcin Dankiewicz skarbnik Grodziński.

Powiat Kowiński.

Michał Kossakowski podkomorzy Kowiński. Jozef Miłosz kracyczy kowiński.

Powiat Upitski.

Michał Straszewicz marszałek Upitski. Jozef Kossakowski major kawaleryi narodowej.

Xięstwo Żmudzkie.

Marszałek konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Michał Gielgud pisarz polny Litewski. Jozef Białozor kracyczy Żmudzki. Jozef Billewicz ciwonowicz. Antoni Laudanski pisarz Grodziński. Felix Renno, szambelean iego krolewskiej mosci.

Woiewodztwo Smolenskie.

Antoni Chrapowicki starosta Starodubowski. Jozef Szwykowski pisarz grodzki Smolenski.

Powiat Starodubowski.

Kanut Romanowicz, sędzia grodzki Witepski. Antoni Jabłoński woyskowiec.

Woiewodztwo Połockie.

Szpinek. Aurelian Snarski pułkownik woysk wielkiego xięstwa Litewskiego,

Woiewodztwo Nowogródzkie.

Michał Łoppot exobozny Litewski. Woyniłowicz.

Powiat Słonimski.

Jan Makowiecki marszałek Słonimski.
Xiąże Jan Sapieha kanclerz Litewski.

Powiat Wołkowyski.

Mateusz Zyniew, starosta Brzeski. Zabiełło podczaszy Czernichowski.

Województwo Witepskie.

Piotr Kleczkowski pisarz ziemski województwa Trockiego. Jan Kontrym horodniczy Mscisławski.

Powiat Orszański.

Wincenty Jozefowicz starosta Merecki. Ignacy Szteyn.

Województwo Minskie.

Jozef Wankowicz sędzia ziemski Minski ex poseł. Jan Pawlikowski ex poseł.

Powiat Mozyrski.

Jan Jelenski starosta Mozyrski. Oskirka strażnik polny Litewski.

Powiat Rzeczycki.

Jozef Dziekonski podskarbi nadworny Litewski. Onufry Houwalt.

Xięstwo Jnflantskie.

Ignacy Burzynski starosta Brasławski. Cypryan Zahorski. Hieronim Szwykowski szambellan iego krolewskiej mosci. Antoni Domeyko. Piotr Kossakowski podstolic Jnflantski. Rodziejcz łowczy. Co się zaś tycze województwa Brzeskiego i powiatu Pńskiego z racyi nienadesłanych aktów konfederacyi i raportów rozważenie i za-
decydowanie względem jasnie wielmożnych konsyliarzy konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego do dalszego czasu zachowała. Sekretarz konfederacyi generalney jasnie wielmożny Ferdynand Kontrym, czesznik Witepski.

Regent dekretowy Ignacy Dołubowski. Archiwista Justyn Markiewicz. Pod pierwszeństwem i przewodnictwem jasnie

oswieconego xięcia iegomosci Sapiehy, kanclerza Litewskiego, przy jasnie oswieconych jasnie wielmożnych senatorach i ministrach delegowani są ex equestri ordine do połączenia się z nayiasniejszą konfederacją koronną.

Z województwa Wilenskiego.

Jozef Kossakowski wojewodzie Witepski.

Z powiatu Lidzkiego.

Jozef Narbutt chorąży Lidzki.

Z powiatu Wiłkomierskiego.

Władysław Szadurski sędzia ziemski województwa Wilenskiego.

Z powiatu Brasławskiego.

Stanisław Graf Manuzzy starosta Opeski.

Z województwa Trockiego.

Ignacy Siwicki

Z powiatu Grodzińskiego.

Xiąże Radziwiłł wojewodzie Wilenski.

Z powiatu Kowińskiego.

Jegomość pan Michał Kossakowski podkomorzy Kowiński. Jegomość pan Jozef Miłosz kracyzy Kowiński.

Z powiatu Upitskiego.

Jozef Kossakowski major kawaleryi narodowej.

Z xięstwa Żmudzkiego.

Michał Gielgud pisarz polny Litewski. Jozef Białozor kracyzy Żmudzki. Jozef Bilewicz ciwonowicz. Antoni Laudanski pisarz.

Z województwa Smolenskiego.

Jozef Szwykowski pisarz grodzki.

Z powiatu Starodubowskiego.

Kanut Romanowicz sędzia grodzki Witepski.

Z województwa Połockiego.

Aurelian Snarski półkownik.

Z województwa Nowogrodzkiego.

Michał Łoppott ex obozny Litewski. Woniłowicz sędzia ziemski.

Z powiatu Słonimskiego.

Makowiecki marszałek Słonimski. Xiążę Sapieha kanclerz.

Z powiatu Wołkowyskiego.

Mateusz Zyniew starosta Berzański.

Z województwa Witebskiego.

Piotr Kleczkowski pisarz ziemski województwa Trockiego.

Z województwa Minskiego.

Józef Wankowicz sędzia ziemski województwa Minskiego.

Z powiatu Mozyrskiego.

Jelenski starosta Mozyrski.

Z księstwa Inflanckiego.

Ignacy Burzyński starosta Brasławski. Antoni Domeyko.

Takową listę w protokole zapisaną przesyłając w druku do konfederacyow miejscowych przy innych uniwersałach publikować nakazujemy. Działo się na sesyi roku 1792, dnia 1 miesiąca Septembra. Józef Zabiello łowczy w. Litewski, marszałek konfederacyi generalney wielkiego księstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretar konfederacyi generalney wielkiego księstwa Litewskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, листъ 358—359.

№ 13.—1792 г. Октября 2.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации объ открытіи присутственныхъ мѣстъ, о взносѣ податей и о курсѣ русской монеты.

Akt uniwersału konfederacyi generalney wielkiego księstwa Litewskiego ogłaszający kurs monety Rossyiskiej etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi województwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Józef Stankiewicz pisarz konfederacyi wolney województwa Minskiego uniwersał drukowany konfederacyi generalney wielkiego księstwa Litewskiego ogłaszający kurs monety Rossyiskiej w aktach konfederacyi wolney województwa Minskiego aktykowanej w sposób przenosu do akt podał, którego od słowa do słowa wyraz następny. Konfederacya generalna wolna wielkiego księstwa Litewskiego. Nigdy dosyć troskliwości y patryotyzmu okazać niemoże zwierzchność rządowa iako mówiąc y czyniąc za powszechną potrzebą kraju, przy prawie y słusznosci. Nicht nam tey czułości zganić nie może, gdy przypominając sobie y narodowi Litewskiemu niezmierne straty, poniesione za wyprowadzeniem magistratur z granic naszych, dla samego tylko z bogacenia iednego miasta z nadwężeniem traktatu unij. Widziemy ieszcze woysko nasze, tulające się w tym czasie bez opatrzenia po stronach niewiadomych, kray cały bez zastony, a dochod z podatkow naszych, z bogacający obce województwa, odgłosy woyskowych naszych dochodzące do nas, do rodzicow y krewnych o smutnym ich stanie, połączone z utyskiwaniem y narzekaniem w kraiu rodzicow y krewnych iezeli nie przechodzą, to zapewnie dorównywią stracie publiczney, którą iako każdemu znaiomą nie uważamy potrzeby wystawiać. Lecz zaradzać tym koncem wydaliśmy zalecenia jasnie oswieconemu xięciu iegomości Radziwiłowi, wojewodzie Wilenskiemu y jasnie wielmożnemu Platerowi, kasztellanowi Trockiemu, ażeby natych miast, odebrawszy przysięgi od magistratur naszych y officialistow, ogłosili im wolę narodu Litewskiego do przeniesienia tychże magistratur na dzień piętnasty Septembra do Grodna y tam sprawowania swojego urzędowania, pod zwierzchnością konfederacyi generalney naszej,

do dalszego w tym rozporządzenia stanów; spodziewamy się, że to zalecenie uskutecznione być musi, gdy ogłosiliśmy oraz, iż wszystkie podatki publiczne dopóty wstrzymane mieć chcemy, dopóki o dopełnienie tego zalecenia nie będziemy zapewnieni, terazniejszą zaś decyzją naszą zalecamy jasnie wielmożnemu Kossakowskiemu, hetmanowi polnemu, ażeby po odebraney przysiędze od woyska Litewskiego, dyzlokacją tego woyska generalney konfederacyi naszej przysłał, a to koncem urzędzenia wczesnego kwater y furaju w terazniejszym stanie rzeczy niemożemy przyzwoitszego nad to użyć sposobu, przez który zgodne nayłatwiej stać się może rozłożenie woyska przyiacielskiego z krajowym, względem miejsca y potrzeb. Zalecamy oraz całemu narodowi Litewskiemu mieć przygotowane podatki publiczne w tey wielosci, w iakiey ostatnie okazują kwity, to iest przed dniem trzeciego Maja, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pierwszego, iako to ze starostw dwie kwarty, a inne wszystkie w zupełności, do dalszego urzędzenia stanów, tak ażeby za pierwszą rek wizycją albo assygnowaniem na woysko mogły być wypłacone; że zaś kurs monety srebrny Rossyiski w kraju naszym iest w tym czasie używany, przeto podatki publiczne w takim że kursie monety srebrney, a nie miedzianej, że inportowane y przyimowane być mogą, zastrzegamy do czasu dalszego y obwieszczenia wyść na przyszłość mającego. Takową rezolucją naszą chcąc mieć każdemu wiadomą w aktach każdej konfederacyi oblatować, z ambon publikować y do drzwi koscielnych przybijać zalecamy. Działo się na sessyi dnia dwudziestego czwartego Sierpnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. U tego uniwersału podpis marszałka konfederacyi generalney przy znaku pieczęci y sekretarza, a z boku na marginesie suscepta konfederacyi wojewodztwa Minskiego z podpisem regenta w tym porządku. Jozef Zabiello, łowczy wielkiego xięstwa Litewskiego, marszałek konfede-

racyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego (L. S.) Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacyi generalney wielkiego xięstwa Litewskiego. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Lępkowski Łoparewicz regent konfederacyi wojewodztwa Minskiego. Który uniwersał po podaniu do akt w xięgi ziemskie wieczyste wojewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047, л. 363—364.

№ 14.—1792 г. Октября 2.

Универсалъ генеральной Литовской конфедерации о перенесении въ Гродну присутственных мѣстъ.

Akt w sposob przenosu uniwersału od konfederacyi generalney wolney wielkiego xięstwa Litewskiego do złączenia się magistratur etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny. Konfederacya generalna wolna wielkiego xięstwa Litewskiego. Nie-wiedziemy potrzeby czynić obszernego wywodu pobudek do żądania, ażeby magistratury nasze powrocone były w granice kraju, niemasz bowiem obywatela, który by nie-czuł y nieznał tey krzywdy, uprzedzoney narodowi Litewskiemu, dosyć iest otworzyć traktat unij y czytać w nim zasady, niemogące się wzruszyć bez wzruszenia sa-

mei unij, na tym więc fundamencie zlecamy jasnie oświeconemu xięciu Radziwiłłowi, wojewodzie Wilenskiemu y jasni wielmożnemu Platerowi, kasztelanowi Trockiemu, ażeby wraz za doysciem tey naszej decyzji odebrali przysięgę od osob składających magistratury Litewskie y ich oficyalistow na wiernosci Rzeczy pospolitey y posłuszenstwu konfederacyi generalney Litewskiej, rokazując im, ażeby na dzień piętnasty Septembra w roku teraznieyszym, ze wszelkimi archiwami, służącemi narodowi Litewskiemu, do miasta Grodna przeniesli się dla sprawowania swoich obowiązkow urzędowych; jesliby w tym posłusznem, albo kto kolwiek posłusznym nie był, iako refragariusz zwierzchnosci naywyższej w sądach generalney konfederacyi ukarany będzie. Oswiadczamy niemniej, iż zawiesiwszy dotąd wszelką exekucyą podatkow publicznych, zupełnie ją wstrzymujemy dopokąd też magistratury do Grodna nie przybędą y woyska nasze Litewskie do kraju własnego na konsystencyą nie powrócą. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Sierpnia czternastego dnia: (L. S.). Jozef Korwin Kossakowski wojewodzie Witebski rotmistrz kawaleryi narodowey Litewskiej, konsyliarz z wojewodstwa wilenskiego prezydujący. Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego, Stanisław Manuży konsyliarz z powiatu Brastawskiego, Marcin Jozef Dańkiewicz skarbnik y konsyliarz z powiatu Grodzińskiego, Kanut Seybut Romanowicz konsyliarz z powiatu Starodubowskiego, Aurelian Snarski konsyliarz z wojewodstwa Połockiego, Piotr Kossakowski konsyliarz z xięstwa Inflanskiego, Heronim Szwejkowski konsyliarz z xięstwa Inflantskiego, Ferdynand Kontrym konfederacyi wolney generalney wielkiego xięstwa Litewskiego sekretarz. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi wojewodstwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia. Przed

aktami konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomosc pan Jozef Chodasewicz rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Marcin Lepkowski Łaparewicz regent konfederacyi. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie wojewodztwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiătorzecki, regent ziemski Minski. Czytałem Ignacy Kudzinowicz, szambellan iego krolewskiej mosci, ziemski wojewodstwa Minskiego regent.

Изъ актовъ книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л 368.

№ 15—1792 г. Октября 2.

Универсаль запрещающий обывателямъ поступать въ члены противуправительственныхъ обществъ и клубовъ.

Akt uniwersału w sposob przenosu od konfederacyi generalney wolney wielkiego Xięstwa Litewskiego o obiekcyą wpisanych do xiąg mieyskich y do kłobow cła wydanego.

Roku tysiąc sedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodstwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomosc pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacyi wolney wojewodztwa Minskiego, uniwersał w sposob przenosu do akt podał, ktorego wyraz następny. Konfederacya generalna wielkiego xięstwa Litewskiego. Posłuszenstwo prawu nakazującemu nie może obwiniać obywatela, lecz co prawo pozwala, ale nie rozkazuje, tam każdy, iakie ma skłonności, daie się poznać; gdzie zas prawo zakazuje, tam przestępstwo niema exkuzy. Jakie kolwiek było prawo, dozwalające szlacheicowi zaprzysięgać na mieyskie, gdy to ani sposobem używanym na seymikach relacyinych wagi swoiey nie brało, ani w składzie swoim iest dosyć jas-

ne, każdy więc zapisujący się przedtym czasem dał poznać, iak mało ważył kleynot szlachecki; gdy zaś wszelkie prawa zakazują wyrażnie conventicula, wchodzący w takie zgromadzenia pod tytułem kłobow nie tylko że to czynili naprzeciw prawu, lecz jakie w nich na wolność y samą religią czynili znowy, sądowej podpada rozwadze. W tym zaś czasie zaięci iesteśmy czystą intencyą powrócenia swobod oyczystych, nie możemy bydz obojętni na te dwie klasy współobywatelów, pierwszych wpisanych w księgi mieyskie, drugich w conventicula kłobow, żebyśmy do czasu rozwiązania przez stany zarzutów naprzeciw nim dopuscili takowych do wspólnej rady krajowej; przeto obiekcją naprzeciw wpisany do ksiąg mieyskich y do kłobow uznaiemy za obiekcją prawną ad activitatem w sprawowaniu wszelkich urzędów y głosu wolnego na obradach publicznych. Dnia czternastego Sierpnia. Jozef Korwin Kossakowski wojewodzie Witebski rotmistrz kawalerii narodowej, konsyliarz z wojewodstwa Wileńskiego prezydujący. Stanisław Manuzy konsyliarz z powiatu Brasławskiego, Kanuty Seybut Romanowicz sędzia grodzki, Aurelian Snarski konsyliarz z wojewodstwa Połockiego, Hieronim Szwykowski konsyliarz z księstwa Żmudzkiego, Jozef Narbut chorąży powiatu Lidzkiego, Marcin Jozef Dankiewicz skarbnik y konsyliarz do generalności z powiatu Grodzieńskiego, Ignacy Szteyn konsyliarz do generalności z powiatu Orszńskiego, Piotr Korwin Kossakowski konsyliarz z księstwa Inflanckiego (L. S.). Ferdynand Kontrym sekretarz konfederacji generalnej wielkiego księstwa Litewskiego. Przy tym uniwersale suscepta aktykacji onego przed aktami konfederacji wolnej wojewodstwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia, przed aktami konfederacji wolnej wojewodstwa Minskiego stanowiący obecnie wielmożny ięgomość pan Jozef Chodasewicz, rotmistrz powiatu Orszan-

skiego, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem: Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacji Minskiej. Takowy uniwersał po podaniu do akt iest w księgi ziemskie wojewodstwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Swiătorzecki regent ziemski wojewodstwa Minskiego. Czytałem Ignacy Kudzinowicz, szambellan ięgo królewskiej mosci, regent ziemski wojewodstwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 годъ, № 12047, л. 369.

№ 16. — 1792 г. Октября 2.

Универсаль Гродненской повѣтовой конфедерации о взносѣ податей, частью мѣстною, а частью Россійскою монетою.

Akt uniwersału od konfederacji powiatu Grodzieńskiego o importancji podatków celnych y mieyskich wedle instruktarza kommissyi skarbowey etc.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Pazdziernika drugiego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowiący wielmożny ięgomość pan Jozef Stankiewicz, pisarz konfederacji wolnej wojewodztwa Minskiego, uniwersał w sposób przenosu do akt podał, którego wyraz następny. Konfederacja powiatu Grodzieńskiego. Podaie do wiadomości wszystkim jasnie oświeconym, jasnie wielmożnym ichmosciom panom powiatu Grodzieńskiego obywatelom, y wszelkiego stanu y kondycji mieszkancom, w tym że powiecie Grodzieńskim będącym, stosując się do uniwersału poprzedniczego swojego, iż gdy aktem konfederacji generalnej, iako też uniwersałem jasnie wielmożnego Szymona Korwina Kossakowskiego, hetmana polnego Litewskiego, od generalnej konfederacji nadaną mającego władzę podatki gruntowe stałe, iako to podymne, grosz dziesiąty z dobr szlache-

ckich, dwudziesty grosz y subsidium charitativum duchowienstwa, podatki ze starostw y poiezuickie, pogłowne żydowskie y kominowe po miastach, przy właścicielach swoich do dalszego generalney konfederacyi urzędzenia są zostawione, a tylko podatki niestale, iako to celne, czopowe, mieyskie, konsumpcyiny od sztempla kart, tabaczny y papierowy do exekucyi konfederacyom powiatowym tylko w punkcie drugim uniwersału są zostawione y na pobor exekypowane przez słowa: do takowego zatrzymania podatkow należeć nie mają prowenta celne y mieyskie, iako też wszystkie niestale, lecz te w każdym powiecie, gdzie się miasta albo celnicy po wykonaney przysiędze na wierność konfederacyi, sposobem y przepisem według prawa exekwowane być mają y co kwartał do kassy konfederacyi mieyscowey transportowane będą, a ta do generalności raportować ma. Pomimo te wyrazne ostrzeżenie, gdy konfederacya powiatowa dowiaduje się, iż obywatele, rzeź utrzymujący, podatku konsumpcyinego opłacać wzbraniają się, równo iak y papier sztemplowany bez exekucyi zostanie, iako też stępla od kart opłacać niechęć, przeto, mocą terazniejszego uniwersału, wszelkiego stanu obywateli konfederacya Grodzińska do uległości y posłuszeństwa prawu obowiązując, zaleca wszystkim ichnościom panom oficyalistom wyższym y niższym skarbu Litewskiego, przez kommissyą skarbową installowanym, ażeby, według instrukcyi sobie od przeswietney kommissyi skarbowey przepisanych, wszystkie podatki skarbowi Litewskiemu należące, iak były poborowane dotąd, tak y odtąd poborowali, oraz we wszystkich punktach rekwizycyi od zwierzchnych oficyalistow sobie wydawanym, w rzeczy skarbu tyczący się, posłusznymi byli, konfederacya Grodzińska zaleca y pod ścisłą odpowiedzialnością z osob nie posłusznych nakazuie. Dla czego, gdy pieniądze Rosyjskie pomimo kraiową redukcją, przy wkroczeniu woysk Rosyjskich w powiat Grodziński, do swojej własney waluty podniesionymi

zostały y cyrkulacya onych na cały powiat Grodziński, według kursu własnego, została ostrzeżoną, równo też że takim kursem na podatek skarbowy branymi będą, deklaracya naszej konfederacyi zaszła. Przeto konfederacya powiatu Grodzińskiego z uwagi, że podatki stałe od obywateli branymi nie będą, iako przy właścicielach zostawione, a niestale tylko poborować się mają od samych kupcow y żydow, oraz konsumujących po miastach obywateli płacone będą y być mogą samymi Rosyjskimi pieniędzmi, przez co by widoczna skarbowi publicznemu wyniknąć mogła szkoda, dla tego przeto przez niniejszy uniwersał ogłasza y postanawia: Primo—ażeby obywatele wszystkiego stanu y dystynkcyi iakimkolwiek handlem bawiące się w okręgu całego powiatu Grodzińskiego, opłacając cło do skarbu publicznego monetą srebrną cztery części, kraiową, bądź pruską, według redukcyi, a piątą część moskiewską, bez redukcyi wnoszali y opłacali, miedzią zaś dziesiątą część wnosić w proporcją dziewięciu części polskiej miedzi y opłacać mogą. Secundo—Papier sztemplowany y od sztempla kart samo tylko kraiową, bądź pruską, według redukcyi, a nie monetą Rosyjską płaconymi być mają y oficyalisty brać nie będą. Tertio—podatek konsumpcyiny przez rzeźników y dalszych obywateli onemu ulegającym płacony będzie w siedmiu częściach kraiową, bądź pruską, według redukcyi monetą, trzy zaś części monetą moskiewską, według kursu w srebro opłacany będzie, w miedzi zaś dziewięć części polskiej, a dziesiąta moskiewską miedzią przyjęta będzie. Quarto—podatek czopowego, tak iako y insze, stosownie do urządzeń przeswietney kommissyi skarbowey mający się, według swojego instruktarza poborowany będzie; że ten podatek najwięcej składa się z żydow, którzy przemyślnie w obroty pieniądze kraiowe złoto, bądź pruskie, zamieniać, a Rosyjskimi, na krzywdę skarbu, wnosić zechcą, przeto konfederacya Grodzińska postanawia, że dziesiąta część w monecie

srybrney Rossyiskimi pieniądźmi tylko brana będzie, a dziewięć części krajową pruską z redukcją, lub złotem płacić się powinna, a iako instruktarzem przeswietney kommissyi skarbowey dziesiąta część miedzi przyjmować dozwolono, tak w tej dziesiątej części miedzi krajowej dziesiąta część miedzi Rossyiskiej tylko przyjmowaną zostanie. Quinto. Podatek tabaczny gdy jest własnością skarbu publicznego y iego nakładem utrzymuje się, przeto, żeby fundusz, ze skarbu publicznego awansowany, uymy nie cierpiał, iako sprzedaż tabaki do ewaluacyi monety krajowej y zagranicznych uregulowana została, tak dopiero gdy moneta Rossyiska do swojego kursu jest podniesiona, przeto konfederacya powiatu Grodzińskiego sprzedaż tabaki y tytuniow, iako własność skarbu publicznego, w proporecyi do ligi y kursu stosując y podnosząc, postanawia y nakazuje, żeby sprzedawane y kupowane były tabaki y tytuny wedle tabelli oddzielnie sporządzoney, y wydanej do wszystkich dystrybut, a to z mocy sobie nadanej y pozwoloney od jasnie wielmożnego Kossakowskiego, hetmana, konfederacya Grodzińska czyni, ktorego są słowa: «Kurs pieniędzy Rossyiskich, iako zostającego woyska w kraju, nie może być inny, iako zgodny z ich kursem, nadgrodzić sobie obywatel potrafi ceną etc. Nakoniec zaleca się wszystkim oficyalistom iak nayscisleysza terazniejszego uniwersału exekucya z upewnieniem, że każdy ten, kto tylko nie posłuszny temu urzędzeniu, iako też zaniedbujące swoje obowiązki, surowey exekucyi y odpowiedzi, a to inspatio dwudziestu czterech godzin, za uczynionym przestępstwem, ulegać będzie, dla czego ten nasz uniwersał żeby do wiadomości publiczney całego powiatu doszedł, ony rozdrukować y publikować zaleciwszy, przy wycisnionej pieczęci własnymi podpisujemy rękoma. Działo się w Grodnie na sessyi dnia dwudziestego pierwszego Julij, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego roku. Michał Sadłucki, sędzia grodzki, marszałek kon-

federacyi powiatu Grodzińskiego. Tadeusz Wolmer, łowczy y konssylliarz powiatu Grodzińskiego, Jacek Stefan Mażewski łowczy Chełmiński powiatu Grodzińskiego konssylliarz, Andrzej Glindzicz dworzanin iego krolewskiej mosci konfederacyi powiatu Grodzińskiego konssylliarz (L. S.) Stanisław Sikorski pisarz konfederacyi powiatu Grodzińskiego. Przy tym uniwersale suscepta aktykacyi onego przed aktami konfederacyi województwa Minskiego z podpisem wielmożnego regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt drugiego, miesiąca Septembra siódmego dnia. Przed aktami konfederacyi wolney województwa Minskiego stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Józef Chodasewicz, rotmistrz Orszanski, ten uniwersał do akt podał. Przyiołem Marcin Łepkowski Łaparewicz regent konfederacyi Minskiej. Takowy uniwersał po podaniu do akt jest w księgi ziemskie województwa Minskiego zapisany, Antoni Swiątorzecki regent ziemski Minski, Czytałem, Jgnacy Kudzinowicz szambellan iego krolewskiej mosci regent ziemski województwa Minskiego manu propria.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г., № 12047 л 365—367.

№ 17.—1793 г. Января 14.

Объявление минскаго губернатора Неплюева объ освобожденіи обывателей въ присоединенномъ краѣ отъ всѣхъ налоговъ до 1-го Января 1795 г., за исключеніемъ 10-го и 20-го грошей, извѣстныхъ подъ именемъ добровольныхъ пожертвованій.

Generał-maior Minskiej gubernij gubernator, kijowskiego konno-Jegierskiego полку szef i orderu świętej Anny kawaler.

Publikowanym w dopiero przyłączonym kraju po wszystkich mieyscach dla wiadomości każdego naywyższym Jey Imperatorowey mosci manifestem niż ogłoszono:

że nayiasnieysza Imperatorowa Jeymość Pani moja naymiłościwsza, darując narodowi dawne dochody tu zbierane do 1-szego Januaryi 1795 roku, zostawia tylko te dla skarbu, które z dobrowolney i własney mieszkańcòw chęci, iako nikogo uciemieżać nie mogące, wznaszane były, z wyrazów takowego naywyższego Jey Imperatorskiey mosci manifestu: czuję potrzebę ogłosić, aby te dochody do skarbu wnosić się przynależące, dziesiątego i dwódstego grosza, nazwane dobrowolną offiarą, jako wedle dobrowolney od każdego obywatela, swego majątku tacy, do skarbu oddawane dotąd, po dawnemu były wnoszonymi w swoje miejsca, bez odmiany i remanentów. Gdy więc dopióro następuje Juliowy kwartał, aby zatym takowa dobrowolna offiara według powyższego wyrazu oddana była w te miejsce, gdzie i przedtym przyjmowa się, tym pismem uwiadamiam.

Działo się w Minsku 1793 r. miesiąca Januaryi 14 dnia v. s. Jwan Nepluiw (L. S.)

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г., № 13619 л. 60.

№ 18.—1793 г. Апрель 5.

Засвидѣтельствовање подполковника Шилина о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базилианскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за себя и за своихъ крестьянъ.

Akt zaswiadczenia wykonanej przysięgi przez w Bogu przewielebnego iegomosci xiędza Falkowskiego, superyora Wilenskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja szesnastego dnia podług kalendarza łacinskiego, tegoż miesiąca piątego dnia podług kalendarza ruskiego.

Przed aktami ziemskimi województwa Minskiego obecnie stanowszy w Bogu

przewielebny iegomość xiędz Atanazy Falkowski, superyor klasztoru Wilenskiego Bazylianskiego, ex prowincyał prowincyi Litewskiej, zaswiadczenie wykonanej przysięgi przez siebie do akt podał, którego wyraz z ruskiego pisma polskimi literami tak się wyraża: Atestat. Dan siey Wilenskocho monastyra swiatoho Wasilia welikoho ksenzu Atanaziu Falkowskomu w toim, czto on kak sam za sebia, tak y za sostoiaszch y jewo krestyan, żywuszchych w niże pisanych derewniach, a imenno perwuiu Połockocho wojewodztwa, Hhumbockoy parafij, nazywaiemuiu Zalesie, wtoruiu Minskoho wojewodztwa, Borysowskoy parafij ymianuiemuiu Belecchany, tretie tahoż wojewodztwa, Miadelskoy parafij, nazywaiemuiu Sitce na wernost poddaństwa Jeya Imperatorskocho Welichestwa prysiahe w kostele Bazylianskom pryweden był y pod listom prysiażnym podpisał sie. Dan w miasteczke Postawie, Aprela piatoho dnia, tysecza semsot dewetdesiat tretieho hoda. U tego zaswiadczenia podpis takowy: Podpułkownik Lew Szylin. Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt w xiegi ziemskie województwa Minskiego zapisane. Antoni Swiătorzecki Regent ziemski Minski. Czytałem: Ignacy Kudzinowicz S. D. polskiego regent ziemski województwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 381.

№ 19.—1793 г. Апрель 7.

Отвѣтъ конфедераціи Рѣчицкаго уѣзда генераль-маіору Кноррингу, въ которомъ заключаются свѣдѣнія о числѣ городскихъ поселеній и дымовъ въ этомъ уѣздѣ, а такъ же объ опубликованіи манифеста генераль-губернатора Кречетникова.

Akt rezolucyi na pismo J. W. Knorringa generał-maiora w. Ross. od konfederacyi powiatu Rzeczyckiego przesłanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Kwietnia siódmego dnia.

Konfederacya powiatu Rzeczyckiego, na rekwizycyą i. w. von Knoringa generalmaiora kommanderującego y różnych orderów kawalera, w dniu pierwszym, miesiąca niniejszego datowaną, ma honor odpowiedzieć na opisane punkta, a najprzód, co do pierwszego, drugiego y trzeciego: w powiecie Rzeczyckim miast wielkich żadnych nie masz, znajduje się tylko miasteczka królewskich cztery, iako to: Bobróysk y Rzeczyca, dawniey magdeburskie czyli magistratowe Lubonice y Parycze, tylko po kilkanascie domów żydowskich mające; ziemskich miasteczek dziewięć, jako to: Łojow J. W. Judyckiego general-lieutena-nta, Chelmecz J. W. Wołłowiczow, Horwol J. O. xcia Jmci Massalskiego biskupa Wilńskiego, Cichinie J. W. Oskierki pułka, Korpiłowka y Strzeszyn przeswietney Kapituły Wilńskiej, Kaziemierzow J. W. Giełguda starosty Zmudzkiego, Pobołow W. J. pana Hryniewicza sędziego ziem. Rzeczyckiego, Żłobin J. W. Chaleckiego, chorążego powiatowego Rzeczyckiego, w jakowych dziedzicznych miasteczkach sami dziedzice spory mieszkanców rozsądzaia. Co do czwartego, w tych wszystkich miasteczkach ogólnie dymów prezbiterских unickich szesnascie, nie unickich trzy, dwornych dymów dziewięć, kamieniczek dwie, domów wjezdnych czternascie, dworów szlacheckich pięć, dworów prywatnych pięć, gruntowych chrześcianskich sześćset szesćdziesiąt, ogrodowych dwiescie piędziesiąt jeden, chałupnych sto szesćdziesiąt jeden, żydowskich prywatnych dwiescie dwadzieście, tychże chałupnych dwiescie dwadzieście dziewięć. Te wszystkie miasteczka wedle ostatney lustracyi taryffą obeymuia. Co do piątego, woysk żadnych w całym powiecie teraz nie ma konsystencyi, oprócz w Bobruysku dziesięć koni od brygady drugiey, przy kassie podatkowej z przepisu najjasniejszey generalney konfederacyi y kommissyi skarbowey Litewskiej, oraz Donsko-kazackiego pułku

ludzi osmdziesiąt, a przez trzy miesiące Oktober, Nowember y December cały pułk Donsko-kazacki Kulbakowa w powiecie Rzeczyckim kwaterował y z tego powiatu furazem y prowiantem był opatrzony. W całym tym powiecie do osmiu tysięcy nie znajduje się dymów gruntowych, dla czego konfederacya powiatu Rzeczyckiego, do poprzedniczego swego pisma y prozby J. W. generałowi podaney odwołuiąc się, niemożność dalszego dostarczenia furazów ponawia y o najłaskawszą odpowiedz iak najrychley doprasza się. Dzisiaj o godzinie dziesiątey przed południem W. J. P. Hładow major publikował manifest J. W. J. P. generała Kreczetnikowa z woli Najjasniejszey Monarchini całej Rossyi przyłączaiać kray nasz do Rossyi, takowy manifest iest wprowadzony w akta nasze. Kassa podatkowa zapieczętowana została tak pieczęcią konfederacyi, jako też w. majora y w. Korsaka exaktora, w której nie wiadomo wiele się znajduje summy, ponieważ jeszcze zupełnie wszystkie podatki nie wniesione; to tylko wiemy, że już do dziesięciu tysięcy rublow znajduje się; jutro rano z w. majorem y w. exaktorem likwidacyą zupełną zrobimy, kassę obliczym y co się w niej znajduje uwiadomiemy, o dalszym zaś wybieraniu podatków chce być uwiadomiona konfederacya czyli maia się wybierać, czyli do dalszey dyspozycyi strzy-mać się należy.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедераціи за 1792—1794 г., № 13670 л. 241.

№ 20.—1793 г. Апрель 12.

Объявление о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ.

Указомъ Ея Императорскаго Величества Екатерины Алексѣевны Императрицы и Самодержецы Всея Россіи в новоприсоединенный къ Россіи Речицкой повѣтъ публикація.

Какъ прежде російской рубль въ здѣшнемъ краю принималъ былъ въ шести злотыхъ польскихъ, что составляетъ девяносто копѣекъ, то симъ повсемѣстно публикуется, чтобъ отъ нынѣ рубли російскіе уже и здѣсь, въ краю Россіи присоединенномъ, обращеніе имѣть должны в настоящей имѣцѣнѣ, то есть сто копѣекъ, а польская монета волась бы въ томъ курсѣ, въ какомъ доселѣ находилась. Апрѣля 12-го дня 1793 года Командующій въ городъ Бобруйскъ Маіоръ Гладковъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедерации за 1792—1794 годы, № 13670 л. 268.

№ 21.—1793 г. Апрѣля 16.

Резолюція генераль-губернатора Кречетникова на разные запросы воеводствъ Волынскаго и Кіевскаго относительно судопроизводства.

Резолюцые J. W. Jenerał-Gubernatora Kreczetnikowa na rozne punkta iemu podane od woiewodztw Wołyńskiego i Kijowskiego do Imperium Rossyiskiego przyłączonych, wedle ktorыхъ всеякіе juryzдыкцые сѣдовые възгледне сѣ маіа справоватъ і каждаго з оывателов о тем уовіадоміт.

Задаіа. Нізей подпісаны skutecznіacъ заіеченіа J. W. Kreczetnikowa generał-gubernatora, generała en-cheff kommanderuiacego, wіelu orderow kawalera, z okolicznosci otworzyć сѣ маіаcego сѣду зіемскаго dla obadwóchъ чѣсці powiatu Krzemienieckiego і Łuckiego, kordonemъ заіятыхъ, іeden сѣлад juryzдыкцыі dla оывателовъ тыхъ powiatowъ stanowіacego, poniżej wyrażone даіе запытаніа.

1-mo. Jakiemъ правомъ оывателе обѣйга powiatowъ Krzemienieckiego і Łuckiego сѣдзіт сѣ маіа? Резолюцыа. Подлугъ давныхъ правъ, іакіемі сѣ до seymu rewolucyjnego rządзілі.

2-do. Do сѣладу оsob сѣadowychъ w зіемствіе іest w заіетымъ kordonіе J. W. Beyzymъ сѣдзіа, obu orderowъ polskichъ kawaler, J. W. Przybyszewskiъ przeszły писарз, а terazъ urządъ podsędka zastępowatъ mogący, а do stopnia писарства W. Piotrъ Sobolewski z wyboru оывателовъ подаіе сѣ. Rezolucya. Wybranie оsob do urzędowъ dawnychъ przez оывателовъ uczynіone, gdy bezъ wątpіenіа іużъ wykonały obowіazekъ przysięgi hommagialney, іакъ powінні всеясы оficyalistowie, potwierdza сѣ.

3-tio. Jaki czasъ otwarcіа juryzдыкцыі зіемскай ma byдzъ determinowany, ktorыхъ kadencye podлугъ dawnychъ prawъ pierwsza po ss. Tróycy dnia 7 Lipca, druga po s. Michale dnia 10 Listopada, trzecia po trzechъ królachъ rzymskichъ dnia 24 Lutego, wszystkie w sześć tygodni po wspomnionychъ swіęтахъ przypadaіа. Rezolucya. W oznaczone w заіаіаіахъ dні, ale veteris stili.

4-to. Mieysce do odprawowywania сѣadowъ зіемскихъ іакіе ma byдzъ oznaczone. Rezolucya. Mіasto Zasław, jako srzodkowā prawіе w тey чѣсці pozycyā maіаce.

5-to. Otwarcіе актъ зіемскихъ кідей ma nastąпіт і czyлі maіа byдzъ przyimowane tranzakcye przez J. P. Witalisa Przyłuskiego, mieysce dawnego regenta zastąпіт maіаcego, а co сѣ тyczy vice-regentowъ, tychъ сѣдъ зіемскі in pleno podлугъ dawnychъ prawъ może ustanowіт? Резолюцыа. Подлугъ права otwarcіе ksiągъ і suscepta następowatъ powінna przez kogo, według onegożъ należy.

6-to. Dwóchъ komornikowъ сѣдзіа і podsędek do exekucyi dekretowъ stanowіт zwykli. Резолюцыа. І w темъ stosowatъ сѣ do права.

7-mo. Jaka ma byдzъ użyta arynga do wypisywania ekstraktowъ, czyлі tranzakeyowъ, przy wydawaniu pozwowъ і dekretowъ? Резолюцыа. Tymczasowa arynga pod tytułem Katarzyna Druga z Bożej łaski Jmperatorkowa Samowładnāca całą Rosyā etc. etc. etc.

8-ro. W sprawachъ wіększey wagi apellacye tymczasowe czyлі maіа byдzъ z зіемства dopuszczane і dokąd. Zakłady

czy mają być oznaczone i w jakiej ilości? Rezolucya. Appellacya podług prawa zakładać się ma do mającego być wyższego sądu.

9-no Sprawy w ziemstwach sądzone, a przez appellacye do Trybunału wyniesione i w Trybunale dotąd bez rezolucyi zostające, tudzież sprawy o wyznaczenie sądu, w którym ziemstwie mają mieć rozprawę sądową do Trybunału wyprowadzone, czy mają mieć zwrot i ostateczne podług praw osądzenie *salva appellatione* do wyższego sądu ustanowić się mającego? Rezolucya. Appellacye do Trybunałów założone, jeżeli były dopuszczane, czekać powinny rezolucyi ustanowić się mającej, a jeżeli niedopuszczane, tedy podług prawa *exekwowane* być mogą; sprawy zaś o dobra w różnych, wojewodztwach będące, albo tam gdzie są zaczęte, albo gdzie większa część dóbr leży zaczynać się i sądzić według dawnych praw powinny.

10-mo. Kary osobiste na wieże czy mają być podług praw wskazywane i wyznaczane, a miejsca na dopełnienie takowej kary czyli ma oznaczyć miejscowa zwierzchność? Rezolucya. Podług prawa zwierzchność domy sądowe i wieże oznaczy.

11-mo. Do spraw *summaryusze*, porządnie ułożone tudzież stan sprawy, repliki i konkluzye albo na piśmie mają być podawane, albo słownie w sądzie opowiedane. Rezolucya. Przepisy prawa zachować potrzeba.

12-mo. Pieczęć do sądu i osobna do kancelaryi *Imperatorska* z umieszczonym na piersiach herbem wojewodztwa wołyńskiego czyli ma mieć jaki napis? Rezolucya. Z napisem: pieczęć ziemskiego, lub grodzkiego sądu wojewodztwa wołyńskiego.

13-mo. Do upoważnienia sądu i pilnowania wydarzyć się mogących aresztantów potrzebne zdają się rozkazy, aby *kommendy* konsystujące zwykłą *assystencyą* iednym i drugim potrzebną straż dawały. Rezolucye. Ogólne w tej mierze nastąpi zarządzenie.

14-mo. Jakie konkluzum w powszechnych zapytaniach nastąpi od J. W. ge-

nerał-gubernatora, tę raczy obywatelom wojewodztwa wołyńskiego w częściach powiatów Krzemienieckiego i Łuckiego, kordonem zajętych, uczynić powszechnie wiadome przez wydanie uniwersału wiadomość każdemu zbliżającego. Rezolucya. Niniejsza rezolucya przy otwarciu ksiąg ma być zapisana, a *via cursoria* wojewodztwom o wszczynających się teraz sądowych jurydykcyach obwieszona.

15-mo. Gdy obywatele w częściach pozostałych kraju Polskiego, zajętych kordonem, do sądów konfederackich wojewodztwa Wołyńskiego w Łucku agitujących się, po ogłoszonym już uniwersale z woli *Najjasniejszej Imperatorowej Jeymosci* przez pozwy po dniu siódmym miesiąca Kwietnia pociągają urzędowe areszta czynić i zeznawać wąż się, raczy J. W. generał-gubernator potrzebne w tej mierze miejscowej konfederacyi wojewodztwa Wołyńskiego uczynić obwieszczenie, iżby przed się wziętymi procederami nie uciskali obywatelów *possessyą* w kordonie zajętych mających. Rezolucya. Z dóbr i sum pod panowaniem *Najjasniejszej Imperatorowej* całej Rosyi teraz znajdujących się, nikt do konfederacyi Wołyńskiej pozywany być i tam stawić się niepowinien.

16-mo. Do usługi urzędowej sądów ziemskich i grodzkich, oraz rozwożenia pozwów wozniowie podług prawa przysięgli tych czyli ma być powinnością, żeby do wykonania *homagialney* przysięgi przed osobami sąd ziemski składającymi, albo miejscowymi aktami stawili się. Rezolucya. Jeżeli wozniowie są szlachta, albo uwolnieni od poddanstwa, tedy *homagialną* przysięgę wykonać powinni.

17-mo. Ponieważ dawniejsze utrzymują się sądy przez deklaracyą *Najjasniejszej Imperatorowej*, czyli więc regencji i inisi *subalterni*, przed konstytucyą 3-go Maja ustanowieni, do swoich obowiązków mają powrócić i akta od regentów przez konfederacyą wyznaczonych odebrać? Datt w Zaslaviu dnia 16 Kwietnia, roku 1793. Heronim książę Sanguszko wojewoda Wo-

lynski. Rezolucya. Gdy porządek sądzenia chociaż tym czasem ustanawia się sposobem przed konstytucją 3-go Maja, słuszną więc, aby dawni officialistowie w swoje powinności wstąpili i archiwa przyzwoitym sposobem od kreowanych później odebrali. Podpisano M. de Kreczetnikoff.

Gdy na przełożenie w nocy od J. O. X. wojewody Wołyńskiego imieniem obywatelów podanej, zamieszczone objaśnienie i decyzja zwierzchniej władzy służyć mają za prawidło sądowi grodzkiemu złączonych powiatów Krzemienieckiego i Łuckiego, nie zostaje niżej podpisanemu, iak tylko zbliżyć się do skutocznego zleceń J. W. generał-gubernatora w podaniu osob do składu sądowego: jako to na podstarostwo W. Stanisława Godziszewskiego, na sędztwo W. Józefa Mikoszewskiego, na pisarstwo W. Pawła Kordiackiego, na urząd regenta dla dozoru kancelaryi grodzkiej W. Władysława Przyłuskiego. Osob tych urzędowania w kadencyach, prawem dawnem zamierzonych, może być rozpoczęte; a co się tyczy ksiąg grodzkich, tych otwarcie w celu przyjmowania tranzakcyi i innych urzędowych zeznań dla ułatwienia nieuchronnych potrzeb obywatelskich nieodwłocznie zdać się być potrzebne. Datt w Zasławiu, dnia 16 Kwietnia, 1793 roku Janusz x-że Sanguszko strażnik wielki k-ny, starosta Krzemieniecki. Rezolucya. Naznaczone osoby do składu sądowego grodzkiego wyrażonych powiatów, gdy nie masz wątpliwosci, aby już nie byli tu przysięgli, utwierdzają się. Otwarcie zaś ksiąg grodzkich nie odwłocznie ma być uczynione. Spodziewać się też że i przyzwoite miejsce dla jurydykcyi sądowych. J. O. starosta naznaczyć nieomieszka. M. de Kreczetnikof. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы. № 13619 л. 5—6.

№ 22.—1793 г. Апрель 21.

Универсалъ генераль-маіора Кнорринга о судопроизводствѣ.

Jey Imperatorskiey mosci Pani moiey naymilsieyszey woysk Rossyiskich trzeciej dywizyi, będącej w Litwie, generał-major komenderujący y różnych orderow kawaler.

Wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie przeszłych wojewodstw Połockiego, Minskiego, Witebskiego y Nowogrodzkiego, oraz Oszmianskiego, Brasławskiego, Orszanskiego, Szuczorezskiego, Mozyrskiego, Reczyckiego i Pńskiego powiatów, iakiego bądź stanu y kondycyi, tych dopiero do Imperyum Rossyiskiego przyłączonych y wcielonych krajow obywatelom do wiadomości podaie, iż gdy czas podług uniwersalu z woli Najjasnieyszej Imperatorowej Jeymosci Całey Rossyi przez Jey tychże krajow generał-gubernatora J. W. Michała Kreczetnikowa wydanego, do wykonania przysięg na wierność poddanstwa oznaczony wypływa, w którym iż wszyscy tych rzeczonych krajow obywatele przysięgę formalną wykonali, przeto nim dalsze nastąpi urządzenia z woli J. W. generał-gubernatora w tym dopiero wyszczególnionym cyrkule za gubernatora J. W. armij generał-majora Jwana Nikołajewicza Niepluiowego, w miescie Minsku nayduiącego się, ogłaszam y zarazem z wyrazney woli y rezolucyi J. W. generał-gubernatora Michała Kreczetnikowa w Łabuniu dnia 31 Marca 1793 roku podpisaney, mieć chcę y stanowię, ażeby stosownie do uniwersalu z woli Najjasnieyszej Imperatorowej Jeymosci Całey Rossyi wydanego, nim nastąpi dalsze urządzenie, iakim sposobem sądowość ma być exekwowana, ale zawsze na prawach w pełney swojej mocy i sile zostawionych jurydykcyi, które były w wyższych wojewodztwach y powiatach do konstytucyi 3 Maja, temiz samemi oficya-

listami tamtego czasu (iesli są akta w kraju y zaprzysięgli) exekwowane w obrządku przyzwoitym obwołane, iako też dekreta dawniejsze ieszcze nie dopełnione do exekucyi przyprowadzone bydz powinny, wyiwszy powiat Słuczorezski o którym poniżej.

2-do. Ponieważ w całej Imperyi, której y ta część kraju podlega, bieg czasu wymierza się stylem starym, we wszystkim więc kadencye sądow oznaczone, chociaż w te same dni, ale już starego stylu, powinny mieć swoje wypełnienia.

3-tio. Tytuł Imperatorski, pod którym wszystkie już tranzakta mają bydz czynione, przytym aby pieczęci sądowych mieysc z herbem Imperyi, na piersiach mający herb wojewodztwa czyli powiatu, były odtąd do dalszego w tej mierze zarządzenia używane, zaleca się, a dawniejsze do kancelaryi moiej odesłane bydz powinny.

4-to. Apellacye z tych sądow do mającego bydz wyższego sądu dopuszczane bydz powinny.

5-to. Gdy porządek sądzenia chociaż tym czasem tylko sposobem dawniejszym przez konstytucyą 3 Maia 1791 roku teraz ustanawia się, słusznie więc, aby dawni officyalistowie w swoje powinności wstąpili y archiwa przyzwoitym sposobem od kreowanych pozney odebrali y per konsekwens wszystkie juryzdykcyę ktorey bądź konfederacyi ustać powinny.

6-to. Prócz tego ieszcze dla wszystkich wojewodstw y powiatow nastąpiła rezolucya, aby papier do wszystkich tranzaktow nim będzie wedle używania w Imperyi był teraz biały y nie stęplowany, z zapłatą jednak do skarbu Jej Imperatorskiej mości taką ceną, iaką na każdą tranzakcyą z rządu dawniejszego ustanowiono było, a zbierające się za niego pieniądze w księgę wpisywane przez tego, do kogo to będzie należało, trzymając ie w gotowosci zawsze dla oddania ich do pomienionego za rekwizycyą skarbu.

7-mo. Co do powiatu Słuczorezkiego, ponieważ w nim żadnych ani ziemskich,

ani grodzkich nie było, dawniejszemi prawami ustanowionych, urzędnikow, przeto tego powiatu, z dalszą częścią wojewodztwa Nowogrodzkiego dopiero do Imperium Rosyjskiego wcielonego, obywatele dla wyboru onych y ufundowania . . . siebie tychże sądow na seymik do Słucka zbiorą się y w tym zamiarze niniejszym uniwersalem moim wzywam J. W. marszałka Bernowicza y kawalera orderu S. Stanisława do Nieswiża, w jak naprędszym czasie, iżbym ułożywszy się o to z nim dla uskutecznienia takowego układu, stosowny z oznaczeniem zjazdu seymikowego mógł wydać osobny, temu tylko powiatowi służący, uniwersał. Ku temu, do których powiatow, czyli wojewodstw części wojewodztwa Witebskiego, powiatow Brasławskiego y Oszmianskiego należeć będą, pozney J. W. armij generał-major y Minski gubernator Jwan Nikołaiewicz Niepluiow oznaczy, któremu przezemnie już o tym ta komissya zlecona została.

8-vo. Nakoniec, iesliby w wyż rzeczonych wojewodztwach i powiatach dopiero tymczasowie ustanawiające się przeswietne juryzdykcyę w tym, przezemnie wydaiącym i publikuiącym po parafiach uniwersale iaką kolwiek znaydowali obojętność y trudność iaką, do uskutecznienia tedy w takim zdarzeniu, zechcą prosto do mnie swoje na pismie przesłać żądania y w zachodzących dezyderyach zapytania, których ja, dla uzyskania finalnych rezolwowań, do samego J. W. generał-gubernatora przedłożyć y przesłać nie omieszkam, a iakie od niego nastąpią odpowiedzi, te na tych miast komunikować każdej zapytującej się respektywę juryzdykcyi moim będzie obowiązkiem. Nad to poborcy intrat skarbowych iakiey bądź natury, z przyłączonemi do nich oficyerami wojskowemi miesięczne tabelli perceptuiących się dochodow pomienionych mieysc odtąd prosto do J. W. gubernatora Minskiego Jwana Nikołaiewicza Niepluiowa przesyłać y od urzędu iego zawisać będą.

Co ażeby do każdego wiadomości tym

rychley doszło, niniejszy moy uniwersał po wszystkich parafialnych kościołach y cerkwiach z ambon publikować zalecam, a po ogłoszeniu onego do drzwiow kościelnych aby przybity był, w dowod tego, przy wycisnieniu herbu moiego pieczęci, ręką moią własną stwierdzając podpisuję. Dan w Nieswieżu, w kwaterze generalney dnia 21 Apryla 1793 roku. (M. N.) Knoring generał-major.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619. л. 1—2.

№ 23.—1793 г. Апрель 10.

Письмо генерала Кноринга рѣчицкому маршалку Прушановскому объ оставлении въ присоединенныхъ областяхъ прежняго порядка судопроизводства.

Akt listu prywatnego od J. W. Knorynga general-majora do W. Pruszanowskiego, marszałka Rzeczyckiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dziesiątego dnia n. s.

Odebrałem opisanie miast, miasteczek y innych okolicznosci w powiecie Rzeczyckim, na moię rekwizycyą przysłane. Za objęciem kraju Rzeczyckiego na Najjasnieyszą Imperatorowę, Naymiłosciwszą panią naszą, ustaiąc tytuł konfederacyi polskiey, nie ustaje iednak jeszcze rząd poprzedni aż do dalszego i. w. Kreczetnikowa generała encheff y generalnego objętych krajow gubernatora nastąpić mającego urzadzienia. Obwieszczam zatym w. w. m. pana, że przy tytule y prerogatywie temu urzędowi nadanych, wespół z konsyliarzami niegdyś konfederackimi polskimi powiatu Rzeczyckiego, dzis tylko Rossyiskimi mianować się y nazywać w tymże kraju w. w. m. m. panowie macie y wszystkie odbywać sądownicze jurydykcy y funkcy do siebie należące, jak przed tym, ale tylko to że na Jmie Nay-

jasnieyszey Imperatorowej Jeymsci, naymiłosciwszey Pani jusz waszey, aż dotąd, dopoki inna od i. w. generała encheff y generalnego tych krajow nowoobjętych nie nastąpi dyspozycya y rozporządkowanie. Do umocowania zaś aktow sądowniczych, nim szczegolnieysze pieczęci sądowey dla kraju Rzeczyckiego nadeydzie oznaczenie, dozwala się na to użycie rodowitey w. w. m. pana samego pieczęci. Dziękuję za doniesienie mnie uczynione o kassie podatkowey w jakim stanie zostaje y iak zostawać będzie. Tygodniowych y miesięcznych domawiam się raportow, ktore do i. m. encheff generała y generalnego gubernatora odsyłane być powinny. Względem niedoborow pozostałych, jak się przed tym praktykowało, nie odmienia się w niczym y żeby one do kassy podatkowey wchodziły zupełnie zalecam, kassa zaś takowa żeby w naywyższym zostawała u w. w. m. m. panow dozorze y od dyspozycyi i. w. generalnego gubernatora dependowała zastrzegam. Sam zrzeczność mam być w. w. m. pana marszałka dobrodzieia nayniższym sługo Knoring generał major. Datt w Nieswieżu jako wyżej.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедерации за 1792—1794 годы, № 13670. л. 243.

№ 24.—1793 г. Апрель 10.

Засвидѣтельствовање князя Ратѣва о принесеніи присяги на русское подданство Иваномъ Дескориномъ.

Akt swiactwa wykonaney przysięgi na wierność Monarchini wielmożnemu Janowi Deskorynie służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij osmego dnia rzymskiego, a dwudziestego siódmego Junij ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Tadeusz Komar röt-

mistrz Połocki, świadectwo wykonanej przysięgi wielmożnemu ięgomosci panu Janowi Deskoryniowi, szambellanowi ięgo krolewskiej mosci służącego do akt podał, którego wyraz takowy: Atestat. Dan sey szlachtyczu kamerheru y deputatu Jwanu Deskorynu w tom, czto na wernost poddanstwa Jeja Jmperatorskoho Weliczestwa k prysiahie w kostele karmalitow przyweden był, Aprela dziesiątego, y pod listom prysiażnym podpisał sia. Dan w miesteczki Hlubokom tysieczya siemsot dewiedesiat tretiego hodu, Aprela dziesiątoho dnia. U tego świadectwa podpis Prymier majora przy wycisnionej Rossyiskiej pieczęci w te słowa: Prymier major kniaz Rateiew. Ktore to świadectwo za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich wojewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1793 годъ, № 11820, л. 257.

№ 25.—1793 г. Апрель 20.

Засвидѣтельствовање генераль-маіора Арсеньева о принесеніи присяги на русское подданство монахинями Виленскаго монастыря визитокъ.

Akt świadectwa wykonanej przysięgi na wierność Monarchini w. w. wizytkom Wilenskim służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij, osmego dnia rzymskiego, a dwudziestego siódmego Junij ruskiego kalendarza.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego stanowszy osobiscie wielmożny ięgomość pan Klemens Newelski, cześnik Połocki, świadectwo wykonanej przysięgi na wierność monarchini w. w. pannom Wizytkom Wilenskim służące do akt podał, którego wyrazy następne: Atestat. Dan sey Wilenskoho klasztoru Wizytki panny Benedykty Tyszkiewiczownie y s tromia toho klasztoru konsyliarkami w tom, szto

ona, na sostoiaszczyia wo wnow preobrettenoy obłasty jmenii, prynależaszczyia k onomu klasztoru w wojewodztwie Minskom folwarki Wilenka Chudorowka w Oszmianskim powete, sumownie na wernost y poddanstwo Jeja Jmperatorskoho Weliczystwa k prysiahie w prysudstwiu xieżya przywedena y pod prysiażnym listom podpisałaś, w czym swiedytelstwuem. Horod Wilna, Aprela dwadcatoho dnia, tysieczya semsot dewietdziesiąt tretiego hodu. U tego świadectwa przy pieczęci podpis takowy: Hienierał Major Arseniew. Ktore to świadectwo za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiąg grodzkich wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1793 годъ, № 11820, л. 256.

№ 26.—1793 г. Апрель 22.

Засвидѣтельствовање минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство настоятелемъ Виленскаго базилианскаго монастыря Аѳанасіемъ Фальковскимъ за всю братію.

Akt zaswiadczenia wykonanej przysięgi przez w Bogu przewielebnego ięgomosci xieźdz Falkowskiego superyora Wilenskigo.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja szesnastego dnia, podług łacinskiego kalendarza, dnia zaś piątego tegoż miesiąca podług ruskiego.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy w Bogu przewielebny ięgomość xieźdz Atanazy Falkowski superyor klasztoru Wilenskigo Bazyljanskigo, ex prowincyał prowincyi Litewskiej, zaswiadczenie wykonanej przez siebie przysięgi do akt podał, którego wyraz z ruskiego pisma polskimi literami tak się wyraża: Swidetelstwuiu sim, czto ksenz Atanazy Falkowskij superyor klasztoru Wilenskoho, imieniem celowo sobrania Wilenskoho, po dannoy formie na wernost Jeja

Imperatorskomu Welicestwu prysiahu uczynił w mesteczkie Postawach. Sie za podpisaniem y przyłożeniem herba mojeho pečzati dano w Minskie, aprēla dwadecat wtóroho dnia, tysecza semsot dewetdesiat tretieho hodu. U tego zaswiadczenia przy pečzēci herbowney, na czerwonym laku wycisniētey, podpis takowy: Jeja Imperatorskoho Welicestwa wsemlōstywieyszey Hosudaryni mojey ot armij henerał-major Minskoy huberni hubernator, Kijewskoho konno-jeherskoho pułku szeff, komandujušczy tretiey czasti woysk rezerwnoiu bryhadoiu Jwan Nepluiew (L. S.) Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt, w xięgi ziemskie woiewodztwa Minskiego zapisane. Antoni Swiātorzecki r.z.m. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz S. D. polskiego regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 382.

№ 27.—1793 г. Апрѣля 26.

Засвидѣтельствовање генераль-аншефа Іакова Сиверса о принесеніи присяги на русское подданство поручикомъ Вольскимъ.

Akt zaswiadczenia wykonaney przysięgi na wierność y poddanstwo Najjasnieyszey Imperatorowey od w. i. pana Sywersa generała encheffa woysk Rossyiskich w. i. panu Rafałowi Wolskiemu, porucznikowi brygady drugiey woysk W-o X-a Litt-go wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Septembra sześćnastego dnia v. s.

Na roczkach septembrowych grodzkich powiatu Piskiego przed nami Mateuszem Topor Butrymowiczem, podstarostą, kawalerem orderu S. Stanisława, Dominikiem Ordą sędziami, Pawłem Szyrmą chorążym Zapinskim pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Piskiego, stawiając osobiscie patron w. i. pan Leon

Laskowski świadectwo wykonaney przysięgi na wierność Najjasnieyszey Imperatorowey od w. i. p. Jakuba Sywersa generała encheffa woysk Rossyiskich w. i. Panu Rafałowi Wolskiemu, podporucznikowi brygady drugiey woysk Litewskich wydane do akt podał, którego następnie wyrazi: Свидѣтельствую симъ, что ротмистръ кавалеріи народной Рафаиль Вольскій учинилъ въ присутствіи моемъ присягу на вѣрность и подданство Ея Императорскому Величеству. Гродно. Апрѣля двудziestego шестого v. s. Маія сiодмого n. s. дня, тысячъ седмset dziewiędziesiąt trzeciego года. U tego świadectwa podpis takowy: Іаковъ Сиверсъ. Кtore to świadectwo за podaniem onego przez wyż wyrażonego patrona do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Piskiego przyjęte y wpisane.

Изъ актовой книги Пискаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094 л. 117.

№ 28.—1793 г. Апрѣля 27.

Засвидѣтельствовање минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство Фабіаномъ Свенторжецкимъ за брата его Іосифа.

Akt wydanego poswiadczenia z wykonaney przysięgi за plenipotencyą dla wielmożnego Swiātorzeckiego.

Roku тысячъ седмset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Junij podług rzymskiego kalendarza trzeciego dnia, a tegoż roku, Маја двудziestego trzeciego podług ruskiego.

Przed aktami ziemskimi woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jan Swiātorzecki—skarbnik woiewodztwa Minskiego, zaswiadczenie wykonaney przysięgi do akt podał następnie do ksiąg ziemskich woiewodztwa Minskiego wieczystych wpisując się. Swidietelstwuii sim, czto hospodin Fabian Swiēn-

torecki, po dowiernosti za brata Jozefa Swiätoreckaho, siekretaria policij po danoy formie na wiernost i poddanstwo Jeja Imperatorskomu Wielicestwu prysiahu uczynił w Minskie. Sie za podpisaniem moim i pryłożeniem herba moiego pieczaty dano Aprela dwadcat siomogo dnia, tysiacza siemsot dewieddiesiat tretiego hodu. Jeja Imperatorskoho Welicestwa wsieństwieyszey Hosudaryni moiey ot armij henerał-major, Minskoy hubernij hubernator, komanduiuszczey tretey czasti woysk rezerwnoiu brehadoiu, Kiewskaho konnojeher-skaho polku szef. U tego zaswiadczenia przy wycisnioney na czerwonym laku herbowey pieczęci podpis takowy: Jwan Nepluiew L. S. Ktore poswiadczenie za podaniem onego przez wyżwyrażoną osobę do akt iest do ksiąg ziemskich wojewodztwa Minskiego wieczystych zapisano. Ant. Swiätorzecki p.z.m. Czytałem. Jgn. Kudzinowicz S. D. Pol. regent ziemski wojewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 409.

№ 29.—1793 г. Апрель 28.

Универсалъ маршалка Прушановскаго дворянамъ Рѣчицкаго уѣзда объ открытіи судовъ.

Akt uniwersału do urzędników powiatu Rzeczyckiego od w. Pruszanowskiego, marszałka tegoż powiatu przesłanego.

Roku tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja dziewiątego dnia.

Michał Pruszanowski z woli powiatu Rzeczyckiego do przeszłej konfederacyi obrany, a do nastąpić mającej elekcyi z woli zwierzchności marszałek Rzeczycki wszystkim i. o. o. i. w. w. w. w. m. panom braci y obywatelom powiatu Rzeczyckiego podaie do wiadomości, iż sądy ziemskie y grodzkie w takim obyczaju, jak ich dawne prawa ustanowiły y jak one agitowały się przed konstytucyą trzeciego

Maja, tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt pierwszego roku, są odkryte przez najwyższą zwierzchność, do którego dzieła wyszły uniwersały i. w. generała-majora y różnych orderów kawalera Von Knorringa do publikaty y rozesłania po parafiach mnie przysłany, oraz drugi uniwersały i. w. Chmury wojewody Minskiego, o czasie rozpoczęcia tymże sądom należnym opisuiący, oraz oba te uniwersały tytuł pozwów daty veteris stili, herby pieczęci sądowych y dalsze do sądownictwa regulamenta przepisuiące prześwietnemu powiatowi Rzeczyckiemu przez niniejsze uwiadomienie komunikuję, publikować one po parafiach y kościołach rekommenduję, oraz ażeby i. w. w. y w. w. Jchmose panowie urzędnicy ziemscy y grodzcy powiatu Rzeczyckiego do miasta sądowego Bobrówyska na dzień dwódziesiąt siodmy polskiego a szesnasty ruskiego kalendarza praesentis, tak dla rozpoczęcia juryzdykcyów, jako y w dalszych dobra powiatu tyczących się potrzebach rady uczynienia przybyli obliguję. Pisan w Bobrówysku jako wyżej, a ruskiego dwódziesiątego osmego apryla.

Изъ акт. кн. Рѣчицкой конфедерации за 1792—1794 годы, № 13670 л. 275.

№ 30.—1793 г. Апрель 29.

Довѣренность Писанки Годлевскому на принесение присяги на вѣрность и ведение дѣлъ.

Akt plenipotencyi od Rafała Pisanki Godlewskiemu, rotmistrzowi Połockiemu do zaprzysiężenia na wierność Rossyi y dochodzenia summ za obligami etc. daney.

Roku tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dziesiątego dnia rzymskiego, a dnia dwódziesiątego dziewiątego Junij ruskiego kalendarza.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Wincenty Szczygielski, hordniczy Wołkowyski, plenipotencyą na rzecz

y osobę w niey wyrażoną do akt podał, którey wyrazy następnie: Rafał Pisanka, rotmistrz powiatu Grodzińskiego, czynię wiadomo tym moim plenipotencyjnym skryp-tem napisem wielmożnemu jegomości panu Jozefowi Godlewskiemu rotmistrzowi województwa Połockiego danym na to, iż co ja mając różne interessa, a nie mogąc sam onych dochodzić dla niezdrowia y słabosci wieku mojego iuż cale podeszłego, oraz dla odległości mieysca, ustanawiam tegoż wielmożnego rotmistrza za aktualnego plenipotentą y w osobie moiey przysiędz na wierność y poddanstwo Najjasniejszey Monarchini, a po zaprzysiężeniu imieniem moim za obligami od różnych kredytorow wydanych dochodzić mnie summ należnych czy to procederem, czy to kombinacją iak tyle zdawać się będzie dozwalam, w osobie moiey kwitować y to co tylko prawem iest wolno postępować obowiązuję, plenipotencye do spraw z mocy tej odemnie wydaney ustanawiać y one imieniem swoim wydawać dozwalam, a wielmożny rotmistrz Godlewski co uczyni y postanowi, to ja wszystko za ważną y nie wzruszoną rzecz mieć będę y temu przyżekam ulegać iak najmocniey, a dla większey wiary y swiadcstwa ręką moją własną przy uproszonych wielmożnych pieczętarzach stwierdzam podpisem. Pisan w Kowszadole roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Apryla dwódnastego dzień-wiątego dnia, wedle rzymskiego kalendarza. U tej plenipotencyi podpis samego aktora, a po niżej swiadcstwa wielmożnych pieczętarzow temi słowy: Rafał Pisanka rotmistrz Grodziński. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego jegomości pana Rafała Pisanki, rotmistrza Grodzińskiego, do tej plenipotencyi ku zaprzysiężeniu na wierność y poddanstwo Najjasniejszey Monarchini, z racyi obłożney choroby, tegoż wielmożnego Pisanki na dochodzenie wszelkich długow za obligami na rzecz we strzedzinie obszerniey w tey-że plenipotencyi opisaney wielmożnemu jegomości panu Jozefowi Godlewskiemu

rotmistrzowi województwa Połockiego daney y służącey jako pieczętarz podług prawa podpisuję się Jan Chrzczonowicz skarbnik Nowogrodzki. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od wielmożnego jegomości pana Rafała Pisanki rotmistrza Grodzińskiego do tej plenipotencyi na rzecz we strzedzinie obszerniey opisaną wielmożnemu jegomości panu Jozefowi Godlewskiemu rotmistrzowi województwa Połockiego daney y służącey prawnie podpisałem się, Fabian Huszcza mp. Ktora plenipotencya po podaniu do akt w xięgi ziemskie wieczyste województwa Minskiego zapisana. A Swiętorzecki p.z.m. Czytałem Jgn. Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziem. województwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1792 г.
№ 12049 л. 504

№ 31.—1793 г. Апрѣля 30.

Актъ избранія делегатовъ отъ жителей Рѣчицкаго уѣзда для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрноподданническихъ чувствъ.

Akt dokumentu delegacyjnego od obywatelow powiatu Rzeczyckiego i. w. w. Jchmpanom Pruszanowskiemu y Kielczewskiemu danego y służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maia iedynastego dnia.

Na urządzie Jey Imperatorskiej mosci ziemskim powiatu Rzeczyckiego, stawiając obecnie w. i. pan Stanisław Halicki—dworzanin skarbu Rzeczy pospolitey, delegacyiny dokument od obywatelow powiatu Rzeczyckiego i. w. w. Jchmpanow Michałowi Pruszanowskiemu marszałkowi, Janowi Kielczewskiemu sędziemu ziemskiemu powiatu Rzeczyckiego, kawalerowi orderu S. Stanisława dany y służący ad acta podał, ktorego treść takowa: My urzednicy obywatele powiatu Rzeczyckiego z powodu nadesłanego nam przez i. w. generał-majora różnych orderow kawalera

von Knorynga uniwersału pod dniem Maja drugiego, Apryla dwudziestego pierwszego datowanego, do miasta Jey Imperatorskiej Jmosci Bobruyska w dniu Maja iedynastego, Apryla trzydziestego zgromadziliśmy się, gdzie za wspulnym sobo zkomunikowaniem się ku oswiadczeniu i. w. Niepluiowemu w armij generał-majorowi komenderuiącemu dywizyą trzecią y częścią brygady pułku Kiiowskiego konno-jegierskiego szefowi, gubernij Minskiej gubernatorowi winney y szczerey, a z sercami wspul obywatelskiemi zgodney na dowod Hołdu y winney uległości Najjasniejszey Imperatorowej Jeymosci Pani naszej naymiłosciwszey attencyi z pomiędzy siebie i. w. w. Michała Pruszanowskiego - marszałka, Jana Kiełczewskiego sędziego ziemskiego, kawalera orderu S. Stanisława, urzędników ziemskich powiatu naszego obraliśmy, którzy, po dopełnieniu włożonych na siebie od powiatu obowiązków, żądania tegoż powiatu onemu przełożyć y stan rozmaitych interesow wyobrazić są obowiązani. Pisan roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, Maja jedynastego, Apryla trzydziestego dnia w Bobruysku. U tey delegacyi podpisy takowe: Antoni Oskierka, pułku kawaleryi narodowej woysk Litewskich, starosta Bahrymowski, orderu S. Stanisława kawaler; Michał Skoryna—sędzia prezydent ziemski powiatu Rzeczyckiego; Robert Wodzbun—sędzia grodzki powiatu Rzeczyckiego; Ludwik Siestrzencewicz—konsyliarz nadworny Rossyjski; Jgnacy Bułhak—sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego y porucznik służby Rossyjskiej; Wincenty Bułhak—major służby Rossyjskiej; Tomasz Hryniewicz—sędzia ziemski skarbný powiatu Rzeczyckiego, podkomorzy aktualny Dworu Polskiego; Anzelm Korsak—koniuszy powiatu Rzeczyckiego; Józef Pruszanowski—komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Antoni Malinowski—marszałek powiatu Rohaczewskiego, szambellan J. K. msci; Jan Kazimierz Woynicz—Sianożęcki, konsyliarz Rossyi-

ski; Jan Woynicz—Sianożęcki, szambellan Dworu Polskiego; Adam Rahoza—konsyliarz Rossyjski powiatu Rzeczyckiego; Alexander Wołk-Lewonowicz—strażnik powiatu Rzeczyckiego; Józef Kiełczewski—komornik graniczny y rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Stanisław Karol Chalecki—podstolic y komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Michał Nowosielski ziemski y grodzki powiatu Rzeczyckiego regent; Onofry Oskierko—kommissarz cywilno-woyskowy powiatu Mozyrskiego, staroscie Bahrymowski; Stanisław Wodzbun—strażnik Minski; Mikołay Szaciłło komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Stanisław Halicki—dworzanin skarbowy Rzeczypospolitey wielkiego xięstwa Litewskiego; Joachim Pruszanowski kommissarz c. w. powiatu Rzeczyckiego; Antoni Wołk-Lewonowicz ziemski powiatu Rzeczyckiego regent; Józef Rudnicki ziemianski powiatu Rzeczyckiego regent. Takowy dokument za podaniem do akt iest do ksiąg ziemskich powiatu Rzeczyckiego zapisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616 л. 166.

№ 32.—1793 г. Апрель

Паспортъ, выданный генераль-губернаторомъ Кречетниковымъ Симону Скимунту.

Akt paszportu od J. W. J. Pana generała enszeffa y generał-gubernatora Kreczetnikowa W. Szymonowi Skirmuntowi wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dwudziestego dnia v. s.

Przed aktami ziemskimi powiatu Pinskiego, stawiając osobiscie w. i. p. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wendenski paszport od i. w. i. p. Michała Kreczetni-

kowa generał-enszeffa, generał-gubernatora senatora Tulskiego y Kałuskiego, różnych orderow kawalera w. i. panu Szymonowi Skirmuntowi miecznemu powiatu Pńskiego wydany do akt podał, ktorego nastempne wyrazy: По указу Ея Величества Государыни Императрицы Екатерины Алексеевны, Самодержицы Всероссийской и прочая и прочая. Предъявителю сего господину Шимону Шкирмонтови, мечному Пинскому з будущими по его надобности за границу отъ ниженисаннаго числа впредъ на одинъ годъ чрезъ учрежденный от войск Высочайше мне вверенный пограничный кордонъ предписываю какъ ему, такъ и посланнымъ с подводами ево людямъ чинить свободный и беспрепятственный туда и обратно пропускъ. Во уверение чего данъ сей за подписаниемъ и с приложениемъ герба моего печати в главной крвартирѣ, в местечкѣ Лабенѣ, Апреля дня тысяча семьсотъ девяноста третьяго года. Ея Императорскаго Величества Всемилоствѣйшей Государыни моей отъ арміи генералъ-аншефъ, сенаторъ Тульскій, Калужскій и новоприсоединенныхъ отъ Речи Посполитой Польской къ имперіи Россійской областей генералъ-губернаторъ, начальствующій над всеми тамо находящимися и расположенными в трехъ малороссійскихъ губерніяхъ войсками, отправляющій должность генералъ-губернатора сихъ губерній воинскій инспекторъ Астраханскаго Гранодерскаго полку шефъ, орденовъ святаго Апостола Андрея первоизванного, святаго Александра Невскаго, святаго равноапостольнаго Князя Владимира первой степени, Польскихъ Бѣлаго Орла и святаго Станислава и Великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны кавалеръ. U tego paszportu przy wycisnioney na laku czerwonym herbowney pieczęci podpis ręki samego i. w. i. P. Kreczetnikowa, tudzież numer tysiąc osmset piendziesiąt pięć położony takowe: Место печати Михайль Кречетниковъ. Ktory to paszport za podaniem onego przez

wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Pńskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238 л. 388—389.

№ 33. — 1793 г. Мая 1.

Универсаль минскаго воеводы Хмары о времени открытія земскихъ и городскихъ судовъ въ Рѣчицкомъ уѣздѣ.

Adam Michał Chmara, woiewoda Minski, orderow Orła Białego i S. Stanisława kawaler, kawaleryi narodowey brygady drugiey woysk W. X. Lit. rotmistrz, Giżanski starosta.

Z naywyzszey woli Najjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Caley Rossyi Pani i Monarchini naszej, a z powierzoney władzy jasnie wielmożnemu en-cheff generałowi komenderuiącemu woyskami Rossyjskiemi generał-gubernatorowi wielu krain i nowo przyłączonych, wielu orderow kawalerowi Kreczetnikowemu, i na teyże mocy z doszłego do mnie żądania i. w. generała-majora woysk Rossyjskich, gubernatora Minskiey gubernij Niepluiowa wszem w obec i każdego z osobna interessować mogącego i. o. o. i. w. w. w. w. wszelkiego stanu i dostoiensstwa obywatelom powiatu Rzeczyckiego, jako do generała Minskiego zdawna należącego, mianowicie w. w. sędziom ziemskim i grodzkim powiatu Rzeczyckiego zaprzysięgłym podług uniwersału i. w. de Kreczetnikowa publikowanego pod dniem 7 Apryla, a podług ruskiego kalendarza pod dniem 27 Marca; czynię wiadomo tym moim obwieszczym uniwersałem, iż troskliwość początkowego rządzenia tymczasowie i nadal wzayść mających ustawach zapewniającey się sprawiedliwosci, gdy z zaszłego do urzędu mego obowiązku zleca się teraznieysze ogłoszenie,

otworzyć się mających dawnymi kadencyami sądów ziemskich i grodzkich powiatu Rzeczyckiego do wymiaru sprawiedliwości, tak w nowych sporach, iako w kontynuacyi rozpoczętych spraw, a niedopełnionym wyrokom w zatrzymanych exekucyach z używaniem rejestrow i wołaniem spraw podług dawnych ustaw służących tym dwóm jurysdykcyom, więc w tym sposobie pod imieniem najjasniejszey Imperatorowej Jeymosci wychodzących pozwow i przy pozwow, oraz wszystkich tranzaktow, tudzież pod pieczęcią na piersiach Orła Imperium Rosyjskiego, z wyrżnięciem herbu powiatu Rzeczyckiego, a z napisem wkoło: pieczęć ziemskich sądów powiatu Rzeczyckiego, i toż samo na pieczęci grodzkim sądom służącey. Że sądy ziemskie i grodzkie Rzeczyckie stosownie do ostrzeżeń złożyć się mających apellacyi, iako by z dawnych praw wolna była do sądu iaki się wyznaczy, i względem kary w kryminalnych wyrokach; na dniu dwódmiesiącznym Maja, roku bieżącego, to jest podług danych ustaw przed rokiem 1791, Maja 3 dnia na przypadającej kadencyi po SS. Trócy, a sądy, grodzkie zamiast kadencyi Majowej na dniu pierwszym Junij otworzyć się mają i dalsze kadencye podług praw dawnych równie zachowane bydz powinny, uwiadamiam. A zatym wiedząc obywatele powiatu Rzeczyckiego o czasie wyznaczonym dla obojga sądów, ażeby stosownie do gatunkow spraw swoich czynili zwykłe przygotowania, dla niezawodney czynności sądowej i przyspieszenia sprawiedliwości, niemniej że wszystkie dekreta i tranzakta sądowe z dołożeniem daty podług ruskiego kalendarza wydawane bydz mają, czyni się zastrzeżenie. Takowy uniwersał ażeby przez kancelaryją rozestany po wszystkich parafiach przez J. XX. plebanow był publikowany z ambon dla potrzeby obywatelskiej zaleca się. Pisan w Siemkowie, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja pierwszego dnia. Adam Michał Chmara wojewoda Minski (L. S.)

Uniwersał zalecający otworzenie sądów ziemskich i grodzkich powiatowi Rzeczyckiemu.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 3.

№ 34.—1793 г. Мая 3.

Предписание подпоручика Вольщана объ изъятіи мечей и уничтоженіи висѣлицъ, въ виду отмѣны смертной казни.

Akt listu od w. i. Pana Jana Wolszczana podporucznika do i. o. X-cia Lubbeckiego marszałka powiatu Piskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na sądach Majowych grodzkich w mieście Najjasniejszey Imperatorowej Jeymosci Caley Rosyi Pisku agitujących się, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą sądowym y łowczym y kawalerem orderu S. Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzią, Pawłem Szyrmą pisarzem grodzkim, stolnikiem, urzędnikami grodzkimi powiatu Piskiego, stawając osobiscie w. i. p. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wędenski palestrant subseliow Piskich list od w. i. Pana Jana Wolczana podporucznika woysk Rosyjskich do J. O. Xcia marszałka powiatu Piskiego względem niekarania śmiercią pisany do akt podał, którego następne wyrazy: Jasnie wielmożny mości dobrodzieiu. Po przyłączeniu tuteyszego kraju do imperyum Rosyjskiey lubo w Naywyższej Jey Imperatorskiey mości woli sądy są na pierwszych kondycyah, iednak śmiercią karać kassuie się y dla tego na mocy daney mnie od zwierzchnosci zalecam, aby iesli gdzie są miecze, to one wszystkie zabrać y dostawić do Minska w moje szubienice w każdym miejscu pozrąbywać. U tego listu po Rosyysku pisanego podpis, oraz data ad marginem, takowe. Zaswiad-

czam podporucznik Jan Wolszczan. Aprila dwodziestego trzeciego dnia, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego. M. Minsk. Który to list za podaniem onego do akt iest do xiąg grodzkich Pinskiich przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 13.

№ 35.—1793 г. Мая 3.

Предписание подпоручика Вольщана о курсѣ русскихъ и польскихъ денегъ.

Akt listu od W. Jana Wolszczana, podporucznika woysk Rosyiskich do J. O. Xcia Lubeckiego, marszałka Pinskiiego, pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na roczkach grodzkich majowych powiatu Pinskiiego przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą, kawalerem orderu S. Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzią, Pawłem Szyrmą stolnikiem pisarzem, urzędnikami sądowemi grodzkiemi powiatu Pinskiiego, stawiając osobiscie J. pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wędenski, palestrant subseliow Pinskiich, list od J. pana Jana Wolszczana podporucznika woysk Rosyiskich względem kursu monety tak Rosyiskiey, jako też polskiey do J. O. Xcia marszałka Pinskiiego po Rosysku pisanego y na polskie kopiaćim przetłumaczonego do akt podał, którego następne wyrazy: Tłumaczenie z Ruskiego oryginału. Jasnie wielmożny mosci dobrodzieiu. Jasnie wielmożny J. pan generał-anszeff, generał-gubernator y wielu orderow kawaler Michał Kreczetnikow zalecił, jak do tych czas w tuteyszych mieyscach Rosyiski rubel w sześć złotych polskich był przyiomowany, które czynią dziewiędziesiąt pięć kopieiek, ażeby od dzis dnia ruble Rosyiskie, iako w kraju do Rosyi przyłączonym, kurs swoy miały w przy-

zwoitey ich cenie, a Polska moneta została się w swoim kursie, w iakim do dzis dnia była. Dla czego y uwiadamiam z tym, ażeby Jasnie Wielmożny J. pan dobrodziey o kursie Rosyiskiey y polskiey monety podług iey znaczenia wyraznego y kursu, w mieyscach iemu podrzędnych, uczynić zalecił publikacyą. U tego listu podpis oraz data takowe. Zaswiadcza Jan Wolszczan podporucznik. Aprila dwodziestego trzeciego dnia, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego. M. Minsk. Który to list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Pinskiiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 14.

№ 36.—1793 г. Мая 3.

Распоряжение Неплюева относительно устройства земскихъ и городскихъ судовъ во вновь присоединенныхъ къ Россіи областяхъ.

Akt listu od J. wielmożnego Neplujowa general-majora woysk Rosyiskich względem rozrządzenia juryzdykcyow ziemskich y grodzkich Pinskiich do J. O. xiążencia Jmci Lubeckiego marszałka Pinskiiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego dnia.

Na roczkach majowych grodzkich powiatu Pinskiiego, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarostą sądowym, łowczym, kawalerem S. Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzią, Pawłem Szyrmo stolnikiem pisarzem, urzędnikami sądowemi powiatu Pinskiiego, stawiając osobiscie W. J. pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wędenski, palestrant subselliow Pinskiich, list od J. W. Neplujowa general-majora woysk Rosyiskich względem rozporządzenia juryzdykcyow ziemskich y grodzkich Pinskiich do J. O. xiążencia Jegomosci Lubeckiego marszałka Pinskiiego

pisany do akt podał, którego wyraz takowy: Tłumaczenie z ruskiego oryginału. Jasnie wielmożny mosci Dobrodzieju! Z rozpublikowanego w dniu dwudziestym siódmym przeszłego miesiąca Marca o przyłączeniu kraju Polskiego do Imperium Rosyjskiego, z woli Jey Imperatorskiej mosci manifestu, generalnie rozrządzający wojskami w Małej Rosii y w tutejszym kraju nowozabranym rozstawionemi, jasnie wielmożnym generałom anszefowi generał-gubernatorem wojsk Jey Imperatorskiej mosci Astrachanskiego Granadzierskiego pułku szefa y wielu orderów kawalerów Michałem Kreczetnikowym, jest wiadomo, że sąd y rozprawa powinny być ustanowione w przyzwoitych im miejscach Jmieniem y mocą Jey Imperatorskiej mosci, z dostrzeżeniem naysurowszey sprawiedliwości. Jasnie wielmożny wyż wzmieniony Jmść pan generał anszef y różnych orderów kawaler, iako generał-gubernator tych nowo przyłączonych do Imperium Rosyjskiego krajów, mając pieczołowitość o dobro obywatelów w tym zabranym kraju mieszkających i że przez sąd y rozprawę każdy zkrzywdzony może mieć w sprawiedliwej jego potrzebie zupełną satysfakcyą, a tym samym nie może nikt cierpieć żadney utraty. Ustanowiwszy przez jasnie wielmożnych Jchmosciów panów wojewodów w wojewodztwach Braclawskim, Wołyńskim, Kijowskim, porucza y mnie, iako z Jey Imperatorskiej mosci woli naznaczonemu w Minską gubernią gubernatorem, nakazuję, aby sądy grodzkie, ziemskie y magistraty w wojewodztwach y powiatach Minsko gubernią składających ustanowione były takim porządkiem, jak były do konstytucyi trzeciego Maja, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego roku, a sądy marszałkowskie w dopiero przyłączonym kraju, jak tylko ziemskie y grodzkie sądy powinny być wraz skasowane. Już po wyż przepisanej od zwierzchnika naszego woli, winieniem jako gubernator tey gubernij wiedzieć jak o miejscach gdzie są ustanowione po opublikowanym manifestcie sądy,

tak też od którego czasu zaczęli się sądzić, czynię odezwę do jasnie wielmożnego waszego pana dobrodzieja jako do rządcy tego wojewodztwa, abyś jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey mnie w prędkim czasie uwiadomił, w jakich mianowicie miejscach grodzkie ziemskie sądy y magistraty są ustanowione y od którego czasu zaczęli się sądzić. Przy tym podaję się do wiadomości, że po rozdzieleniu niektórych wojewodztw y powiatów, tę że części ich zostają się y za kordonem, a po niesposobności w tak małych częściach ufundować nakazano sąd że bych za lepszą rzecz takowe rozdzielone części za sposobnością połączyć z drugimi y sądy ziemskie y grodzkie dla nich ustanowić podług niżej opisującego się porządku jako to do wojewodztwa Połockiego y do części powiatów Witebskiego, Braclawskiego jeden ziemski y jeden grodzki sąd, a część Oszmianskiego powiatu przyłącza się do sądów w wojewodztwie Minskim zbierających się, Nowogrodzkiego zaś część tu zostająca się też ma ufundować sądy w Słucku, łącząc się z Słuczorzewskim powiatem, Słonimskiego część przyłącza się do powiatu Piskiego, Orszanskiego zaś powiat jeden powinni obrać y ufundować obydwie sądy, jeśli w przypadku takowe sądy y do tych czas nie są ufundowane, to jak to jest dla obywatelów ciężko żyć bez rozprawy, cierpieć pokrzywdzenia y nie uzyskiwać dla siebie wedle praw satysfakcyi, więc zatym o przedszym przyspieszeniu jako współ obywatelom swoim sprawiedliwości dołoż jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey staranie, a przez uniwersał swoje w powiecie Piskim y części Słonimskiego opublikuy, aby sądy ziemskie y grodzkie jak wyżej opisano w Pisku takim właśnie porządkiem, jak się sądziły do konstytucyi trzeciego Maja tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego roku były ustanowione y ażeby ciż sami officialisci byli wybrani y wstąpiliby Jmieniem Jey Imperatorskiej mosci do odprawowania swojej funkcji, w odprawowaniu tych funkcji w początkach

uczynić mają przystęp taki jak wojewodowie Kijowski Potocki, Braclawski Grochowski, Wołyński xiaże Sanguszko y Minski Chmara. J tak iesli są ciż sami officialisei, którzy byli jak wyżej opisano do konstytucyi trzeciego Maia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego roku, mogą powrócić do swoich obowiązkow, na miejsce zaś ich, nie wykonawszych przysięgi na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci, takż na miejsce umarłych, czyli też dopiero chorobą złożonych, należy drugich obrać, a jakim porządkiem w początkach postąpić mają jako na podane punkty jasnie wielmożny Jmć pan generał-anszeff generał-gubernator y wielu orderow kawaler Michał Kreczetnikow dał rezolucyą, z których kopię dla oddania w sądy należne przyłączam, oczekując na to wszystko od jasnie wielmożnego J. pana uwiadomienie. Jestem pewny, iż jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey, kochając swoich współ obywatelow, nie odmówisz o dobro ich swoiey pieczołowitości, dzieląc chwalebny wespoł kolegami swemi trud w ustanowieniu porządku jako nayszczegulniey żadanego dla wymierzenia sprawiedliwosci skrzywdzonych, a tym samym dopełnisz wole Jey Imperatorskiej mosci naymiłosciwszey naszej Monarchini. Uwiadomiam więc jasnie wielmożnego waszmosci pana, że do tych czas będący po paletem zbior prowiantu y furażow z zalecenia jasnie wielmożnego generała-anszeffa Kreczetnikowa nazawsze kassuie się. U tego listu z wyrażeniem daty w spodzie podpis takowy. Zaswiadczam. Porucznik Jan Wolszczan. Aprila dwudziestego trzeciego dnia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku. Minsk. Który to list przez wyż wyrażono osobę iest do xiaż przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 13094, л. 2—5,

№ 87.—1793 г. Мая 3.

Универсаль пинскаго земскаго судьи Свѣ-
жинскаго относительно открытія земскихъ
и гродскихъ судовъ.

Akt uniwersału wzglendem rozrządzenia sądow tak ziemskich, iako też grodzkich, oraz o formie processu od J. W. Kazimierza Swieżynskiego sędziego ziemskiego powiatu Pinskiego kawalera orderu S. Stanisława wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maia trzeciego dnia.

Na sądach majowych grodzkich w mieście Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Całey Rossyi w Pinsku agituiących się, przed nami Mateuszem Butrymowiczem podstarosto sądowym y łowczym y kawalerem orderu S-o Stanisława, Tomaszem Skirmuntem sędzio, Pawłem Szyrmopisarzem grodzkim stolnikiem, urzędnikami grodzkimi powiatu Pinskiego, stawiając osobiscie J Pan Antoni Kaluchewicz, oboznic Wędenski, palestrant subselliow Pinski, uniwersał względem rozpoczęcia sądow tak ziemskich jako też grodzkich, oraz o formie processu przez J. W. J. Pana Kazimierza Swieżynskiego wydany do akt podał. Kazimierz Swieżynski sędzia ziemski powiatu Pinskiego orderu S. Stanisława kawaler, pierwszy w tym czasie z porządku urzędnik z Naywyższej woli Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Całey Rossyi, pani monarchini naszej, a z powierzoney władzy J. W. enszeff generałowi komenderującemu woyskami Rosyiskimi generał-gubernatorowi wielu krain y nowo przyłączonych, wielu orderow kawalerowi Kreczetnikowemu, a na teyże mocy z doszłego do J. O. xiecia iegomosci Lubeckiego, marszałka powiatu Pinskiego, pod dniem dwudziestym pierwszym Apryla, podług starego kalendarza, roku bieżącego, jasnie wielmożnego generał-majora woysk Rosyiskich gubernatora gubernij Minskiej Neplujowa żądania, a w nie przytomności xiażencia marszałka mnie przez J. W. Łonskiego generał-majora woysk

Rossyiskich oddanego. Wszem obec y każdemu z osobna komu by wiedzieć należy, mianowicie i. oświeconym, jasnie wielmożnym y wielmożnym wszelkiego stanu y dostojenstwa obywatelom powiatu Pńskiego y części przyłączoney do Imperium Rossyiskiego powiatu Słonimskiego. Czynie wiadomo tym moim obwieszczym uniwersałem, iż stosując się do wyż wzmienionych dyspozycyi, jurydykcyę dawne sądow ziemskich y grodzkich po ufundowaniu już onych w mieście Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci Pinsku podług dawnego zwyczaju otwierają się, a mianowicie kadencya S. Troiecka na zajutrz po S-tey Troycy, to jest podług starego kalendarza dnia szesnastego, zaś podług nowego dnia dwudziestego siódmego miesiąca Maia, grodzka zaś Juliowa—dnia dwudziestego Junij podług starego, a pierwszego Julij podług nowego kalendarza y następnie po nich podobnież w czasie swoim nim od zwierzchności zaydzie inne urządzenie, w czasie których wołanie spraw nowych za pozwami, lub przypozwami, do kontynuacyi sprawy pod Jmieniem Najjasniejszey Monarchini wydanemi z aryngo: Katarzyna Wtora z Bożej łaski Imperatorowa Samowładna Całej Rossyi etc., z datą w pozwach starego kalendarza uprzedzić się mającemi nastąpi. Niemniej iż odtąd wszelkie tranzakta z kancelariow pod Jmieniem teyże Najjasniejszey Monarchini pod datą starego kalendarza wydawać się będą, żeby zatym takowe obwieszczenie każdego wiadomości doszło, po kościołach y cerkwiach parochialnych J. Xieży parochom publikować zaleca się. Dan w Pinsku roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja trzeciego—czternastego dnia. U tego uniwersału przy wycisnieniu na laku czerwonym herbowym podpis takowy: Kazimierz Swiężyński sędzia ziemski Pinski kawaler orderu S. Stanisława. Który to uniwersał jest do xiąg grodzkich wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 13094 стр. 1—2.

№ 38.—1793 г. Мая 7.

Предложение минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи смертной казни и объ уничтоженіи въ городахъ висѣлицъ.

Do sądu powiatu Rzeczyckiego.

Od przyłączenia kraju tuteyszego do Rossyiskiey Imperyi chociaż za Naywyższym Jey Imperatorskiey mosci rozkazem sądenie ostawione według dawnego zwyczaju y praw, iednak karać śmiercią ludzi przestępných na zawsze zabroniono, więc z mocy zwierzchności moiey dyspozycyi zastrzegam, ieżeli są w tym powiecie miecze używające się na kryminalistow, aby one wszystkie zebrawszy dostawić w Minsk w moie deżurstwo, a szubienicy na wszystkich miejscach porąbać y porozrzucać. Na originale tak: Jwan Nepluiew generał-major Minskiey gubernij gubernator. Zgadzasię z originałem, zaswiadczam. Podporucznik Jan Wolszczan. Maja 7-18 dnia, 1793 roku M. Minsk.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 12.

№ 39.—1793 г. Мая 10.

Довѣренность ротмистра 4-го полка Бизала Кричинскаго намѣстнику 2-го полка Александру Кричинскому на принесеніе за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyi od Kryczynskiego rotmistrza pułku 4-go Kryczynskiemu namiestnikowi pułku 2-go wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja podług łacinskiego kalendarza, dwudziestego dziewiątego, a osmnastego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich wojewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Janem Ludwikiem

Wołodkowiczem, Jozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiătorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskimi województwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iego-mość pan Hilary Dawidowicz, rotmistrz Pinski, plenipotencyą do akt podał, ktorey od słowa do słowa wyraz następny: Nizey piszący się daię tę moją plenipotencyą wielmożnemu iegomosci panu Aleksandro-wi Kryczynskiemu, namiestnikowi pułku drugiego polney buławy wielkiego xięstwa Litewskiego na to, iż ja nie mogąc być uwolniony od obowiązku służby woyskowej do wykonania juramentu na poddan-stwo Najjasniejszey Imperatorowej jey-mosci wyż wspomnionemu iegomosci upro-silem, aby na mieyscu moim wykonał jurameut, któremu ja równie tak jakbyin sam wykonał ulegać mam y obowiązany będę, w dowod czego takowy moy dobro-wolny plenipotencyiny skrypt własną ręką podpisuję. Tysiąc siedmset dziewiędzie-siąt trzeciego, miesiąca Maja dziesiątego dnia w Kamieniu Litewskim. U tey ple-nipotencyi podpis takowy. Bisal Murza Kryczynski rotmistrz pułku czwartego. Ta-kowa plenipotencya po podaniu oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich wieczystych województwa Min-skiego wpisana. Ant. Swiătorzeczki p. z. Czytałem Ign. Kudzinowicz Szamb. D. Pol. regent ziem. w. Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12049, л. 390.

№ 40.—1793 г. Мая 11.

Резолюція минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду на поданные по-слѣднимъ пункты относительно судопроиз-водства.

Минской губерніи Рѣчицкаго повѣта господамъ дворянству на поданные мнѣ Маіа 10 числа сего года пункты нахожу сказать въ резолюціе.

На 1-е. Каденции суда земскаго на-значенные по конституціи 775 году мо-гутъ остаться сильными, но сближеніемъ скоряѣ судопроизводства начать и про-изводить можно тотъчасъ по избраніи судей, коихъ и избрать должно неотла-гательно какъ и въ универсалѣ госпо-дина воеводы и кавалѣра Хмары ска-зано.

На 2-е. Каденции для гродскаго суда изближить сходственно съ статутомъ и какъ сіе дѣлается и въ воеводствѣ Мин-скомъ.

На 3-е. Судьи должны быть такъ, какъ существовало сіе до конституціи 3-го Маіа 1791 году и не болѣе ихъ число, какъ по закону положено, то есть мо-гутъ быть и три особы, ежели только сходно есть и зъ закономъ, поелику уч-режденные конституціею суды не суще-ствуютъ.

На 4-е. На мѣсто бывшаго писаремъ земскимъ Дернатовича, кой нынѣ пред-водителемъ въ Быховскомъ уѣздѣ. долж-но избрать другаго.

На 5-е. Ежели бывший писаремъ гродскимъ Солтанъ, такъ какъ отъ долж-ности самъ отъказался, будетъ по его способности и достоинству избранъ, то сіе предоставляю на волю господъ изби-рателей, а иначе избрать другаго.

На 6-е. Дѣла по роду ихъ должны въ тѣ суды перенестися, куды какое при-надлежитъ, не щитая ни в чемъ зако-номъ учрежденій конституціею 3-го Маіа 1791 году здѣланныхъ.

На 7-е. Припозвы къ давнимъ акто-ратамъ могутъ имѣть свою силу и де-креты оставить должно сильными же.

На 8-е. Полицейское управленіе въ городъ остается въ вѣдѣніи суда зем-скаго.

На 9-е. Такъ какъ сей повѣтъ уже съ чуждымъ владѣніемъ границы не имѣ-етъ, то и сказать на то нѣчево, а по прежней границы имѣть дѣла по судамъ, коимъ гдѣ и что принадлежить.

На 10-е. О апелляціяхъ держатся по-

велѣнія Его Высокопревосходительства господина генерала аншефа генерала-губернатора и многихъ орденовъ кавалѣра Михайлы Никитича Кречетникова, на пункты сказанного.

На 11-е. О зборахъ я не умѣю чего сказать какъ только, чтобы они собирались по прежнему, ибо о незборѣ я никакого повелѣнія не имѣю и при семъ нахожу замѣтить, что я, яко хозяинъ сей губерніи, всякое повелѣнное имѣть несумѣнно надѣюсь, да и таить отъ народа что имъ должно знать, не буду.

12-е. На сіе статью имѣю сказать, что въ томъ держатся учрежденіевъ бывшихъ прежде 3-го Маія 1791 году.

На 13-е. Маршалку и консилиарамъ должно ли отпустить жалованье и изъ какой суммы предоставленно отъ меня Его Высокопревосходительству Михайлѣ Никитичу и за полученіемъ резолюціи сказано будетъ, (Собственноручная подпись) Генералъ Маіоръ Минской губерніи Губернаторъ Иванъ Неплюевъ. Маія 11 дня 1793 года. Г. Минскъ.

О каденціяхъ сходственно 1-го пункта.

Еще подтверждаю теперь, назначенныхъ 1775 году конституціею каденціи недожидатся, но производство дѣлъ по скорѣйшемъ избраніи судей, дабы земля не оставалась безъ судопроизводства и обитатели не несли обидъ, должно тотъ часъ начать, какъ о семъ и повѣту Речицкому предписаніе дано, что самое сказано и въ универсалѣ господина воеводы и кавалѣра Хмары. (Собственноручная подпись) Генералъ Маіоръ Минской губерніи Губернаторъ Иванъ Неплюевъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 19—20.

№ 41.—1793 г. Мая 15.

Довѣренность Игнатія Домейки ротмистру Кі-яковскому на принесеніе за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyinego dokumentu do zaprzysiężenia na wierność y poddanstwo Najjasniejszey Imperatorowey Całey Ros-syi od Domeyki regenta Trybunału głów-nego Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowo-grodzkiemu wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Junij piątego dnia, po-dług rzymskiego kalendarza, a tegoż roku Maja dwudziestego piątego podług rus-kiego.

Na sądach ziemskich wojewodztwa Min-skiego przed nami Franciszkiem Unie-chowskim prezydującym, Jozeffem Wan-kowiczem sędziami, Antonim Swiątorzec-kim pisarzem, urzędnikami ziemskimi wo-iewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Jozef Stecewicz, Szambellan Dworu Polskiego, dokument plenipotencyiny do akt podał, którego od słowa do słowa wyraz następny: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assesso-ryi Wielkiego xięstwa Litewskiego regent, czynię wiadomo tym moim szczegulnym, dobrowolnym, plenipotencyinym dokumen-tem wielmożnemu iegomości panu Klemen-sowi Kijakowskiemu, rotmistrzowi woie-wodztwa Nowogrodzkiego na to wydanym, iż pierwo interessami zatrudniony, pozniej chorobą przycisniony y dopiero polepsze-niem zdrowia zabawny, ani w czasie ma-nifestem najjasniejszey Imperatorowey ca-łey Ros-syi na przysięgi obywatelstwu prze-znaczonym, ani dopiero osobiscie dla za-przysiężenia na wierność y poddanstwo w kraju dopiero Ros-syiskim stawić się nie mogąc, lubo ni w ziemskiej possessyi, ni z żadnego innego względu do koniecznego z osoby moiej wyexekwowania manifestu Najjasniejszey Imperatorowey Całey Ros-syi w krajach nowo Ros-syiskich wiecznie

się być obowiązany, że jednak zamiary moje y chęć zamieszkania pod rządem Najjasniejszej Monarchini do krajow. teraz nowo Rosyjskich są zmierzone, przeto w osobie moiej do zaprzysiężenia na wierność y poddaństwo Najjasniejszej Imperatorowej Całej Rosyi y po jej wypełnieniu do podpisania się za mnie, a tym samym do zyskania na jmie moje wykonanego juramentu zaswiadczenia wielmożnego ięgomosci pana Kijakowskiego uprosiłem y niniejszym dokumentem za pełnomocnego w tym plenipotentą obieram y installuję, skutek zaś niniejszej plenipotencyi przez wielmożnego ięgomosci pana Kijakowskiego dopełniony nie tylko że za ważny y nieporuszony przyjmuję, lecz nad to za przyjazdem moim w kraj nowo Rosyjski, ięzliby tego potrzeba wyciągała, własnym juramentem poddaństwo y wierność Najjasniejszej Imperatorowej całej Rosyi stwierdzić przyrzekam y na dowód tego, com dopiero napisał y do czego za pełnomocnika wielmożnego ięgomosci pana rotmistrza Kijakowskiego wybrał, niniejszy plenipotencyiny dokument, przy świadectwie wielmożnych ichmosciow panow pieczętarzow, własną podpisuję ręką. Działo się w Dombrowney tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja dwudziestego szóstego dnia. U tego dokumentu plenipotencyinego podpis aktora, poniżej świadectwa pieczętarskie, oraz na złożeniu adskrypcya z podpisem aktora tak się wyrażają: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regent. Oczewisto proszony od wielmożnego ięgomosci pana Ignacego Domeyki Trybunału głównego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regenta do tego plenipotencyinego dokumentu na zaprzysiężenie w osobie tegoż wielmożnego Domeyki na wierność y poddaństwo Najjasniejszej Imperatorowej Całej Rosyi wielmożnemu ięgomosci panu Klemensowi Kijakowskiemu rotmistrzowi województwa Nowogrodzkiego wydanego, według prawa pieczętarzem podpisuję się: Kazi-

mierz Narbutt, sędzie ziemski powiatu Lidzkiego, Proszony od wyż wyrażoney osoby do tej plenipotencyi wielmożnemu ięgomosci panu Klemensowi Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowogrodzkiemu na rzecz we szredzinie obszerniej opisana wydaney wedle prawa pieczętarzem piszę się: Ignacy Puciłowski Szambellan Dworu Polskiego, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja dwudziestego szóstego dnia. Plenipotencya do zaprzysiężenia na wierność y poddaństwo Najjasniejszej Imperatorowej Całej Rosyi ode mnie niżej piszącego się wielmożnemu ięgomosci panu Kijakowskiemu rotmistrzowi Nowogrodzkiemu dana: Ignacy Domeyko Trybunału głównego y assessoryi wielkiego xięstwa Litewskiego regent. Który to dokument plenipotencyiny za podaniem do akt jest w xięgi ziemskie województwa Minskiego wieczyste zapisany. Antoni Świątorzecki p. z. m. Czytałem. Ignacy Kudzinowicz Szambellan Dworu Polskiego regent ziemski województwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12049 л. 420.

№ 42.—1793 г. Мая 16.

Довѣренность Мустафы Юшинскаго намѣстника 2-го полка Александру Кричинскому на принесение за него присяги на русское подданство.

Akt plenipotencyi od Mustaffy Ioszynskiego Kryczynskiemu namiestnikowi pułku 2-go wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Maja podług łacinskiego kalendarza, dwudziestego dziewiątego, a osmnastego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich województwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Janem Ludwikiem Wołodkowiczem, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Świątorzeckim pisarzem

urzędnikami ziemskimi wojewodztwa Minskiego, osobiscie stanowszy wielmożny jegomość pan Hilary Dawidowicz rotmistrz Pinski, plenipotencyą do akt podał, którey od słowa do słowa wyraz następny: Niżey piszący się czynię wiadomo tą moją plenipotencyą wielmożnemu jegomości panu Aleksandrowi Kryczynskiemu, namiestnikowi pułku drugiego buławy polney, wielkiego xięstwa Litewskiego dana, iż ja dla niezupełnego zdrowia niemogąc być przytomnym osobiscie dla wykonania juramentu na wierność Najjasnieyszey Imperatorowej Ieymosci, wyż wspomnionego jegomości uprosiłem, aby w osobie mojej takowy jurament wykonał. Co dla lepszey wiary ręką własną stwierdzam. Datt w Czereniowcach, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku, miesiąca Maja dwudziestego siódmego dnia. U tey plenipotencyi podpis aktora w te słowa: Mustafa Ioszynski. Takowa plenipotencya po podaniu do akt iest w xięgi ziemskie wojewodztwa Minskiego wieczyste zapisana. Antoni Swiătorzecki p. z. m. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambelan D. Polskiego regent ziemski wojewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 годъ, № 12049 л. 391.

№ 43.—1793 г. Мая 16.

Предложение майора Гладкова Рѣчицкому земскому суду о поимкѣ бѣглыхъ солдатъ. о сборѣ казенныхъ доходовъ и о разрѣшеніи обывателямъ Минской губерніи ѣхать на сеймы въ предѣлахъ Польши.

Отъ командующаго въ Бобруйскѣ Украинскаго полку майора Гладкова.

Въ Земской Рѣчицкой судъ.

Присланныя ко миѣ печатныя универсалы, 1-й о поимки бѣглыхъ солдатъ, 2-й о зборѣ казенныхъ доходовъ за мартовую четверть и о взносѣ ихъ в теже

места такимъ образомъ какъ вносимы были до 27-го Марта и 3-й о позволеніи ехать на сеймы обывателямъ губерніи Минской, имеющимъ свое имение въ предѣлахъ республики Польской, пры семъ экземпляры для сведенія въ помянутой судъ посылаю (собственноручная подпись) Майоръ Гладковъ. № 57 Мая 16-го дня 1793 года в Бобруйске.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 23.

№ 44.—1793 г. Мая 16.

Предложение Минскаго губернатора Мозырскому предводителю дворянства объ ускореніи открытія гродскаго суда.

Akt listu od jasnie wielmożnego gubernatora do jasnie wielmożnego marszałka Oskierki.

Roku tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta siedmnastego dnia.

Pod panowaniem Najjasnieyszey Monarchini Katarzyny Wtórey, przed aktami grodzkiemi Mazyrskimi, stanowszy obecnie jegomość pan Sébestyan Szuyski list do jasnie wielmożnego marszałki Oskierki od jasnie wielmożnego gubernatora pisany do akt podał, de thenore sequenti: Wysokorodney hospodyn powietu Mazyrskoho kasztelan miłostywy hosudar moy. Połuczay sey den iz suda ziemskoho powietu Mazyrskoho doniesienie, czto onoy zdielał uže swoje izbranie sudiey i wstąpił w odprawienie dołżnosci na hrodzki sud, kohda swoje otprawienie diela wozmiet, swiedenia nie imieiu i tak kak wola jest naszey Wsiemiłostiwieyszoy Monarchini, czto by i sye sudy, kak i ziemskie, były die switelny na udowletworenie obywateli, a tym bolia czto kryminalnye wsiakie diela dołżny proizwodymy i reszeny byt preimuszczestwiennno pred proczymi, to posiemu k wam iako hlawnomu seho powieta czle-

nu odnosia uczreżdenia i hrodzkoho na ispołnienie sudow proizwodztw moje izwieszczenie, pokorno proszu wziat waszy diei-switelnia miery, czto by siey sud także nie-dożydał swoich kadencyi, ieżeli onye skolkonibud oddaleny, onya zbliżył i uziąłby odprawlenie dołżnosci bez zaniedbania. Uwieren ja iest, czto wy nie otrynietie wozspodobstwowat waszym popieczeniem mnohich swoich otczycej, bez sudowych do sieho udowletworenij bywszych, czem samym wypolnite i wolu naszoy Wsiemilostiwieyszoy Monarchini. Budi że zaczym libo niewozmożno sieho hrodzkoho suda naczat prežde położennych kadencyi, to po kraynoy miery prysłucziwszemsia kakom libo kryminalnom diele takowaho suda czelny niepremiennie dołženstwuiut po dannym im powiestkam ili žalobam niemiedlenno ziechatsia i proizwodit zakonnosci ispołnienie. Kohda diestwitelno siey hrodzki sud naczalo swoje wosprymiet i kto w niem sudzie, proszu mienia nie ostawit uwiedomleniem. Milostiwoy hosudar moy, wasz pokornoy słuha. U tego listu podpis ręki takowy: Iwan Niepluiow hinierał-major Minskoy hubernij, hubernator. Ktory to takowy list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do xiağ grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany. Poniżej datta tego listu w te słowa: szesnastego dnia Maja, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego hoda.

Изъ актовъ книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 79.

№ 45.—1793 г. Мая 18.

Актъ избранія должностныхъ лицъ Рѣчицкаго уѣзда.

Akt kredensu na marszałkowstwo, sęstwo y pisarstwo od obywatelów powiatu Reczyckiego danego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maja osimnastego sta-

rego, a dwudziestego dziewiątego nowego kalendarza, dnia.

Na urządzie Iey Imperatorskiey mosci ziemskim powiatu Reczyckiego, stanowiący osobiscie W. I. P. Stanisław Halicki — dworzanin skarbu Rzeczy Pospolitey wielkiego xięstwa Litewskiego kredens na marszałkowstwo y dalsze urzędy I. W. Pruszanowskiemu, Dernałowiczowi y Wołkowi-Lewonowiczowi od obywatelów powiatu Reczyckiego dany y służący ad akta podał, którego wyrazy takowe: My urzędnicy ziemscy y grodzcy obywatele powiatu Reczyckiego za trzema uniwersałami, pierwszym I. W. generał-majora różnych orderów kawalera von Knorynga, dnia dwudziestego pierwszego Kwietnia,—drugim I. W. Adama Chmary—woiewody Minskiego dnia pierwszego Maja, trzecim I. W. Michała Pruszanowskiego—sędziego ziemskiego y mieysce marszałka w powiecie Reczyckim zastępującego, dnia dziewiątego Maja, terazniejszego tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku dattowanemi, do miasta sądowego Iey Imperatorskiey mosci Bobruyska obradom naszym zwykłego, a w nim mieysca sądów ziemskich powiatu Reczyckiego w klasztorze poiezuickim, zgromadzeni po zagaieniu sesyi przez W. Michała Skorynę prezydenta sądów ziemskich, pierwszego ex ordine urzędnika, biorąc za prawidło naszych czynności rezolucyą I. W. generał-majora trzecią dywizyą woysk y częścią brygady rezerwney kommanderującego, pułku Kijowskiego konno-Jegierskiego szefa, Minskicy gubernij gubernatora Nieplujowa na punkta przez I. W. W. Michała Pruszanowskiego y Iana Kielczewskiego—sędziów ziemskich Reczyckich delegowanych naszych podane, dnia iedynastego Maja, roku terazniejszego v. s. wyszłą naprzod, co do obioru assessorów pod prezydencyą W. Minskicy gubernij vice-gubernatora kolleskiego sowietnika Michajłowa zasiadać mających przystąpiliśmy y na ten stopień W. W. Jozeffa Pruszanowskiego—podkomorzycę Reczyckiego, Onufrego Oskierkę—poł-

kownika woysk w. x. Lit., Marcellego Kielczewskiego — stolnikowicza Rzeczyckiego, Iana-Kazimierza Woynicza-Sianożęckiego — porucznika artylleryi koronney wyznaczylismy. Postępując do dalszych elekcyow a rezolucyi pomienionej I. W. Minskiey gubernij gubernatora Nieplujowa nieodstępnie trzymając się. Po zeysciu I. W. Kazimierza na Chlewnie Chlewinskiego — marszałka powiatu Rzeczyckiego, kawalera orderow polskich, I. W. Michała Pruszanowskiego na marszałka powiatowego przez takowe nawyzszy urząd postąpienie, po zawakowaniu sęstwa ziemskiego w. Faustyna Doria-Dernałowicza na sędziego ziemskiego; z powodu zaś zaięcia się marszałkowstwem w kraju Białoruskim, a w powiecie Bychowskim w. Seweryna Dernałowicza na miejsce onego w. Alexandra Wołka-Lewonowicza — strażnika Rzeczyckiego, na pisarza ziemskiego zgodnemi y iednostaynemi wotami obralismsy. Ktorzy to od nas obrani i. w. w. y w. w. marszałek, sędzia y pisarz ziemskie, gdy poosobnemi rotami w statucie w. x. Litt. przepisani w obliczu naszym przysięgi wykonali, używać za tym wszelkich prerogatyw, iakie dawnieyszymi prawami polskimi były pozwolone, a jakie pod teraznieyszym nayłaskawszym Nayjasnieyszey Imperatorskiey mosci Pani naszej naymiłosciwszey Panowaniem zostały, albo zostaną zatwierdzone są wolni y mocni. Względem zaś nowego obioru pisarza grodzkiego, lub potwierdzenia przy tymże urzędzie I. W. Iana Thadeusza Sołtana obrady nasze elekcyi do dnia pierwszego Iunij, czyli rozpoczęcia sądow grodzkich odkładamy. Działo się w Bobruysku, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku, miesiąca Maja osmnastego dnia starego, a dwodzieatego dziewiątego nowego kalendarza. U tego kredensu czyli laudum podpisy obywatelow powiatu Rzeczyckiego takowe: Michał Pruszanowski — marszałek powiatu Rzeczyckiego na teraznieyszych obradach elekcyinych; Michał Skoryna — prezydent sądow ziemskich powiatu Rzeczyckiego;

Ian Iwaszkiewicz — sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Ian Kielczewski — sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego, kawaler orderu S. Stanisława; Faustyn Derja Dernałowicz — obrany sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Alexander Wołk-Lewonowicz — strażnik y pisarz ziemski powiatu Rzeczyckiego nowo obrany; Antoni Oskierka — pułkownik kawaleryi narodowey woysk Litewskich, orderu S. Stanisława kawaler; Robert Woyzbyn — grodzki powiatu Rzeczyckiego sędzia; Onufry Oskierka — assessor Likwidacyiny; Thomasz Hryniewicz — podkomorzy Dworu Polskiego, służbę mający y skarbnik powiatu Rzeczyckiego; Iozef Pruszanowski — podkomorzy powiatu Rzeczyckiego; Hylary Staszewski — obozny Mscisławski; Adam Rahoza — koniuszy powiatu Rzeczyckiego; Gabryel Margiewicz P. Z. powiatu Rzeczyckiego, Ignacy Bułhak s. z. p. Rzeczyckiego; Marcelli Kielczewski S. powiatu Rzeczyckiego; I. Kazimierz Woynicz-Sianożęcki — porucznik artylleryi koronney; Piotr Odyniec Dobrowolski — graniczny powiatu Rzeczyckiego regent; Ian-Thadeusz Żelichowski szambellan Dworu Polskiego, komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Andrzej Sieniohub Abramowicz — rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Michał Nowosielski regent grodzki y ziemski powiatu Rzeczyckiego; Iozef Rudnicki, ziemianski powiatu Rzeczyckiego regent; Stanisław z Chodcza-Rożyc Halicki — dworzanin skarbu wielkiego xięstwa Litewskiego; Franciszek Gozdawa Boczkowski komornik y regent graniczny powiatu Rzeczyckiego; Mikołay Szaciłło — komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego. Takowy kredens za podaniem do akt iest do xiąg ziemskich Rzeczyckich zapisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616, л. 179—180.

№ 46.—1793 г. Мая 18.

Предложение майора Гладкова земскому Речицкому суду о доставлении ему свиданий о количествах монастырских имений и о запрещении драк в уезде.

Въ Земской Речицкой судъ.

Командующаго въ Бобруйскъ Украинскаго полку Майора Гладкова.

По полученному предписанию долженъ я имѣть сведение сколько по всему Речицкому повету находится деревень капиталу Виленской и протчихъ монастырей, съ показаньемъ какихъ названий селеніи и в какомъ каждое числѣ дворовъ и какому монастырю за новою нашею границею въ Полше остающемуся принадлежать, то и благовольтъ Земской судъ объономъ дать мнѣ верное сведение немедленно, ибо долженъ я отнестись по сему къ Его Превосходительству господину Генералъ Майору и Минской губернии Губернатору Ивану Николаевичу Неплюеву.

При томъ имея предписание дабы всякие случающіяся въ повете здѣшнемъ усилии и драки воспрещать а удерживать, а какъ на сихъ дняхъ въ околицѣ Черчежахъ шляхтичъ Закревскій едва не убилъ до смерти той же деревни другаго Лозовскаго, то представляю при семъ объ сихъ дабы судъ здѣлавъ решение непременно наказалъ поменутаго Закревскаго за его наглость (собственно-ручная подпись) Майоръ Гладковъ. № 60 Маиа 18-го дня 1793 года. Бобруйскъ.

Изъ акт. кн. Речицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 22.

№ 47.—1793 г. Мая 20.

Актъ избранія новыхъ судей и чиновниковъ на мѣсто оставшихся въ Польшѣ.

Akt instrumentu elekcyinego powiatu Piskiego na sędzstwo y assesorow.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Maia dwudziestego pierwszego dnia.

Na rokach święto-Troieckich ziemskich powiatu Piskiego przed nami Kazimierzem Swieżynskim, Michałem Płaskowiczem kawalerami orderu S. Stanisława, Michałem Seyfardem sędziami, Teodorem Rodziewiczem pisarzem urzędnikami ziemskimi powiatu Piskiego, stawiając osobiscie w. i. pan Franciszek Łuczywka Niesłuchowski dwor. skar. R. P-ey W-o X-ttwa Littgo, instrument elekcyiny na sędzstwo y assessorow powiatu Piskiego do akt podał, ktorego następnie wyrazi: Odebrawszy zalecenie od i. w. i. pana generał-majora woysk Rosyiskich y wielu orderow kawalera Minskiej gubernij gubernatora i. w. Iwana Niepluiowa pod dniem siódmym miesiąca Maja, roku teraźniejszego wydaną, a na dniu dwonastym miesiąca Maja do Piska doszło, sąd grodowy powiatu Piskiego komunikował oną pierwszemu z urzędu i. w. i. p. Kazimierzowi Swieżynskiemu sędziemu ziemskiemu powiatu Piskiego kawalerowi orderu S. Stanisława, który in ordine dopełnienia woli i. w. gubernatora nas poblizszych powiatu Piskiego obywatelow wezwawszy do miasta Piska, sessyą na dniu dzisieyszym złożył y tym sposobem skuteczniliśmy zalecenie. 1-mo—Ponieważ W. I. P. Michał Szyrma sędzia ziemski powiatu Piskiego pozostał w Polsce y nie przysiągł, o tym samym od obowiązkow sędziego usunął się, więc na miejsce onego, dopełniając wolę I. W. gubernatora obraliśmy iednomyslnie W. I. pana Michała Seyfarda horodniczego y sędziego ziemianskiego powiatu Piskiego. 2-do—Podobnież gdy W. I. pan Ignacy Onichimowski sędzia grodzki powiatu Piskiego nie zaprzysiągł y w Polsce pozostał, więc y w tym dopełniając wolę I. W. gubernatora obraliśmy iednomyslnie W. I. pana Dominika Orde porucznika brygady w. w. x. Littgo sędziego ziemianskiego powiatu Zapiskiego, ktorzy wchodząc w obo-

wiązek urzędów swoich, rotą w Statucie Litewskim przepisana jurament wykonali. 3-tio—Gdy dla obrania assessorów podatków skarbowych wiadomych powiat nasz pierwsze teraz I. W. generała-gubernatora odbiera rekwizycją, więc oną uskutecznia obierając za assessorów WW. I. PP. Adama Szymę sędziego granicznego y kassiera podatków publicznych, powiatu Piskiego Onufrego Kostrowieckiego kommissarza Cywilno-wojskowego powiatu Piskiego y szambellana I. K. msci Andrzeja Laskowicza, sędziego granicznego powiatu Piskiego szambellana I. K. msci y Antoniego Kieniewicza kassjera powiatu Zapiskiego, którzy to ichmość od nas uproszeni y obrani za assessorów mają najpierwiey od powiatu naszego złożyć powinno rekognicyą y należne uszanowanie I. W. gubernatorowi generałowi y wielu orderów kawalerowi Neplijowemu, a razem wypełniać to wszystko, co będzie iego wola y zaleceniem, a że iest wola tegoż I. W. gubernatora, ażeby Ichm. assessorowie mieli zupełną wiadomość o powiatu Piskiego podatkach, więc obowiązani są I. PP. officialisci skarbowi złożyć w kancelaryi sądowej wiadomość podatków wszelkich, iako to taryfowych, kommissyi edukacyney, skurowych y tabacznych, oraz pocztowych y dalszych, w przeciągu trzech dni, dla oddania tey wiadomości W. I. P. assessorom do Minska jadącym. Datt w Pinsku na zgromadzeniu obywatelskim, dnia dwudziestego wedle starego, a trzydziestego pierwszego wedle nowego kalendarza, miesiąca Maia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku. U tego instrumentu podpisy tak J. W. W. y WW. urzędników, iako też WW. I. PP. obywatelów y szlachty takowe: Kazimierz Swiężyński sędzia ziemski powiatu Piskiego prezydujący, kawaler orderu S. Stanisława, Michał Płaskowicki sędzia ziemski powiatu Piskiego PW. I K. msci kawaler orderu S. Stanisława, Teodor Rodziewicz pisarz ziemski powiatu Piskiego, Mateusz Butrymowicz podstarości powiatu Pin-

skiego, kawaler orderu S. Stanisława, Tomasz Skirmunt sędzia grodzki powiatu Piskiego, Ian Aloizy Butrymowicz sambelan I. K. msci, Ierzy Rydzewski krayczy powiatu Piskiego chor. Bryg. W. W. X. Littgo, Ian Kieniewicz komornik graniczny powiatu Zapiskiego Szambellan I. K. msci, Mateusz Nielubowicz regent kommissarz skarbowy Rzeczy Pospolitey Polskiej wielkiego xięstwa Litewskiego, Franciszek Łuczywka Niestuchowski mp. Marcin Michałowski A. Buł. Pol. Woysk W. Xttwa Littgo, Ignacy Korbut chor. W. X. Littgo, Ian Nepomucen Chmielewski regent kommissyi Cywilno wojskowej powiatu Piskiego, Iozef Saczkowski instygator mp. Antoni Witwicki rotmistrz powiatu Grodzińskiego, Ludwik Cholewinski dworzanin Skarbowy W. X. Littgo, Leon Rodziewicz regent ziemski y grodzki powiatu Piskiego, Ian Saczkowski mp. Mikołay Podrzecki Dwor. R. G. powiatu Piskiego. Ktory to instrument za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Piskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238, л. 712—713.

№ 48.—1793 г. Мая 24.

Засвидѣтельствовање минскаго вице-губернатора Михайлова о принесеніи присяги на русское подданство Монкевичемъ за Кукевичеву.

Akt zaswiadczenia o wykonaney przysiędze na wierność Rossyi od jasnie wielmożnego Michayłowa vice-gubernatora Piskiego przez Monkiewicza na rzecz wielmożney Kukiewiczowej, koniuszyney Orszanskiej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Iunij piątego dnia podług rzymskiego kalendarza, tegoż roku, miesiąca Maia dwudziestego piątego podług ruskiego.

Na sądach ziemskich województwa Minskiego przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiătorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskimi województwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny iegoomość pan Iozef Stecewicz, szambellan Dworu Polskiego, zaświadczenie niżej wyrażone do akt podał, którego wyrażność następną: Swidietelstwuju sim, czto szlachciz Ian Monkiewicz, po danoy iemu ot hospoży koniuszyny Orszanskoy Teresii Kukiewiczowey pismiennoy dowerenosti, zaświdetelstwowanoy w Minskim Marszałkowom sudie, zaboлезnyiu jeie Kukiewiczowoy wmesto jeja on Monkiewicz po danoy formie na wiernost y poddanstwo Ieja Imperatorskomu Welicestwu prysiahu uczynił w Minskie, seho Maja siemnadcatoho. Sie dano za podpisaniem y z przyłożeniem herba moiego peczati Maja dwadcat czetwertoho dnia, tysieczna semsot dewetdesiat treteho hodu. U tego zaświadczenia po rusku pisanego, przy pieczęci herbowney, na czerwonym laku wycisniętey, podpis takowy: Vice-Hubernator Minskoy gubernij Andrey Michajłow (L. S.) Takowe zaświadczenie za podaniem do akt w księgi ziemskie województwa Minskiego zapisane. Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz szambellan Dworu Polskiego, regent ziemski województwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г. № 12049 л. 422.

№ 49.—1793 г. Мая 25.

Приказъ минскаго губернатора Неплюева земскому суду воеводства Минскаго относительно прохода полковъ черезъ воеводство.

Akt requizycyi od jasnie wielmożnego Nepluiewa gubernatora Minskiego do sądu ziemskiego województwa Minskiego czynionej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Junij piątego dnia podług rzymskiego kalendarza, a tegoż roku, miesiąca Maja dwudziestego piątego dnia podług ruskiego.

Na sądach ziemskich województwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiătorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskimi województwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegoomość pan Paweł Niewiarowicz Kernett, rekvizycyą od jasnie wielmożnego generał-majora Minskij gubernij gubernatora Nepluiewa do akt podał, której z ruskiego pisma na polskie, co do liter, takowa wyrażność: Minskoy gubernij w ziemskoy województwa Minskaho sud. Połki kwartyruiuszczyia sey gubernij Azowskoy Muszkaterskoy w Minsku y Donskoy kazaczey w Hhusku, w sledztwie powelenia gławnoy komandy, na sich dniach perwye Azowskoy yz Minska wozmet marsz czrez Puchowiczy y do Hhuska, a yz onaho oba y z Donskim wystupia po traktu k Mozyru y daley do Żytomiera idty budut; sey trakt samoy ot Minska czrez y do Mozyra teperze ja obozryel liczno y widiew, czto miasta k prochodu kaziennych tiazestey y artyleryi weśma zatrudytelny y po kojey sey dorohie nelzia budet oboytitsia, cztoż ne wosposobit tie tiahosty wezt w jnnych miestach y obywatelskimi łoszadmi, nużnym nachożu semu sudu predwaryt, daby onoy nemedelnieysze otradił odnoho yz uradnikow województwa na hranicu y předpisat semu uradniku, czto by on prowożdaja czrez województwo do druhaho powieta prynalezno nablul, daby polk obywatelam obid prytisnenij ne czynił, tak prowianta y furaza bez zapłaty ne brał, otnositelno że podwod obywatelskich bez koich kak ja uże y wysze skazał w razsużdenij neprocznoy dorohi oboytitsia budet ne možno, po trebowaniam polku dawat, no konieczno ne yzliszni, a jedynstwenno na wozsposobstwowanie wezt polkowya tiazesty nużnyie y ne daley upo-

trebliać takowiyą obywatelską podwody, jak tylko od odnoy do druhoy stancyi, otkłaniają się skół wozmožno otdielenie obywatelów ich zemledielia, po prowadzie że przez wsie wojewodztwo w nieczynieniu obid dat polku kwitancyiu. Przy daczce nużnych podwod dołżeń sey uriađnik ymiet razsmotrenie, czto by sieleniu po dorohie leżaszczynie nie byli protywo druhich otiachczeny y dla toho nužno iemu sorazmieryt sylu widaczy podwod i yz druhich, chotia neskółko pootdał dorohi, selenijjew, a czto by polku niezdełalos w marsze ostanowki, to toczas uriađnik dołżestwuiet otobrat od hospodyna polkowoho komandyrą swiadenie o koliczestwie nużnych podwod, zablahowremiennie obwiestyt koho dołżno, daby się podwody wystawleny byli tam, hde komu bydet naznaczono. Wsluczeje kakowych libo obid obywatelstwu ot wojenno służyteley, sey ot suda opredelennoy uriađnik, po pryneseniu jemu žaloby, yspraszywat udowletworenia dołżonstwuiet ot hospodyna polkowoho komandyrą. Po prochodzie polkow jmieiet tot uriađnik raportowatsudu, a sud ne ostawit takze uwiadomit y mienia. U tey rekwizycyi podpis takowy: Henerał major Minskoy hubernij hubernator Iwan Nepluijew. Takowa rekwizycya po podaniu do akt w xiegi ziemskie wojewodztwa Minskiego wieczyste zapisana. Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz S. D. Polskiego regent ziemski wojewodztwa Minskiego mp.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049 л. 423.

№ 50.—1793 г. Мая —.

Засвидѣтельствовање минскаго губернатора Неплюева о принесеніи присяги на русское подданство вознымъ Коврецькимъ.

Akt zaswiadczenia o wykonaney przysiędze na wierność Monarchini dla Iana Kowreckiego wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Junij dwudziestego siódmego dnia rzymskiego, a szesnastego dnia ruskiego kalendarzow.

Na sądach Iey Imperatorskiey mosci ziemskich wojewodztwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydentującym, Ianem Ludwikiem Wołodkowiczem, Iozefem Wankowiczem sędziami, Antonim Swiătorzeckim pisarzem, urzędnikami ziemskimi wojewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Iozef Stecewicz, dworzanin skarbowy Pol. zaswiadczenie niżej wyrażone do akt podał, którego wyraz następny: Swidietelstwuju się, czto woznoy Ian Kowrecki na wierność y poddanstwo po danoy formie Jeja Imperatorskomu Welichestwu przysiahu uczynił w Minskie. Sie za podpisaniem y z przyłożeniem herba moiego peczati dano Maja dnia, tysecza semsot dziewienosta tretiego hodu. Jeja Imperatorskoho Welichestwa Wsemiłostiwieyszey Hosudaryni mojej ot armij Henerał-major y Minskoy hubernij prawitel, komandujuszczy tretiey czasti woysk rezerwnoju bryhadoiu y Kijewskoho konno-Jehierskago polku szeff y ordena Swetoy Anny kawaler. U tego zaswiadczenia przy pieczęci herbowney na czerwonym laku wycisnietey podpis takowy: Jwan Nieplujew (L. S.) Takowe zaswiadczenie po podaniu do akt w xiegi ziemskie wojewodztwa Minskiego wieczyste zapisane. A. Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz szamb. D. Pol. regent ziemski wojewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г., № 12049, л. 464.

№ 51.—1793 г. Іюня 4.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объявить всѣмъ обывателямъ объ учрежденіи въ Полномъ особой комиссіи для выдачи вознагражденія за фуражъ и провіантъ.

Минской губерніи Рѣчицкого повѣта въ Земской судъ предложеніе.

Получа извѣщеніе отъ Его превосходительства господина генерала поручика и разныхъ ординовъ ковалѣра Виллима Христофоровича фонъ Дерфелдена, что на заплату обывателямъ отшедшимъ к Россіи отъ Рѣчи Посполитой Полской земель за прошлогоднее по генварь мѣцъ продовольствіе войскъ провиантомъ и фуражемъ учреждена въ Полонномъ, подѣ вѣдѣніемъ господина подполковника ковалѣра Алексѣева, Комиссія особая, по достовѣрному части сей исчисленію по квитанціямъ и прочимъ на писмѣ законнымъ доказательствамъ. Оному суду предписываю вездѣ в повѣтѣ Рѣчицкомъ опубликовать, чтобъ имѣющіе право на полученіе за изъявленное продовольствіе заплаты какъ найскорая явились самы или съ законными уполномочіями представляли повѣренныхъ съ квитанціями и другими никакому усумнѣнію не подлежащими доказательствами въ вышеизъясненную въ Полонномъ подѣ вѣдѣніемъ господина подполковника и ковалѣра Алексѣева состоящую комиссію, для скорѣйшаго окончанія работъ и послѣдующаго потомъ уже разрѣшенія въ надлежащей заплатѣ. Вскорѣйшее же свѣдѣніе обывательству о семъ печатныхъ объявленіевъ на розсылку повсемѣстно 10 экземпляровъ тутъ прилагаю. (Собственноручно подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 4 дня 1793 года Минскъ № 1487.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 98.

№ 52.—1793 г. Іюня 4.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи всѣхъ жителей отъ податей до 1-го января 1795 г., за исключеніемъ таможенныхъ пошлинъ и добровольныхъ взносовъ въ казну.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкого, въ Земской судъ предложеніе.

Публикованнымъ в народъ покойнаго господина генерала аншефа, генерала-губернатора сенатора и многихъ ординовъ ковалѣра графа Михаила Никитича Кречетникова универсаломъ, чтобы зборы въ областяхъ новоприсоединеннаго края всѣ безъ изъятія сего года мартовскаго квартала внесены были, манифестомъ Ея Императорскаго Величества чтобы по распоряженію реченного графа Кречетникова податковъ до казны Ея Императорскаго Величества вообще со всѣхъ обывателей тутъ живущихъ принадлежащихъ, якъ в нынѣ идущемъ, такъ и въ будущемъ годѣхъ, до 1-го числа генваря 1795 года не собирали и не требовали, оставляя только тѣ доходы для казны, которые отъ доброго и собственного жителей желанія, яко никого отягощать не могущіе, до днесь текли и продолжатся долженствующіе и такъже пошлинные зборы с таможенъ и заставъ таможенныхъ по границѣ собираются должны, о чемъ по повѣту для всенароднаго свѣдѣнія и опубликовать, чтобы в свое время зборы таковыя и вносимы были. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 4 дня 1793 года Минскъ № 1499.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 101.

№ 53.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, чтобы войска во время похода не притѣсняли жителей при занятіи квартиръ, а также чтобы на почтовые станціи брали лошадей только изъ ближайшихъ селеній.

Минской губерніи Рѣчицкаго повѣта в Земской судъ предложеніе.

Въ слѣдствіе повелѣніевъ моего главнаго начальника на всегдашнѣе след-

ствие и исполнение предписываю ниже слѣдующее.

Первое. Поелику полковъ и командъ какъ стоящихъ по квартирамъ, такъ и проходящихъ чрезъ местечка и селеніи, воинскія чины не только безденежно под какимъ бы ни было предлогомъ ничего и ни у кого изъ обывателей не должны брать и требовать, но паче какъ съ присоединеннымъ къ Россійской державѣ народомъ обходится сколько возможно ласковно, безъ малѣйшей суровости, такъ чтобы при перемѣнѣ состоянія ощутили онѣ всю благодѣтельность и взаимство своей искренности усердія и доверенности къ единоплеменникамъ своимъ. Второе. При занятіи полками и командами квартиръ, если не возможно обойтись безъ занятія шляхетскихъ домовъ подъ постой штабъ и оберъ офицерамъ, то и предписано стараться однакожъ ми-нажировать и безъ крайней нужды не занимать, в необходимомъ же случае занятыхъ отнюдь не стѣснять въ принадлежащихъ хозяину вигодахъ и довольствоваться первымъ пополамъ с хозяевами, а послѣднимъ по одному или по два покоя, смотря по пространству дома, какъ подтверждено уже воинскимъ командамъ не однократно повелѣніями, наблюдая при томъ чтобы и сие дозволенное занятіе по согласію хозяевъ было безъ малѣйшаго нанесения имъ неудобствъ и поводовъ къ принесенію жалобъ. Третье. Дома духовныхъ всякого званія, по основанію законнаго въ Россіи постановленія, изъемятся всѣ отъ постоа воинскихъ чиновъ; оныхъ ни под какимъ предлогомъ никому не занимать, кромѣ необходимаго только случая при настоящемъ движеніи войскъ и то на теперешнее краткое время и в тѣхъ мѣстахъ, гдѣ по мелкости селенія и крайней тѣснотѣ необходимо сие будетъ, наблюдая чтобы в таковой крайности не другіе занимали постоемъ, какъ единственно генералитетъ или штабы и оберъ офицеры и безъ крайнего при томъ озло-

бленія хозяевамъ. Четвертое. Какъ въ здѣшнемъ краѣ корчми или такъ сказать въезжіе дома по пути и в селеніяхъ устроенные составляютъ главной владѣльческой доходъ, то и сихъ постоями предписано также не занимать и дабы при проходѣ воинскихъ командъ не было причиняемо техъ корчмъ содержателямъ или живущимъ въ нихъ какихъ либо обидъ и насилия забираемымъ безъ денежнаго изъ принадлежащаго имъ и оттого тѣмъ содержатели раззорения, а владѣльцы убитка потерпѣть не могли, при откомандированіи таковыхъ воинскихъ командъ сказано начальникамъ оныхъ давать наставленіе, чтобы каждая корчма, сколько ихъ по тракту будетъ, охранена была залогомъ человѣка по два изъ надежныхъ людей, пока оную команда пройдетъ. Пятое.—Во время движенія войскъ всякой полкъ, для поднятія своихъ тягостѣй, имеетъ необходимость въ обывательскихъ подводахъ; не возпрещается сие въ такихъ необходимыхъ случаяхъ отъ нынѣ, всегда и на будущее время, предписано; однакожъ, сколько тѣхъ подводъ взято будетъ, платить самимъ обывателямъ за оныя, полагая не на лошадь, но на парную воловую фуру по двѣ копейки на версту, поелику употребляются здѣсь оныя болшею частию на волахъ. Шестое. Какъ главному началству до свѣдѣнія доходило что по неустройству конфедераціи нарежаемы были обывательскіе подводы на почтовые станціи съ отдаленныхъ селеній, такъ что многіе были миль за тридцать, упресѣчение сего безпорядка и раззорения обывателямъ, таковыхъ подводъ здалныхъ селеній отнюдь не брать, держа почты в необходимомъ числѣ подводъ зъ ближайшихъ селеній и не болѣе какъ за пять а по крайней мерѣ за шесть миль. До учрежденія почтовыхъ станцій в новыхъ губерніяхъ всѣмъ проезжающимъ изъ разныхъ мѣстъ курьерамъ платить обыкновенные указные прогоны по двѣ копейки на лошадь за

версту, не изъемя никого, понеже отправляемые куриеры получают и получать будутъ полные прогоны, а господа командующие бригадами будутъ отправлять во всѣ места депеши свои по учрежденнымъ летучимъ почтамъ, развѣ в самой крайности и в самонужнѣйшихъ обстоятельствахъ, коихъ краткость и скорость времени потребуетъ какого либо въ важномъ дѣлѣ разрѣшенія, то в необходимости имеютъ право позволять курьерамъ брать без прогоновъ почтовыхъ, поелику не имеютъ у себя на выдачу экстраординарной суммы, однакожь таковыя посылки редко случатся могутъ. Седмое. Всѣ вышеизъясненное постановление зделано будетъ известнымъ во всей здѣшней земли на тотъ конецъ, дабы в случае кто либо из воинскихъ чиновъ осмелится преступить оное и зделаетъ изъ обывателей кому хотя малѣйшую обиду или неудовольствие противу вышеписанныхъ пунктовъ, приносится должны жалобы для строгаго и неупустительнаго по законамъ взысканія с виновныхъ какъ с нарушителей всякого добраго порядка и постановления. Осмое. И какъ отъ главнаго начальства вездѣ войскамъ предписано дабы всѣ вышние и нижние чины вѣдая об ономъ при всякомъ случае имели и сие в предмѣтѣ, что здѣшняго края какъ новіе Россійской державы подданные ни чемъ другимъ, какъ единственно ласковымъ и дружественнымъ с ними обхождениемъ всѣхъ и cadaго из воинскихъ чиновъ и возстановлениемъ порядка в земли, сообразивъ минувшіе безпокойства и раззореніи с настоящимъ ихъ положениемъ, почувствуютъ благосостояніе свое и увидятъ какое попеченіе имеетъ постановленная здѣсь власть о благѣ и ползѣ ихъ, о чемъ всѣмъ имеетъ оной судъ в поветѣ для свѣдѣнія каждому опубликовать. (Собственноручно подписалъ) Генераль Маюръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Июня 6 дня 1793 года № 1607.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 95—96.

№ 54.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о запрещеніи воинскимъ командамъ пасти лошадей на обывательскихъ лугахъ.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого, въ Земской судъ предложеніе.

Изъ доходящихъ ко мнѣ жалобъ вижу я, что воинскія команды, вопреки данныхъ имъ строгихъ от начальства повелѣній, казенными лошадми вибиваютъ сенокосы и тѣмъ причиняютъ обиды обывателямъ; сему суду и препоручаю во всѣхъ мѣстахъ оного повѣта обывательству оповѣстить что воинскія команды никакого права ни позволенія пасть на сенокосахъ лошадей не имѣютъ и ежели гдѣ либо сие дѣлается, то противу данныхъ имъ повелѣній и постановления законнаго, посему и должны обыватели за выпасы сѣнокосовъ, буды сие где послѣдовало, приносить свои жалобы суду, судъ же защищая обывателей, долженствуетъ отъ воинскихъ начальниковъ неукоснительно требовать обидимымъ удовлетворенія и в противномъ случаѣ меня увѣдомлять сообывательствами. А такъ какъ казенныя и партикулярныя лошади должны кормятся на общественныхъ толочныхъ мѣстахъ и в нужныхъ мѣстахъ роздѣля не боліе какъ по пятидесяти лошадей имѣть в разныхъ мѣстахъ, то по требованіямъ отъ командъ воинскихъ таковыя и отводить, наблюдая непременно чтобы команды сами собою, безъ отводу суда, владельца, или управляющаго имѣніями лошадей на подножной кормъ и паче на сенокосы не пускали и симъ обывателямъ обидъ не причиняли.

При семъ оному суду предлагаю по нарядамъ отъ воинскихъ начальниковъ насылаемымъ, на какіе либо работы людей назначающимъ, безъ моего вѣдома по онымъ невыполнять, но тотчасъ о таковыхъ нарядахъ и требованіяхъ доносить мнѣ и ожидать на то резолюціи.

(Собственноручно подписалъ) Генералъ
Маіоръ Минской губерніи правитель
Иванъ Неплюевъ. Іюня 6 дня 1793
года г. Минскъ № 1608.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794
годы № 13619, л. 76.

№ 55.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи недоимокъ за мартовскій кварталъ посредствомъ экзекуціи, а также объ усмиреніи воинскою командою людей, неповинующихъ своимъ владѣльцамъ.

Минской губерніи, повету Речицкаго, въ земской судъ предложеніе.

Предписалъ я находящимся при зборахъ короне принадлежащихъ чиновникамъ, чтобы, буде есть недоимки и на комъ мартовскаго квартала, здѣлали онѣ вѣрные о таковыхъ неплательщикахъ вѣдомости и суду представили, а сему препоручаю коль скоро таковыя о недоимкахъ мартовскаго квартала получатся, тотъ часъ чрезъ оповестки дать знать о вносѣ таковыхъ зборовъ въ казну безъ отлагательно; буде же вопреки чаянія за тотъ мартовской кварталъ слѣдующихъ денегъ внести подѣ какими либо предлогами ослушается, то изътребовавъ отъ ближайшихъ воинскихъ начальниковъ команды, употребить экзекуцію и о всемъ, что по сему пункту будетъ происходить, меня рапортовать, а при томъ предписываю какъ въ мѣстечкѣ Бобрюйске секундъ маіоръ Гладкой находится для изъправленія городнической должности съ командою, то въ случае надобности и паче иногда на усмиреніе какихъ либо людей, буйства заводящихъ или противъ своихъ владѣльцовъ упорствующихъ на взятѣ таковыхъ подѣ стражу требовать отъ него секундъ маіора Гладкаго пристойной команды и употреблять оную при чинов-

никѣ отъ суда опредѣленномъ и не иначе, какъ на законномъ основаніи, удаляясь сколько возможно употреблять таковую команду въ насильственные и противузаконные производства, отъ коего маіора и для избереженія арестантовъ, при судахъ случится могущихъ, нужной караулъ испрашивать. По содержанію пункта 6 въ предложеніи моемъ отъ дня 6-го съ № 1607 сего же Іюня, гдѣ теперь находятся на учрежденныхъ станціяхъ почтовые лошади, коихъ должно быть не болѣе какъ на каждой по двѣ пары, суду сдѣлавъ справку, изъ какихъ оныя селеніевъ и по скольку времени держать очередь, взять уже въ собственное свое распоряженіе, чтобы никто другой кромѣ суда ихъ ни наряжать ни выстачать (?) не могъ, поелику иному никому оное и не принадлежать, но при томъ и суду таковую наряжать почту соразмѣрно числу владѣніямъ, дабы селеніе одно противу другаго отягощенія не чувствовало. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 6, 1793 года. Минскъ. № 1619.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 94.

№ 56.—1793 г. Іюня 6.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ судопроизводства.

Минской губерніи, повѣту Речицкаго, въ земскій судъ предложеніе.

Какъуже по Всевысочайшему Ея Императорскаго Величества Всемиловитѣйшей нашей Государыни соизволенію и по предписанію покойного Его Сіятельства господина генерала аншефа сенатора генерала-губернатора и многихъ ординовъ кавалѣра Графа Михаила Никитича Кречетникова ко отъправленію

судопроизводства въ воеводствахъ и повѣтахъ суды открылись и вступили по должности своей во отъправленіе имени Ея Императорскаго Величества, по образу порядка существовавшего до конституціи Маія 3-го 1791 года, то вслѣдствіе даннаго по высочайшей Ея Императорскаго Величества апробаціи мнѣ наставленія, къ непремѣнному исполненію оному суду предписываю слѣдующее:

1) Сколько поступило въ тотъ судъ по открытію оного какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отъколь, прислать ко мнѣ краткія вѣдомости со обстоятельнымъ поясненіемъ и о колодникахъ, буде есть, кто именно, съ котораго времени и почему содержатся подъ стражею.

2) О подлежащихъ по осужденіямъ тяжкому наказанію, по произведеніи изслѣдованія, не выполняя по своимъ опредѣленіямъ наказанія, представлять ко мнѣ экстракты со описаніемъ подробнымъ всего произведеннаго по роду преступленія слѣдствія и мнѣнія по какимъ правамъ и какому наказанію подвергается преступникъ и ожидать моего разрѣшенія.

3) Какого рода и званія будутъ входить въ тотъ судъ дѣла присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семь дней, означая въ оныхъ время вступленія, существо прозбы или дѣла, по какому закону и какъ рѣшено или нерѣшено за чемъ имянно, либо производится слѣдствіе и сіи вѣдомости раздѣлить на два класса одну о рѣшенныхъ дѣлахъ, а другую о нерѣшенныхъ.

4) О состоящихъ нынѣ и вновь поступающихъ колодникахъ преимущественно приводить дѣла во окончаніе, предъ судными по землѣ, не терпя отънюдь медлѣннаго произвожденія слѣдствія и рѣшенія, дабы подъ стражею долговременно содержимы не были.

5) При произвожденіи надъ преступниками слѣдствій пытокъ и всякаго же-

стокаго истязанія, яко противнаго высокомонаршему Ея Императорскаго Величества милосердію отънюдь не употреблять, подъ строгимъ и непремѣннымъ за то взысканіемъ с виновныхъ; смертная же казнь во всѣхъ родахъ преступленія уничтожается.

6) Во всѣхъ мѣстечкахъ и селеніяхъ ко оному суду принадлежащихъ найстрожайше запретить, чтобъ никто не дерзалъ въ своихъ претензіяхъ употреблять права насилія и самъ собою управу чинить, но искалъ бы удовлетворенія себѣ чрезъ подлежащій судъ, на то установленный закономъ, имѣя притомъ оный судъ неусыпное бдѣніе, дабы смертоубійствы, воровство, грабительство и тому подобные безпорядки, подъ опасеніемъ найстрожайшаго взысканія съ суда, какъ обязаннаго пецись о сохраненіи спокойствія и тишины отъвращены были, дѣлая въ обидахъ частныхъ безпристрастное разбирательство и доставляя справедливое каждому удовлетвореніе.

7) Дабы же каждой обыватель свѣдущъ былъ гдѣ ему искать въ дѣлѣ своемъ правосудія имѣеть оный судъ по полученіи сего во всѣхъ мѣстахъ своего вѣдѣнія опубликовать о установленіи вновь судовъ и о вступленіи въ дѣйствіе со внушеніемъ кто долженствуетъ и от котораго суда зависить.

8) При случаѣ нанесенія кому либо отъ войскъ здѣсь находящихся обидъ и озлобленій требовать обиженнымъ удовлетворенія отъ командировъ воинскихъ, отъ коихъ естли онаго оказано не будетъ, представлять тогда ко мнѣ.

9) Кои у збора и храненія коронѣ или республикѣ принадлежавшихъ доходовъ находятся приставы строжайше подѣтвердить имъ, дабы они, состояція въ наличности, такъ и въпредъ поступать къ нимъ имѣющія, хранили въ удобныхъ и отъ огня и кражи безопасныхъ мѣстахъ, а кто имянно тѣ приставы и гдѣ находятся прислать мнѣ имянной списокъ.

10) Сколько сему суду подчиненныхъ

мѣсть, какіе названіи имѣютъ, кому оныя принадлежать коронѣ или владѣльцамъ, сколько имѣется въ каждомъ селеніи дымовъ, какого состоянія людей то есть мѣщанъ, земледѣльцовъ, евреевъ и тому подобныхъ и какъ укомплектованіе войскъ производилось предъ симъ отъ кантоновъ, со сколькихъ дымовъ, какого состоянія въ послѣднѣй разъ наборъ рекрутъ происходилъ, по какимъ постановленіямъ, чрезъ кого и какимъ образомъ совмѣстно и зъ городскимъ судомъ прислать ко мнѣ достаточное свѣдѣніе неукоснительно.

11) По городскимъ судамъ каденціи по закону постановленные хотя и не отмѣняются, но на случай криминальныхъ произшествій, не терплющихъ отлагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставаться безъотлучно при судѣ, будеже откроется важность дѣла, такъ что одинъ судія приступить къ рѣшенію онаго не можетъ, въ такомъ случаѣ долженъ онъ оповѣстить отлучившихся и сіи безъ малѣйшаго замедленія должны приступить къ своимъ мѣстамъ къ содѣйствію дѣла, требующаго непремѣннаго и скорого окончанія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 6 дня 1793 года. Г. Минскъ № 1592.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 104—105.

№ 57.—1793 г. Іюня 8.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ употребленіи гербовой бумаги.

Минской губерніи, повета Речицкого, въ земскій судъ предложеніе.

Для употребленія по дѣламъ въ ономъ суде правосудія при семъ гербовой бумаги двѣ дестей, кою употребляя по дѣламъ исковымъ собирать с кого следуетъ

и положенные за оную денги и коя бумага такъ равно и выручаемые денги за оную должны быть въ ведомствѣ писаря. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1575. Іюня дня 8 1793 году. Г. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 33.

№ 58.—1793 г. Іюня 11.

Предложеніе Минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о прекращеніи сборовъ, установленныхъ Тарговицкою конфедерацией.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого, въ земскій судъ предложеніе.

Извѣстно мнѣ, что по опредѣленію Генеральной конфедерации Тарговицкой на двѣ раты наложенъ былъ зборъ съ каждого дыму по полузолотому, на содержаніе по конфедераціямъ консилиаровъ и официалистовъ, такъ особо по два гроша на чиновъ тѣхъ, кои находились у приѣма и отдачи провіанту и фуража, оному суду предписываю вездѣ для свѣдѣнія каждого опубликовать, дабы сихъ зборовъ до повелѣнія ни для конфедерации ни на чиновъ при провіантѣ и при фуражѣ бывшихъ болѣе не взыскивали и не платили, тѣ же денги всѣ, кои уже есть на сие собраны содержаны бы теми зборщиками у кого онѣ находятся въ цѣлости въпредъ до повелѣнія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ - Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1698. 11 Іюня 1793 году. Г. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 36.

№ 59.—1798 г. Іюня 14.

Прошение мѣщанъ мѣстечка Гайна минскому губернатору Неплюеву объ освобожденіи ихъ отъ работъ владѣльцу, съ резолюціей губернатора.

Akt memoriału od mieszczan Haienskich do iasnie wielmożnego gubernatora gubernij Minskiej Niepluiewa podanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij trzynastego dnia rzymskiego, a drugiego ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi wojewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie Maciey Lewonowicz, obywatel miasta Hayny, memoriał od siebie y dalszych mieszczan Haienskich do jasnie wielmożnego Nepluiewa Generał-Majora y gubernij Minskiej gubernatora, kawalera orderu świętej Anny podawany, do akt podał, ktorego wyrazi następne. Numero tercio, podana Junij czternastego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku. Do jasnie wielmożnego generał-majora woysk Rossyiskich, Minskiej gubernij gubernatora, Komen-deruiącego trzecią częścią woyska rezerwney brygady Kijowskiego Konno-jegierskiego pułku szefa y kawalera Niepluiewa od mieszkancow miasteczka Hayna, niżej podpisanysh, imieniem swym y całego miasteczka najpokornieysza prozba. Miasteczko Hayna zowiące się, wprzod w wojewodztwie Minskim za Polski, dopiero w gubernij Minskiej położone, od przodkow króla polskiego wolnemu ludowi siedlić się pozwalających przywileie y zaszszity, podobne miastom królewskim, w dawnym czasie miało y dla tego ostatni niedawno przywilej dopiero panującego króla w Polsce nie locationis, lecz renovationis wydany wydanym, w którym są pomienione temu miasteczku dawne nadania, nie dla tego składa się wspomniony przywilej, aby on swą brał exekucyą, bo dla zaszłych od-

mian w tym kraju nie został nawet zapieczetowany, lecz dla tego, ponieważ w nim dawnych królów polskich od początku wzięcia postaci y miasta iest swiatło, że Hayno miasteczko królewskie, przez wolnych ludzi usiadłe, za odmianą zatym panowania przenosić się winne pod panowanie Nayiasnieyszey Monarchini Pani naszey naymiłosciwszey, ztąd tedy jak bolesno że przez długi czasu przeciąg też miasteczko zostaje pod panowaniem arbitralnym szlachty, która wedle woli swoiey przeznacza podatki y daniny do panszczyzn, robot y dzieł niesłusznych y nieprzyzwoitych, zagnęła kary naywiększe udziela y naymnieysze skarzenie się magistraturom y zwierzchnosci za bunt poczytuia, a co też miasteczko nie dawnymi czasy konfederacyi Minskiej przynosiło skargę, my tedy mieszczanie niżej piszący się, od całego miasteczka Hayna przysłani, do Twoiey naylaskawszy panie idzemy protekcyi z pokorną prozbą, iżby dopiorą władaiaący y zarządzaiaący nami do panszczyzn, dzieł y robot, swemu poddanstwu właściwych nas, wolnych ludzi mieszczan nie naglili, a kontentowali się pieniężną płatą z nami umowioną y postanowioną, lub przez zwierzchność kraju determinowaną, przez co byśmy zaczęli handel, pomnożylibyśmy rzemiosła, wskrzesilibyśmy dawne rękodzieła, a te miasteczko stało by w inney niebawnie postaci y ozdobie. U tego memoriału podpisy aktorow iednego charakterem, a drugiego jako nieumieiętnego krzyżykami, oraz w dole data: Maciey Semonowicz, Adam Marcinkiewicz XXX. A na drugiej stronie rezolucya porusku pisana, a na polskie przetłumaczona z podpisem jasnie wielmożnego gubernatora w te słowa: Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku, Junij dwudziestego piątego dnia n. s. Jeżeli rabot nikakich przeźde władeszczuiu ne dziełali, to ne dełat y teper, no płatu ustanowlennuiu płatyt. Junia dnia tysieczya siemset dewiedesiat tretieho hoda Henierał-Maior Minskoy hubernij prawitel Jwan Niepluiew. Który to memoriał

za podaniem onego prez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xiegi grodzkie wiecyste woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1793 годъ, № 11820 л. 276—277.

№ 60.—1793 г. Юня 15.

Предложение минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду руководствоваться указаніями, данными ген.-губер. Кречетниковымъ Кіевскому и Волынскому воеводамъ.

Минской губерніи, повѣту Рѣчицкого, въ земской судъ предложіе.

По учрежденіи во всей губерніи сей въ воеводствахъ и повѣтахъ земскихъ и городскихъ судовъ и такъ какъ всѣ уже вступили подъ всевысочайшимъ Ея Императорскаго Величества именемъ и во отъправленіе дѣлъ, то нужные для судовъ сихъ резолюціи, данные покойнымъ Генераломъ аншефомъ Генераломъ Губернаторомъ и многихъ ординовъ кавалѣромъ графомъ Кречетниковымъ на пункты Кіевскаго и Волынскаго воеводствъ господамъ воеводамъ для единообразнаго исполненія въ предписанныхъ по тѣмъ резолюціямъ постановленій, при семъ въ восьми печатныхъ экземплярахъ прилагая, предписываю оному суду на всегдашнее и непремѣнное по онымъ исполненіе оставя у себя по одному экземпляру, протчія для всенароднаго свѣдѣнія по опубликованію разослать по всему оному повѣту и какъ по одному пункту въ своей резолюціи реченный генералъ аншефъ Генералъ - Губернаторъ и кавалѣръ предписать изволилъ аппеляціи заносить до вышнего суда быть долженствующаго, то таковыя аппеляціи, кто будетъ по своимъ дѣламъ имѣть, препоручаю въносить комнѣ съ обстоятельнымъ изъясненіемъ притчинъ жалобы судопроизведенія и покакимъ законамъ

находить аппеляющій свое дѣло правымъ, кои аппеляціи и буду я представлять моему главному начальству для полученія обиженному законнаго удовлетворенія. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ, № 1770 Юня 15 дня 1793 года. г. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 40.

№ 61.—1793 г. Юня 15.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о приѣмѣ обывателями русской монеты.

Минской губерніи, Речицкого повѣту, въ земской судъ предложіе.

За здѣланнымъ уже опубликованіемъ во всемъ здѣшнемъ вѣновъ къ имперіи Россійской присоединенномъ краѣ, чтобъ руссійская монѣта неинако принимаема была какъ в собственномъ значеніи ее курса, не исключая серебрянная ли она или медная, но доходятъ ко мнѣ свѣдѣніи, что и по днесъ обыватели, а особливо господа помѣщики, чуждаясь меди не только в настоящей ценѣ но и съ уменьшеніемъ оную, колми паче банковыхъ ассигнацій, брать не хотятъ; изъ за сего многие, а паче воинскіе чины несутъ весьма большой убытокъ, во отвращеніе котораго, также установленія цены монетъ, имѣющей всегда свое достоинство примерно употребленію ее в Россіи, какъ и для обращенія оной в здѣшней губерніи общенародно безъ всякой, потери предписываю немедленно опубликовать вездѣ чтобы повсеместно обыватели и жители были известны и монета, какъ серебрянная такъ и медная и государственныя ассигнаціи были принимаемы и употребляемы были в своей силѣ, какъ от войскъ и поселянами, такъ и от нихъ ихъ владѣльцами, съ уваженіемъ и не съ уваженіемъ ихъ курса.

(Подлинное подписалъ собственноручно) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. № 1763. Іюня 15 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 38.

№ 62.—1793 г. Іюня 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ упраздненіи чиновниковъ, завѣдывавшихъ разными сборами въ мѣстечкахъ.

Минской губерніи, Речицкаго повѣта, въ земскій судъ предложеніе.

Въ разсужденіи, что по Всевысочайшему Ея Императорскаго Величества манифесту зборы в сей землѣ, за уплатою мартовскаго квартала, всѣ, окромѣ добровольной подати, должны уже не платится и не собираются, а посему и чиновники, находящіеся по другимъ мѣстечкамъ, окромѣ воеводскихъ и повѣтовыхъ городовъ и мѣстъ тѣхъ самыхъ, гдѣ токмо суды свои пребыванія имѣютъ, быть уже не должныствуютъ, то посему и предписываю оному суду немедленно тако-выхъ отъ всѣхъ тѣхъ чиновниковъ, кои сверхъ воеводскихъ и повѣтовыхъ мѣстъ въ другихъ мѣстечкахъ находятся, имѣющіеся у нихъ суммы отобрать въ вѣдомство суда и въ приѣмъ таковыхъ дать онымъ квитанціи, и поелику оныя на далнѣе время быть при сихъ зборахъ не нужны, то отставить ихъ отъ сихъ должностей, а сколько какой суммы отъ таковыхъ всѣхъ собрано будетъ, какихъ званіевъ и какое монетою, прислать ко мнѣ вѣдомость, ежели же есть у кого изъ сихъ чиновниковъ табакъ казнѣ принадлежащей, то при таковомъ только табакѣ оставить по одному чиновнику впредь до повелѣнія и гдѣ таковые есть меня такъже увѣдомить. (Собственнору-

чно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи Правитель Иванъ Неплюевъ. № 1777. Іюня 15 дня 1793 года. Минскъ.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 44.

№ 63.—1793 г. Іюня 21.

Рапортъ Лапаревича объ отсутствіи жалобъ со стороны мѣстныхъ жителей на солдатъ Азовскаго полка, проходившихъ черезъ Минскую губернію.

Raport od Łaparewicza, regenta bywszey konfederacyi do sądu ziemskiego wojewodztwa Minskiego względem przeprowa-
dzenia pułku Azowskiego uczyniony.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij drugiego dnia rzymskiego, a dnia dwudziestego pierwszego Junij ruskiego kalendarza.

Na sądach ziemskich wojewodztwa Minskiego, przed nami Franciszkiem Uniechowskim prezydującym, Janem Ludwikiem Wołodkowiczem sędziami, Antonim Świątorzeckim pisarzem urzędnikami ziemskimi wojewodztwa Minskiego, Raport po doniesieniu przez wielmożnego iego-
mosci pana Marcina Łaparewicza regenta bywszey konfederacyi, względem przeprowa-
dzenia pułku Azowskiego pieszego za granicę wojewodztwa Minskiego, z ule-
głości władzy rządowej y z nakazu sądo-
wego do akt wprowadziwszy, o onym też jasnie wielmożnego gubernij Minskiej gu-
bernatora zawiadomia się y tego wyraz następny: W sąd ziemski wojewodztwa Minskiego od niżej piszącego uwiadomie-
nie. Za przedłożeniem iasnie wielmożnego generał-majora Minskiej gubernij guber-
natora y kawalera Niepluiewa, w rzeczony sąd naślanego, a za rezolucyą tegoż sądu będąc wyznaczonym do przeprowa-
dzenia Azowskiego piechotnego pułku w marszu przez granicę wojewodztwa Minskiego, gdy

в dopełnieniu tego obowiązku żadney od obywatelow skargi nie miałem sobie podaney, owszem gdym sam examinował włoscian po trakcie, jeśli niemają krzywdjakich, powszechnie odpowiadali, że gwałtem żadney rzeczy nie brano y żadnego uciemiężenia nie czyniona, pastewiska dla koni od wyznaczenia mego y obywatelow zalegało, podwody nie w zbytku, ale w naypotrzebniejszey wielosci y to za wyznaczeniem przezemnie brane. Z tych pobudek, odbywszy moją posługę obywatelstwu, sądowi o tym raportuję. Datt w Minsku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, Julij drugiego dnia. U tego raportu podpis takowy: Marcin Łaparewicz m. p. Takowy raport iest w xięgi ziemskie wojewodztwa Minskiego zapisany. A. Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski wojewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда, за 1793 годъ, № 12049, л. 474.

№ 64.—1793 г. Іюня 23.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о доставленіи сборщиками недоимокъ за мартовскій кварталъ тою же самою монетою, какую они получаютъ изъ первыхъ рукъ, а не ассигнаціями.

Минской губерніи, повета Речицкаго, в земски судъ предложеніе.

Дошло к моему сведенію и опытомъ удостоверено, что частные отдатчики за Мартовской кварталъ недоимокъ, доставляя сумму к сборщикамъ в уездномъ городе находящимся вносятъ в казну не тою самою монетою, каковая к нимъ входитъ изъ первыхъ рукъ, но променивая серебро на ассигнаціи и пяти копѣшники промышленникамъ, неуважающимъ изданныхъ от меня постановленій о равномерномъ курсе каждой манеты, отдаютъ таковыми помянутымъ сборщикамъ пользуясь притомъ прибыткомъ называ-

емымъ лажемъ и подавая к таковому же злоупотребленію другимъ примеръ, во оправданіе же приносятъ, что они тою же самою манетою получили из первыхъ рукъ, каковое оправданіе какъ ясно видимо несправедливое 1-е, потому что государственныхъ ассигнацій в здешнемъ краю не можетъ еще такъ быть многочисленно, чтобъ повсюду оныя существовали и доходили до земледельческихъ рукъ, 2-е ис первыхъ рукъ собирается недоимка от всякаго плательщика не знатною суммою, а малымъ количествомъ денегъ, следовательно и открываются ясно отдатчиковъ частныхъ злоупотребительныя поступки, воотвращеніе коихъ оному суду строжайше предписываю подтвердить найкрепчайше кому принадлежитъ, дабы доставляемую за мартовской кварталъ недоимку вносили сборщикамъ самою тою манетою, какая получается из первыхъ рукъ, отнюдь злоупотребленіи не чинили. Буде же и за сямъ кто в томъ приличенъ будетъ, с таковымъ поступлено будетъ по всей строгости неупустительно. (Собственноручно подписалъ). Генераль-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Іюня 23-го дня 1793-го году г. Минскъ. № 2036.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 75.

№ 65.—1793 г. Іюня 23.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о томъ, что послѣдній можетъ приглашать ближайшія воинскія команды въ случаѣ нападенія Могилевскихъ помѣщиковъ на Минскихъ, подъ предлогомъ отыскиванія бѣглыхъ крестьянъ.

Minskoi hubernij powietu Reczyckoho w ziemskoi sud. Predłożenie.

Orszanskoho powietu ot ziemskoho суда doniesieno mnie, czto iz zarubieża Mo-

hilewskoi hubernij pomieszczyki pereiezdzaia hranicu y napadaia woorużennoiu rukoiu na selennyi, prynadležaszczynie Minskoy hubernij władelcam, zbliżennyye k hranicam posle obnarodowanyja manifesta, zafatywaiut ludey kak bieżawszych do prysoiedynienija seho kraia k Rossyiskoy Imperyi, tak pod widom tem y druhich posielan, słuczaiuszczysia byt tam na to wremia bez razboru, koich perewiezaw uwoziat za rubież, kakowaia samowolnaia uprawa kak iest w sowierszennosty protiwna zakonopoloženiju, ot takowaho neczaiannoho podobno nepriatel'skomu napadeniju pry wozsoprotywlenij obizenoi storony mohut proizoyty draki y bitwy, a obywatelam pryczyniaietsia strach y ot swoich žyliszcz udalenij w bezopasnyie miesta. Po takowym obstoiatelstwam, w prekraszczenie proizoiti mohuszczich chudych sledstwij, sobšył ia Mohilewskoho namiesniczestwa prawiteliu hospodynu henerał maioru y kawaleru Wiazmitynowu, s proszeniem o zapreščzenij czynit takowych nabiehow pomieszczykam w Mohilewskoi hubernij żywuszczym, a o predpisanij imieiuszczym w czem libo zakonnoi isk wydatsia hde nadležyt po zakonam wydano; semu že sudu predpisywaiu pry słuczaie takowych nahłych nabiehow y zaboru ludey yspraszywat posobija ot sostoiaszczich w blizie tech miest, hde by takowyye proiszczestwij słuczylis, woin'skich komand, s pomoszczuiu kakowych ne dopuszczat samowolno upravlatsia nikomu y zabrannyh ludey otbirat, donosia o tom mnie, no pry tom pryležnieysze nabludat pry takowych obstoiatelstwach poradok yspokoistwija a naypacze o sor y drak posledowat ne mohło, s pryczynitelem czeho postupleno budet strożaisze. Podlino. Henerał major Minskoi hubernij prawitel Iwan Nepluiew.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 71.

№ 88.—1793 г. Іюня 23.

Инструкція Минскаго губернатора Неплюева
Рѣчицкому земскому суду.

Минской губернии повета Рѣчицкаго в земской судъ. Предложение.

По открытіи во всехъ частяхъ губернии Минской судопроизводства, доставляющаго гражданамъ законное дозволѣние, покойный генерал аншефъ генераль губернаторъ графъ Михайла Никитичъ Кречетниковъ предвидѣвъ нужность в соблюденіи полиціи по земли, в данномъ мне наставленіи предписал сохранение полицейскаго порядка предоста-вить земскимъ судамъ, на каковой конецъ от 16-го числа сего м-ца посланнымъ от меня в тот судъ предложениемъ предпи-сано выбрать двухъ комисаровъ, которые состоя в веденіи того суда единственно для облежчения онаго, дабы частымъ от-делениемъ судей немогло судопроизвод-ство в теченіи своемъ имѣть остановки имѣть откуда отряжаемы быть в свой-ственные им должности, какъ то исправ-ление дорогъ, мостовъ, препровождение полковъ и командъ, доставление им дровъ и другова законнаго требованія и прот-чими сему подобными нужностями зани-маться.

1) Спокойствие, благочиние, верность и тишина по уезду должна соблюдена быть во всехъ частяхъ неизъемлемо, по каковому предмету обратить господам су-дьямъ прилежнейше внимание на жи-вущихъ въ уезде, обязанныхъ клятвою пред Всемоущимъ Богомъ, в сохранение нерушимой верности к Особе Император-скаго Величества и к чему наипаче пред-стоитъ поводъ усугубить бдение на но-вость присоединения къ Россійской Им-періи сего края, дабы никто в против-ность подданническаго долгу и послуша-нія предпринять и учинить не могъ и если бы паче чаянія открылся кто ли-об в нарушеніи спокойствія и блажен-

ства частнаго и собственнаго, таковых стараться не допустить и смирить по мере власти суду предоставленной и тогож времени доносить о существе происхожденія, а по важнѣйшимъ деламъ представляя и с нарочнымъ ко мне, при каковомъ случае займствоваться командою от правящаго тамо городническую должность воинскаго начальника.

2) Выборъ комисаровъ зависящій от суда долженъ пасть на добропорядочныхъ и беспорочныхъ людей и каждаго повета и воеводства по два члвка, которыя исполняя предписанія от суда преподаваемые должны о всемъ томъ и другомъ, что увидятъ неблагопристойно по уезду, доносить суду, а судъ преподавать имѣть имъ должныя разрешенія и поелику беспрестанное бденіе и труды по уезду могутъ имъ тягостны быть и лишатся чрезъ то хозяйственнаго обдѣливанія, в такомъ разе назначить имъ терминъ, по прошествіи коего переменять другими достойными.

3) Буде где въ уезде окажется насилство самоуправное и закономъ противное, то по первому о томъ осведомленію изследовать на месте происхожденія чрез чиновника от суда, безъ многава письменнаго производства, но единственно приводить въясность учинившѣся произшествіе и свидетелей допрашивать и буде у кого что отнято и оно находится на лицо, тотъ часъ велеть возвратить а с пресѣтниками поступать суду.

4) Прилагать неусыпное смотрение чтобъ в принадлежащихъ к тому суду мѣстахъ дороги, мосты и переправы черезъ реки и воды въ такомъ исправномъ состояніи содержаны были, чтобъ приѣзжимъ не было ни остановки ни опасности, но в рабочѣе время обывателей ко обдѣливанію дорогъ не понуждать, а исправлять оныя в удобное к тому время.

5) Имѣть смотрѣніе дабы въ уезде повсюду мѣра и вѣсы были вѣрныя, исправныя и заклеяменныя, за лживыя же чинить взысканіе по узаконеніямъ.

6) Ползующимся привиліегіями выннаго куренія, варенія медовъ и пива не запрещается по тому праву производить промыслъ свой дѣятельно, но нужно не оставить безъ вниманія неосторожность повсемѣстно существующую относительно пожара, и по елику всякое устройство порядка отъ начальника зависимое и въ дѣйство приводимое преподаетъ непосредственно вообщѣ обывателямъ пользу, выгоду и безъопасность, то по сему предмету дабы и симъ отдѣленіемъ доставить имъ благо, обзрѣть чрезъ комисаровъ чиновниковъ или по разсмотренію суда лично, по уезду имѣющіеся вынокурни, солодовни и броварни, каковыя ежели бы оказались построенными внутри селенія, въ густотѣ домовъ, либо безъ трубъ выведенныхъ по верху строенія и въ весьма подверженномъ опасности мѣстѣ, таковыя разламавъ запретить хозяевамъ производить куреніе, в разсужденіи же и томъ, что въ лѣтнее время пожаръ (отъ чего Боже сохрани) болѣе вреда можетъ нанести обывателямъ, нежели зимою, таковое куреніе сократить по сходствію законныхъ постановленій, не попуская однако обывателей до возчувствованія каково либо негодованія и отягощенія, всего же бы полезнѣе было жителямъ имѣть винокуренныя заведенія внѣ селеній въ пристойныхъ и немогущихъ нанести жильямъ вреда мѣстахъ.

7) Буде (отъ чего Боже сохрани) появится въ округѣ опасная болѣзнь, тотъ часъ достовѣрно выправясь доносить мнѣ съ нарочнымъ, описавъ существо той болѣзни и до резолюціи стараясь предъохранить незараженныхъ; тоже мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою, огрადить карауломъ, дабы никто здоровой во оной войтить не могъ.

8) Скотскою падежъ, оказавшійся въ уездѣ, освидѣтельствовать на мѣстѣ и ни мало мешкавъ меня увѣдомить, съ яснымъ описаніемъ отъ чего и сколько скота пало, отдѣливъ зараженный скотъ отъ здороваго, а палый въ отдаленныхъ отъ жилья

мѣстахъ, не снимая отнюдь кожъ и не касаяся до оного руками, велѣть зарыть въ глубокия ямы длинными шестами и ямы засыпать землею.

9) Скопыще воровъ либо бѣглыхъ людей, не теряя времени, приложить всевозможное попеченіе истребить и воровъ бравъ подъ карауль предавать суду, в чемъ каждый домъ обязанъ подать руку помощи и буде по слѣдствію окажется, что гдѣ воры или бѣглые были и ихъ небреженіемъ не пойманы, то таковыя дома подвержены пени с каковыми и поступать по законамъ.

10) Буде случится полку либо командѣ проходить чрезъ уездъ, тогда отрядить для встрѣчи оного и препровожденія одного изъ комисаровъ, выбранныхъ судомъ и определенныхъ, какъ выше писано, на таковыя случаи въ воспомоществованіе судамъ, которой долженъ, встрѣтя у межи уѣзда, провожать проходящую команду до межи соседняго уезда и гдѣ надобно квартиры отводить и другіе по требованіямъ ихъ законныя выполненіи чинить, смотря въ каждомъ мѣстѣ чтобъ обывателямъ однимъ предъ другими отягощенія и от воинскихъ чиновъ обидъ и притѣсненій ни кому чинимо не было, требуя въ такихъ случаяхъ удовольствія отъ командировъ; в неполученіи же онаго, такъ равно и о проходѣ полковъ и командъ доносить мнѣ; какіе же нынѣ где по уезду полки расположены лагеремъ или квартирами, по полученіи сего рапортовать меня.

11) Всякого званія колодники в судахъ имѣющіеся ограждены должны быть воинскою стражею, непосредственно зависимою отъ исправляющаго в томъ мѣстѣ городническую должность воинскаго начальника, о чемъ к нему и предписано отъ меня, поелику же в нѣкоторыхъ мѣстахъ отъ небреженія караульныхъ и безопасности начальниковъ открылись побѣги, то для безопасности опредѣлить тюремныя избы, совмѣстно съ помянутымъ начальникомъ, какіе могутъ токмо сы-

скатся въ городѣ крѣпкіе и способные по сему предмету.

12) Слѣдуемыхъ къ пересылкѣ отъ судовъ колодниковъ въ другіе мѣста для отправления по подорожнымъ препровождать ко исправляющему должность городническую военному начальнику, доставляя отъ суда принадлежащей о колодникѣ конвертъ.

13) Тѣмъ преступникамъ, коимъ по опредѣленіямъ судовъ и по резолюціи вышняго начальства положено будетъ закономъ постановленное наказаніе, чинить должную экзекуцію въ городѣ, с повелѣнія и распоряженія воинскаго начальника, исправляющаго городническую должность, о чемъ отъ суда к нему и относится с поясненіемъ существа дѣла и конфермаціи.

14) Единожды на всегда строжайше подтвердить о прилѣжнѣйшемъ смотрѣніи каждому хозяену чтобъ вездѣ осторожность наблюдаема была въ домахъ отъ огня и на поляхъ при выжиганіи жнитвъ и кореньевъ, почему на случай незапнаго пожара заблаговременно сдѣлать должное постановленіе, дабы всякъ свѣдущъ былъ что ему в такое несчастное время чинить и о всякомъ пожарѣ меня рапортовать, описавъ великость онаго.

15) Во всѣхъ мѣстечкахъ къ оному суду принадлежащихъ и гдѣ толко происходятъ торги, начальникамъ предписать дабы они о состоящихъ на торгахъ в продажѣ хлѣбу и протчимъ продуктамъ цѣнахъ присылали в судъ вѣдомости по прошествіи каждого торгового дни, а судъ получая оныя, во истеченіи каждаго мѣсяца 25 числа сочиняя генеральную по приложенной при семъ формѣ, имѣть доставлять ко мнѣ неупустительно с поясненіемъ и различіемъ каждаго мѣстечка, которыхъ чиселъ и какіе цѣны происходили, какіе же нынѣ состоятъ въ мѣстечкахъ торговые цѣны; по полученіи сего выправясь обстоятельно ко мнѣ прислать вѣдомость по сей же формѣ.

16) О состоящихъ въ вѣдѣніи того

суда староствахъ, всѣхъ безъ изъятія, буде владѣлецъ онаго умре, в такомъ случае предписывается суду не входя ни в какое онаго распоряженіе и не допуская къ тому никою другою, тогожъ времени давать мнѣ знать.

17) О случающихся въ пространствѣ, занимающемъ округу того суда небесныхъ стихійныхъ явленійхъ и необычайныхъ приключенійхъ, яко то выхрехъ, градахъ и тому подобныхъ, давать мнѣ знать неукоснительно, с подробнымъ описаніемъ, въ какомъ мѣстѣ и в какое время что именно произошло, дабы я сообразно великости происшествія могъ по вышней командѣ относиться.

18) По дошедшимъ ко мнѣ донесеніямъ отъ судовъ, что прежнихъ временъ архивы и письменные дѣла неразобраны и находятся во уничтоженныхъ конфедерационныхъ судебныхъ мѣстахъ, почему и въ производствѣ дѣлъ не малое слѣдовало затрудненіе и остановка, предписываю симъ навсегда всѣ письменные дѣла прежнихъ временъ разобрать по сортамъ и какие какому суду принадлежать, будутъ имѣть таковыя въ своемъ вѣдѣніи и должномъ порядкѣ, съ описью, дабы въпредъ не послѣдовало в чемъ либо судамъ преткновенія.

19) Ко удивленію моему требуютъ нѣкіе судебные мѣста отъ меня пособія въ переводчикахъ, знающихъ изъ російскаго діалекта на полской переводить, поставляя главною причиною невѣдѣніе судей російскихъ писменъ, а потому и неразумѣнія посылаемыхъ отъ меня на російскомъ діалектѣ повелѣній; таковыя не дѣльные представленія не что иное наводятъ, какъ толко умножаютъ письменную переписку и затрудняя вышнее начальство, препятствуютъ исполнять нужные и нетерпящіе отлагательства дѣла, а судьи повидимому оставляя по своимъ должностямъ важныя теченія дѣлъ въ небреженіи, занимаются ничево не значущими представленіями, ибо при случае нужды въ переводчикѣ и экспликаторѣ

изъ російскаго на полскомъ языкѣ, довольно таковыхъ свѣдущихъ людей отискать можно не токмо в томъ мѣстѣ, гдѣ состоятъ судныя мѣста, но и во всякомъ селеніи открывается во многомъ числѣ, какъ то еженежно изъ разныхъ частей губерніи относятся ко мнѣ съ прозбами російскими писменами, к чему наипаче способствовало просвѣтити всякаго вѣдѣніемъ російскаго и полскаго языка близкое расположеніе обоюдныхъ бывшихъ границъ, поелику при томъ каждый чиновникъ имѣющій владѣніи во обоюдныхъ губерніяхъ и протчіе множайшыя дѣла, занимаясь исправленіями ихъ, усугубляетъ попеченіе свое въ познаніи изреченія и писменъ сосѣдняго государства, но болѣе еще того предстоитъ предметъ ко опроверженію недѣльнаго отъ судовъ отношенія, что во истеченіи прошедшаго столѣтія, въ полской области, всѣ акты писаны были російскимъ діалектомъ, а не природнымъ полскимъ и сіи памятники совершенно изъобличаютъ всѣхъ тѣхъ, коимъ предлежитъ вникать въ познаніе правъ и коимъ довлѣетъ пещись ревностно дабы не учинить въ правосудіи неправомъ, слѣдовательно судьи будучи свѣдущи в разумѣніи російскаго діалекта, ежели не в совершенствѣ, то по крайней мѣрѣ посредственно не должны имѣть дальнѣй надобности въ переводчикахъ, а тѣмъ больше затруднять команду о снабженіи ими, имѣя достаточные способы отыскать таковыхъ во всякомъ мѣстѣ; почему предписывается симъ от таковыхъ и тому подобныхъ представленіи удержатся, ко мнѣ же присылать донесенія, не неприятно бѣ было на російскомъ, но впротчемъ предается суду на волю писать и на полскомъ діалектѣ.

20) В замѣчаніе суду даю знать, что избираемые камисары не суть есть въ судахъ засѣдатели и судьи, но во всемъ подвластные суду и зависимые отъ него же, почему и выбирать в сіе званіе таковыхъ, кои могли бы на то способны быть не изъ перваго и послѣднихъ

классовъ, ни средственныхъ степеней и кон все повеленія суда, хотя бы и во время каденциевъ онаго, сами собою производить в действие ничего не могутъ. Генераль Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюня 23 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ Акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 81—85.

№ 67.—1793 г. Іюня 25.

Разрѣшеніе нѣкоторыхъ вопросовъ относительно дѣятельности при новомъ правительствѣ прежде назначенныхъ чиновниковъ.

Акт memoryału wespół z rezolucyą w rzeczy wielmożnego Antoniego Hutorowicza, sędziego grodzkiego powiatu Oszmianskiego, przez wielmożnego Stanisława Łyszkiewicza pisarza, do jasnie wielmożnego Niepluiewa gubernatora podawanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij szóstego dnia, rzymskiego, a dwudziestego piątego Junij ruskiego—kalendarza.

Przed aktami grodzkiemi wojewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Szczodro, rotmistrz powiatu Orszanskiego, memoryał przez wielmożnego iegomości pana Stanisława Łyszkiewicza pizarza grodzkiego wojewodztwa Minskiego do jasnie wielmożnego Niepluiewa generał-majora y gubernij Minskiej gubernatora, orderu świętej Anny kawalera, podawany, też rezolucyą od tegoż iasnie wielmożnego gubernatora, na tymże memoryale uczynioną y podpisaną, do akt podał w następnym wyrazach: Do jasnie wielmożnego Niepluiewa generał-majora y gubernij Minskiej gubernatora, orderu świętej Anny Kawalera. Primo. Wielmożny iegomość pan Antoni Hutorowicz sędzia grodzki powiatu Oszmianskiego, mając dekret oczewisty w Trybunale głównym wielkiego księstwa Litewskiego, przed manifestem iesz-

cze najjasniejszey y najlaskawszey Imperatorowey Jeymosci otrzymany, exdywizyą, czyli rozdział dobr po zesłym Antonim Hutorowiczu, podstaroscie grodowym powiatu Oszmianskiego pozostałych, pomiędzy successorow uznawaiący, na fundamencie rezolucyi jasnie wielmożnego Kreczetnikowa generał-gubernatora w punkcie pierwszym na pytanie jasnie wielmożnego wojewody Kijowskiego uczynionej, wszystkie dekreta dawniejsze do exekucyi przyprowadzać nakazuiącey, czy może takowy dekret Trybunalski do satysfakcyi y exekucyi przez urzędnikow, tymże dekretem wyznaczonych, na tey stronie kordonu będących y na wierność Najjasniejszey Imperatorowey zaprzysięgłych przyprowadzać. Secundo. Sędziowie ziemscy y grodscy powiatu Oszmianskiego aktualnie przed konstytucyą trzeciego Maia tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego roku byli pomienionym dekretem Trybunalskim do exdywizyi wyznaczeni (gdy dopiero z racyi powiatu Oszmianskiego do sądow Minskich przyłączenia kadencyow swych sądowych nie odbywaią y nie sądzą) toż Brasławscy y Orszanscy takż tym dekretem wyznaczeni czy mogą być do expedyowania takowey exdywizyi użyci? Tertio. Tenże sam wielmożny iegomość pan Antoni Hutorowicz, gdy aktualnie przed konstytucyą trzeciego Maia tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszego roku był sędzią grodzkim Oszmianskim, czy może więc być dopiero do expedyowania inkwizycyow, kalkulacyow, wiryfikacyow, oraz do exekwowania dekretow tak iak inni sędziowie używany? Takowy memoryał z prozby wielmożnego Hutorowicza sędziego grodzkiego powiatu Oszmianskiego podaie z najpowinnieyszym uszanowaniem. U tego memoryału podpis wielmożnego pisarza, a na boku data, oraz na schylaniu adres w te słowa: Stanisław Łyszkiewicz pisarz grodzki wojewodztwa Minskiego. Tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Julij piątego dnia rzymskiego, a Junij dwudziestego czwartego dnia ruskiego kalendarzow. Do jasnie wielmożnego Niepluiewa gene-

rał-majora y gubernij Minskiey gubernatora, orderu świętey Anny kawalera memoriał w interesie wielmożnego Hutorowicza, sędziego grodowego powiatu Oszmianskiego. A rezolucya in haec verba: Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, Julij miesiąca dwudziestego piątego veteris stili. Rezolucya-adprimum. Ci urzędnicy tylko którzy są w kordonie terazniejszym Rosyiskim i aktualnie na wierność i poddanstwo Najjasniejszey Imperatorowej Jeymosci zaprzysięgli, a dekretem Trybunalskim przed manifestem Najjasniejszey Imperatorowej zaszłym do exdywizyi są wyznaczeni, mogą takową exdywizyą expedyować. Ad secundum. Sędziowie ziemscy y grodscy powiatu Oszmianskiego chociaż kadencyow swych i osobnych sądow nie mają wyznaczeni iednak Trybunalskim dekretem przed manifestem Najjasniejszey Imperatorowej Jeymosci zaszłym do exdywizyi, podobnie Brasławscy i Orszanscy, lub innego powiatu, którzy są wyznaczeni pod warunkiem w rezolucyi na pierwszy punkt daney wyrażonem expedyować tę exdywizyą, i iesli odtąd do dalszych iakich czynnościow, iako to inkwizyciow, kalkulacyow, exdywizyow y weryfikacyow przez sądy tuteysze zakordonowane regularnie wyznaczeni zostana, tedy używani być y expedyować mogą. Ad tertium. Podobna rezolucya iak w punkcie drugim. U tey rezolucyi podpis takowy: Generał-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Który to memoriał wespol z rezolucyą, zapodaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, do akt iest w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1793 годъ, № 11820, л. 253—255.

№ 68.—1793 г. Юня 26.

Предложение Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о взысканіи съ челобитчиковъ пошлинъ за простую бумагу въ размѣръ стоимости гербовой.

Минской губерніи повѣту Рѣчицкого въ Земскій судъ, Предложение.

Поелику разосланной мною какъ въ оной такъ и въ протчіе городскіе и земскіе суды гербовой бумаги на долгое время есть недостаточно, то, сходственно законному постановленію и главнаго начальства предписанію, предлагаю за употребляемую по всѣмъ челобитческимъ дѣламъ и во мѣсто гербовой за простую бумагу взыскивать денги, тѣ самыя что положено и за гербовую бумагу и денги какъ за гербовую такъ и за простую бумагу выручаемыя должны храниться въ вѣдомствѣ писарей каждаго суда. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ 26 Юня 1793 г. Г. Минскъ № 2154.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 127.

№ 69.—1793 г. Юня

Инструкція Минскаго губернатора Рѣчицкому городничему Борейшѣ о его обязанностяхъ.

О р д е р ъ

Украинскаго легкоконнаго полку господину ротмистру Борейши.

По поводу преподанного мнѣ отъ покойнаго генерала Аншефа Михайлы Никитича Кречетникова о устроении по Минской губерніи, во управленіе мнѣ ввѣренной, порядка наставленія конфирмованнаго и утвержденнаго отъ Ея Императорскаго Величества, Ваше Благородіе опредѣленъ въ мѣстечкѣ Бобруйскѣ, въ которомъ открыты судопроизводства, въ званіе городничего до времени того, пока настоящіе таковыя и штатныя команды прибыть имѣютъ, относительно коей должности ко исполненію предписываю слѣдующее.

1) Назначенная Вамъ отъ Украинскаго легкоконнаго полку собственно по городнической должности команда съ унтеръ-офицеромъ капраломъ и трубачемъ двад-

цать четыре человека рядовых пеших уповаю до нынѣ прислана, кою употреблять сообразно преподаваемому наставленію и обряду городовому, не отражая въ несвойственныя сему должности, потому наиболѣе, что Вы вступая въ званіе городничаго до прибытія настоящаго, непосредственно состоятъ имѣете въ моемъ начальствѣ, слѣдовательно и команда ваша занимаетъ мѣсто штатныхъ командъ.

2) Содержа градской въ пристойности караулъ, опредѣля посты изъ онаго и въ судныя мѣста, имѣть свѣдѣніе о проѣзжающихъ всякаго состоянія людей, доставляя каждому по приличію должствующее удовлетвореніе, внимая при томъ на проходящихъ безъ письменныхъ видовъ, не имѣющихъ на прожитіе твердыхъ мѣстъ бродягъ, каковыхъ по состоянію ихъ сомнительности бравъ за караулъ провождать, куды подлежать и способность требовать будетъ.

3) Спокойствіе, благочиніе, вѣрность и тишина по городу должны соблюдены быть во всѣхъ частяхъ не изымлемо, по каковому предмету должны вы обратить вниманіе ваше болѣе на новость пріобрѣтенія сего края, во всѣхъ частяхъ не образованнаго, дабы никто въ противность подданническаго долгу и послушанія предпріять и учинить не могъ, и если бы паче чаянія открытъ кто либо въ нарушеніи спокойствія и блаженства частнаго и собственнаго, таковыхъ стараться не допустить и смирить по мѣрѣ власти вамъ предоставляемой ласковостію и благими увѣщеваніями, а отнюдь не суровостію, донося о существѣ происхожденія такъ и по важнѣйшимъ дѣламъ представляя съ нарочнымъ прямо ко мнѣ.

4) Дабы проходящіе и квартирующие полки и воинскія команды обывателямъ насилія и притесненій не чинили и безденежно ничего не требовали и не брали, имѣть вамъ не ослабое смотреніе за симъ отдѣленіемъ, требуя настоятельно у командировъ съ оными находящихся

должного удовлетворенія въ нанесенныхъ ими обидахъ и безъденежномъ заборѣ, а въ случае не полученія представлять ко мнѣ для испрошенія у вышняго начальства виновнымъ наказанія, а съ послабившаго и не удовлетворившаго строгого взысканія, отводя проходящимъ войскамъ квартиры безъ отягощенія обывателей одного предъ другимъ, не иначе какъ по два человека солдатъ на каждый покой, развѣ при множественномъ числѣ воинскихъ людей ставить ихъ по сколько на покой причтется, не упуская при томъ о проходѣ полковъ и командъ рапортовать меня, равно и по выступленіи оныхъ доносить, отвращая всякія могущія произойти какъ во время прохожденія войскъ, такъ и квартированіе оныхъ обоюдныя обиды и притѣсненія, стараясь всемѣрно изъ сихъ новоподданныхъ всемилостивѣйшей нашей Государыни каждому дать возчувствовать, что онѣ подъ мудрымъ и кроткимъ Ея Величества царствованіемъ отъ всякаго насилія и притѣсненія ограждены и управляются начальствомъ, о благѣ и пользахъ ихъ по всевысочайшему соизволенію пекущемся, обращаясь съ ними какъ со вновь присоединеннымъ къ россійской державѣ народомъ сколько можно ласковѣе, безъ малѣйшей суровости, такъ чтобы при перемѣнѣ состоянія ихъ ощутили всеблагость онаго и взаимство своей искренности усердія и достовѣрности единоплеменникамъ своимъ.

5) При занятіи воинскими командами квартиръ, ежели не возможно обойтись безъ занятія шляхетскихъ домовъ подъ постой штабъ и оберъ офицерамъ, то стараться однакоже миножировать и безъ крайнѣйшей нужды не занимать, въ необходимомъ же случае занятыхъ отнюдь не стѣснять въ принадлежащихъ хозяену выгодахъ и довольствоваться первымъ пополамъ съ хозяевами, а послѣднимъ по одному или по два покоя, смотря по пространству дома, наблюдая при томъ, чтобы и сіе дозволенное занятіе было по согласію хозяевъ, безъ малѣйшаго нанесе-

нія имъ неудовольствія и поводовъ къ принесенію мнѣ жалобъ.

6) Дома духовныхъ всякаго званія, по основанію законного въ Россіи постановленія, изъѣмлются всѣ отъ постоа воинскихъ чиновъ, оныхъ ни подъ какимъ предлогомъ никому не занимать, кромѣ необходимаго только случая при настоящемъ движеніи войскъ и то на теперешнѣе краткое время, ежели для крайнѣй тесноты необходимо сіе будетъ, наблюдая, чтобъ и въ такой крайности не другіе занимали постоемъ, какъ единственно генералитеты или штабъ и оберъ офицеры и безъ крайняго при томъ хозаевамъ озлобленія.

7) Какъ в здѣшнемъ краѣ публичныя корчмы или такъ сказать вѣзжіе дома, нарочито выстроенные, составляютъ главной владельческой хозяйскій доходъ, то и сихъ постоями такъ же не занимать и дабы при проходѣ войскъ не было причиняемо тѣхъ карчмъ содержателямъ или живущимъ в нихъ какихъ либо обидъ и насилія забираи́емъ безденежно изъ принадлежащаго имъ, и отъ того тѣ содержатели раззоренія, а хозаева или владельцы убытка потерпеть не могли, охранять въ городѣ таковыя карчмы залогомъ воинскихъ служителей, человека по два изъ надежныхъ людей, пока команда пройдетъ.

8) Во время движенія войскъ всякой полкъ для поднятія своихъ тягостей имѣетъ необходимость въ обывательскихъ подводахъ; не возпрещая сего, въ такихъ необходимыхъ случаяхъ, отъ нынѣ всегда и на будущее время предписываю сколько тѣхъ взято буде платить самимъ обывателямъ за оныя, полагая не на лошадь но на парную воловую или пароконную фуру по двѣ копейки на версту.

9) Для возки куріеровъ на почтовые станціи обывательскіе подводы по двѣ пары на каждую тамъ, гдѣ нужно, предписалъ я наряжать изъ уѣзду земскимъ судамъ не изъ дальнихъ мѣстъ, по ихъ разсмотрѣнію, не отягощая селенія одно-

го предъ другимъ, о чемъ такъ же вамъ и въ городѣ вниманіе имѣть дабы устанавливаемая очередь и перемѣна всегда въ свое время выполняема была и прогоны платимы бы были въ руки исправляющихъ возку куріеровъ и чьи лошади, а не въ другіе чьи; безъ прогоновъ же и кто не имѣетъ подороженъ отнюдь не давать.

10) Мѣра и вѣсы въ городѣ должны быть клейменные, сообразныя здѣшнему установленію, но при томъ прилѣжное смотреніе имѣть соединенно съ магистратомъ, дабы были вѣрные и справедливые и частные люди не несли бы чрезъ обманы торгующихъ неудовольствія и убытка.

11) Буде (отъ чего Боже сохрани) появится въ городѣ либо по дошедшему къ вамъ свѣдѣнію въ округѣ опасная болѣзнь, тотъ часъ доносите мнѣ съ нарочнымъ, описавъ существо той болѣзни, и до резолюціи стараясь предохранить не зараженныхъ, то же мѣсто, которое одержимо будетъ сею язвою оградить карауломъ, дабы никто здоровой во оное войтить не могъ.

12) Скотской падежъ, оказавшейся въ городѣ освидѣтельствовать на мѣстѣ и нимало мешкавъ меня увѣдомить, съ яснымъ описаніемъ отъ чего и сколько скота пало, отдѣливъ зараженной скотъ отъ здороваго, а палой въ отдаленныхъ отъ жилья мѣстахъ, не снимая отнюдь кожи и не касаяся до оного руками никому, велѣть зарыть въ глубокіе ямы длинными шестами и ямы засыпать землею.

13) Всякому обиженному городовому жильцу давать начальническое покровительство въ насильствіяхъ, изслѣдовая на мѣстѣ происшествія, безъ умноженія письменнаго производства, но единственно приводя въ ясность существо дѣла, дополняя при томъ оное свидѣтельскимъ утвержденіемъ, и буде что есть отнято и оно находится на лицо, тотъ часъ велѣть возвратить не укоснительно просителю, а найденныхъ виновными отос-

латъ въ судъ, которому онѣ принадлежать будутъ, гдѣ истцы или обиженные прозбу производить должны по законамъ.

14) Скопище воровъ либо бѣглыхъ людей, не теряя времени приложить все возможное стараніе истребить и воровъ имать подъ караулъ, въ чемъ каждый домъ въ городѣ обязанъ подать руку помощи и буде по слѣдствію окажется, что гдѣ воры или бѣглые были и ихъ небреженіемъ не пойманы, то таковыя дома подвержены пени, о чемъ и сообщать суду.

15) Неупустительное и строгое смотреніе имѣть въ городѣ за мостами и переправами и улицами, дабы онѣ въ такомъ исправномъ состояніи были, чтобъ на нихъ остановки и опасности никому приключится не могло и буде гдѣ испортится, велѣть безъ понаровки поправлять тому, кому надлежитъ, съ понужденіемъ, не упуская времени, паче же бдѣть, чтобъ повсемѣстно въ городѣ на улицахъ и мостахъ была совершенная чистота и палой скотины или мертвечины, отъ чего вредный духъ происходитъ, ни гдѣ въ городѣ не встрѣчалось, такъ равно и прочее непристойности и гадости въ наружности домовъ отнюдь не терпѣть и на сіе послѣднѣе употреблять большею частію колодниковъ.

16) Для пастбы лошадейъ воинскихъ командъ и полковъ отводить въ лѣтнѣе время, по силѣ плаката, пастбища и смотреть, чтобы никому обиды, такъ же посѣянному хлѣбу и другимъ сенокоснымъ лугамъ травли и толоки не было, въ противномъ же случае поступать по 4 и 13 пунктамъ сего наставленія, а стоящимъ въ лагеряхъ, во все оно продолженіе, на вареніе кашъ и печеніе хлѣбовъ отводить лѣсу изъ валѣжника подсохлаго лѣса и подстоя, имѣя сношеніе о семъ съ судами, до коихъ подлежать будутъ.

17) Единожды на всегда подтвердить каждому хозяину по городу о крайнѣй вездѣ осторожности въ домахъ отъ огня

и пожара, буде же учинится въ городѣ пожаръ, въ такомъ случае чинить вамъ всемѣрныя распоряженія, споспѣшествуя ко утушенію оного по всей возможности, дабы же каждой обыватель вѣдалъ, что ему должно чинить во время такого несчастнаго случая, здѣлать постановленіе, перенумеривъ дома и назначивъ инструменты, подлежащіе къ прекращенію пожара и по таковому порядку требовать уже настоятельно непремѣннаго исполненія, а съ непокоривыхъ и законного взысканія и о всякомъ пожарѣ меня рапортовать, описавъ великость оного.

18) Всякого состоянія о живущихъ въ городѣ чиновникахъ, художникахъ и частныхъ людяхъ, порознь о каждомъ, имѣть вамъ достовѣрной списокъ, съ различіемъ дѣйствительно тамо жительствующихъ, имѣющихъ твердыя мѣстана жительства и постороннихъ, нанимающихъ дома, по разнымъ предлогамъ пребываніе свое имѣющихъ.

19) Всякого званія колодники въ судахъ имѣющіеся ограждены должны быть воинскою стражею, непосредственно зависимою отъ вашего начальства, при приумноженіи каковыхъ, по мало имѣнію у васъ команды, дабы побегу арестанты чинить не могли, занимать довлѣющее пособіе отъ города; поелику же въ некоторыхъ мѣстахъ отъ небреженія караульныхъ и безопасности начальниковъ открылись побегы, то найкрепчайше подтверждаю вамъ смотреніе имѣть не ослабное, для безопасности чего опредѣлить тюремныя избы, какія токмо могутъ сыскаться въ городѣ крепкіе и способные по сему предмету, и по важнымъ дѣламъ арестантовъ содержать заклепанныхъ въ колодки.

20) Слѣдуемыхъ къ пересылкѣ отъ судовъ колодниковъ отправлять съ приложенными отъ судебныхъ мѣстъ конвертами, за подорожными вашими, заклепанныхъ въ ножныя колодки, а по важнѣйшимъ дѣламъ и въ ручныя либо въ желѣзы, соображаясь съ важностію ихъ

преступлений, за должнымъ присмотромъ отъ мѣста до мѣста и съ прописаніемъ въ подорожныхъ о неослабномъ смотре-реніи за колодниками, дабы въ пути по-бегу учинить не могли.

21) Тѣмъ преступникамъ, коимъ по опредѣленію судовъ и по резолюціи вы-шняго начальства положено будетъ за-кономъ постановленное публичное нака-заніе, по сношенію судовъ къ вамъ и описанію существа произведеннаго дѣла, экзекуцію чинить непосредственно отъ вашего распоряженія и повелѣнія.

22) Квартала мартовскаго всякого ро-да недоимки, гдѣ только есть, предпи-салъ я повсемѣстно судамъ и зборщи-камъ усугубить попеченіе собрать, а по-слѣ того времени таковыя зборы, по ма-нифесту Ея Императорскаго Величества, во облегченіе новоподданныхъ сего края, всемилостивѣйше уничтожены, кромѣ тѣхъ, кои входятъ отъ добраго и собственнаго жителей желанія десятого и двадцатаго гроша, яко никого отягощать не могу-щіе и кои продолжатся на всегда дол-женствуютъ, о чемъ давъ знать и вамъ для свѣдѣнія, предписываю по оконча-ніи взноса за мартовской кварталъ, недо-имокъ собирать далѣе таковыхъ недопу-щать, но какъ при сихъ побужденіяхъ отъ судовъ и зборщиковъ о взносѣ по-датель легко могутъ случится упорство и даже непокоривость обывателей, какъ по городу, такъ и по уѣзду, то ко приведе-нію таковыхъ въ должное послушаніе, по отношеніямъ судовъ чинить в семъ не-отлагательно должное пособіе отрядомъ пристойнаго числа военныхъ служеб-лей на экзекуцію, а по малоимѣнію ко-манды, требуя таковыхъ отъ ближнихъ командъ и съ прилѣжностію вспомоще-ствовать по сему пункту о непремѣн-номъ и непродолжительномъ взносѣ на помянутой мартовской кварталъ недои-мокъ, наряжаемымъ же на экзекуцію ко-мандамъ строжайше подтвердить о не-чиненіи обывателямъ насилія и всякого рода притесненій, подъ жестокимъ истязаніемъ и отвѣтомъ вашимъ, яко посла-

бившаго на непозволенные и запрещен-ные поступки; кожевной же зборъ со-вершенно уничтожа, запретить зборщи-камъ дабы одного отнюдь не требовали и не собирали, подъ неупустительнымъ за-то истязаніемъ.

23) Насиліе, грабежъ самовольная управа ни въ малѣйшей части да небу-детъ терпима, ибо имѣвый кто какую либо обиду долженъ искать правосудія и удовлетворенія отъ судовъ на то поста-новленныхъ закономъ; всякого посягнув-шаго на самовольную управу предста-вить безъ понаровки законному сужде-нію, яко нарушителя правъ общаго и своего спокойствія.

24) О спокойствіи и тишинѣ такъ же и о всякомъ происшествіи, моему свѣ-дѣнію подлежащемъ, присылать ко мнѣ чрезъ каждые двѣ недели донесеніи чрезъ учрежденную почту.

25) Въ истеченіи каждаго мѣсяца 25 числа о происходящихъ въ городѣ хле-бу и прочимъ продуктамъ на торгахъ ценахъ присылать ко мнѣ справочныя вѣдомости, съ поясненіемъ и различіемъ каждаго торговаго дни какіе цѣны про-исходили, по приложенной при семъ фор-мѣ, какіе же нынѣ состоятъ цены въ го-родѣ прислать по полученіи сего по той же формѣ вѣдомость.

26) Пользующимся привиллегіями вин-ного куренія, варенія медовъ и пива не запрещается потому права производить промыселъ свой дѣятельно, но нужно не оставить безъ вниманія неосторожность в семъ краю существующую повсемѣст-но относительно пожара и поелику вся-кое устроеніе порядка, отъ начальника зависимое и въ дѣйство производимое, преподаетъ непосредственно вообщеебы-вателямъ пользу, выгоду и безопасность, то по сему предмѣту дабы и симъ отдѣ-леніемъ доставить имъ благо, имѣете, съ членомъ отъ суда истребованнымъ, обо-зрѣть лично въ городѣ имѣющіяся вино-курни, солодовни и броварни, каковыя

ежели бы оказались въ городѣ построенными въ густотѣ домовъ, либо безъ трубъ, выведенныхъ по верху строѣнія и въ весьма подверженномъ опасности мѣстѣ, таковыя разламавъ, запретить хозяевамъ производить куреніе, въ разсужденіи же о томъ, что въ лѣтнѣе время пожаръ (отъ чего Боже сохрани) болѣе вреда можетъ нанести обывателямъ нежели зимою, таковое куреніе сократить по сходствію здѣшнихъ постановленій совмѣстно съ судомъ, не попуская однако обывателей до возчувствованія каковаго либо негодованія и отягощенія, всего же бы полезнѣе было жителямъ имѣть винокуренныя заведенія внѣ города въ пристойныхъ и немогущихъ нанести жителямъ вреда мѣстахъ.

27) Къ вящей выгодѣ и ползѣ обывателей, какъ привозящихъ для продажи на торги всякіе землею производимые произрастенія и другіе продукты и къ пище относимые вещества, такъ и паче имѣющихъ въ покупкѣ ихъ нужду, дабы единообразная полза каждому предоставлена была, установить въ городѣ единовременно навсегда слѣдующій порядокъ: первоначально опубликовать въ городѣ, что привозимыя изъ уѣзда поселянами на продажу продукты позволено будетъ продавать и покупать каждому на зборномъ мѣстѣ, для съѣзду торговыхъ людей имѣющемся, подтвердивъ строго, чтобъ изъ городскихъ жителей кромѣ того назначеннаго мѣста въ другомъ, либо на пути, отнюдь никто не покушался покупать явнымъ и тайнымъ образомъ, послѣ чего въ самой той день, въ которой по обыкновенію съѣздъ продавцовъ изъ селеній бываетъ, розставить по трактамъ изъ воинскихъ чиновъ и городскихъ десятичныхъ пристойное число людей надежныхъ и безпристрастныхъ, съ приказаніемъ пріезжающихъ съ продуктами поселянъ наставлять съѣзжаться въ зборное мѣсто, а за городскими жителями, паче же за евреями найприлѣжнѣйше смотрѣть, дабы при въѣздахъ въ

городѣ, такъ и по улицамъ отнюдь покупать не отваживались, и когда такимъ образомъ продавцы на зборное мѣсто соберутся и обоюдныя стороны производить торгъ, какъ обтомъ такъ и порознь по нуждѣ каждого продолжать будутъ по своей волѣ, въ то время прилѣжно стараться отвращать произойти могущіе неурядицы, а паче ссоры и драки; при семъ въ особое вниманіе нахожу вамъ сказать, что приставы воинскіе и городскіе, для воздержанія безвременной торговли постановленные при въѣздахъ и по улицамъ, легко могутъ покуситься на акциденцію и похлѣбствовать перекупщикамъ и дабы сіе злоупотребленіе отворотить при самомъ началѣ сего постановленія и не дать таковому злу вкорениться на всегдашнѣе время имѣть вамъ самоличное обозрѣніе по всѣмъ частямъ города каждого торговаго дни непременно, доколѣ желаемое сіе учрежденіе во всей своей силѣ возымѣетъ довѣяющее дѣйствіе.

28) Въ заключеніе сего остается мнѣ вамъ сказать только то, что ежели по новости и неопытности вашей въ поручаемой нынѣ должности встретится вамъ какое либо усумненіе, либо затрудненіе, или же надобность въ разрѣшеніи каковаго предмѣта или матеріи, о которой здѣсь не упомянуто, а по вашему предъусмотрѣнію найдетъ за нужное, извольте безъ замедленія ко мнѣ относиться, дабы никакая часть требующая исполненія не оставалась безъ дѣйствія, кои я рассматривая отвѣтствовать моими замѣчаніями, изъясненіями и въ потребномъ случае пособіями не премину, но при томъ за нужное поставлю напомнить вамъ, что я за всѣми произшествіями по городу случающимися внимать и замѣчать не премину и ежели отъ васъ будутъ происходить какіе либо противные закону поступки и покушенія при похлѣбствѣ сильнымъ отягощать невинныхъ и безпомощныхъ, а сыщется про то допряма, въ такомъ случаѣ при-

нужденъ я найдись поступить съ вами по всей законной строгости, № 1999. Юня дня 1793 года. Минскъ.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 88—93.

№ 70.—1793 г. Юля 1.

Засвидѣтельствовање подпоручика Труфонова о принесеніи присяги на русское подданство Антоніемъ Михаловскимъ.

Akt rotы do zaprzysiężenia na wierność Najjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci przez wielmożnego Antoniego Michałowskiego wykonaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Julij dwunastego dnia rzymskiego, a pierwszego ruskiego kalendarzow.

Przed aktami grodzkiemi woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Mikołaj Hrehorowicz rotę do zaprzysiężenia na wierność Najjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci przysięgi wykonaney przez wielmożnego iegomości pana Antoniego Michałowskiego, dworzанина iego krolewskiey mosci skarbowego wielkiego xięstwa Litewskiego, do akt podał, ktorey wyrazy następne: Forma przysięgi na wierność y poddanstwo. Ja niżej wyrażony przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Troycy Świętey Jedynemu, iż dobrowolnie y bez żadnego przymusu chcę i żadam Najjasnieyszey Katarzynie Alexiejownie Wtorey samowładney całej Rossyi Imperatorowey Jeymosci Pani moiey najmilosciwszey y Najjasnieyszemu Jey ulubionemu synowi cesarewiczowi y Wielkiemu Xiążęciu Pawłowi Piotrowiczowi, jako prawemu Tronu Rossyiskiey Imperyi następcy y ich najiasnieyszym sukcesorom w wierności y nieobludnie służyć wiecznie y we wszystkim bydz posłusznym, iako wierno poddanemu przystoi y należy, tak mi, Panie Boże, dopomoż y niewinna

Jego męka. Co utwierdzając pod obowiązkiem sumnienia świętą Ewangielią całuję. U tey rotы podpis aktora, poniżej świadectwo po rusku pisane wykonaney przysięgi, w te słowa: Antoni Michałowski dworzanin iego krolewskiey mosci skarbowy Wielkiego xięstwa Litewskiego. Swiedetelstwóiu, czto wyżej pisanoy szlachtycz Antoni Michałowski w mesteczkie Swerze przysiehał. Muromskoho piechotnoho полку podporucznik Michayła Trufonow. Która to rota za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Minskiego wpisana.

Изъ актовъ книги Минскаго градскаго суда за 1793 годъ, № 11820, л. 262.

№ 71.—1793 г. Юля 3.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду, о прекращеніи всѣхъ сборовъ до 1 января 1795 г., въ томъ числѣ кожевеннаго.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земской судъ. Предложеніе.

Дошло ко мнѣ свѣдѣніе, что въ нѣкоторыхъ мѣстахъ и до сихъ поръ собирается кожевной податокъ, а какъ всемилостивѣйше обнародованнымъ манифестомъ таковой и другіе тому подобныя зборы по 1795 годъ уничтожены, предписываю оному суду строжайше подтвердить по повѣту Рѣчицкому, дабы отнюдь никто не покушался чинить таковыя зборы, нынѣжъ находящихся въ повѣтѣ по партикулярнымъ мѣстечкамъ зборщиковъ предписалъ я при суммѣ находящемуся господину ротмистру Берейшѣ вообще с главнымъ зборщикомъ писаремъ Рахтаномъ, къ коему таковыя подати вноsimы были, снять со всѣхъ подробности щоти о приходящей суммѣ и меня рапортовать, почему соединенно съ градскимъ судомъ и имеетъ оной судъ повсемѣстно предписать, гдѣ токмо сихъ

зборовъ находятся зборщики, дабы они для отдачи щотовъ со всѣми принадлеж-
жащими к тому документами явились в
Бобруйскъ къ помянутому ротмистру Бе-
рейши и зборщику Рохтану и имѣющу-
юся у нихъ сумму доставили непременно
къ 15 числу сего м-ца (Собственно-
ручно подписать) Генералъ-Мажоръ Мин-
ской губерніи Правитель Иванъ Неплю-
евъ. Июля 3, 1793 года. г. Минскъ
№ 2386.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794
годы, № 13619, л. 161.

№ 72.—1793 г. Июля 3.

Предложеніе Губернатора Неплюева о по-
рядкѣ взысканія податей, извѣстныхъ подъ
именемъ добровольныхъ, а именно 10-го
гроша съ имѣній свѣтскихъ лицъ, 20-го
гроша съ духовныхъ и т. п.

Jan Niepluiew Minskiej gubernij gu-
bernator i orderu świętey Anny kawaler.

Wydanym ode mnie uniwersałem przesz-
łego Junij 14 dnia po wszystkich mieys-
cach w Minskiej gubernij będących roz-
publikowano i ogłoszono, że za najwyższym
Jey Jmperatorskiej mosci Pani moiey Nay-
miłosciwszey manifestem, z macierzynskiego
Jey ku nowopoddanym przyłączonego kraju
miłosierdzia, wszystkie podatki w ratach
7—browey, Marcowey i Juniowey dotąd
zbierane, oprócz dobrowolney ofiary, która
od właściwego obywatelow żądania iest
ustanowiona do pierwszego Januarij 1795 r.
są darowane; przeto gdy następuje Juliowa
rata, aby takowy podatek, iako nikogo ob-
ciążać nie mogący, wnoszonym był po daw-
nemu w swoim czasie, i w te mieysca, gdzie
dotąd był oddawanym zalecam. Takowa
dobrowolna ofiara ma się rozumieć dzie-
siąty grosz z majątkow obywatelskich, dwó-
dziesty z duchownych, równie półpodymne
z miast, pół-procentu i superata z mająt-
kow iezuickich, udzielnie z starostw kwarta

a z majątkow iezuickich zwyczajny pro-
cent i temu podobne, iako podatki, które
z swoiey istoty potrzeby i ustawy wybie-
rane być powinny. Tym tedy uniwersałem
w całej Minskiej gubernij dla wiadomości
każdego drukowanemi exemplarzami ogła-
sza się, aby ustanowione dawnemi prawami
rzeczone podatki, stosownie do naymiłosciw-
szego manifestu, jako nikogo uciemniać
nie mogące, wnoszone po dawnemu i w
swoim czasie pod wiedzę grodzkiego pisa-
rza były, zalecam. R. 1793 Julij 3 dnia
V. S. Iwan Niepluiew Minskiej gubernij
gubernator (L. S.).

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794
годы, № 13619, л. 157.

№ 73.—1793 г. Июля 21.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчиц-
кому земскому суду о присылкѣ квитанцій
за забранный фуражъ и провіантъ.

Минской губерніи Речицкаго повета
въ земской судъ. Предложеніе.

Изътекшаго Июня от 4 числа пос-
ланными отъ меня, какъ въ протчія, такъ
и въ оной судъ таковымъ, же с прило-
жениемъ печатныхъ объявленій, предпи-
салъ, чтобы везде найскорья было опу-
бликовано, дабы за прошлогоднее по ген-
варь м-ць продовольствіе войскъ прови-
янтъ и фуражемъ имѣющіе право на
полученіе за изъясненное продовольствіе
заплаты какъ найскорые явились сами
или з законными уполномочіями пред-
ставляли поверенныхъ с квитанціями и
другими никакому усумненію не подле-
жащими доказательствами, в провиантскую
коммиссію в Полонномъ, под веденіемъ
господина подполковника и ковалера
Алексѣева состоящую, для скорейшаго
окончанія рощотовъ, но какъ та комис-
сія отзывается ко мне что сей губерніи
ни отъ одного ни воеводства ни повета
с таковыми квитанціями никто не яв-

ляетца и что за неприсылкою отъ сей по губерніямъ Изъяславской и Брацлавской в должномъ генеральномъ ращоте делается остановка, по обстоятельствамъ симъ 1-е что по недоставленіи отъ сей губерніи таковыхъ за провіантъ и за фуражъ квитанцій делается, какъ выше писано, в генеральномъ роцете медленность, 2-е что обыватели, не получая слѣдуемой имъ за тотъ провіантъ и фуражъ за платы, терпятъ убытокъ, вторично предписываю всенепременно и какъ найскорѣе опубликовать еще во ономъ повете повсеместно, дабы каждой обыватель, до кого только сие принадлежитъ, былъ извѣстенъ и в полученіи слѣдуемой ему за платы за провіантъ и фуражъ, какъ въ 1792, такъ и в нынѣшнемъ 1793 годахъ для войскъ употребленной, могъ найти свое удовлетвореніе, объявля при томъ в техъ публикаціяхъ, что коммисія под веденіемъ подполковника и ковалера Алексѣева нынѣ находится не в Полонномъ уже, но в Лабуне. (Собственноручно подписалъ). Генераль-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюля 21 дня 1793 году городъ Минскъ № 2593.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 252.

№ 74.—1793 г. Іюля 28.

Предложеніе Минскаго губернатора о томъ, чтобы всѣ дѣла рѣшать отъ имени Ея Величества, въ противномъ случаѣ рѣшенія не будутъ имѣть силы.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земскій судъ Предложеніе.

Въ подтвержденіе даннаго всѣмъ городскимъ и земскимъ сію губернію составляющимъ судамъ повелѣнія, чтобы дѣла въ оныхъ производимы были подъ именемъ Ея Императорскаго Величества, по полученному мною отъ Его Высоко-

превосходительства господина Генерала-Порутчика, сенатора, отправляющаго должность въ губерніяхъ Минской, Изъяславской и Брацлавской генерала губернатора и многихъ ординовъ кавалѣра Тимофѣя Ивановича Тутолмина повелѣнію, симъ оному суду предписываю, в соотвѣтствіе Всевысочайшей Ея Императорскаго Величества воли, повсемѣстно въ здѣшнемъ краѣ обнародованной, всѣ дѣла производить и рѣшать именемъ Ея Императорскаго Величества, сходствуя отпращиванію дѣлъ въ Россіи подъ Всевысочайшимъ Ея Величества титуломъ, ибо рѣшеніе судовъ и всякое въ оныхъ производство, по присоединеніи сихъ областей къ Имперіи, не подъ Всевысочайшимъ титуломъ учиненные, за рѣшеніи признаны быть не могутъ и оны не въ какое дѣйство не производятъ, а за тѣмъ рекомендую какъ найскорѣе прислать ко мнѣ копіи зъ рѣшеніевъ, дабы могъ я видѣть исполняется ли въ самой точности Всевысочайшая Ея Императорскаго Величества воля, поелику какъ вышеписано, ежели несходственно дѣла и рѣшенія въ ономъ судѣ произведены, то должны будутъ упраздниться.

Сверхъ сего имѣетъ оной судъ, не дожидаясь своихъ сроковъ, обратятъ непременно и издѣлать мнѣ обстоятельную вѣдомость сколько во ономъ находится какого рода дѣлъ и когда оны вступили въ судъ и оныя прислать ко мнѣ какъ найскорѣе, а для чего таковыя вѣдомости по предложенію моему отъ 6 числа еще изътекшаго іюня мѣсяца не присланы имѣетъ судъ прислать отвѣтъ. (Собственноручно подписалъ). Генераль-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Іюля 28, 1793 года № 3071.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 256.

№ 75.—1793 г. Юля 31.

Предложение минскаго губернатора о выборѣ въ Мозырскомъ уѣздѣ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицы Екатерины II.

Akt listu od jasnie wielmożnego generał-majora gubernij Minskiej do jasnie wielmożnego marszałka Mozyrskiego pisanu.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta piętnastego dnia.

Pod panowaniem Najjasniejszey monarchini Katarzyny Wtorey, stanowszy obecnie przed aktami grodzkiemi Mozyrskimi ięgomość pan Sebestyan Szuyski, list pod numerem trzytysięcznym setnym trzydziestym siódmym od jasnie wielmożnego generał-gubernatora gubernij Minskiej do jasnie wielmożnego Oskierki marszałka Mozyrskiego na rzecz w nim wyrażoną do akt podał de thenore sequenti: Jasnie wielmożny mosci panie marszałku, mosci dobrodzieiu. Jasnie wielmożny generał-porucznik senator y różnych orderow kawaler Tymofiej Iwanowicz Tutulmin, piastuiący urząd Jenerał gubernatora Minskiej, Zaslawskiej y Bracławskiej gubernij, w uczynionym zaleceniu swoim do mnie oświadcza, że naydując z ukontentowaniem w tutejszych obywatelach wiernopoddansko uległość i nedorownaną uprzejmość, oraz życzliwość dla Imperatorskiego Tronu, a szczegulnie ku najjasniejszey Jey Imperatorskiej mosci osobie, niewątpi, że godne tutejsze obywatelstwo poczytać będzie za nayszczęśliwsze zdarzenie zyskać sposobność dla okazania tych uczuć przed naypotężniejszym Imperatorskim Tronem, a to w sposobie wysłania udzielney na to deputacyi, dla tego raczył zalecić, że takowa deputacya powinna składać się z jednego wysokiego z gubernij dostojenstwa i urzędem zaszczyconego męża i na to jest wyznaczony jasnie wielmożny Chmara woie-

woda Minski, którego obowiązkiem będzie mieć mowę do nayjasniejszey Imperatorowey Jeymosci w imieniu całego obywatelstwa, z przyłączonymi do jego towarzystwa z każdego wojewodztwa dwoma, a z każdego powiatu jednym deputatem; wszyscy oni powinni bydz obrani z nayznakomitszych urodzeniem y dostojenstwem obywateli, mających powierszechowne dystynkcyi znaki; iest oraz usilnym moim życzeniem abyś i jasnie wielmożny waszmość pan dobrodziey od tey tak znakomitey usługi nie wyłączył siebie z liczby tych dwoch deputatow. Na mocy takowego zalecenia upraszam jasnie wielmożnego waszmosci pana, abyś jak nayprędzey obywatelstwo powiatu Mozyrskiego do Mozyra konwokować raczył. Zatym żadanego deputata elekcyą uczynił, wybierając go z osob naydostojniejszych i nayznakomitszych urodzeniem y urzędami do złożenia wyż wzmiankowaney deputacyi. Polityka i przyzwoitość wymaga, żeby ci deputatowani przy pierwszym prezentowaniu się Najjasniejszey Monarchini wszyscy mieli iednostayny ubior ustanowionego dla gubernij Minskiej koloru, którego rysunek przy tym dołączam dla tego, żebyś jasnie wielmożny mosci pan wybranego dla odjazdu do najjasniejszego Dworu deputata raczył o tem uwiadomić y byłoby naylepiey gdyby wszyscy oni mieli suknie polskiego kroiu. Jest życzeniem ażeby owa deputacya miała honor bydz prezentowana Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci czasu solennego obchodu zawartego pokoju, ktoren zacznie się drugiego dnia Septembra V. S. Ja zaś z moiey strony nieopuszczę wielmożnych ięhmosciow panow deputatow skłaniać do nayspieszniejszego przygotowania się w podruż, a przeto raczysz iasniewielmożny waszmość pan nayrychley mnie uwiadomić, kiedy i kto będzie za deputata obrany. A ponieważ mają bydz wybrani deputaci tacy, którzy są zaszczyceni orderami, przeto trzeba żeby mieli z sobą suknie orderowe dla użycia onych na przypadek czasu, jak pisałem do jasnie wielmożnego podpołkownika Dehostotego, żeby

вызначилъ штabs офицера jedynie для ассистенци только актови обioru deputatow czas jasnie wielmożnego wasz mosci pana upraszam i spodziewam się że nie umkniesz się nasilniey przyłożyć do zwołania obywatelstwa i pracowania razem z nimi nad wyborem naygodnieyszych osob, którzy wiem że tey знаменитей i каждому synowi oyczyzny мілей i zaszczyt czyniąцей послуги nayochoczy się podeyma; chcey jasnie wielmożny waszmość pan donieść ichmosciom deputowanym, aby się każdy z nich przygotował w tem sposobie, iżby za naypierwszym zgłoszeniem się do Minska przybyć mógł, a z mieysca razem z innemi deputatami rozpoczął podroż przez Połock do Peterzburga, albowiem będą wydane dyspozycye aby wszędy на стacyach почты глowne były. U tego listu podpis jasnie wielmożного генерал-майора w te słowa. Генерал-майор Minskiey gubernij gubernator De Neplujew.

Ktory to takowy list за podaniem onego до акт przez wyż wyrażoną osobę jest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany. Poniżej data tego listu w te słowa: Tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, Julij trzydziestego pierwszego V. S.

Изъ актовъ книги Мозырскаго . гродскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 74.

№ 76.—1793 г. Августа 2.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому земскому суду о взносѣ податей мѣстною монетою.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ земской судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генералъ-порутчикъ сенаторъ генералъ - губернаторъ и разныхъ ординовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ между разрѣшеніями на многие мои представленіи о податяхъ вносимыхъ въ казну въ здѣшнемъ краю, какою монетою

должна сумма собираема быть, изволилъ предписать, что хотя нѣтъ сумнѣнія, что государственніе ассигнаціи во всякихъ случаяхъ въ казну принимаются будутъ наравнѣ съ монетою, но какъ зборы по вновь присоединеннымъ ко имперіи областямъ до 1795 года вѣступать должны въ всемъ на прежнемъ основаніи, то и надлежитъ чтобы оныя вносились были такою монетою, какою прежде платились, тѣмъ болѣе что оклады исчисленія зборовъ расположены здѣсь не на російскіе деньги; въ протчемъ по надлежащемъ установленіи казенной части и когда всѣ къ тому относящіеся свѣдѣніи собраны будутъ, послѣдуетъ неотложное распоряженіе о вымѣнѣ государственныхъ ассигнацій въ рукахъ частныхъ людей имѣющихся, въ слѣдствіе чего предписывается вносимую сумму въ казну отъ обывателей принимать по прежнему моему предписанію отъ 23 числа Іюня пущенному. (Собственноручно подписалъ). Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 2 дня 1793 года г. Минскъ № 3264.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы № 13619 л. 265.

№ 77.—1793 г. Августа 2.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева о доставкѣ фуража и провіанта войскамъ.

Минской губерніи повѣта Речицкаго въ Земскій судъ. Предложеніе.

Правлианская комиссія, состоящая у продовольствія третей части войскъ, в Нѣсвижѣ находящаяся, прописывая увѣдомленіе главной правлианской комиссіи послѣдовавшиѣ по команде повелѣніе, что по ожидаемому урожаю хлѣба во многихъ мѣстахъ обѣщаетъ лутчѣй достатокъ оного и къ спокойствію по всѣмѣстно водворяющему закупку ис первыхъ

земледѣльческихъ рукъ провианта можно за сходнѣйшія противъ нынѣшней дороговизны цѣны заготовить для каждаго полка, в мѣстахъ ихъ расположенія, развѣ с некоторою токмо отдалѣнностію отъ самыхъ ихъ квартиръ, но к потребному заготовленію продовольствія третей части войскъ испрашиваетъ сія коммисія моего, кому следуетъ, приказанія о опубликованіи во всехъ мѣстахъ во ввѣренной мнѣ губерніи, не пожелаетъ ли кто для продовольствія войскъ причитающаго сентября съ 1 будущаго 1794 году по генварь, а с сего м-ца съ 1 сентября жъ по 1 число провианта и фуража до коликаго числа поставить в те места где кто разположенъ будутъ на зимовые квартиры, предписываю сему суду по точности упомянутого требованія учинить повсемѣстно въ ономъ повѣсте троекратно распубликованіе, с темъ, дабы в техъ мѣстахъ, гдѣ полки оныя пребываніе имеютъ или по близости оныхъ, по способности желающіе взять поставку являлись бы для условія в цѣнахъ и по какой последней цѣнѣ хлеба четверть, в куляхъ или безъ кулей, а сена пудъ, возмутъ на серебряные денги и на ассигнаціи и коликое число и когда сколько объявятъ, поставить в половине Августа в провиантскую коммисію, в Нѣсвиже пребывающую, с темъ чтобъ таковыя поставщики имѣли собственное свое имѣніе или довѣріе съ засвидѣтельствованіемъ отъ таковыхъ особъ, кои оное имѣютъ, на чемъ коммисіи можно было утвѣрдиться и что посему земскій судъ учинить, мѣня рапортовать, для увѣдомленія означенной коммисіи, сколько жъ какимъ полкамъ, батальонамъ и парку артилеріи потребно сего 1793 сентября съ 1 будущаго 1794 годовъ сентября по 1-е жъ число добавить провианта, а лошадямъ фуража заготовить, присланное из той же коммисіи примѣрное изчисленіе копіею при семъ провождается. Предписываю также сему суду о торговыхъ цѣнахъ бывающей продаже провианту и фуражу в тѣхъ мѣс-

тахъ, гдѣ войски квартируютъ, вѣдомости помѣсячно въ оную провиантскую коммисію въ Нѣсвижъ посылать непремѣнно.

Касательно же опубликованія, какъ вышеписано, на доставку провианта и фуража исполня оныя немедленно и мѣня увѣдомить. (Собственноручно подписаль). Генераль-Маіоръ Минской губерніи губернаторъ Иванъ Неплюевъ. Августа 2 дня 1793 года. Г. Минскъ № 3385.

Изъ актовъ книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 286.

№ 78.—1793 г. Августа 8.

Избрание Рѣчицкимъ дворянствомъ депутата для выраженія Императрицѣ Екатеринѣ II вѣрнопоподданническихъ чувствъ, съ присоединеніемъ нѣкоторыхъ просьбъ.

Akt kredensu od obywatelów powiatu Rzeczyckiego I. W. I. P. Wiszczyńskiemu rotmistrzowi na delegacyą do Petersburga danego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta osmego dnia v. s. dziewiętnastego rzymskiego kalendarza.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci ziemskim powiatu Rzeczyckiego, stawiając obecnie W. I. P. Stanisław z Chodczarzczyk Halicki, dworzanin skarbu Rzeczypospolitej W. X. Litt., komornik powiatu Rzeczyckiego, kredens od obywatelów powiatu Rzeczyckiego na deputacyą I. W. I. P. Józefowi Wiszczyńskiemu rotmistrzowi kawalerji narodowej, brygady drugiej, kawalerowi orderu S. Stanisława wydany ad akta podał, ktorego wyrazy są takowe: My urzędnicy ziemscy y grodzcy szlachta obywatele powiatu Rzeczyckiego chlubi z zaszczytu, iakie dla nas zrzadziła Opatrzność, dostania się pod naylaskawsze, naysprawiedliwsze y naypotężniejsze Katarzyny Drugiej Imperatorowej wszech

Rusi y samowładnacey Pani naszej Naymiłościwszey panowanie, iak pragneliśmy naytęskliwiey złożyć przed Jey Panskim Tronem w naczystsze serc ofierze hold poszanowania y wiernosci, który rownie z przekonania, iak i z powinności w nas czuiemy, tak gdy w wysłaniu za przykładem innych wojewodztw y powiatow, pod też same naylaskawsze berło przyiętych, uroczystey deputacyi pora ta szczęśliwa dla nas się wydarza, zwołani listem okólnym I. W. I. P. Michała Pruszanowskiego, marszałka powiatu Rzeczyckiego do miasta sądowego Jey Imperatorskiey mosci Bobruyska, a w nim mieysca obradom naszym zwykłego zchromadziliśmy się, gdzie po zagaieniu sesyi przez tegoż I. W. marszałka do aktu niniejszey konwokacyi stosownym do obioru z pomiędzy obywatelstwa naszego deputata przystąpiliśmy i na ten stopień I. W. I. P. Jozefa Wiszczynskiego — rotmistrza kawaleryi narodowey, brygady drugiey, kawalera orderu S. Stanisława iednomyslnie mianowaliśmy i umocowali, któremu to I. W. deputatowi nastempuiące punkta instrukcyi przyporuczami.

Primo. Spieszyć co nayrychley do gubernskiego Jey Imperatorskiey mosci miasta Minska, gdzie zamelidowawszy się Jasnie wielmożnemu generał-majorowi gubernatorowi, wraz z deputatami gubernij Minskiey, dążyć z temiż I. W. W. kolegami do Peterzburga. Sekundo. W Peterzburgu stanowszy przed dniem drugim Wrzesnia starego kalendarza, terazniejszego roku, kiedy cała deputacya incorporowanego do Imperium Rossyiskiego kraju będzie miała honor bydz prezentowaną Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci, oddać dla Tronu, a szczegulniey dla osoby Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci Pani naszej miłościwszey od powiatu Rzeczyckiego nieskażoną wierność i naygłębsze uszanowanie. Tertio. Polecieć tenże powiat macierzynskiey Nayiasnieyszey Imperatorowey Jeymosci opiece co do wszystkich iego potrzeb, mianowicie zaś wyobrazić położenie iego nieużyteczne przeszło rewolucyą wycięzoną,

a z tego powodu na fundamencie uniwersału Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci kondonowania podatkow na przeszłym seymie polskim nakazanych, ofiarą dziesiątego grosza nazwanych, przynaymniey do tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego upraszać. Quarto. Jle tylko okolicznoscie dozwolą, ile od innych wojewodztw y powiatow zachodzić będą prozby, tych naydobrotliwszy skutek ażeby rownie y do powiatu Rzeczyckiego rozciągał się obywatelską czułością i starunkiem ziednywać. Ku wypełnieniu takowych i dalszych przewidzianosci zostawionych żądań J. W. deputata naszego rownie obliguiemy iak ninieyszym kredensem umacniamy. Działo się w miescie Jey Imperatorskiey mosci sądowym Bobruysku, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Sierpnia osmego starego, a dziewiętnastego dnia nowego kalendarza. U tego kredensu podpisy takowe: Michał Pruszanowski — marszałek powiatu Rzeczyckiego mp.; Jan Kielczewski — sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego y kawaler orderu S. Stanisława, Felicjan Rudnicki podstoli wojewodztwa Minskiego, sędzia grodzki powiatu Rzeczyckiego mp.; Alexander Wołk-Lewonowicz — pisarz ziemski y strażnik powiatu Rzeczyckiego; Onufry Oskierka, assesor likwidacyiny z powiatu Rzeczyckiego; Jozef Pruszanowski assesor likwidacyiny z powiatu Rzeczyckiego; Jozef Kielczewski — komornik graniczny powiatu Rzeczyckiego; Thadeusz Strokowski — rotmistrz powiatu Rzeczyckiego, Ignacy Pruszanowski — komornik powiatu Rzeczyckiego; Franciszek Boczkowski — komornik powiatu Rzeczyckiego; Stanisław z Chodecz Halicki dworzanin skarbowy Rzeczy-pospolitey W. X. Litewskiego, komornik powiatu Rzeczyckiego; Jozef Strokowski kommissarz cywilno woyskowy powiatu Rzeczyckiego, Jan Orda — skarbnikowicz powiatu Rzeczyckiego; Stanisław z Hurdow Orda — rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Piotr Odyniec Dobrowolski — graniczny powiatu Rzeczyckiego regent; Antoni Norbert Wołk-Lewonowicz — ziemski

powiatu Rzeczyckiego regent; Ignacy Bułhak—poręcznik służby Rosyjskiej, sędzia ziemski powiatu Rzeczyckiego; Adam Rahoza—kommissarz graniczny powiatu Rzeczyckiego, rotmistrz Oszmianski; Franciszek Malinowski konsyliarz tytularny, Mikołaj Szacillo kommissarz graniczny powiatu Rzeczyckiego; Władysław Pruszanowski; Ignacy Łęzki—szambellan jego królewskiej mości; Antoni Gązowski—horodniczy powiatu Oszmianskiego; Hilary Skoryna—regent ziemski powiatu Rzeczyckiego; Andrzej Sieniohub Abramowicz—rotmistrz powiatu Rzeczyckiego; Mateusz Antusewicz budowniczy powiatu Rzeczyckiego. Takowy kredens za podaniem do akt jest do ksiąg ziemskich powiatu Rzeczyckiego przyjęty y wpisany.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793 годъ, № 13616, л. 362.

№ 79.—1793 г. Августа 10.

Избрание мозырскимъ дворянствомъ депутата, для выражения Императрицы Екаторины II върноподданическихъ чувствъ.

Akt elekcy jasnie wielmożnego deputata do Peterzburga iasnie wielmożnego Ozkierkę i Jelenskigo.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta dwunastego dnia.

Pod panowaniem Najjasnieyszey Monarchini Katarzyny Wtórey przed aktami grodzkiemi Mozyrskimi, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewiński komornik Mozyrski, kredens na rzecz w nim wyrażoną jasnie wielmożnemu Kazimierzowi Oskierce, marszałkowi Mozyrskiemu, dany y służący do akt podał de thenore sequenti: My dygnitarze urzędnicy ziemscy grodzcy, rycerstwo, szlachta i obywatel powiatu Mozyrskiego na elekcyą deputata do miasta Mozyra na zamek w dniu dziesiątym Augusta na miejsce obradom

publicznym zwykle zgromadzeni, oznaymujemy tym naszym kredensyonalnym instrumentem jasnie wielmożnemu Maciejowi Kazimierzowi Oskierce, kasztelanowi y marszałkowi powiatu Mozyrskiego, orderów polskich kawalerowi, jako najpierwszemu w powiecie urzędnikowi danym na to, iż co my dygnitarze urzędnicy rycerstwo i szlachta powiatu Mozyrskiego, zgromadziwszy się na miejsce obradom publicznym zwykle, do zamku miasta Mozyra, na elekcyą deputata, dla złożenia najwyższego dziękczynienia w lidzbę swych poddanych i oświadczenia najwyższey vere wierności poddanstwa naszego uszanowania, z najwyższym uwielbieniem Tronu Najjasnieyszey Monarchini naszey Katarzynie Wtórey, z pomiędzy siebie pomienionego jasnie wielmożnego Oskierkę kasztelana i marszałka powiatu Mozyrskiego za deputata zgodnem głosy obrałiśmy, ktoreń gdyby (iак widzialnie na zdrowiu jest osłabiony i wiekiem czędziwym nadwątłony jasnie wielmożny kasztelan i marszałek powiatu Mozyrskiego) iechać nie mógł, tedy ruwney godności i zasług meża, jasnie wielmożnego Jana Jelenskigo, starostę sądowego powiatu Mozyrskiego, pisarza assessorskiego orderu Polskiego kawalera, ninieyszym kredensyonalnym instrumentem zgodnem głosy za deputata do Peterzburga, z włożeniem tychże obowiązkow obieramy, na co ten nasz kredensyonalny instrument podpisem własnych rąk stwierdzamy. Datt w Mozyrze tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, Augusta dziesiątego dnia. U tego kredensu podpisy rąk takowe: Leopold Oskierka chorąży powiatu Mozyrskiego, Adam Stocki woyski powiatu Mozyrskiego, Antoni Oskierka pułkownik woysk wielkiego księstwa Litewskiego, Michał Żudra sędzia ziemski powiatu Mozyrskiego, Tomacz Lenkiewicz pisarz ziemski powiatu Mozyrskiego, Jan Jastrzembski ziemski y grodzki Mozyrski namiesnik, Jan Oskierka strażnik powiatu Lidzkiego, Ignacy Lenkiewicz pisarz ziemski powiatu Mozyrskiego, Ignacy Horwat sędzia grodzki powiatu Mozyrskiego, Stanisław

Lenkiewicz sędzia grodzki powiatu Mozyrskiego, Kazimierz Wencławowicz pisarz grodzki powiatu Mozyrskiego, Mateusz Rusiecki horodniczy powiatu Mozyrskiego, Jozeff Korsak chorąży koronny Litewski, Dyymas Bogusz rotmistrz Mozyrski, Michał Strzelbicki rotmistrz woysk Litewskich, Ignacy Rudzieiowski rotmistrz powiatu Oszmianskiego, Onufry Kopeć. Który to takowy kredens za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany.

Изъ актовой книги Мозырскаго градскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 71.

№ 80.—1793 г. Августа 10.

Избрание дворянами воеводства Минскаго депутатовъ для изъявленія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II.

Akt instrumentu od woiewodswa Minskiego na wybor deputata do Tronu Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci jasnie wielmożnego Zawisze generał-majora y orderow polskich kawalera.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta dwudziestego szostego dnia rzymskiego, a dnia piętnastego ruskiego kalendarza.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci ziemskim woiewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny iegomość pan Tomasz Stanilewicz—rotmistrz woiewodztwa Wilenskiego y komornik powiatu Orszanskiego, instrument do akt podał, którego wyraz następny: My senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzczy, rycerstwo, szlachta, obywatele woiewodztwa Minskiego, uniwersałem roku terazniejszego tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta drugiego dnia, veteris stili, ze zlecenia jasnie wielmożnego generał gubernatora generał-porucznika senatora y różnych orderow kawalera Tymofieja Iwanowicza Tutolmina, przez jasnie wielmożnego od armij

generał-majora gubernij Minskiey gubernatora Kijowskiego konno-jegierskiego pułku szefa y orderu Świętey Anny Kawalera Jana Nepluiewa wydanym, będąc na dzień dziesiąty praesentis do miasta Minska konwokowani dla wybrania z woiewodztwa naszego, z osob pierwszej rangi y zaszczytu, deputowanych do Tronu Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci Samowładnacey całą Rossyą Pani naszej naymiłosciwszey z oświadczeniem hołdu wiernosci y poddanstwa, jakoż tegoż dnia dziesiątego Augusta veteris stili zgromadziwszysię do miasta Minska, do wybranego przez jasnie wielmożnego generał-gubernatora jasnie wielmożnego Adama Chmary woiewody Minskiego, orderow polskich kawalera, męża rodowitością, zasługami zaszczyconego, oraz pierwszego w woiewodztwie Minskim senatora, obraliśmy ieszcze z naydawniejszey familij godnego y w tym woiewodztwie zasłużonego obywatela jasnie wielmożnego Kazimierza hrabi Zawiszę, generał-majora woysk polskich, szambellana Dworu Polskiego y orderow polskich kawalera (obraliśmy zas zgodnie y iednomyslnie) za deputata do Tronu Jey Imperatorskiey mosci Pani naszej naymiłosciwszey, ażeby stanowszy przed naypotężniejszym Tronem Imperatorskim, imieniem obywateli całego woiewodztwa Minskiego naypowinnieysze hommagium Nayiasniejszey Imperatorowey Jeymosci Samowładnacey wszech Rossyi Pani naszej naymiłosciwszey y Jey następcom złożyli y oświadszyli zleciliśmy y obowiązaliśmy. Działo się w mieście guberskim Minsku, na obradach w mieyscu przyzwoitym odbywanych, miesiąca Augusta dziesiątego dnia, veteris stili, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego roku. U tego instrumentu podpisy jasnie wielmożnych senatorow, urzędnikow y obywateli woiewodztwa Minskiego są takowe: Ignacy Daszkiewicz kasztellan Mscisławski, grodzki woiewodztwa Minskiego podstarosci, orderu świętego Stanisława kawaler, Franciszek Uniechowski sędzia prezydujący ziemski y seymikow terazniejszych prezy-

dent, Jozef hrabia Tyszkiewicz starosta Wielatycki, kawaler orderow Polskich, Stanisław Bohuszewicz sędzia grodzki y guberski wojewodztwa Minskiego, Stanisław Łyszkiewicz—pisarz grodzki wojewodztwa Minskiego, Tomasz Oborski krayczy wojewodztwa Minskiego, Xawery hrabia Lipski kasztelan Łęczycki, kawaler orderu świętego Stanisława, Dominik Przysiecki strażnik wojewodztwa Minskiego K. W. R. Jozef Sadowski Por. B. Dr. W. R., Felix Żebrowski chor. Pet. W. W. X. L. Antoni Wasowski mp. Antoni Kowzan łow. Br., Antoni Pozniak pułkown. gen. P. Osz. Seweryn Kublicki Piotuch mieczn. Rzeczycki, Hilary Połubinski woyskowiec Mscisławski, Jan Komar Szambelan Dworu Polskiego star. Bawkow., Piotr Przystanowski podkom., Jozef Kaznowski regent grodzki wojewodztwa Minskiego, Jozef Święcicki P. Z. M. Wincenty Święcicki Dwor. J. K. m. Ignacy Szyszko Szambelan Dworu Polskiego, Andrzej Rakusa rotmistrz powiatu Grodzkiego, Ignacy Kudzinowicz szambelan Dworu Polskiego, regent ziemski wojewodztwa Minskiego y kassyer. My szlachta y obywatele wojewodztwa Minskiego dajemy tę nasze zaswiadczenie jasnie wielmożnemu hrabi Zawiszy generał-majorowi woysk Polskich, kawalerowi orderow polskich, nato, iż dobrowolnie y zgodnie obralismy za delegata do Najjasniejszey Pani naszej Najmiłosciwszey Imperatorowey Jeymosci, w czym rękoma naszemi podpisuiemy. Datt w Minsku, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzeciego, dnia dwudziestego pierwszego rzymskiego, a dziesiątego ruskiego Augusta. Adam Podwysocki, Tadeusz Bako, Jozef Okulicz, Jan Sinicki, Jan Chodosewicz, Tomasz Chodosewicz, Piotr Chodosewicz, Jan Chodosewicz, Marcin Eysmont, Wincenty Gurski, Jan Eysmont, Tadeusz Jurewicz, Jan Obłoczyski, Mateusz Tuszynski, Ludwik Jurkowski, Michał Czechowski, Jerzy Czotkowski, Bazyli Grzybowski, Teodor Buynicki, Mikołay Pietraszko, Adam Iwaszkiewicz, Jacek Kwiatkowski, Paweł Markiewicz, Piotr Eysmont,

Jozef Juchnowicz, Jan Filipowicz, Michał Lipski, Jerzy Lipski, Andrzej Sadowski, Stefan Zaniewski, Bartłomiey Mazurkiewicz, Michał Drozdowski, Piotr Wasowicz, Antoni Gurski, Antoni Sikorski, Tomasz Prałowski, Maciey Janowicz, Jakub Drozdowski, Ignacy Piorowski, Andrzej Hołub, Symon Piorowski, Franciszek Eysmont, Stanisław Wytkowski, Mateusz Stankiewicz rotmistrz Minski, Adam Odyniec, Jozef Nicieiewski, Michał Łyczkowski, Ignacy Eysmont, Bartłomiey Adamowicz, Jan Adamowicz, Maciey Cholewa, Jozef Cholewa, Jan Cholewa, Samuel Cholewa, Konstanty Szymanski, Piotr Kulwanowski, Jan Pietraszkiewicz, Piotr Nowicki, Xawery Odyniec, Ignacy Rudowicz, Andrzej Kulwanowski, Maciey Kulwanowski, Michał Stankiewicz rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Antoni Stankiewicz rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Antoni Okulicz, Ignacy Nowodworski, Stefan Piorowski, Antoni Bykowski, Stanisław Słobodzki, Jan Strzecki, Jozef Rymaszewski, Jan Rymaszewski, Ludwik Szablowski, Stefan Filipowicz, Antoni Filipowicz, Franciszek Rotkiewicz, Sebestyan Trabowski, Antoni Czechowski, Bernard Czechowski, Rafał Czechowski, Tadeusz Czechowski rotmistrz wojewodztwa Wilenskiego, Antoni Czechowski, Franciszek Bogusławski, Ludwik Stocki rotmistrz powiatu Brasławskiego, Antoni Godzieiewski rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Felicyan Kołatay chorąży woysk Polskich, Hilary Wasilewski, choronży iego krolewskiej mosci woysk Polskich, Kazimierz Piotuch, Jozef Sadowski, Jozef Święcicki Pisarzewicz Minski, Jozef Piotuch szambellan iego krolewskiej mosci, Piotr Przystanowski podkomorzy, Stefan Puciata, Kazimierz Puciata, Karol Męgalin, Mikołay Łapicki rotmistrz, Jan Godzieiewski porucznik wojewodztwa Minskiego, Ignacy Kołatay rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Michał Bołtuć starosta Piekarski, Jan Bohlay kapitan woysk Polskich, Jan Korzon, Mikołay Korzon, Marcin Mirkowski, Jozef Mirkowski, Michał Kostko, Michał Wasilewski,

Jozef Podernia rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Eustachi Grabowski, Piotr Nieciecki mp. Bogusław Wielski, Ignacy Zienkiewicz, Jerzy Zawadzki, Antoni Rdułowski podczaszy Gostanski, Michał Szumski, Ignacy Kłoczkowski, Tadeusz Bohuszewicz superin. R. B., Jozef Przysiecki czesznik wojewodztwa Smolenskigo, Ignacy Uniechowski porucznik woysk Litewskich, Kazimierz Piotrowski rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Kazimierz Puciata podczaszy Mozyrski Tomasz Stanilewicz komornik Orszanski rotmistrz Wilenski, Antoni Niemira komornik wojewodztwa Minskiego, Antoni Zaliwaka, Michał Pieslak komornik Orszanski, Symon Sikorski, Maciej Juniewicz, Jozef Okulicz, Franciszek Janowski, Ignacy Budzko, Stanisław Budzko, Michał Sawicki, Jerzy Borzdzyński, Mateusz Jan Kuczewski, Tadeusz Janowski, Maciej Nieciecki komornik g. wojewodztwa Minskiego, Ignacy Tarlecki, Andrzej Tarlecki XXX, Antoni Zaliwaka XXX, Franciszek Woynikiewicz XXX, Tomasz Protasowski XXX, Tadeusz Baka XXX, Karol Kukiei XXX, Mikołaj Pietraszko XXX, Jan Strzecki, Ignacy Rydzewski, Antoni Zebrowski, Michał Janowski, Jozef Wincza skarbnik wojewodztwa Witebskiego, Stefan Kulwanowski, Dominik Borsuk, Michał Stankiewicz, Wojciech Stankiewicz, Jan Wierzbicki Justyn Połubinski, Floryan Kulwanowski, Marcin Prokopowicz, S. Heyno Romankiewicz, Antoni Borsuk czesznik Minski, Adam Iwaszkiewicz, Jerzy Rusiecki XXX, Jakub Drozdowski, Michał Pieslak komornik Orszanski mp. Jan Pieslak rotmistrz wojewodztwa Minskiego, Franciszek z Haian Tołkacz, Michał z Kuczwał Estko, Jan Estko, Floryan Estko rotmistrz Lidzki, Baltromiej Kopec komornik powiatu Wilenskigo, Jan Kopec, Leon Kopec czesznik powiatu Mozyrskiego, Ludwik Kopec, Onufry Kopec porucznik regimentu pierwszego pułku, Kazimierz Tołkacz, Felicyan Tołkacz, Adam Konstantynowicz, Alexander Szabrowski, Joachim Rottkiewicz. Takowy instrument za poda-

niem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę iest do xiąg ziemskich wieczystych wojewodztwa Minskiego przyięty y zapisany. Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Ignacy Kudzinowicz S. Poll. regent ziemski wojewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1793 г. № 12049 л. 582—584.

№ 81.—1793 г. Августа 11.

Предложение минскаго губернатора о веденіи списковъ вольнымъ чернорабочимъ.

Минской губерніи Речицкаго повету въ земской судъ. Предложение.

Препровождается при семъ дватцать пять экземпляровъ универсала, изданнаго по повеленію Его Высокопревосходительства господина генерала - порутчика, сенатора, генерала-губернатора и разныхъ орденовъ ковалера Тимофея Ивановича Тутолмина о черноработцахъ волныхъ, неимѣющихъ на жительство твердыхъ мѣстъ, проживающихъ по разнымъ мѣстамъ Минской губерніи, кои универсалы имѣть оной судъ для сведенія каждаго разослать по парафіямъ Речицкаго повета и выбраннымъ отъ повѣтовъ земскимъ комисарамъ строжайше предписать, дабы они сочинили всемъ таковымъ черноработнымъ вольнымъ людямъ именной списокъ и имели бы особую книгу, в которую вписывать, въ какой парафіи, в какомъ именно селеніи и чѣмъ владеніи проживаютъ, кто именно вольные черноработцы и по какому договору или контракту и естли таковымъ людямъ случится какая либо убыль, то въ той же книгѣ означать и прилежнейше при томъ наблюдали бы, дабы они безъ ведома комисаровъ с мѣста на мѣсто перехода отнюдь не чинили и во всемъ поступали бы по предписанію Его Высокопревосходительства, в универсалѣ изображенному. (Собственноручно подписалъ) Ге-

нераль-Мажоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 11 дня 1793 году г. Минскъ № 3458.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 280.

№ 82.—1793 г. Августа 12.

Избрание Пинскимъ дворянствомъ депутата для выраженія вѣрноподданическихъ чувствъ Императрицѣ Екатеринѣ II.

Akt kredensu od przeswietnego obywatelstwa powiatu Piskiego J. W. J. P. Ignacemu Kurzenieckiemu, chorążemu powiatu Piskiego, kawalerowi orderow Polskich, na delegacyą do Peterzburga dla oddania homagium w imieniu obywatelstwa Najjasnieyszey Imperatorowey.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta trzynastego dnia v. s.

Przed aktami ziemskimi powiatu Piskiego, stawiając osobiscie W. J. Pan Antoni Kaluchiewicz, oboznic Wędenski, palestrant subseliow Piskich, kredens od obywatelstwa powiatu Piskiego J. W. J. panu Ignacemu Kurzenieckiemu, chorążemu powiatu Piskiego, konsyliarzowi rady nieustajacey, kawalerowi orderow Polskich wydany na rzecz we strzedzinie wyrażoną do akt podał, ktorego następnie wyrazi: My urzędnicy y obywatele powiatu Piskiego z woli jasnie wielmożnego J. pana generał-porucznika senatora y kawalera różnych orderow generał-gubernatora Tymofieja Iwanowicza Tutolmina przez J. W. W. J. P. P. Nikołaja Serhejewicza Łonskiego generał-majora woysk Rossyiskich y Mateusza Topor-Butrymowicza łowczego y podstarostę powiatu Piskiego, kawalera orderu S. Stanisława, w extra-kadencyi augustowey zasiadającego sędziego, obwieszczeni dla obrania delegata do Petersburga, celem oddania homagium w imieniu obywatelstwa powiatu Piskiego Najjasniey-

szey Monarchini naszej w dniu dwónastym miesiąca Augusta, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego roku, do miasta Piska ziechawszy J. W. J. Pana Ignacego Kurzenieckiego, chorążego powiatu Piskiego, konsyliarza rady nieustajacey, kawalera orderow Polskich, z pomiędzy nas do wyobrażenia u Tronu Najjasnieyszey Monarchini naszej wierney podległości za deputata obraliśmy, przeto ninieyszym kredensem tegoż ad promissa umacniając, takowy kredens dla lepszey wiary podpisami rąk naszych stwierdzamy. Datum w Pinsku, roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzeciego, miesiąca Augusta dwónastego dnia. U tego instrumetu kredensyonalnego podpisy rąk następnę: Michał Płaskowicki sędzia ziemski Pinski, kawaler orderu S. Stanisława, Mateusz Topor—Butrymowicz podstarosta y łowczy powiatu Piskiego, kawaler orderu S. Stanisława, Tomasz Skirmunt sędzia grodzki Pinski, Dominik Orda sędzia grodzki Pinski, Jan-Aloizy Butrymowicz szambelan Dworu Polskiego, Paweł Kołb starosta Nastolski, Paweł Kaczanowski stolnik Witebski, ziemski y grodzki powiatu Piskiego regent, Paweł Szyrma chorąży powiatu Zapiskiego, pisarz grodowy Pinski, Franciszek Kurzeniecki skarbnik powiatu Piskiego, Jakub Zabowicz sędzia ziemianski powiatu Piskiego, czesznik Wilkomirski, Felicyan z Nagurkow Nahurczewski pisarz magazynu tabacznego Piskiego, Jozef Terlecki sędzia ziemski powiatu Zapiskiego, Piotr Terlecki, Andrzej Laskowicz sędzia graniczny powiatu Piskiego, Xawery Kurzeniecki pisarzewicz ziemski powiatu Piskiego, Ignacy Korbut chorąży woysk Rossyiskich y Polskich, kom. powiatu Piskiego, Paweł Dubieniecki rotmistrz powiatu Piskiego, Leonard Rodziewicz pisarzewicz ziemski powiatu Piskiego, Wawrzyniec Michałowski, Stefan Szpakowski, Franciszek Łuczywka Niesłuchowski, dworzanin skarbu Rzeczy Pospolitey W. Xstwa Littgo mp. Adam Ignacy Szyrma assesor Kazien. Pałat skarb. Najjasnieyszey Imperatorowey, lustrator powiatu Piskiego, Mi-

chał Kaczanowski adwokat miasta Pinska, Jan Zabowicz rotmistrz powiatu Piskiego, Dominik Ostromecki komornik graniczny Pinski mp. Antoni Kaluchiewicz oboznic Wendenski, palestrant subseliow Piskich, Każimierz Poziomkowski chorąży w. w. x. Litewskiego, Jan Dubieniecki komornik graniczny powiatu Piskiego, Franciszek Horehlad, Jan Rodziewicz pisarz aktowy ziemianski powiatu Zapiskiego, Michał Budziski łowczy wojewodztwa Wilenskiego, Tomasz Rodziewicz regent ziemski powiatu Piskiego, Ignacy Czulicki. Który to instrument kredensjonalny za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Piskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовъ книги Пинскаго земскаго суда за 1792—1795 годы, № 13238, л. 445—447 (810—811).

№ 83.—1793 г. Августа 15.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева о доставленіи свѣдѣній о комиссіяхъ, производившихъ пограничные суды.

Минской губерніи, Речицкаго повета в земскій судъ предложеніе.

До присоединения сего края к Россійской имперіи были ли въ Речицкомъ повѣтѣ и либо въ другомъ какомъ воеводствѣ и повѣтѣ пограничные комиссіи или пограничной судъ, долженствующіе между соседними государствами разбирать случающіеся неудовольствія, имѣть оной судъ совмѣстно с городскимъ выправится окурратно и ежели были, то дать мнѣ знать 1-е въ какомъ мѣстѣ сія комиссія или судъ находились, 2-е кто именно были камисары и которыхъ поветовъ или воеводствъ 3-е гдѣ нынѣ сіи камисары находятся в кардонѣ ли или за кардономъ, 4-е всегда ли сіи камисары находились в одномъ мѣстѣ или имѣли назначеніе времени ко отправленію судовъ пограничныхъ между обоюдныхъ

государствъ, 5-е ежели были таковыя суды или каммисіи, то до котораго времени отправляли свои должности и имѣли какихъ писменныхъ архивъ по сему предмету относящихся, въ какомъ мѣстѣ и подъ чьимъ вѣденіемъ.

Обо всемъ вышеписанномъ выправясь такоже ежели и несостоялись таковыя комиссіи с нарочнымъ мнѣ дать знать какъ найскорее и непременно отъ полученія сего чрезъ два дни. (Собственно-ручно подписалъ). Генераль - Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Августа 15 дня 1793 году г. Минскъ № 4030.

Изъ актовъ книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 288.

№ 84. 1793 г. Августа 21.

Распоряженіе Минскаго губернатора Неплюева о непріятіи бѣглыхъ людей безъ письменныхъ свидѣтельствъ.

Dochodzą do mnie wiadomości oraz prozby, iż poddani skrycie z pod iednego pana do drugiego uciekaia, a ci przeciwko prawu czyniać, onych przyimuią i na mieszkaniach u siebie utrzymuią (o czym i sąsiaduiące gubernie donoszą) chcąc zatem temu bezprawiu zapobiedz, zalecam wszystkim w. w. imc. panom possessorom i pod różnym nazwiskiem obywatelom tuteyszey Minskey gubernij, aby pod żadnym pretextem zbiegłych ludzi, tak tuteyszey, iak i drugih Rossyiskiego Imperium guberniow, bez zaswiadczeń na piśmie wydanych odtąd nie przyimowali, a iesli by kto mimo zakaz prawa zbiegłych z kądkolwiek bez zaswiadczeń do siebie przyioł, a to dowiedzione iemu zostało, tedy sądzonym będzie według rygoru prawa. O takowym zabronieniu nieprzyimowania zbiegłych ludzi są zawiadomione odemnie i inne należące do namiesnictwa zwierzchnosci, a

w nich jasnie wielmożni gubernatorowie. 1793, Augusta 21. Jan Nepluiew Minskey gubernij gubernator. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 339.

№ 85.—1793 г. Августа 21.

Распоряженіе губернатора минскаго Неплюева объ условіяхъ перехода поселянъ отъ одного владѣльца къ другому.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкаго въ Земской судъ. Предложеніе.

Господинъ Генераль-Маіоръ и кавалѣръ графъ Соллогубъ пишетъ ко мнѣ, что господа судія Килчевскій и ротмистръ народной кавалѣріи Вищинскій, причиняя ему, господину Генералу-Маіору и кавалѣру, обиду въ разговорѣ къ побѣгу изъ его владѣніевъ къ себѣ расколниковъ, изъ коихъ хотя нѣкоторые прежде отъ нихъ Килчевскаго и Вищинскаго къ нему генералу маіору и перешли, но в тогдашнее время не точію о поворотѣ ихъ требованія не было, но еще Килчевскій и оставшееся у него тѣхъ расколниковъ имущество, посланному кадету, охотно выдалъ, кои расколники, живши у него господина генерала маіора чрезъ девять лѣтъ и въписаны въ уплату казенной подати, кои и уплачиваются за нихъ каждой годъ; изтекшаго же іюня, противъ 3-го числа, въ ночь, възбунтовались не только бывшія прежде у нихъ судія Килчевскаго и ротмистра Вищинскаго, но протчія отъ давнихъ лѣтъ у него генерала маіора и кавалѣра жившія расколники, всего дватцать семействъ, бѣжали къ нимъ Килчевскому и Вищинскому, посланныя же отъ него Соллогуба въ погоню, при достиженіи тѣхъ бѣглецовъ, отъважившихъ себя на дерзостное воспріятіе противъ оныхъ, оружіемъ отстрѣливающимися взять всѣхъ не могли, какъ только четы-

рехъ изъ оныхъ человекъ, у коихъ найдены къ свободному убѣжищу пашпорты, данныя отъ помянутыхъ судій Килчевскаго и ротмистра Вищинскаго, рукою собственною ихъ писанныя, и хотя онъ г-нъ Генераль Маіоръ и кавалѣръ посылалъ нарочно своего повѣреннаго съ требованіемъ отъдачи тѣхъ бѣглецовъ, но судія и ротмистръ никакого на то отъзыву не здѣлали и хотя въ здѣшнемъ краѣ въ подданствѣ многіе поселяне есть таковыя, кои есть на жительствохъ временно, по контрактамъ, и кои по тѣмъ обязательствамъ своею свободою до предбудущаго о семъ постановленія пользоваться право имѣютъ, но подданные тѣ, кои есть не по контрактамъ, но изъ рода во владѣніи находящіяся, къ вольному переходу, яко вѣчистые, отъ одного владѣльца къ другому, безъ письменнаго свидѣтельства, права не имѣютъ, слѣдственно и принимать ихъ никто не долженъ, подъ взысканіемъ штрафу, да и тѣ, кои по контрактамъ живутъ, какъ во опубликованномъ сего Августа 11 числа, по силѣ главнаго начальства предписаній, моемъ объявленіи сказано, до срока въ контрактъ сказаннаго, переходить с мѣста на мѣсто безъ свѣдѣнія отъ владѣльца и безъ билета земскаго комиссара и доколѣ не послѣдуетъ на то отъ вышняго начальства одинаковаго положенія, воли не имѣютъ, изъ за сего и предписываю оному суду къ реченнымъ судіямъ Килчевскому и ротмистру Вищинскому послать того повѣта комиссара, съ тѣмъ, чтобъ онъ, ежели приняли ушедшихъ отъ господина генерала маіора и кавалѣра людей, вопреки сихъ постановленій, какъ людей не имѣющихъ воли на переходъ изъ владѣнія въ владѣніе и безъ письменныхъ законныхъ свидѣтельствъ, то не удерживая за собою, обратили бы всѣхъ ихъ на прежнее жительство, спрося при томъ тѣхъ бѣглецовъ, имѣли ли онъ на свободной проходъ у себя свидѣтельство и отъ кого именно и что по сему суду учинить, меня обстоятельно

увѣдомить. (Собственноручно подписалъ)
Генераль Маіоръ Минской губерніи пра-
витель Иванъ Неплюевъ. Августа 21
дня 1793 года г. Минскъ № 4155.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793
—1794 годы, № 13619 л. 354.

№ 86.—1793 г. Августа 23.

**Распоряженіе Минскаго губернатора Неплю-
ева о порядкѣ сношеній жителей Минской
губерніи съ молдавскимъ правительствомъ и
молдавскими подданными.**

Jan Niepluiew od armij generał-maior,
Minskiej gubernij gubernator, Kijowskiego
konno-iegierskiego pułku szef i orderu
świetey Anny kawaler.

Czynię wiadomo wszystkim jasnie W.
J. P. dygnitarzom, urzędnikom oraz pos-
sesorom świeckiego i duchownego stanu,
do kogo tylko istotnie należeć będzie.

Jasnie wielmożny J. p. generał-guberna-
tor, senator i różnych orderow kawaler Ty-
mofiey Jwanowicz Tutolmin, za zgłoszeniem
się od jasnie wielmożnego Seweryna kan-
clerza, nayduiącego się w Jassach, gene-
ralnego konsula Moldawij, Wolochij i Bes-
serabij senatora i kawalera, uwiadomić
raczył, abym w wojewodztwach i powia-
tach gubernij Minskiej, od naywyższej wła-
dzy rządowej mnie wruczonych, rozpubli-
kował przez uniwersały, gdyby nikt, pod żad-
nym pretextem, z obywatelow tuteyszey gu-
bernij żadney partykularney, prosto od sie-
bie, z Małdawskim rządem korespondencyi
nie miał, a iesli by wydarzyły się jakowe
interessa za granicą z tamiecznemi podda-
nymi, to trzeba się zgłosić do pomienio-
nego konsula Seweryna—i potrzebować
przez onego ich zaskutecznienia i protek-
cyi, równie i ten, który odtąd za granicę
iechać zamysli dla jakowych kolwiek inte-
ressow, naypierwey powinien dopraszać się
dozwolenia od swojej zwierzchnosci, z pew-
nym wyrażeniem swoich dzieł i potrzeb, a

za przybyciem zagranicę, w przypadku,
spraw, donosić ma naszemu konsulowi, co
będzie służyć za dowód iż on iest rossyi-
skim poddanym i przybyły tam za dozwo-
leniem zwierzchnosci, przez co uzyska łe-
wość, o czym ja, dla koniecznego i nie-
zwłocznego po wszystkich częściach Min-
skiej gubernij uwiadomienia, rozpubliko-
wać to zalecam. Roku 1793, Augusta dnia
23. Dat w Minsku (L. S.).

Изъ Акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794
годы, № 13619 л. 337.

№ 87.—1793 г. Августа 23.

**Предложеніе минскаго губернатора объ обра-
зованіи трехъ комиссій въ Минскъ и выборѣ
ассесоровъ.**

J. W. Jenerał gubernator senator i róż-
nych orderow kawaler Tymofiey Iwano-
wicz Tutolmin ustanawia w tей gubernij
trzy kommissyi, pierwszą pod przewodnic-
twem moim, drugą pod prezydencyą Wice-
gubernatora, a trzecią pod wiedzą W. J.
P. prezydenta dzieł cywilnych, z przepisa-
nem dla kaźdey odbywaniem dzieł stosow-
nych; rozkazać raczył przeznaczyć assesorow
do tей kommissyi ze szlachty, wiedzących
położenie mieysc i osiadłościow w woie-
wodztwach i powiatach, oraz znaiących do-
statecznie prawa, stosujące się do dzierżaw-
cow i porządkow, zbieraiących dochodow i
do rozgatunkowania podatkow, ogółem o
wszelkich prawnościach i sposobie sądown-
nictwa, 1-mo z kaźdego wojewodztwa y po-
wiatu dla pierwiastkowego zasiadania po
dwoch, 2-do dla rozsądzania po iednemu,
3-tio dla odbywania też po iednemu. Uręcza
wybranych na posługę, że ich trudy i zwykła
poddanska przychilność nie zostanie się bez
naywyższej Jey Imperatorskiej mosci bacz-
ności i że uwiadomienie o tem czasie pracy
dowiedzą się ci wszyscy, ktorzy się różnić
będą silnem utrudzeniem i wiernością is-
totnego prawa, do ukonczenia zaiętych

mieysce gubernie wedle naywyzszey Jey Imperatorskiey mosci urzadzenia.

A chociaź przedtem iuź są wybrani pod imieniem assessorow urzēdnicy z kaźdego woiewodztwa i powiatu po 4-ry osoby y z tych wiēksza część nayduie się w domach, przeto ja, wedle przepisu J. W. Jeneral-gubernatora i roźnych orderow kawalera, temu sądowi, dołączaiąc przy tem istotną liczbę tych, ktorzy do likwidatorskiey expēdycyi byli wyznaczeni, i ktorych po wytrāceniu nayduiācych się w obowiazkach, nayduiācym się w domach zalecam, ieźeli ci, ktorzy i dopiero są obowiazani iakiemi lubo prawdziwemi przyczynami, po ktorym o nienaydowaniu się swoim mieć tu nie mogą, to w nayprędszym czasie zgłosić się przynaymniey poblizszą szlachtę wybrać takiey zdatnosci, iak wyżej opisano, a po wyborze gdyby pospieszili oni swoim przybyciem do Minska, iak można nayprędzey i pod żadnem pretextem nie pozniey, iak na dzien 10 nadchodzącego 7 bra rus., a kto zostanie wybranem i kiedy, starać się mnie uwiadomić. (Собственноручно подписалъ) General major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. 1793 Augusta 27 Minsk. № 39.

Изъ акт. книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 352.

№ 88.—1793 г. Сентября 26.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ учрежденіи въ г. Минскѣ трехъ комиссій по разнымъ дѣламъ.

Минской губерніи повета Речицкаго в земской судѣ. Предложеніе.

Изъвещаю оному суду, что по повеленію Его Высокопревосходительства господина генерала порутчика главно начальствующаго Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою губерніями въ званіи генераль-губернатора сенатора и разныхъ орденовъ ковалера Тимофея Ивановича

Тутолмина, по разнымъ образованію сей губерніи предметамъ, учреждены въ Минскѣ три комиссіи: первая подъ начальствомъ моимъ, вторая подъ предсѣдательствомъ г-на вице-губернатора, а третья, до прибытія гражданской палаты председателя, подъ веденіемъ господина председателя же уголовной палаты, съ назначеннымъ въ каждой комиссіи числомъ асесоровъ. Препоручаю, буде что либо изъ сихъ которою комиссіею отъ онаго суда будетъ требовано, таковыя выполнять безъ продолженія времени, о чемъ и протчимъ сей губерніи присудственнымъ местамъ отъ меня для сведенія и неременного исполненія предписано. (Собственноручно подписалъ) Генераль Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 26 дня 1793 года № 4675.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 409.

№ 89.—1793 г. Сентября 27.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду, о томъ, чтобъ налоги вносились въ казну черезъ старосту, какъ было до конституціи 3 мая 1791 г.

Минской губерніи, повѣта Речицкаго въ земскій судѣ. Предложеніе.

По доношенію ко мнѣ старосты Рѣчицкаго г-на генерала-порутчика и ковалѣра Юдицкаго, отъ управителя повѣтоваго ротмистра Олишкевича, что жители мѣстечка Речиць, не имѣвъ никогда у себя никакого судебного мѣста, ни магистрата, по конституціи 1791 году Маіа 3 дня, перестали быть послушными начальству, отъ старосты учрежденному, по коимъ всегда состояли, здѣлали у себя магистратъ, путеводами будучи шляхетствомъ, кои пользуясь Рѣчицкихъ по-

селянъ невежествомъ, нищать ихъ разными способами, подстрекая своими наставленіями и совѣтами къ непокорности на прежнихъ, до вышеписанной конституціи, правахъ своему владѣльцу и сей магистратъ, собственною волею учредившейся, девять деревень староству принадлежащихъ отъ повинностей и платежа, старостѣ принадлежавшихъ, отторгнулъ, привлекая ихъ подъ свою власть: по такому неустройству жителей Рѣчицкихъ господинъ староста представлялъ комисіи гражданно-войсковой, которая тогда же чрезъ комисара господина подъячего Речицкого и ковалера Валовича, утверждая право владѣльца, отъ деревень мѣщанамъ отъказалъ, приведа по прежнему въ повиновение ему, господину старостѣ; но по нѣкоторомъ времени и паки мѣстечко Рѣчица тѣ же самые деревни къ себѣ присвоили, занявъ под свое распоряженіе оренды, лѣса и земли на нѣсколько миль около мѣстечка, присвоили, зборовъ какъ казнѣ такъ и староству принадлежащихъ, уплачивать отъказываются, равно гребель, мелницъ, кузницъ водяныхъ, протчихъ работъ не дѣлаютъ, почему самому всю то, что должно казнѣ приносить прибыль, чрезъ непокорность мѣщанъ приходитъ во опущеніе; я оному суду предписываю безъ продолженія времени отъправить двухъ изъ присутствующихъ онаго суда членовъ въ мѣстечко Рѣчицу и тамо, при депутатѣ отъ меня опредѣленномъ, корнетѣ Елютинѣ, объявить того мѣстечка жителямъ, чтобы онѣ все совершенно оставались такъ, какъ были до конституціи 1791 году Маіа 3 дня состоявшейся и отнюдь се въ свою пользу не занимая производили бы повинности и должную заплату казнѣ и старостѣ принадлежащую, безъдоимочно, а равно и деревни, кои мѣстечко привлекло под свое распоряженіе, такъ же бы оставались при владѣніи старосты, ежели они были независимыми отъ мѣстечка до конституціи 3-го Маіа 1791 году, а впротчемъ какъ

документы о всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ требуются въ Минскъ въ 1-ю комисію оригинальные, то ежели и обыватели Рѣчицкіе у себя какіе либо давніе привилегіи имѣютъ, могутъ представить въ оную же и тогда полное разсмотрѣніе въ свое время послѣдуетъ, но до того остаются онѣ должны по вышеписанному, какъ были до конституціи 3-го Маіа 1791 году. (Подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Сентября 27 дня 1793 года г. Минскъ № 4706.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 476.

№ 90.—1793 г. Сентября 28.

Распоряженіе минскаго губернатора Неплюева земскому и городскому Рѣчицкимъ судамъ о скорѣйшей присылкѣ въ Минскъ ассесоровъ.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкого, въ земской и городской суды. Предложеніе.

Еще отъ 27 августа земскому суду совмѣстно с городскимъ предписано было изъ Речицкаго повета о выборе и присылкѣ четырехъ ассесоровъ в таковой поспешности, чтобъ они могли прибыть: в Минскъ непременно къ 10 числу сентября, но и по сіе время, кроме Минского воеводства господъ ассесоровъ и отъ Случарецкаго повета Яблонского и Оленского, да отъ Пинскаго повѣта Терлецкого, никого еще въ прибытіи нѣтъ, почему въ исполненіи предписаніевъ Его Высочайшаго преосвященства господина генерала порутчика, сенатора, главноуправляющаго губерніями Минскою, Изяславскою и Брацлавскою въ званіи генерала-губернатора и разныхъ ординовъ ковалера Тимофея Ивановича Тутолмина

совершенная остановка существует, а отътого и взысканіе неперменное съ виновниковъ сему медленію последуетъ. Посылая же сего нарочного въ суды земской и гродской предписываю, по полученіи сего собравшись въ присутствіе, тогожь часа послать нарочныхъ земскихъ комиссаровъ или другихъ надежныхъ людей по всемъ выбраннымъ ассесорамъ, кроме техъ, кои, какъ выше упомянуто, здесь находятся и кои отъкомандированы отъ 2-й комисіи, состоящей подъ предсѣдательствомъ господина вице-губернатора Михайлова, по части казенной в разныя мѣста, с тѣмъ чтобъ они того жъ дни отправились при комиссарахъ въ путь и явились въ Минскъ какъ найвскорейшемъ времени и непременно къ 1 числу наступающаго октября, а отчего таковая медленность произошла и почему мои повеленія остаются въ судахъ безъ вниманія и выполненія, прислать ко мне съ симъ же нарочнымъ отвѣтъ, которой разсмотря, не премину къ поступленію съ неисполнителей по законамъ взять довлеющіе мѣры. (Собственноручно подписалъ). Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 28 дня 1793 года г. Минскъ № 4714.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 389

№ 91.—1793 г. Сентября 28.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева о порядкѣ разсмотрѣнія документовъ на вольность и шляхетство.

Минской губерніи, повѣта Рѣчицкаго въ земской судъ. Предложеніе.

Проживающіе по разнымъ мѣстамъ въ Минской губерніи, во владѣніяхъ земскихъ и коронныхъ, неподходящіе ко подданству частныхъ помѣщиковъ, аимѣющіе на вольность и шляхетство при-

виллегіи, обыватели представляютъ оныя ко мнѣ при прошеніяхъ, въ такомъ разумѣ, дабы ихъ кто либо изъ помѣщиковъ непричелъ въ число подданныхъ, на каковыхъ прозбахъ резолюція отъ меня исходитъ, дабы таковыя доказательства на шляхетство и на независимость свою представляли въ земскіе суды, почему оному суду предлагаю, ежели кто либо явится съ прошеніемъ, на коемъ положена будетъ резолюція, отъ таковыхъ документы принимая, давать имъ реверсы и въпредъ до разсмотрѣнія при открытіи наместничества, послѣдовать имѣющаго, хранить въ судѣ во всевозможной бережливости. (Собственноручно подписалъ) Генералъ-Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Сентября 28 дня 1793 года Минскъ № 4737.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 391.

№ 92.—1793 г. Сентября 29.

Предложеніе Минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду объ освобожденіи жителей отъ податей до 1 января 1795 года и о совершеніи благодарственныхъ молебствій по этому случаю.

Минской губерніи, Речицкаго повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Съ полученныхъ отъ Его Высочайшаго превосходительства господина дѣйствительнаго тайнаго совѣтника, чрезъвычайнаго и полномочнаго въ Польшѣ посла и разныхъ ординовъ ковалѣра Якова Ефимовича Сиверса, изътекшаго Июня отъ 4 числа Экземляровъ, при таковомъ же провозденъ былъ оному суду на польскомъ диалектѣ Высочайшій Ея Императорскаго Величества всемилостивѣйше состоявшейся Апреля въ 13 день сего года, о невзыскиваніи со всякаго состоянія людей, обитающихъ въ областяхъ, присоединенныхъ на вѣчныя времена къ имперіи Россійской отъ Рѣчи-посполитой польской, казенныхъ оклад-

ныхъ доходовъ въ теченіи настоящаго и будущаго, до перваго Генваря 1795 года, манифестъ для всенароднаго опубликованія, но такъ какъ нынѣ по повелѣнію Его Высокопревосходительства господина генерала - порутчика, главноначальствующаго Минскою, Изъяславскою и Брацлавскою губерніями въ званіи генерала-губернатора, сенатора и разныхъ орденовъ ковалѣра Тимофея Ивановича Тутолмина доставлѣны ко мнѣ таковыя же изъ канцеляріи покойнаго генерала аншефа и ковалѣра графа Михаила Никитича Кречетникова, то сходно съ данными мнѣ отъ Его жъ Высокопревосходительства господина генерала порутчика сенатора и ковалѣра повелѣнія, вышеобъясненнаго всевысочайшаго манифеста на русскомъ и польскомъ языкахъ печатныхъ экземпляровъ по 25 прилагая, къ равномѣрному же исполненію, для торжественнаго обнародованія по повѣту Речицкому, предписываю незамедлительно розослать и какъ Его Высокопревосходительство Тимофей Ивановичъ оставляя себя въ полной мѣрѣ надежнымъ, что таковое всевысочайшее Ея Императорскаго Величества о благѣ новыхъ подданныхъ попеченіе и всемилостивѣйше изъліянныя щедроты подвигнуть каждого возчувствовать настоящее ихъ блаженство и потому повсемѣстно сей губерніи, въ городахъ, мѣстечкахъ и селахъ по церквамъ и костіоламъ умиленными сердцами вознесутъ теплое ко Всевышнему моленіе о продолженіи дражайшаго здравія Всеавгустѣйшей нашей Самодержицы и всего высочайшаго Императорскаго дома, въ назначенный день и имянно будущаго мѣсяца октября 15 числа стараго стыля, дабы сіе благодарственное моленіе принесено было повсемѣстно единовременно, (Подписаль). Генераль Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Сентября 29, 1793 года г. Минскъ № 4764.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы № 13619, л. 478.

№ 98.—1793 г. Октября 1.

Подтвержденіе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о болѣе аккуратномъ доставленіи свѣдѣній о ходѣ судопроизводства, съ угрозой строжайшей отвѣтственности за неисполненіе этого требованія.

Минской губерніи, повета Речицкого, в земской судѣ. Предложеніе.

По случаю обзаведенія въ здешней губерніи, по судебнымъ мѣстамъ, порядка к отправленію правосудія во всѣхъ вообщѣ дѣлахъ, отъ 6 числа іюня предписано отъ меня всемъ земскимъ и городскимъ судамъ, в томъ числѣ и оному Рѣчицкому земскому суду по пунктамъ того моего предъписанія, по 1, сколько поступило въ тотъ судъ при открытіи онаго какого рода дѣлъ и отъ прежнихъ ли судовъ или вновь отъколь, прислать ко мнѣ краткіе ведомости, со объясненіемъ и о колодникахъ, буде есть кто имянно, с котораго времени и почему содержатся под стражею. По 3, всякаго рода и званія когда будутъ входить въ тотъ судъ дѣла, присылать ко мнѣ вѣдомости чрезъ каждые семь дней, означая во оныхъ время вступленія, существопрозбы или дѣла, по какому закону и какъ решено или нерешено, за чемъ именно либо производится следствие и сіи вѣдомости раздѣлить на два класса—одну о рѣшенныхъ а другую о нерѣшенныхъ делахъ. По 11, по городскимъ судамъ каденціи, по законамъ поставленные, хотя и не отменяютца, но на случай криминальныхъ произшествій, не терплющихъ отлагательства и малѣйшаго, долженъ одинъ изъ судей оставаться безъотлучно при судѣ, буде же отъкроится важность дела, такъ что одинъ судья приступить к решенію онаго не можетъ, в такомъ случаи долженъ онъ оповѣстить отлучившихся и сіи безъ и малейшаго замедленія должны прибѣгнуть къ сво-

имъ мѣстамъ, к содѣйствию дела, требующаго непремѣннаго и скорого окончанія, а когда замѣчено затѣмъ судомъ и прочими неисполненіе оного моего предписанія, то напоминаемо было о томъ неисполненіи разосланными и отъ 28 числа іюля предложеніями, съ испрашиваніемъ отвѣтовъ, но и за симъ повторнымъ предписаніемъ мало вижу я исполненія, ибо многія суды повелѣнныхъ имъ тѣми моими предписаніями вѣдомостей совсемъ не присылаютъ, а иные хотя и присылаютъ, но не с такою ясностію, какъ в техъ 1 и 3 пунктахъ изображено и не в предписанное отъ мѣня время. Его же Высокопревосходительство главноуправляющій губерніями Минскою, Изяславскою и Брацлавскою в званіи генерала-губернатора сенаторъ и разныхъ ординовъ ковалеръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ изволилъ мнѣ предписать, истребовавъ отъ всѣхъ судовъ вѣдомости 1, коликое число дѣлъ по протоколамъ счисляется к разсмотрѣнію судовъ подлѣжащихъ, по поданнымъ манифестаціямъ, по которымъ позывовъ еще не учинено. 2, сколько таковыхъ же по здѣланнымъ позывамъ осталось к рѣшенію на будущую каденцію и по какимъ причинамъ тѣ дѣла доселѣ не достигли своего окончанія и 3-е, коликое число имѣется въ судахъ гродскихъ криминальныхъ дѣлъ, какъ имянно, сколько людей по онымъ судимыхъ и въ какихъ преступленіяхъ, подъ стражею ли онѣ и гдѣ содержатся или же отъданы на поруки и кому имянно, разсмотрѣть оныя и к нему представить, с приобщеніемъ мнѣнія, какія гдѣ нужно принять мѣры къ скорѣйшему тѣхъ дѣлъ окончанію. Почему прилагая у сего на сочиненіе таковыхъ вѣдомостей формы, предписываю оному суду, не дожидаясь окончанія каденціи, но за разъ и какъ возможно скоряе сочини противъ оныхъ повсемъ порядкъ о дѣлахъ и о наличныхъ колодникахъ вѣдомости, прислать ко мнѣ по полученіи сего чрезъ 5 дней,

для сочиненія генеральной и отправки къ Его Высокопревосходительству, да и впредь таковыя присылать каждаго м-ца два раза, за первую половину къ 16, а за вторую къ 1 числу наступающаго м-ца, во время каденціи, а по окончаніи прислать генеральныя ведомости обо всехъ решеныхъ и нерешеныхъ делахъ, объясняя противъ решенныхъ, на какомъ основаніи и законѣ окончаніе решительное приняли, а о нерешеныхъ— по какимъ причинамъ остались они безъ решенія другой каденціи и впредь повелѣніи мои выполнять с лучшимъ радѣніемъ и поспѣшностію, под опасеніемъ строжайшаго отвѣта и взысканія. (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Октября 1 дня 1793 году г. Минскъ № 4812.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 403.

№ 94.—1798 г. Октября 6.

Предписаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о порядкѣ исполненія рѣшеній по дѣламъ гражданскимъ и уголовнымъ.

Минской губерніи, Речицкого повѣта, въ земской судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство главноуправляющій губерніями Минскою, Изяславскою и Брацлавскою, въ званіи генералъ-губернатора сенаторъ и разныхъ ординовъ ковалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, по поводу рапорта отъ Изяславскаго губернатора, господина генералъ-маіора и ковалѣра Шереметьева к нему вступившаго, коимъ по случаю сумнительства о приведеніи къ исполненію декретовъ послѣ конституціи 3 маія 1791 года состоявшихся, требовалъ у Его Высокопревосходительства разрѣшенія предписать изволилъ слѣдующее: Первое.

въ приведеніи къ исполненію прежнихъ декретовъ нѣтъ нужды различать время, когда оныя послѣдовали, ежели токмо съ обѣихъ тяжущихся сторонъ не будетъ противурѣчія, а соотвѣтственно тому все таковыя по тяжбынымъ дѣламъ декреты могутъ быть приводимы къ исполненію на основаніи законовъ, напротивъ чего — Второе, рѣшеніи прежняго времени, коими тяжущіеся не довольны, должны быть предоставлены разсмотрѣнію по праву апелляціи въ тѣхъ судебныхъ мѣстахъ, до которыхъ по существу своему подлежать они будутъ, на основаніи всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій о управленіи губерній, поелику не свойственно съ правосудіемъ и порядкомъ, постановленнымъ благотворными Ея Величества узаконеніями, лишать обвиняемаго права апелляціи по декретамъ, къ исполненію не приведеннымъ и слѣдовательно, по неудовольствію тяжущихся подлежащимъ разсмотрѣнію; все сіе разумѣю я о дѣлахъ тяжбыныхъ, но что принадлежить до дѣлъ криминальныхъ, то, Третье, оныя ни прежняго ни нынѣшняго времени не могутъ быть приводимы къ исполненію иначе, какъ по предписаніямъ моимъ, во время же пребыванія въ губерніи, по предписаніямъ господъ правителей губерній, а посему должны быть всегда вносимы на разсмотрѣніе начальствующаго въ губерніи; посему Его Высокопревосходительства повелѣнію предписываю я оному суду чинить должное и непремѣнное исполненіе а для таково жъ далъ я мои предписанія нынѣ же и всѣмъ здѣшной губерніи городскимъ и земскимъ судамъ (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 6 дня 1793 года г. Минскъ № 4872.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 423.

№ 95—1793 г. Октября 11.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева объ отобраніи отъ военныхъ командъ дяловыхъ квитанцій и о взысканіяхъ по нимъ на основаніи общихъ узаконеній.

Минской губерніи, Речицкаго повѣта в Земской Судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генераль-порутчикъ главноначальствующій Миньскою, Изъяславскою и Брацлавскою губѣрніями в званіи генераль - губѣрнатора, сенаторъ и разныхъ орденовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутольминъ, в предписаніи своемъ ко мнѣ прописываетъ, что впредьостереженіе замѣшательствъ при ращетѣ в суммахъ, на польскіе войски употребленныхъ, и о доходахъ по 1 число апрѣля сего года, вновъ присоединѣнныхъ къ имперіи областяхъ собранныхъ и при отдѣленіи ихъ в казну Ея Императорскаго Величества поступившихъ, писалъ Его Высокопревосходительство о отношеніи своемъ къ Ею Сіятельству главнокомандующему войсками господину генералу-аншефу и разныхъ орденовъ кавалеру, князю Юрію Владимѣровичу Долгорукову между прочаго слѣдующее: Поступившимъ въ службу Ея Императорскаго Величества полскимъ бригадамъ, полкамъ и командамъ воспретить продолжать, подъ ексекуціею, взысканіе асигнованныхъ имъ, по образу прежняго управленія, съ земли денегъ, изъ доходу республики принадлежавшихъ и буде имеютъ они и до днѣсь в рукахъ дяловыхъ квитанцій, для полученія въ срокъ невнесѣнныхъ зборовъ местечками и селѣніями, то всѣ оныя не угодно ли будетъ Вашему Сіятельству приказать отъ бригадъ полковъ и командъ изытребовать и отослать данные по Изъяславской и Брацлавской губѣрніямъ в комисію, подъ ведѣніемъ господина вице-губернатора Грохольскаго учрежденную,

а по Минской в таковуюже, обретающуюся в Минске, повелѣть изволилъ всѣ таковыя делятовыя квитанціи, ежели гдѣ в мѣстечкахъ и селѣніяхъ подъ экзекуціею для взысканія предъявлѣны будутъ, приказать отбирать и препровождать в комисію подъ ведѣніемъ господина вице-губернатора Михайлова состоящую, гдѣ недобранныя в минувшее время доходы поступятъ в число недоимокъ и взыскиваться будутъ на основаніи порядка и узаконенія о понужденіи неплательщиковъ ко взносу подлѣжащихъ коронѣ податей.

Посему Его Высокопревосходительства ко мнѣ послѣдовавшему повелѣнію, оному суду и предписываю немѣдленно в семъ поветѣ повсѣместно опубликовать, что буде гдѣ либо кто, какъ вышеписано, таковыя делятовыя квитанціи въ мѣстечкахъ и селѣніяхъ подъ экзекуціею для взысканія податей предъявлѣны будутъ, таковыя были бы отбираемы и провождаемы въ комисію подъ ведомствомъ Минского господина вице-губернатора Михайлова состоящую, къ поступленію по онымъ во взысканіи на основаніи порядка и узаконенія, о чемъ даю знать и речѣнному господину вице-губернатору (Собственноручно подписалъ) Генералъ Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 11 дня 1793 года г. Минскъ № 4917.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 440.

№ 96.—1793 г. Октября 12.

О воспрещеніи маркитантамъ торговать виномъ и мясомъ на винтеръ-квартирахъ.

Минской губерніи Речицкаго повѣта въ земскій судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство господинъ генералъ-порутчикъ сенаторъ генералъ-губернаторъ и разныхъ орденовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, въ насланномъ ко мнѣ отъ 20 числа ис-

текшаго Сентября повелѣніи, изволилъ предписать, что въ отношеніи его къ Его Сіятелству главнокомандующему войсками господину генералъ аншефу и кавалѣру князю Юрію Владимировичу Долгорукову писалъ онъ слѣдующее: Правитель Брацлавской губерніи господинъ генералъ-маіоръ и кавалѣръ Берхманъ увѣдомляетъ меня о приносимыхъ ему тамошними владѣльцами и арендателями жалобахъ на полковыхъ маркитентеровъ производящихъ торгъ виномъ и мясомъ и другими жизненными припасами, безъ всякаго ихъ на то согласія, чемъ и дѣлаютъ подрывъ въ промислахъ арендарей и въ доходахъ владѣльцовъ. Я пріемля въ уваженіе что войски дѣйствительно расположены уже нынѣ по винтеръ квартирамъ, гдѣ въ маркитентерахъ надобности не будетъ, Ваше Сіятельство покорнѣйше прошу удовлетворить требованію владѣльцовъ, особенно воспретя маркитентерамъ ползоваться продажею вина, составляющею здѣсь главной доходъ какъ и в протчемъ не дозволять имъ производить торгъ въ предосужденіе правамъ дворянъ и городовъ, кои въ полной мѣрѣ подтверждены имъ всевысочайшею Ея Императорскаго Величества милостію, повелѣвая мнѣ особо по губерніи моему управленію ввѣренной, в городахъ и мѣстечкахъ чиновникамъ правящимъ должность городничихъ а въ воеводствахъ и повѣтахъ штабъ и оберъ-офицерамъ съ командами разставленными и комисарамъ въ званіе земскихъ исправниковъ опредѣленнымъ подтвердить о строгомъ повсюду наблюденіи, дабы при расположеніи войскъ въ подвѣдомственныхъ имъ мѣстахъ, на винтеръ квартиры, находящіяся при полкахъ маркитентеры отнюдь не производили винной продажи, какъ и в протчемъ не присвоевали бы себѣ права торга въ подрывъ владѣльческаго и городского дохода, должное и непремѣнное по сему Его Высокопревосходительства повелѣнію исполненіе учинить Речицкаго повѣта по

всѣмъ мѣстечкамъ и селеніямъ чрезъ земского комисара препоручаю я оному земскому суду, а дабы оное приведено было въ таковое же и въ мѣстечкѣ Бобруйскѣ предписалъ я нынѣ же находящемуся тамъ за городничего господину ротмистру Бореише. (Подписалъ) Генераль Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 12 дня 1793 года г. Минскъ № 4994.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 459.

№ 97.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о принятіи въ торгахъ и промыслахъ русскихъ денегъ, какъ въ мѣдной монетѣ, такъ и въ ассигнаціяхъ, въ настоящемъ ихъ достоинствѣ.

Минской губерніи повѣта Рѣчицкого въ земскій судъ. Предложеніе.

Командующій Егерскаго корпуса 1 баталіономъ господинъ подполковникъ Шиллингъ рапортомъ мнѣ представилъ, что въ мѣстечкѣ Поставахъ, разныхъ родовъ обыватели, при продажѣ товаровъ и всякихъ жизненныхъ припасовъ, берутъ російскія денги въ медной монетѣ и в государственныхъ ассигнаціяхъ не в такомъ достоинствѣ, въ каковомъ онѣ быть должны, да и отъ двора, къ коему мѣстечко Поставы принадлежить, назначено по росписи всякія пия продавать на медныя денги противу серебрянныхъ выше пятидесяти копѣекъ на рубль; таково не въ указномъ достоинствѣ російскихъ денегъ обращеніе есть противно Высочайшему Ея Императорскаго Величества интересу, почему оному земскому суду предписываю, по полученіи сего, за разъ здѣлать по всему повѣту опубликованіе, съ строжайшимъ подтвержденіемъ, дабы жители онаго повѣта, ктобы какого рода званія и чина ни былъ, принимали въ торгахъ и

промыслахъ своихъ російскія медныя и в государственныхъ ассигнаціяхъ денги въ настоящемъ ихъ достоинствѣ, не дѣлая ни подъ какимъ предлогомъ въ цѣнѣ ихъ законамъ противнаго уменьшенія, а дабы въ пріемѣ оныхъ и во всей здѣшней губерніи единообразное исполненіе чинено было, нынѣже далъ я мои предписаніи и всѣмъ земскимъ судамъ. (Подписалъ) Генераль Маіоръ Иванъ Неплюевъ. Октября 12 дня 1793 года г. Минскъ № 4949.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы 13619 л. 442.

№ 98.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о возвращеніи помѣщику Василевскому бѣжавшихъ крестьянъ.

Минской губерніи Речицкаго повета въ земской судъ, предложеніе.

Могилевскаго наместничества, Оршанской округи, помещика надворнаго советника Адама Василевскаго поверенной хорунжей Игнатій Василевской же, двумя прошеніями мнѣ представилъ 1, что послѣ изданія уже Высочайшаго именнаго Ея Императорскаго Величества, Мая въ 3 день, манифеста, съ деревни верителя его сказаннаго надворнаго советника Василевскаго, состоящей въ Копыскомъ уѣздѣ, зовемой Жупнова, бежало крестьянъ мужеска пола дватцать пять, а женска двенацать душъ, учиня не малое похищеніе, кои перешедъ границу, проживаютъ здѣшней губерніи в разныхъ селеніяхъ, переходя съ мѣста на мѣсто, а 2 на данную ему резолюцію, что од нихъ верителя его бѣглыхъ людей во оной Речицкой зѣмской судъ по прозбе его просителя забравъ под караулъ, под которымъ и нынѣ находятся, а кромѣ тѣхъ сыскалъ онъ zde

шней губерніи разныхъ поветовъ в деревняхъ Яна Желиховскаго мужеска две, женска одну, в Оршанскомъ поветѣ в князя Сангушки мужеска две, в Уралковскаго мужеска одна, женска двѣ, в писаря земскаго Шемета мужеска две, в князя Сапегы мужеска две, женска одна, в Пищали мужеска две и в Новоселскаго мужеска одну, кои верителя его крестьянѣ и семейства свои в прежнихъ жилищахъ оставили, а кто те бежавшіе и сысканные здесь на жительство люди по именамъ и в кого точно находятся приложилъ реѣстръ. Включая у сего с того реѣстра справочную копію, предписываю оному земскому суду выправится чрезъ нарочнаго комисара, и буде значащихся по оному просителя верителя крестьянѣ бежали изъ владения его и здесь на жительство приняты после опубликованія въ 27 день манифеста о присоединеніи сего края къ Россійской имперіи и послѣ изданнаго отъ меня ко общенародному извѣстію и такъ же опубликованнаго универсала о не пріѣмѣ здесь россійскихъ беглецовъ, в такомъ случаѣ велеть тому же комисару объявить владельцамъ, в коихъ беглецы жительствоуютъ, о возвращеніи ихъ на прежніе жилище просителю верителю господину надворному советнику Василевскому и меня о последующемъ рапортовать (Собственноручно подписалъ) Генераль Маіоръ Иванъ Неплюевъ. № 5009. Октября 12 дня 1793 года. Г. Минскъ.

Изъ актовой кн. Рѣчицкаго земскаго суда № 13619, л. 451—452.

№ 99.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о празднованіи табельныхъ дней.

Минской губерніи Речичкого повѣта въ земскій судъ. Предложеніе.

Чтобъ и въ здешней губерніи, по всемъ парафіямъ, въ церквахъ и монастыряхъ имѣлъ дѣйствіе порядокъ существующій въ имперіи россійской относительно празднованія господскихъ и другихъ праздниковъ торжественныхъ, высокоторжественныхъ и вѣкторійныхъ в нѣй и во оныя приносимо было Вседержителю Богу подобающее молѣніе, провождалъ при сѣмъ во оной судъ напечатанныхъ полскимъ диалектомъ 30 табелѣй, означающихъ всѣ тѣ праздники торжественные, высокоторжественные и вѣкторіальныя дни и отъправление богослуженія, в тѣ дни положеннаго, предписываю сему суду разослать съ оныхъ по парафіямъ въ каждую церковь и каждой монастырь по одной и велѣть силою сего моего повѣленія по той табели чинить неперменное исполненіе во дни русскаго календаря, а дабы и въ томъ судѣ о сихъ праздникахъ и торжественныхъ подъ празднество подходящихъ дняхъ всегда было извѣстно и присутствующіе въ томъ судѣ в сии дни отъ присутствія и отъ публичныхъ работъ имели бы свободу, выставить и въ себѣ въ присутственной камерѣ зъ сихъ же табелѣй одну и для равнаго исполненія сообщить отъ себя одну же и гроцкому тамошнему суду. (Собственноручно подписалъ) Генераль Маіоръ Иванъ Неплюевъ. № 5002, октября 12 дня 1793 года.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 453.

№ 100.—1793 г. Октября 12.

Предложеніе минскаго губернатора Рѣчицкому суду о воспрещеніи обывателямъ носить трости съ потаенными кинжалами, клинками и др. орудіями.

Минской губѣрніи Рѣчицкаго повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Съ указа Правительствующаго Сена-
та, состоявшагося по Высочайшему имя-
ному Ея Императорскаго Величества ука-
зу, запрещающаго носить трости съ об-
дѣланными в нихъ потаенными кинжа-
лами, клинками и другими орудиями, пре-
проводжая при семъ справочную копию,
предъписываю оному земскому суду для
должнаго и непремѣннаго исполненія
опубликовать оной по всѣмъ местеч-
камъ того повѣта при собрании народ-
номъ и всеточнымъ исполненіемъ имѣть
и всѣгда чрезъ кого и какъ надлѣжитъ
наблюденіе. (Собственноручно подписалъ)
Генераль Маіоръ Иванъ Неплюевъ.
№ 4966, Октября 12 дня 1793 года г.
Минскъ.

Изъ актовой кн. Рѣчицкаго земскаго суда № 13619,
№ 447.

№ 101.—1798 г. Октября 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплю-
ева Рѣчицкому земскому суду о приѣмѣ въ
казначействахъ мѣдной монеты.

Минской губерніи Речицкого повѣта
въ Зѣмской Судъ. Предложеніе.

Его Высокопревосходительство глав-
ноуправляющій губерніями Минскою,
Изъяславскою и Брацлавскою въ званіи
генерала-губернатора сенаторъ и разныхъ
орденовъ кавалѣръ Тимофей Ивановичъ
Тутольминъ въ повелѣніи его ко мнѣ
прописывая, что Его Сіятельство князь
Юрій Владимѣровичъ Долгоруковъ уве-
домляетъ Его Высокопревосходительство
о жалобахъ къ нему доходящихъ отъ
войскъ в новоприсоединенныхъ областяхъ,
под начальствомъ его состоящихъ, якобы
россійская ходячая медная монета не
приѣмлется обывателями здешняго края
въ своей цѣнѣ, под предлогомъ будтобы
и отъ нихъ не бѣрутъ в подать оной

монеты окромѣ золота и серебра, а какъ
же всемъ извѣстно что въ приѣмѣ мед-
ныхъ денегъ в казну Ея Императорска-
го Величества такую частію каковая по
распорядку в здешнемъ краю, прежде
введенному, по мѣре податей к заплате
назначена, не дѣлается никому ни само-
малѣйшаго затрудненія и монета тако-
вая на семъ основаніи приѣмлѣтся отъ
обывателей здешняго края на равнѣ съ
золотыми и серебряными денгами въ на-
лежащемъ ей достоинствѣ к тому же и
отъ заплаты поголовныхъ и другихъ по-
датей жители здешней стороны освобож-
дены всемилостивѣйшимъ Ея Импера-
торскаго Величества манифестомъ, то и
предписываетъ Его Высокопревосходи-
тельство принять обстоятельство сіе въ
должное уваженіе и во всехъ губерніи
мнѣ вверенной местахъ, нынѣ же надле-
жащимъ образомъ внушить неоснова-
тельность сумненія, яко бы о нѣприѣмкѣ
в казну медныхъ денегъ; чиновникамъ, къ
наблюденію земскаго порядка употреб-
леннымъ, препоручить имѣть бдѣтельней-
шее о томъ стараніе и всемѣрно спо-
собствовать, чтобы медная россійская мо-
нета в мѣстахъ имъ подведомственныхъ
имѣла в полной цѣнѣ свое обращеніе и
дабы никакое далѣе стесненіе и отго-
ворки в приѣмѣ оной под предлогами
только непристойными и нимало съ ис-
теною не сходящими отнюдь терпи-
ми быть не могли, о чемъ для равно-
мѣрнаго при зборѣ доходовъ исполне-
нія предписано отъ Его Высокопрево-
сходительства и господину вице - губер-
натору здешней губерніи Михайлову о
должномъ и непременномъ посему Его
Высокопревосходительства предписанію
исполненію; препоручаю оному земскому
суду в подведомственныхъ ему местахъ
и селѣніяхъ здѣлать изъ сего опублико-
ваніе, а дабы оное учинено было и со
стороны военныхъ чиновниковъ, опреде-
ленныхъ по мѣстечкамъ, гдѣ суды уч-
реждены въ должность городничихъ о
томъ и имъ далъ я ныне же мои пред-

писаніи. (Подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5082.

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 484.

№ 102.—1793 г. Октября 15.

Четвертое напominаніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о представленіи ему вѣдомостей о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ.

Минской губерніи Речицкаго повѣта въ земской судъ. Предложеніе.

Еще отъ 28 числа истекшаго Сентября далъ я мои предписанія всѣмъ здѣшной губерніи земскимъ и городскимъ судамъ, в томъ числѣ и оному земскому суду, съ препровожденіемъ формъ о присылкѣ ко мнѣ по онымъ вѣдомостей отъ полученія тѣхъ моихъ предписаній въ пять дней о имѣющихся въ тѣхъ судахъ всякаго рода решенныхъ и не рѣшенныхъ дѣлахъ, съ яснымъ показаніемъ во оныхъ вѣдомостяхъ о рѣшенныхъ на какомъ основаніи рѣшены, а о нерѣшенныхъ почему имянно не достигли своего окончанія, да и впредь таковыя присылать въ каждой м-цѣ по два раза за 1 половину къ 16 а за послѣднюю къ 1 наступающаго м-ца, а почему оныя вѣдомости по первымъ двумъ моимъ предписаніямъ отъ тѣхъ судовъ не присланы требовалъ объясненія, но и по симъ третичнымъ повелѣніямъ не получаю я ни отъ одного суда не только вѣдомостей, но и рапортовъ, почему оныя прислать въ срокъ было не можно понынѣ, чему и за срокомъ пятидневнымъ проходить уже до половины м-ца; таково неисполненіе въ срокъ моихъ предписаній за оными судами не одинъ уже разъ замѣчено и я отношу сіе къ единственному небреженію присутствующихъ въ тѣхъ судахъ о возложенной на ихъ должности, чего дѣлать долгъ вѣрноподданнаго служенія и обязанность къ по-

виновенію начальству подѣ штрафомъ запрещаю, а за симъ самымъ и принуждаюсь въ 4 разъ уже найстрожайше оному земскому суду предписать, не приводя меня въ дальнѣйшія затрудненія и переписки, упоминаемые о рѣшенныхъ и нерѣшенныхъ дѣлахъ вѣдомости, по изданнымъ формамъ, прислать ко мнѣ коль возможно скорѣе, по какимъ же препятствующимъ причинамъ толь многіе мои предписанія оставилъ оной судъ безъ вниманія и не привелъ чрезъ такъ продолжительное время во исполненіе прислать съ первою почтою отвѣтъ къ разсмотрѣнію, о чемъ и протчимъ судамъ въ равной силѣ предписано (Подписалъ) Правитель Иванъ Неплюевъ. Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5127.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 486.

№ 103.—1793 г. Октября 15.

Предложеніе минскаго губернатора Неплюева Рѣчицкому земскому суду о формѣ декретовъ.

Минской губерніи Речицкаго повѣта въ земской судъ предложеніе.

Его Высокопревосходительство главно-командующій губерніями Минскою, Изяславскою и Брацлавскою въ званіи генераль-губернатора сенаторъ и разныхъ ордѣновъ кавалеръ Тимофей Ивановичъ Тутолминъ, въ присланномъ ко мнѣ отъ 1 сего октября повелѣніи, прописывая, что правитель Изяславской губерніи господинъ генераль-маіоръ Шереметьевъ представилъ къ Его Высокопревосходительству при рапортѣ образцы декретовъ, существующихъ нынѣ въ губерніи его управленія въ судебныхъ мѣстахъ, изъ коихъ хотя и нашелъ, что теченіе дѣлъ отправляется во оныхъ подѣ Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества титуломъ, но однакожъ различнымъ во всѣхъ судахъ образомъ, какъ заключаетъ Его Высокопревосходительство по

той единственно причинѣ, что неимѣютъ тому образца и особеннаго предписанія, почему для свѣденія, повсюднаго въ томъ единообразія и порядка и рекомендовать изволилъ оному господину губернатору Шереметьеву предписать всѣмъ земскимъ и городскимъ судамъ и магистратамъ Изъяславской губерніи, дабы въ декретахъ и протчихъ по ихъ долгу дѣлахъ изображали въ самомъ началѣ каждой бумаги всевысочайшій титулъ слѣдующими изреченіями: «Ея Величества Государыни Императрицы Екатерины Алексѣевны, Самодержицы Всероссійской такой то судъ, слушавъ такое то дѣло и прочая, изволилъ мнѣ предписать дать отъ себя и въ здешней губерніи всемъ судамъ земскимъ и городскимъ такъ же и магистратамъ о равномерномъ по вышеписанному исполненіи повеленій должное и неперемѣнное по сему Его Высочайшаго Превосходительства предписанію исполненіе чинить предписываю оному земскому суду с темъ, чтобы сей судъ въ самомъ началѣ каждой бумаги изображалъ Высочайшій титулъ вышеизреченными изреченіями, касательно же декретовъ по всемъ вообще дѣламъ, по изображеніи такового Высочайшаго титула, прописывалобъ порядку во оныхъ декретахъ все дело кратко, однакожъ ясно, чтобъ с того все существо доказательствъ и оправданій видѣть можно было; по прописке же дѣла заключеніе судебное, законы къ дѣлу приличные и затѣмъ приговоръ решительный дабы на случай ревизіи какова либо дѣла въ вышемъ присудственномъ мѣстѣ или же разсмотрѣнія онаго отъ вышнего начальства не было затрудненія в соображеніи, на каковомъ предъразсужденіи судъ положилъ основаніе законамъ и своему приговору. (Подписалъ) Минской губерніи правитель Иванъ Неплюевъ. Октября 15 дня 1793 года г. Минскъ № 5056.

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 г. № 13619 л. 480.

№ 104.—1798 г.

Объявленіе губернатора Минскаго о томъ, чтобы арендаторы казенныхъ имѣній не притѣсняли живущихъ въ нихъ людей, имѣющихъ разныя привиллегіи.

Jan Nepluiew generał-gubernator Minskiej gubernij hubernator i orderu S. Anny kawaler.

W. W. Ichm. panom possessorom dobr skarbowych, za przywilejami dawnych praw, pod różnemi nazwiskami trzymającym iako to: starostwa, królewszczyny i inne temu podobne dzierżawy ażeby nie odmiennie wypełnione, do wiadomości podaie.

J. W. J. P. generał-porucznik senator, naywyższy rządca guberniow Minskiej Zaslawskiej i Brasławskiej pod tytułem generał-gubernatora i wielu orderow kawaler Tymofiej Iwanowicz Tutolmin, odbierając wiadomość, że J. J. panowie possessorowie, mający w swej dzierżawie obywatelow, zaszczycających się dawnymi królów przywilejami, oraz nowo potwierdzającymi pismami, prawa mieyskie niezawiedzione nikomu w poddanstwo i powinność pomimo iednak proporcjonalnie naznaczonej płaty mieszkańcom miasta do kassy skarbowey, przywłaszczają sobie ich w poddanstwo, przyciskają niepomiarkowaną robotą, wydzierają podatek z duszy po rublu a czasem i więcej, a iesli się zdarzy że kto nie wypłaci, wraz posyłają exekucją więzłą nadzwyczajnie karzą, wyderkają biorą i w wielu innych rodzajach uciskow im dopełniają przeciw prawom i dawnym zwyczajom. Gdyby tedy takowemu bezprawiu na czas dalszy zapobiec i wszelkie złe użycie łaskawosci Wysokomyslney Jey Imperatorskiej mosci pani naszej naymiłosciwszey z obrazą i zniewagą Tronu poskromić a o wspaniałomyślnym Monarchini ku poddanym swoim miłosierdziu każdego, zaszczycającego się przywilejami, tak co do swojej własności, jako też co do samego siebie wiernie prawami wzmocnionymi uwiado-

mić J. W. generał porucznik i kawaler zalecił: aby J. J. P. P. possessorowie miast, miasteczek królewskich obywatelom na niepodległość i poddaństwo mającym przywileje, żadnych ustronnych niewłaściwych starodawnym zwyczajem nie przywiązanych ciężarów nie czynili i do tego co ich postanowieniu nie odpowiada nie naglili, oraz nie potrzebnymi nakładami odtąd nieuciemiężali, o czym aby po wszystkich miejscach tutejszej gubernij wiadomym było rozpublikować obowiązując. (L. S.).

Изъ акт. кн. Рѣчицкаго зем. суда за 1793—1794 годы, № 13619 л. 277,

№ 105.—1793 г.

Объявление губернатора Минскаго Неплюева, куда должны представлять жители казенныхъ имѣній разныя свои привиллегіи.

Iwan Niepluiew ienerał-maior Minskij gubernij gubernator i orderu s. Anny kawaler.

Wszystkim obywatelom żyjącym w miastach i miasteczkach do skarbu należącym, nazywających się różnemi tytułami jako to: starostwami, królewszczyną i innemi temu podobnemi, mającym przywileje, nazywającym się mieszczanami, przepisuje się mającym starodawne przywileje i jakie tylko gdzie są, po których oznacza się prawo na mieszczanskie imię, spisać iak naysprawiedliwiej kopie na rosyjskim i polskim dyalektach, przesać one niżej wyznaczonym J.J. panom urzędnikom. Po Minskim wojewodztwie sekretarzowi Suchozachnietowi, po Sluczorzeckim powiecie i Nowogrodzkiemu wojewodztwu primier maiorowi Iwanowu, po Reczyckim powiecie rotmistrzowi Boreysze, po Mozyrskim powiecie podpułkownikowi i kawalerowi de Hostotij, po Piskim powiecie sekund majorowi Bierhierowi, po Oszmianskim powiecie podpułkownikowi Sztehenu, po Połockim wojewodztwie Bereyteru Wysoczynu, po

Brasławskim powiecie podporuczniku Holikowu, po Orszanskim powiecie kornetowi Dobrzyńskiemu, które kopie powinni W. J. P. sztabę i ober officerowie z niżej wyrażonemi przywilejami zlektować i zaswiadczyć, kopij zostawić u siebie, a oryginały oddać obywatelom ażeby wprzód do rozpatrzenia no owych przywilejach prawa i do czasu ustanowienia gubernij wedle formy najwyższych Jej Imperatorskiej mości ustanowień, kiedy najmiłosciwsze nadane rosyjskim miastom pierwszeństwa w zupełnej mierze będą przywłaszczzone, onymi zarządzali po dawniejszych prawach i powinności dopełniali nie sprzecznie z starym tu zwyczajem, w czym mają obowiązać siebie podpisamy, które podpisy zgodne z przywilejami, a z onych zdjętymi kopiami przedstawić wyżej opisanym Jpp. sztabę officerom, o czym tym opublikować. (L. S.).

Изъ актовой книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 годы, № 13619, л. 274.

№ 106.—1793 г.

Распоряжение генераль-губернатора Тутолмина о томъ, чтобы вольные люди впредь до ревизіи оставались на тѣхъ мѣстахъ, гдѣ жили.

Jasnie wielmożny najwyższy rządca Minskij, Zaslawskij i Brasławskij gubernij w imieniu generał-gubernatora generał-porucznik, senator i orderow Rosyjskich S. Aleksandra Newskiego, S. Apostoła i wielkiego książęcia Władymierza większego krzyżapierwszeg o stopnia, wojennych S. Wielkiego męczenika Grzegorza czwartey klasy i wielkiego książęcia Holsztynskiego s-tey Anny kawaler Tymofey Iwanowicz Tutolmin na zaszle do onego prozby od wolnych i nikomu niepodległych własności i osiadłości niemających rolników, zalecił, aby po wszystkich miejscach, dla lepszego utrzymania porządku w kraju i dostarczenia, izby wolnych z miejsca na miejsca wyżej opisanych ludzi przechod

być nie mógł, possessorom dobr neruchomych objawić następujące punkta zalecił:

1-mo. Ze wszyscy rolniczą robotą i innemi przemysłami żywiący się i osiadłości niemający wolni ludzie, powinni do przyszłej rewizyi pozostać na tych miejscach, gdzie którego z onych zajęło teraznieysze opisanie ludności, a iesliby ktorzy, zostając za kontraktami, dla polepszenia sobie sposobu do życia mieli potrzebę przejść na drugie miejsce na robotę i wyżywienie się, takowi

2-do. Po wyszłym terminie słownym albo kontraktowym chociaż mogą uwolnić się na wiadome w częściach gubernij miejsca, lecz nieinaczey, iak za wiadomością gospodarzow u ktorych na służbie znajdowali się i za biletom od ziemskiego kommissarza, wyrażającym wiernie i sprawiedliwie gdzie przy teraznieyszej rewizyi iest zapisany idący w drugie miejsca dla znalezienia żywności. Takowe bilety powinny być kommissarzom okazane w tym miejscu, dokąd kto dla wyżywienia się przybędzie i zapisane u kommissarzow w księgę osobno dla tego zrobioną, a to dla powzięcia wiadomości w przypadku formalney rewizyi. Przy tym z powodu tego uporządkowania dla zupełnego onego rozrządzenia mając baczość na doszłe J. W. Generał-gubernatorowi prozby od obywatelow i possessorow, zaleca się nie tylko kommissarzom w wojewodztwach i powiatach wyznaczonym, ale obywatelom i wszystkim W. J. J. P. P. urzędnikom w obowiązkach znajdującym się dla zachowania spokoyności i porządku nie ochybnie dostrzegać istotnego dopełnienia tej ustawy, żeby nigdzie bez pasportow i wyżey oznaczonych biletow włocegi cierpianemi nie byli, z ktorymi

3-tio—Jeżeliby się gdzie pokazali i poymanemi byli, postępować podług przepisu w 225 paragrafie urządzenia naywyższego Jey Imperatorskiey mosci orządzie gubernskim, biorąc ich do robienia drog i mostow na miejscu osiadłych wieyskich mieszkancow, ktorzy im zato dadzą każdego dnia potrzebne wyżywienie, zatym

4-to Wszystkich rolnikow i drugich przemysłem żywiących się wolnych ludzi, że spokoynie zostaną się na tych miejscach, kogo gdzie została teraznieysza kraiu rewizya, utwierdzam w tym sposobie i zaręczam że przy formalney rewizyi zupełną satysfakcyą w prawnych swoich żądaniach będą mieli i żadnego uciemnienia niedoznaia. (L. S.).

Изъ акт. книги Рѣчицкаго земскаго суда за 1793—1794 году, № 13619 л. 281.

№ 107.—1794 г. Января 11.

Резолюція губернатора Неплюева по частному дѣлу о томъ, чтобъ съ апелляціями обращались въ новый судъ, который будетъ учрежденъ вмѣсто главнаго Литовскаго трибунала.

Akt przedłożenia jasnie wielmożnego gubernatora Minskiey gubernij w sprawie wielmożnego jegomosci pana Kazimierza Sadowskiego z xieżną Woronecką.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra siedmnastego dnia rzymskiego, a dnia szostego ruskiego kalendarzow.

Na sądach Jey Imperatorskiey mosci ziemskich wojewodztwa Minskiego przed nami Franciszkiem Unichowskim prezydującym, Janem Ludwikiem Wołodkiewiczem sędziami, Antonim Swiătorzeckim pisarzem, urzędnikami ziemskimi wojewodztwa Minskiego, obecnie stanowszy wielmożny jegomosć pan Iozef Obrapalski, rotmistrz wojewodztwa Wilenskiego, przedłożenie jasnie wielmożnego gubernatora do akt podał, którego co do słowa wyraz następny. Minskiey gubernij y wojewodztwa ziemskiemu sądowi przedłożenie. W podanym do mnie memoryale obywatel tu-teyszy Kazimierz Sadowski, mający dzieło z xieżną Woronecką o folwark Uszę, posydujący zastawą od attynencyi Koydanowskiey do ziemstwa Minskiego na rozprawę

z rejestru taktowego, lecz sąd ziemski Minski, niemogąc być właściwym na sprawę xieżney Woroneckiej, bo wiem ona mając od stanów seymujących wyznaczoną kommissyją przez konstytucyą tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku, w niej ze wszystkimi pretensorami y possessorami hrabstwa Koydanowskiego rozpoczęła proceder, lecz gdy pozwani niestannie mieli się, a następnie konstytucyę tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku pod tytułem Trybunał główny wielkiego xięstwa Litewskiego tego rodzaju sprawy do Trybunału z rejestru extra ordynaryinego taktowego odesłały, xieżna Woronecka, na fundamencie tych konstytucyów, ze wszystkimi pretensorami swemi do Trybunału wprowadziła sprawę y po uzyskaniu z niektórymi stronami dekrétów oczewistych z jasnie wielmożną Oginską, kasztellanową Wilenską, w której stopniu jest dopiero Sadowski, kopią spraw z zapewnieniem z rejestru ordynaryinego taktowego pryncypalney rozprawy w roku tysiąc siedmset osmdziesiąt drugim, Januaryi osmnastego dnia, została determinowaną, kiedy zatym z zapozwu y aktoratu xieżney Woroneckiej w Trybunale głównym w teyże samey sprawie, którą utrzymać w ziemstwie Minskim usiłuję, zapadł już dekrét kopią spraw decydujący, tym samym nie może być do sądu ziemskiego Minskiego wprowadzona, bo konstytucyą tysiąc siedmset szeszedziesiąt czwartego roku pod tytułem Trybunał, aby sprawy w tym samym sądzie, w których rozpoczęte zostały, kontynuowane y do końca doprowadzone były, zastrzega, nie mniej konstytucyą tysiąc siedmset szeszedziesiąt szóstego roku, z tegoż samego nawet rejestru konkludować sprawę każdą, z którego jest utworzona, zaleca, a ziemstwo żadne rejestru extra ordynaryinego taktowego prawem pozwolonego niema, bo konstytucyą tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku szczególnie tylko Trybunałowi na sprawy

pokomissyine taktowy rejestr przeznaczyły i ony za doczesny uznały, dopoki wspomnionego gatunku sprawy zupełnie rozsądzone y pokonczone niebędą, również konstytucyę tysiąc siedmset siedmdziesiąt szóstego y tysiąc siedmset osmdziesiąt czwartego roku na tę sprawę nie sąd ziemski, ale sąd Trybunałski jest właściwy, więc i sąd ziemski Minski nie może być właściwym sądem dla xieżney Woroneckiej, ani rejestr taktowy, z którego rozprawy żądanie jest rejestrem legalnym; za podaniem takowej prozby od jegomości pana Sadowskiego, chociaż z przedstawionych jasnych od jego dokumentów, że ta sprawa o folwark Uszę z xieżną Woronecką w Trybunał już weszła, mnie oświeca, w dowód czego przedstawił nawet pozew pod rokiem tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pierwszym, Marca dwudziestego trzeciego dnia od xieżney Woroneckiej jemu wydany, jednak przepisuję Minskiemu ziemskiemu sądowi zapotrzebować od wielmożnego Sadowskiego wszystkich wyżej wypisanych dokumentów i dowodów y gdy tak jest, że już y dekrét Trybunałski zapadło, komportacyją dokumentów do Trybunału, tedy rekomenduję Minskiemu ziemskiemu sądowi, jako w sprawie sobie nie właściwej, albowiem już była objęta w wyższym subsellium, żadney kognicyi nie czynić y zostawić do odkrycia gubernij wyższych sądów ustanowić się mających, a przeto uczynię satsyfakcyą punktom jasnie oświeconego graffa Kreczetnikowa, iż sprawy w Trybunale będące, albo zaapellowane do Trybunału, czekać powinny juryzdykcyi miejscę Trybunału zastępującej. U tego przedłożenia podpis jasnie wielmożnego gubernatora, oraz zboku numer y u spodu data temi wyrażają się słowy: generał major Minskiej gubernij gubernator de Neplujew. Numer sto. Januaryi jedynastego dnia tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku, Minsk. Takowe przedłożenie po podaniu do akt jest w xięgi ziemskie wieczyste wojewodztwa Minskiego zapisane.

Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytałem Jgn. Kudzinowicz S. D. Koll. regent ziemski wojewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1794 годъ, № 12050, л. 572—573.

№ 108.—1794 г. Марта 4.

Предложение минскаго губернатора Неплюева Минскому городскому суду ускорить разборъ дѣла между архіепископомъ Садковскимъ и епископомъ троадскимъ Быковскимъ о неправильномъ захватѣ послѣднимъ фольварка, принадлежащаго Грозовскому Николаевскому монастырю.

Akt przedłożenia in rem jasnie wielmożnego Wiktora Sadkowskiego arcy-biskupa Minskiego etc. z jasnie wielmożnym Bykowskim, biskupem Troadyiskim, od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiej gubernij gubernatora, orderu świętej Anny kawalera de Nepluiewa sądowi Minskiemu grodzkiemu wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Marca siedmnastego dnia novi, a szóstego veteris stili.

Na sądzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego w mieście Minsku agitującym się, przed nami Ignacym Daszkiewiczem kasztelanem Mscisławskim, kawalerem orderu świętego Stanisława podstarostą, Jozefatem Sielawą stolnikiem wojewodztwa Połockiego sędzią, Stanisławem Łyszkiewiczem pisarzem urzędnikami grodzkiemi wojewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie patron wielmożny ięgomość pan Rafał Gordziałkowski, dworzanin skarbowy Pol. przedłożenie Minskiej gubernij y wojewodztwa sądowi grodzkiemu in rem jasnie wielmożnego arcy-biskupa Minskiego, Zasławskiego y Braclawskiego Wiktora z jasnie wielmożnym biskupem Troadyiskim Bykowskim od jasnie wielmożnego generał-majora Minskiej gubernij gubernatora orderu świę-

tej Anny kawalera de Nepluiewa wydane ad acta podał, którego w xięgi grodzkie wieczyste wojewodztwa Minskiego wpisującego się, wyraz następny: Minskiej gubernij y wojewodztwa grodzkiemu sądowi przedłożenie. W przeszłym ieszcze tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzecim roku, septembra od dwunastego dnia, przepisano do mnie od jasnie wielmożnego generał-porucznika, generalnie rządzącego Minską Zasławską y Braclawską guberniami, senatora y różnych orderow kawalera Tutolmina w wyrazach, gdy przez jasnie wielmożnego biskupa Troadyiskiego Bykowskiego zajęte nieprawnie w zawładanie folwark od Hrozowskiego Nikołajewskiego monastynu przynależny, w possessyi jasnie wielmożnego arcy-biskupa Minskiego Zasławskiego y Braclawskiego Wiktora bydz powinny, przeto gdy te maiątki nie są jego własnością, lecz cerkiewne, tedy tym samym porównane z dobrami skarbowemi, a tak bez najmniejszego upuszczenia czasu, aby było przepisano sądowi rozsądzić mnie zalecił, jakoż tegoż miesiąca dane jest sądowi grodzkiemu Minskiemu przedłożenie, aby w nayprędszym czasie do tego dzieła przystąpił y przez decyzją ukonczył, ażeby jasnie wielmożny arcy-biskup Wiktor, jako własność monastyrowi przynależną mógł pozyskać. Po tym moim przepisaniu kilkakrotne były potwierdzenia, sąd jednak pod różnemi pretextami czas od czasu zwlekając, dotąd tego dzieła nie rozpoczoł, na ostatek pod dniem drugim Marca veteris stili, ostatnie w ony sąd posłane moje w teyże samey sprawie zadysponowanie, na które donosi mi swoim raportem, iż za przypadnieniem ieszcze aktoratu przystąpi ku rozpoznaniu dzieła, nie widać pospiechu odbywania sądownictwa, gdy by się jasnie wielmożny arcybiskup Wiktor z porządku aktoratow mógł prędko doczekać się sprawiedliwości, a zatym z mocy wyżej namianowanego zalecenia jasnie wielmożnego generał-gubernatora, do mnie wydanego y z mocy tey, iż dobra monastyrskie porównane są

z dobrami skarbowemi, a tak przewłoki ile tak znaczney cierpieć nie mogące, przedpisuję Minskiemu grodzkiemu sądowi dnia pozajutrzeyszego konieczno, ominowszy dalsze aktozaty, tę sprawę wołać y sądzić, gdyby przez przyspieszenie tego wyroku monastyr Hrozowski Nikołajewski, w wiedzy jasnie wielmożnego arcy-biskupa Wiktora zostający, mógł obiać swą należność y weyść w possessyą. A tak, nie przepisując wprzody do mnie pozornych przyczyn y nie tłumacząc w explikacyach swoich praw, które zdaią się mi bydz niezgodne z zaszłemi dyspozycyami, spełniać to, co zwierzchność nakazuje, a zatym przystąpiwszy w dniu pozajutrzeyszym do tego dzieła, dać mi znać przez raport o rozpoczęciu y oraz gdy się okonczy, iak ona będzie osądzona, donieść mi z obiasnieniem całej rzeczy. U tego przedłożenia podpis aktora, poniżej data, też na drugiej stronie z boku numer oraz intytulacya w te słowa: General-major Minskiej gubernij gubernator De Nepluiew, Marca czwartego dnia veteris stili, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku, numero dziewięćset trzy. Od general-majora Minskiej gubernij gubernatora orderu Świętej Anny kawalera De Nepluiewa do sądu grodzkiego wojewodztwa Minskiego przedłożenie, w Minsk. Ktore to przedłożenie za podaniem przez wyż wyrażonego patrona do akt, iest do xiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisane.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1794 годъ, № 11821, л. 127—128.

№ 109.—1794 г. Марта 8.

Предложение губернатора Неплюева корнету Захаржевскому о представлении свѣдѣній о поіезуитскихъ имѣніяхъ.

Akt zalecenia wydanego od I. W. Gubernatora gubernij Minskiej de Nepluiewa W. I. Panu kornetowi Zacharzewskie-

mu do odebrania z kancellaryi grodzkiej Słuczorzeskiej kwitow z dobr poiezuickich.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Marca siedmnastego dnia v. s.

Przed aktami Iey Imperatorskiej mosci Katarzyny drugiej Alexiejowny, monarchini samowładnacey całą Rossią etc. grodzkiemi powiatu Słuczozeskiego, stawając osobiscie I. P. Ierzy Wołk zalecenie od I. W. Gubernatora gubernij Minskiej y orderu Świętej Anny kawalera de Nepluiewa W. I. P. kornetowi Zacharzewskiemu do odebrania kwitow od possessorow dobr poiezuickich wydane do akt podał, ktore tak się wyraża: General-major Minskiej gubernij rzadca y kawaler de Nepluiew Minskiej gubernij powiatu Słuczozeskiego W. W. I. PP. poiezuickich dobr possessorom y dłużnikom poiezuickich summ, według nasłanego mnie od I. W. general-gubernatora, senatora y różnych orderow kawalera Tutolmina z przepisu postanemu ode mnie W. I. P. kornetowi Zacharzewskiemu powiatu Słuckiego do WW. I. PP. possessorow poiezuickimi dobrami y mających na procentach poiezuickich summy wydane od kommisyi edukacyney różnemi czasy, ktoremu dany odemnie spis z szczegulnym obiasnieniem iakie potrzeba mieć o dobrach y summach wiadomosci etc. A ponieważ w tych wiadomosciach dla nayprędszego odesłania do pomienionego I. W. general-gubernatora, iak naypilnieysza iest potrzeba, dla tego WW. I. PP. poiezuickich dobr possessorom y dłużnikom poiezuickich summ, a w niebytnosci ich kommisarzom czyli dyspozytorom iak nayusilniey zalecam we wszystkich rzeczonym W. I. P. korneta Zacharzewskiego poruczonym iemu w tych dziełach na zapotrzebowanie czynić naydokładnieysze y naysprawiedliwsze bez omieszkania obiasnienia y posłuszenstwo, tak też y to, aby wprzod do następującego postanowienia żaden nie opłacał do kommisyi edukacyney nie tylko

znaydujących się u WW I. PP. kapitalnych summ, ale też y procentow z onych naymnieyszą częścią, z tym nawet, ieżeli by kto od czasu opublikowania manifestu okazał w opłaceniu do kommissyi edukacyney kapitałów lub też procentow, kwitacie takowe w uważenie y porachunek opłaty przyiętymi nie będą y ieżeliby WW. I. PP. na zapotrzebowanie tego posłanego odemnie W. I. P. korneta Zacharzewskiego nie okazali czegokolwiek do wiadomości, albo autentycznych dokumentow, tedy zostanie na takowych ten dług, iaki znayduje się w wiadomościach y potem iuż w exkuzie nie nie będzie przyięto. U tego zalecenia pod numerem siedmsetnym osmnastym wydanego, w roku tysiącnym siedmsetnym dziewiędziesiątym czwartym, miesiąca Marca osmego dnia, w Minsku pisanego, podpis I. W. gubernatora Minskiej gubernij y kawalera tak się wyraża: General-major Minskiej gubernij gubernator de Nepluiew. Ktore to zalecenie za podaniem przez osobę wyż wyrażoną do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Sluczoreskiego zapisany.

Изъ акт. кн. Слуцорескаго градскаго суда за 1793—1794 годы, № 13596, л. 429 (530).

№ 110.—1794 г. Апрель 17.

Предложение губернатора минскаго Неплюева Слуцкому городскому суду объ уплатѣ долговъ такой монетой, накой было условлено.

Akt rekwizycyi od gubernij Minskiej do sądu grodzkiego Sluczoreskiego względem arędy Sluckiej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Maja dwudziestego szostego dnia v. s.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mości Katarzyny Drugiej Alexiejowny Mo-

narchini Samowładnacey całą Rosssyą etc. grodzkim powiatu Sluczoreskiego przed nami Piotrem Strowskim prezydującym, Jozefem Trzcinskim, Rochem Sipayłą sędziami grodzkimi powiatu Sluczoreskiego, stawiając osobiscie patron W.J.P. Ludwik Piasecki, stolnik orszanski, przedłożenie z gubernij Minskiej do sądu grodzkiego powiatu Sluczoreskiego, względem arędy Sluckiej przysłane do akt podał, ktore tak się wyraża. Minskiej gubernij Sluckiemu grodzkiemu sądowi przedłożenie. Zyd Berko Nochimowicz wiernik arędy z dochodow Sluckich w podanym do mnie memoryale ziasnia, iż przychody arędy Sluckiej dekretem Trybunału głównego Litewskiego y taxatorskim są zasądzone dla wierzycielow J. O. xięcia Jmci Radziwiłły, woiewody Wilenskiego, do opłacania procentow w srybrney monecie y przy podaniu urzędowej tradycyi tąż dla kredytorow zostało zastrzeżonym, aby nie inną nadtę opłatę wybierano, iak srybrną monetą, obywatele zaś innymi pieniędzmi chcą opłacać, zaczym przedpisuję Sluckiemu grodzkiemu sądowi obiawić tym obywatelom, od których ta należność opłacać się powinna, iż zawsze taką monetą długi zaspakajac się powinny, iaką kto opisał się oddawać. U tego przedłożenia pod numerem tysiącnym trzysetnym czterdziestym czwartym, apryla siedmnastego dnia, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku pisanego podpis J.W. gubernatora Minskiej gubernij oraz adres do sądu tak się wyrażaia: general-major Minskiej gubernij gubernator de Nepluiew. Minskiej guberni sądowi grodzkiemu powiatu Sluckiego przedłożenie w Slucku. Ktore to przedłożenie po podaniu przez osobę wyż wyrażoną do akt iest do xiąg grodzkich Sluczoreskich zapisane.

Изъ актовой книги Слуцорескаго градскаго суда за 1793—1794 годы, № 13596 л. 488 (602).

№ 111.—1794 г. Іюня 20.

Инструкция сотнику мѣстечка Бушевчи Хаиму Нисиновичу, данная игуменскимъ городничимъ.

Akt przykazu sotnikowi Chaimowiczu Nosinowiczowi od horodniczego Jhumenskigo danego.

Roku tysiąc siedemset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Septembra dnia osimnastego novi, a dnia siódmego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanawszy osobiscie wielmożny iegomość pan Tomasz Stanilewicz, komornik powiatu Orszanskigo, przykaz od wielmożnego iegomości pana Fiedora Zdanowa, horodniczego Jhumenskigo sotnikowi miasta Buszewicz żydowi Chaimowi Nisinowiczowi wydany, rossyiskim charakterem napisany, do akt podał, którego od słowa do słowa w xięgi grodzkie wieczyste woiewodztwa Minskiego, charakterem polskim wpisuiącego się, wyrazy następnę: Jhumenskoy okruhi uiezdny gławno uprawliauszczy smotrytel horodniczy od armij sekundmajor Fiedor Jwanowicz Zdanow przykaz utwierdzen sockomu miesteczka Buszewicz jewreju Chaimu Nisinowiczu, sleduiuszczemu nabludat dołżnost wo wsiakich słuczejach, to jest, czto by preiezdajuszczych chtoby ne jest takow spraszewał kuda y odkul iedet, bez biletnych dołżno predstavit w horod Jhumen, to że preiezdajuszczych czrez miesteczko Buszewiczy hospod kurierow ili podorożnych upotreblaiuszczych łoszadey dołżno, zapokazaniem praszportu Jeho prewoschodytelstwa henerał-majora hubernatora, takim to dawat łoszadey zaprohonnynie denhi, ieżeli słuczycia bez prohonu dawat łoszady. To że czto by w miesteczkie weczery o czesu dewiatom ne było ohnia po domam jewreyskim y krestyianskim; prytem sockoy ne imieiet własny arędy ni korobki mielnickoy, da że nikakoy posluhi czynit y dawat, kromie ka-

zennych dzieł nabludiat, no y k tomuż sockomu po dierewniach przybywaiuszczych jewreiw y kahał prynadlezat; w prodczem utwerzdaiu czto by było po przykazu moiemu sowierszenno sprawno y wiernowowsiakich słuczejach w dołżnosty sockowo, w tomże pacze, kochda słuczycia kowa obida od hospod y prodczych, ili budut nachodetsia bolnyie, nepremiennno dawat uwiedomlenie w Ihumen. Dan sey przykaz za podpisaniem y z przyłożeniem herba moiego peczaty tysieczu siemsot diewienosta czetwiertoho hoda, juna dwacatoho dnia. U tego przykazu podpis przy wycisnioney na czarno pieczęci; na zatyłku dopisek polskim charakterem z ruskim podpisem temi wyrażają się słowy:—horodniczy maior Fiedor Zdanow L. S. wszyscy pobliskie sotnicy grafa Zawiszy general-majora woysk Rossyiskich y dalsze sotnicy w potrzebie posłuszni być powinni temuż sotnikowi Chaimowi Nisinowiczowi za upotrzebieniem iego, a za rozkazem moim jako pełnomocnym zostając w uiezdzie moim, zaleca rządca horodniczy pod surowoscia podpadaiać sądowi być posłusznym atestor w Jhumeniu horodniczy maior Fiedor Zdanow. Ktory to przykaz za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1794 годъ, № 11821, л. 463—464.

№ 112.—1794 г. Іюня 22.

Предложение генерала-губернатора Тутолмина Слуцкескому суду объ охрaнѣ имѣній, принадлежащихъ Слуцкому Троицкому монастырю.

Aktykacya ochrony na dobra archimandryi Słuckiej służącey.

Roku tysiąc siedemset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Junij dwodziestego szostego dnia v. s.

Przed aktami Jey Imperatorskiey mosci Katarzyny Drugiey monarchini Samowładnacey całą Rosią grodzkiemi, powiatu Słuczońskiego, stawiając osobiscie Jmepan Michał Kuławski, rotmistrz województwa Pomol-o kopią ochrony od jasnie wielmożnego generał-gubernatora Tutolmina na dobra, do monasteru Słuckiego należące, przy autentyku ruskim do akt podał ktorey wyrazy takowe: Jeya Imperatorskaho Wielicestwa Wsiemilostywieyszey Hosudaryni moiey, ja niże podpisawszysia Henerał-poruczyk, senator, głównouprawniający huberniami Minskoiu, Jziasławskoju y Bratsławskoju w zwaniu henerała-hubernatora y orderow Rosiskich Imperatorskich swiataho Alexandra Newskaho, rawnoapostolskaho y wielikaho kniazia Władimira Bolszoho kresta, pierwoy stepeni woiennoho swiataho wieliko muczennika y pobiedonoscy Heorhia, swiaty Anny kawaler. Numero tysiąc siedm-dziesiąt cztery. Wo ochranienie przynależaszczych katedralnomu Troyckomu Słuckomu monastyru imenij, nazywaiemych Stawnoie, Zuraw, Łaknicia, derewni: Jaminsk, Puchowiczy, Szypilowiczy, Morocz y folwark Załoszanski sim predpisywaiu nikomu obywatelam pomianutych selenij nikakich obid y prytysnenij nie pryczy-niat, potrawy sienokosom y posieiennomu chlebu nie diełat y niczewo bezdienežno nie brat y nie trebowat, pod strachom nieizbieżnago winownych wzyskaniju po wsey strohosty zakonow; w protiwnom że słuczaie horodniczym ziemskim, smotrytelam czastnym ziemskim, przystawom y kommissarom, otprawliauszczym dołżnasty ziemskich isprawnikow, potwierzdaietsia derznuwszych na swoiewolstwo y nahłost otsyłat k komandam y w dostyżenij udowletworennia postupat po toczney syle dwiescie czterdziestcia siedm staty Wyso-czayszych Jeya Imperatorskaho Wielicestwa uczreżdenij o uprawnienij hubernij. Dan w miasteczkie Nieswiże zapodpisa-niem moim y s przyłożeniem herba mo-iego pieczaty. Junia dwudziestego drugie-

go dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego. U tey kopij przy samym au-tentyku ruskim oznaczenie podpisu oraz wycisnienia herbu na laku czerwonym jasnie wielmożnego generał-gubernatora y senatora takowe (L. S.) Tymofiey Tutol-min. Ktora to kopia ochrony, przy samym autentyku ruskim, po podaniu przez wyż wyrażoną osobę do akt jest do xiąg grodzkich powiatu Słuczońskiego zapisana.

Изъ актовой книги Слуцкоескаго городского суда за 1793—1794 годы, № 13596 л. 503, 621.

№ 113.—1794 г. Сентября 22.

Предложение минскаго губернатора Неплюева объ открытіи минскихъ судовъ.

Akt przedłożenia od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego Minskiego, względem reassumpcyi sądow ziemskich, w dniu drugim oktobra praesentis wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia rzymskiego, a dwudziestego trzeciego Septembra ruskiego kalendarzow.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci ziemskim województwa Minskiego obecnie stanowszy wielmożny jegomość pan Tomasz Studzinski, regent ziemi Bełzskiej, przedłożenie od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego województwa Minskiego przysłane do akt podał, którego wyraz nastempny: Do sądu ziemskiego Minskiego, przedłożenie. Nie można wziąć za racya, aby się sądy ziemskie nie sądziły dla tego, że palestra u sądu grodzkiego Minskiego zajęta, albowiem można ją rozdzielić, lub też palestranci wedle obowiązku swojego zechcą przyłożyć pilnego starania i troskliwych usług dla obywatelow, przez niedostatek zaś tych, albo przez niepilność raczey onych, sądy ziemskie Iey Imperatorskiey mosci wakować nie mogą, zwłaszcza gdy sądy grodzkie

poty się nie zalimitują, poko wszystkie sprawy, a naybarziefy kryminalne odsądzone nie będą. Przedpisuję zatym onemu sądowi na dzień drugiego Oktobra veteris stili zebrać się do Minska w komplecie y sądy koniecznie reassumować. U tego przedłożenia podpis jaśnie wielmożnego gubernatora; niżej data, z boku na marynesie numer, tak się wyrażają: General-major Minskiej gubernij gubernator de Neplujew. Dnia dwudziestego drugiego Septembra veteris stili, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku. № Dwa tysiące trzysta iednascie. Ktore przedłożenie po podaniu do akt w xięgi ziemskie wieczyste wojewodztwa Minskiego zapisane. Ant. Swiătorzecki P.Z.M. Czytałem Ign. Kudzinowicz S.D. Koll. regent ziemski wojewodztwa Minskiego.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1794 годъ, № 12050, л. 569.

№ 114.—1794 г. Октября 4.

Постановленіе шляхты Пинскаго уѣзда о выдачѣ хлѣба и сѣна на нужды русскихъ войскъ.

Laudum na trzysta beczek żyta y na wybranie siana na woysko Rossyiskie od obywatelow Pinskiich wydane.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia v. s.

Przed aktami ziemskimi powiatu Pinskiiego, stawiając obecnie I. P. Leon Korsak, takowę laudum od obywatelow powiatu Pinskiiego na trzysta beczek żyta y dla wybrania siana na woysko Rossyiskie Najjasnieyszey Monarchini Imperatorowej Ieymosci wielmożnemu imsci panu Leonowi Rodziewiczowi wydane do akt podał, ktorego wyraz takowy: My obywatele powiatu Pinskiiego odebrawszy od I. W. Imci pana Generała-majora, gubernatora gubernij Minskiej y różnych orderow kawalera

Iana Mikołaiewicza de Neplujow, pod datą dwudziestego miesiąca Septembra do siebie y całego obywatelstwa odezwę y od I. W. Ignacego Kononieckiego, kasztelana wojewodztwa Witebskiego, kawalera orderow Polskich komunikowany sobie list tegoż I. W. gubernatora, zgromadzeni do miasta Pinska, dostrzegając guberniow Zasławskiej, Braclawskiej oraz wojewodztwa Minskiego, ochoczy dowod wiernosci y przywiązania ku nayłaskawszemu naszej Monarchini Pani naymiłosciwszey y Tronowi y tenże dowod widząc popartym dobrowolną ofiarą z uczszczeniem naszym zastanowić się przyszło, iż lubo y chęć nasza nie iest mnieysza od drugich współ obywatelow, niedostatek iednak już dla częstych transportow woysk, już nieurodzaja ozimego a zupełnego upadku wszelkiego jarego zboża, a nakoniec y wypadnienia w całym niemal powiecie roboczego bydła zruynowany powiat niedostatek cierpi, a znaczne odeyscie tak do gubernij Zasławskiej, iako reszty pozostałej w Polsce w obywatelach, jednak, aby dowod wiernosci ku tronowi Naypoteźniejszey Monarchini okazać, postanowiliśmy żyta beczek trzysta w ziarnie suchego, a z trzech dymow siana po pudzie jednym lub za każdy pud, w niedostatku siana, po złotym jednym dać, którą tą ofiarę wszyscy obywatele z dymow rolniczych y okolicznych, bez dystynkcyi, wedle ostatniej lustracyi kommissyi cywilno-woyskowej w przeciągu czasu do dnia ostatniego miesiąca Xbra, roku bieżącego do miasta Pinska do W. I. P. Leona Rodziewicza regeťa ziemskiego Pinskiiego przystawić obowiązani y sami obowiązujemy się dla sprawiedliwego między wszystkich obywatelow rozkładu żyta. Obowiązanym iest W. I. P. Komisarz nowo odnas postanowiony znieść się z sądem ziemskim Pinskiim, ażeby y sprawiedliwe wyrachowanie dymow nastąpiło y jeden nad drugiego obywatel nie cierpiał ciężaru, żeby zaś takowę nasze postanowienie wiadomosci każdego doszło, cursorio wszystkich obwieszcć

tenże W. I. P. kommissarz obowiązany, ktoremu za pracę przy odbieraniu z każdego dymu po groszy trzy naczyna się. Dattum w Pinsku, Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Oktobra czwartego dnia v. s. U tego laudum podpisy takowe: Ioachim Horbacki biskup Pinski y Turowski, Ignacy Korzeniecki kasztelan Witebski, Dyonizy Czaday opat Pinski. Adam Skirmat sędzia prezydujący, Franciszek Kurzeniecki S. P. P., Kazimierz Swierzynki S. Z. P. P., Michał Plaskowicki S. Z. P. P. K. O. S. S. Michał Seyfard S. Z. Powiatu Pńskiego, Mateusz Butrymowicz P. P. P. Dominik Orda S. Gr. P. P. Paweł Szyrma Chor. Zapinski pisarz grodzki Pinski I. G. S. Nozdryna Plotnicki S. Z. P. P. Tomasz Skirmunt S. Gr. Pinski X. Antoni Ciszewicz G. P. P. mp. Ignacy Andrzejkowicz porucznik, Karol Strawinski podstoli Pinski, Teodor Rodziewicz P. Z. P. P. Ignacy Korbitt Chor. W. R. Z. powiatu Pńskiego kommissarz, Paweł Orda Str. P. P. Ierzy Darewski pułkownik. Ktore to laudum za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich Pńskich przyjęte y wpisane.

Изъ акт. кн. Пинскаго земскаго суда за 1793—1795 годы, № 13239, л. 705—707 (715—717).

№ 115.—1794 г. Декабря 9.

Засвидѣтельствовање генераль - маіора Дивова о принесеніи присяги княземъ Николаемъ Радивиломъ на русское подданство.

Akt zaswiadczenia wykonanej przysięgi, od J. W. Dywowa brygadiera woysk Rosyiskich J. O. xiążęciu Mikołajowi Radziwiłłowi generał-leutnantowi woysk Litewskich danego.

Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra piątego dnia.

Przed aktami grodzkiemi wojewodztwa

Nowogrodzkiego, stanowszy obecnie W. J. P. Jakob Krynski, dworzanin J. O. xiążęcia Jmści, zaswiadczenie wykonanej przysięgi po rusku pisane, przy kopij polskiej, oraz suscepcie powiatu Lidzkiego od J. W. Mikołaja Dywowa brygadiera komenderującego Siewskim piechotnym pułkiem woysk Rosyiskich J. O. xięciu Jmci Mikołajowi Radziwiłłowi generał-lejtnantowi woysk Litewskich dane y służące, do akt podał, ktorego wyrazy są następne. Swiactwo. Daie tę zaswiadczenie J. O. xięciu Jmci generał lejtnantowi woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, Rosyiskich y polskich orderow kawalerowi Mikołajowi Radziwile w tym, że on od tego czasu nie będzie się mieszał w żadne dzieła Rzeczy pospolitey Polskiej y będzie we wszystkim, co należy, posłusznym Rosyiskim zwierzchnikom y o wszystkich dziełach, jakie usłyszy przeciwne woyskom Jey Jmperatorskiej mosci, bez żadnego zamitrżenia donieść jak nayprędzey będzie. I tym to moim pismem zaswiadczam, że przysięgę wykonał. Co dla lepszej wiary za podpisaniem y przyłożeniem herbu moiego pieczęci wydaie. Datt w Brzesciu Litt, Xbra dziewiątego dnia, tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt czwartego roku. U tego zaswiadczenia podpis ręki J. W. brygadiera, przy wycisnieniu herbowney na laku czerwonym pieczęci, oraz suscepty z podpisem pisarza takowym: Jey Jmperatorskiej mosci naymłosciwszey pani moiey od armij brygadyer, komenderujący Siewskim piechotnym pułkiem, miasta Brzescia naczelnik Mikołay Dywow. Roku tysiąc siedemset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Xbra dwudziestego siódmego dnia. Stanowszy obecnie W. J. P. Michał Paszkiewicz plenipotent y komisarz J. O. Xiążat Radziwiłłow generał-lejtnanta woysk W. X. Litt. takowe zaswiadczenie, z ruskiego ięzyka przetłumaczone, do akt kancelaryi podał. Przyiołem Jan Głuszynski pisarz komissyi porządkowey powiatu Lidzkiego. Ktore zaswiadczenie po podaniu do akt przez wyż wzmienioną osobę iest do xiąg

grodzkich wojewodztwa Nowogrodzkiego przyjęte y wpisane.

Изъ актовой книги Новогрудскаго гродскаго суда за 1795—1796 годы, № 12576 л. 391.

№ 116.—1794 г. Октября 14.

Универсалъ Виленской духовной администраціи подвѣдомственному духовенству, чтобъ оно молилось Богу о здравіи Императрицы и всего царствующаго дома, съ приложеніемъ самыхъ молитвъ.

Administracya duchowna dyecezyi Wilenskiej Duchowienstwu, tak swieckiemu, jakoteż zakonnemu, oraz wszystkim wiernym Chrystusowym zdrowie w Panu.

Odebrawszy rekwizycyą od J. W. Bogdana de Knorring, generała komenderującego wojskami Imperatorsko - Rosyjskimi w części W. X. Litt. kawalera wielu orderow, izby zostało ogłoszone nabożenstwo za nayiasnieyszą Imperatorową Jeymosć i za nayiasnieyszą Jey Familią, administracya duchowna na skutek takowego zalecenia, ninieyszym uniwersalem obwieszcza wszystkim wiernych Chrystusowych, ażeby w modlitwach świętych błagali Boga Naywyższego, naprzód za szczęśliwość panowania i zdrowie Nayiasnieyszey, Naypotężnieyszey Pani Imperatorowej Całej Rosyi Katarzyny Alexiejowej, powtórę za szczęśliwość powodzenia i zdrowie Następcy Tronu Rosyyskiego, Wielkiego Xiążęcia Pawła Piotrowicza, tudzież małżonki Jego Wielkiej Xiężney Fiedorowiczowej, po trzecie za szczęśliwość i zdrowie wielkiego xięcia Alexandra Pawłowicza i małżonki Jego wielkiej xiężney Elżbiety Alexiejowny i Konstantyna Pawłowicza, nakoniec za szczęśliwość i zdrowie wielkich xiążniczek Alexandry Pawłowny, Heleny Pawłowny, Maryi Pawłowny, Katarzyny Pawłowny i Olgi Pawłowny. Wszczegulności zaś zaleca duchowienstwu, tak swieckiemu, iako i za-

konnemu, aby każdy kapłan w ofiarach świętych przydawał kollektę, zaczynającą się od słow *Quaesumus* etc., a w suplikacyach zwyczajnych spiewane było z ludem: *abyś Katarzynę Imperatorową w zdrowiu czerstwości i w naydłuższe lata zachować raczył, prosimy cię Panie.* Takowe obwieszczenie izby każdego doszło wiadomości do WW. J. XX. dziekanow rozesłać i z ambon ogłosić ludowi nakazuie. Działo się w Wilnie, na sessyi administracyi dnia 14 miesiąca Oktobra 1794 roku.

O r a t i o.

Quaesumus, Omnipotens Deus, ut formula tua Catharina Imperatrix, quae tua miseratione suscepit Regni gubernacula, virtutum etiam omnium percipiat incrementa, quibus decenter ornata, et vitiorum monstra devitare, et ad Te, qui via, veritas, et vita es gratiosa valeat pervenire. Per Dominum etc.

S e c r e t a.

Munera, Domine, quaesumus oblata sanctifica: ut et nobis Unigeniti tui Corpus et Sanguis fiant; et Imperatrici nostrae ad obtinendam animae corporisque salutem, et peragendum injunctum officium te largiente usque quaque proficiant. Per eundem etc.

P o s t C o m m u n i o.

Haec Domine oblatio salutaris Famulam Tuam Catharinam Imperatricem ab omnibus tueatur adversis, quatenus et Ecclesiasticae pacis obtineat tranquillitatem, et post huius temporis decursum ad aeternam perveniat haereditatem. Per Dominum etc.

Prosiemy Ciebie Wszechmogący Boże, ażeby służebnica twoja Katarzyna Imperatorowa, która z twoiego miłosierdzia, objęła rządy Panstwa, we wszystkie też obfitowała cnoty, któremi ozdobiona, izby i występku wszelkich uniknąć i do ciebie co iestes drogą, prawdą i życiem, łatwiej przyidź mogła, przez Pana naszego etc.

Poswięć Panie, prosimy, ofiarowane dary, ażeby i nam Jednorodzonego Syna twoiego Ciałem i Krwią stały się, i Imperatorowey naszej do otrzymania zdrowia, tak duszy, iako też ciała, i do wykonania włożonych obowiązków za twoją łaską na zawsze pomogły.

Ta, Panie, ofiara zbawienna niech Katarzynę Imperatorową naszą od wszelkich ochroni przeciwności, ażeby i kościołowi S. ziednała pokoy, i potym życia przeciągu wiecznego doszła dziedzictwa przez Pana naszego.

Jerzy Antoni z Łubna Połubinski, Sekretarz W. X. Litt. prałat archidiakon Wilen. administracyi dyecezyi Wileńskiej prezydent (L. S.).

Рукопис. отд. Вилен. Публ. Библ. III. 3 № 268, л. 47.

№ 117.—1794 г. Октября 28.

Резолюція генераль-губернатора Тутолмина по нѣкоторымъ важнымъ вопросамъ, возбужденнымъ Мозырскимъ дворянствомъ.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego generał porucznika senatora i trema guberniami Minska, Zaslawska i Bracławska rządzącego Tymofieja Jwanowicza Tutolmina jasnie wielmożnym Jelenskiemu staroscie i Oskierce strażnikowi delegowanym z powiatu Mozyrskiego wydanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasniejszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, Samowładney całą Rosyją pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskimi, stanowszy obecnie iegomość pan Antoni Olewinski, komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od jasnie wielmożnego generał-porucznika senatora i trzema guberniami Minska, Zaslawska i Bracławska rządzącego Tymofieja Jwanowicza Tutolmina jasnie wielmo-

żnym z powiatu Mozyrskiego delegowanym Janowi Jelenskiemu, staroscie sądowemu Mozyrskiemu, orderu świętego Stanisława kawalerowi, Rafałowi Oskierce strażnikowi powiatowemu Litewskiemu, na rzecz w niey wyrażoną daną, do akt podał, de thenore sequenti: Błahorodnomu Dworanskomu obszestwu Mozyrskoho powiata. Hosudary moi. Połuczyw odnoszenie wasze czerez prysłannych ko mnie ot błahorodnoho Dworanskoho obszestwa hospodyna hrodowaho starostu Jelenskoho i strażnika Litowskoho Rafała Oskierki, ja spieszu po sodierzaniiu izobrażennych tam punktow odwitstwowat; perwoie—nie umistno s ustanowleniami iediennaho Jeja Imperatorskim Wieliczestwom, blahotwor-noho prawlenia i s obrazom moich mysley, koi w prodolżenie dołhowremiennoy służby pryobik ja osnówywat na prawilach blahosty Jeja Wieliczestwa odnosit licznyie nikotorych prestuplenij naszczet cyłaho obszczestwa, a tym ieszcze mene diełat pryteczanij k niewinnym; wam hosudary moi izwistna raznost meždu suždenia winownoho i meždu izyskanija proiszestwia, perwomu predestsia obliczennoy w prestuplenij, obradze posłidniabo nikoho, oskorblat nie mozet, chotiaby kto nie tokmo woproszeniiu no i prysmotru podweržen był. Shuczay takowy po premudromu izreczeniu Jeja Imperatorskaho Weliczestwa w sotnym semdiesiat druhim staty nakaza dannaho kommissyi o soczynenii proiektu nowaho ułożenia nie dołžno przyznawat za kakowoie libo nakazanie i kak dla obnażenia obliczajuszczysia w klatwoprestupstwi izminy ustanowlenno od Jeja Imperatorskoho Wieliczestwa osoboie sudiliszcze, hdie proizwodicca izyskanie po prypodannym nato od Jeja Weliczestwa prawilam, i slicza detalno obiewlaiecca obwiniaiemym imia donositela i aki obszcze s predostawleniem wsich sposobow k ich opravdaniiu, to i mohu was hosudary moi uwiryt, czto nie tokmo niewinność imieiet nadežnuu zaszczytu w prawoty nieizmieniaiemych Jeia Imperatorskoho Wieli-

czestwa zakonow, no i samoie nakazanie za odkrytoie prestuplenie, po materynskomu Jeja serdoboliiu i miłosierdiiu umira- ietsia wsehda do wsewozmożnoho stepeni. Wtoroie, obszczem nepowinowenii posielan władykam nikohda i ni odkoho ne imil ja ni żaloby ni donosenia od policeyskich czynowników, kotoryie po osnowaniju dołha im predpisannoho w dwuch sot sorok dru- him i dwuch sot szescdziesiat czetwier- tym statij Wysoczayszoho o uprawlenij hu- bernij uczreźdenia, hdie skazano: bude w ujezdzie, ili w horody okazetsia w czem os- łuszanie ot cylało selenia ili ot obszczestwa, to ziemski kapitan, w horody że horodni- czy, uwiadomlaiet o siem hubernskoie pra- wlenie, a meźdu tym pryłahalet staranie o prywedenii osłusznych w posłuszanie po miry dannoy Jemu własty, obiazanny blus- ti, daby krestyani ot nich nie wychodyli iz predyłow dołżnaho władykam pokorstwa, wo wred nutrennaho blahoustroystwa i po- radka. A posemu i ni mohu ja upowat, cztob było hdie libo podobnoie siemu pro- izszestwiie, dołženstwuiu odnako że pry izjasnienii moiem zdieś razdilit powinowie- nie na dozwoleńnoie zakonami i na pro- tywnoie tomu i obszczemu spokoystwiju; w perwom słuczai zemskoie naczałstwo po- dast ruku pomocy na prywedenie nepo- korliwych w posłuszanie, a w poslidnem ob- raczalet ostorożnosty i zakonnosci włast prodkow, razruszaiuszczych hrazdanskuiu swaz i tyszynu. Oczewiden wam hosudary moi prymir wierołomstwa w susiedstwen- nych obłastiach, hdie prosty narod, pod- wihnuty ubiźdeniami władykow k rastor- żeniiu spokoystwija, podweržen stał obszey i z samimy wozmutytelami hibeli ne tok- mo imuszczestwa, no i samoy żyzni. Pre- dostorożnost trebuwała pryniat miry napre- dupreźdenie toho w kraiu wozwraszczen- nym pod derżawu Jeja Imperatorskoho Welyczestwa, a dołh poddanstwa i prysia- hi wzyskiwaiet ot každoho bez razliczyia donosit naczałstwu o podobnych pokusze- niach na razwraszczenie posielan. Tretieie, pry samonaczalnom wstuplenii moiem w

uprawlenie wsiełostywieysze wierennych hławnomu naczałstwu moiemu sich no- wych hubernij predpisano ot menia hospo- dam hubernatoram upotrebit k isprawle- niu dołżnosty ziemskich kommissarow dwor- ran, po wyboru blahorodnoho obszczestwa, iz ludey ispytannych w blahopowedenii i tych kaczestwach, kotoryie trebuiutsia w zem- skom isprawnikie, po uzakoneniiu w dwuch sotnym tryccat szostym staty Wysoczay- szych Jeja Imperatorskoho Welyczestwa uczreźdenii, schodstwiennno z czem, po po- wodu odżywa waszoho ko mni, potwerdył ja nyny Minskomu hospodynu hubernato- ru i kawaleru Nepluiewu, daby predosta- wił on dworanstwu naznaczyt w sii zwanij ludey po sopstwennomu izbraniju; no czto kasaietsia do dołha horodniczych, okruž- nych ziemskich smotryteley i czastnych ziemskich prystawow, to onyi jasno i toczno prednaczertan w osmnastui i de- wetnaccatui hławi Wsiewysoczayszych ucze- reźdenii i w ustawie blahoczynia, po koto- rym i postupat ony powinny nie wmiszy- waias w domaszniye rasporażenij wład- ykow, o czem strohoie ot mienia zdiełano wospreszczenie. Czetwertoie. Dla sostaw- lenia okruh ustanowleny Jeja Imperator- skim Wieliczestwom neprełożnyie prawila, sleduja onym sraralsia ia pry naznacze- nii uiezdnych hranie soblusty vyhody władykow, ne razdroblaja czastnych wła- dynij w raznyie uiezdy, a wproczem, cho- cia niekotoryie selenij odnakoże wład- ynikami i postupaiut nini w widomstwo i Zasławskoy hubernij, no i sii do wreme- ni ustroienia hubernii po obrazu Wyso- czayszey Jeja Imperatorskaho Wieliczest- wa uczreźdenii sudom widomy budut w tych miestach, kotorym oni i nyny podle- żat po dilałam prawosudia, a za sim niewi- daiu kakoie w otnoszenii obszczestwa moh- ło by byt neudobstwo, kochda władyley nie rozdrobitelno, no cyłymi swoimi wła- dyniami postupaiut w zawisimost druhoj okruhi, płatia podati i ispołniaia powinno- st po rekruckomu naboru iednoždy w tom misty, kuda kto prypisan. Piatioie. Blaho-

rodnoie Dworanskoie Mozyrskoho powita
obszestwo izwistno, czto ot uspicha deystwii
woiennych zahraniceiu zawisit bezopasnost
predyłow Imperyi i slidowatelno sobstwennoie
spokoystwie po nowych Jeia Imperatorskoho
Wielichestwa poddannyh, kotoryie ostawiaś
wirnyni ko swiaszczenoy osobi i prestolu
wsemiłostiweyszey Hosudaryni, wkuszaiut
śladczayszyie płody tyszyiny i monarszaho
Jeia Wielichestwa o blahi ich popeczenia
w to wremia, kohda zachranicznynie obłasty
sodyłalis żertwoiu opustoszenia, a wo
wzaimnost takowoho przyznania naczałstwo
ożydalet, czto wy wiernynie Jeia Imperatorskoho
Welichestwa poddannyie, pry ne upustytelnom
sobludenii rawenstwa, w narady i wysyłki
podwod ne postawiat siebie w otiahoszczenie
nie obchodimoy po nastawszym woiennym
obstoiatelstwam perewozki prowianta na
prodowolstwie woysk, dla sobstwennoy ich
zaszczyty podwizaiuszczysia i osobenno,
kohda soobrazno preżnemu położeniiu
predpisano ot menia proizwodyt bezobidnuju
za izwoz kaziennoy kłady zapłatu. To że
samoie rozumieju i o wystawki łoszadiey
na stancyi, koi soderżatsia dla blahouspiszestwa
w otprawlenij pismiennoy korespondencyi,
nie terpiaszczey medlennia pry niniesznim
dył położeniju. Uważaia odnakoże
trebowanie wasze, predpisał ja Mozyrskomu
ziemskomu sudu urawnit siu powinnost
wsewozmożnym i ot nego zawisiaszczym
obrazom. Szestoe. Postawka rekrut proizwodyma
byt dołżenstwuiet z dwuchsot dusz
mużeskaho poła, w perepis postupiwszych,
bez razliczyia let i osiedłosty i mira
rostu ich nietakowaia, czto w przyiskaniu
hodnych na służbu liudey powstryczaloś
zatrudnienie, poieliu dozwole no prynimat
w rekruty liudey rostom w dwa arszyna
czatyry werszka. Siedmoie. Izwistna
cyłemu swietu swiaszczennaia w Imperij
terpimost raznych relihij, osnowana na
czelowiekolubiwieyszych Jeia Imperatorskaho
Welichestwa prawilah, po kotorym udaleno
wsiakoie sowisty styszenie, w otnoszeniu
k ispowidaniiu wiry, ssy-

łaias na sobstwennoie blahorodnaho Dworanskaho
obszestwa zakłuczenie, skol dołżno byt
razterzano wnutrenneie duszy spokoystwie
tych, koi i w samom narużnom Bohosłuženij
podwerżeny prynużdeniju i ne mohut
ślawosłowit Wyszszaho po predaniam
nasledowannoy ot predkow wiry, sercami
ich ispowiduiemoy; ia postawlaui obiazannosti
was, hosudary moi, predwiedomit, czto
nikto iz uniatow, protywu dobroy ich
samych woli, ot soiedynennoy z rymiskoju
cerkwi otłuczen, kolmi pacze po prewozmożeniiu
obraszczen i usiłowan ne budet, ibo
predostawlena im połnaja w sich razie
swoboda wozwratytsia li w nedro hrekorossyiskoy
cerkwi, ili ostatsia pry ninesznom
ispowidaniij, w sotwietstwie czego i so
storony ziemskich i duchownych włastey
ożydaui, czto dobraia w tom wola
posielan ni iawno, ni tayno stesniaiema
ot nich ne budet. Osmoie. Spospieszestwuja
wsezawisiaszczym ot mienia obrazom
proswieszczeniju junoschestwa, kotoryie
by w sopołnoy pod premudrym
i krotkim carstwowaniem Jeia Imperatorskaho
Welichestwa zaczytaetsia odnym iz
hlawnych predmetow popeczenia naczałstwa,
mnohokratno ja predpisywał daby te
uczyliszczy, koi na soderżanie swoje, do
prysoiedynenija sich obłasty pod derżawu
Wserossyiskuju, połuczali żalowanie iz
dochodow s poiezuickich imenii, udowletworeny
byli bez promedlitelnym otpuskom
deneh is kazny za proszedsze wremia,
no po słuczaju woznikszaho w smatenia,
poprepiatstwowawszaho wynest nadobnyie
sprawki o sztatach uczylisznich iz edukacyinoy
Wilnie sostoiaszczoi kommissyi, nadležalo
sobierat ich iz raznych mest, s porczeju
wo wremeni, a sie inacze bezuspiesznosti
w sobory ostaiuszczysia w niedoimke
poiezuickich dochodow sodilało, wopreki
wsehdaszniaho moiego starania, newozmożnost
blahowremiennno udowletworyt uczyliszczy
zapłatoiu, is koich odnakoże Pinskoie i
druhie, podleżaszczyie im po sztatam
denhi, połuczyl, a i proczym wsko-

rodnoie Dworanskoie Mozyrskoho powita
obszestwo izwistno, czto ot uspicha dey-
stwii woiennych zahraniceiu zawisit bezo-
pasnost predyłow Imperyi i slidowatelno
sobstwennoie spokoystwie po nowych Jeia
Imperatorskoho Wieliczestwa poddannyh,
kotoryie ostawiaiaś wirny ni ko swiaszczen-
noy osobi i prestolu wsemiłostiweyszey
Hosudaryni, wkuszaiut sładczayszyie płody
tyszny i monarszaho Jeia Wieliczestwa o
błahi ich popeczenia w to wremia, kohda
zachranicznynie obłasty sodyłalis żertwoiu
opustoszenia, a wo wzaimnost takowoho
przyznania naczałstwo ożydalet, czto wy
wiernie Jeia Imperatorskoho Wieliczest-
wa poddannyie, pry ne upustytelnom sob-
ludenii rawenstwa, w narady i wysyłki
podwod ne postawiat siebie w otiahoszcze-
nie nie obchodimoy po nastawszym woien-
nym obstoiatelstwam perewozki prowianta
na prodowolstwie woysk, dla sobstwennoy
ich zaszczyty podwizaiuszczysia i oso-
benno, kohda soobrazno preźnemu położe-
niiu predpisano ot menia proizwodyt be-
zobidnuju za izwoz kaziennoy kłady zap-
łatu. To że samoie rozumieju i o wystawki
łozadiei na stancyi, koi soderżatsia dla
błahouspiszestwa w otprawlenij pismiennoy
korespondencyi, nie terpiaszczey medlennia
pry niniesznim dył położeniju. Uważaia
odnakoże trebowanie wasze, predpisał ja
Mozyrskomu ziemskomu sudu urawnit siu
powinnost wsewozmożnym i ot nego
zawisiaszczym obrazom. Szestoe. Postawka
rekrut proizwodyma byt dołženstwuiet z
dwuchсот dusz mužeskaho poła, w perepis
postupiwszych, bez razliczyia let i osiedłos-
ty i mira rostu ich nietakowaia, czto b w
pryiskaniu hodnych na służbu liudey po-
wstryczaloś zatrudnienie, poieliu dozwole-
no prynimat w rekruty liudey rostom w
dwa arszyna czatry werszka. Siedmoie.
Izwistna cyłemu swietu swiaszczennaia w
Imperij terpimost raznych relihii, osnowa-
na na czelowiekolubiwieyszych Jeia Im-
peratorskaho Wieliczestwa prawilah, po
kotorym udaleno wsiakoie sowisty stysne-
nie, w otnoszeniu k ispowidaniiu wiry, ssy-

laiaś na sobstwennoie błahorodnaho Dwo-
ranskaho obszestwa zakłuczenie, skol dołż-
no byt razterzano wnutrenneie duszy spo-
koystwie tych, koi i w samom narużnom
Bohosłuženij podwerżeny prynużdeniju i
ne mohut sławosłowit Wyszszaho po pre-
daniom nasledowannoy ot predkow wiry,
sercami ich ispowiduiemoy; ia postawlaui
obiazannosti was, hosudary moi, pred-
wiedomit, czto nikto iz uniatow, protywu
dobroy ich samych woli, ot soiedynennoy
z rymskoiu cerkwi otłuczen, kolmi pacze
po prewozmożeniiu obraszchen i usiłowan
ne budet, ibo predostawlena im połnaja
w sich razie swoboda wozwratytsia li w
nedro hrekorossyiskoy cerkwi, ili ostatsia
pry niniesznom ispowidaniij, w sotwietstwie
czego i so storony ziemskich i duchow-
nych włastey ożydaui, czto dobraia w tom
wola posielan ni iawnno, ni tayno stesniaie-
ma ot nich nie budet. Osmoie. Spospie-
szestwuja wsezawisiaszczym ot mienia ob-
razom proswieszczeniju junoshestwa, koto-
roie by w sopolnoy
pod premudrym i krotkim carstwowaniem
Jeia Imperatorskaho Wieliczestwa zaczyta-
ietsia odnym iz hlawnych predmetow po-
pieczenia naczałstwa, mnohokratno ja pred-
pisywał daby te uczyliszczy, koi na soder-
żanie swoje, do prysoiedyneniia sich obłas-
ty pod derżawu Wserossyiskuju, połuczali
żałowanie iz dochodow s poiezuickich ime-
nii, udowletworeny byli bez promedlitel-
nym otpuskom deneh is kazny za pro-
szedsze wremia, no po sluczaju woznik-
szaho w smatenia, po-
prepiatstwowawszaho wynest nadobnyie
sprawki o sztatach uczylisznich iz eduka-
cyinoy Wilnie sostoiaszczoi kommissyi, nad-
ležalo sobierat ich iz raznych mest, s por-
czeju wo wremeni, a sie inacze bezuspiesz-
nosti w sobory ostaiuszczysia w niedoim-
ke poiezuickich dochodow sodilało, wopre-
ki wsehdasarنياho moieho starania, newoz-
możnost błahowremienno udowletworyt
uczyliszczy zapłatoiu, is koich odnakoże
Pinskoie i druhie, podleżaszczynie im po
sztatam denbi, połuczyl, a i proczym wsko-

re onyie wydany budut. Dewiatoie. Byw wsehda hotow na iziawlenie wsezawisiauszezych so storony moiey uhodnosty, wse-mirno nie ostawlu ia udowletworyt trebo-wanija blahorodnaho dworanskoho obszest-wa oblehczeniem pred proczymi posielan Mozyrskaho powieta, pry raspolozhenij woysk na kwartyry w Minskoy hubernij, no ies-lib po mnohochyslennosty ich nieobchody-maia predstala nadobnost westy nekotore-ie czyslo onych dla rozmieszczeniia w Mo-zyrskom powity, to i tohda, za zdielannym rasporazheniem o prodowolstwii ich zaku-paiemym prowiantom, oni niczego ot obywateley zaimstwowat nie budut, kromi odnako razmiszczenia w ich domach. Izjasniaiaś sim obrazom po materyi predstavlennych ko mni na pismie zela-nii waszych, w udowolstwie sebi wmie-niaiu zaswidytelstwowac blahorodnomu dworanskomu Obszestwu Mozyrskaho po-wieta blahodarnost za dobroie obo-mnie mnienie i uwieraiu, czto ne upu-szczu ia wospolzowatsia tymi sluczajami, pry kotorych budu w sostoianii iziasnit onomu hotowost moi na blahouhozdenij, prebywaia pryto sowerszennym wsehda poczteniem waszym, hosudary moi, pokor-nym sluhoiu. U tey rezolucyi podpis jas-nie wielmoznego generala porucznika sena-tora i trzema guberniami Minską, Zaslaw-ską i Braslawską rządzącego, na marynesie numer, przy koncu datta w te słowa: Ty-mofiey Jwanowicz Tutolmin. Numer czte-ry tysiaczny osmsetny czterdziesty piaty. Oktobra dwaccat osmoho dnia, tysieczya siemsot diwienosto czetwertaho hoda. Neswiż. Ktora to takowa rezolucya za po-daniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiag grodzkich Mozyr-skich przyjeta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 414.

№ 118.—1794 г. Ноября 8.

Охранный листъ, выданный Губернаторомъ Неплюевымъ помѣщику Еленскому.

Akt ochrony jasnie wielmożnemu Ge-deonowi Ielenskiemu, kasztelanowi Nowo-grodzkiemu, orderow polskich kawalerowi i wszystkim dobrom iego, od jasnie wiel-możnego general-majora, Minskiey guber-nij gubernatora i kawalera De Niepluiowa wydaney.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra osmnaste-go dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasniejszey Mo-narchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey, Samowładney Całą Rosyą pani, przed ak-tami grodzkiemi powiatu Mozyrskiego, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewinski, komornik Mozyrski, ochronę tak samemu jasnie wielmożnemu iegomosci panu Gedeonowi Ielenskiemu, kasztelanowi Nowogrodzkiemu orderow polskich kawalerowi, jako też i wszelkim dobrom jegomosoi od jasnie wielmożnego general-majora Minskiey gubernij guber-natora i kawalera De Nepluiowa na rzecz w niey wyrażoną, daną i służącą, do akt podał, de thenore sequenti: Iz uważenia proszenia Minskoi hubernij pomieszczyka i kasztelana Nowohrodskaho Hiedeona Je-lenskaho daiu siie moje otkrytoie predpi-sanie, daby nikto w imieniach iewo, s pry-nadležaszczymi k nim dierewniami nika-kich obid, kak iemu samomu, tak rawno krestyanam, nieczynili i nieczynit i z żyz-niennych prypasow, rawno furaża, prowian-ta i podwod bezdzenieżno nie brał i nie trebował, pod opasaniem strohoho wzyska-nia. Wo uwierenie czeho dano siie za pod-pisaniem i s przyłożeniem herba moiego pieczati. Noiabra osmoho dnia, tysiacza siedmsot diwienosto czetwiertoho hoda. U tey ochrony, przy pieczęci na czarney massie wycisnionej, podpis jasnie wielmoż-nego gubernatora, a latere intytulacya, a

na marynesie numer w te słowa (L. S). Iwan Niepluiew Ieja Imperatorskoho Wielichestwa Wsiemilostiwieyszey Hosudaryni moiei ot Armij Henerał-major, Minskoi hubernij prawitel, Kiewskoho Konno-Iehierskoho polku szeff i ordiena Swiatoi Anny kawaler. Numer trytysiaczny sześćsotny. Ktora to takowa ochrona za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta i wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 411.

№ 119.—1794 г. Ноября 8.

Резолюція минскаго губернатора Неплюева относительно продажи крепких напитков на почтовыхъ станціяхъ.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego generał-majora y Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De-Niepluiewa jasnie wielmożnemu Jelenskiemu staroscie wydanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego pierwszego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, samowładney całą Rosyją Pani, przed aktami grodzkimi Mozyrskimi, stanowszy obecnie wielmożny iegomość pan Antoni Olewinski, komornik Mozyrski, rezolucyą od jasnie wielmożnego generał-majora y Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De Nieplujowa na podany memoriał od jasnie wielmożnego starosty y kawalera Jelenskiego, na rzecz w niey wyrażoną daną y służącą, do akt podał de thenore sequenti. Na podany do mnie memoriał od jasnie wielmożnego starosty i kawalera Jelenskiego, rezolucyą. Oswiadczaiącym ochotę wzięcia na siebie pocztowych stanciov, szynk tylko iest dozwołonym dla przejeżdżających, bez żadney zato płacy possessorom,

w ktorego dobrach ta pocztowa stacja iest ustanowioną y w tym tylko iednym domie może utrzymuiać pocztę trunki przedawać, poddanstwu zaś czynić takowe przedaże nie iest wolno, a tak iesliby arędarze utrzymywali karczmy y tym pretextem składali się, za racyą im się to nie przyimie, a tak przeto obywatele żadnego decessu nie poniosą ztąd, gdyby który utrzymuiać pocztę poważył się ogulnie dla wszystkich szynkować (excypuiąc tylko przejeżdżających), tedy należeć będzie uwiadomić o tym ziemskiego dozorcę y ziemskich kommissarzow, a ci w obowiązku zostaią oraz zabronić. Utey rezolucyi podpis jasnie wielmożnego gubernatora, na marynesie numer, a przy koncu datta w te słowa: Generał-major Minskiey gubernij gubernator De Nepluiew. Numer dwutysiaczny czterysotny czterdziesty. Nowembra osmego dnia v. s. tysiącsiedmset dziewiędziesiąt czwartego roku. Ktora to takowa rezolucyą za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 412.

№ 120.—1794 г. Ноября 8.

Предложение г. губ. Неплюева Мозырскому предводителю дворянства, съ разными распоряженіями касательно внутреннего устройства вновь присоединеннаго края.

Akt rezolucyi od jasnie wielmożnego generał-majora i Minskiey gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa jasnie wielmożnym Ielenskiemu staroscie i Oskierce straźnikowi delegowanym z powiatu Mozyrskiego wydanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwodzie-
stego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey

Samowładney Całą Rosyą Pani, przed aktami grodzkiemi Mozyrskiemu stanowiący obecnie ięgomość pan Antoni Olewinski,—komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od I. W. generał-majora i Minskiej gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa jasnie wielmożnym Ielenskiemu staroscie i Oskierce strażnikowi, delegowanym z powiatu Mozyrskiego, na rzecz w niej wyrażoną daną, do akt podał de the-nore sequenti. Na punkta podane do mnie od delegatów powiatu Mozyrskiego jasnie wielmożnych Ielenskiego starosty i Oskierki strażnika, rezolucyą. Cnotliwy obywatel, pamiętny na obowiązki zaprzysiężoney wiary Tronowi Naypotężniejszey naszej Monarchini, każdy zyskał moje zaufanie, jakoż mógł widzieć i doswiadczać takowy, który w niwczym nieskażenie zachował się w swoich obowiązkach, jakie wierno poddanemu są właściwe i przystoynne, zem starał się zawsze wspierać i ochraniać od niesprawiedliwego przesładowania obywatelstwo, zwłaszcza terazniejszych okolicznościach nieszczęśliwych, nie mniej i dopiero zawsze iest moim usilnym żądaniem dla wiernych Nayjasniejszey Pani naszej przezacnych obywatelów wywiązywać się z wdzięczności zachlubnemi sprzyjanie, jakie w podanych punktach słyszane i wycytane wyrazy w gruncie serca moiego położone zostało. Ztąd zatym wydaie moią dyspozycyą do I. pana Kapitana Pere-krestowa, w Mozyrskim ujezdzie za ziemskiego dozorcę nayduiącego się, z srogim przedpisaniem, podobnym do niedawno w tej materii już posłanego, ażeby obchodził się z obywatelami, upoważając osobnie stan każdego, jako komu iest należna dysktynkcja, aby naymniej niedogodnemi postempkami nie obrażał zacnego dostoięstwa, przez co iestem w nadziei, że jak obywatele nie zgodzą się już bydz podobni przeciwko swoim obowiązkom, tak i od ziemskich dozorców, na fundamencie wychodzącey moiey dyspozycyi, spokojność obywatelska naruszona nie będzie; ażeby włoscianie panom swoim według dawnych

zwyczajów wszelkie powinności pełnili, opłaty wnosili i naypodleglejszemi w posłuszeństwie zostawali, wydaie moią dyspozycyą do ziemskich kommissarzy, jako należną rzecz do dostrzegania ziemskiej policyi. Wybor kommissarzów ziemskich poruczony był przezemnie grodzkiemu i ziemskiemu sądom, iż by oni wspólnie takowych obrali. Ieżeli zatym wedle przedpisu mego niezachowaną, niewiem jakimby się to stało sposobem, i gdy to tak iest, że nawet bez wiedzy moiey się zrobiło, można przez zgromadzone obywatelstwo razem z sądami kommissarzów obrać i nadal już nie odmieniać, co poruczam I. W. I. panu Ielenskiemu staroscie, jako z pierwszych osób, aby z obywatelów złożona była elekcyia na wybor kommissarzy. Ieżeli które wsie Mozyrskiego powiatu odłączeni do Zasławskiej gubernij, z tych i podatki wszelkie powinny bydz do tameczney gubernij oddawane; które zaś w Minskiej gubernii są położone, równym sposobem tutaj i wnosić należy, we dwie zaś przez żaden sposób, iak opłacane tak i brane bydz nie mogą; wiedzieć przy tym należy iż dobrowolna ofiara, wspaniale postompiona dla wojsk Iey Imperatorskiej mosci, ma bydz zbierana z powiatu tak, jak po przyłączeniu tego kraju w granicach swoich został położony, nabor zaś rekrutów wedle nowego rozdzielenia gubernij z obrembu ujazdu, iaki iest naznaczony. Rozporządkowanie iakie się czyni na dawanie obywatelskich podwod zawsze porucza się ziemskiemu sądom, a tak i dopiero, w czasie potrzeby podwod, palety, nie kto inny jak sąd ziemski wydawać obowiązany. Szkoły jak są nader potrzebne dla edukacyi młodzieży, tak fundusz do opłacenia gaży profesorom nayduie się w drugiej komissyi Minskiej gubernij, dokąd o zapłatę adresować się zostaje. Konsystencye wojsk zawisa od rozporządkowania wojskowego jak okoliczności wymagają do rozkwatowania żołnierzy w jakiej stronie zręczney by się wojsku należy. Cen podle upodobania swojego horodniczowie i ziemscy dozorce

ustanawiać mocy nie mają, lecz zostaje w tym własnej woli przedającego i kupującego, jak się zda komu przedawać, o czem piszę ja do kapitana Perekrastowa, kto czym władał przy przyłączeniu tego kraju do Imperyum Rosyjskiego, przy tym spokojne władanie i dopiero zostawać powinno. Iesliby zas na iakokolwiek przynależność sobie miał dokumenta dochodzić, za onymi winien sądownie, a tak się i w sprawach dyferencyjnych obywatele między sobą obchodzić obowiązani; na czas tylko, z przyczyny nieurodzaiow, i to nie ze wszystkim, lecz tylko w części, zabronione było pędzenie wodek, dopiero kuźdy bezbronnje pędzić, ile zechce może i w tym cale nikt nieprzeszkadza. Tych wartowników mniemam bydz za sotników i dziesiętników, o tym tylko co wyszli moje dyspozycye do ziemskich dozorców i kommissarzów, aby ustanowiali po wsiach za wiadomością dziedziców, wszak nie uwalniając od powinności panom ich należnej, o czym i w uiazd Mozyrski zostało przesłana; nikt nie jest w mocy utrzymać obywatela jadącego do mnie, bo nawet i pisma w krzywdzie jakiej adresowanego do mnie utrzymać pod odpowiedzialnością w przeciwnym zdarzeniu. U tey rezolucyi podpis J. W. generał-majora Minskiej gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa, na marginesie numer przy boku, a latere data w te słowa: Generał-major Minskiej gubernij gubernator de Nepluiew, numero dwa tysiące czterysta trzydzieścć dziewięć. Tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra osmego dnia V. S. Minsk. Ktora to takowa rezolucya, za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę, do akt jest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta i wpisana.

Изъ акт. книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 416—417.

№ 121.—1794 г. Ноября 8.

Предложение губернатора Неплюева старостѣ Еленскому объ избраніи коморниковъ.

Akt listu od J. W. Majora Minskiej gubernij gubernatora i kawalera de Nepluiewa do J. W. J. P. Jelenskiego starosty sądowego grodzkiego Mozyrskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego drugiego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasniejszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny wtorey, Samowładney całą Rosyją pani, przed aktami grodzkimi powiatu Mozyrskiego, stanowiący obecnie J. pan Antoni Ołewinski, komornik powiatu Mozyrskiego, list od J. W. generał-majora Minskiej gubernij gubernatora i kawalera De Nepluiewa do J. W. Jana Jelenskiego, starosty sądowego grodzkiego, powiatu Mozyrskiego, na rzecz w nim wyrażoną pisany, do akt podał, de thenore sequenti. Jasnie W. mści dobrodzieiu. W każdych sprawiedliwych do mnie od obywatelstwa zachodzących żądaniach starałem się dowodzić przez moje przychilne do ich proźb czynności, iż przedsięwzięciem jest i celem moim ile mogąc uskutecznić potrzebowania, nad myśl iednak moją i nawet cale niewiedząc, jakim by się to sposobem stało, żeby ziemscy kommissarze Mozyrskiego powiatu obrani byli nie dogodnie woli obywatelów; poruczony wybor ich był odemnie ziemskiemu i grodzkiemu Mozyrskiemu sądom, aby spulnie takowych z grona obywatelstwa Mozyrskiego obrali, przecież pismo od J. W. generał-gubernatora Tutolmina w rezolucyą na doniesienie obywatelów Mozyrskich do mnie przysłane, jakoby to się stało nie takim sposobem jak odemnie, porządek takowego wyboru kommissarzom sąd do zachowania był zalecony i gdy również czytam też wiadomość w punktach przez samegoż J. W. waszmosci pana podanych, przeto dozwalam i prosze

konwokować wielm. J. panow obywatelow i razem z sądami obrać kommissarzow ziemskich, ktorzy by z elekcyi mieli włożone na siebie obowiązki do sprawowania kommissarskich funkcyow, posledniey już ich nie odmieniając zostawić przy ich powinnościach; kto tego mianowicie obranym będzie, prosze J. W. waszmosci pana dobrodzieia mnie uwiadomić. Mam honor zostawać z naywyszym uszanowaniem J. W. waszmosci pana dobrodzieia naynizszym sługą. U tego listu podpis jasnie wielmożnego general-majora i Minskiey gubernij gubernatora, a latere data, na kopercie pieczęć na czerwonym laku wycisniona, intulacya w te słowa: De Nepluiew general-major Minskiey gubernij gubernator. Tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, Nowembra osmego V. S. Minsk (L. S.) Jasnie W. J. panu Jelenskiemu staroscie sądowemu grodzkiemu powiatu Mozyrskiego, kawalerowi orderu S-o Stanisława J. W. M. panu i dobrodzieiu. Ktory to takowy list za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięty i wpisany.

Изъ актовой книги Мозырскаго градскаго суда за 1793—1795 годъ, № 12371, л. 418.

№ 122.—1794 г. Ноября 8.

**Резолюція минскаго губернатора Неплюева
объ уплатѣ разныхъ налоговъ.**

Akt rezolucyi od De Nepluiewa J. W. Jelenskiemu staroscie powiatu Mozyrskiego wydanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwudziestego trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Nayjasnieyszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey, Samowładney Całą Rossyą Pani, przed aktami grodzkimi Mozyrskimi, stanowszy obecnie W. J. pan Antoni Olewinski—komornik powiatu Mozyrskiego, rezolucyą od

J. W. general-majora Minskiey gubernij gubernatora y kawalera De Nepluiewa na podany memoriał J. W. Jelenskiemu, starostie Mozyrskiemu, na rzecz w niey wyrażoną wydaną y służącą, do akt podał, de thenore sequenti: Na podany memoriał pod dniem piątym Nowembra V. S. od J. W. Jelenskiego starosty, rezolucya. Primo. Mieszczanie Mozyrscy, ktorzy powinni opłacać podatki z prawa y przywileiu należne, do nastąpić mającego urzǎdzenia, y dopiero tymże powinnościom, wedle dawnego zwyczaju, ulegać są obowiązani. Secundo. Arędarze iesli się zawiniają dziedzicowi y nie opłacaia należnych pieniędzy, tedy wedle umow y poczynionych kontraktow znagłać ich przez sądowniczą drogę można gdzie dla takowych sprawiedliwość domierzać się zwykła. Tertio. Rozmaitych przewozow na przeprawach będących zabraniać jm przewozić się nikomu nie można, gdyż na rzekach tego dziedzica być powinny mosty lub łodzie, do kogo grunta każdego udzielnie wydaia się. U tey rezolucyi podpis J. W. gubernatora, na boku numer y data w te słowa: general-major Minskiey gubernij gubernator de Nepluiew. Numer dwutysięczny czterechsetny czterdziesty pierwszy, Nowembra osmego dnia V. S. tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego roku. Ktora to takowa rezolucya, za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę, do akt iest do xiąg grodzkich Mozyrskich przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго градскаго суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 419.

№ 123.—1794 г. Ноября 8.

**Охранный листъ отъ г. губ. Неплюева по-
мѣщицѣ Вольбековой.**

Akt ochrony od J. W. general-majora y Minskiey gubernij gubernatora y kawalera de Nepluiewa J. W. Wolbekowey starosciney y dobrom ieymosci wydanej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, miesiąca Nowembra dwodzie-
stego osmego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasniejszey Mo-
narchini Katarzyny Alexiejowny Wtorey,
Samowładney Całą Rossyą pani, przed ak-
tami grodzkimi powiatu Mozyrskiego,
satnawszy obecnie W. Jmć pan Antoni
Olewinski—komornik powiatu Mozyrskie-
go, ochronę od J. W. generał-majora Min-
skiej gubernij gubernatora de Niepluiewa
J. W. Jeymsci pani Rozalij Wolbekowey,
starosciney Sieleckiey, y na dobra oney
służącą, na rzecz w niey wyrażoną daną y
służącą, do akt podał de thenore sequenti:
Jz uważenya proszenya Minskoy hubernij
pomieszczycy starosciny Sieleckoy Rozalij
Wolbekowoy daui sye moje odkrytoie pred-
pisanye, daby nikto w imieniach jey, s
prynadležaszczymi k niem dierewniam, ny-
kakich obid kak jey samoy, tak rawno
y krestyanom ne czynił y niczego iz ży-
znennych prypasow, rawno furaża, prowian-
ta y podwod bezdeneżno ne brał y ne
trebował, pod opasenyem strohaho wysta-
nya. Wo uwierenye czeho daui sye za
podpisaniem y s przyłożeniem herba moie-
ho peczati. Noiabra osmoho dnia, tysia-
cza siemsot dziewienosto czetwertoho ho-
da. U tey ochrony przy pieczęci na czar-
ney massie wycisnionej podpis J. W. gu-
bernatora, a latere intytulacya, a na ma-
rynesie numer w te słowa: (L. S.) Jwan
Nepluiew Jeja Imperatorskoho Weliczest-
wa Wsiemytostywieyszey Hosudaryni
Moiey ot armij generał-major Minskoy
hubernij prawitel, Kijewskaho konno-je-
hierskaho polku szef y ordiena swiatoy
Anny kawaler. Numer trytysiące pięćset
dziewiędziesiąt dziewięć. Ktora to takowa
ochrona za podaniem oney do akt iest do
ksiąg grodzkich Mozyrskich przyjeta y
wpisana.

Изъ акт. кн. Мозырскаго градскаго суда за 1793—
1795 годы, № 12371, л. 424.

№ 124.—1794 г. Ноября 17.

Предложение генераль-губернатора Тутолмина
земскому комиссару Дубенецкому, съ вы-
раженіемъ благодарности за его дѣятель-
ность и указаниемъ на его обязанности.

Order od I. W. generał-gubernatora
względem rozsądzania spraw do W. I. P.
Pawła Dubienieckiego przesłany.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt
piątego, miesiąca Ianuaryi piątego dnia
v. s.

Przed aktami ziemskimi powiatu Pin-
skiego, stawając obecnie Imc. pan Bazyli
Szołomicki, palestrant Maydeburyi Pin-
skiej, order od I. W. generał-gubernatora
Tutolmina do W. Imci pana Pawła Dubie-
nieckiego, rotmistrza y kommissarza ziem-
skiego powiatu Piskiego pisany y przy-
slany, do akt podał, ktorego wyraz takowy.
Order Henerała poruczyka Senatora Hław-
no upravlaiuszczaho huberniami Minskoju,
Izjasławskoju i Brasławskoju w zwanij he-
nerał-Hubernatora y kawalera Tutolmina
zemskomu Piskoy okruhy hospodynu kom-
misaru Dubienieckomu. Poluczyw raport
wasz od piatnateho istekaiuszczaho No-
iabra pod numerom czetwertym, swidytel-
stwuju wam chwałę y blahodarnost za
upotreblaiemuju po dołżnocy radytelnost
y userdjie k służby, udostowiraja y pry
sem słuczaju, szto trudy waszy ne budut
ostawleny w swoje wremja bez nadliżasz-
czaho woznadhrażdjenja, a wproczem obra-
szczajas k soderzanju materyi, w predstawi-
lenij waszym pomisczennoy, sim iziasniaiu-
sia, szto dołżnost zemskaho komisara y
okrużnaho zemskaho smotrytela, chotia i
trebuiet obszczaho ich popeczenia w otno-
szenij k policeyskomu nabludeniю y po
predmitu sochranennia powsiamistnoho
blagoustroystwa, spokoystwia y poradka,
no czto sliduiet do rozbiratelstwa dił po
czastnym neudowolstwjam, na osnovanij
predpisania w dwuchsotnym sorok tretim
staty Wysoczayszych Ieja Imperatorskaho

Welicestwa uczrezenij o uprawnienij gubernij, to sie hlawnijsze odnosytsia k obja-
zanosty zwania waszeho. Osobennych ze po-
welenij ja k wam ne otprawljaju po toy
bolszeju czastiu pryczyny, czto perepyska
moja z horodniczymy y okrużnymy zem-
skimy smotrytelami proyschodyła doniny
po dylam policyi ich dolha kassajuscym-
sia. U tego orderu podpis jasnie wielmoż-
nego generał-gubernatora takowy: Tymo-
fiej Tutolmin. Po podpisie numer położo-
ny taki: numero piat tysiaczy piatsot tryd-
cat piat. Ponizey datta następną. Nojabra
semdnecatoho dnia, tysiacza semsot de-
weddesiat czetwertoho hoda. Neswiż. In-
tytulacya na wierzchu temi slowy: Order
zemskomu Pynskoy okruhy hospodynu
kommissaru Dubienieckomu. Numero piat
tysieczy piatsot trycat piat, w Pynsk. Kto-
ry to order za podaniem przez wyż wyra-
żoną osobę do akt iest do xiąg ziemskich
Pinskich przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Пинского земского суда за 1793—1795
годы, № 13239, л. 797—798 (875—876).

№ 125.—1794 г. Ноября 30.

**Распоряжение Рекрутского Департамента о
снаряжении рекрутъ изъ имѣнія Еленскаго.**

Bilett od przeswietney gubernij Min-
skiey z Departamentu Rekruta.

Roku tysiac siedmset dziewiędziesiąt pią-
tego, miesiąca Ianuaryi trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasnieyszey Mo-
narchini Katarzyny Alexiejowny wtorey,
Samowładney Całą Rossyą Pani, przed ak-
tami grodzkiemi Mozyrskimi, stanowszy
obecnie I. pan Antoni Olewinski—komor-
nik Mozyrski, bilet od przeswietney guber-
nij Minskiey, z Departamentu Rekruckie-
go, na dostawienie rekruta z dobr I. W.
Iana Ielenskiego—starosty sądowego Mo-
zyrskiego, na rzecz w nim we szredzinie
wyrażoną, do akt podał, de thenore sequ-
enti: Bilet wiele z possessyi wielm. Iano-
wi Ielenskiemu powinno postawić rekrut.

Lidzba dusz, z których powinno brać re-
krut W. Iana Ielenskiego possessyi Lede-
niewicz, ze wsiami, dusz czterysta siedm-
nascie, do czasu przebywająca iedna, w
komput czterysta osmnascie; rekrutów
dwuch od czterechset osmnastu pozostaie
do przyłączenia osmnascie dusz. Za opu-
blikowaniem od zwierzchnosci w całej
gubernij Minskiey naywyższego Iey Impe-
ratorskiey mosci imiennego ukaz, w siod-
my dzień Septembra nastęłego, o naborze
rekrut, będąc potem gotowymi wielmożni
ichmość panowie obywatele na przedsta-
wienie onych, z powodu czego ustanowio-
ny Departament od W. Iana Ielenskiego
potrzebuie potem naznaczoną lidzbę, a
mianowicie rekrut zgodnych do służby,
zdrowych, nie wyżey trzydziestu pięciu i
nie mniej osmnastu lat mających, nie
mniej dwuch arszynów czterech wiersz-
ków wzrostu, z odzieniem, którą każdy re-
krut mieć powinien, a mianowicie sier-
mięgę, kozuch, renkawicę, koszul dwie z
dwoma portkami, zpodnie sukna siermien-
żnego lub skurzane z obuwiem, iedne bo-
ty lub boszmaty z panczochami i każde-
mu na stolowanie pieniędźmi po trzy rub-
le, z prowiantem maki po sześć czetwiery-
ków, krup po trzy garce, soli po sześć
funtów, jeżeli oddawca zechce dać za pro-
wiant pieniędźmi tedy takowe przyięte bę-
dą wedle cen targowych, o czym wszyst-
kim W. I. Panu Ianowi Ielenskiemu sa-
memu lub przez oddawców dostawić przy
obiawieniu w Minsk za doysciem tego co
nayrychley. Datt Nowembra trzydziestego
dnia, tysiac siedmset dziewiędziesiąt czwar-
tego roku. Na autentyku podpisan tak:
Sowietnik Lew Iozefowicz. U tego biletu
podpis W. Sowietnika w te słowa. Zgod-
no z autentykiem, Tytułarny Sowietnik An-
drey Delengowski. Ktory to takowy bilet
za podaniem onego przez wyż wyrażoną
osobę do akt iest do xiąg grodzkich Mo-
zyrskich przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Мозырского городского суда за
1793—1795 годы, № 12371, л. 456.

№ 128. — 1794 Декабря 24.

Квитанція минскагс Рекрутскаго Департа-
мента Еленскому, Мозырскому старостѣ
въ принятіи отъ него рекрутъ.

Акт квітаци з Департаменту Мин-
скаго Рекрутскаго J. W. Janowi Jelen-
скому старосте выданей.

Рокѣ тысячѣ седмсетъ дзевідзесіатъ
підьотѣ, Январіи підьотѣ дня V. S.

Под панованіемъ Найясніеyszей Мо-
нарчини Катарзини Алексіејовны, Само-
владнѣцей Цѣлою Россією пані, прѣдъ акта-
ми градзкіими повіату Мозырскаго, ста-
нѣвшы obecnie W. J. Pan Antoni Ole-
winski — komornik повіату Мозырскаго
квітацию од J. W. генерал-мајора Мин-
скаго губерніи губернатора де Неплюевъ,
оразъ совіетника Јозефовича J. W. Јано-
ви Јеленскому, старосте сѣдовому по-
віату Мозырскаго, на рѣчь въ нѣй въ
срѣдинѣ выразѣна данѣ і слѣжѣ до
актѣ подѣл де thenore sequenti: квітациа.
Тысяча сіемсотъ дзевіенсто четвѣртохо
хода, Декабра въ двѣдцѣт четвѣрты дѣнь.
По указу Јеѣа Јмператорскаго Вѣличес-
тва Дана Минской губерніи отъ Департа-
мента Рекрутскаго прѣйма, поміежчыка
старосты Јеленскаго повіеренному Анто-
нію Олевинскому въ томъ, чѣто онъ прѣд-
ставіѣ сеѣо Декабра двѣдцѣт третіаѣо чѣ-
слѣ, прѣй своіемъ обіавленіи к рекрутскому
прѣйму въ нынѣшнѣй, новоросположенъ
чѣто з двѣхсотъ душъ наборъ въ рекруты
і по осмотру јавыѣлѣс въ указныи лѣта
і мѣру въ слѣжбу хотѣня, по чѣаму онѣя
рекруты, давъ на содержанье ихъ положе-
нныи по генералному учрежденію денѣи
і провіант, прѣніаты і отосланы въ команду.
А іменѣно Мозырской округѣ, поселѣне
зъ деревѣн, прѣвыи Аучинцевичъ Атрафимъ
Јевсѣевъ сынъ Малашченѣко двѣдцѣты,
вторыи оттудаѣ Michaylo Radkow сынъ
Kuzmin двѣдцѣты семі, третіи оттудаѣ Је-
melian Јаковѣевъ сынъ Moskalik дзевіатнѣ-
дцѣты, четвѣрты Сзыичъ Апанасъ Фіедоровъ

сынъ Сзыичъ осмнатѣты, пѣаты Лѣчѣе Ні-
кѣфор Јвановъ сынъ Зуѣевъ дзевіатнѣдцѣты,
шѣоты оттудаѣ Surey Јвановъ сынъ Ксѣсѣе-
ска дзевіатнѣдцѣты, семы оттудаѣ Нікѣфоръ
Алексіевъ двѣдцѣты чѣтырѣхъ, осмы Аѣ-
тѣтѣевичъ Болсзыхъ Дарѣѣевъ Борысовъ сынъ
Јвановъ двѣдцѣты трѣхъ. Хотѣда Мозыра
міежчанѣ: дзевіаты Прѣкопъ Степановъ
сынъ Дѣбровѣнъ двѣдцѣты двѣхъ, дзесіаты
Јелісѣевъ Јлѣнъ сынъ Сѣчѣербѣна двѣдцѣты
трѣхъ, одынатѣты Терѣнты Моысѣевъ сынъ
Артѣuszанѣко двѣдцѣты чѣтырѣхъ, двѣнатѣ-
дцѣты Зѣчѣарѣя Јвановъ сынъ Косѣзѣлевъ, трѣ-
натѣты Хѣврыѣла Петровъ сынъ Сѣметъ двѣд-
цѣты лѣт. А прѣдставленъ онѣя рекруты
зѣ іміеіусѣчѣзіасѣа старѣстѣвѣнскѣаѣо у не-
ѣо Јеленскаѣо владѣнѣа посіѣланъ, з ѣре-
міѣнныи въ Зѣсіѣланѣхъ сіѣѣла Лѣчѣычѣ
зѣ двѣстѣ сорѣк дзевіатъ, міѣстѣчѣка Мо-
зыра міежчанъ зѣ дзевіатѣсотъ трѣнатѣдцѣтъ,
фѣлѣварѣка Кіслѣковѣа і дѣерѣвнѣ Лѣчѣычѣ-
вѣчъ зѣ сіѣмдѣсіатъ одѣноѣо, сіѣѣла і двѣра
Сзыичѣычъ зѣ сто шѣсдѣсіатъ чѣтырѣ, дѣерѣв-
нѣ Туровѣчъ і Дреніевъ зѣ сто трѣдѣцѣтъ
шѣстъ, сіѣла Болсзыхъ Атѣтѣевичъ зѣ чѣты-
рѣстѣа дзесіатъ, Малѣыхъ Атѣтѣевичъ зѣ двѣ-
стѣ ѣосіѣмдѣсіатъ одѣноѣо, Атѣтѣевіскѣой
сѣлѣбѣды зѣ пѣаддѣсіатъ одѣноѣо, дѣерѣвнѣ
Косѣевскъ і сіѣѣла Чѣайна зѣ застѣнѣкомъ зѣ
трѣста двѣдцѣтъ шѣстъ, а ѣсѣѣо зѣ двѣ ты-
сіачѣычъ шѣстѣсотъ мужѣска полѣа душъ. У тѣй
квітации подѣписъ такъ сѣмого J. W. гене-
рал-мајора Минскѣй губерніи губернатора,
пѣнѣзѣй совіетника, на бѣку нѣмеръ, въ тѣ
сѣлѣва: генералъ мајоръ Минскѣй губерніи
правѣтелъ де Неплюевъ, Совіетникъ Левъ
Јозефовичъ. Нѣмеръ трѣста сіѣмдзѣсіатъ
осмъ. Кѣторѣа тѣа квітациа зѣ подѣ-
нѣемъ онѣй прѣзѣ ѣыѣъ ѣыразѣнаѣа ѣѣѣѣѣѣ
до актѣ іѣстъ до ксіѣѣгъ градзкіихъ повіату Мозыр-
скаго прѣзіѣѣѣѣа і ѣпѣсѣна.

Изъ акт. кн. Мозырскаго градскаго суда за 1793—
1795 г., № 12371, л. 458.

№ 127.—1794 г. Декабря 24.

Квитанція Минскаго Рекрутскаго Департаменту Еленскому, старостѣ Мозырскому, въ пріятіи отъ него рекрутъ.

Акт квитанціи з Департаменту Рекрутскаго I. W. Іанови Іеленскому старосци wydaneу.

Рoku тysiаc siedmset dziewiędziesiąt piątego, Januaryi trzeciego dnia v. s.

Pod panowaniem Najjasniejszey Monarchini Katarzyny Alexiejowny samowładnaceу całą Rosyяą Pani, stanowszy obecnie W. Іm. pan Antoni Olewinski, komornik powiatu Mозырского, przed aktami grodzkiemi powiatu Mозырского kwitacyя od I. W. general-majora Minskiey gubernij gubernatora y kawalera de Nepluiew, oraz sowietnika Іозефовича I. W. Іанови Іеленскому, staroscie sądowemu powiatu Mозырского, na rzecz w nieу we srzedzinie wyrażoną данą y służącą do akt podał de thenore sequenti: Kwitancyя. Tysiacza siem-sot diewanosto czteretaho hoda, Dekabra w dwadcat czetwerty den. Po Ukazu Jeia Imperatorskaho Weliczestwa дана Minskoy hubernij ot Departamenta Rekrutskaho pryіema pomieszczyka starostы Іелenskaho powierennomu starostы Іелenskaho powierennomu Antoniu Olewinskiemu w tom, czto predstavil on seho Dekabra dwadcat tretiaho czysła, pry swoim obіawlenij, k rekrutskomu pryіemu w niniesznieу noworospołožoneу czto z dwuch-sot dusz nabor w rekruty, y po osmotru іawilysъ w ukaznyie lieta y mieru w służbu hodnyia, poczemu onyia rekruty, daw na soderżanye položenne po heneralnomu uczreżdzenyiu denhy y prowiant pryniaty y otoslany onyia dla opredelenyia w komandu. A imenno—Dawidhrodskoy okruhy derewen posielanie: pierwiy—Ludenewiczы Tymofey Prokofiew syn Radczenia, dwadcaty, wtoryi toуże derewny Parfen Fiedorow syn Zynowicz dwadcaty piaty let, a predstavleny onyia rekruty za imieіuszczyasia onaho po-

mieszczyka w toуże okrubie w Zasielanach posielan s wremiennymi: seło y dierewnia Ludenewiczы za sto sorok siem, Kalno Staroe za dwadcat dwie, Kalno Nowoe za wosiemdesiat czetyre, Żytkiewiczы za sto sorok siem, a wsego mužeska pola za czetyresta dusz. U teу kwitacyi podpis tak samego I. W. general-majora Minskiey gubernij gubernatora, poniżej sowietnika Іозефовича, na boku numer w te słowa: De Nepluiew general-major Minskoy hubernij prawitel. Sowietnik Lew Іозефович. Numer trzysetny piędziesiąty osmy. Ktora to takowa kwitacyя za podaniem oneу przez wyż wyrażoną osobę do akt іest do ksiąg grodzkich powiatu Mозырского przyіeta y wpisana.

Изъ актовой книги Мозырскаго городского суда за 1793—1795 годы, № 12371, л. 459.

№ 128.—1794 г. Декабря 28.

Заявление князя Франциска Друцкаго-Любецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Акт recessu przez jasnie oswieconego xiążęcia Druckiego Lubeckiego—kasztelana Piskiego, polskich orderow kawalera uczynionego.

Roku тysiаc siedemset dziewiędziesiąt piątego, miesiaca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Іey Imperatorskieй mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Іозеф Іолчан, sekretarz Horodzki gubernij Minskieй, recess przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Franciszka Druckiego-Lubeckiego, kasztelana Piskiego uczyniony y podpisany do akt podał, (z nakazu rządowego) ktorego wpisuiac w księgi wyrazy nastempne: Іа niżej piszący się, powtorzywszy ożenienie w roku тysiаc siedmset osmdziesiąt siodmym od tego czasu ciągle mieszkamъ w powiecie Grodzien-

skim przy żenie w Seywach, starostwie jey przez prawo emfiteutycznie własnym w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddaństwo Iey Imperatorskiey mosci, a dowiedziawszy się, iż rząd monarchiczny zapowiedział, gdy by zakordonowani a w Polsce znajdujące się do domów swoich na mieszkanie zwrocili się, nayusilniejszych starań dokładałem wyiednanie paszportu, lecz tego ani w Kommissyi porządkowey grodzińskiej, ani w kommissyi centralney, ani też w radzie narodowej y u samego Kosciuszki pozyskać nie mogłem; mimo chęć moją w starostwie Seyweyskim bawiąc się, iak naywierniey y nieskazitelną dla moiey Nayłaskawszey monarchini dochowałem wierność, dobrze myślący y zaprzysiężony do wzniecone buntu y rewolucyi i w Polsce y Litwie nie mieszałem się w naymniejszym punkcie żadnego akcesu do nazwanego powstania narodowego nie czyniłem, ani też na szkodę Najmiłosciwszey Pani moiey Iey Imperatorskiey mosci z wzruszycielami pokoju znoszenia nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądu. Takowe wierne wyznanie y oświadczenie własney ręki podpisaniem się utwierdzam. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, Decembra dwudziestego osmego dnia veteris stili, w Pohoscie dobrach, w powiecie Piskim leżących. U tego recessu podpis takowy: Franciszek książę Drucki-Lubecki kasztelan Piski, kawaler polskich orderów ręką swą. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt jest do xsiąg grodzkich wieczystych województwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 173.

№ 129.—1794 г. Декабря 29.

Заявление Быковского о томъ же.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Gerarda Bykowskiego generał adjutanta iego krolewskiey mosci uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiey mosci grodzkim województwa Minskiego, stawszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, recess przez jasnie wielmożnego Gerarda Bykowskiego uczyniony y podpisany, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem, do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Niżey piszący się, zadość czyniąc zaleceniem władzy rządowej, zaświadcza ninieyszym pismem, iż oddanym będąc przez jasnie wielmożnego Stefana Bykowskiego, chorążego województwa Minskiego orderu świętego Stanisława kawalera, oycy dobrodzieja mego do stołecznego miasta krolewstwa Polskiego Warszawy na kontynuacyą od dzieciństwa tam prawie rozpoczętych nauk, gdy w ciągu wszczętych tam zeszłych wiosny rewolucyi, a po całym kraju polskim rozszerzoney, nie mogąc nie tylko powrócić, ale nawet oznaymić o sobie do domu, doczekiwać cierpliwie musiałem momentu, w którym po usmierzeniu wzmienionych rozruchów, troskliwy zawsze o mnie moy oyciec, po wielokrotnych prozbach iedną łaskawe jasnie wielmożnego generał - gubernatora Tutolmina pozwolenie y za wydanym od tegoż paszportem nie dawno mię z tamtąd odzyskał, w domu którego znajdując się dopirow, iako wierny Tronowi Najjasniejszey monarchini pani naszej, pamiętny na obowiązki oycy mego, tuteyszym obywatelstwem zajęte, że nie byłem uczestnikiem w żadnym dobrowolnym sposobie wszczętych owych w Pol-

szeze rewolucyjnych czynności y żadnych nie krzewilem przeciwko interesom naymiłościwszey monarchini szkodliwosci nayuroczystsze czynię oświadczenie. Dat roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, miesiąca Grudnia veteris stili, dwudziestego dziewiątego dnia. U tego recessu podpis takowy: Gerard Bykowski generał adjutant iego krolewskiej mosci. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 179.

№ 180.—1794 г. Декабря 30.

Заявление Варвары Забѣлло о томъ же.

Akt recessu przez wielmożną ieymosc panią Zabiellową uczynionego

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Jozeff Jolczan Sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożną ieymosc panią Barbarę Zabiellową uczyniony i podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wpisując w księgi wyrazy nastempne: niżej wyrażona przez plenipotentą moiego wielmożnego iegomości pana Jana Sipayłę, rządce dobr moich Swisłoczy z attynencyami, przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci mam dobra dożywotnie Swisłocz z atynencyami Tołkaczewicze dożywotnie y zastawnie folwark Hrawki dziedziczny w gubernij Minskiej w granicach imperyum Rossyjskiego, a zaś w Litwie w po-

wiecie Słonimskim majątność Janowszczyzne dziedzicznie w powiecie Grodzienskim, Oleszewicze z attynencyami dożywotnie sytuowane, w których to dobrach moich w powiecie Grodzienskim położonych dla zwykłej mey tam rezydencji y przywiązanych do tych że dobr gospodarskich y procederowych interessow ciągle mieszkając, iako wierna poddanka Jey Imperatorskiej mosci y dobrze myśląc dawney mey oyczyźnie obywatelka, przy wznieconey w Polsce niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierzawami związki y wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrżney cywilney spokojności, nie tylko nie byłam uczestniczko wyrażnie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu naymiłościwszey monarchini z naruszycielami pokoju nie miałam, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego, Decembra trzydziestego veteris stili. U tego recessu podpis takowy: Barbara z Zawiczow Zabiellowa. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 177.

№ 181—1794 г.

Указанія Генераль - Губернатора Тутолмина подлежащимъ властямъ о порядкъ, въ которомъ слѣдуетъ производить предстоящую перепись 1794 года.

Ея Императорскаго Величества Всемилостивѣйшей Государыни моей Генераль-Порутчикъ, Сенаторъ Главноуправляющій губерніями: Минскою, Изъяслав-

скою и Брацлавскою въ званіи Генерала-Губернатора и орденовъ Россійскихъ Императорскихъ Святаго Александра Невского, Святаго Равноапостольнаго и великаго князя Владимира большаго Креста первой степени, военнаго Святаго Великомученика и побѣдоносца Георгія 4-го класса и великокняжескаго Голстинскаго Святыя Анны Кавалеръ.

Исполняя Монаршее Ея Императорскаго Величества соизволеніе, изображенное во всевысочайшемъ, повсемѣстно уже обнародованномъ имянномъ указѣ отъ 23 іюня сего 1794 года, коимъ повелѣно учинить новую о народѣ по всему Государству Генеральную ревизію, и окончить ее къ будущему 1796 году, поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія сообщить нижеслѣдующее руководство, для лучшаго споспѣшествованія успѣху сего важнаго Государственного дѣла, и въ слѣдствіе того объясняю:

1) Что ревизія или поголовная перепись мужескаго и женскаго пола обитателей есть обычайное въ благоустроенныхъ Государствахъ счисленіе народа порознь по состояніямъ, яко-то: благородныхъ владѣльцовъ недвижимаго имѣнія по праву наслѣдственному, по праву заставному и арендному, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19 Апреля сего 1794 года и по другимъ законами дозволеннымъ дѣламъ; шляхетства недвижимою собственности не имѣющаго, но пользующагося преимуществами, присвоенными благороднымъ Государственными узаконеніями и навѣки достопамятною Ея Императорскаго Величества грамотою, пожалованною Россійскому дворянству въ 21 день Апреля 1785 года; духовенства разныхъ религій свѣтскаго и монашествующаго, по различію наименованія первыхъ и иноческаго ордена вторыхъ; иностранныхъ, изъ чужихъ краевъ выѣхавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ, по торгамъ и про-

мысламъ въ Имперіи пребывающихъ, и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ; гражданъ, пользующихся по привиллегіямъ правомъ мѣщанства; поселянъ коренныхъ, то есть древнихъ сей страны жителей и здѣсь родившихся, порознь осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, коронѣ или свѣтскимъ и духовнымъ владѣльцамъ принадлежащихъ; поселянъ равномѣрно въ здѣшнихъ мѣстахъ коренныхъ, но вольныхъ и живущихъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ за заплату оброка, либо на другихъ условіяхъ; коренныхъ поселянъ, осѣдлости неимѣющихъ и служащихъ въ домахъ господскихъ, порознь вольныхъ и порознь владѣльцамъ принадлежащихъ; коренныхъ вольныхъ поселянъ, кои не имѣя осѣдлости живутъ по условіямъ у духовныхъ лицъ, у гражданъ, и у осѣдлыхъ поселянъ въ услугѣ или въ работѣ; людей чернаго народа зашедшихъ въ здѣшніе области изъ сосѣднихъ державъ, съ различіемъ осѣдлыхъ въ городахъ, мѣстечкахъ, и селеніяхъ казенныхъ и владѣльческихъ, отъ тѣхъ кои не имѣя твердаго жительства снискиваютъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ либо черною работою, показавъ о каждомъ изъ тѣхъ и другихъ, какой кто націи и религій; и наконецъ евреевъ обоого пола осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ.

2) Ревизія или поголовная перепись производится по каждому особенно городу, мѣстечку, или селенію, сколь бы малоллюдно оно ни было, означая осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ жителей каждаго мѣста обоого пола именами и прозваніями порознь по семействамъ, со включеніемъ въ перепись всѣхъ безъ изъятія старыхъ и малолѣтнихъ.

3) Подъ именемъ ревизіи извѣстное счисленіе народа служитъ главнымъ основаніемъ гражданскаго благоустройства, обезпечиваетъ собственность владѣльца и право каждому народному состоянію присвоенное Государственными законополо-

женіями и приводить въ извѣстность законную каждого обязанность.

4) По случаю произведенія поголовной переписи въ первый разъ въ здѣшнихъ подѣ скупетръ Ея Императорскаго Величества отъ Польши возвращенныхъ областяхъ, хотя и назначены будутъ для руководства въ семъ дѣлѣ особыя благонадежныя чиновники, по точной волѣ Ея Императорскаго Величества изъясненной во всевысочайшемъ рескриптѣ отъ 8-го Декабря 1792 года сими словами: «отправить надежныхъ людей подѣ надзираніемъ Губернаторовъ къ составленію ревизіи, кои имѣютъ учинить перепись помѣщичьимъ и монастырскимъ деревнямъ и въ оныхъ живущимъ людямъ и крестьянамъ, съ сохраненіемъ того же порядка, каковой въ Бѣлоруссіи былъ наблюдаемъ. Перепись сію произвести по утвержденнымъ формамъ и прочее»; но владѣльцы свѣтскіе и духовные и магистраты привиллѣгированныхъ городовъ и мѣстечекъ, гдѣ оныя дѣйствительно нынѣ существуютъ, всемилостивѣйше жалуются довѣренностію и правомъ подавать ревизскіе по формѣ сказки за своимъ или уполномоченныхъ отъ нихъ подписаніемъ.

5) Включая въ ревизскую сказку или поголовной имѣнной списокъ всѣхъ средняго состоянія и чернаго народа настоящихъ города, мѣстечка и селенія жителей коренныхъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, въ здѣшней сторонѣ родившихся, пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, равнобѣрными домами жительствовавшихъ, пріобрѣтающихъ пропитаніе ремесломъ, промысломъ и работою, евреевъ и всѣхъ другихъ въ 1 пунктѣ сего предписанія наименованныхъ сего рода людей, мужскаго и женскаго пола по семействамъ и по именамъ и прозваніямъ, съ означеніемъ лѣтъ, не пропуская ни кого, подѣ какимъ бы то предлогомъ ни было, подавать симъ образомъ съ найточнѣйшею вѣрностію и съ означеніемъ всего сказаннаго въ 1 пунктѣ сего предписанія

сочиненныя сказки: 1) о городахъ и мѣстечкахъ привиллѣгированныхъ, кои нынѣ дѣйствительно управляются магистратами, и о селеніяхъ по привиллѣгіямъ городамъ наданныхъ, за подписомъ магистратскихъ членовъ; 2) о мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, принадлежащемъ къ староствамъ и къ другимъ кореннымъ имѣніямъ, остающимся во временномъ владѣніи частныхъ лицъ, по привиллегіямъ, утвержденнымъ всемилостивѣйшимъ Ея Императорскаго Величества рескриптомъ отъ 19-го Апреля сего 1794 года, за подписаніемъ тѣхъ, у кого они во время произведенія ревизіи въ дѣйствительномъ владѣніи состоятъ будутъ, либо по довѣренности отъ нихъ здѣланной, за подписомъ управляющихъ сими имѣніями. Изъ чего и слѣдуетъ, что о мѣстечкахъ и селеніяхъ, коими владѣютъ сами имѣющіе привиллегіи, долженствуютъ подать сказки привиллѣгированные владѣльцы, либо отъ нихъ уполномоченные; о другихъ же, которые состоятъ во владѣніи постороннемъ по праву аренды, либо по инымъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подавать и за вѣрность ихъ отвѣтствовать повинны будутъ настоящіе тѣхъ деревень посессоры, или отъ нихъ поставленные имѣніемъ управители; 3) о наслѣдственныхъ мѣстечкахъ и о каждомъ порознь селеніи, которые состоятъ въ дѣйствительномъ управленіи дѣдичнаго владѣльца, поголовную о жителяхъ перепись, съ соблюденіемъ всего вышеозначеннаго, подавать за подписомъ самихъ тѣхъ владѣльцовъ, или управляющихъ ихъ маестностію; остающихся же во владѣніи постороннимъ по праву пожизненному, заставному, арендному, либо по другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сказки подавать и за исправность ихъ отвѣтствовать обязаны дѣйствительные тѣмъ имѣніемъ посессоры, или уполномоченные отъ нихъ управители, на равномъ основаніи предписаннаго о временныхъ посессорахъ, уступленнаго отъ привиллѣги-

рованныхъ владѣльцевъ короннаго имѣнія; 4) о мѣстечкахъ и селеніяхъ духовенству принадлежащихъ и находящихся въ дѣйствительномъ владѣніи монастырей и духовныхъ лицъ, имянной поголовной переписи сказки представлять: о монастырскихъ, за подписаніемъ первенствующихъ въ монастырѣ; о принадлежащихъ плебаніямъ и приходскимъ церквямъ, за подписомъ плебановъ и священниковъ; о мѣстечкахъ же и селеніяхъ, присвоенныхъ духовнымъ лицамъ по сану, за подписаніемъ тѣхъ самихъ духовныхъ владѣльцовъ, либо по ихъ довѣренности управляющими имѣніемъ; 5) о мѣстечкахъ и селеніяхъ въ безъ посредственное казенное управленіе поступившихъ, во исполненіе всевысочайшаго повелѣнія въ рескриптѣ отъ 8 Декабря 1792 года, либо конфискованныхъ за измѣну и нарушеніе подданнической вѣрности и присяги, ревизскіе сказки во всемъ на вышеизъясненномъ основаніи подавать за подписомъ приставленныхъ къ симъ имѣніямъ управителей, а гдѣ оныхъ нѣтъ, сельскихъ старшинъ, но въ семъ послѣднемъ случаѣ не иначе, какъ съ засвидѣтельствованіемъ директора домоводства; а что принадлежитъ до недвижимыхъ имѣній, взятыхъ въ казенной прісмотръ по случаю пребыванія владѣльцовъ за границею, объ оныхъ ревизскія сказки представлять управляющимъ сими имѣніями, за своимъ подписаніемъ на правѣ уполномоченныхъ отъ владѣльцовъ.

6) Не для переписи, но для свѣдѣнія о жителяхъ, пользующихся преимуществами благородныхъ, назначенные къ собранію сказокъ чиновники должны будутъ, каждый въ части ему порученной, изтребовать особые имянные вѣдомости: 1) о владѣльцахъ недвижимой собственности по праву наслѣдства, по привилегіямъ утвержденнымъ Всемилоствѣйшимъ рескриптомъ отъ 19 Апреля сего 1794 года, по праву заставному, арендному, доживотному и по другимъ закона-

ми дозволеннымъ дѣлкамъ, съ означеніемъ чина владѣющаго имѣніемъ и семейства его мужскаго и женскаго пола, по именамъ; 2) о чиншевой шляхтѣ мужскаго и женскаго пола пріобщать таковыя же имянные, по семьямъ, вѣдомости къ сказкамъ того селенія, гдѣ они жительствуютъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ, платя за оную чиншъ, или оброкъ по условію; о тѣхъ же, которые не имѣя недвижимой собственности и домовъ на земляхъ казенныхъ и владѣльческихъ, находятся въ приватной у кого либо службѣ, имянные, по семействамъ, особые вѣдомости слѣдуютъ быть представлены при подачѣ сказки о селеніи того владѣльца, у котораго сіи дворяне находятся; 3) о духовенствѣ монашествующемъ мужскаго и женскаго пола имянные списки, съ означеніемъ ихъ степеней, подавать, за подписомъ первенствующихъ въ монастыряхъ, въ то же время, когда отряжаемые чиновники прибудутъ въ городъ, мѣстечко или селеніе, гдѣ находится монастырь, что самое исполнять плебанамъ и приходскимъ священникамъ въ отношеніи къ свѣтскому духовенству, представляя о причетѣ церковномъ мужскаго и женскаго пола имянные обстоятельные списки при подачѣ ревизскихъ сказокъ по тому городу, мѣстечку, или селенію, въ которомъ состоитъ парафіальная, или приходская церковь, съ означеніемъ всегда и о монастыряхъ и о церквахъ какой они религіи; естли же при монастыряхъ и церквахъ окажутся въ какой должности или услугѣ свѣтскаго состоянія благородные, недвижимой собственности не имѣющіе, то о таковыхъ согласно изъясненному выше пріобщать особые имянные вѣдомости; 4) о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ подавать вѣдомости съ означеніемъ націй и рода, чина или званія, по свойству упражненія каждаго, въ то самое время, когда о томъ городѣ,

мѣстечкѣ, или селеніи, гдѣ жительствова-
найдутся, ревижскіе сказки будутъ пред-
ставляемы; о иностранныхъ же по тор-
гамъ, промысламъ и ремесламъ въ Им-
періи пребывающихъ точные особые
сказки сочинить, и подать въ мѣстахъ
жительства ихъ магистратамъ гдѣ, оныя
есть, а гдѣ оныхъ нѣтъ, тамъ тѣмъ же
самымъ владѣльцамъ или ихъ управите-
лямъ, кои сказки представлять будутъ о
городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ, въ
которыхъ иностранцы сіи жительствоуютъ.

7) Земля, буде присвоена имъ по
узаконоушеніямъ свобода, и другихъ вольныхъ
людей изъ чернаго народа, кои владѣль-
цамъ въ собственность не принадлежатъ,
осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, хотя и писать
въ тѣхъ же по городамъ, мѣстечкамъ и
селеніямъ ревижскихъ сказкахъ, но осо-
бою статьею и съ точнымъ означеніемъ,
что они суть люди вольные и пребыва-
ющіе на земляхъ казенныхъ или владѣль-
ческихъ по условіямъ; когда жъ бы въ
присвоеніи имъ вольности объявлено гдѣ
было отъ владѣльца противоречіе, то о
семъ къ поданной сказкѣ приобщать осо-
бенное владѣльца и особенное сего рода
жителей объявленіе, для разсмотрѣнія и
утвержденія права той или другой сто-
роны спорящихся, по точной силѣ зако-
новъ.

8) О менонистахъ и о россіянахъ из-
вѣстныхъ здѣсь подѣ имянемъ филипо-
новъ ревижскія сказки подать имъ самимъ
отъ себя особымъ, за подписаніемъ сель-
скихъ своихъ старшинъ.

9) Шляхетство околицею именуемое,
и поселившіеся на собственныхъ зем-
ляхъ деревнями, отправленнымъ для при-
нятія сказокъ чиновникамъ представить по
цѣлымъ селеніямъ именные списки, о
своихъ семействахъ, а буде кто имѣетъ
изъ нихъ собственныхъ людей, тѣ пода-
дутъ съ тѣмъ въ мѣстѣ и ревижскіе сказ-
ки о жительствоющихъ на земляхъ или
въ домахъ ихъ поселянахъ, съ различіемъ
предписаннымъ въ своемъ мѣстѣ: корен-
ныхъ и здѣсь родившихся отъ пришель-

цовъ, осѣдлыхъ отъ неосѣдлыхъ, и воль-
ныхъ отъ принадлежащихъ имъ въ соб-
ственность.

10) Татарамъ, кои имѣютъ недвижи-
мую собственность, подать именные о
семействахъ своихъ списки, а о принад-
лежащихъ имъ людяхъ ревижскія сказки,
на равномъ основаніи и правѣ съ прочи-
ми владѣльцами.

11) Татары недвижимой собственности
не имѣющіе и поселившіеся въ казен-
ныхъ привилегированныхъ городахъ,
либо въ мѣстечкахъ, и селеніяхъ казен-
ныхъ и владѣльческихъ, или же цѣлыми
селеніями жительствоующіе на казенныхъ
и владѣльческихъ земляхъ, яко обитате-
ли вольные и пользующіеся особымъ
имъ наданнымъ правомъ и выгодами,
ревижскіе сказки о себѣ и своихъ семей-
ствахъ подадутъ отдѣльно отъ прочихъ
жителей, за подписаніемъ своихъ стар-
шинъ. Изъяснивъ симъ образомъ кому
вверяется подача ревижскихъ сказокъ,
обращаюсь къ предписанію о составленіи
оныхъ, объясняя:

12) Ревижская сказка есть поголов-
ной именной, по семьямъ, списокъ муже-
скаго и женскаго пола мѣщанамъ, посе-
лянамъ, кореннымъ и здѣсь родившимся
и пришельцамъ изъ сосѣдственныхъ дер-
жавъ осѣдлымъ и неосѣдлымъ, иностран-
нымъ, пользующимся торгомъ, промысломъ
и ремесломъ, евреямъ, цыганамъ и вооб-
ще всему черному народу, словомъ,
всѣмъ тѣмъ, кои платятъ личную или
поголовную подать, не изъемя ни вдовъ,
ни сиротъ, и не взирая на старость лѣтъ,
либо на младенчество детей; а посему въ
ревижскую сказку и должны вноситься вне-
сены быть всѣ безъ изъятія обою пола
и всякаго возраста люди въ городѣ, мѣ-
стечкѣ и селеніи домами жительствоую-
щіе, либо къ городу, мѣстечку и селенію
принадлежащіе, или тамъ безъ осѣдлости
пребывающіе по торгу, промыслу, ремеслу
и работамъ.

13) Въ отвращеніе всякаго недоразу-
мѣнія, ошибокъ и затрудненія въ состав-

леніи ревижскихъ сказокъ, или имянной по семьямъ и по состояніямъ народа переписи, напечатаны и отъ господъ губернаторовъ разосланы будутъ ревижскіе сказки съ заглавіемъ и листы съ пробѣломъ, для всякаго города, мѣстечка и селенія потребнымъ, безъ недостатка числомъ, за которые города, мѣстечка и селенія заплатятъ при полученіи по одной дѣныгѣ за листъ, соотвѣтственно назначенію сей цены отъ правительствующаго Сената.

14) Облегчая удобность въ составленіи ревижскихъ сказокъ съ надлежащею вѣрностію, дозволяется на сей разъ писать оныя на одной страницѣ на русскомъ, а на другой тоже самое на польскомъ языкѣ, и сверхъ подписки сказкоподателей, кои за вѣрность помѣщеннаго на русскомъ и польскомъ языкѣ, равно отвѣтствовать будутъ, должны будутъ и употребленные къ приему сказокъ чиновники свидѣтельствовать, что по проверкѣ имянь и прописей польской съ русскимъ оказалось на обѣихъ языкахъ сходственно.

15) Въ ревижскихъ сказкахъ, сочиняемыхъ по привилегированнымъ городамъ и мѣстечкамъ, гдѣ суть магистраты, писать: 1) привилегированныхъ мѣщанъ старожиловъ тамъ родившихся, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ; 2) пришельцовъ изъ сосѣдственныхъ державъ, домами живущихъ и неосѣдлыхъ, торгомъ, промысломъ ремесломъ и работою питающихся, съ означеніемъ противу имени каждаго націи и исповѣданія вѣры; 3) цыганъ въ городѣ пребывающихъ; 4) евреевъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, къ городу принадлежащихъ; 5) немцевъ, армянъ, грековъ и другихъ, какой бы націи ни были, иностранныхъ людей тамъ жительство имѣющихъ, осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, пользующихся торгомъ, промысломъ и ремесломъ, и наконецъ 6) находящихся въ городѣ при монастыряхъ и въ домахъ, принадлежащихъ дворянамъ или другого званія жителямъ, которые за собою деревень не имѣютъ, дворовыхъ людей или

служителей, какъ собственныхъ владѣльческихъ, но непринадлежащихъ ни къ какимъ селеніямъ, такъ и вольнослужащихъ у нихъ по контрактамъ, различая уроженцевъ здѣшней страны отъ пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, всѣхъ сихъ городскихъ дворовыхъ служителей писать въ сказкахъ, особо подаваемыхъ отъ тѣхъ лицъ, у кого они въ услуженіи находятся будутъ. При чемъ о каждомъ градскомъ жителѣ изъ христіанъ и евреевъ, противу его имени, объяснить, торгъ ли кто изъ нихъ, либо какое ремесло производить, или питается какимъ промысломъ или черною работою, а въ соотвѣтствіе того и употребленные къ приему сказокъ чиновники должны будутъ тутъ же сочинить и къ сказкѣ присоединить особую, за подписомъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ городѣ или привилегированномъ мѣстечкѣ находится христіанскихъ и еврейскихъ семействъ и душъ, порознь гуртовой, и порознь лавочной торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и сколько затѣмъ градскихъ жителей, питающихся промысломъ и черною работою. О чиншевой же шляхтѣ, недвижимой собственности неимѣющей и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ, словомъ: о всѣхъ такого состоянія людяхъ, въ привилегированныхъ городахъ и мѣстечкахъ жительствоющихъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, приобщать къ симъ сказкамъ, какъ выше въ своемъ мѣстѣ сіе изъяснено, особые имянные, по семьямъ, вѣдомости, а о татарахъ особые сказки, по предписанію въ 11 пунктѣ.

16) Сказки о мѣстечкахъ привилегированныхъ и непривилегированныхъ, кои состоятъ во временномъ владѣніи частныхъ людей, по привилегіямъ всеимилостивѣйше утвержденнымъ Высочайшимъ рескриптомъ отъ 19-го Апреля сего 1794 года, или которые принадлежатъ

духовенству и владѣльцамъ по праву наслѣдства, либо находятся во временномъ владѣніи поссессоровъ, по праву заставному, арендному, дожитвенному и другимъ законами дозволеннымъ здѣлкамъ, сочинять во всемъ сходственно съ предписаніемъ въ предъидущемъ 15 пунктѣ, помѣщая въ оныя: 1) коренныхъ жителей тамъ родившихся, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, съ означеніемъ однакоже вольныхъ отъ принадлежащихъ въ собственность владѣльца; 2) пришельцовъ изъ сосѣднихъ державъ, осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, съ означеніемъ противу каждого имени націи и исповѣданія вѣры; 3) цыганъ въ мѣстечкѣ пребывающихъ; 4) иностранныхъ, какъ выше сказано, разныхъ націй, жительствующихъ въ мѣстечкѣ по торгу, ремеслу или промыслу; о чиншовой же шляхтѣ, недвижимой собственности не имѣющей, и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ у частныхъ людей служащихъ, словомъ, о всѣхъ такого состоянія людяхъ въ мѣстечкѣ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, приобщать къ симъ сказкамъ, какъ выше въ своемъ мѣстѣ сіе изъяснено, особыя имянныя, по семьямъ, вѣдомости, а о татарахъ особыя сказки, по предписанію въ 11 пунктѣ; 5) о евреяхъ жительствующихъ домами и неосѣдлыхъ въ привилегированныхъ мѣстечкахъ, принадлежащихъ духовенству и частнымъ людямъ по привилегіямъ, по наслѣдству, либо по другимъ здѣлкамъ, подавать особыя тогда же сказки, за подписаніемъ самаго владѣльца, или отъ него уполномоченнаго, съ наблюденіемъ всего безъ изъятія, что о христіанахъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ предписано въ своемъ мѣстѣ, съ надлежащею подробностію. Въ прочемъ, соотвѣтственно помѣщенному въ предъидущемъ 15 пунктѣ, при подачѣ сказокъ о всѣхъ безъ изъятія мѣстечкахъ, духовенству принадлежащихъ и находящихся во временномъ или наслѣдственномъ частныхъ людей владѣніи, означить

противу каждого имени и семейства христіанъ и евреевъ, торгомъ ли, либо какимъ имянно рукодѣліемъ и ремесломъ кто питается, или кормится черною работою, и сіе исполнить съ тѣмъ большею точностію, что свѣдѣніе о производящемся торгѣ въ мѣстечкахъ владѣльческихъ нужно для присвоенія торгующимъ, по всевысочайшей Ея Императорскаго Величества волѣ, права торго въ собственную ихъ и владѣльцовъ пользу, а посему чиновники, къ собранію ревизскихъ сказокъ отряжаемые, обязываются и по владѣльческимъ мѣстечкамъ составить и къ сказкѣ присоединить особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ мѣстечкѣ находится христіанскихъ и еврейскихъ семействъ и душъ, порознь гуртовой и порознь лавочной торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и сколько затѣмъ жителей упражняющихся въ земледѣльчествѣ, либо питающихся промысломъ и черною работою.

17) Ревизскіе сказки, по предписанію выше въ своемъ мѣстѣ, составлять порознь по каждому селенію, состоящему въ управленіи духовенства и свѣтскихъ владѣльцовъ, по привилегіямъ, по праву наслѣдства или во временной поссесіи по праву заставному, арендному, дожитвенному и по другимъ здѣлкамъ имянуя, селеніи: гдѣ находятся приходскіе церкви, селами, а тѣ въ коихъ состоятъ господскіе дома, сельцами, прочіе же всѣ селеніи, неизъемля и такъ называемыхъ застѣнковъ, деревнями. Сіе самое соблюдать и при составленіи сказокъ о селеніяхъ въ непосредственное казенное управленіе поступившихъ и конфискованныхъ за измѣну. Въ ревизскіе сказки по селеніямъ начально писать: 1) семейства поселянъ подданныхъ владѣльческихъ, коренныхъ тамошнихъ уроженцовъ порознь осѣдлыхъ и порознь не осѣдлыхъ; 2) вольныхъ сея страны уроженцовъ, изъ чернаго народа, въ тѣхъ мѣстахъ домами поселившихся, по условіямъ съ владѣль-

цами, и таковыхъ же неосѣдлыхъ, по тамъ жительствовающихъ по найму либо для работъ, и никому иному не принадлежащихъ; 3) зашедшихъ изъ сосѣдственныхъ державъ, особливо осѣдлыхъ и въ хлебопашествѣ упражняющихся, и особливо не осѣдлыхъ, но постоянно въ селѣнии пребывающихъ, по промыслу, ремеслу, или по найму въ работѣ у осѣдлыхъ жителей, съ означеніемъ противу имени каждаго пришельца націи и исповѣданія вѣры; 4) Цыганъ осѣдлыхъ и не осѣдлыхъ, кои при производѣніи ревизіи окажутся живущими въ томъ селеніи; за симъ 5) включить въ сказку особою статьею земянъ, поступявъ прочемъ, при случаѣ спора отъ владѣльца, по предписанію въ 7 пунктѣ. Ежели въ селѣ или сельцѣ находится господской домъ или фольварокъ, то въ концѣ сказки о семъ означивъ, вписать по семьямъ: 6) дворовыхъ людей, подданныхъ владѣльцу, обо его пола, кои въ дворѣ живутъ не изъ семействъ поселянъ, въ сказкѣ уже написанныхъ; 7) коренныхъ уроженцовъ здѣшней страны вольныхъ, изъ чернаго народа, буде они потомъ не принадлежатъ къ семействамъ въ сказку помѣщеннымъ; 8) зашедшихъ изъ сосѣднихъ державъ по семействамъ въ сказку не вписанныхъ; словомъ, всѣхъ тѣхъ во дворѣ живущихъ служителей изъ чернаго народа, въ какомъ бы званіи они ни были, которые не принадлежатъ къ семействамъ въ селеніи жительствовающимъ и въ сказку помѣщеннымъ. Сіе самое исполнить въ отношеніи и къ служителямъ въ монастыряхъ и у духовныхъ лицъ, вездѣ тамъ, гдѣ находятся монашескіе обители, приходскіе церкви, или дома духовныхъ. Къ таковой по каждому селенію имянной ревизской сказкѣ о дворовыхъ людяхъ и поселянахъ коренныхъ и пришельцахъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои всѣ по узаконенію подлѣжатъ поголовной переписи; 9) присовокупить особую, по семьямъ, сказку о евреяхъ въ селѣ, сельцѣ или деревнѣ домами поселившихся, подписан-

ную самымъ владѣльцомъ, или управляющимъ его имѣніемъ; въ прочемъ 10) о татарахъ, буде, окажутся они гдѣ живущими въ тѣхъ же казенныхъ, или владѣльческихъ селеніяхъ, представить имъ отъ себя, съ засвидѣтельствованіемъ владѣльца или отъ него уполномоченнаго, особую сказку, по предписанію въ предыдущихъ 11 и 16 пунктахъ, а равнобрно 11) о чиншовой шляхтѣ, совмѣстно съ поселянами жительствовающихъ, или же поселившихся особыми деревнями на земляхъ казенныхъ, владѣльческихъ, и о иностранныхъ изъ чужихъ краевъ выехавшихъ: чиновныхъ, ученыхъ и по контрактамъ служащихъ въ домахъ господскихъ, либо пребывающихъ въ селѣніяхъ, словомъ о всѣхъ такого состоянія людяхъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, кои не входятъ въ поголовной окладъ, приобщить къ сказкамъ, какъ сказано въ 16 пунктѣ, особые имянные по семьямъ вѣдомости, и наконецъ 12) въ подаваемыхъ по селеніямъ сказкахъ и вѣдомостяхъ, противу имени каждаго осѣдлаго и неосѣдлаго сѣльскаго обитателя, объяснять, кто изъ нихъ упражняется въ земледѣльствѣ, либо питается торгомъ, или какимъ имянно рукодѣліемъ и промысломъ, а по сему и отряжаемые для принятія сказокъ чиновники обязываются по каждому селенію сочинить и приобщить къ сказкѣ особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ селеніи находится семействъ и душъ на земледѣльствѣ, сколько изъ нихъ торгомъ, или другимъ чемъ промышляютъ и сколько мастеровыхъ, какого имянно ремесла и черноработцовъ, по найму у другихъ живущихъ.

18) Менонисты въ нѣкоторыхъ мѣстахъ здѣсь поселившіеся и пришельцы, извѣстные подъ имянемъ Пилипоновъ, яко живущіе на казенныхъ и владѣльческихъ земляхъ по добровольному съ владѣльцами условію, должныствуютъ по содержанію 5 пункта сего предписанія, подать о себѣ ревизскіе сказки особо

отъ прочихъ поселянъ, порознь по каждому и самомалѣйшему селенію, гдѣ токмо они обитаютъ, включая въ оныя, сообразно предписанному въ 17 пунктѣ, по семействамъ и именами всѣхъ безъ изъятія, мужескаго и женскаго пола, Менонистовъ и старообрядцовъ, съ раздѣленіемъ осѣдлыхъ отъ неосѣдлыхъ и съ означеніемъ противу каждого имени торгъ ли, или же какое рукодѣліе кто изъ нихъ производитъ, либо упражняется въ земледѣліи, или питается какимъ промысломъ или черною работою, а сходственно съ тѣмъ и отражаемые къ собранію сказокъ чиновники имѣютъ составить и къ сказкѣ приобщить особую, за подписаніемъ своимъ, перечневую вѣдомость, сколько въ каждомъ селеніи изъ менонистовъ и пилипоновъ находится семействъ и душъ торгъ производящихъ, сколько мастеровыхъ, какого именно ремесла и сколько затѣмъ занимающихся хлѣбопашествомъ, промысломъ или черною работою.

19) Будебъ у нѣкоторыхъ изъ шляхетства, кои ни деревень ни домовъ не имѣютъ, оказались, по какому либо законному праву, во владѣніи одни люди безъ земли, то при приѣмѣ отъ нихъ ревизскихъ сказокъ, о людяхъ, въ собственность имъ принадлежащихъ, тогда же требовать надежнаго поручительства въ бездоимочномъ за нихъ платежѣ государственныхъ податей.

20) Оказавшихся при поголовной переписи въ городѣ, мѣстечкѣ или селеніи изъ чернаго народа праздношатающихся людей, въ здѣшней странѣ гультаями именуемыхъ, и другихъ тунеядцовъ изъ непомнящихъ родства, несчастно рожденныхъ, и тому подобныхъ безродныхъ бродягъ, кои ни осѣдлости, ни твердаго гдѣ либо пребыванія не имѣютъ, и ни у кого во услуженіи не находятся, отряжаемые къ собранію сказокъ чиновники повинны всѣхъ переписать и изъ нихъ найденныхъ въ городахъ и привилегирован-

ныхъ мѣстечкахъ, и селеніяхъ дѣйствительно въ казенное вѣдомство поступившихъ, внести велѣтъ въ генеральную сказку по тому городу, мѣстечку или селенію, съ надлежащимъ противу именъ ихъ объясненіемъ касательно каждого состоянія, націи и религіи, которыхъ потомъ и отдать въ вѣдѣніе управляющихъ городомъ, мѣстечкомъ или селеніемъ, для употребленія изъ найма къ свойственному имъ упражненію, съ подтвержденіемъ объ нихъ, яко о людяхъ принадлежащихъ къ тому мѣсту по ревизіи дабы въ предѣ остались тамъ на непремѣнномъ жительствѣ. По мѣстечкамъ же и селеніямъ владѣльческимъ внести таковыхъ скитающихся въ поголовную перепись, вмѣстѣ съ жителями тѣхъ мѣстечекъ и селеній, въ такомъ токмо случаѣ, когда владѣльцы сами принять ихъ пожелаютъ, о тѣхъ же, которыхъ ни владѣльцы имѣть не захотятъ, ни привилегированные мѣстечка и казенные поселянѣ въ общество свое не примутъ, упомянутые чиновники особую объ нихъ вѣдомость тогда же представить должны господамъ губернаторамъ, и ожидать ихъ разрѣшенія.

21) Въ 12 пунктѣ сего предписанія ознаменовано: «въ ревизскую сказку должны внесены быть всѣ безъ изъятія обою пола и всякаго возраста люди въ городѣ, мѣстечкѣ, и селеніи живущіе, либо къ городу, мѣстечку и селенію принадлежащіе». Изъ чего слѣдуетъ, что въ поголовную перепись города, мѣстечка и селенія надлѣжитъ помѣщать не однихъ только наличныхъ жителей, но и тѣхъ, кои дѣйствительно принадлежатъ къ тому городу, мѣстечку и селенію и къ семействамъ въ сказку внесеннымъ, будутъ во время переписи находится во временной отлучкѣ по торгу, промыслу, ремеслу и работамъ. При чемъ не воспрещается владѣльцамъ, для удержанія права своего, включать въ ревизскіе сказки, подъ особеннымъ оглавленіемъ, бѣжавшихъ изъ ихъ маетности съ означеніемъ времени побѣга.

22) Изъяснивъ въ пунктахъ сего предписанія, кому подавать сказки о евреяхъ, къ городамъ и мѣстечкамъ принадлежащихъ, или же въ селеніяхъ домами живущихъ, возлагаю на еврейскіе кагалы: всѣ таковыя отъ магистратовъ и владѣльцовъ представленные сказки свѣрить съ свѣдѣніями у нихъ имѣющимися и о исправности ихъ донести Городничему окружного города. А какъ сверхъ сихъ твердыми домами живущихъ, либо всегдашнее пребываніе въ извѣстныхъ городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ имѣющихъ евреевъ осѣдлыхъ и неосѣдлыхъ, находятся и таковыя, кои не имѣя постоянного пристанища, переходятъ изъ одного мѣста въ другое, арендуя корчмы, мѣльницы и тому подобное, либо питаются извозомъ и другими промыслами, то и препоручается кагаламъ, о всѣхъ таковыхъ, подъ вѣдомствомъ ихъ твердаго жительства не имѣющихъ евреяхъ обоюго пола, сочинить ревизскіе сказки съ найвѣрнѣйшею точностію, не пропускаая ни единого, и за подписаніемъ кагалныхъ старшинъ представить оныя къ городничимъ окружныхъ городовъ, поелику евреи пріобрѣтая Монаршею Ея Императорскаго Величества милостію право средняго рода людей, поступаютъ всѣ безъ изъятія въ зависимость городскихъ магистратовъ.

23) Наступающая въ губерніяхъ Всемилостивѣйше ввѣренныхъ моему управленію иманная народу перепись или ревизія производиться будетъ на основаніи иманныхъ Ея Императорскаго Величества указовъ отъ 16 ноября 1781 и отъ 8 Декабря 1792 года, во исполненіе которыхъ, къ принятію сказокъ отправлены быть имѣютъ особые чиновники, и до времени устроенія губерній по образу всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій, составитъ въ каждомъ окружномъ городѣ особое засѣданіе изъ городничаго окружнаго земскаго смотрителя и земскихъ частныхъ приставовъ, для исполненія пред-

писаннаго въ 8 и 9 пунктахъ Высочайшаго иманнаго указа, коими повелѣвается: «8. По принятіи сказокъ о числѣ людей городничимъ или нижнимъ земскимъ судомъ сочинить имъ, по доставляемой отъ сената формѣ, вѣдомости о числѣ народа, и оныя разослать, присоединя къ тому и точныя копіи съ поданныхъ сказокъ. Первое. Вообще о всѣхъ селеніяхъ и людяхъ въ казенныя палаты, коимъ по 118 статьѣ учрежденій нашихъ свѣдѣнія по сей части предоставлено. Второе. О дворянскихъ селеніяхъ и людяхъ въ уѣздные суды, которые и должны будутъ представить вѣрныя изъ того списки въ верхній земскій судъ. Третье. О городскихъ жителяхъ въ городовые магистраты или ратуши; а городовымъ магистратамъ или ратушамъ внести вѣрныя списки въ губернскій магистратъ. Четвертое. О селеніяхъ въ вѣдомствѣ казенномъ состоящихъ, упоминаемыхъ 335 статьѣ учрежденій нашихъ, и въ нихъ жителяхъ—въ нижнія расправы, кои отошлютъ вѣрныя изъ того списки въ верхнюю расправу. Пятое. Казенная палата долженствуетъ, по освидѣтельствованіи исправности таковой переписи, представить вѣдомости сенату и особливо снабдить ими уѣздныхъ Казначеевъ. 9. Подлинныя сказки хранить въ уѣздномъ городѣ, въ архивѣ, подъ общимъ наблюденіемъ уѣзднаго суда, городского магистрата и нижней расправы того вѣдомства. «Устанавливая сіе Государственное дѣло соотвѣтственно порядку, въ иманныхъ Монаршихъ повелѣніяхъ изображенному, и споспешествуя успеху поголовной переписи, подтверждается магистратамъ привилегированныхъ городовъ, управителямъ въ казенное вѣдомство поступившихъ имѣній и владѣльцамъ духовнымъ и свѣтскимъ: ревизскую поголовную перепись о всѣхъ городахъ, мѣстечкахъ и селеніяхъ тройнымъ числомъ представить чиновникамъ, для того отправляемымъ, какъ найскорѣе и конечно не позже исхода

июня мца 1795 года, для принятія которыхъ и имянныхъ вѣдомостей, какъ-вые по предписанію выше къ сказкамъ приобщены быть слѣдуютъ о благородныхъ, чиновныхъ и другихъ состояній жителей, въ окладъ не поступающихъ и для составленія изъ всего того, бывъ на мѣстѣ, перечневыхъ свѣдѣній, чиновники обязуются расположить свой объездъ, а владѣльцы приуготовленіе всего къ подачѣ подлежащаго такимъ образомъ, чтобъ время понапрасну не протекало, и чтобъ ни чиновникъ представленія сказокъ и вѣдомостей, ни сказкоподатель пріѣзда чиновника ожидать не имѣлъ нужды. При чемъ, въ уваженіи на производство здѣсь поголовной имянной переписи въ первой разъ, препоручается чиновникамъ, при принятіи ревизскихъ сказокъ, всякую оказавшуюся въ поданной сказкѣ неумышленную ошибку тутъ же, бывъ на мѣстѣ, по надлежащемъ освидѣтельствovanіи исправить, а въ прочемъ ни коимъ образомъ я не уповаю, дабы восхотѣлъ кто изъ сказкоподателей обратить даруемую имъ довѣренность во зло, почему и довольствуюсь уполномоченнымъ къ принятію сказокъ чиновникамъ предписать о усмотренномъ гдѣ либо сверхъ всякаго чаянія злоупотребленіи доносить мнѣ и господину Правителю Губерніи и ожидать, какимъ образомъ поступить съ виновными.

24) Повторяя предписаніе чиновникамъ о принятіи ревизскихъ сказокъ и вѣдомостей, каждому въ своей части, при самоличной во всякомъ городѣ, мѣстечкѣ и селеніи бытности, подтверждаю объѣзжать оныя со всевозможною поспѣшностію, и сколь скоро въ которомъ селеніи по поданной сказкѣ подлежащая повѣрка и свидѣтельство произведено и его подписаніемъ утверждено будетъ, тотъ часъ слѣдовать изъ того селенія въ другое, и такимъ образомъ все порученное ему собраніе сказокъ и вѣдомостей окончить непременно къ вы-

шеназначенному крайнему сроку, и собираемые симъ образомъ сказки и вѣдомости, обще съ свѣдѣніями изъ того составить повелѣнными по предписанію выше въ 15, 16, 17 и 18 пунктахъ о числѣ торгующихъ, ремесленныхъ и питающихся промыслами и работами, тогда же отсылать, доколѣ не будетъ открытъ нижній земскій судъ, въ устанавливаемое въ окружномъ городѣ по сей надобности засѣданіе городничаго, окружнаго земскаго смотрителя и частныхъ земскихъ приставовъ, которые, тотъ часъ по полученіи, имѣютъ доставленные сказки и вѣдомости разсматривать, а по освидѣтствованіи и повѣркѣ сочинить изъ всего того по каждой округѣ и городу генеральную о народѣ вѣдомость, по данной отъ правительствующаго Сената формѣ, и съ приобщеніемъ сказокъ доставить въ повелѣнные мѣста, по предписанію въ 8 и 9 пунктѣ имяннаго вышепрописаннаго указа.

25) Преподавъ симъ образомъ средства къ благоуспѣшному и порядочному произведенію поголовной переписи, долгомъ поставлю обвести обитателей ввѣренныхъ главному управленію моему губерній, что Государственные узаконенія и самой порядокъ гражданскаго благоустройства не минуемо взыскиваютъ, дабы послѣ произведенія генеральной ревизіи никто изъ городскихъ жителей и поселянъ казенныхъ и владѣльческихъ, самъ собою, безъ позволенія своихъ начальниковъ и владѣльцовъ, изъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ кто по ревизіи написанъ, ни на всегдашнее ни на временное жительство не переходилъ и не отлучался, на каковой конецъ и воспрещается повсюду принимать таковыхъ отлучныхъ безъ писменнаго о увольненіи отъ начальствъ или отъ владѣльцовъ ихъ свидѣтельства, подъ опасеніемъ штрафа за противное тому законами установленнаго. Равнымъ образомъ и сами владѣльцы, ежели бы пожелали по лучшей хозяйственной удобности перевести какую часть при-

надлежащихъ имъ поселянъ въ другую губернію или уѣздъ, обязываются предварительно объявить о томъ казенной палатѣ и нижнему земскому суду М. П. Тимофей Тутолминъ.

Изъ Рукон. отд. Вилен. Публ. Библ. Шк. 3 № 171.

№ 182.—1795 г. Января 1.

Объявление князя Репнина о разрѣшеніи вывоза изъ Литвы въ Курляндію разныхъ продуктовъ.

Объявление Литовскаго Генераль-Губернатора Князя Репнина.

Разрѣшивъ предъ симъ уже выпускъ изъ Литвы въ Курляндію всякаго рода хлѣба и другихъ здѣшней земли продуктовъ, нынѣ въ преподаніе Литовскимъ Обывателямъ множайшихъ способовъ приобрѣтать себѣ посредствомъ торгоу выгоды, объявляю симъ, что позволяется и вездѣ въ заграничныя мѣста вывозъ на продажу пшеницы, ячменя, льнянаго и конопнаго сѣмя, гороху, просы, пеньки, льну, пакли, хмѣлю, сала, воску, поташу, всякаго лѣсу, разнаго рогатаго скота, всякихъ кожъ и прочихъ здѣшней земли продуктовъ, исключая ржи, овса, гречихи и лошадей; отпускъ коихъ за предѣлы Литвы, до вослѣдованія дальнѣйшаго разрѣшенія, выпускать еще не можно. О выпускѣ же всего прочаго, съ отбираниемъ подлежащихъ по тарифу пошлинъ, всѣмъ таможеннымъ и пограничной стражѣ повелѣнія отъ меня даны. Въ Гроднѣ. Января 1 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Рук. Отд. В. П. Б. л. 2.

№ 183.—1795 г. Января 8.

Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о невзиманіи податей съ кс. Бернардиновъ и о возвращеніи удержанныхъ у нихъ денегъ.

Akt rezolucyi na memoryal I. W. Knorringowi od XX Bernardynow podany, temuż konwentowi uczynionej.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego Februaryi dwudziestego czwartego dnia.

Przed aktami grodzkiemi wojewodztwa Wilenskiego stawiając obecnie I. X. Grzegorz Wilczanin rezolucyą I. W. Bogdana Knorringa, generała leytnanta woysk Rosyiskich y wielu orderow kawalera, na memoryał przez IXX Bernardynow Wilenskich podawany do akt podał, którą w xięgi grodzkie wojewodztwa Wilenskiego wpisując tak się wyraża. Bogdan Knoryng generał leutnant woysk Rosyiskich y wielu orderow kawaler, na podany memoryał IXX Bernardynow Wilenskich o uwolnienie od podatkov mianowicie mieyskich z ich klasztoru, odpowiadam, iż podług opinij kommissyi porządkowey Wilenskiej y pewnych dowodow, iż IXX Bernardyni żadnym nigdy od początku podatkom nie ulegali, tym więcej iż gdy konstytucya tysiąc siedmset siedmdziesiąt piątego roku titulo podymne generalne klasztory mendicantium iako to kapucynow, bernardynow, reformatow y bonifratelow od wszelkich podatkov uwalnia, przeto przychylać się do wyż wzmienionego prawa y dawnego zwyczaju, z mocy moiej, ażeby IXX bernardyni odtąd turbowanemi o podatki nie byli, zalecam y to, co iuż w terazniejszym czasie opłaconym przez nich zostało, nazad zwrócić takowe pieniądze obowiązuję. Dan w Wilnie tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego roku, miesiąca Ianuaryi szostego dnia. U tey rezolucyi przy wycisnioney na sucho czarney pieczęci podpis IW. generała, a na marginesie suscepta z podpisem regenta mieyskiego w te słowa:

Bogdan Knorring. Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Februaryi szóstego dnia. Przed aktami Burmistrzowskiemi radzieckimi Wilenskiemi stanawszy osobiscie I. X Grzegorz Wilczanin takową rezolucyą do akt podał. Przyjąłem y jest w aktach. Franciszek Sidorowicz miasta Wilna regent. Ktora to rezolucya za podaniem przez wyż wyrażoną osobę do akt jest w księgi grodzkie województwa Wilenskiego zapisana.

Изъ акт. кн. Виленскаго городского суда за 1795—1796 годъ, № 4807, л. 48.

№ 134.—1795 г. Января 19.

Приказъ генераль-губернатора кн. Репнина Цицианову объ освобожденіи двухъ деревень, принадлежащихъ Виленской р.-к. духовной семинаріи, отъ уплаты пятой части доходовъ.

Akt kopij ruskiej ordynansu I. O. X. Repnina I. O. X. Cycyanowi wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Februaryi dwadziestego osmego dnia.

Na sądach ziemskich Województwa Nowogrodzkiego przed nami Felicianem Danieyko prezydującym, Kawalerem orderu S. Stanisława, Eleuterym Siemieradzkiem oboznym województwa Nowogrodzkiego, sędziami, Ignacym Tuhanowskim pisarzem, urzędnikami ziemskimi województwa Nowogrodzkiego, stawając obecnie patron W. I. Pan Hypolit Domeyko, Skarbnikowicz Minski, kopią na polskie przepisana, przy kopij ruskiej ordynansu I. O. X. Repnina I. O. X. Cycyanowi jenerał-majorowi, Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Ianuaryi dziewiętnastego dnia wydanego, do akt podał, która temi wyraża się słowy: kopia z ordera henerała kniazia Repnina hospodynu henerał-majoru i kawaleru kniazia Cycyanowu od dziewiętnatcatoho henwara tysia-

cza siemsod dziewięćdziesiąt piatoho hoda. Po przeproważdaiemomu pry siem proszeniu kanonika i syminaryi Wilenskoj prowizora Ihnatyia Huwelta o złożenij s prynadležaszczych toi seminaryi dzierewen Łuki i Kołpinicy, sostoiaszczych w województwie Nowogrodzkim, sobiraiemoy wo kaznu piatoy czasti iz dochodow, po propisannym w tom proszenij obstoiatelstwam i imenno, szto syia podać po preżnim polskim zakonopolożeniam obraszczena na wospitanie junoshestwa, iz pokazanych dwuch dzierewien otmieniena toczno powieleniem bywszaho w Warszawie niepreminnaho sowitu proszloho tysiacza siemsot dziewięćdziesiąt czetwiertaho hoda dwatciat pierwoho czysła Fewrela, po nowomu sztylu, przykażtie wasze Siiatelstwo objawlennoy piatoy czasti niewzyskiwać i pokazannya dwie dzierewni Łuki i Kołpinica od plate za sieho iako wsie z nich przeznimi polskimi zakonami słozennaho uczynit swobodnymi, a szto kosaietsia do upominaiemoy wo tomże proszenij dzierewni Chrebionki szostoiaszey w hubernij Minskoj, to na prozbu a wozwraszczenij oney seminaryi Wilenskoj objawlaju prositeliu, szto ryszenie o tom zawisiet nie od mienia, poieliku dzierewnia onaia nachodzitsia w hubernij nie sostoiaszczey w moiem uprewlenij. Ktora kopia po podaniu przez osobę wyżey wyrażoną do akt jest do xiąg ziemskich województwa Nowogrodzkiego przyjeta i wpisana.

Изъ актовой книги Новогрудскаго земскаго суда за 1794 годъ, № 12831, л. 88.

№ 135.—1795 г. Января 21.

Заявление Маковецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Makowieckiego kasztelana Słonimskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trze-

ciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiey mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolszan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiey, recess przez jasnie wielmożnego Makowieckiego—kasztelana Mscislawskiego uczyniony y podpisany, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Ia niżej wyrażony, przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci, mam nieruchome dobra Pnio-wno w gubernij Minskiey w powiecie Pinski, w których nigdy dla niewygodney rezydencyi nie mieszkałem, y za granicą Imperyi w Litwie, w powiecie Piskim dobra Opole, w których dla ułatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia się, zachowując obowiązek przysięgi, jako wier-ny poddany Iey Imperatorskiey mosci y dobrzemysłący dawney mey oyczyzny oby-watel, przy wznieconej w Polsce y Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywa-jących bywsze sąsiedzkimi dzierżawami związki, wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym pomieszaniem we wnętrzej cywilney spokojności, nie tylko nie był uczestnikiem ni wyraz-nie ni ustronnie buntowniczego przedsię-wzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu Naymłosciwszey moiey Monarchini z naruszycielami pokoju nie miałem. Co zaręczam honorem moim, pod-dając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowsze prawnego sądenia. Ro-ku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piąte-go, miesiąca Ianuaryi veteris stili, dnia dwudziestego pierwszego, w Pinsku. U te-go recessu podpis takowy: I W. Makowiecki kasztelan—Słonimski. Takowy recess, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, iest do xia-g grodzkich wie-czystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 183.

№ 136.—1795 г. Января 24.

Резолюція Генераль-Губернатора Князя Рѣпина о томъ, что евреи Виленскаго, Гродненскаго и прочихъ нагаловъ должны остаться при тѣхъ самыхъ правахъ, какими они пользовались до послѣдняго мятежа.

Aktykacya noty y rezolucyi dla żydow.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Maia trzynastego dnia.

Przed aktami ziemskimi woiewodztwa Wilenskiego stanowiący osobiscie staroza-konny Ieremiasz Nochimowicz, syndyk ka-hału Wilenskiego, notę do jasnie oswieco-nego xiążęcia Mikołaja Repnina, generała woysk y wielu honorow y orderow kawa-lera Rossyiskich, w dacie intus wyrażoney pisana, wespół z rezollucyą na onę po rusku extendowaną, do akt podał, ktorey w so-nancyi własney tak noty iako y rezolucyi tenor następujący. Siedmnadesiataho Hen-wara tysiacza semsot dziewiatdesiat piataho. Sijatelnieyszyi kniaz. Nastala użе włast Ieja Imperatorskaho Weliczestwa Rossyi-skoy Monarchini nad Litwoiu y Polszeiu, hde my żytelstwuiem y processia sootwie-stwuet Rossyi, anini nas Polskaia komis-sija y proteczyi prysudstwa prytisniaiut raz-nymi poborami, ne srawniwaia rozpolożenia wzyskaniew bogatoho z ubohim; my uznaw welikoduszye Waszego Sijatelstwa k nam sowerszenno poddanym obszczestwom Hro-denskim y Wilenskim wsenizaysze y po-kornieysze prosim, perwoie — ot włastij welikodusznych Waszego Sijatelstwa miło-stey y materniey Ieja Imperatorskaho We-liczestwa ko wsiem rossyanam szchedroty, nie izbehaja ustanowleniew wo wnow yzo-brazajemych podatij prysudstwiami położen-nych, staraiemsia krayni po słuczaju nynesz-noj rewolucyi czynit to, czto y preždi po ustanowleniju naszemu delano bylo, tolko umiensza s nas lisznij prywilehij mahistra-tow, ibo w rewolucyi my krayne rozorenniy y ostawit blahowoliti naskolko wremeni nineszniaho wzyskanja y ot namierenja

serdec polskich żyteley, tak oni czrez zwy-
czayno na nas serdity w sluczajach kakich
nibud wzdorow, to cztoob iewrey s iewrej-
m sudim byl w naszym kahale, y do magi-
stratow my by dela nieimieli, w razsuzde-
nijch ssory s polskimi żytelami, teper pod-
danymi Rosseyi, to podwerhaiem sebia sudu
nazywaiemomu hrodu y zemskomu praw-
leniju a ne mahistratu, takže wsenizaysze
prosim dozvoliti w korczmach szynkowati
y w kramach towary prodawati, bez izlisz-
niaho wzyskanija do poprawlenia rozorenija
nam pryczynnena, na czto ożydaja stol
Waszego Sjatelstwa o sem powelenija, pod-
danya jesm s istinnym wysokopoczytaniem
nizayszyja raby Wilenskiy starszyi kahal-
noy Mowsza Oszerowicz y Mowsza Wolfo-
wicz, Hrodenskiy starszyi kahalnoy Szmujla
Ayzikowicz y Szmoyla Iankieliowicz, y wsio
obszczestwo Wilenskoie y Hrodenskoie y
protczych. U tey noty nizey na marygine-
sie data. Piatnadcataho Henwara tysiacza
siedmsot dewiatdesiat piatoho hoda. Rezo-
lucya na też notę na drugiey stronicy ar-
kusza takowa w ruskim pismie: S pryka-
zania uczrezdennaho w wielikom kniaże-
stwie Litowskom henerala hubernatora Ie-
ho Sijatelstwa kniazia Nikołaja Wasilewi-
cza Repnina na siiu prozbu objawljajetsia—
Poneże w sledstwiie izdannyh ot Ieho
Sijatelstwa uniwersalow y manifesta uza-
konenija, uczrezdenija w welikom kniaże-
stwie Litowskom suszczestwowawszyja os-
tajutsia na tom osnowanij, kakoie było do
poslidniaho miateża, to y iewrey, prozbu
siiu upotreblaiuszczye, dolżny y mohut os-
tatsia pry tiechże samych swoich prawach,
kakimi polzowalis do posledniaho miateża,
a czto kasaietsia do ostanowlenija podatey
s nich sleduiuszczych, to onych kak ob-
wiazannostey takich, kotorym podwerżenny
wsie obywateli, złożyt s nich y ostanowit
ne možno. W Horodno, dwadcat czetwert-
ho Henwara, tysicszacnaho siedmsotnaho
dewiatdesiataho pjataho hoda. U tey rezo-
lucyi pieczęci żadney niema, podpis zas
takowy w russkim pismie y iednoredcznym
charakterem wyraża się. Bryhadyer y ka-

waler Iwan Russanow. Za podaniem tey
noty wespol z rezolucyą powyższą przez
starozakonnego Ieremiasza Nohimowicza
syndyka kahalnego iest do xiağ ziemskich
woiewodztwa Wilenskiego wspólnie z tąż
rezollucyą przyięta y wpisana.

Изъ акт. кн. Виленскаго земскаго суда за 1795 г.,
№ 4235, л. 337—338.

№ 187.—1795 г. Января 25.

**Заявление Доминика Хрептовича о томъ, что
онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи.**

Akt recessu przez wielmożnego Domi-
nika Chrebtowicza szambellana Dworu
Polskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt
piątego, Marca dwudziestego trzeciego dnia
novi, a dwunastego veteris stili.

Na urządzie Iey Imperatorskiey mosci
grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanow-
szy osobiscie wielmożny iegomosc pan Io-
zef Iolczan, sekretarz Horodzki gubernij
Minskiey, recess przez wielmożnego Domi-
nika Chreptowicza szambellana Dworu
Polskiego uczyniony y podpisany, z nakazu
rządowego osobnym przedłożeniem, do akt
podał, ktorego wyrazy nastempne: Ia ni-
żey wyrażony, przysięgłszy na wierność y
poddanstwo Iey Imperatorskiey mosci mam
dobra nieruchome maiętność Komki w
moiey possessyi, a maiętność Iozeffow pod
dożywociem wielmożney ieymosci paniey
Apolinary Chrebtowiczowny, koniuszanki
Mozyrskiey, siostry moiey będącą, w grani-
cach Minskiey gubernij sytuowane, odda-
liwszy się z domu moiego mieszkania w
tuteyszym kraiu dnia pierwszego oktobra
novi stili, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt
trzeciego roky do Litwy, dla uczynienia ob-
rachunku z opiekunami małoletnich wiel-
możnych ichmosciow panow Romerow o
possessyą maiętnosci krewną w powiecie
Wiłkomirskim przy granicy Kurlandskiey
leżącey, oraz dla wybycia folwarku zastaw-

nego Kłobinie zwanego, w tymże powiecie Wilkomirskim sytuowanego, gdy possessya pomienionych majątnościow do dnia dwudziestego trzeciego Kwietnia novi stili przywiązane były, a rozrachunki o preten-sye z weryfikacyi wypadłe po wyż wymie-nionym dniu nastawały, w przeciągu kto-rego to czasu w Polsce y Litwie niespo-koyność y bunt wszczęty, dla uniknienia ktorey niespokojności majątność Kłobucie przezostawić, a o possessyą czternastoletnią arędowną majątności Krewną rozrachunek uczynić postarawszy się, do majątku moie-go Komki zowiącego się powracałem, za daniem zaś znać o chorobie syna moiego w księstwie Kurlandzkim w mieście Iłuk-szcie do szkół chodzącego, którego z sobą w tę porę zabrać nie mogłem, pospieszylem dla prędzszego poratowania do tegoż miasta Iłukszty, w którym y sam równey uległem słabosci y dla takich aktualnie przyczyn nie mogłem ni przedwszczęta w Polsce y Litwie niespokojnością y bun-tem podjętym przez wiarołomność złe my-słących, targających bywsze z sąsiedzkimi dzierzawami związki y obalających szczę-scie y spokojność własney swej oyczyzny, ani też prędzey, aż ostatnich dni novi stili miesiąca Nowembra roku przeszłego tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego zwró-cić się w granicę Imperyi, pod protekcyą praw Iey Imperatorskiej mosci, a dla ta-kich to w górze pomienionych przeszkod y przyczyn, trzymając święcie iednak y obowiązek przysięgi, iako wierny poddany Iey Imperatorskiej mosci przez cały prze-ciąg czasu wprzód w majątności Krewnach, pod granicą Kurlandzką, posledniey w mieście Iłukszcie w xłestwie Kurlandzkim za granicą przebywania moiego nie byłem nie tylko uczestnikiem ni wyraznym ni ustronnym sposobem w buntowniczym złym przedsięwzięciu, lecz y żadnego zno-szenia się na szkodę interessu naymłosci-wszej moiej monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, co zaręczam moim ho-norem, poddając siebie w przeciwnym zda-rzeniu pod wszelką surowość prawnego

sądzenia. U tego recessu podpis, poniżey datta tak się wyrażaia: Dominik Chrebtowicz, Szambellan Dworu Polskiego. Datt roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt pią-tego, Ianuaryi dwudziestego piątego dnia novi stili, Takowy recess za podaniem one-go przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822 л. 180—181.

№ 138.—1795 г. Января 27.

Объ избраніи депутатовъ для выраженія бла-годарности отъ брестскаго дворянства кня-зю Репнину за разрѣшеніе избрать судей, а также инструкція этимъ депутатамъ.

Aktt instrukeyi dla obranych WWJPP. delegatow do J. O. xiążęcia Jmci Repnina.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego miesiąca Ianuaryi dwodziestego dziewiątego dnia.

Przed aktami grodzkimi wojewodztwa Brzeskiego w imieniu y powadze najjas-nieyszey Jmperatorowey Wszech Rossyi otwartemi, przedemną Felixem Chrzanow-skim tychże akt przysięgłym pisarzem, osobiscie stanawszy J. Pan Maciey Pasz-kowski instrukeyą dla obranych delego-wanych z wojewodztwa Brzeskiego osob do J. O. xiążęcia Jmci Mikołaiia Repnina ge-nerała anszef, głównego rzádecy woysk Ros-syiskich, na seymiku tegoż wojewodztwa przez obywatelow wydaną y podpisami utwierdzoną do akt podał oryginalną, w następujące słowa pisaną: My urzędnicy, szlachta y obywatele wojewodztwa Brzeskiego Litewskiego za uniwersalem rzádo-wym zebrawszy się do miasta Brzescia w roku teraznieyszym tysiąc siedmsett dzie-więćdziesiąt piątym, miesiąca Stycznia dwo-dziestego szostego dnia, podług nowego ka-

lendarza, na elekcyę sędziów ziemskich y grodzkich y onych stosownie do rze-
czonego uniwersału wybrawszy, przystąpi-
liśmy do obrania delegatów do J. O. xia-
żęcia Jmci Mikołaja Repnina generał an-
szeff głównego rzadcy woysk, które za-
ięły wielkie xięstwo Litewskie senatora
Inflantskiego, Estlandskiego y Litewskiego
generał gubernatora Jey Imperatorskiej
mosci generał adjutanta, Regimentow Leyb
gwardyi Jzmayłowskiej podpułkownika Ta-
wryckiego Grenadyerskiego szeffa orde-
row Rossyiskich SS. Andrzeja pierwey
powołanego Apostola, Alexandra Newskie-
go woiennego Wielkiego męczeńnika y da-
wcy zwycięstw Jerzego y równo apostols-
kiego xiażęcia Włodzimierza pierwszych
klass, krolewstwa Polskiego Białego orła
y Wielkiego xięstwa Holsztyńskiego świę-
tey Anny kawalera, to iest WWJ. PP.
Bernarda Buchowieckiego chorążego Brze-
skiego y Wiktorego Bogusławskiego kray-
czyca Brzeskiego, którym poniższą dali-
śmy instrukcyę. Nayprzod jako iest celem
niniejszey naszej delegacyi złożenie głębo-
kich dziek J. O. Xiażęciu Jmci Repnino-
wi generałowi anszeff woysk Nayjasniey-
szey Imperatorowey Jeymsci Wszech Ros-
syi, Naylaskawszey monarchini naszej, ge-
nerał gubernatorowi Litewskiemu, za dob-
rotliwe dozwoleń wolnego wybrania sę-
dziów, stosownie do praw dawnych dla
administrowania świętey sprawiedliwosci
przynoszące y każdemu krajowi spoko-
ność y szczęśliwość tak WWJPP. delegaci
w naypowinniejszym uszanowaniu starać
się będą ten obowiązek wypełnić y ra-
zem donieść o osobach wybranych na sę-
dziów. Powtore, Doswiadczywszy w odesz-
łych obradach naszych sentymentow praw-
dziwie odpowiadających życzeniom, chę-
ci y ufności naszej W. J. P. Sokołowa
majora woysk nayjasniejszey Imperatoro-
wey Wszech Rossyi, a zatym będąc obo-
wiązani JWW. delegaci oświadczyć nay-
żywsze podziękowanie J. O. xiażęciu Jmci
generał gubernatorowi Litewskiemu za ze-
słanie do nas tak nam dogodnego męża y

iego iako z charakterem swego dobrze te-
raz wojewodztwu naszemu znanego szcze-
gulnym tegoż J. O. xiażęcia Jmci zarekom-
mendować względem. Potrzebie. Ponieważ
uniwersał względem nie odwłocznego y
nayrychlejszego wykonania przysięg przez
obywateli wojewodztwa Brzeskiego nawier-
ność y posłuszeństwo Nayjasniejszey Im-
peratorowey Jeymsci Wszech Rossyi, dla
rozległości granic całego wojewodztwa do
wiadomości każdego obywatela prędko
doyść niemógł, drudzy zaś obywatele wo-
jewodztwa Brzeskiego, w czasie wyiscia
owego uniwersału w swoim wojewodztwie
nie znaydując się, nie prętko o nim po-
wzieli wiadomość, inni zaś to dla wieku
szędziwego, to dla słabosci, to dla niespo-
sobności doiechania do miasta Brzescia
na termin, krotko do wykonania przysięg
uniwersałem zamierzony, stawie się nie
mogli, a potym terminie lubo do wykona-
nia wyznaczoney przysięgi przybyli y z
ochotą oną wykonać chcieli, a dla racyi
tylko upłynionego pierwszego terminu czy-
stey chęci swoiey znaleźli w kommedzie
zastanowienie, przeto WWJ. PP. delego-
wani o przedłużenie terminu przysięgi
tym obywatelom u J. O. Xiażęcia Jmci
generała anszeffa y generał - gubernatora
iak naypokorniey y naymocniey dopra-
szać się będą. Poczwarcie. Gdy wydany świe-
żo od J. W. generała Feltmarszałka gra-
fa Suwarowa ordynans do wszystkich swo-
ich kommend względem nie możności
wybierania bezpłatnie furazów y prowian-
tow zupełnego dotąd nie odbiera skutku,
z racyi, że po niektórych mieyscach w
wojewodztwie Brzeskim kommendy Ros-
syiskie bezpłatnie furaz wybierają, przeto
W. W. I. P. P. delegowani u I. O. xia-
żęcia Jmci generał-gubernatora o ponowienie
zalecenia mocnego w tey okolicznosci, tu-
dzież o nakazanie osobney opłaty za tako-
we zabory starać się mają obowiązek.
Popiąte. Gdy wojewodztwo Brzeskie
to przez nieurodzaie w roku przeszłym
to przez przechody y konsystencye woysk,
to przez pożary y różne krytyczne okolicz-

ności znajdujesię w wielkim niedostatku różnego zboża, przeto W. W. I. P. P. delegowan u I. O. xiążenia Imci generał-gubernatora o obmyślenie szrodkow dla obywateli wojewodztwa Brzeskiego, ktore by im podały możność zakupuienia zboża potrzebnego za granicą y wolnego tu transportu dopraszać się będą. Poszoste—W. W. I. P. P. delegowani o wolność utwierdzenia szkół w mieście Brzesciu, Białej y dalszych szkół parafialnych dla edukacyi młodzieży starać się obowiązani będą, aby przy swych dochodach utrzymywały się. Posiodme. — Dowiadujemy się od współbraci naszych Zmuydzkich, Kowienskich Wilkomirskich y Upitskich o pełnym ludzkosci y sprawiedliwosci z niemi obeysciu się I. O. xiążenia Imci Galliczyna generał-leutnanta woysk Imperatorskich, uczuliśmy w sobie rozrzewnioną miłość braterską jey powodem iednoczemy chęci nasze, ażeby W. W. I. P. P. delegowani zaniesli imieniem naszym prozbę do I. O. xiążenia Imci Repnina generał-gubernatora naszego, iżby tegoż I. O. xiążenia Imci Galliczyna, tak doskonale własnym że iego sentymentom odpowiadającego, względem monarszym polecił, sami zaś dzielić na zawsze będziemy pamięć y przykład tego męża, który w tak przykrym czasie bracią naszą ocalić chciał y umiał. Poosme. Rozległość wojewodztwa Brzeskiego na mil blisko trzydzieście rozciągająca się zagęszczenie rejestrow sądowych, mnogość spraw dla wygody obywatelów y prędzey sprawiedliwosci staie się powodem do prozby teraznieyszey, aby powiaty Kobrynski y Berezki miały swoje udzielne sądy, o wzgląd czego W. W. I. P. P. delegowani I. O. xiążenia Imci generał-gubernatora usilnje prosić będą. Podziwiате. Ponieważ osoby urząd kommissyi porządkowey składające odbywają funkcyje swoje bezpłatnie, a expensa na kancelaryą nieuchronnie potrzebne, iako to na woznego, regenta, skrybentów, lak, papier y dalsze wydatki wyciągają udzielnego funduszu, przeto W. W. I. P. P. delegowani u I. O. xiążenia Imci o obmyślenie funduszu

z jakowych kolwiek zrzedł podatkow wojewodztwa Brzeskiego dopraszać się będą. Nakoniec gdy sądy tak ziemskie, iako też y grodzkie potrzebuia nieodbicie, podług prawa, instygatora y woznego, a ci dotąd niemaiąc pensyi od sędziów, iedynie z konieczności własnym ich datkiem byli utrzymywani, a przeto W. W. I. P. P. delegaci prosić zechcą usilnie o naznaczenie dla instygatorów po złotych trzysta a dla woznych po złotych sto piędziesiąt. Działo się w Brzesciu Litewskim, tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt piątego roku, miesiąca Stycznia dwudziestego siódmego dnia. U tey instrukcyi podpisy następujące: Zenon Wysłouch podkomorzy wojewodztwa Brzeskiego, prezydujący, Franciszek Ursyn Niemcewicz sędzia ziemski W. Brzeskiego, Tomasz Koiszewski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Wincenty Wygonowski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Stanisław na Bielsku Bielski stolnik powiatu Kobryńskiego, kommissyi porządkowey W. Brzeskiego prezydujący, Stanisław Rayski sędzia ziemski W. Brzeskiego, Iacek Paszkowski stolnik wojewodztwa Brzeskiego, Kaietan Niemcewicz sędzia grodzki W. Brzeskiego, Bogusław Wereszczaka sędzia grodzki W. Brzeskiego, Felix Chrzanowski pisarz grodzki W. Brzeskiego, Ian Klemens Machwie kommissarz, Iozef Swiez szambelan I. K. M., Ignacy Szaniawski kommissarz, Paweł Dombrowski rotmistrz W. Brzeskiego, Wacław Matuszewicz pułkownik woysk Litewskich, Hipolit Matuszewicz chorąży, Stanisław Lyszczyński łowczy Nowogrodka Siewierskiego, Franciszek Iozef Korwin Gronostayski chorąży Nowogrodka Siewierskiego, pisarz ziemski aktowy powiatu Kobryńskiego, Ian Niemcewicz, Michał Klimaszewski woyski Buski, Marcin Paszkowski, Ian Ostromecki, Franciszek Ignacy Bułhak kommissarz W. Brzeskiego, Maciey Paszkowski Ian Ostromecki, Ian Oziembłowski woyski W. Brzeskiego, Marcelli Ursyn Niemcewicz podcz. Mielnicki W. Podlaskiego Ludwik Łyszczyński, Paweł Stryiewski, Tomasz Krassowski, Antoni Grądzki mp.

Ktora to instrukeya iest do xiąg grodzkich woiewodztwa Brzeskiego przyięta y wpisana.

Изъ актовой книги Брестскаго градскаго суда за 1795—1797 годы, № 7073, л. 16—22.

№ 189.—1795 г. Января 28.

Избрание на Гродненскомъ сеймикѣ разныхъ должностныхъ лицъ и особыхъ делегатовъ къ генераль-губернатору Репнину.

Aktykacya laudum elekcyinego seymikow powiatu Grodzienskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, Januaryi dwudziestego osmego dnia.

Przed aktami grodzkiemi powiatu Grodzienskiego, stanowszy osobiscie jasnie wielmożny Tadeusz Alexandrowicz—marszałek Grodzienski y dyrektor seymikow, laudum elekcyine powiatu Grodzienskiego do akt podał, ktorego treść takowa: My urzędnicy y obywatele stanu szlacheckiego na seymiki elekcyine do miasta Grodna zgromadzeni, przez niniejsze nasze elekcyine laudum ogłaszamy to, co następuje: Naywyższa opieka y najmocniejszy protekcyja Nayjasniejszey Imperatorowey Ieymosci, całą Rosyą samowładnącey, przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Mikołaja Repnina — generała-encheff, głównego rządcy woysk Rossyiskich, które zaięły Wielkie xięstwo Litewskie, senatora Inflantskiego, Estlandskiego y Litewskiego generał-gubernatora wydany, w dniu siedmnastym miesiąca Grudnia, roku zeszłego, publikowany, dla obywatelow wielkiego xięstwa Litewskiego upewniona uczyniła nie wątpliwą nadzieję cieszenia się z dobroci y sprawiedliwosci wielkiego Iey rządu, skutek uiscił te obywatelow spodziewanie, gdy przez deklaracyą od tegoż jasnie oswieconego xiącia iegomosci Mikołaja Repnina w dniu dwudziestym miesiąca Grudnia, roku zeszłego, drukiem publikowaną, nie-

ograniczona w swojej dobroci Monarchini dla dalszego dobra, spokojności y ubezpieczenia własności tychże mieszkańców zezwoliła zostawić w powiatach ziemskie y grodzkie juryzdykcyę y do onych, z pomiędzy wspól braci swoich, sędziów obrać, według dawnych ich praw, oraz darowała swobodę Litewskim obywatelom sądzić się y prawować się imieniem y władzą Iei Imperatorskiej mosci; odpowiadając więc troskliwości rządu y potrzebie obywatelow, za uprzedzonemi jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Pawła Cycyanowa, general-majora woysk y orderow Rossyiskich kawalera, iednym w dniu osmym, drugim w dniu piętnastym Stycznia teraźniejszego roku, wydanemi uniwersałami, w celu wybrania z pomiędzy obywatelow tego powiatu do wzmienionych juryzdykcyi osob, na dzień dwudziesty szesty praesentium do miasta Grodna zgromadziliśmy się, gdzie na miejsce zwyczajne do ichmosciow xiąży Bernardynow zebrawszy się, stosownie do uniwersału przez jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Repnina, w dniu czwartym praesentium wydanego, po zagaieniu przez jasnie wielmożnego Tadeusza Alexandrowicza marszałka powiatu Grodzienskiego, obrady seymikowe rozpoczęliśmy y tegoż jasnie wielmożnego Tadeusza Alexandrowicza za dyrektora seymikow iednostaynemi głosy obraliśmy, następnie uskuteczniając elekcyą osob, nayprzod do sądu ziemskiego, wielmożnych ichmosciow panow Andrzeja Stanisława Eysymonta, Hipolita Wołkowickiego Franciszka Gosiewskiego, Szymona Zawistowskiego za sędziów, Michała Korybuta Daszkiewicza za pisarza; do sądu grodzkiego wielmożnych ichmosciow panow Tadeusza Andrzejkowicza za podstarostę, Wiktorego Szumkowskiego, Iana Morossa, Marcina Dankiewicza za sędziów, Stanisława Houwalta za pisarza zgodnie y iednomyslnie obrawszy, przysięgi statutem wielkiego xięstwa Litewskiego y uniwersałem jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Repnina przepisanej, w przytomności nas wszystkich wysłuchaliśmy, na

dowód czego ninieysze nasze elekeyne laudum podpisem rąk naszych stwierdzamy. Działo się w Grodnie na seymiku dnia dwudziestego osmego Ianuaryi, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. W ciągu teyże elekcyi przez przytomnego jasnie oswieconego xiążęcia iegomosci Pawła Cy-cyanowa — generał-majora woysk y orde-row Rossyiskich kawalera my obywatele odebrawszy oswiadczenie, iż jasnie oswie-cony xiąże iegomość Repnin—generał-gu-bernator Wielkiego xięstwa Litewskiego, w celu domierzenia dla każdego obywatela do siebie udaiącego się sprawiedliwosci y uczynienia w żądaniach satysfakcyi, żada mieć przy sobie delegowanych z powiatu Grodzińskiego obywatelów, przez których by współbracia łatwieyszą remonstracyą w swoich interessach y odpowiedz zyski-wać mogli, stosownie do tey względney do powiatu naszego deklaracyi Wielmożnych ichmosciow panów Iozeffa Ielenskigo, — krayczego powiatu Mozyrskiego y Tadeusza Suchodolca, podpułkownika woysk Litew-skich, za delegatów od powiatu Grodzien-skiego iednomyslnie y zgodnie obrawszy, w miarę zaufania obywatelskiego troskli-wość w interesach współ braci wyrowny-waiącą dobroci rządu poruczyliśmy. Dan jako wyżej, w Grodnie. U tego laudum podpisy urzędników y obywatelów stanu szlacheckiego takowe: Tadeusz Alexandro-wicz—marszałek powiatu Grodzińskiego y dyrektor seymików, Franciszek Iundził—podkomorzy Grodziński, Ludwik Pancer-zynski—chorąży ziemski wojewodztwa Grod-zińskiego, Andrzej-Stanisław Eysymont—sędzia ziemski Grodziński, Hippolit Woł-kowicki—sędzia ziemski Grodziński, Fran-ciszek Gosiewski—sędzia ziemski Grodzien-ski, Szymon Zawistowski sędzia ziemski Grodziński, Michał Korybut Daszkiewicz—pisarz ziemski Grodziński, Tadeusz An-drzejkowicz—podstarosta sądów Grodzien-skich, Wiktor Szymkowski—sędzia grodzki Grodziński, Ian Moross—sędzia grodzki Grodziński, Marcin Iozef Dankiewicz—skarbnik y sędzia grodzki Grodziński,

Stanisław Houwalt—pisarz grodzki powiatu Grodzińskiego, Tadeusz Wolmer łowczy po-wiatu Grodzińskiego, Franciszek Bouffall—starosta Wierzbowski, Leonard Wolmer—obozny powiatu Grodzińskiego, Michał Sadłucki—budowniczy powiatu Grodzien-skiego, Anzelm Eysymont — pisarz ziem-ski wojewodztwa Grodzińskiego, Michał Borzecki, Stanisław Ciemnołonski — kray-czy wojewodztwa Grodzińskiego, Iozef Ielenski - krayczy powiatu Mozyrskiego, Dominik Matkiewicz—szambelan iego kro-lewskiej mosci, Bonawentura Eysymont Zik P. G. R. Antoni Zaniewski R. A. K. Antoni Mienta, Wiktor Korybut Daszkie-wicz Szam. Iacek Stefan Mazewski—łow-czy Chełmski m. p. Ian Obuchowicz—rotmistrz powiatu Grodzińskiego, Mateusz Bylewski—pisarz powiatu Grodzińskiego, Wincenty-Kazimierz Eysymont ziemski ak-tualny Grodziński regent, Mikołay Mit-kiewicz—rotmistrz powiatu Grodzińskiego, Tomasz z Usnarza Snarski—rotmistrz y kom. Grodziński nam. B. P. Litew. A. Tadeusz Teteryn Skalski—major milicyi, Hieronim Aleksandrowicz, Felix Dunin Mieczynski, Kazimierz Pancewicz—rot-mistrz Grodziński, Iozef Mitkiewicz, Ierzy Liniewicz, Ian Gorski—dworzanin, Gasper Kmita—rotmistrz powiatu Grodzińskiego, Cypryan Narwoysz—porucznik, Ian Saro-siek, Kazimierz Strzałkowski, Mateusz Sta-niewski, Stanisław Kielkiewicz, Ludwik Roszkowski, Iozef Eysymont F. A. Mro-zowski. Ktore to laudum za podaniem przez wyż wyrażonego jasnie wielmożnego Tadeusza Alexsandrowicza do akt iest do xiąg grodzkich powiatu Grodzińskiego przyjęte y wpisane. Connotatur Stanisław Wolmer—regent grodzki powiatu Grodzien-skiego.

Изъ актовой книги Гродненскаго городского суда за 1795 годъ, № 6649 л. 1—2, актъ 1-й.

№ 140.—1795 г. Февраля 4.

Инструкція князя Репнина относительно избранія судей.

Ея Императорскаго Величества Самодержцы Всероссийской генералъ-аншефъ, главнокомандующій войсками объявшими великое княжество Литовское, сенаторъ, лифляндскій, естляндскій и литовскій генералъ-губернаторъ, Ея Величества генералъ-адъютантъ полковъ лейбъ-гвардіи измайловскаго подполковникъ, таврическаго гранодерскаго шефъ, и орденовъ російскихъ: Св. апостола Андрея Первозваннаго; Александра Невскаго, военнаго св. великомученика и побѣдоносца Георгія и Св. равноапостольнаго князя Владимира первыхъ степеней; королевскаго польскаго Бѣлаго орла и велико княжескаго голстинскаго св. Анны кавалеръ князь Николай Репнинъ. Всѣмъ обывателямъ кои для выбору въ Судей съѣдутся какого правила держатся имъ какъ при выборѣ, такъ и тѣмъ, которые уже въ званіе Судей будутъ избраны, чрезъ сіе объявляю

Первое. Какъ дѣло идетъ о благоденствіи обывателей, то правительство надѣется, что сами они потщатся избрать въ исправленіе должности Судей людей, свойствами и совѣстью, всеобщей довѣренности достойными себя учинившихъ.

Второе. Сообразно съ древними сего края правами, будетъ избраніе Земскихъ и Гродскихъ Судей произведено, а каждой Судъ составленъ будетъ изъ четырехъ Судей и одного нотаріуса, сколько скоро избраніе кончится, да утвердится письменно акторъ такъ называемымъ *Lacum*, которой и отдается для сохраненія въ Архиву Повѣта.

Третье. Для предупрежденія всякихъ неудобствъ, могущихъ произойти отъ разныхъ въ послѣднія времена сдѣланныхъ постановленій въ разсужденіи расpredѣленія къ должностямъ, по повѣ-

тамъ дворянство собравшись изберетъ между собою предводителя, или директора, а сего должностью будетъ наблюдать, чтобы избраніе судьи со всевозможнымъ порядкомъ безъ замѣшательства производилось, что однакоже отнюдь ни правъ ни преимуществъ чиновъ Повѣтовыхъ, кои въ предѣ утверждены будутъ законными и нужными, не нарушаетъ.

Четвертое. По поводу объявленія въ послѣднее изданномъ Универсалѣ, что изъемятся всѣ тѣ, кои въ послѣднемъ мятежѣ и Конституціи 3-го Маія участіе имѣли, обывателямъ подтверждается сіе накрѣпко наблюдать.

Пятое. Обыватели при избраніи Судей себѣ, руководствуемы должны быть способностями и достоинствами соотчичей ихъ. Вольно имъ избрать прежнихъ, званіе Судей уже носившихъ или со всемъ новыхъ, лишь бы только вышесказанное наблюдено было.

Шестое. Скорое доставленіе правосудія бывъ предметомъ, которой всему предпочтенъ быть долженъ, легко случится можетъ, что многія обыватели имѣя всѣ къ избранію нужныя достоинства и способности, дѣлъ своихъ домашнихъ ради не приѣдутъ сами къ выбору, не взирая на то, позволяется однакоже обывателямъ, во изъявленіе къ таковому своего довѣрія и почтенія, выбирать и ихъ, хотя они отсутственны, съ тѣмъ только, чтобы они были дома, то есть въ предѣлахъ великаго Княжества Литовскаго, а не индѣ гдѣ. Симъ образомъ избраннымъ какъ прежнимъ такъ и вновь изъ отсутственныхъ Судьямъ не вольно отринуть обществомъ сдѣланную имъ довѣренность; но повинны на противъ для пользы общественной, не премѣнно, къ мѣсту своему являсь, въ исправленіе порученныхъ имъ должностей вступить.

Седьмое. Избранные изъ прежнихъ и вновь Судьи, кои будутъ при выборѣ повинны учинить присягу по формѣ статута Литовскаго, въ присутствіи всѣхъ

Обывателей, съ тѣмъ пріобщеніемъ, что Судъ и расправу производить будутъ Именемъ и властію Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, безъ лицепріятія и по сущей справедливости, тѣ же кои находясь въ отлучкѣ за очно выбраны будутъ, обязаны таковуюже присягу учинить по открытіи Судовъ публично, каждый въ мѣстѣ своего присутствія. Нотаріусамъ же, которые по избраніи безъ отлагательства въ исправленіе своей должности вступить должны на основаніи, какъ ниже упомянуто будетъ, Присягу тоже учинить по формѣ Статута Литовскаго, съ пріобщеніемъ имени и власти Ея Императорскаго Величества Самодержицы Всероссійской, наличному въ присутствіи дворянства, а отлучнымъ немедленно являсь въ порендковой Коммисіи при Офицерѣ командующемъ Войсками Ея Императорскаго Величества, расположенными въ томъ мѣстѣ, и коему исполнительная власть по земской части поручена.

Восьмое. Ни мало немедля по избраніи нотаріусы какъ Земской, такъ и Гродской, на основаніи прежнихъ законовъ примутъ въ свое вѣденіе и сохраненіе архивы Судовъ, къ коимъ они принадлежатъ, отвѣтствуя при томъ не только за себя, но и за подчиненныхъ ихъ, ими помѣщаемыхъ: чрезъ послѣднія перемѣны вошли въ одинъ Протоколъ дѣла вѣдомства Судовъ какъ Земскаго такъ и Гродскаго, чего для нужно нотаріусамъ сдѣлать новые протоколы, и въ нихъ внести первыми дѣла оставшія нерѣшенными и по подозрѣнію остановленные. Если найдется что нѣкоторыя изъ нихъ относятся къ Суду Гродскому, то ихъ хотя бы по нѣкоторымъ частямъ оныхъ уже и рассмотрѣніе сдѣлано было, препровождать рѣшеніемъ земскихъ Судей въ Гродской Судъ, а Гродской Судъ продолжаетъ сужденіе тѣхъ дѣлъ уже съ той степени рассмотрѣнія, въ каковой оныя изъ Земскаго Суда поступятъ. Всѣмъ имѣющимъ между собою

тяжебныя дѣла чрезъ сіе объявляется, что они обязаны тотъ часъ по избраніи какъ Судей такъ и нотаріусовъ, въ приготавливаемые протоколы, искъ свой, такъ называемый *Actorat* записать, представя при томъ данные имъ изъ Канцелярій свидѣтельства, что тотъ Акторатъ, и въ прежнихъ Протоколахъ записанъ уже былъ, безъ всякой за то и другое платы, дабы дѣла слѣдующія къ судамъ Земскому въ Земской, а Гродскому въ Гродской Протоколы внесены были. Всѣмъ должно также быть извѣстно, что лутче предпочитаютъ нарушить порядокъ, коимъ дѣла тяжebныя теперь вписываемы были и вносить ихъ уже тѣмъ порядкомъ, какъ кто явятся въ Судъ станеть, нежели допустить, чтобы тяжущіяся по дѣламъ время терпящимъ, остановку и замедленіе причиняли въ дѣлахъ время не терпящихъ, и скорого рѣшенія требующихъ. Равнымъ образомъ крѣпко подтверждается всѣмъ носившимъ званіе нотаріусовъ актовыхъ и имѣвшимъ на рукахъ своихъ Канцеляріи и Архивы, чтобы они ни подъ какимъ видомъ не отлучались отъ мѣста своего до тѣхъ поръ, пока не здадутъ порядочно, и по описи, всего въ вѣденіи ихъ состоявшаго, выбраннымъ вновь нотаріусамъ, и не получаютъ отъ сихъ послѣднихъ въ пріемъ всего, письменныхъ свидѣтельствъ. Сіе самое исполнить надлежитъ и тѣмъ нотаріусамъ Актовымъ, кои въ ново отдѣленныхъ Повѣтахъ Архивы въ вѣдѣніи своемъ имѣли; они обязаны также доставить свои Архивы въ тѣ Повѣтовыя мѣста, къ коимъ онѣ нынѣ приписаны, и отдать ихъ новымъ нотаріусамъ Земскому и Гродскому съ росписками.

Девятое. Чтобы нотаріусы и тяжущіяся достаточно имѣли время на выполнение всего, что выше сказано, дается имъ трехъ недельной срокъ, а по тому Земскіе Суды откроютъ засѣданіе свое не прежде какъ 16 по новому а 5 Февраля по старому штилю сего Года, на

тотъ же срокъ Земской Судъ соберется въ опредѣленное и утвержденное закономъ мѣсто для вознагражденія Каденціи крещенской, которая уже прошла и присудствовать долженъ три недѣли сряду, по томъ разѣжжаясь назначить вторую шести недѣльную Каденцію, на другой день Троицына дня.

Десятое. Гродской Судъ соберется въ тоже мѣсто Марта перваго по новому, а 17 Февраля по старому штилю и присудствовать имѣетъ четыре Недели сряду, а потомъ разѣжжаясь назначить второй своей Каденціи четырехъ недѣльной срокъ съ перваго Маія; послѣ же сего оба суда какъ Каденціи такъ и засѣданія свои продолжать будутъ на основаніи прежнихъ узаконеній.

Первоенадесять. Что касается до позыву въ Судъ, то уже по тому порядку какъ дѣла вписаны, иныхъ дѣлать не нужно, и тяжущимся не должно будетъ ожидать новаго позыву стать къ Суду для разбирательства въ Земской или Гродской Судъ, лишь бы только всѣ таковыя позывы сдѣланы были сходно съ предписаніемъ о томъ въ Статутѣ Литовскомъ. Но какъ отъ нынѣ всѣ позывы должны производимы быть властію Ея Императорскаго Величества, то и начинать оныя Высочайшимъ Ея Императорскаго Величества Имянемъ слѣдующимъ образомъ: Божіею Милостію Мы Екатерина Вторая Императрица и Самодержица Всероссійская, и прочая, и прочая, и прочая. А сверхъ того всѣ позывы должны быть писаны по формѣ въ Статутѣ Литовскомъ имѣющейсѣ, и отданы въ копіи тяжущимся въ судъ предстать имѣющимъ, содержа въ себѣ всю силу дѣла, о коемъ производится судъ или слѣдствіе.

Второенадесять. Дабы правосудіе ни какихъ не могло встрѣчать затрудненій, вновь избраннымъ Судьямъ и Нотариусамъ вольно есть позволить себя тяжущимся сторонамъ употребить на выполнение Декретовъ или вершеній, на ко-

торыя не было подано апелляціи и тѣхъ кои состоялись по тремъ сряду позывамъ за неявку въ Судъ. Сіе разумѣется на всегда о тѣхъ декретахъ, которыя уже существуютъ, и которыя въ предъ существовать будутъ. Начальники воинскихъ Командъ снабжены будутъ наставленіемъ, какимъ образомъ должны они вспомошествованіи дѣлать Судьямъ, въ такомъ случаѣ естлибъ кто въ выполненіи Декретовъ или приговоровъ, какъ вышесказано, ослушнымъ оказался.

Наконецъ во всемъ томъ чего въ обвиненіи семъ не упомянуто, Судьямъ тяжущимся и ихъ Адвокатамъ и повѣреннымъ поступать точно такъ, какъ то въ Литовскомъ Статутѣ и прежнихъ узаконеніяхъ постановлено, но изъемятся изъ сего всѣ съ 1788 года изданныя, кои и въ дѣло принимаемы не будутъ. Данъ въ Гроднѣ Февраля 4—15 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библіотеки Б 8 № 167, т. 3.

№ 141.—1795 г. Февраля 9.

Заявленіе Ивана Терлецкаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ послѣднемъ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Iana Terleckiego stolnika Horodelskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Iozef Iolszan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego Iana Terleckiego stolnika uczyniony y podpisanu do akt podał, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem, którego w księgi wpi-

suiąc wyrazy nastempne: Ia niżej podpi-
sany, wykonawszy przysięgę na wierność
y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci,
mam dobra moje Wulkę y Perehak w
Minskiej gubernij położone y za granicą
w Galicyi, w kraiu cesarskim, Wolica y
Gdeszyn, nigdy nie mieszkałem w Kraju tu-
teyszym, ziechawszy tylko w roku tysiąc
siedmset dziewiędziesiąt trzecim, Apryla
dwudziestego trzeciego dnia, wykonałem
przysięgę y znowu do Galicyi powrucilem
y tam jako cały czas mieszkałem mam
honor przystawić świadectwo od cyrkulu
Zamoyskiego y nie tylko nie zaieżdżałem
w granice buntujących się Polski y Lit-
wy, ale y przy odkryciu tam rozruchu po-
diętego wiarołomstwem złe myślących, zry-
wających bywsze z sąsiedzkimi dzierża-
wami związki y obalających razem sposob
prawnego w Polsce rządu, szczęście
y spokoyność własney swej oyczyzny, ni
wprost ni ustronnie w zły buntowniczy za-
miar nie wchodziłem y żadnego z buntow-
nikami, na uszkodzenie pożytkow naymilo-
sciwszej moiej Monarchini znoszenia się
nie miałem, co moim zaręczam honorem,
poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu
pod wszelką surowość prawnego sądenia.
U tego recessu podpis, poniżej data tak
się wyrażaia: Ian Terlecki stolnik Horo-
delski. Dnia dziewiątego Februaryi, tysiąc
siedmset dziewiędziesiąt piątego roku.
Pinsk. Takowy recess za podaniem onego
przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do
ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa
Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго градскаго суда за 1795
годъ, № 11822, л. 184.

№ 142.—1795 г. Февраля 9.

**Заявление Войцеха Пусловскаго о томъ, что
онъ не участвовалъ въ послѣднемъ воз-
станіи.**

Akt recessu przez wielmożnego Woy-
ciecha Pusłowskiego, pisarza ziemskiego
Brzeskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt
piątego, miesiąca Marca dwudziestego trze-
ciego dnia novi, a dwunastego eorundem
veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci
grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanow-
szy osobiscie wielmożny iegomość pan Io-
zef Iolszan, sekretarz Horodzki gubernij
Minskiej, recess przez wielmożnego iego-
mosci pana Woyciecha Pusłowskiego pi-
sarza ziemskiego Brzeskiego uczyniony y
podpisany, z nakazu rządowego osobnym
przedłożeniem do akt podał, którego wy-
razy nastempne: Niżej piszący się, przy-
siągłszy przed Bogiem na wierność y pod-
danstwo Jey Imperatorskiej mosci, z dobr
moich dziedzicznych Łahiszyn zwanych y
dalszych w gubernij Minskiej leżących,
które dobra że wypuściłem w tenutę aren-
downą bratu mojemu Onufremu Pusłow-
skiemu y że pierwey nie zwykłem nigdy
długo rezydencyą w powiecie Piskim
przebywać, owszem oddawna mając usta-
wiczną lokacyą rezydencyi w dobrach dzie-
dzicznych Pieskach w Słonimskim leżą-
cych, iak y przeszła rewolucya znayduiać,
a odebrawszy uniwersały jasnie wielmoż-
nego Derfelta generał poruczczyka w wy-
razach, iż kto w domu siedzieć będzie,
ten y na osobie y na majątku ani ucier-
pi, ani dozna przeciwnych y nie pomyslnych
losow od woysk Najjasniejszey Mo-
narchini, wedle przeto tego zapewnienia
przez ciąg rewolucyi ani z pomienionych
dobr gdzie kolwiek wyruszałem się, ale
jako wierny poddany Jey Imperatorskiej
mosci y dobrze myślący dawniejszey oy-
czyźnie obywatel, przy wznieconey w Pol-
szcze niespokojności y podiętym buncie
przez wiarołomstwo złe myślących, zrywa-
jących bywsze sąsiedzkimi dzierżawami
związki, wywracających sposob prawnego
w Polsce rządu z koniecznym pomiesz-
ney w wewnętrzney cywilney spokoynosci
nie byłem uczestnikiem, owszem przepe-
dziłem czas na domowym siedzeniu, świad-
czą za mną korespondencyi jasnie wiel-
możnego Zagrodzkiego, generała woysk

Rossyiskich, jasnie wielmożnego Glasanappa pułkownika do mnie adressowane w responsach, oraz kwit terazniejszego generała jasnie wielmożnego Dywowa, z przedstawienia trzech dyzertierow kozakow z końmi y wszelką bronią w czasie samey rewolucyi dla mnie wydany, co ze rzetelnie wyrażam y honorem moim zaręczam, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. Pisan roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, dnia dziewiątego Februaryi. U tego recessu podpis takowy: Woyciech Pusłowski chorąży Berezski pisarz ziemski Brzeski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 185—186.

№ 143.—1795 г. Февраля 13.

Распоряжение генерала Цицианова о томъ, что бы не вывозили за границу хлѣба и сѣна.

Paweł xiaże Cycyanow General Maior częścią Woysk Rossyiskich Kommenderuacy, Orderow Wielkiego Męczennika i dawcy Zwycięstw S. Jerzego 3-ciey Klasy i rowno-Apostolskiego Xiążenia S. Włodzimierza 2-go Stopnia, Kawaler, oraz całej części Grodzieńskiej Naczelnik.

Na mocy Zalecenia od Generała en Chef Woysk, Wielkiego Xięstwa Litewskiego Generał-Gubernatora, i różnych Orderow Kawalera Xcia Imć Mikołaja Wasilewicza Repnina, z uwagi zagrażającej niedostatkiem Prowiantu i Furażu, zakazuje się wszystkim w ogule i każdemu wszczegule Obywatelowi, jakiegokolwiek rodzaju Zboże, lub Siano wywozić za Kordon Rossyisko-Imperatorskimi Woyskami zajmujący się, to jest po prawey stronie Rzeki Niemna, a od Rzeczki Łososny po

Warszawski gościniec, przez Miasteczko Wasilkow po Rzeczkę Supraśl do Hrabstwa Choroszczy. Kto po tym moim Obwieszczeniu, po całej Grodzieńskiej części publikowanym, odważy się Zboże jakiegokolwiek rodzaju, oraz i Siano wywozić, a dosledzonym zostanie, takowy oprócz utraty prowadzonego transportu przez konfiskatę, nadto, jako nieposłuszny ustanowionej nad sobą Władzy, ukaranym zostanie.

Jeżeli zaś któremu z obywatelow na domowe potrzeby, lub zasiew, Zboża sprawadzać wypadałaby konieczność z zaiętych Granic Woyskami Rossyisko-Imperatorskimi, do części Kraiu między Kordonami Rossyiskim i Pruskim położonego, i żadnym niezaiętego Woyskiem; w takim zdarzeniu nikt najmnieyszey partyi Zboża lub Siana wprzód wyprowadzać nie może, poki nieuzyszcze odemnie Biletu, okazującego wielkość partyi potrzebowanego Zboża, albo Furażu.

Takowy Uniwersał, aby każdego niezawodney doszedł wiadomości, po Parafiach w całej części Grodzieńskiej respective Powiatow swoich Kommissyom Porządkowym z Ambon publikować przez Plebanow zalecam. Dan w Grodnie 13 Lutego 1795 roku.

Paweł Xże Cycyanow. (L. S.)

Сборн. Вил. Публ. Библиотеки В. 8 № 167 л. 8.

№ 144.—1795 г. Февраля 13.

Универсаль князя Цицианова о дозволении жителямъ нынѣшней Гродненской губернии привозить хлѣбъ изъ сосѣднихъ губерній.

Paweł Xiaże Cycyanow General Maior częścią Woysk Rossyiskich Kommenderuacy, Orderow Wielkiego Męczennika i dawcy Zwycięstw S. Jerzego 3-ciey Klasy i równo-Apostolskiego Xiążenia S. Włodzimierza, 2-go Stopnia, Kawaler, oraz całej części Grodzieńskiej Naczelnik.

Wszystkim w obec i każdemu w Grodzieńskiej części mieszkającym obywatelom podaie się do wiadomości, że Generał en Chef Kommenderujący Woyskami Litwę zajmującymi i W. X. Litt. Generał Gubernator y różnych Orderow Kawaler J. O. Xże Imć Mikołay Wasilewicz Repnin na dniu 30—10 przeszłego miesiąca zalecić mi raczył, że Jey Imperatorska Mość na naypokornieysze Jego przedstawienie, okazując naywiększe politowanie ku obywatelom Litewskim Nayłaskawszemu Jey Berłu nowo-poddanym, wskazać raczyła, wydać pozwolenie na utrzymanie życia, i usiew Gruntow, zakupować zboże różnego gatunku z guberniow Minskiej, Połockiej i Mohilowskiej, i do domow swoich bez przeszkody przeprowadzać. Na skutek więc zalecenia Xcia Imć śpieszę wam donieść, obywatele, o tym Naywyższym Jey Imperatorskiej Mości pozwoleniu zakupowania zboża z trzech wyżej opisanych Guberniow. Wy zaś Duchowienstwo takowy møy Uniwersał ogłaszając, wyrażaycie to wszystkim mieszkańcom, że ta Monarsza Jey Imperatorskiej Mości Łaska przekonać ich powinna, równie iako i wszystkie Rządu starania do większego uszczęśliwienia zmierzają; do osiągnięcia czego nieodbicie są na wzajem potrzebne miłość i oddanie całego siebie na usługi nowey swoiey Monarchini; uległość prawom, posłuszeństwo ustanowionym Władzom i zupełne zaprzestanie skazonych rozumowań i wnioskow, zdrowemu rozsądkowi przeciwnych, a ciągnących za sobą doświadczone już nędzy i spustoszenia.

Takowy Uniwersał, aby każdego niezawodney doszedł wiadomości, Kommissyom Porządkowym w części Grodzieńskiej respective powiatow swoich, po Parafiach przez Plebanów publikować z Ambon zalecam. Dan w Grodnie 13 Lutego 1795 roku.

Paweł Xże Cyceyanow. (L. S.)

Собр. Вил. Публ. Библиотеки В 8 № 167, л. 19.

№ 145.—1795 г. Марта 12.

Заявление Фелицианы Чарнецкой о томъ, что она не участвовала въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożną iegomość panio Czarnecka-kasztelanową Brasławską uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Iey Imperatorskiej mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Iożef Iołczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, recess przez jasnie wielmożną Felicianę Czarnecką kasztelanową Brasławską uczyniony y podpisany do akt po dał, ktorego wyrazy nastempne: Ia niżej wyrażona, przysięgłszy przed Bogiem na werność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci, mam nieruchome dobra w gubernij przed tym Zasławskiej, a teraz Minskiej w powiecie Piskim y zagranicą Imperij w Polsce, w wojewodztwie Włodzimirskim leżące, oddaliwszy się z domu moiego mieszkania w tuteyszym kraju ostatnich dni Februarij, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, za paszportem jasnie wielmożnego iegomosci pana generał Szermentyowa gubernatora Zasławskiej gubernij do Warszawy, w interesie rozwodowym syna mego y w sprawie z panem Teperem o dług mi od niego należący, gdy pozaszcley rewolucyi wypuścić mnie ztamtąd niechciano, zostawałem aż do miesiąca Augusta roku tegoż, gdzie zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia się w takim mieyscu, zachowując obowiązek przysięgi, iako wierna poddanka Jey Imperatorskiej mosci, nie przykładając się do niczego procz wymuszonego raz złotych polskich tysiąca do składki na więźniow, co wszyscy tam pod ten czas znajdujący się dawać byli przymuszeni, życia pewność zabezpieczając, dobrze myśląc mey daw-

ney oyczyzny obywatelka przy wznieconej w Polsce y Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierżawami związku, wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym poruszeniem wewnętrznej cywilnej spokojności nie tylko nie była uczestniczką, ni wyraznie, ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu najmiłosciwszej mojej monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. U tego recessu podpis takowy: Feliczyanna Czarnecka kasztelanowa Brasławska. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго градскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 182.

№ 148.—1795 г. Марта 12.

Заявление Іосифа Пусловскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Іозефа Pusłowskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Jmperatorskiej mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Jozeff Jołczan Sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego Jozeffa Pusłowskiego uczyniony i podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, ktorego wpisując w księgi, wyrazy nastempne: Ja niżej wyrażony, mając dobra Obrow w possessyi arędownej w powiecie Piskim leżące, przy-

się na wierność y poddanstwo Jey Jmperatorskiej mosci wykonałem, a mając za granicą dobra dziedziczne Niwy zwane, w powiecie Slonimskim leżące, do tegoż majątku moiego dla ułatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez czas krotki, aż wyszła publikata gdyby każdy obywatel z Polski powracał, mający w kordonie possessyę, ja na tych miast powróciłem w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartym, miesiąca Augusta dnia trzynastego, zachowując obowiązek przysięgi jako wierny poddany Jey Jmperatorskiej mosci y dobrze myślący dawnej meej oyczyzny obywatel, przy wznieconej w Polsce y Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierżawami związku, wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrznej cywilnej spokojności, nie tylko nie był uczestnikiem ni wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu najmiłosciwszej mojej monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. U tego recessu podpis takowy: Jozef Pusłowski. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго градскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 174.

№ 147.—1795 г. Марта 12.

Заявление каноника Виленскаго кс. Сулистровскаго о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielebnego iegomosci xiedza Sulistrowskiego kanonika Wilenskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Iolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, recess przez wielebnego iegomości xiędza Ioachima Sulistrowskiego—kanonika wilńskiego, z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, którego polską stronice w księgi wpisując wyrazi nastempne: Jasnie wielmożnemu generał Majorowi konno Jegerskiego Kijewskiego pułku szeffowi, gubernij Minskiej gubernatorowi y orderu Świętego Władzimirza drugiego stopnia y Świętej Anny kawalerowi de Nepluiew. Ja niżej podpisujący się mam honor ponizsze uczynić wyjasnienie. Posiadając majątek dziedziczny Puchowicze w wojewodztwie Minskim y dożywotni Męczeńięta w powiecie Oszmianskim w gubernij Minskiej w kraju, do Imperium Rosyjskiego dołączonym, a woytowstwo Maciuny y pałac w mieście Wilnie w xięstwie Litewskim położone, wykonałem przysięgę na wierność y poddaństwo Nayjasniejszej Imperatorowej Cało Rosyjskiej, sam zaś jako kanonik Wilenski w Wilnie, w xięstwie Litewskim, z obowiązku moiego duchownego przy katedrze y kościele zawsze mieszkałem, gdy tedy w ciągu spokojnego moiego mieszkania zdarzenie okropne rewolucyi zachwyciło mnie w Wilnie y czułem na świętość przysięgi y scisły obowiązek iey dotrzymania zagroziło wszelką drogę wyiechania w granicę Imperyi, owszem gdy gwałtowny zapal wzruszenia związku społeczeństwa y rządu targającego całą ziemię Polską zatrworzywszy każdemu też obywatelowi karą haniebną utraty życia y majątku, iesliby się który śmiał ruszać za granicę, a tym bardziey gdyby najmniejsze nawet obojętności dał po sobie postać naysurowiey zagroził, w takiej tedy kolej smutney dla każdego obywatela został wy-

bor lub tracić majątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy, a tego więc tam każdy po niewolnie tak jak przemoc porywezość y gwałt mieć chciały. Niżej podpisujący się przywykły do spokojności y pilnujący zawsze szczerze obowiązków stanowi moiemu duchownemu przyzwoitych, chciałem szukać spokojności y schronienia w majątku moim pod panowaniem y dzielnym ramieniem Nayjasniejszej Monarchini położonym, ale gdy nie miałem żadnego sposobu wyiechania w tutejszy kordon, poniewolnie przeto zostać musiałem do czasu na miejscu do żadnych iednak urzędowań y dykasteryow rewolucyjnych nie wchodziłem, lecz pilnując tylko duchowienstwa, upatrywałem z chęcią sposobu usunąć się przynajmniey z Wilna na stronę, jakoz losom szczęśliwym upatrzwszy zręczność, wysunęłem się z Wilna pod granicę Pruską do Krakopola klucza ekonomicznego krolewskiego, w possessyi moiey arędowney będącego, y tam spokojnie w zaciszu domowym siedziałem poty, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzec się skutkow gwałtu. Oswiadczam to naywierniey y nayuroczysciey przed Nayjasniejszą Monarchinią panią moją, przed rządem Jey y przed całą powszechnością, żem nigdy niemiał chęci znaydowania się w rewolucyi, lub być uczestnikiem rozruchow złe myślących, owszem dochowywać przysięgę y wierność Nayjasniejszej Imperatorowej Jeymosci za nayscisleyszy zawsze w sercu y umysle moim czułem y znam obowiązek, co zaręczam moim honorem. U tego recessu podpis takowy: Xiądz Joachim Sulistrowski kanonik Wilenski, manu propria. Ktory to reces za podaniem onego przez wyrażonego iegomości do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 175—176.

№ 148.—1795 г. Марта 12.

Заявление Станислава Шукевича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Stanisława Szukiewicza uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim województwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Jolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, recess przez wielmożnego Stanisława Szukiewicza uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, którego stronice w księgi wpisując wyrazy następnie: Ja niżej wyrażony, mając dobra Kuzeliczyn w possessyi arendowney w powiecie Piskim leżące, lubom przysięgi na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci niewykonał, z przyczyny iesli te dobra w całku kordonem zajęte będą, o czym w tymże czasie jasnie wielmożnego generał-majora Łonckiego uwiadomiłem, a mając za granicą dobra Ładzin w powiecie Slonimskim leżące, oddaliwszy się z tad dnia dwudziestego Marca, roku terazniejszego do swoich zagranicznych dobr dla ułatwienia gospodarskiego porządku, zostawałem przez cały przeciąg czasu po różnych miejscach nad granicą Pruską, jednak jako wierny poddany Jey Imperatorskiej mosci y dobrze myślący obywatel, przy wznieconej w Polsce y Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących y zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierzawami związki, wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrznej cywilnej spokojności, nietylkom nie był uczestnikiem ni wyraznie, ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interesu

Naymiłosciwszey moiey Monarchini z naruszycielami pokoju nie miałem. Co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądzenia, oraz na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci przysięgę w każdym czasie wykonać oświadczam. U tego recessu podpis takowy: Stanisław Szukiewicz podpułkownik woysk Litewskich. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich województwa Minskiego wieczystych wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 172.

№ 149.—1795 г. Марта 12.

Заявление Казимира Слизеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez jasnie wielmożnego Kazimierza Slizienia generała B. W. xięstwa Litewskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Impzatorskiej mosci grodzkim województwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Jolczan sekretarz Hordzki gubernij Minskiej recess przez jasnie wielmożnego Kazimierza Slizienia uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, którego polska stronice w księgi wpisując wyrazy następnie: Ja niżej wyrażony przysięgły, na wierność poddanstwa Jey Imperatorskiej mosci, mam dobra Motyki w gubernij Minskiej, powiecie Zawileyskim sytuowane, oddaliwszy się z domu moiego mieszkania w tutejszym kraju koło szesnastego Apryla novi stili, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego do Litwy, do miasta Wilna, dla odzyskania summy za obligiem od Arteckiego mnie należney, niemogłem przed wszczętą

w Polsce y w Litwie niespokojnością y buntem przez wiarołomność złe myslących, targających z sąsiedzkimi dzierzawami związki, obalających szczęście y spokojność własnej swej oyczyzny, ani też potym do pierwszych dni Augusta tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartego roku zwrócić się w granicę Imperyi, pod protekcyą praw Jey Imperatorskiej mosci niemogłem, dla tego, iż mnie z Wilna w żadną stronę wyiechać nie pozwalano, paszportu nie wydawano, grożąc sądem kryminalnym y karą śmierci do podpisania się w księdze, do ktorej wszysej kogo ten bunt y ta rewolucya w mieście Wilnie zachwyciła pisał się, przymuszono i że z Wilna ledwo pod cudzym imieniem jegomosci pana Maleckiego pierwszych dni Julij do Antokscia w Wilkomirskie wyiechać, a z tamtąd po trzech tygodniach do domu dostać się mogłem. Święcić iednak obowiązek przysięgi iako wierny poddany Jey Imperatorskiej mosci zachowując przez cały przeciąg czasu przebywania mego za granicą w Wilnie y w Antoksciu, wyraźnym a nie ustronnym sposobem buntowniczym z tym przedsięwzięciom pomocnikiem nie byłem, żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymilsiejszemu mojej monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, co moim charakterem honorem zaręczam. U tego recessu podpis takowy: Kazimierz Slizień generał B. W. xięstwa Litewskiego. Takowy recess za podaniem onego do akt przez wyż wyrażoną osobę jest do xiąg grodzkich wieczystych województwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго градскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 171.

№ 150.—1795 г. Марта 12.

Распоряжение князя Репнина о внесении въ казну доходовъ съ по-иезуитскихъ имѣній, предназначенныхъ въ эдукаціонную комиссію.

Nayjasnieyszey Imperatorowey Jey Mosci Samowładnacey Całą Rossyą generał en Chef Główny Rządca Woysk, które

zaięły Wielkie Xięstwo Litewskie, Senator Inflantski, Estlandski i Litewski general-gubernator, Jey Imperatorskiej Mosci General-Adjutant, Regimentow Leib-Gwardyi Jzmailowskiego Podpułkownik, Tawryckiego Grenadyerskiego Chef, Orderow Rossyiskich ss. Andrzeja pierwiej powołanego Apostoła, Alexandra Newskiego Woiennego, Wielkiego Męczennika i dawcy Zwycięstw Jerzego i równie Apostolskiego Xiążęcia Włodzimierza pierwszych Klass, Królestwa Polskiego Białego Orła i Wielkiego Xięstwa Holsztyńskiego Świętej Anny Kawaler, Mikołaj Xiąże Repnin.

Wszem w obec i każdemu komu o tym wiedzieć należy, mianowicie wszystkim wszelkiej natury dóbr i summ kapitałnych na edukacyą poświęconych possessorom, tenutorom i dłużnikom wiadomo czynię, iż z podanych mi a pilnie uważanych i roztrąsanych Rejestrow i Tabell, tak intrat z rzeczonych dóbr, jakoteż procentow od summ, okazała się wielka nieregularność tychże possessorow, tenutorow i dłużnikow w opłacaniu skarbowi należytości i zaległości na terminach prawami i konstytucyami seymowemi przepisanych, mimo kar ustanowionych na tych, którzyby wazyli się czynić kontrawencye. Zeby zaś rzeczone prawa i konstytucye wiadomszemi były, kazałem niektóre onych ekstrakta umieścić.

W konstytucyi roku 1775 pod tytułem: *Urządzenie Dóbr Jezuitkich*, na karcie 269 tak się mówi: «2-do. Summa na którą będą przez kommissyją otaxowane dobra, na nichże wieczyscie zostać ma i po półpięta złotego od sta procentu corocznie *et anticipative moneta in Regno currenti* dwiema ratami, pierwszą na Święty Jan Chrzciciel, drugą na Święto Trzech Królow do kassy Kommissyi Edukacyiney, lub temu, komu też Kommissya assygnować będzie, wieczyscie dziedzic przyszły tych dóbr płacić *obligabitur* i *ab hac punctuali* po półpięta od sta *solitione*, *ulla calamitas publica* i żaden pretext exkuzować nie będą mogły». Niżej pod tym samym tytułem na

karcie 270. 5-to. Gdyby *privilegiatus* od nas *haeres* dóbr, nie zapłacił punktualnie na termin wspomniony przypadający od siebie raty, Kommissya Edukacyina za wiadomością o tym od Kassjera lub *ab assignatorio*, że tych a tych dóbr *contingens* nie odebrał, awizować dłużnika będzie powinna, że gdy *in spatio* sześciu niedziel tegoż *contingens* nie zapłaci, Sekwestratora do dóbr jemuż dziedzictwem nadanych, wyznaczy, a jak po wyjściu sześciu niedziel od awizacyi do wyznaczenia Sekwestratora przydzie; ten *sine ullo juris processu* (*adhibito brachio militari* z wojska Rzeczypospolitey) też dobra odebrać, i końcem *exigendi praefati contingentis* trzymać powinien: a gdyby uprzywilejowany dziedzic przed nastąpieniem drugiej raty z sekwestru dóbr nie uwolnił, w tym przypadku Kommissya Edukacyina będzie miała moc też dobra deklarować *pro vacantibus*, i komu inszemu dziedzictwo ich (za otrzymanym od nas przywilejem) nadać pod temiż samemi kondycjami, pod jakimi trzymał je odpadający od prawa swego».

Co konstytucya roku 1775 ustanowiła, to konstytucya roku 1776 potwierdziła pod tytułem «Edukacya Narodowa na karcie 863». «W interessach o zaległe z dóbr i summ procenta punktualnie dwoma ratami *anticipative* co półroku do Kassy Kommissyi Edukacyiney, na terminie Świętego Jana i Trzech Królów, opłacać się mające, postempować będzie też Kommissya zwyczajem Kommissyi Skarbowey Koronney o nieopłacony podatek do Skarbu publicznego».

Konstytucya ostatniego Seymu Grodzkiego prawie toż samo mówi, opisując Kommissyą Edukacyiną w Rozdziale 1. №-ro 20» . . . z dóbr po-Jezuickich na mocy prawa 1775 i 1776 na cztery i pół procenta rozdanych, odtąd po pięć od sta *nulla attenta calamitate*, opłatę determinujemy»...

W Rozdziale 11, pod tytułem: *Władza sądowa Kommissyi Edukacyiney* №-ro 12. «Wszystkie dochody funduszu Edukacyine-

go z dóbr, z summ kapitalnych, nadań i zapisow, albo prosto do kassy Kommissyi, albo do kassy jakiego zgromadzenia Edukacyinego wpływające, na terminie przez possessorow nie wypłacone, windykowane będą, jak podatki publiczne, sposobem dla Kommissyi Skarbowey przepisany. Za podaną od Kassy delatą dochodu, Kommissya Edukacyina wyda nieodwłocznie rekwizycją do Kommissyi Woyskowej o pomoc i exekucyą Woyskową do sekwestru dóbr funduszowych, lub do extenuacyi dóbr ewikcyjnych, a Kommissya Woyskowa za każdą Kommissyi Edukacyiney rekwizycyą takową pomoc i exekucyę winna będzie dostawić»... «Wszystkie zaległości i intraty z dóbr i procenta od summ kapitalnych po-jezuickich Akademicznych do Kassy Kommissyi Edukacyiney należące, wszyscy dłużnicy obowiązani będą prawem niniejszym, ażeby tey zaległości odtąd w przeciągu do dnia ostatniego miesiąca Marca 1794 roku do Kassy Kommissyi Edukacyiney opłacili, oprócz regularney raty Trzey-Królskiej, którą na terminie opłacić będą obowiązani: kto by w czasie teraz oznaczonym nie uiścił się i dwie raty z dóbr zaległe zatrzymał, takowe dobra przez plus offerencyą komu innemu oddane, summy kapitalne podniesione będą, a dezolacya dóbr i zaległy procent na dobrach ewikcyjnych poszukiwane będą».

Przetoż chcąc dla dobra publicznego, ażeby Edukacya w Litwie miała swoje dostateczne opatrzenie stosowne do praw i konstytucyi kraiovych, mocą władzy poruczoney mi od Najiasnieyszey Imperatorowej Jey Mosci Pani Naszey Miłościwey nakazuję possessorom, dzierżawcom i dłużnikom dóbr należących niegdyś do Jezuitow, których znayduie się Lista tu przyłączona, ażeby wypłacili Departamentowi Skarbowemu ustanowionemu w Grodnie wszystkie tak intraty z rzeczonych dóbr, jakoteż procenta od summ zaległe a należące do funduszu Edukacyinego, które też lista wzmiankuie, oraz dawniejsze kwity

tamże komportowali, a to w przeciągu czterech tygodni, rachując od daty terazniejszego uniwersału. Ktokolwiek zaś uczyni kontrawencyą, urządzeniom przepisany, z tym się postąpi podług rygoru praw i konstytucyi wyżey wzmiankowanych. Dan w Grodnie dnia 12 Marca 1795 r-u.

Mikołay Xiaże Repnin. (L. S.).

Сборн. Вил. Публ. Библиотеки. Б. 8, № 167, л. 13.

№ 151.—1795 г. Марта 12.

Заявление Христофора Незабитовскаго о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Krzysztofa Niezabytowskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urządzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego Krzysztofa Niezabytowskiego uczyniony y podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, którego wyrazy nastempne. Niżey wyrażony, przysięgłszy przed Bogiem na wierność y poddanstwo Jey Imperatorskiej mosci, mam nieruchome dobra moje Brykowszczyznę, Czanowicze y Łapicze z attynencyami w gubernij Minskiej, w granicach Imperium Rossyiskiego, a zaś majątność Sworotwę, Miratycze y Oleszewicze z attynencyami w Litwie w woiewodztwie Nowogrodzkim, w powiecie Grodzienskim sytuowane, w których to dobrach moich w Litwie sytuowanych dla zwykłej mey tamże rezydencyi y przywiązanych do tychże dobr gospodarskich y procederowych interessow ciągle mieszkając, w całym czasie przeciągu moiego bawienia się zachowując obowiązek przysięgi, iako wierny poddany Jey Imperatorskiej

mosci y dobrze myślący dawney mey oyczyny obywatel, przy wznieconey w Polsce y w Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierzawami zwiazki y wywracających sposob prawnego w Polsce rządu z koniecznym pomieszaniem wewnętrżney cywilney spokojności, nie tylko nie był uczestnikiem wyraznie ni ustronnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu naymiłosciwszey monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, co zaręczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. U tego recessu podpis takowy: Krzysztof Niezabytowski. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 178.

№ 152.—1795 г. Марта 12.

Заявление Игнатія Сегеня о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Ignacego Siehenia starosty Krzemienchuckiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urządzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan Sekretarz Hordzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego Ignacego Siehenia starosty Krzemienchuckiego uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, którego polską stronice w księgi wpisując, wyrazy nastempne: Ja niżej podpi-

sany mam honor jasnie wielmożnemu general-majorowi Konno-jegierskiego Kijowskiego pułku szefowi gubernij Minskiej gubernatorowi y orderow Świętego Włodzimierza drugiego stopnia y Świętey Anny kawalerowi De Niepluiew ponizsze uczynic wyjasnienie. Posiadając majątek dziedziczny Niesietę w powiecie Orzanskim położony, w kordonie Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci, uczynilem na wierność przysięgę, lecz zawsze lokalne moje było mieszkanie w Litwie w powiecie Wołkowyskim, w dobrach moich Tolaczmanach, gdy tedy w ciągu spokoynego mego mieszkania zdarzenie okropne rewolucyi mię zachwyciło w Litwie y czemu na wierność przysięgi y święte jej dotrzymanie zagroziło wszelką drogę przyiachania w granicę kordonu, owszem gdy gwałtowny zapal wzruszenia rwiącego związku społeczeństwa y rządu, zatrwożywszy całą ziemię polską, zagroził też każdemu z obywateli pod karą haniebną życia y majątku, jeżeliby się śmiał ruszać za granicę, a tym bardziey obojętnosci nawet dać po sobie postać, w takiej koley smutney dla obywatela został wybor, lub tracić majątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy ulegać, każdy więc tam tak jak przemocy porywczość mieć chciała. Ja niżej piszący się bawiąc się zawsze interesami domu moiego, przywykły spokoynosci, chciałem iey szukać w majątku moim pod panowaniem Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci położonym, lecz gdy nie miałem sposobu wyiachania, zostać y ulegać przymuszony byłem do tąd w Polszcze, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzec się skutkow gwałtu y uczynić reces, ktoren sądownie zrobiłem. Niniejszym oświadczeniem czynię wiadomo, że dobro wolney chęci nie miał być uczestnikiem złe myślących rozruchow, owszem dochowywać przysięgę wiernosci dla Najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci za naysciślejszy mam obowiązek. Co zaręczam honorem moim y podpisem własney ręki stwierdzam. U tego recessu podpis tak-

wy: Ignacy Siehen starosta Krzemieczucki. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 170.

№ 158.—1795 г. Марта 12.

Заявление Іосифа Володковича о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Jozeffa Wołodkowicza starosty Haienskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Hordzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego iegomości pana Jozefa Wołodkowicza starosty Haienskiego uczyniony y podpisany (z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem) do akt podał, ktorego polską stronice w księgi wpisując, wyrazy nastempne: Niżej wyrażony na wierność poddanstwa Jey Imperatorskiej mosci przysięgłszy, mający dobra leżące iedne w woiewodztwie tutejszym Minskim w gubernij Minskiej Huie, wieczysto w spolney possessyi z bratem moim będące, drugie zaś w kraju Polskim jako to starostwo Bystrzyckie y dobra Wake w woiewodztwie Wilenskim położone, za kátraktami dzierzane, regularnie już to od lat kilku mieszkałem w dobrach w kraju Polskim będących y podobnie w roku terazniejszym w miesiącu Marcu tylko na kontraktach do Minska ziachawszy wraz po kátraktach do dobr polskich mieszkania żony y dzieci moich nie w myśli płątania się do rewolucyi (bo o niey

nie wiedziałem), lecz iako do zwyczajney rezydencyi moiey powróciwszy, gdy osłabiony na zdrowiu dla kuracyi bawilem się w Wilnie, zachwycony przez rewolucyą wcale już ani przed wszczętą w Polsce y Litwie niespokojnością, czyli przed podniesionym buntem od wiarołomnych zle myślących, związki z sąsiedzkimi potencjami y dzierzawami były targających, oraz szczęście y spokojność własney swej oyczyny obalających, ani też potym do tych czas już to dla pilney tam na ten czas ostrożności y surowey na wyjeżdżających za granicę ogłoszoney y exekwowaney kary, oraz dla pilnych przez rozstawione po miastach y okolicach warty strzeżeń, a niemogącego żadnym sposobem na przejazd wolny uzyskać się paszportu, już to y naybardziej dla ciągłej choroby moiey y odbywaney pierwo Wilnie, potym w Białym-stoku kuracyi (do kąd zaledwo y to z naywiększą trudnością na przeniesienie się uzyskałem pozwolenie) nie mogłem zwrócić się w granicę Imperij pod protekcją praw y dzielną prawicę Jej Imperatorskiey mosci. Obowiązki iednak wykonaney przezemnie przysięgi, iako wierny Jej Imperatorskiey mosci poddany święcie y nienaruszenie zachowując przez cały przeciąg czasu przebywania moiego za granicą pierwo w Wilnie, potym w Białym Stoku dla kuracyi nie tylko nie byłem uczestnikiem ani wyraznie ani ustronnie buntowniczego zle myślących przed się wzięcia, lecz y żadnego znoszenia się na szkodę interesu Naymiłosciwszey Monarchini naszej z naruszcicielami pokoju publicznego nie miałem, co zaręczam moim honorem poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądu. U tego recessu podpis takowy: Jozef Wołodkiewicz staroscie Haienski. Takowy reces za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt, iest do ksiąg grodzkich wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 169.

№ 154.—1795 г. Марта 12.

Заявление Михаила Козелло о томъ, что онъ не участвовалъ въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Koziełła starosty Dzisienskiego uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca dwudziestego trzeciego dnia novi, a dwunastego veteris stili.

Na urzędzie Jej Imperatorskiey mosci grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jolczan sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego Michałła Koziełła starosty Dzisienskiego uczyniony y podpisany z nakazu rządowego osobnym przedłożeniem do akt podał, którego wyrazy nastempne: Jasnie wielmożnemu generał-majorowi Konno-Jegierskiego Kijowskiego pułku szefowi gubernij Minskiej gubernatorowi, orderu świętego Włodzimierza drugiego stopnia y Świętey Anny kawalerowi de Neplujew. Ja niżej podpisujący się mam honor ponizsze czynić wyiasnienie: Przysięgły na wierność y poddanstwo Najjasniejszey Imperatorowey Jejmosci, a posiadający starostwo Dzisienskie z należnymi do niego folwarkami y wsiami w gubernij Minskiej w wojewodztwie Połockim do Imperium Rosyjskiego dołączonym, zaś w kraju Litewskim w powiecie Oszmianskim dobra Syrenczany prawem dziedzicznym dzierżący, ieszcze w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiątym, miesiąca Apryla dwudziestego trzeciego novi stili dnia starostwo Dzisienskie w tym kraju będące w arendowaną possessyą wypuscilem, a sam w Litwie w dobrach moich wieczystych Syrenczanych w powiecie Oszmianskim sytuowanych przy oycu moim y wiekiem podeszłym y chorobą obłożną osłabionym zawsze znajdowałem się, przejeżdżając czasowie tylko do starostwa Dzisienskiego, w roku zaś tysiąc siedmset dziewiędziesiąt

trzecim, Februaryi dziewiętnastego dnia sam ciężko na zdrowiu zapadłszy, zjechałem do Wilna dla kuracyi, iak dające o tej prawdzie wiadomość świadectwa od doktorow wydane, miałem honor dawniey ieszcze w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt trzecim, in Decembri, przesłać jasnie wielmożnemu gubernatorowi dobro dziejowi, w ciągu której choroby moiey y odbywaney kuracyi, gdy zdarzenie okropne rewolucyi zachwyciło mnie w Wilnie y czulemu na świętość przysięgi y scisły obowiązek iey dotrzymania zagroziło wszelką drogę wyjachania w granicę Imperyi, owszem gdy gwałtowny zapal wzruszenia związku społeczeństwa y rządu targającego całą ziemię polską zatrwożywszy, każdemu też obywatelowi karą haniebną utraty życia y majątku (iesliby się który śmiał ruszać za granicę, a tym bardziey gdyby najmnieyszy nawet obojętnosci dał po sobie postać) naysurowiey zagroził. W takiej tedy kolei smutny dla każdego obywatela został wybor, lub tracić majątek y życie, lub pełnić rozkazy gwałtu y przemocy. Uległ więc tam każdy poniewolnie tak jak przemoc, porywczosć y gwałt mieć chciały. Nizey piszący się przywykły do spokoynosci y pamiętny na wykonaną przezemnie w obliczu Boga przysięgę, chciałem szukać spokoynosci y schronienia w majątku moim pod panowaniem y dzielnym ramieniem Najjasnieyszey Imperatorowey Cało-Rossyiskiey położonym, choć pod cudzą arędowną possessyą będącym, ale gdy tak nagłym y tak okropnym zdarzeniem choroba bardziey się wzmógłszy, osłabiła mnie do ostatka, a oraz gdy dla przyczyn w górze wyrażonych żadnego sposobu wyjechania w kray tuteyszy nie miałem, poniewolnie przeto zostać musiałem do czasu w Litwie poty, poki wolność nie nastąpiła bez boiazni zrzec się skutkow gwałtu, do żadnych iednak urzędow, dykasteryow y najmnieyszych czynnosciow rewolucyinych nie wchodziłem, oświadczam to naywierniey y nayuroczysciey przed Najjasnieyszą Monarchinią Pa-

nią moią, przed rządem Jey y przed całą powszechnością, żem nigdy nie miał chęci znaydować się w rewolucyi, lub być uczestnikiem rozruchu złe myślących, owszem dochowywać przysięgę y wierność Najjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci za nayscisleyszy zawsze w sercu y umyśle moim czulem y znam obowiązek. Co zaręczam moim honorem. U tego recessu podpis takowy: Michał Kozieł starosta Dziesiński. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 187—188.

№ 155.—1795 г. Марта 15

Объявление князя Репнина объ отдачѣ на откупъ казенныхъ сборовъ.

О б ъ я в л е н і е.

Отъ Литовского Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ Обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго.

По обязанности ввѣреннаго мнѣ Ея Императорскимъ Величествомъ попеченія о введеніи въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ потребнаго во всемъ порядка, входя въ разсмотрѣніе Коронныхъ доходовъ, и въ числѣ ихъ находя сборы Чоповой, Сосовой, Консумпційной и съ клейменія картъ въ такомъ положеніи, что оныя требуютъ лучшаго объ нихъ распоряженія такъ, чтобъ соблюдая пользу Казенную, подать способы и Обывателямъ къ приобрѣтенію ихъ выгодъ принятіемъ участія въ сихъ доходъ Казенной приносящихъ статьяхъ. Въ слѣдствіе того, признавая сходнѣйшимъ и обоимъ объявленнымъ предметамъ удовлетворяющимъ средствомъ отдать на одинъ годъ въ откупъ сборы Чоповой, Сосовой, Консумпційной и съ клейменія картъ, объявляю симъ Обывателямъ

великаго Княжества Литовскаго, какъ Шляхетскаго, такъ Купеческаго и Мещанскаго состоянія, чтобъ тѣ изъ оныхъ, которые пожелаютъ вступить въ таковой откупъ по которой либо части Литвы, ими по тѣмъ мѣстамъ, гдѣ объявленные сборы производятся, для торгу и въ цѣнѣ договору явились у меня въ Гроднѣ будущаго Апреля 2—13 числа, Шляхетство съ удостовѣреніями о ихъ имуществѣхъ отъ двенати человекъ благородныхъ, состоящими въ томъ, что они въ случаѣ не исправности вступившаго въ откупъ, отвѣтствуютъ за него своими имѣніями, о которыхъ въ тѣхъ удостовѣреніяхъ имянно объяснить, и оныя въ Гродскомъ или Земскомъ Судѣ засвидѣтельствовать надлежитъ, а Купечество и Мещанство отъ Магистратовъ. Причемъ дозволяется Купечеству и Мещанству, и цѣлыми обществами входить въ торгъ о показанныхъ откупахъ и присылать ко онымъ отъ себя повѣренныхъ съ потребнымъ полномочіемъ. Дано въ Гроднѣ Марта 15 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б. 8, № 167, л. 6.

№ 158.—1795 г. Марта 20.

Заявленіе Матвѣя Нелюбовича о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Mateusza Nielubowicza uczynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Junij dwadziestego dnia novi, a dziewiątego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim województwa Minskiego, stanowiący osobiscie Wielmożny ięgomosć pan Józef Jolszan, sekretarz kommissyi pierwszej gubernij Minskiej, recess przez wielmożnego ięgomosci pana Mateusza Nielubowicza uczyniony do akt podał, ktorego wyrazy nastempne: Ja niżej podpisany,

przysięgłszy na wierność poddanstwa Jey Imperatorskiej mosci, mam nieruchome dobra moie Nienkowicze y Mutwica zwane, w granicach gubernij Minskiej, a w powiecie Piskim sytuowane, a będąc sekretarzem wtedy kommissyi skarbowey Litewskiej y za urlopem z Litwy z Grodna, dla wykonania przysięgi rzeczoney zięchawszy w Piskie, znowu do odbywania obowiązkow funkcyi moiey w Litwie in Junio w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt trzecim oddaliłem z domu, seymem zaś Grodzienskim zostawszy obranym kommissarzem skarbowym Litewskim y aktualnie w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartym in Apryli y późniey urzędując, niemogłem przed wszczętą w Polsce y Litwie niespokojnością y buntem podiętym przez wiarołomność zle myślących, targających bywsze z sąsiedzkimi dzierżawami zięzki y obalających szczescie y spokojność własney swey oyczyzny, ani też potem do tych czas zwrócić się w granice Imperyi pod protekcyą praw Jey Imperatorskiej mosci, albowiem po zabraniu kassy skarbu Litewskiego w Grodnie, przez jasnie oswieconego xiążęcia ięgomosci Cecyanowa generał-majora woysk najjasniejszey Imperatorowey Jeymosci, na dniu piątym Maja w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartym, a na zaiutrz y wymaszerowaniu z Grodna, wraz Polskie tamże przyszly komendy y ani praszportu dostać za kordon, ani z myślą taką bez niebezpieczeństwa zięcia obawić się można było ile urzędnikowi z seymu Grodzienskigo wyznaczonemu y przy którym kassa skarbowa wzięta została, a do tego gdy mnie zwierzchność rewolucyina do Wilna, do wydziału skarbowego, przyiechać z Grodna nakazała, cale bez przytomności tam wiedzy, woli y wpływu moiego już mi nic innego nie pozostawało, iak albo uleść przemocy, albo zięcie ryzykować, udałem się więc we szrodoku miesiąca Maja do Wilna, gdzie zabawiwszy się około niedziel czterech, gryzotami mając ztargane zdrowie, ledwom u zwierzchności tameczney urlop

na trzy tygodnie uzyskał do Grodna, w Grodnie zaś, otrzymawszy do Warszawy praszport, stanolem w Warszawie in Junio z zdrowiem zupełnie y tak dalece nadwężonym, iż od srodka tegoż miesiąca Junyi roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt czwartego, aż do srodka Lutego w roku terazniejszym tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątym chorobą rumatyczną zwątlony y osłabiony zostawałem, na co mam za swiadka całą powszechność; w czasie zaś choroby moiej, a zostawania przez osim miesięcy w Warszawie, a nawet y przez cały czas rewolucyi, gdyż bytność moja w Wilnie przymusu y boiaźni utraty życia była skutkiem, w nic się nie mieszałem, nie tylko nie byłem uczestnikiem ni wyraznym, ni ustronnym sposobem w buntowniczym złym przedsięwzięciu, lecz żadnego znoszenia się na szkodę interessu Naymłosciwszey moiej Monarchini z naruszcicielami pokoju nie miałem, a przyszedłszy nieco do zdrowia, na którym mnie y teraz zbywa, za praszportem od komyndy Imperatorowey Jeymosci Warszawskiej, przybyłem z Warszawy do Grodna, tam jurament taki, iaki iest dla Litwy przepisany przed jasnie oswieconym xiążęciem iegomoscią Cецyanowem genaralem-majorem woysk Nayjasnieyszey Imperatorowey Jeymosci wykonałem, a dowod wykonanego juramentu wziowszy, jak tez y praszport iechania z Grodna do domu w Pinskie, tu stanolem. Wyrażoney tu rzeczy prawdę zaręczam honorem moim, poddaiąc siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia y własną ręką podpisuie. Dnia dwadziestego Marca, roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego. U tego recessu podpis takowy: Mateusz Nie-lubowicz. Ktory to recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych woiewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго гродскаго суда за 1795 годъ, № 11822, л. 266—267.

№ 157.—1795 г. Марта 23.

Объявление князя Репнина о курсъ русской монеты.

О б ъ я в л е н і е

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ и каждому въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Ея Императорское Величество Всеавгустѣйшая наша Государыня по своему милосердному попеченію о выгодахъ Литовскихъ жителей, высочайше миѣ повелѣть соизволила, чтобы въ сравненіи серебряной и золотой монеты, кою доходы Литовскіе по прежнему вносятся быть должны, и государственныя ассигнаціи, обращающіяся во всѣхъ странахъ, Скипетромъ Ея управляемыхъ, были въ казну Ея Императорскаго Величества въ число доходовъ принимаемы, считая сто рублей въ ассигнаціяхъ за шестьдесятъ шесть рублей серебромъ, а рубль серебряной за шесть золотыхъ и двадцать грошей. Изъемятся только изъ сего постановленія пошлинныя доходы, таможенныя и кварталы староствъ, которые всѣ по прежнему монетою серебряною или золотою, а не иначе въ казну приниматься будутъ. О сей Высочайшей милости всѣхъ Литовскихъ обывателей извѣщаю. Въ Гроднѣ 23 Марта—3 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. В 8, № 167, л. 17.

№ 158.—1795 г. Марта 23.

Объявление князя Репнина о запрещеніи ввозить въ предѣлы Литвы и вывозить изъ оной русскую монету.

О б ъ я в л е н і е.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ,

Публиковавъ чрезъ мое объявленіе сего дня о ходѣ и обращеніи во всѣхъ предѣлахъ, Скипетромъ Ея Императорскаго Величества Всеавгустѣйшей Нашей Государыни управляемыхъ, Литовскаго Великаго Княжества обывателямъ знать дается и подтверждается, чтобы никакая Россійская монета ни Государственные ассигнаціи изъ иностранныхъ Государствъ въ границу Литовскую и изъ оной въ чужія края отнюдь никѣмъ провозимы не были; естлижъбы кто въ противность сего запрещенія дерзнулъ паче всякаго чаянія потаенно ввозить изъ чужихъ Государствъ въ здѣшнюю границу, или изъ оной въ нихъ вывозить Россійскую монету, или Государственные ассигнаціи, съ таковымъ поступлено будетъ какъ съ преступникомъ сего повелѣнія, по высочайшей волѣ даннаго, и всѣ тѣ деньги, или Государственные ассигнаціи у него конфискованы будутъ. Въ Гроднѣ 23 Марта—3 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8, № 167, л. 16.

№ 159.—1795 г. Марта 26.

Распоряженіе князя Репнина о приведеніи въ порядокъ трибунальнаго архива, а также о порядкѣ подачи апелляціонныхъ жалобъ.

О б ъ я в л е н і е.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Не только оказывать всякому справедливость, но и доставить каждому способы оную законнымъ образомъ себѣ приобрѣтать, есть для меня обязанность, которая требуетъ всего моего вниманія и попеченія. Но зная съ одной стороны,

что по случаю бывшихъ безпокойствъ и возмущеній, многіе фамиліи Литовскіе лишились въ домахъ своихъ бывшихъ всякихъ до ихъ собственностей касающихся документовъ; а съ другой, что Архива Трибунала Литовскаго въ крайнемъ безпорядкѣ и замѣшательствѣ находится, такъ что невозможно, не разобравъ оную порядочно, ни какихъ справокъ и выписокъ изъ оной дѣлать; и слѣдственно нужные для тяжбныхъ дѣлъ оттолъ бумаги получать. Почему первымъ и нужнѣйшимъ предметомъ почитаю, дабы всякой могъ отыскивать въ той Архивѣ документы, утверждающіе его право, прежде всего оную въ должной порядокъ привести; безъ чего и учрежденіе Трибунала было бы бесплодно, затруднительно и вредно для самыхъ судящихся; и для того опредѣленъ мною къ тому разбору и приведенію въ порядокъ Архивы Трибуналу Господинъ Мальчевскій, тотъ же самый, который къ сему дѣлу послѣднимъ Гродненскимъ сеймомъ назначенъ былъ, съ подтвержденіемъ ему, чтобы онъ всевозможное стараніе къ тому употребилъ, и о успѣхѣ его порученія мнѣ доносилъ. А дабы межъ тѣмъ по дѣламъ начатымъ въ судахъ Гродскихъ и Земскихъ производимымъ въ случаѣ какихъ безпорядковъ, медлѣнности, нарушенія законнаго порядка и слѣдующей изъ того несправедливости, тяжущіеся могли имѣть законное покровительство; то въ сихъ обстоятельствахъ дозволяется имъ на суды Земскіе и Гродскіе жалобу приносить въ верховное Литовское правленіе, въ Гроднѣ подъ моимъ предсѣдательствомъ открыться имѣющее, котораго главною обязанностію будетъ стараніе доставлять каждому ту справедливость, какая кому въ силу и слѣдствіе узаконеній принадлежать можетъ, и исправлять безпорядки и несправедливости въ судахъ происходить могущіе; открывая путь законами предписанной къ сысканію должной справедливости. По дѣламъ же уголовнымъ,

во избѣжаніе напраснаго промѣдленія времени, въ которое содержимые подъ стражею будутъ оставаться безъ надлежащаго объ нихъ решенія, суды, въ коихъ таковыя дѣла производиться будутъ, имѣютъ, по учиненіи Декретовъ, вносить оныя на ревизію прямо въ верховное Литовское правленіе; а до открытія онаго, о коемъ всѣмъ Обывателямъ Литовскимъ объявлено будетъ, какъ всѣ уголовныя дѣла, такъ и вышепомянутыя по гражданскимъ тяжбамъ жалобы представлять ко мнѣ на разрѣшеніе. Дано въ Гроднѣ Марта 26—Апреля 6 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. В 8, № 167, л. 46.

№ 160.—1795 г. Марта 30.

Объявленіе о порядкѣ торговли табакомъ.

О б ъ я в л е н і е.

Отъ Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина всѣмъ, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Понеже не безъизвѣстно мнѣ, что въ прошедшее смутное время подать отъ продажи Табаку, въ Казну слѣдующая, приведена въ безпорядокъ и требуетъ исправленія: то по Высочайше возложенному на меня Ея Императорскимъ Величествомъ Самодержицею Всероссійскою Нашею Всемилоостивѣйшею Государынею начальству въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ, подтверждая запрещеніе, законами Литовскими учиненное не продавать Табаку иначе, какъ на основаніи для таковой продажи установленномъ, объявляю всѣмъ обывателямъ Великаго Княжества Литовскаго слѣдующее: 1, чтобъ желающіе производить продажу Табаку въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ были учреждены Магазины, являлись ко мнѣ для сдѣланія условія и постановленія въ Казну заплаты, за какую они

тѣмъ торгомъ пользоваться пожелаютъ. 2, Что доходъ съ Табаку, Казнѣ слѣдующей будетъ взыскиваться не упустиительно, порядкомъ о томъ прежде здѣсь установленнымъ и строго при томъ наблюдаться, чтобъ не происходило въ томъ ни какого злоупотребленія; и 3, что съ таковыми, которые безъ подобнаго дозволенія осмѣлятся торговать Табакомъ, или въ потаенной продажѣ онаго обличены будутъ, поступится въ конфискованіи и во взысканіи денежнаго штрафа на основаніи прежняго о семъ учрежденія безъ всякаго упущенія. Въ Гроднѣ 30 Марта—10 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. В 8, № 167, л. 22

№ 161.—1795 г. Марта 31.

Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Зенявы и Дераасса изъ Трокскаго земскаго суда въ Виленскій по причинѣ явныхъ злоупотребленій въ производствѣ этого дѣла въ Трокскомъ земскомъ судѣ.

Akt instrumentu od J. W. generała Knorynga J. P. Zieniawie danego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia.

Przed aktami ziemskimi województwa Wilńskiego stanowszy osobiscie Jmę pan Zieniawa, instrument od jasnie wielmożnego Bogdana Knoringa generał-leutnanta wojsk Rosyjskich, wielu orderów kawalera, na rzecz swoją służący, do akt podał, który co do słowa w księgi ziemskie województwa Wilńskiego wpisując tak się wyraża. Bogdan Knoring generał-leutnant Rosyjski wielu orderów kawaler. Gdy Zieniawa szlachcic ubogi już lat kilkanaście nie może doysć końca w swoim interesie ani też mieć sprawiedliwość zgodną z prawem, dla różnych wybiegów, iakie wielmożny Jmę

pan Dereas sędzia Trocki wynayduie na znenkanie strony przeciwney, nadto gdy tenże biedny szlachciec kładzie przyczyny w swoim zażaleniu, iż imsc pan Dereas w sądzie ziemskim Trockim ma krewnych, a ztąd żadnego konca rzeczy Zieniawa do- czekać się nie może, zaleca się więc sądo- wi ziemskiemu Trockiemu, iżby sprawę Zieniawy y Dereassa całkiem do ziemstwa Wilenskigo przeniesiono, ktorego sądu ziemskiego Wilenskigo będzie obowiązkiem dać wyrok sprawiedliwy zgodnie z prawem Wielkiego xsiestwa Litewskiego, kancela- rya zaś ziemska Trocka iako ubogomu szlachcicowi Zieniawie gratis wyda wszel- kie papiery w sprawie między Dereassem a Zieniawą służące, w czym aby na tych miast wyexekwowano zalecam y nakazuie. Pisan tysiąc siedmset dziewiędziesiąt pią- tego roku, miesiąca Marca trzydziestego pierwszego dnia w Wilnie. U tego instru- mentu podpis jasnie wielmożnego generała, przy wycisniętey poniżej czarney herbo- wey pieczęci, takowy: Bogdan Knoring L. S. Ktory to instrument za podaniem one- go przez wyż wyrażoną osobę do akt iest w xięgi ziemskie wojewodztwa Wilenskigo zapisany.

Изъ акт. кн. Виленскаго земскаго суда за 1795 г., № 4235, л. 161.

№ 162. — 1795 г. Апрѣля 1.

Объявление генераль-губернатора Репнина о томъ, чтобы духовныя власти строго наблю- дали за проповѣдями духовенства.

Объявление

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣ- дать надлѣжитъ.

Въ городѣ Лидѣ 19 минувшаго Мар- та мѣсяца по новому стилю Пяристь, именуемый Лаврынецъ Адамовичъ; дер- знулъ въ предикѣ, имъ говоренной, вмѣсто поученія закона Божія, въ противность

правилъ Евангельскихъ и апостольскихъ, и въ противность своей присяги, не при- стойно опорочивать поведѣніе Государей и вмѣшиваться тѣмъ въ дѣла политиче- скія, со всѣмъ до духовнаго сана и за- кона Божія не принадлежація; за како- вую дерзость взять тотъ недостойной сво- его сана Монахъ подѣ стражу и лишень своего мѣста, и съ нимъ поступлено бу- деть за сіе преступленіе по всей стро- гости законовъ. Но дабы и все всякаго рода духовенство остерегалось и не осмѣ- ливалось впредь впадать въ подобныя дерзновенныя преступленія въ против- ность закона Христіанскаго, повелѣва- ющаго повиновеніе установленной власти, а не ропоть, и въ противность своей при- сяги, подѣ опасеніемъ неминуемаго за то строгаго по законамъ наказанія; то чрезъ сіе всѣмъ о томъ объявляется и под- тверждается: чтобы власти Духовныя не- упустиительно за онымъ наблюдали, и под- чиненное имъ Духовенство держали въ повиновеніи къ правиламъ закона Христа Спасителя нашего и въ вѣрности къ ихъ присягѣ, учиненной ими нашей Всеав- густѣйшей Императрицѣ; къ чему тѣ власти Духовныя всѣ старанія свои и всю власть имъ закономъ данную упо- требить должныствуютъ, для сохраненія чрезъ то подчиненнаго имъ Духовенства отъ бѣдственныхъ слѣдствій, которыя преступники сами на себя навлекутъ не- избѣжно.

Съ симъ же вышесказаннымъ Мона- хомъ взять былъ подѣ стражу и Ректоръ Лидскаго училища Флоріанъ Крушевскій, яко тамошній начальникъ; но по раз- смотрѣніи дѣла явилось, что онъ безви- ненъ и не известенъ былъ, что таковую непристойную предикъ тотъ Монахъ го- ворить будетъ; почему сей Крушевскій и отпущенъ безъ всякаго взысканія къ сво- ему прежнему мѣсту, хотя и онъ упу- тилъ свою должность столько же слабымъ содержаніемъ своихъ подчиненныхъ, отъ чего таковая дерзость и произошла, сколь- ко и тѣмъ, что въ противность своей при-

сяги, тотъ часъ не принялъ зависящихъ отъ него мѣръ къ пресѣченію подобнаго дерзновеннаго преступленія, и не объявилъ о томъ немедленно, куда слѣдуетъ. Почему и сія статья всѣмъ властямъ Духовнымъ къ наблюденію строго подтверждается. Дано въ Гроднѣ 1—12 Апреля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 29.

№ 163.—1795 г. Апрѣля 12.

Объявление кн. Репнина о вольной продажѣ табаку.

Объявление

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина.

Ея Императорское Величество Всемилостивейшая наша Государыня, въ изъявленіе высочайшаго благоволенія своего къ подданному Ей народу Литовскому, высочайше мнѣ указать соизволила: Продажу табаку, до нынѣ въ отягощеніе обывателей отъ казны производимую, въ великомъ Княжествѣ Литовскомъ, обратить въ пользу ихъ. Чего ради дозволяется каждому невозбранно симъ товаромъ промышлять оптомъ и въ розницу, также ввозить въ здѣшнюю область и чужестранные табаки, съ платежемъ за то положенныхъ пошлинъ по тарифамъ. А за внутреннюю продажу той же самой сосовой подати, которую прежде установлено собирать бывшею литовскою Скарбовою Коммиссіею 1779 года Ноября 27 дня: въ Гроднѣ, въ Вилнѣ, въ Ковнѣ, въ Брестѣ, въ Новогрудкѣ и Вилькомирѣ, а имянно: съ пуда Украинскаго, или Запрутскаго листоваго табаку продаваемого въ розницу дватцать, оптомъ же десять грошей; а съ бакуна съ пуда розничной продажи десять, оптовой же пять грошей. О сей высочайшей Ея Императорскаго Величества милости, даровавшей обита-

телямъ Литовскимъ таковую свободу и облегченіе, во ожиданіи, что они примутъ оную съ достодождною признательностію, яко новый опытъ попеченія Ея Императорскаго Величества о благѣ ихъ, и потщатся точнымъ исполненіемъ обязанности и присяги ихъ показать себя предъ свѣтемъ достойными и вѣрными подданными, возвѣщаю я всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ. Дано въ Гроднѣ 12 - 29 Апрѣля 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Пуб. Библ. Б 8, № 167, л. 20.

№ 164.—1795 г. Апрѣля 16.

Заявление Игнатія Лясковскаго о томъ, что онъ не принималъ никакого участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Jgnacego Laskowskiego, chorążego woysk Litewskich czynionego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Junij dwudziestego dnia novi, a dziewiątego veteris stili.

Na urządzie Jey Imperatorskiej mosci grodzkim woiewodztwa Minskiego, stanowszy osobiscie wielmożny iegomość pan Jozef Jołczan, sekretarz Horodzki gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego iegomosci pana Jgnacego Laskowskiego-chorążego woysk Wielkiego xięstwa Litewskiego uczyniony y podpisany do akt podał, którego wyrazy nastempne: Ja niżej wyrażony, mając szczupły moy majątek nieruchomy, Pieszkow zwany, w gubernij Minskiej, w powiecie Piskim sytuowany, po wypuszczeniu onego w arędę ieszcze przed zakordowaniem kraju w roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt drugim, miesiąca Maja dziewiątego dnia, wielmożnemu iegomosci panu Franciszkowi Chrebtowiczowi—porucznikowi brygady drugiej woysk wielkiego xięstwa Litewskiego, oddaliłem się w tymże czasie do dobr moich arędow-

ных Bayki zwanych, w Litwie, w wojewodztwie Brzeskim leżących, dla załatwienia gospodarskiego porządku zostawałem przez cały przeciąg czasu moiego bawienia w wyż pomienionych dobrach, a jako wierный подданы Jey Imperatorskiey mosci y dobrze myślący obywatel przy wznieconej w Polsce y Litwie niespokojności y podjętym buncie przez wiarołomstwo złe myślących, zrywających bywsze z sąsiedzkimi dzierżawami związki, wywracających sposob prawnego w Polsce rządu, z koniecznym pomieszaniem wewnętrżney cywilney spokojności, nietylkom nie był uczestnikiem ni wyraznie ni ustrонnie buntowniczego przedsięwzięcia, ale też żadnego znoszenia się na szkodę interessu najmилосциwszey moiey monarchini z naruszcicielami pokoju niemiałem, co zareczam honorem moim, poddając siebie w przeciwnym zdarzeniu pod wszelką surowość prawnego sądenia. Dnia szesnastego Apryla, tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego roku. U tego recessu podpis takowy. Ignacy Laskowski—chorąży woysk wielkiego xięstwa Litewskiego. Takowy recess za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt iest do ksiąg grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego wpisany.

Изъ актовъ книги Минскаго: городского суда за 1795 годъ, № 11822 л. 268.

№ 165.—1795 г. Апрѣля 24.

Объявление князя Репнина о пропускѣ чрезъ границу разныхъ товаровъ и о порядкѣ взиманія пошлинъ.

Объявление

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать належитъ.

По силѣ Высочайшаго повелѣнія Ея Императорскаго Величества нашей Всемилостивѣйшей Государыни, на какомъ основаніи отданы таможи въ Литвѣ со-

стоящія на откупъ отъ 1—12 Маія сего 1795, по то же число будущаго 1796 года, о томъ для всенароднаго извѣстія, а паче купцамъ и всѣмъ торгующимъ для свѣденія, наблюденія и исполненія объявляется слѣдующее:

1. Пошлину пограничную, портовую и транзитную во всѣхъ тѣхъ мѣстахъ, въ которыхъ въ предѣлахъ Литвы, Скипетру Ея Императорскаго Величества подвластныхъ, есть въ учрежденіи таможи и заставы, собирать съ привозимыхъ и отвозимыхъ товаровъ платежу пошлины подлежащихъ, по тѣмъ самымъ тарифамъ, кои установлены и обнародованы прежнимъ Польскимъ правительствомъ; а при томъ во всѣхъ безъ изъятія частяхъ пошлиннаго сбора и порядка таможеннаго наблюдать и исполнять во всей точности послѣднія Рѣчи посполитой Польской узаконенія и Литовской скарбовой комисіи постановленія, съ коихъ для вѣденія они содержатели, при подписаніи контракта снабжены засвидѣтельствованными начальникомъ казеннаго отдѣленія копіями.

2. Содержателей таможеннаго откупа какъ самихъ, такъ и равныхъ чиновъ содержимыхъ при таможахъ, признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи каждаго изъ нихъ законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ на вѣрное и безпристрастное отправленіе лежащихъ обязанностей. Имѣть же имъ содержателямъ при таможахъ и заставахъ на собственномъ ихъ иждивеніи такихъ же званій чиновъ, какіе при бытности пошлинныхъ сборовъ въ вѣдомствѣ Литовской скарбовой комисіи при таможахъ содержаны были, и нужны суть для сохранности купеческихъ товаровъ и незадержаннаго оныхъ изъ таможенъ отправленія.

3. По границѣ, гдѣ находятся таможи, учреждена таможенная стража изъ конныхъ войскъ; которой, должность состоитъ въ томъ, чтобъ охранять таможи

и таможенные заставы, дѣлать разъѣзды по таможенной цѣпи для пресѣченія тайнаго провоза товаровъ, и преподавать во всѣхъ случаяхъ законное пособіе и защиту.

4. Таможенныхъ сборовъ содержатели непосредственно состоятъ въ вѣдомствѣ и подѣ судомъ и расправою казеннаго отдѣленія Литовскаго верховнаго правленія, въ коемъ по всѣмъ до пошлиннаго сбора касающимся дѣламъ на разрѣшеніе во оное входящимъ, какъ отъ нихъ содержателей, такъ и тѣхъ, кои на нихъ будутъ приносить жалобы, имѣютъ быть даны рѣшительныя вершенія, безъ всякаго дальнѣйшаго разбирательства.

5. При осмотрѣ товаровъ и собираніи со оныхъ пошлины, онымъ содержателямъ ни кому не дѣлать ни какихъ притѣсненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій. Ежели же они въ чемъ либо преступятъ законоположенія, и по разбирательству казеннаго отдѣленія будутъ въ томъ обличены, имѣютъ заплатить не только всѣ убытки, какіе претерпѣлъ и докажетъ купецъ по оставкѣ при таможенѣ товаровъ, или по неправильной ихъ конфискаціи; но сверхъ того въ пеню такую же сумму въ пользу бѣдныхъ. При томъ ни какую конфискацію имъ содержателямъ самопроизвольно не дѣлать, но обнаруживъ умыслъ къ тайному провозу какихъ либо товаровъ, задержать и хранить оныя товары при таможенѣ, за своею и хозяина тѣхъ товаровъ печатьми, представя тотъ же часъ казенному отдѣленію, съ подробнымъ описаніемъ всѣхъ обстоятельствъ; что найдены товары конфискаціи подлежащіе: по каковому донесенію и разсмотрѣнію правильности остановленія тѣхъ товаровъ, казенное отдѣленіе дастъ разрѣшеніе о конфискованіи оныхъ на законномъ основаніи.

6. Вѣсы и мѣры содержать по всюду при таможенныхъ правильныя, и для клейменія товаровъ таможенную печать противъ образцовъ, какіе имъ отъ правительства даны.

7. По елику земли лежащія на лѣвомъ берегу рѣки Немна, сопредѣльны кордону Прускими Войсками занимаемому, то, дабы съ лѣваго на правый берегъ Немана не могли быть провозимы какіе либо запрещенные, или платежу пошлины подлежащіе товары, содержатели таможенныхъ сборовъ пользуются правомъ и свободою, суда изъ Юрбурха въ верхъ по Неману съ товарами проходящія, не взирая на то, что въ Юрбургѣ были уже осматриваны и съ товаровъ на нихъ имѣющихся пошлинные деньги взяты, вновь свидѣтельствовать въ пристаняхъ Ковенской, Олитской и Гродненской; не дѣлая однакожъ вторичнаго осмотра всякому товару особенно, а только числу тюковъ, бочекъ и ящиковъ, долженствующихъ быть въ Юрбургской таможенѣ запечатанными и въ квитанціяхъ отъ оной даваемыхъ показанными по номерамъ; и когда найдено будетъ большее число тюковъ, бочекъ и ящиковъ, нежели въ квитанціи написано; тогда не трогая осмотрѣнныхъ уже въ Юрбургѣ, сверхъ того находящимся товарамъ сдѣлать осмотръ и взыскать съ оныхъ слѣдующую по законамъ пошлину.

8. Всякая Россійская монета и Россійскія банковыя ассигнаціи не должны быть ни впускаемы, ни выпускаемы за границу въ сосѣдственные предѣлы, Россійскими Войсками не занятыя.

9. Сверхъ тѣхъ товаровъ, ввозъ коихъ безъ пашпорта отъ правительства по прежнему здѣшней земли узаконенію воспрещенъ, не должны такъ же быть впускаемы изъ за границы, безъ точнаго отъ главнаго начальства повелѣнія: всякое оружіе и всякаго рода военные припасы, какъ то, сабли, палаши, тѣсаки, кинжалы въ тростяхъ, или наружныя, пушки, фалконеты, ружья, пистолеты, порохъ и ядры. Когда же о впускѣ тѣхъ товаровъ будутъ предъявлены отъ главнаго начальства пашпорты, тогда брать со оныхъ пошлину по тарифу.

10. Ежели при осмотрѣ таможенномъ

будуть открыты выше сего показанные запрещенные товары, и умысль къ тайному ихъ провозу будетъ явель, то содержатели таможенныхъ сборовъ должны конфисковать оныя въ Казну, и представить ихъ въ Гродно казенному отдѣленію, которое по найденіи конфискаціи правильною, имѣеть удовольствовать ихъ содержателей изъ конфискованныхъ товаровъ, тою частию, которая принадлежитъ по законоположенію донощику.

11. Въ содержаніи приходныхъ и фактурныхъ книгъ и въ дачѣ купцамъ въ заплата пошлинныхъ денегъ печатныхъ квитанцій, имѣть содержателямъ наблюсти тотъ самый порядокъ, какой установленъ касательно того прежнему Литовскою скарбовою комиссіею. Данъ въ Гроднѣ. Апреля 24 Мая 5 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сбора. Вил. Пуб. Библ. Б. 8 № 167 л. 7—8.

№ 166.—1795 г. Мая 6.

Заявленіе Витковского о томъ, что онъ не принималъ участія въ возстаніи.

Akt recessu przez wielmożnego Witkowskiego czynionego.

Roku tusiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Junij dwadziestego dnia nowi, a dziewiątego veteris stili.

Na urzędzie Jej Imperatorskiej mości grodzkim wojewodztwa Minskiego, stanowiący osobiscie wielmożny iegomość pan Józef Józszan, sekretarz kommissyi pierwszej gubernij Minskiej, reces przez wielmożnego iegomości pana Józefa Witkowskiego budowniczego powiatu Orszanskiego uczyniony do akt podał, którego wyrazy następnie: Ja niżej imianowany, dawyi klatwu pred Bohom na wierność poddaństwa Jej Imperatorskomu Wielicestwu, imieniu niedwizy moie Pleskunowskoie jmienie dwor z dierewniami Minskoy hubernij w Połockom wojewodztwie, a nynie w Uszackoy

okruhie y za predielami Imperij w Kurlandij, przy hranicy zdieszney huberny, bliży miesteczka Drui dwor Warnowicz z dierewniami lezaszczyia, w ktorom dworze Warnowiczach ja kak prezde z iunych let pri otcu swoim, tak posle bywszy w opieki u rodnoho moiego brata szambellana Dwora Polskoho Ludwika Witkowskoho y wyszedszy y z onoy po nynie dla upravlania ekonomieiu nachodilsia, poieliu jmienie Pleskunowskoie na moiu czast w Połockom wojewodztwie sostoiaszczeie bylo nie w moiem rozporazhenij, a z dawnych wremien otdawano otcom y bratom moim rawno posle y samym mnoiu ziatiu naszemu rotmistru Surymu w aredu, za platimuiu ot nieho nam izehodno piatsot talerow y za dolznuiu nami iemu tysiacz czerwonych summy, do oddaczy koich tysiacza czerwonych, ili do wyruczki samym im iz toho imienia nie moh ja wladiet tiem Pleskunowskim imieniem; nachodias ze w wysze iziasnienom dworze Warnowiczach (nie znaia y nie imieia ni odkol izwiestia, czto dolžno mnie bylo byt w tom Pleskunowskom jmienij, a nie w druhom) y sobludaia swiato obiazannost prisiahi, iako wirno poddanoy Jej Imperatorskaho Wielicestwa y blagomyslaszczy soczlen prezniatio moiego otieczestwa, pry wozniknuwszem w Polsce y Litwie smiatienij y buntie podiatom wierolomstwom zloumyszlinnych, roztorhnuwszych suszczestwowawszyie z sostiawienymi dierzawami soiuzy y izprowierhszych obraz zakonnoho w Polsce prawlenia, so wsiekoniecznym razruszeniem wnutrennoho hrazdanskoho blahoustroystwa, nietokmo nieuczestwowal ja ni priamo, ni postoronnie w miatezniczeskom zlonamierenij, no nikakoho snoszenia wo wred polzam Wsiemilostiwieyszey moiey Hosudaryni z wozmutitielami nieimiel, czto nitokmo obiawlau po czesti moiey y podaiu siebie, budie protiwnoie tomu otkroietsia, wsiey strohosti zakonnoho suzdenia, no y zwierch toho o niepryczastnosti moiey k myslam buntowszczyczim Polskim prilahaiu swidietielstwy, wydannyia mnie

od hrodszkoho Braslawskoho suda y hospodina kapitana Morozowa, imiewszoho nadziranje w Drui, bliz kotoroy dom moy Warnowiczy sostoit, y zsyłaiuš na wsiech hospod Rossyiskich oficerow pry sostoiawshem proszłoho hoda w Drui otriadie woysk nachodiwszyehsia, imiennie—na komandowawszaho otriadom Moskovskaho hrano-derskaho polka sekund-majora Beszenewa, kapitana toho polka Iwana Pirohowa, kniazia Myszyekoho, rotmistra husarskoho Wasila Fridrihsa y pry tamożnie na miestie polskich czynownikow sostoiawshoho porutczyka Pawła Pryharowskaho, w lice koich poblizosti moiego k Drui domu ja poczti nieodluczno był, rawno y na wsich žytielej miestieczka Drui y bližnych tamosznych obywateley zsyłaiuš, chotia pod ich y moieu prisiahoiu nynicze w Aprelu miesiace dwadecat pierwoho czysła seho hoda, uznaw ot ziatia moiego hospodina Suryna, pierwoie czto poluczono im od hospodina ziemskoho Uszackoy okruhi smotrytela Wandora pismiennoie izwieszczenie ot szesnecatago dnia Aprela, trebuiuszczaho ieho prybytia wo wtoroiu Minskoy hubernij kommissiiu, dla przedstawienia dokumentow na imienie Pleskunowskoie, a poslednieie czto on hospodin Surin ieszcze w proszłom hodie posyłał narocznoho ko mnie w Kurlandiu z izwieszczeniem o prybytii moiem tuda, no onaho na hranice propuszczaiemo nie było, dla toho tiepier uže za poluczeniem od hospodina Wandora izwieszczenia z onym Surynom y iawlaiuš. U tego recessu podpis aktora ponižey datta następnemi wyrażaiasie słowy: Jozef Witkowski budowniczy powiatu Orszanskiego, manu-propria. Maia szostogo dnia, tysiacza siem-sot diwianosto piatoho hoda. Takowy reces za podaniem onego przez wyž wyrażoną osobę do akt iest do xiağ grodzkich wieczystych wojewodztwa Minskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Минскаго городского суда за 1795 годъ, № 11822, л. 269—270.

№ 167.—1795 г. Мая 8.

Резолюція Генераль-Лейтенанта Кнорринга о перенесеніи дѣла Виленскихъ Кендзовъ Доминикановъ съ Рымшею изъ Виленскаго земскаго суда въ Завилейскій земскій судъ, въ виду упраздненія Главнаго Литовскаго трибунала.

Akt rezolucyi I. W. generała de Knorring w rzeczy I. X. X. Dominikanow Wilenskich z W. I. P. Rymszą, oboznym Nowogrodzkim.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Maia dziewiątego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Wilenskiego stanawsy osobiscie W. I. pan Andrzej Pogoski, rotmistrz wojewodztwa Połockiego, rezolucyą I. W. Bogdana de Knorring generała-leutnanta woysk Rossyiskich wielu orderow kawalera w rzeczy W. I. X. X. Dominikanow Wilenskich z W. I. P. Rymszą oboznym Nowogrodzkim przeciw kompromissowi Ichm. o folwark Merecz w wojewodztwie Wilenskim sytuowany w ponižey wyszczegulnionych wyrazach daną do akt podał, co do słowa w xiegi ziemskie wojewodztwa Wilenskiego wpisuiąc tak się wyraża: Bogdan Knorring generał-leutnant Rossyiski wielu orderow kawaler. Po kilkakrotnych zażaleniach I. X. X. Dominikanow Wilenskich przeciw kompromissowi w sprawie ich z I. P. Rymszą oboznym Nowogrodzkim o folwark Merecz w wojewodztwie Wilenskim sytuowany, gdy mimo wszelkich sposobow użytych na ułatwienie tey rzeczy drogą ugodliwą I. X. X. Dominikanie na nowo powtorzyli swoje prozby, aby mogli mieć sobie przeznaczony sąd ziemski, który by wszedł w rozpoznanie ich zarzutow przeciw nielegalności kompromissu, jakoby on był złożony z sędziow przyiaznych I. panu Rymszy, w których wybraniu niezaszła obostronna zgoda y przeciwko dokumentom falszywym y do sprawy tylko porobionym, na których kompromissarski wyrok oparty został, przeto

lubо оstateczną rezolucyą zostawiłem I. XX. Dominikanom drogi iakie z prawa w tey mierze są dozwolone; lecz gdy niebytność Trybunału sposobność im wszelką odeymuie z prawa, aby więc w takowym przypadku sprawiedliwość nie ucierpiała, stosownie do woli I. O. głównie kommanderuiącego generała anscheffa xięcia Repnina powaga y mocą rządową mi powierzona, w celu domierzania czystey sprawiedliwosci, za zgodą obóstron, na piśmie поручам sądowi ziemskiemu powiatu Zawileyskiego z przepisaniem, aby na pierwszej następującej kadeneyi swojej przed wszystkimi sprawami przedsięwziął za wyszłym czteroniedzielnym terminem pozwowi do rozsądzania niezwłocznego, czyli ten compromis między I. XX. Dominikanami z I. P. Rymszą o folwark Merecz był wedle prawnego opisanя y czyli dokumenta na mocy których sądził są nie falszywemi y w takim składzie postanowienia onego tykać się w żaden sposób nie można y nie godzi się; lecz jeżeli ten compromis okaże się nie prawnym y te dokumenta, któremi on został oszukany, falszywemi, w podobnym razie cała ta sprawa zwraca się do sądu przyzwoitego, a dekret kompromissarski tym sposobem zniszczonym być powinien, a decyzyą swoją ostateczną w tey mierze stosowną do sprawiedliwosci y prawa sąd ziemski mnie przeszłe. Dan w Wilnie, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego miesiąca Maia osmego dnia. U tey rezolucyi podpis I. W. generała przy wycisniętej czarney herbowney jego pieczęci takowy: Bogdan Knorring L. S. Ktora rezolucya za podaniem oney przez wyż wyrażoną osobę do akt jest w xiegi ziemskie wojewodztwa Wileńskiego wpisana.

Изъ актовой книги Вилонскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 4235, л. 306.

№ 168.—1795 г. Мая 4.

Объявление объ учрежденіи комитета по долгамъ Гетмана Огинскаго.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина.

Давъ предписание мое состоящимъ въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ судамъ Земскимъ и Гродскимъ, чтобъ по изъясненнымъ во ономъ обстоятельствамъ, остановились они впредь до повелѣнія въ разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ по долгамъ бывшаго Подскарбія Литовскаго Огинскаго, нынѣ объявляю всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ: что для разсмотрѣнія всѣхъ претензій, состоящихъ на Подскарбіи Огинскомъ, для различенія собственности его отъ собственности Гетмана Огинскаго, и для изысканія средствъ ко удовлетворенію справедливыхъ требованій заимодавцовъ, назначенъ въ Гроднѣ комитетъ, въ которомъ будутъ присутствовать члены верховнаго Литовскаго Правленія Господинъ Бригадиръ и Кавалеръ Русановъ и Господинъ Коллежскій Совѣтникъ Волковъ. Чего ради всѣ заимодавцы, имѣющие право къ полученію долговъ своихъ съ Подскарбія Огинскаго должны поступить въ томъ комитетѣ предъявить свои требованія въ теченіи трехъ мѣсяцовъ, считая срокъ отъ дня сего объявленія; а по прошествіи онаго ни какія иски и притязанія приняты и дѣйствительными почтены не будутъ. Но при семъ дается знать, что всѣ тѣ, коихъ притязанія окажутся несправедливыми, и на однихъ вымыслахъ основанными, не только не получаютъ ни какого удовлетворенія; но сверхъ того, подвергнутся и тому штрафу, какой назначенъ по законамъ Литовскимъ за ложное прошеніе безо всякаго послабленія. Въ Гроднѣ, Маія 14—25 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. Б 8 № 167 л. 21.

№ 189. — 1795 г. Іюня 10.

**Объявленіе генералъ - губернатора Репнина о порядкѣ сбора податей чоповой (съ на-
питковъ) и сосовой (съ табаку).**

О б ъ я в л е н і е.

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всеѣмъ кому о томъ вѣ-
дать надлежитъ.

На какомъ основаніи отданъ Вели-
каго Княжества Литовскаго въ Городахъ
Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Брестѣ, Вил-
комиржѣ и Новогродкѣ, чоповой и со-
совой сборъ на откупъ отъ 1—12 Маія
сего 1795 года по тоже число 1796 го-
да, о томъ для всенароднаго извѣстія
объявляется слѣдующее:

1. Въ теченіи годоваго времени чо-
повую и сосовую подать, собирать от-
купщикамъ на основаніи прежнихъ сей-
мовыхъ узаконеній и Литовской скарбо-
вой Коммисіи постановленій, и по из-
данному тою Коммисіею 1791 года Но-
ября 22 дня тарифу, котораго одинъ эк-
земпляръ данъ имъ за подписаніемъ ка-
зеннаго отдѣленія начальника, со всеѣхъ
обывателей торгующихъ напитками, или
иными товарами той подати подлѣжа-
щими и съ продажи ихъ гуртомъ или
вышинкомъ, то есть въ розницу; толь-
ко съ иностранныхъ напитковъ гуртомъ
продаваемыхъ той подати не брать, по-
елику оная при ввозѣ тѣхъ напитковъ,
въ слѣдствіе постановленія скарбовой
Коммисіи 1790 года Ноября 20 дня, от-
бирается на границѣ въ таможенныхъ; но
какъ скоро оныя напитки въ розницу
будутъ продаваться, то съ нихъ устано-
вленную съ вышинку чоповую подать
брать; относительножъ табаку, какъ объ-
ономъ въ позднѣйшихъ постановленіяхъ
и тарифахъ о сосовой подати ничего не
упомянуто, нынѣ же по Высочайшему
Ея Императорскаго Величества указу
всякому обывателю дарована свобода тор-

говать табакомъ, то по данному скарбо-
вой Коммисіи установленію съ табаку
отбирать сосовую подать на основаніи
моего объявленія въ 11—22 день Мар-
та изданнаго.

2. Съ напитковъ и прочихъ чоповой
и сосовой подати подлѣжащихъ това-
ровъ привозимыхъ для собственнаго упо-
требленія въ Городѣ монастырями и
обывателями, кои оными ни какого тор-
гу непроизводятъ, не требовать содер-
жателямъ той подати; но съ тѣхъ мона-
стырей, или же обывателей, у коихъ въ
домахъ есть карчмы, шинки и прочія
мѣста, и кои производятъ продажу на
равнѣ съ прочими торгующими, брать
чоповую и сосовую подать; а у кого
есть винокурни пиво, и медоварни и на
нихъ куреніе и вареніе производится, тѣ
имѣтъ платить объявленную подать безъ-
отговорочно.

3. Ежели въ города и его предмѣ-
стій будетъ Лагерь, то маркитантамъ
торгующимъ оными напитками и про-
чимъ, съ провозимыхъ во оной чрезъ
городъ товаровъ платить установленную
съ гуртовой продажи чоповую и сосовую
подать; съ непровозимыхъ же чрезъ Го-
родъ въ Лагерь припасовъ сію подать
не требовать и не взыскывать.

4. Въ Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Бре-
стѣ, и Новогродкѣ, при сборѣ чоповой и
сосовой подати находятся со стороны
казенной приставы (экзакторы), долгъ
коихъ есть быть посредниками между
содержателями на откупъ сего сбора и
между обывателями при случаѣ какихъ
споровъ; о которыхъ ежели по какимъ
обстоятельствамъ самими ими рѣшены
не будутъ, доносить въ Гроднѣ казен-
ному отдѣленію, а въ прочихъ вышепо-
казанныхъ мѣстахъ Городничему, или на-
чальнику, коему ввѣрена исполнительная
власть. Ежели обнаружится какой либо
обманъ, или кто не заплатитъ въ свое
время должныхъ за чоповую подать де-
негъ, и сіи случаи востребуютъ экзеку-
ціи; то содержатели отнесутся къ экзак-

тору; а оной для поступленія по своей инструкции и прежнихъ обыкновений, имѣть отнестися къ исполнительной власти о преподаніи нужной помощи.

5. Экзакторовъ, Стражниковъ и прочихъ чиновъ, кои потребны будутъ, содержать откупщикамъ своимъ иждивеніемъ, и всѣхъ ихъ признавать а почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества, по приведеніи законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ къ присягѣ, на вѣрное и безпристрастное отправленіе предлѣжащихъ обязанностей.

6. При осмотрѣ всего подлѣжащаго Чоповой и Сосовой подати и собираніи оной, держателямъ не дѣлать обывателямъ ни какихъ притѣсненій, ни излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; будеже обвинятся и обличатся въ томъ, то накажутся вознагражденіемъ причиненнаго убытка и особенною пѣнею въ пользу бѣдныхъ, по присужденію казеннаго отдѣленія верховнаго Литовскаго Правленія, подъ судомъ и расправою коего они состоятъ, и въ которомъ обиженные могутъ просить о удовольствіи. Самопроизвольно имъ держателямъ никакой конфискаціи не дѣлать: но всегда съ вѣдома экзакторовъ, которые подвергнутся неупустительному по законамъ взысканію, ежели согласятся учинить не правильную конфискацію, и въ томъ доказаны будутъ.

4. Казенная посуда, вѣсы, мѣры и клеймо до нынѣ состояція у экзакторовъ, по описи отданы тѣмъ держателямъ Чоповаго и Сосоваго сбора. Дано въ Гроднѣ. Іюня 10—21 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вилн. Пуб. Библіотеки Б 8 № 167, л. 50—51.

№ 170. — 1795 г. Іюня 10.

Объявленіе князя Репнина о порядкѣ сбора консумпційной подати (съ мяса).

О б ъ я в л е н і е

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

На какомъ основаніи Великаго Княжества Литовскаго въ городахъ: Гроднѣ, Вильнѣ, Ковнѣ, Брестѣ и Новогродкѣ отданъ Консумпційный сборъ, или събитія скотины подать на откупъ отъ 1—12 Маія 1795 года, по тоже число будущаго 1796 года; о томъ для всенароднаго извѣстія, а паче мясникамъ и прочимъ быющимъ скотину, и торгъ мясомъ производящимъ, для свѣденія, наблюденія и исполненія объявляется слѣдующее:

1. Въ теченіе годового времени держателямъ отбирать Консумпційную подать въ городахъ и оныхъ предмѣстіяхъ со всѣхъ мясниковъ скотину быющихъ и торгъ мясомъ производящихъ, такъ же и со всѣхъ обывателей для собственнаго употребленія скотину быющихъ, или мясо въ городъ привозящихъ, на основаніи обнародованныхъ прежнею Литовскою Скарбовою Коммисіею 1791 года Сентября 7 дня о томъ постановленій и тарифа, наблюдая во всей точности правила въ нихъ, какъ для мясниковъ, такъ и для обывателей показанныя.

2. Какъ всѣ гошпитали и монастыри убогихъ монаховъ, какъ то: Бернардиновъ, Реформатовъ, Капуциновъ, Милосердныхъ братій и сестръ освобождены по законамъ отъ платежа Консумпційной подати, то держатели съ скотины тѣми монастырями, или гошпиталями для своего употребленія въ городъ пригоняемой, такъ же и съ мяса для своего употребленія привозимаго, не требовать Консумпційной подати; но ежели

монастыри и гошпитали употребить во зло таковое закономъ определенное ихъ благодѣяніе и будутъ обличены въ тайной продажѣ скота, или мяса, то накажутся определенною закономъ же пѣнею.

3. При сборѣ Консумпційной подати, состоять со стороны казенной приставу (экзактору) долгъ коего да будетъ быть посредникомъ между ими содержателями и между обывателями, при случаѣ какихъ либо споровъ; и ежели оные по какимъ ни есть особеннымъ обстоятельствамъ ими самими рѣшены не будутъ, то относиться къ исполнительной власти; ежели же обнаруженъ будетъ обманъ, или кто не заплатитъ въ свое время должныхъ за Консумпційную подать денегъ, и сии случаи востребуютъ экзекуціи, то содержатели имѣютъ, для поступленія по ихъ инструкціямъ, относясь въ семъ случаѣ къ исполнительной власти.

4. Откупщикамъ давать Экзактору то содержаніе, какое имѣлъ онъ прежде изъ казны; равномерно стражниковъ и прочихъ чиновъ, потребныхъ къ сему сбору, содержать имъ откупщикамъ своимъ иждивеніемъ; и какъ экзакторовъ, такъ и прочихъ чиновъ признавать и почитать состоящими въ службѣ Ея Императорскаго Величества; чего для, каждаго изъ нихъ законнымъ порядкомъ по вѣрѣ и обряду ихъ привести къ присягѣ на вѣрное и безпристрастное отправление предлѣжащихъ обязанностей.

5. При отбираниіи Консумпційной подати, содержателямъ не дѣлать обывателямъ ни какихъ притесненій, ни малѣйшихъ излишнихъ требованій и неправильныхъ для корысти своей конфискацій; буде же обвинятся и обличатся въ томъ, то накажутся вознагражденіемъ причиненнаго убытка и пѣнею въ пользу бѣдныхъ, по присужденію казеннаго отдѣленія Верховнаго Литовскаго Правленія, подъ судомъ и расправою коего они состоятъ; и въ которомъ обиженные могутъ о удовольствіи просить.

При томъ, имъ содержателямъ ни какой конфискации самопроизвольно не дѣлать, но всегда съ вѣдома Экзактора, которой подвергнется неупустительному по законамъ взысканію, ежели согласится учинить неправильную конфискацію и въ томъ доказанъ будетъ. Когда же случатся конфискации, то мясо, какъ принасъ подверженный скорой порчѣ, продать тотъ же часъ, и казнѣ принадлежащую часть внести деньгами.

6. Отъ осмотра воевъ ни кто изъ приѣзжающихъ въ городъ не можетъ быть свободенъ; однако съ мяса, которое провозится чрезъ городъ, а въ ономъ не продается и ни на что не употребляется, не брать консумпційной подати, поелику подать сія относится единственно къ мясу въ городѣ употребляемому. Дано въ Гроднѣ, 10—21 іюня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вилн. Публ. Библіотеки В 8 № 167, л. 47.

№ 171.—1795 г. Іюня 10.

Объявленіе генераль-губернатора князя Репнина объ отдачѣ въ откупъ клейменія картъ.

Объявленіе Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

На какомъ основаніи по сему Княжеству Литовскому отдано клейменіе картъ на откупъ отъ 1 Маія 1795 года до 1 Маія 1796 года, о томъ для всенароднаго извѣстія объявляется слѣдующее:

1. За клеймо на картахъ содержателямъ сего сбора отбирать установленную сеймомъ 1776 года въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ подать, наблюдая наиточнѣйше все относящіяся до сей статьи постановленія.

2. Какъ въ городѣ Вильнѣ клейменіе картъ отдано уже на откупъ тамошнему купцу Тиціусу по первое ноябрю

сего года, то до того времени картамъ его знакомъ клейменнымъ быть невозбранно въ употребленіи, но только въ одномъ лишь городѣ Вильнѣ; по прочимъ же мѣстамъ всего Княжества Литовскаго карты, кои не будутъ за клеймомъ нынѣшнихъ онаго содержателей, признавать запрещеннымъ товаромъ (контрбандою) и въ слѣдствіе установленія бывшей Литовской скарбовой Коммиссіи Апрѣля 29 дня 1790 года обнародованнаго, взыскано будетъ за каждую игру такихъ картъ по три голландскихъ червонныхъ.

3. Какъ изъ прежнихъ объявленій Литовской скарбовой Коммиссіи всѣмъ довольно вѣдомо есть, что ни кому не позволено употреблять иныхъ картъ, кромѣ клейменныхъ, то сіи учрежденія и нынѣ подтверждаются, откупщики же клейма картъ дадутъ знать, гдѣ публикѣ получать въ покунку карты. Знакомъ на картахъ избранъ и установленъ двуглавный Орелъ съ надписью вокругъ: *Литовское Клеймо Картъ*.

4. Откупщикамъ самимъ и повѣреннымъ ихъ не продавать самага лучшаго разбора картъ дороже 3 злотыхъ и 4 грошей, польскихъ же картъ игры дороже 2 злотыхъ и 4 грошей, а худшаго разбора картамъ цѣна должна быть соразмѣрна вышепоказанной.

5. Въ случаѣ преступленія къмъ либо установленій относительно употребленія картъ, городскимъ Полиціямъ повсемѣстно преподавать откупщикамъ по ихъ прозѣбамъ законную защиту и пособіе, и имѣть особый надзоръ, дабы въ кофейныхъ, билиардныхъ и прочихъ публичныхъ домахъ не играли неклеяемыми картами; но таковому надзору и ни какому осмотру не подлежатъ однако прочіе дома Дворянъ и партикулярныхъ людей, живущихъ въ Городахъ, или деревняхъ. Дано въ Гроднѣ Юня 10 21 дня 1795 года. Князь Николай Репнинъ. (М. П.)

Сборн. Вил. Пуб. Библ. В 8 № 167. л. 49.

№ 172.—1795 г. Юня 28.

Объявление князя Репнина о порядкѣ подачи и формѣ прошеній, подаваемыхъ въ Верховное Литовское правленіе.

О б ъ я в л е н і е

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Объявленіемъ моимъ отъ 4-го февраля сего года давъ знать, что Ея Императорское Величество наша Все милостивѣйшая Государыня въ изъявленіе Высочайшаго своего благоволенія къ народу Литовскому, подвластному благословенному Ея Скипетру, даровавъ ему свободу и преимущество управляться собственными его законами, Все милостивѣйше въ то же время повелѣтъ соизволила, учредить для суда и расправы въ дѣлахъ гражданскихъ Верховное Литовское Правленіе, котораго открытіе до сего времени, по разнымъ обстоятельствамъ не могло воспослѣдовать. Но когда нынѣ, съ приуготовленіемъ всего къ тому потребнаго, оное Правленіе отъ сего числа воспріяло свое начало въ Гроднѣ подъ моимъ Предсѣдательствомъ; и въ немъ всѣ тѣ, кои по дѣламъ своимъ имѣютъ нужду въ справедливомъ покровительствѣ, въ законной защитѣ и въ охраненіи отъ пристрастныхъ рѣшеній судовъ, могутъ свободно и безпрепятственно находить должное удовлетвореніе; лишь бы просьбы и жалобы ихъ были справедливы: ибо въ противномъ случаѣ каждой тотъ, которой или ложное прошеніе составить, или несправедливую жалобу принесетъ, или же на правое рѣшеніе неосновательную и не надлежащую аппелляцію возметъ, подвергнетъ себя неупустительному взысканію по собственнымъ законамъ здѣшнимъ. Того ради:

1. Всѣ тѣ, кои по дѣламъ своимъ справедливаго какого удовлетворенія искать законно могутъ, должны сами, или чрезъ своихъ повѣренныхъ, въ Верховное Литовское Правленіе жалобы и прошенія свои подавать, описывая въ нихъ обстоятельно существо дѣла, и причины справедливости показаній ихъ утверждать могущія; но не мѣшая при томъ одного дѣла съ другимъ, и не запутывая тѣмъ прямыхъ и подлинныхъ обстоятельствъ.

2. Таковыя прошенія въ Верховномъ Литовскомъ Правленіи будутъ принимаемы ежедневно предъ полуднемъ въ 12 часу, выключая однако праздничныхъ и воскресныхъ дней.

3. Что же касается до дѣлъ апелляціонныхъ, то по всѣмъ онымъ, хотя предъ симъ подавались апелляціи въ Трибуналъ Литовской; но какъ оной по изясненіямъ въ объявленіи моемъ отъ 26 Марта причинамъ открыться не можетъ, то чтобы тяжущіеся не терпѣли медленности въ рѣшеніи ихъ дѣлъ, симъ устанавливается: на суды Земскіе и Гродскіе брать и подавать апелляцію непосредственно въ Верховное Литовское Правленіе, въ сроки назначенные объявленія моего отъ 20 Декабря прошлаго 1794 года, въ 5-мъ пунктѣ.

4. Для дѣятельнаго оказанія правосудія, и чтобъ отъ множества иногда входящихъ дѣлъ, какъ самому Верховному Правленію не быть въ затрудненіи, такъ и истцамъ не навлечь тщетной медленности, опредѣляются каденціи для разсмотрѣнія и производства дѣлъ такимъ образомъ, чтобъ они были единовременны во всѣхъ судахъ и мѣстахъ, и соотвѣтствовали бы какъ прямому успѣху въ вершеніи, такъ и удобности въ переносахъ дѣлъ, или апелляціяхъ. Въ таковомъ предположеніи, каденціи Земскихъ и Гродскихъ судовъ должны быть между собою сходственны, и засѣданія тѣхъ судовъ имѣютъ продолжаться вездѣ въ одинакіе сроки, и вездѣ по старому Греческому численію,

имянно же: Земскіе суды три раза въ годъ, продолжая каждое по шести недѣль отъ 7 Генваря, отъ 1 Іюня и отъ 1 Октября; а Гродскіе четыре, каждое по четыре недѣли, съ 1 Марта, съ 1 Маія, съ 1 Сентября и съ 1 по 24 Декабря.

5. Верховное Литовское Правленіе хотя и безъ прерывно чрезъ цѣлой годъ будетъ производить дѣла; однако, дабы въ прочихъ особенно на него возложенныхъ, ради вступающихъ частныхъ, не имѣть остановки, поставляются слѣдующія каденціи, примѣняясь оными давнымъ Литовскимъ въ семъ случаѣ наблюдаемымъ обыкновеніямъ и самой пользѣ обывателей: для всѣхъ дѣлъ апелляціонныхъ, которыя изъ Земскихъ и Гродскихъ судовъ вступали въ Трибуналъ Земской, и кои будутъ обрабатываться въ отдѣленіи гражданскомъ, двѣ каденціи, каждая по три мѣсяца, отъ 1 Сентября по послѣднее число Ноября; и отъ 1 Марта по послѣднее число Маія. Всѣ дѣла относившіяся до Трибунала духовнаго, съ 1 Декабря по 15 Генваря, включая въ то число и дѣла Диссидентовъ, по фундушамъ и привилегіямъ; дѣла производившіяся въ Ассесоріальныхъ судахъ, а имянно, апелляціонныя мѣщанскія и прочія до оныхъ судовъ принадлежавшія, отъ 1 Іюня до послѣдняго Августа; старостинскихъ же крестьянъ и мѣстечекъ съ 16 Генваря по 1 Марта производиться будутъ въ отдѣленіи уголовному. Всѣ дѣла, бывшія въ вѣдомствѣ Комиссіи Скарбовой и Едукаціи, будутъ производиться въ отдѣленіи казенномъ въ двѣ каденціи съ 15 Сентября по 1 Ноября и съ 1 Февраля по послѣднее число Марта. По дѣламъ же крестьянъ и мѣстечекъ Экономическихъ, назначается безпрерывно еженедѣльно два дни, понедѣльникъ и четвертокъ въ отдѣленіи Экономическомъ.

6. Сверхъ того дѣла уголовныя и апелляціи на гражданскія, какъ сказано

о сихъ послѣднихъ въ объявленіи моемъ отъ 20 Декабря 1794 года, могутъ вступать первыя въ уголовное, а другія въ гражданское отдѣленія, и въ прочія времена года, дабы въ отправленіи правосудія не происходило ни малѣйшей остановки. Однако вершеніе всѣхъ прочихъ дѣлъ, кромѣ уголовныхъ, кои ежевременно подлежатъ разематриванію, въ Верховномъ Литовскомъ Правленіи не иначе чинено будетъ, какъ во время назначенныхъ каденцій, съ наблюденіемъ прежняго порядка о старшинствѣ ихъ вступленія. А при томъ Депутаты, посылавшіеся въ Духовной Трибуналъ, и нынѣ должны присылаться въ объявленную каденцію отъ каждаго Бискупства, то есть: Виленскаго, Жмуйдскаго и Брестскаго по два, дабы они въ назначенномъ для сихъ дѣлъ отдѣленіи могли быть ходатаями, каждой по дѣламъ своего Бискупства.

7. Объявляя теперь о установленномъ порядкѣ для теченія всѣхъ вообще дѣлъ, остается еще упомянуть, что всѣ тѣ, коихъ дѣла за объявленою на Земскіе и Гродскіе суды апелляціею, окончанія своего еще не взяли, могутъ нынѣ же подать оную въ отдѣленіе Гражданское для вписанія ихъ въ реестры, и для приуготовленія къ вершенію въ Верховномъ Литовскомъ Правленіи въ опредѣленную каденцію.

8. И такъ удовлетворивъ столько же долгу моего званія, сколько и предстоящей надобности, въ показаніи каждому законнаго пути къ сысканію его справедливости, долженъ я присовокупить къ сему: что какъ судъ и расправа будутъ производиться именемъ и властію Ея Императорскаго Величества, то какимъ образомъ жалобы, прошенія, апелляціи и позывы подавать съ Высочайшимъ Ея Величества титуломъ, о томъ для единообразнаго вездѣ исполненія прилагаются здѣсь особые формуляры, въ которыхъ, хотя и сдѣлано различіе между жалобою, или прошеніемъ и

позывомъ; однако въ такихъ случаяхъ, гдѣ потребно сообщать оныя противной сторонѣ, проситель по прежнему обряду остается въ правѣ доставлять таковыя узаконеннымъ порядкомъ своему сопернику.

9. Каждой проситель пользуется свободою, буде самъ не имѣетъ возможности лично подать жалобу, или же прошеніе и апелляцію свою, прислать оное съ повѣреннымъ; но съ вѣрющимъ письмомъ засвидѣтельствованнымъ отъ суда земскаго или гродскаго, или же отъ исполнительной власти, что оное отъ него, и кому имянно дано, и его рукою подписано: ибо иначе довѣренности приниматься не будутъ, и безъ сего таковыя присланныя прошенія въ дѣйство не произведутся; равно какъ и тѣ, въ которыхъ разныя дѣла будутъ смѣшаны.

10. Вообще всѣ истцы, просители и жалобщики безъ изъятія, какого бы они чина и состоянія ни были, должны вѣдать: что Верховное Литовское Правленіе поставитъ себѣ непреложнымъ долгомъ, въ каждомъ случаѣ не сдѣлать своего рѣшенія прежде, нежели выслушается противная сторона; и для того, всякая тонкость, или хитрость, ежели обнаружится таковая въ подаваемыхъ прошеніяхъ, какъ умыслъ коварный, подкапывающій законы, и употребляемый для обмана правосудія, не останется безъ взысканія по всей строгости законовъ. Дано въ Гроднѣ, Іюня 28 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Рѣпинъ.

Форма 1.

Какъ подавать жалобы, апелляціи и прошенія въ Верховное Литовское Правленіе вмѣсто позывовъ.

Всепресвѣтлѣйшая, Державнѣйшая, Великая Государиня, Императрица Екатерина Алексѣевна, Самодержица Всероссийская, Государыня Всемиловѣйшая! Приноситъ жалобу или прошеніе (тутъ прописывать имя, прозваніе, чинъ или состояніе просителя) на примѣръ:

Шляхтичъ Казимиръ Гронской, на не-
правое рѣшеніе Волковійскаго Земскаго
суда; а о чемъ мое прошеніе, или моя
жалоба, тому слѣдуютъ пункты.

1-вое.

Писать, въ чемъ и съ кѣмъ состоитъ
дѣло; какъ обиженъ, или притѣсненъ
кѣмъ, или же какое несправосудіе пока-
зано, описать кратко и ясно, упомянувъ
и о томъ, какія имѣетъ доказательства,
или свидѣтельства законныя о его спра-
ведливости, или невинности. Однимъ сло-
вомъ, въ прошеніи аппелляціонномъ пи-
сать точно все то же, что въ позывѣ, а
иного ничего; понеже другаго ни чего
принято въ дѣло не будетъ. Въ прочемъ
дозволяется и болѣе пунктовъ помѣстить
въ прошеніи или жалобѣ, то есть: два,
три, четыре, или сколько нужно будетъ;
а по написаніи и изъясненіи обстоя-
тельствъ дѣла надлежитъ писать сіе:

И дабы Высочайшимъ Вашего Импе-
раторскаго Величества указомъ повелѣно
было сіе мое прошеніе, или сію жалобу
въ Верховномъ Литовскомъ Правленіи
принять, и разсмотрѣть оное, или оную,
мнѣ именованному законное удовлетво-
реніе доставить, назнача по силѣ Статута,
или какой Конституціи, коей содержаніе
прописать именованно, особливою судъ для
рѣшенія моея тяжбы; или что иное, чего
проситель въ силу законовъ желаетъ, и
что ему въ семъ пунктѣ писать не за-
прещается.

Всемилоствѣйшая Государыня про-
шу Вашего Императорскаго Величества
о семъ моемъ прошеніи, или сей моею
жалобѣ рѣшеніе учинить Іюня дня
1795 года. Къ подаванію надлежитъ въ
Верховное Литовское Правленіе. Про-
шеніе писалъ (кто будетъ писать, дол-
женъ написать свое званіе, имя и про-
званіе) а проситель своеручно подпи-
саться по пунктамъ, начиная отъ перваго
такъ: къ сему прошенію, или къ сей жа-
лобѣ *Шляхтичъ такой то* руку при-
ложилъ.

Примѣч. Инако написанныя про-
шенія, то есть: ежели въ нихъ не
будетъ объяснено существо дѣла
кратко и ясно, ежели будутъ смѣ-
шаны въ одномъ прошеніи разныя
дѣла, и ежели въ заключеніи прось-
бы не будетъ написано, въ силу ка-
кихъ законовъ просить удовлетворе-
нія, останутся безъ всякаго дѣйствія,
и просители не только рѣшенія, но
и ни какого разсмотрѣнія ожидать по
онымъ не могутъ: по тому, что ищущіе
себѣ удовлетворенія отъ право-
судія не инако получаютъ оное мо-
гутъ, какъ въ силу и слѣдствіе за-
коновъ. И такъ тѣ, которые по од-
нимъ мечтаніямъ своимъ будутъ
утруждать Правительство, почтутся
за беспокойныхъ ябѣдниковъ.

Форма 2.

Позывамъ, какіе по разнымъ искамъ
подавать въ суды Земскіе и Гродскіе и
Городовые Магистраты.

По указу Ея Императорскаго Вели-
чества, Самодержицы Всероссійской, и
прочая, и прочая, и прочая.

Позывъ урожденному Н. Н. въ Грод-
ской или Земской судъ А. А. по иску
Господина Б. Б. позывающему васъ, ссы-
лаясь на всѣ доказательства, которыя
имѣетъ представить въ судъ, по претен-
зіи его къ вамъ (тутъ наблюдать въ изъ-
ясненіи просьбы, позывъ таковой соста-
вить долженствующей). 1. Дабы позывъ
былъ подаваемъ на имя такое, на какое
позывы подавать слѣдуетъ, и въ тотъ
судъ, въ которой принадлежитъ. 2. Дабы
позывъ изображалъ обстоятельно, кто?
кого? въ которой судъ? и для чего? по-
зываетъ, такожъ дабы находилось въ
немъ и изъясненіе просьбы краткое, по
обстоятельное и ясное позывающаго.
3. Дабы на томъ же позывѣ Возной, ко-
торой оной противной сторонѣ подаетъ,
написалъ свое свидѣтельство, котораго
времени, и на которомъ мѣстѣ подалъ, и
дабы таковое свидѣтельство въ Канцеля-

рін было явлено. Въ прочемъ же, какъ подобныя позывы обычны во всей Литвѣ, то образъ ихъ писанія остается во всемъ на прежнемъ основаніи; только бы вездѣ находился Высочайшій Ея Императорскаго Величества титулъ, какъ выше оной написанъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. В 8. № 167, л. 9—12.

№ 173.—1795 г. Іюля 11.

Распоряженіе князя Репнина о томъ, чтобы піары не отлучались изъ монастырей безъ дозволенія ихъ начальства.

Объявленіе

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Изъ донесенія провинціального Начальника ордена Піаровъ усмотрѣвъ, что монахи вступая въ званіе учителей и подъ другими предлогами, чрезъ стараніе и покровительство себѣ приобрѣтенныя, безъ дозволенія отъ ихъ начальниковъ имѣютъ пребываніе внѣ монастырей ихъ. Таковое несогласное съ монашескимъ саномъ житіе должноствовало ихъ вовлечь въ разныя безпорядки, противныя ихъ обряду и въ дерзостныя безпокойства замѣшательствъ, несвойственныхъ ихъ званію, ко вреду собственному и всего общества: чему, заразясь симъ духомъ, послѣдній примѣръ показалъ Піаристъ Лавриницъ Адамовичъ. И для того въ предупрежденіе всего подобнаго и для возстановленія надлежащаго въ семъ монашескомъ орденѣ порядка, по желанію самаго вышесказаннаго Провинціала, за нужное пахожу и повелѣваю: чтобъ всѣ, отлучившіеся изъ монастырей сего ордена, въ Великомъ Княжествѣ Литовскомъ состоящихъ и въ разныхъ мѣстахъ сего Княжества пребываніе имѣющіе, возвратились къ настоятелямъ своимъ къ

предназначенному собранію въ мѣстечкѣ Щучинѣ; и безъ дозволенія тѣхъ начальниковъ не только впредъ ни куда неотлучались, но чтобы безъ онаго никто ихъ у себя съ сего времени держать не осмѣливался; въ противномъ же случаѣ со всѣми таковыми, которые въ неисполненіи противъ сего объявленія окажутся, поступлено будетъ, какъ съ ослушниками. Дано въ Гроднѣ, Іюля 11 дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библиотеки В 8, № 167, л. 15.

№ 174.—1795 г. Августа 20.

Обязательство сборщика податей Марцинкевича за всякій недочетъ въ деньгахъ отвѣчать собственнымъ имуществомъ.

Przyznanie dokumetu od W. Imsci pana Iozeffa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego Nowogrodzkiego, na rzecz skarbu Iey Imperatorskiej mosci wydanego y służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Septembra dziewiątego dnia.

Przed aktami ziemskimi wojewodztwa Nowogrodzkiego y mną Ignacym Tuhanowskim pisarzem ziemskim wojewodztwa Nowogrodzkiego, stanowszy obecnie W. I. pan Iozef Marcinkiewicz pisarz grodzki wojewodztwa Nowogrodzkiego, dokument paręczny za siebie na rzecz skarbu Iey Imperatorskiej mosci przyznał y swe przyznanie w protokule przyznań zapisowym własney ręki utwierdził podpisem, którego wyrazy są następnie: Ja Iozef Marcinkiewicz, pisarz grodzki wojewodztwa Nowogrodzkiego, czynię wiadomo tym moim dobrowolnym dokumentem, paręcznym skarbowi Iey Imperatorskiej mosci przyznanym y danym na to, iż gdy od rządu skarbowego Litewskiego za exaktora do wybierania wszelkich w tym wojewodztwie podatkow iestem determinowany y wyzna-

№ 175. — 1795 г. Августа 20.

Универсалъ генераль-губернатора князя Репнина о внесении жителями всѣхъ налоговъ не деньгами, а зерновымъ хлѣбомъ.

Uniwersal xiazencia Mikołaja Repnina generała-gubernatora Litewskiego.

Wszystkim w obec, y każdemu z osobna, obywatelom W-o X-a Litt-o, naywyszszey moiey władzy powierzzonego, do wiadomości, y nieodwloczney exekucyi podaję się.

1-mo. Ponieważ z opatrznosci Naywyszczego Stworey, cały kray, w roku ninieyszym obfitym iest obdarzony żniwem; chcąc więc przybliżyć obywatelom sposob korzystania z tey obfitosci, z mocy władzy moiey naywyszszey ustanawiam że wszyscy, W-o X-a Litt-o obywatele, którzy płaco różne podatki prawami ustawione skarbowi, taryfowe podatki iako to—podymne generalne, czopowe, szelenżne z karczem, pogłowne od żydow; młynowe, czynsz magdeburski, różne kwarty z starostw, czynsz emfiteutyczny z starostw przez licytacya trzymanych, dochod z starostw od czasu konffederacyi Targowickiey w arendowne posessye oddanych, subsidium charitativum, offiarę dziesiątego y dwudziestego grosza y poł podymne mają, wnieść wszystkie wyż wyszczegulnione podatki do skarbu ley Imperatorskiey mosci nie pieniędźmi, lecz w naturze zbożem, to iest zbożem żytem, krupami y owsem, a to za podatki, ktore za raty septembrową 1795, oraz Ianuarową, Marcową y Juniową 1796 roku, wedle taryff skarbowi należą. Rat 4 razem zbożem dawać należy.

2-do. Czas do oddania na mieyscu pieniężnych podatkov zboża do magazynow ley Imperatorskiey mosci wyznaczam ieden miesiąc, zaczynając od pierwszego Oktobra do pierwszego Nowembra teraznieyszego roku, według russkiego kalendarza; a iako takowe iednoczasowe za wyż rzeczzone raty oddanie podatkov zbożem

czony, a skarb urządził y ustanowił ażeby exaktorowi paręki dokładne na pewnośc zupełnego bezpieczeństwa mieli, przeto ia Marcinkiewicz, zapisując skarbowi ley Imperatorskiey mosci sam za siebie parękę, wszelki deces w pieniądzech skarbowi przezemnie domierzony własnym moim majątkiem zapłacić w całosci obowiązuję się y dla tego ewikcyą czyli bezpieczeństwo na dobrach moich Horodziey nazwanych, w wojewodztwie Nowogrodzkim w parafij Mirskiey położonych, jako też na summach y wszelkim majątku, wnosząc y zapisując ninieyszy dokument paręczny przy uproszonych pieczętarzach podpisuję. Datt roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Augusta dwadziestego dnia. U tego dokumentu podpisy rąk tak samego aktora, jako też y wielmożnych pieczętarzy temi się wyrażają słowy: Iozef Marcinkiewicz pisarz grodzki Nowogrodzki y exaktor. Proszony za pieczętarza od W. I. pana Iozefa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego, do tego dokumentu paręcznego, na rzecz skarbu ley Imperatorskiey mosci, dla pewności do wybierania podatkov z wojewodztwa Nowogrodzkiego, służącego y danego podpisuję się. Ian Obuchowicz mpr. proszony od W. Imsci pana Iozefa Marcinkiewicza pisarza grodzkiego Nowogrodzkiego. Do tego dokumentu na rzecz skarbu ley Imperatorskiey mosci wydanego pieczętarzem piszę się Franciszek Pilecki komornik powiatu Wołkowyskiego. Prawnie proszony pieczętarz od wyż podpisaney osoby do tego paręcznego dokumentu podpisuję się Ignacy Bykowski mp. Który dokument po przyznaniu onego przez wyż wzmienioną osobę iest do xiąg ziemskich wojewodztwa Nowogrodzkiego przyięty y wpisany.

Изъ акт. кн. Новогрудскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12831, л. 733.

uwalniać bendzie obywatelów na cały rok od wnoszenia onych i razem od czterokrotnego przyjazdu do powiatowego miasta, tak iesliby kto nad wszelkie spodziewania nie dopełnił w ciągu całorocznego terminu niniejszego postanowienia, z takowego więc obywatela przez exekucyą wojskową zyskano będzie, za nieposłuszeństwo z półtora razu zboża tyło, ile bez przymuszenia dostawić był powinien do magazynu, y ta połowa, która nad ustawę za winę z nieposłuszeństwa wyzyskana zostanie, w żadne rachunek do płacenia policzoną nie będzie, oprócz zaś tego obywatel, podpadający takowej karze, winien ieszcze bendzie darownie karmić te woyska y konie, które dla exekucyi do niego przysłane zostano.

3-tio. Cene zboża mającego się zamiast pieniężnych podatków oddawać do magazynów, naznaczam wedle terażniejszego obfitego urodzaju, za beczkę żyta 44 złotych, za beczkę ienczmienia, krup 66 złotych, za beczkę owsa 32 złotych, za beczkę ienczmienia, jeżeli ten zamiast owsa będzie dawany 48 złotych, beczka ma w sobie zawierać 144 litewskich garcy.

Zboże do magazynów dostawiane powinno bydz suche y dobrego gatunku y oddawane w worach puł beczkowych; odbierać się zaś one ma w pełney mierze pod strych, czyli walek y nie inaczej, iak według naysprawiedliwszey miary, którą Departament skarbowy naywyszszego Litewskiego rządu pod pieczęciami do magazynów dla formy przesła; o zachowanie zaś dobrego porządku y wszelkiey sprawiedliwosci iak nayscisleysze odemnie będą naczelnikom magazynowym dane przepisy.

Krupy ienczmienne albo gryczane nie zaś inszych gatunków przyimowane będą.

Jeżeli kto, zamiast żyta ziarnem, zechce oddać żytnią mąką, takowe oddanie w zamiane niewzbrania się, a iesliby kto nie miał owsa y nie był go w stanie należną od siebie miarę za podatki wystarczyć, w takowym przypadku pozwala się zamiast

owsa oddać ienczmieniem dwie części za 3 części owsa.

4-to. Ażeby nie uchybiając czasu takowy zboża dyspartyment sprawiedliwie na obywateli był uczyniony, z zupełnym zachowaniem równości y bez uciemżenia jednego przeciwko drugiemu, z wyszczególnieniem podług taryff podatków, za które wiele powinien obywatel każdy oddać zboża do magazynu Iey Imperatorskiey mości, przeznaczam całkowitego tego dzieła za kommissarzy w każdym powiecie województwie ziemskiego y grodzkiego sądu prezydujących sędziów y pisarzy na ostatnich seymikach obranych, oraz taryffowego exaktora tegoż powiatu, którzy złożwszy kommissyą y pszyiwszy na się obowiązek uczynienia w tej mierze swojemu obywatelstwu usługi, regularny y bezstronny sporządzą dyspartyment, iako kwotę zboża każdy obywatel powinien oddać do magazynu nayiasniejszey Iey Imperatorskiey mości zamiast pieniężnych podatków rat wyż pomienionych, a to w przytomności powiatowego wykonawczey władzy naczelnika, oraz y pełniącego obowiązek kapitana sprawnika pierwszego dla tego.

5-to. Za doysciem tego uniwersału, bez żadney odwłoki y nie poznię iak pierwszego dnia miesiąca Wrzesnia według ruskiego kalendarza, prezydujący sędziowie y pisarze każdego powiatu grodzkiego y ziemskiego sądu, ziechawszy się do powiatowego miasta, mają zarekwirować od taryffowego exaktora, ażeby ten złożył im wszystkie taryffy, wedle których wraz z nim w przytomności powiatowego naczelnika y kapitana sprawnika uczynią dokładny birczy regestr, wiele każdy obywatel, płacący podatki podług swego przeznaczenia, powinien zamiast różnych taryffowych podatków oddać zbożem do magazynu Nayasniejszey Imperatorowey Ieymości; wczesnie zaś wygotowanie takowego rejestru szczegulnie dla tego iest potrzebne, ażeby obywatele po przyjeździe do miasta powiatowego, (gdzie onym bez naymniejszey zwłoki zbierać się będzie należało dla zainformowania się

wiele który powinien dostawić zboża) mogli iako nayrychley ułatwić się y nie tracąc czasu, przystąpić ku sprowadzeniu zboża do magazynów.

6-to. Dwory ze wszystkimi ich wsiami, miasta z przedmiesciami, szlacheckie okolice y kahały z przykahalkami y należącemi do nich karczmami dla własney swoiey ulgi, nieudzielnie wsiami, lecz razem podług własności każdego ogólnie mają y powinni oddać zboże do magazynów; dla czego possessorowie osobiscie, albo przez plenipotentów służących swoich, a mieszczanie szlachta okoliczna y kahały przez iednego od siebie obranego obowiązani iak nayrychley od wyż mianowanej kommissyi zapotrzebować dla siebie wiadomości, wiele według liczby płaconych taryffowych podatków należy do magazynu Najjasniejszey Imperatorowej Ieymosci oddać zboża, to jest żyta, krup y owsa; przy tym mają złożyć kwity dawnych rocznych podatków dla skonfrontowania uczynionego dyspartymentu, które za uskuteczniem tej potrzeby zwrócone być mają.

7-mo. Rządu naywyszszezo Litewskiego skarbowy Departament ma sporządzić y dostawić exaktorom taryffowum drukowaną progressyną tabelle z szczegułami, wiele podług wyznaczoney odemnie zboża ceny, za każdy złoty podatków, wypada oddać żyta, krup y owsa; generalne zaś dla wiadomości każdego prawidło jest takie, iż za 3 części iednego złotego, czyli za 18 groszy należy oddać żyto za 1 część czyli za 3 grosze krup, za pułszosta albo 9 groszy owsa.

8-vo. Podług tej tabelli wyż pomieniona kommissya ziachawszy w każdym powiecie wiele od każdego obywatela zamiast rocznych pieniężnych podatków należy do magazynu Iey Imperatorskiey mosci przyjąć zboże, ma wydać o tym każdemu obywatelowi za podpisem iednego członka y exaktora taryffowego bilety, czyli zaświadczenia drukowane y numerowane, którysh według ustanowionej schedy

pewna liczba exemplarzow ma bydz do kommissyi przesłana z Departamentu skarbowego; przy wydaniu zaś takowego biletu, drugi podobny temu exemplarz powinien bydz podpisany na wzajem przez tego obywatela, któremu pierwszy exemplarz jest wydany, a ten drugi exemplarz zostanie u exaktora, a kommissya zaś prowadzić ma rozdawanych biletów dokładny regestr y po ukończonym terminie rozdawania komunikować kopią tego rejestru zaświadczona powiatowemu naczelnikowi y kapitanowi sprawnikowi dla wiadomości onych.

9-no. Każdy po otrzymaniu od kommissyi biletu, czyli zaświadczenia, wiele zamiast podatków należy mu oddać zboża, wyznaczoną w tym bilecie kwotę tegoż zboża ma odesłać do magazynu, gdzie naczelnik magazynowy, po odebraniu tego zboża, zaświadczyć ma na tymże bilecie, że według onego należąca do oddania kwota zboża zupełnie jest odebrana i bilet takowy obywatelowi na miejscu osobnego kwitu zwroci, zapisawszy u siebie do xiąg perceptowych, iż od tego obywatela, podług biletu pod numerem № wyiasniona w tym bilecie kwota zboża do magazynu jest przyięta, zwrócony zaś od naczelnika magazynowego z iego zaświadczeniem bilet, obywatel znowu powinien złożyć exaktorowi, od którego ma być dany zwyczajny kwit, na skutek zapłaconych za cały rok podatków; z tego powodu na składanie w exakeyi takowych biletów mających w sobie zaświadczenie przystawionego do magazynu zboża, naznaczam termin iednego miesiąca od pierwszego Nowembra do pierwszego Grudnia 1795 roku. A kto by na ten termin nie złożył tego zaświadczenia, takiego iuż powiatowy naczelnik, mając za nieposłusznego, wykomendyrować ma do niego exekucyą, nie czekając udzielnego rozkazu.

A żeby w ow czas wiadomo było, kto się okaże nieposłusznym, winien exaktor po pierwszym Grudniu sporządzić y napisać powiatowemu naczelnikowi tabelle, z wyszczególnieniem tych, którzy nie okazali

kwitow iemu oddanego do magazynu zboża, żadne zaś inne kwitacye na konto oddanego zboża, pod żadnym pretextem za dostateczne przyjęte y uważane bydz nie mogą, iak tylko wydane od naczelnikow magazynowych.

10-mo. Mieysca dla magazynow, do których ma być zwożone zboże, nie daley wyznaczają się, iak tylko przy najbliższych spławnych rzekach, dla samey zręczności y wygody obywatelow, a zatym w części Kowienskiej będą naznaczone y objaśnione przy naczelniku tej części I. W. generała porucznika y kawalera xiążenia Galiczyna, w części zaś Wilenskiej wyznaczam miasto Wilno y okoliczne przy tym miescie wybudowane szpichlerze; w części Grodzienkiej miasteczko Mosty y w bliskosci tego mieysca naydują się składy, do których y powiat Lidzki dla bliższego ku onym, a niżeli do Wilna, swojego położenia, należne od niego zboże sprowadzić powinien. Powiat zaś Brzeski nie do miasteczka Mostow, ale y nie daley, iak do samego Brzescia do wyznaczonych tam magazynow zboże ma oddawać.

11-mo. Znając koniecznością, ażeby przy oddaniu do magazynow zboża była przytomna ze strony obywatelow upolnomocniona osoba, która by zastępowała ich we wszystkim tym, co by tylo mogło się dla nich zdawać uciemieniem ze strony magazynowych naczelnikow y razem świadkiem tego, ieżeliby który z obywatelow przywiozł do magazynu zboże nie w zupełney mierze, lub też w niedobrym gatunku, którego by dla tych przyczyn przyjąć nie można było, zatym zalecam y determinuję, ażeby grodzkie sądy zebrawszy się w dniu pierwszym 7-bra każdy w swoim powiecie, z groną szlachty osiadłej iednego wyznaczili kommissarza, obywatela zacnego y wszystkiemi z dobrych przymiotow znacznego, z tym zamiarem, aby ci kommissarze, ziachawszy na te mieysca, gdzie dla powiatow ich magazyny są naznaczone, znaydowali się przy nich bez odalenia się, aż nim zostanie ukonczono-

ne zwożone zboża, dla dostrzeżenia, ażeby żadnemu z obywatelow naymnieyszey nie dopełnioną niesprawiedliwosci, lub iakiego kolwiek uciemienia, czego iednak spodziewać się nie mogę ze strony naczelnikow magazynowych, iako wybranych z doswiadczenia ich charakterow y dobrego myslenia.

Lecz iestliby pomimo to wszystko y nadwszytkie spodziewanie przydarzyło się obywatelom przy oddaniu zboża doswiadczać niesprawiedliwosci, a z tad nieukontentowania y daremney przewłoki, w podobnym przypadku wspomnieni kommissarze starać się temu zabiedz i uprzedzić, mają prawo y obowiązek donieść o tym naczelnikom magazynowym y raportować IWW. generałom w częściach wykonawczą władzę mającym, którzy wszelko w tym razie dla nich dadzą sprawiedliwą wedle praw pomoc.

Równie kommissarz Brzeskiego powiatu ma w podobnych zdarzeniach odnosić się do generała mającego komendę w miescie Brzesciu, gdzie y zboże takowe tego wojewodztwa z resztą pozostałą powiatu Piskiego oddawane y prymowane bydz ma.

12-mo. Zalecam, aby ten uniwersał po wszystkich parafiach, kosciolach y cerkwiach wszystkim obywatelom, bez naymnieyszey przewłoki, był obiawionym. Dan w Grodnie, roku 1795, mca Sierpnia 20 dnia. (L. S.). Mikołay xiąże Repnin.

Сборн. Вилен. Публ. Библ. В 3. № 70, л. 54—58.

№ 176.—1795 г. Сентября 4.

Объявление генераль-губернатора князя Репнина о срокахъ поставки въ магазины хлѣба вмѣсто денежныхъ податей.

Объявление

Литовскаго Генерала Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Изъ дошедшихъ ко мнѣ отъ обывателей великаго Княжества Литовскаго

представлений усматривая, что назначенный въ Магазины Ея Императорскаго Величества вмѣсто денежныхъ податей хлѣбъ, къ предположенному объявленіемъ моимъ отъ 20 минувшаго Августа времени съ трудомъ вымолоченъ и въ тѣ Магазины въ полномъ количествѣ выставленъ быть можетъ; и потому принимая во уваженіе столько же сіе обстоятельство, сколько и то, чтобы обращеніемъ вдругъ всего количества сего хлѣба въ Магазины, не привести въ недостатокъ торги хлѣбные въ землѣ, для обывателей нужны, симъ объявляю и постановляю: дабы всѣ тѣ, которые на основаніи вышесказаннаго объявленія моего должны поступить учинить поставку хлѣба вмѣсто податей, въ назначенное онымъ время, и именно въ теченіи Октября мѣсяца, выставили только одну половину количества съ каждаго изъ нихъ слѣдующаго; другую же доставили бы въ Магазины въ продолженіе Генваря будущаго 1796 года по старому греческому счисленію; наблюдая въ прочемъ во всей точности всѣ тѣ распоряженія и предписанія, о которыхъ въ частоупоминаемомъ объявленіи моемъ, относительно поставки и отдачи въ магазины хлѣбъ изъяснено, и представляя квитанціи о выставкѣ онаго въ теченіи мѣсячнаго времени послѣ Генварской поставки, такъ же какъ по Октябрской предписано. Равнымъ образомъ и отъ стороны казенной имѣютъ всѣ чиновники, такъ же точно поступать при семъ второмъ срокѣ поставки, какъ о первомъ сказано въ предъявленномъ моемъ объявленіи 20 минувшаго Августа. Но еслибы кто самопроизвольно пожелалъ всю поставку ему слѣдующую хлѣба выставить въдругъ въ первой Октябрской срокъ, то оное не возбраняется, и тотъ весь хлѣбъ въ Магазины принять быть долженствуетъ на предписанномъ основаніи. Дано въ Гроднѣ, дня 4 Сентября 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Вил. Публ. Библ. В 8, № 167, л. 41.

№ 177.—1795 г. Сентября 12.

Извѣщеніе минскаго земскаго суда минскимъ вице-губернаторомъ о пожалованіи губернатору Неплюеву разныхъ имѣній.

Akt przedłożenia jasnie wielmożnego vice-gubernatora do sądu ziemskiego województwa Minskiego względem darowanych dobr dla jasnie wielmożnego gubernatora wydanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Septembra dwudziestego piątego dnia novi, a dnia czternastego veteris stili.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mości ziemskim województwa Minskiego, przedłożenie od jasnie wielmożnego vice-gubernatora Minskiej gubernij do sądu ziemskiego Minskiego nadesłane, do akt wprowadzasie, ktorego co do słowa wyraz następny: Minskoy hubernij y z drugoy komisji Minskemu ziemskomu sudu. Jeho Wysokoprewoschodytelstwo hlawnu upravlajuszczji Minskoju, Wołynskoju, Bracławskoju y Podolskoju huberniami w zwaniij hienerał hubernatora hospodyn henerał poruczyk senator y raznych ordynow kawaler Tymofiej Iwanowicz Tutolmin ot czetwertaho seho Sentebria pod numerom dwutysięcznym trzechsetnym dwudziestym piątym, przeprowożdaja w kopij ukaz prawitelstwujuszczaho senata, s propisaniem Wse Wysoczayszeho Jeya Imperatorskaho Wielichestwa soizwolenia o wsemiłostiwiyszem pożałowaniij hospodynu hienerał majoru Minskoy hubernij prawitelu y kawaleru Iwanu Nikolaiewiczu Nepluiewu wo wiecznoie y potomstwennoie władienie postupiwszych w kaznu yz prynadležawszych kapitule Wilenskoy jmienij, solwarka Krasnoho Bora, Haniewicz, Trusewicz y dwora Bakszty s derewniami, w koich po pryłahaiemomu rehistru szczytaietsia tysiacza sto dwie duszy posielan mužskaho pola, predpisat izwolil sudy powietowye na preżnem osnowanij w Minskoy

hubernij suszczestwiuszczyie snabdit rehistrami tiem derewniam, koi naznaczeno oddat posemu monarszemu Jeja Wielicestwa soizwoleniju wo władenie hospodyna hubernatora y kawalera y kak pokazanyie po wypiskie Wsemitostiwieysze požalowanynie Jeho prewoschodytelstwu Jwanu Nikolajewczu folwarki z derewniami sostoiał w odnom Minskom woiewodztwie, to, wsledstwie propisannoho Jeho Wysokoprewoschodytelstwa powieleniia, w onoy ziemski sud dla swiedienii posyłaetsia pry siem tiem imieniam kopia wypiski. U tego przedłożenia podpisy jasnie wielmożnego vice - gubernatora y sekretarza oraz data u spodu y na marynesie pierwszej stronicy numer w tym porządku: Andrey Michajłow, w dołżnosti sekretara Tymofiej Jewdokimow. Sentiebra dwienatecatoho dnia, tysieczna siemsott dwienosto piatego hoda. Numero 1686. Ktore przedłożenie do xiąg ziemskich Minskich zapisano. Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytano Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 524.

№ 178.—1795 г. Сентября 14.

Списокъ имѣній, пожалованныхъ Минскому губернатору Неплюеву.

Akt wypiski o darowanych dobrach dla jasnie wielmożnego gubernatora Minskiego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Septembra czternastego dnia v. s., a dnia dwudziestego piątego n. s.

Na urzędzie Jey Imperatorskiej mosci ziemskim woiewodztwa Minskiego, registr od jasnie wielmożnego vice-gubernatora do sądu ziemskiego woiewodztwa Minskiego nadesłany do akt wprowadza się, którego co do słowa wyraz następny. Wypis-

ka o seleniach wsemitostiwieysze požalowanych w wiecznoie y potomstwiennie władenie hospodynu heneral-majoru Minskomu hubernatoru y kawaleru Iwanu Nikolajewczu Nieplujewu po Minskoy hubernij (na marynesie w rubrykach: Posielan mužeska, ženska) po Minskoy hubernij prynadležawszyie kapitule Wilenskoy, w Dokszyckom ujezdzie folwarok Krasny Bor, selenij Hromnicy. Czerenki, Żyrblewicz, Prudki, Liczyce, Horodziec, Kapcy, Michalkowicz, Zahorże, Czerniew, Kopce, Jursze. Poselan mužeskich piatsot dwadcat odna, ženskich czotyrysta dewienosto siem. W Bobruyskom ujezdzie folwarok Haniewiczy. Selenij Haniewiczy. Jurkowicze, Kolażyc, Wlesniki, Mołodzie, Mosszczyszcze, Cno, Chrokwa, Szczerbicze, Zamostocze, Staniszcze y Makowża. Poselan, mužeskich trysta siemnadcat, ženskich trysta trynadcat. W Dokszyckom ujezdzie folwarok Trasewiczy, Dierewnie Łowcewicz Pleszczany y Zajelnik. Poselan, mužeskich sorok czotyry, ženskich trydcat osm. W Wileyskom ujezdzie, Dwor Bakszty. Selenij Klimionty, Maximowicze, Baliszewicz, Sudzieniec, Kulbeże, Cyhanow, Jmena Korolewka y korczma Bakszty. Poselan mužeskich dwiestie dwadcat, ženskich dwiescie sorok. Jtoho poselan mužeskich tysecza sto dwie, ženskich tysecza osmdziesiat osm. U tey wypiski podpis jasnie wielmożnego vice-gubernatora y u spodu sekretarza temi slowy: Andrey Michajłow, w dołżnosti sekretarza Tymofiej Jewdokimow. Takowa wypiska za podaniem do akt w xięgi ziemskie wieczyste woiewodztwa Minskiego zapisana. Antoni Swiătorzecki P. Z. M. Czytano. Jgnacy Kudzinowicz S. D. Poll. regent ziemski woiewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 525.

№ 179.—1795 г. Сентября 17.

Списокъ имѣній, пожалованныхъ разнымъ русскимъ дѣтелямъ.

Aktt przedłożenia jasnie wielmożnego gubernatora z regestrem dołączonym względem darowanych dobr od Najjasniejszey Imperatorowey Ieymosci do sądu ziemskiego wojewodztwa Minskiego wydanego.

Roku tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt piątego, miesiąca Oktobra dziesiątego dnia. n., a dwudziestego dziewiątego Septembra v. s.

Na urzędzie Iey Imperatorskiej mosci ziemskim wojewodzwa Minskiego przedłożenie, wespół z dołączonym regestrem od jasnie wielmożnego gubernatora do sądu ziemskiego wojewodztwa Minskiego dostane, wyraz następny. Minskiemu ziemskiemu sędowi przedłożenie. Iasnie wielmożny generał-porucznik generalny tutejszych gubernij rządca senator y kawaler Tutolmin w nastanym do mnie od czwartego Septembra pod № 2322 zaleceniu, z dołączeniem kopij ukazow senatu z wypisaniem Naywyższego imiennego Iey Imperatorskiej mosci ukazu o naymiłosciwszym darowaniu na wieczność dobr, w dołączaiącym się regestrze oznaczonych, rożnym, przedpisać raczył o tey naymiłosciwszey Iey Imperatorskiej mosci woli sądy ziemskie y grodzkie tych powiatow, w których te dobra są położone, uwiadomić, przeto o takowych naymiłosciwiey darowanych dobrach, dołączaiąc regestr, przedpisuię onemu sądowi takową naywyższą Iey Imperatorskiej mosci wolę do ksiąg wieczystych zapisać. U tego przedłożenia podpis jasnie wielmożnego gubernatora u spodu datta y na marynesie pierwszej stronicy № oraz na drugim polarkuszu z podpisem regestr y na złożeniu przy rozsygillowaney na czerwonym laku pieczęci adres temi wyrażaią się słowy: Generał-major Minskiej gubernij gubernator de Nepluiew. Septembra siedmnastego dnia, tysiąc siedmsett dziewiędziesiąt piątego roku.

Minsk. № 7260. Regestr wieczyscie darowanych dobr z woli naywyższey Iey Imperatorskiej mosci. Generał-anszefowi y kawalerowi grafowi Soltykowemu z sekwestrowanych po Oginskim podskarbm miasteczko Rakow y Pomorszczyzna z attynencyami, dusz czterysta dwadziescia osm, folwark Lewkow z wsiami, dusz pięćset dwadziescia dwie, miasteczko Jlia z folwarkami, dusz dziewięćset piędziesiąt siedm, folwark Rydy, dusz trzy, folwark Sarkowszczyzna, folwark Sieliszczce, dusza iedna. Iasnie oswieconemu Deystwitelnomu Taynemu Sowietnikowi y wice-kancelerzowi grafowi Ostermanowi po kapitule Wilenskiej folwark Beresniowkę z attynencyami, dusz tysiąc pięćsett szescdziesiąt, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Ieleniowemu z stółowych biskupich attynencyi Ihumenskiej dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Szewiczowi z tych że dobr dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-porucznikowi Denisowemu z tych że dobr dusz tysiąc dwiescie, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Popowemu z tychże dobr reszty dusz tysiąc sto siedmdziesiąt pięć, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Benixonowi z dobr biskupich wieś Dolginow, dusz sto trzydziescia osm, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Chruszczowemu folwark plebanij Wiszniewskiej Otmyt, dusz sto dwadziescia jedna, jasnie wielmożnemu generał-maiorowi Goryczowi Benedyktynek Wilenskich dwór y miasteczko Wiazyn z attynencyami, dusz tysiąc, jasnie wielmożnemu Deystwitelnomu Statskiemu Sowietnikowi y Leybmedykowi Rożersonowi po biskupie Masalskim ekonomia Andryaszki, dusz trzysta szescdziesiąt, wieś Starzyńki, dusz trzysta osm, miasteczko Pierszaie z wsiami y attynencyami, trzysta trzydziescia iedna, wieś Dory z attynenciami, dusz trzysta osmdziesiąt dwie, wielmożnemu Brygadyerowi Sielunskiemu Bazylanow Wilenskich Biełiczany z attynencyami, dusz dwiescie piędziesiąt pięć, wielmożnemu altyleryi majorowi Fokowi Kanonikow Wilenskich fol-

wark Hreczonka z wsiami, dusz dwiescie piędziesiąt dwie. Sekretarz Iozef Iolszyn. Przedłożenie Minskiemu ziemskiemu sądowi w Minsku. Ktore to przedłożenie z rejestrem do xiąg ziemskich wieczystych zapisane. Antoni Świątorzecki pisarz ziemski wojewodztwa Minskiego. Czytano: Ignacy Kudzinowicz szambellan Dworu Polskiego, regent ziemski wojewodztwa Minskiego m. p.

Изъ актовой книги Минскаго земскаго суда за 1795 годъ, № 12051, л. 545—546.

№ 180.—1795 Сентября 17.

О пожалованіи имѣнія Оброво вдовѣ убитаго подполковника Козлянинова.

Akt przedłożenia od naywyższej monarszey woli darowanych dobr Obrow po x. x. Benedyktynach starotrockich W. J. P. podpułkownikowey Kozlaninowey wdowie y jej dzieciom.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, miesiąca Oktobra wtórego dnia v. s.

Przed aktami ziemskimi powiatu Pinskiego, stawając obecnie J. P. Leon Korsak takowe przedłożenie J. W. general-majora Minskiey gubernij gubernatora De-Neplujowa pod numerem siedem tysięcy dwiescie szesćdziesiąt osm sądowi ziemskiemu Pinskiemu, względem majątnosci Obrowa po J. XX. Benedyktynach Starotrockich, z woli Naywyższej Monarszey W. J. Pani podpułkownikowey Kozlaninowey wdowie y dzieciom oney wiecznością nadaney wydane do akt podał, ktorego thenor talis: Pinskiemu ziemskiemu sądowi przedłożenie. J. W. general-porucznik senator generalny tuteyszych gubernij rzadca y kawaler Tutolmin w naslanym do mnie od czwartego Septembra pod numerem dwa tysiące trzysta dwadzieście dwa zaleceniu z dołączeniem kopij ukazow senatu, z wypisaniem Naywyższego Imiennego Jey Imperatorskiey mosci ukazu o naymiłościw-

szym darowaniu na wieczność dobr w dołączającym się rejestrze oznaczonych różnym, przedpisać raczył o tey naymiłościwszey monarszey woli sądy ziemskie y grodzkie tych powiatow, w ktorych te dobra leżą, uwiadomić. Przeto o takowych naymiłościwiey darowanych dobrach dołączając rejestr, przedpisanie onemu sądowi takową naywyższą monarszą wolę w xięgi wieczyste zapisać. U tego przedłożenia podpis ręki y data takowe: general-major Minskiey gubernij gubernator De-Neplujew, Septembra siedmnastego dnia, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego roku. Minsk a na drugiej stroniey wyraz takowy z podpisem ręki sekretarskiey. Rejestr wieczyscie darowanych dobr z woli Naywyższej monarszey wdowie y dzieciom zabitego podpułkownika Kozlaninowa po Benedyktynach Starotrockich. Dwor Obrow z attynencyami, dusz dwiescie trzydzieście osm. Sekretarz Iozef Iolszyn. Intitulacya zaś na zatylku, przy pieczęci herbowney naku czerwonym wycisnionej, his exprimitur verbis. Przedłożenie Pinskiemu ziemskiemu sądowi w Pinsku, tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt piątego, dnia dwudziestego szóstego Septembra. Takowe przedłożenie względem ustapienia wiecznością Obrowa J. XX. Benedyktynow Starotrockich w. podpułkownikowey Kozlaninowey. Ktore to przedłożenie za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę do akt jest do xiąg ziemskich powiatu Pinskiego przyjęte y wpisane.

Изъ актовой книги Пинскаго земскаго суда за 1793—1795 годы, № 13239 л. 1430—1440.

№ 181.—1795 г. Октября 5.

Предложение генераль-губернатора Тутолмина Радошковской ратушѣ вступить въ отправленіе дѣлъ согласно съ „учрежденіями о губерніяхъ“.

Получень Октября 5 дня 1795 года.

Генерала Аннефа, сенатора, Минскаго, Волынскаго, Брацлавскаго и По-

дольскаго Генерала-Губернатора и кавалера Тутолмина Минскаго намѣстничества Радошковской Ратушѣ предложеніе.

Во исполненіе Всевысочайшаго Ея Императорскаго Величества именнаго, въ 3-й день Маія сего года, миѣ всемилостивѣйше пожалованнаго указа, совершивъ во 2 день текущаго октябрю торжественное открытіе Минскаго намѣстничества по образцу благодѣлительнѣйшихъ и премудрыхъ Ея Величества учрежденій о управленіи губерній, и вводя Радошковскую Ратушу въ отправление дѣлъ на нѣе возложенныхъ, я препровождаю при семъ Палаты гражданскаго суда съ господиномъ совѣтникомъ Колоколовымъ 1-е, священнѣйшіе Ея Императорскаго Величества учрежденія о управленіи губерній, всемилостивѣйше жалованную дворянству грамоту и положеніе о городахъ яко основанія вводимаго въ странѣ сей благоустройства и драгоцѣннѣйшіе залогомъ милостей и щедротъ всеавгустейшей Самодержицы нашей; 2-е, Обрядъ канцелярскаго производства и содержанія дѣлъ въ сей ратушѣ къ поспѣшеству краткаго и порядочнаго отправления оныхъ; 3-е, вѣдомость о числѣ записанныхъ въ мещанское общество христіанъ и евреевъ подвѣдомственныхъ Ратушѣ, съ означеніемъ всѣхъ въ мѣстечкѣ строеній; 4-е, формы книгамъ, журналамъ, протоколамъ и другимъ по канцелярскому обряду заведеніямъ, каковыя съ самаго дня сего должны быть ведены и содержаны въ ратушѣ на основаніи Генеральнаго регламента и другихъ узаконеній. Доставивъ все сіе, я поставляю долгомъ всемилостивѣйше возложеннаго на меня званія предложить ратушѣ вступить въ отправление дѣлъ ей принадлежащихъ по силѣ Всевысочайшихъ Ея Императорскаго Величества учрежденій и съ самаго дня сего здѣлать и установить всѣ канцелярскаго порядка заведенія по препровождаемымъ у сего формамъ и предписанію въ обрядѣ, которой составленъ на точной силѣ благодѣлительныхъ Ея Вели-

чества учрежденій и другихъ по сему предлогу Высочайшихъ законовъ, о чемъ имѣлъ я щастіе всеподданнѣйше доносить Ея Императорскому Величеству, въ прочемъ при самомъ вступленіи господъ членовъ ратуши въ отправление ихъ должностей, я обязываюсь напомнить о прохожденіи званія своего съ подданническою къ службѣ Ея Императорскаго Величества вѣрностію и усердіемъ, прямо соотвѣтственнымъ доверенности и одобренію собратій своихъ, да строгимъ блюденіемъ истины и порядка являть себя вѣрными, ревнительными и благими Всеавгустейшей Помазанницы подданными и праводушными судіями народа, Богомъ Самодержавію Ея ввереннаго, миѣ же, яко исполнителю священной воли Ея Величества и ходатаю на пользу общую и частную доставлять удовольственный долгъ одобрять по достоинству ревность, безпристрастіе и труды ихъ. (Подлинное подписать) Тутолминъ. Октября дня 1795 года, Минскъ.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Шк. 2 № 204 стр. 141

№ 182.—1795 г. Октября 28.

Объявленіе генераль-губернатора князя Репнина о доставленіи свѣдѣній о казенныхъ имѣніяхъ, находящихся во владѣніи разныхъ лицъ.

Объявленіе

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

При предстоящемъ различеніи собственности казенныхъ отъ собственности частныхъ людямъ, по наслѣдству и по инымъ законнымъ утвержденіямъ принадлежащихъ, и остающихся въ полномъ и свободномъ ихъ управленіи и распоряженіи, хотя при учиненіи переписи въ слѣдствіе объявленія моего отъ

7 сего Октября, изъ подаваемыхъ сказокъ и сдѣлается различіе между имѣніями собственно казнѣ принадлежащими, по ихъ родамъ и названіямъ; но какъ для точнаго и подробнаго о сихъ имѣніяхъ свѣденія такого различія еще не довольно, понеже надлежитъ при томъ вѣдать: всѣ ли и каждый, у кого казенныя имѣнія во владѣніи находятся, законно и справедливо ими владѣютъ, того ради всѣ тѣ, которые въ предѣлахъ Литвы, именемъ и властію Ея Императорскаго Величества управляемыхъ, пользуются, по даннымъ имъ привиллегіямъ, владѣніемъ староствами, войтовствами, цивунствами, городничествами, економіями, деревнями Поезунтскими, и прочими всякаго рода и званія имѣніями, которыя, почитаясь собственностію казенною, даны разнымъ людямъ по ихъ чинамъ, по занимаемымъ мѣстамъ и должностямъ, въ пожизненное ли владѣніе, на то ли время, пока кто въ должности, или чинѣ пребываетъ, либо эмфіотично, или експектансѣ, и и съ публичнаго торгу на 50 лѣтъ, либо въ аренду на какое время, или же иначе какъ, должныствуютъ къ 15 Декабря сего года по старому Греческому счисленію сами, или чрезъ своихъ повѣренныхъ, предъавить въ верховное Литовское Правленіе данныя имъ на владѣніе вышеупомянутыми имѣніями жалованныя грамматы, инвентари, отказные и интромискіе листы, или иныя доказательства, кто какія имѣетъ въ подлинникахъ, подъ опасеніемъ за неисполненіе сего предписанія потерянія того имѣнія конфискаціею, не взирая ни на какія отговорки, ниже на лице, достоинство и состояніе.

Равнымъ образомъ и всѣ тѣ, которые по смерти настоящихъ владѣльцовъ, кому жалованныя грамматы даны были, владѣютъ по какимъ нибудь предлогамъ оставшимися по нихъ казенными имѣніями, какого бы оныя роду и званія ни были, подъ штрафомъ конфискованія собственныхъ ихъ имѣній, и поступленія съ ни-

ми, какъ съ ослупниками, по строгости закона, должны къ предписанному же 15 Декабря сами явиться или повѣренныхъ прислать въ Верховное Литовское Правленіе, съ отчетами о доходахъ принадлежащихъ казнѣ, по прежнему о таковыхъ праздно-остающихся казенныхъ имѣніяхъ положенію, и съ предъавленіемъ при томъ о времени смерти настоящихъ владѣльцовъ достовѣрныхъ Свидѣтельствъ, явленныхъ и утвержденныхъ въ судахъ Земскихъ, или Гродскихъ, или же у повѣтовыхъ начальниковъ. Въ Гроднѣ, Октября 28 дня 1795 года. (М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Виз. Пуб. Библ. В. 8, № 167. л. 28.

№ 183.—1795 г. Декабря 17.

Универсалъ князя Циціанова о приведеніи жителей Гродненской губерніи къ присягѣ въ ближайшіе четыре воскресные дня.

U n i w e r s a ł.

Paweł Xiaże Cysyanow General-Maior Woysk Rosyiskich i Kawaler Orderow S. Wielkiego Zwycięzcy Ierzego Męczennika i równo Apostolskiego Xięzęcia Włodzimierza, Dywizyą Woyska pod generalną Kommandą I. O. Xcia Mikołaja Repnina Orderow Rosyiskich i Polskich Kawalera, Generała en Chef całą Armią w Koronie Polskiej i W. X. Litewskim Kommenderujący.

Obwieszczam obywateli wszystkich Powiatow w Części Grodzienskiej zostających, że Ci Obywatele, którzy dla słusznych przyczyn w Niedziele, to jest: dnia 17—28 Xbra na Publikacyi Manifestu nie byli, i przysięgi nie wykonali, mają niezawodnie do przysięgi przez cztery Niedziele, to jest: poczynawszy od dnia 17—28 Xbra też przysięga codziennie przyjmowaną będzie.

2-do. Oznamuję wszystkim, że Wdowy mające dzieci nieletne, lub ich Opiekuno-

wie Maiątkiem zarządzaiaćy, wykonać powinni przysięgę, na rzecz Manifestem wyjaśnioną.

Paweł Xże Cyscyanow.

(L. S.).

Сборн. Вил. Публ. Библиотеки, В 8, № 167, л. 40.

№ 184.—1795 г. Октября 1.

Объявление генераль-губернатора Репнина о порядке переписи населенія Литовскихъ областей.

Объявление

Литовскаго Генерала - Губернатора Князя Репнина, всѣмъ и каждому, кому о томъ вѣдать надлежитъ.

Извѣстно каждому здравомыслящему: сколь неоспорима сія истина, что вѣрное о количествѣ народа свѣденіе есть нужно и необходимо для общественнаго благоустройства и порядка, изъ которыхъ, какъ изъ источника общаго благоденствія, истекаютъ и всѣ существенныя пользы обывателей; и сколь потребно оное для правительства о благѣ народномъ попеченіе простирающаго, и долженствующаго нередко сообразно количеству жителей располагать мѣрами къ выгодамъ ихъ относящимися: и такъ не предстоить надобности въ изъясненіи удобностей отъ туда происходящихъ; но надлежитъ употребить только тщаніе, дабы средствомъ кратчайшимъ, для обывателей неотяготительнымъ и совершенно удовлетворяющимъ надобности, собрать такыя свѣдѣнія въ добромъ порядкѣ и съ желаемою успѣшностію.

Изъ многихъ прошедшихъ лѣтъ опытовъ, обыватели великаго Княжества Литовскаго должны быть удостовѣрены, что учиненныя объ нихъ переписи, либо не соотвѣтствовали прямому предмѣту ихъ употребленія, или не были достаточны, или же не содержали въ себѣ потребной вѣрности и точности. А какъ удовлетво-

реніе такового рода надобности надлежитъ почитать дѣломъ общественнымъ; способы же къ достиженію желаемой цѣли употреблять единственно тѣ, кои болѣе удобны и менѣе затруднительны, не взирая на наблюденныя иногда обряды, которые съ подлиннымъ и прямымъ существомъ дѣла ни мало не соединяются: того ради постановляется слѣдующее.

Первое: Для лучшаго и удобнѣйшаго собранія свѣденій о числѣ поселеннаго народа вообще, на земляхъ моему Главному начальству ввѣренныхъ, предѣлы Литовскіе составляющихъ, во избѣжаніе излишняго промедленія времени, суды Земскіе и Гродскіе во всѣхъ повѣтахъ съ публикованія сего объявленія, что учинится извѣстнымъ по всей Литвѣ въ одинъ день, и именнно 14 Октября, собравшись въ Повѣтовые города, общимъ разсужденіемъ и уваженіемъ, въ присутствіи повѣтоваго начальника, назначать въ каждую Парафію своего Повѣта одного изъ благороднаго дворянства Депутата изъ живущихъ въ той Парафіи, или по крайней мѣрѣ изъ ближайшихъ къ оной того же Повѣта, котораго долгомъ будетъ въ продолженіе переписи лежать о вѣрномъ и точномъ сочиненіи и собраніи сказокъ отъ обывателей, какъ о томъ ниже будетъ упомянуто.

Второе. Суды Земскіе и Гродскіе, съ которыми купно на назначеніе въ Парафіи объявленныхъ Депутатовъ, и писаря тѣхъ судовъ имѣютъ голосъ, въ случаѣ раздѣленія мнѣній ихъ на равное число, слѣдуютъ тому, къ коему объявить себя согласнымъ повѣтовой начальникъ. Но они обязаны сохранить при такомъ назначеніи совершенное безпристрастіе; и ни для вражды, ни для зависти, ниже для гнуснаго мщенія не назначать такого, коего достоинству учинилось бы помянутое служеніе отяготительнымъ: а равно сему избѣгать назначенія и такому обывателю, которому бы изъ понаровки думали доставить чрезъ то какую прибыль, или подать случай къ утѣсненію народа.

Таковое служеніе да поручится единственно особамъ благомыслящимъ, добροхотнымъ и спокойнымъ, дабы они за исполненіе онаго воспользовались честію и благодарностію отъ общества и правительства, которое предоставляет себѣ въ прочемъ въ продолженіе переписи усугубить бѣдѣ, чтобы народу не воспослѣдовало отъ того ни малѣйшаго отягощенія, ниже какихъ либо налоговъ, которые всемѣрно будутъ пресѣчены, и всякое попользованіе ко взяткамъ и акциденціи взыщется съ крайнею строгостію. А при томъ судьи Земскіе и Гродскіе въ званіе Депутата да не назначаютъ ни кого изъ тѣхъ, кои во время послѣдняго мятежа въ какихъ бы то ни было должностяхъ находились: и для того обязаны при назначеніи въ каждую Парафію Депутата объявлять повѣтовому начальнику, что тотъ назначаемой во время мятежнаго правленія не употребленъ былъ ни въ какое званіе. Повѣтовой же начальникъ по назначенію въ порученномъ ему Повѣтѣ во всѣ Парафіи Депутатовъ, долженъ прислать объ нихъ немедленно списокъ въ Верховное Литовское Правленіе, показавъ во ономъ: кто имянно и въ какую парафію назначенъ.

Третіе. Какъ четвертаго же надесять сего мѣсяца прочтется въ первой разѣ сіе объявленіе во всѣхъ церквяхъ и публикуется въ городахъ; то въ церквяхъ приходскіе священники, а въ городахъ городничіе, или должность ихъ правящіе должны употребить попеченіе, чтобы отъ первыхъ въ каждое сѣленіе, а отъ послѣднихъ въ городовые магистраты, въ еврейскіе кагалы, и гдѣ есть въ юриздики доставлено было, смотря по обширности селеній и многочисленности народа, по одному, по два или по три экземпляра формъ, у сего слѣдующихъ, какъ то: 1) Для околицы Шляхетской. 2) Для помещичьихъ деревень, посезуитскихъ имѣній, во владѣніе помѣщикамъ же отданныхъ, и такой околицы, или вольныхъ людей, кои посѣ-

лились на земляхъ, помѣщикамъ принадлежащихъ. 3) Для имѣній старостинскихъ. 4) Для мѣстечекъ старостинскихъ. 5) Для имѣній экономическихъ и прочихъ казенныхъ. 6) Для имѣній духовныхъ разнаго рода. 7) Для евреевъ, караимовъ, и цыгановъ, буде таковыя гдѣ жительствоуютъ. 8) Для заводовъ и фабрикъ, ежели оныя въ какихъ либо сѣленіяхъ находятся. 9) Для повѣтовыхъ мѣсть, въ которыхъ посѣлившееся Шляхетство, мещанство и цѣхи, каждое по особому подъ симъ номеромъ находящемуся образцу описаніе о себѣ въ магистратъ подать имѣть. 10) Для народа Татарскаго, въ предѣлахъ Литвы посѣливагося, и 11) Для духовнаго чина обоеихъ половъ, живущаго какъ въ монастыряхъ, такъ и при разныхъ церквяхъ въ Парафіяхъ находящагося. Дабы такимъ образомъ всѣ и каждое состояніе народа, находя особенное для себя примѣрное описаніе тѣмъ удобнѣе могло доставить правительству потребное о немъ свѣденіе.

Четвертое. Но какъ не каждой поселянинъ обученъ грамматѣ, и не каждому учившемуся грамматѣ удобно понимать вещи въ прямомъ и подлинномъ ихъ смыслѣ; то для отвращенія всякаго недоразумѣнія по предмету учиненія вѣрнаго и обстоятельнаго щета всѣмъ состояніямъ народа, Господа помѣщики, старосты, державцы и всѣ безъ изъятія владѣльцы, какихъ бы то ни было недвижимыхъ собственности должны непременно сами принять участіе въ сочиненіи по объявленнымъ формамъ сказокъ, и оныя подписать: въ небытность же ихъ дозволяется учинить сіе ихъ управителямъ, економамъ, или прикащикамъ. Подобнымъ сему образомъ и во всѣхъ прочихъ селеніяхъ и мѣстечкахъ, на примѣръ, въ казенныхъ економахъ, или управителяхъ, а въ другихъ войты, или выборные; такъ же старшины цѣховыя, или мещанскіе, бургомистры магистратскіе и кагалные о жидахъ, имѣютъ сочинять и

отвѣтствовать за исправность переписанныхъ сказокъ. Въ околицахъ же шляхетскихъ, гдѣ при сочиненіи отъ имени каждаго шляхтича особой сказки надлежало бы употребить напрасно время и трудъ, повелѣвается избранному въ Парафію депутату въ каждую такую въ Парафіи ему назначенной находящуюся околицу, назначить изъ жительствующихъ въ ней одного шляхтича, которой да будетъ обязанъ отъ цѣлаго сѣленія по формѣ, для околицъ особо сдѣланной, сочинить и подать скаску; и которому околица Шляхетская повинна дать всѣ нужныя свѣденія безъ малѣйшаго ослушанія: ибо за таковое каждой окольной шляхтичъ взятъ будетъ подъ стражу и отосланъ къ суду, какъ преступникъ повелѣній вышней власти.

Пятое. Отъ 14 до 21 Октября дается время на неоднократное прочтеніе сего объявленія, и на назначеніе парафіяльнымъ депутатамъ въ околицы выборныхъ изъ шляхтичей. Отъ двадцати перваго же Октября до 15 Ноября должно во всѣхъ безъ изъятія посѣленіяхъ мѣстахъ и мѣстечкахъ объявленныя скаски сочинить и написавъ оныхъ по два экземпляра къ 22 того же Ноября подать парафіяльнымъ Депутатамъ, которые въ сіе время имѣютъ находиться безъотлучно въ своихъ парафіяхъ, не отговариваясь ни какими нуждами и надобностями; ибо каждой тотъ, кто въ семъ общепользномъ дѣлѣ окажетъ нерадѣніе и медлѣнность, почтется за неблагонамѣреннаго, и навлечетъ на себя слѣдствія изъ того произтекающія.

Шестое. Помянутые депутаты собравъ отъ своихъ Парафій скаски, и слича ихъ съ формами, буде окажется что учинены съ оными согласно, то даютъ подателямъ ихъ въ полученіи росписки, и сочиняютъ каждой по своей парафіи изъ поданныхъ къ нимъ сказокъ роспись, по особой формѣ у сего приложенной подъ литерою А. Буде же сверхъ чаянія нѣкоторыя изъ упоминаемыхъ сказокъ найдутся не исправ-

ными, недостаточными и не противъ разосланныхъ формъ написанными, то оныя депутаты должны возвращать ихъ подавателямъ, вразумляя, какимъ образомъ ихъ исправить и порядочно сочинить и написать. Чего ради подавателями должны быть тѣ самые, которые къ нимъ руки прикладывали; а отъ помѣщиковъ и прочихъ державцовъ ихъ управители, економы, или повѣренные люди грамматные. На сочиненіе парафіяльныхъ росписей и на исправленіе и перемѣну въ случаѣ надобностей не соотвѣтственно формѣ поданныхъ сказокъ дается времени отъ 22 Ноября по 15 Декабря, съ тѣмъ, чтобъ къ 1 Генваря будущаго 1796 года всѣ парафіяльные депутаты съ учиненными ими, какъ выше сказано, росписями собрались въ повѣтовой городъ, и во ономъ совокупнымъ трудомъ повѣря поданныя сказки съ росписями по парафіямъ учиненными, сочинили генеральную цѣлому повѣту роспись, каковой форма при семъ прилагается подъ литерою В. и представили оную вмѣстѣ съ парафіяльными росписями, и съ подлинными поданными къ нимъ сказками, за общимъ подписаніемъ ихъ рукъ къ повѣтовому начальнику, для доставленія ихъ къ 1 февраля будущаго 1796 года въ казенное отдѣленіе верховнаго Литовскаго Правленія.

Седьмое. А дабы лучшимъ и желаемымъ успѣхамъ сіе полезное дѣло сопровождаться могло; то въ продолженіе собранія депутатовъ въ повѣтовомъ городѣ, за сличеніемъ сказокъ съ формами и за повѣркою оныхъ какъ съ парафіяльными, такъ и съ повѣтовою росписями, судъ Земской, или Гродской, которой тогда засѣданіе свое имѣть будетъ, обязанъ въ послѣ полуденное время имѣть наблюденіе, и помогать въ письмѣ тѣхъ росписей своими приказными служителями: чего ради помянутую повѣтовую роспись судьи того суда своими руками подписать должны. На бумагу же, чернила и прочей канцелярской расходъ от-

пустится отъ повѣтоваго екзактора въ каждой повѣтъ по двѣсти, а въ Брестской по его пространству предъ прочими чотыреста злотыхъ.

Осьмое: Хотя благонамѣренные и добросовѣстные обыватели не имѣютъ надобности въ напомниманіи, дабы не таить ни чего, что нужно для свѣденія правительства по случаю требуемыхъ отъ нихъ сказокъ; но какъ легкомысленные и нѣвежды, часто изъ видовъ скрытныхъ и злостныхъ, нарочно стараются разныя ставить преткновенія и въ самыхъ наилучшихъ намѣреніяхъ, то объявляется симъ: что съ тѣми, кои обличены будутъ послѣ въ утайкѣ числа дымовъ и числа людей, поступлено будетъ наистрожайшимъ образомъ, а имянно: когда самъ помѣщикъ, или владѣлецъ учинитъ, то оной не только лишится всѣхъ чиновъ, но извергнется изъ числа честныхъ людей; а прописные, или утаенные души возмущаются въ казенное вѣдомство, и помѣщикъ до новой переписи повиненъ будетъ платить за нихъ всѣ узаконенныя подати. Буде же управитель, економъ, выборной, или иной кто сказкоподатель, безъ вѣдома помѣщика такую прописку, или утайку сдѣлаетъ, съ таковымъ, какъ съ ослушникомъ законной власти и повелѣній отъ оной данныхъ, поступлено будетъ по всей строгости. Равному наказанію подвергнутся сказкоподатели и всѣхъ прочихъ недвижимыхъ имѣній; коихъ роды изъяснены въ формахъ у сего приложенныхъ для сочиненія по онымъ сказокъ.

При таковомъ распоряженіи о сочиненіи переписи надѣяться можно, что совершится оная съ желаемымъ успѣхомъ, безъ излишняго и тщетнаго назначенія особыхъ переписчиковъ и совершенно безъ отягощенія народнаго: и естли къ подробному свѣденію о числѣ всѣхъ вообще жителей чего доставать не будетъ, то только родовъ и фамилій благороднаго Дворянства, о которомъ прежде, хотя въ однихъ и тѣхъ же самыхъ переписяхъ, кои дѣлались вообще о на-

родѣ, упоминалось; однако настоящее правительство обыкшее отличать благородное дворянство отъ прочихъ состояній народа, и въ подлежащемъ случаѣ иныя располагаетъ мѣры для собранія объ ономъ потребныхъ извѣстій, которыя бы достаточны были съ одной стороны удовлетворить желанію правительства, чтобъ знать въ подробности о родахъ благородныхъ, а съ другой и онымъ доставить выгоды могущіе послужить къ ихъ преимуществамъ въ публичныхъ должностяхъ и обязанностяхъ.

Въ слѣдствіе того всѣ роды благороднаго Литовскаго Дворянства, по особому приложенному у сего образцу подъ буквою С, имѣютъ учинить изъясненныя въ немъ описанія, и оныя къ 15 Ноября сего года доставить къ повѣтовому предводителю, или Маршалку того повѣта, въ которомъ какой дворянинъ жительство имѣетъ. А сей обязанъ изо всѣхъ дворянскихъ фамилій списковъ въ повѣтѣ его живущихъ, или собственности недвижимыя имѣющихъ учинить по азбучному порядку двѣ росписи, одну о фамиліяхъ дворянскихъ, а другую о именахъ упомянутыхъ собственностей, по образцу приложенному у сего подъ буквою Д, и оныя росписи со всѣми о дворянскихъ фамиліяхъ списками, которые отъ нихъ поданы будутъ прислать ко мнѣ къ 1 февраля будущаго 1796 года неотмѣнно и безо всякихъ отговорокъ. Ежели же въ которомъ повѣтѣ Маршалка нѣтъ, то сіе же самое имѣетъ исполнить подкоморій того повѣта.

На конецъ остается сказать, что числа въ семъ объявленіи упоминаемыя надлежитъ разумѣть по старому греческому счисленію; а при томъ усугубить еще подтвержденіе, что всѣ тѣ, которые по исполненію здѣсь предписаннаго поддаться оказать добрую волю, усердіе и безкорыстіе въ отправленіи препорученій имъ сдѣланныхъ, не только обратятъ на себя вниманіе правительства, но приобретають еще и особливую признательность

онаго: а напротивъ того тѣ, которые окажутъ себя нерадивыми и недоброхотными, подвергнутся не только стыду и поношенію, яко недостойные носить имя добраго гражданина, но и впродъ во всякихъ публичныхъ дѣлахъ и должностяхъ лишатся они доброй вѣры и довѣрія. Въ Гроднѣ, Октября дня 1795 года.

(М. П.) Князь Николай Репнинъ.

Сборн. Виз. Публ. Библ. Б 8, № 167, л. 24—27.

№ 185.—1796 г. Января 17.

Указъ верховнаго Литовскаго Правленія о непринятіи жалобъ на лицъ, которыя не имѣютъ въ данномъ уѣздѣ своей собственности.

Актъ указу з Найвысшего рządu Литовскаго względem неприймowania spraw na osoby takie, które nie mają swej posesyi w tym powiecie, do którego pozwani.

Рoku тисячъ siedmset dziewiędziesiąt szóstego, miesiąca Februaryi siedmnastego dnia.

Przed urzędem y aktami ziemskimi powiatu Brzeskiego w imieniu y powadze Nayiasniejszey Imperatorowey wszech Rosyi otwartemi, stanowszy osobiscie J. P. Klemens Sawicki, ukaz Jey Imperatorskiey mosci Samowładnacey całą Rosyą z rządu naywyższego Litewskiego sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego, względem неприймowania żadnych spraw na osoby takie, które nie mają swej posesyi w tym powiecie, do którego pozwani będą, pod numerem 89 przysłany w wyrazach ruskich y polskich na iedney stronie obok znajdujących się, do akt podał, ktorego wyrazу po polsku w te słowa: Ukaz Jey Imperatorskiey mosci Samowładnacey Całą Rosyą z rządu naywyższego Litewskiego sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego Litewskiego. Wedle указу Jey Imperatorskiey mosci ten rząd dostrzegłszy z nie-

których wchodzących w ony spraw, że częstokroć strony odpowiedzi uległe bywają przez pretensorow pozywane do tych powiatow, w których ani własności swojej nie mają, ani mieszkaia. Rozkazali.—Dla zapobieżenia takowey nie regularności wszystkim ziemskim y grodzkim sądom, oraz mieyskim magistratom zalecić ukazami, aby zgola nie przyjmowali żadnych spraw na osoby takie, które nie mają swej posesyi w tym powiecie, do którego pozwani będą, a to naybardziej dla tego że z podobnego sądownictwa, iak już temu rządowi z wchodzących spraw widzieć się daie, nastaią tylko iedynie niestanne dekreta, o których strona pozwana, z położenia dobr swoich żyjąc w drugim powiecie cale, niewie y tym sposobem zamiast zbliżenia sprawiedliwej stronie prawney satysfakcyi następuje sama tylko zwłoka na nieprze-stanne expensa proceduiących narażająca, o czym ony sąd ziemski ma wiedzieć y uczynić wedle tego Jey Imperatorskiey mosci указу. Januaryi 17/28 dnia roku 1796. Na takowym ukazie podpisy takowe: Mikołay Wołkow protokolist, Władymir Lenczowski Kolleżeyski Rehistrator, Jwan Hwasiekowicz, a na boku tego указу numer № 89. Na kopercie adress w następnych wyrazach. Ukaz z Найвысшего Литовскаго рządu sądowi ziemskiemu powiatu Brzeskiego, Litewskiego w Brzesiu Litewskim. Ktory to ukaz przez wyż wyrażoną osobę do akt podany iest do xiąg ziemskich powiatu Brzeskiego przyięty y wpisany.

Изъ актовой книги Брестскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 7400 л. 249.

№ 186.—1796 г. Января 18.

Письмо графа Панина епископу Коссаковскому относительно торжественнаго празднованія дня присоединенія Литвы къ Россіи.

Monseigneur!

J'ai l'honneur de presenter ci-joints à Votre Excellence 40 exemplaires du cé-

rémonial, qui sera observé le 20 (31) du courant, à l'occasion de la réunion du grand Duché de Lithuanie à l'Empire de Russie, qui doit être effectué ce jour là, par la prestation du serment de fidélité à sa Majesté l'Imperatrice et à ses augustes successeurs.

Votre Excellence daignera donner ses ordres au clergé pour que tout ce qui est de son ressort, soit rempli à la lettre d'après les dispositions, contenues dans le dit cérémonial et avec toute la dignité qu'exige un acte aussi solennel.

C'est avec les sentimens les plus respectueux que j'ai l'honneur d'être

Monseigneur

De Votre Excellence le tres humble et très obeissant serviteur C-te de Panin.

Le 18 (29) Janvier 1796, Grodno.

A Monseigneur l'Eveque de Livonie.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 28.

№ 187.—1796 г. Января 30.

Письмо ген.-губерн. кн. Репнина къ епископу Коссаковскому по поводу двухъ базилянъ Монаховъ, не пожелавшихъ принести присяги на вѣрноподданство.

Милостивый Государь мой!

Господинъ генераль-порутчикъ и кавалеръ Загряжской рапортомъ мнѣ доноситъ, что въ мѣстечкѣ Журавицѣ, въ Базыліанскомъ монастырѣ, по учиненіи Ея Императорскому Величеству вѣрноподданнической присяги духовенствомъ, явились нежелающіа учинить оной іеромонахъ Фердинандъ Цыхановской и монахъ Самуиль Тончевскій, а какъ въ Россіи не можетъ ни одинъ не присягнувый имѣть свое пребываніе, для того благоволите ваше преосвященство сдѣлать по сему ваше разсмотрѣніе, и какое вами положено будетъ рѣшеніе меня увѣдомить.

Пребываю съ совершеннымъ почтеніемъ и преданностію, Милостивый Государь мой, Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга князь Николай Репнинъ. № 108. Гродно, 30 Генваря 1796 года.

Господину Епископу Коссаковскому.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 247.

№ 188.—1796 г. Февраля 5.

Резолюція литовскаго правленія, по дѣлу Ключевского, о ввѣдѣ послѣдняго во владѣніе имѣніемъ Менки.

Akt rezolucyi od rządu najwyższego Litewskiego wielmożnemu Kluczewskiemu wydany.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szóstego, miesiąca Februaryi dwudziestego szóstego dnia.

Na rokach ziemskich święto Trzykrólskich powiatu Grodzieskiego, in solito iudiciorum loco, porządkiem prawa pospolitego w mieście Grodnie sążących się, przed nami Andrzejem Stanisławem Eysymontem prezydującym, Hippolitem Wałkowickim sędziami y Michałem Korrybutem Daszkiewiczem-pisarzem, urzędnikami ziemskimi powiatu Grodzieskiego, stanawszy obecnie patron wielmożny ięgomość pan Leopold Lipnicki—regent grodzki powiatu Grodzieskiego, rezolucyą w języku ruskim niżej piszącą się do akt podał, którey wyrazy takowe: Копія. 1796 года, февраля 5 дня. По указу Ея Императорскаго Величества, Верховное Литовское Правленіе, слушавъ дѣло взнесенное начальникомъ Гражданскаго отдѣленія господиномъ Коллежскимъ Советникомъ вступившее по прошенію бывшихъ войскъ польскихъ порутчика Игнатія Ключевского о дачѣ воинской помощи къ приведенію въ исполненіе контумаціоннаго декрета, состоявшагося въ Гродненскомъ гродскомъ судѣ прошлаго 1795 года Сентября

въ 19 день на польского шамбеляна Яна Сенковского и закрочимскихъ коморниковъ Скаржинскихъ, которымъ на имѣніи ихъ Менкахъ въ Волковійскомъ повѣтѣ лежащемъ присуждено шестьсотъ девяносто одинъ червонный и тысячу сто семдесятъ пять злотыхъ, восемнадцать грошей, приказали какъ помянутой контумационной декретъ учиненъ решительно и на основаніи конституціи 1764 и 1784 года долженъ получить свое дѣйство, то въ соблюденіе законной его силы предписать Волковійскому капитану исправнику, чтобъ онъ просителя Ключевского, въ присутствіи употребленнаго имъ къ исполненію декрета чиновника, ввелъ во владѣніе имѣнія Менковъ, не принимая никакихъ болѣе со стороны Сенковского и Скаржинскихъ возраженій и отговорокъ, и по исполненіи предписаннаго рапортовалъ бы Правленію, а просителю съ сего опредѣленія дать копию, причемъ возвратитъ и представленныя по сему дѣлу бумаги. Подлинной подписали: Князь Николай Репнинъ, Графъ Никита Панинъ, Иванъ Фризель, Николай Волковъ, Пракофій Багшевскій, секретарь Антошій Маньковскій. U tey kopij podpis przy wycisnionej na czerwonym laku pieczęci z adnotatą na dole zapisaną tak się wyrażają: Съ подлиннымъ свидѣтельствовавъ. Протоколистъ Владимиръ Ленчовскій. Усей копии Ея Императорскаго Величества Верховнаго, Литовскаго Правленія печать L. S. Коллежскій регистраторъ Константинъ Бруевичъ. Która to kopia rezolucyi do akt podana iest w księgi ziemskie powiatu Grodzieskiego wpisana.

Изъ актовой книги Гродненскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 6876 л. 187.

№ 189.—1796 г. Февраля 21.

Письмо ген.-губ. кн. Репнина епископу Коссаковскому о возглашеніи на молебствіяхъ Великой Княжны Анны Ѳеодоровны.

Его Сіятельству

Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Получа Высочайшій Ея Императорскаго Величества Манифестъ о помолвленіи Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Павловича, при семъ онаго 100 экземпляровъ къ вашему Сіятельству препровождаю, съ тѣмъ, чтобы вы благоволили во всѣхъ церквахъ вами управляемаго епископства оный приказать обнародовать, съ повелѣніемъ всему духовенству вамъ подсудному, во всѣхъ молебствіяхъ, въ коихъ возглашается Высочайшая Императорская фамилія, возглашать и Ея Императорское Высочество Великую княжну Анну Ѳеодоровну, дѣлая то послѣ Его Высочества Великаго князя Константина Павловича.

Имѣю честь съ отличнымъ почтеніемъ навсегда пребыть Вашего Сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 195. Гродно, 21 февраля 1796 года.

Рукоп. отд. Вилон. Публ. Библ. Б 5, № 266, л. 7.

№ 190.—1796 г. Марта 10.

Указъ Верховнаго Литовскаго правленія Гродненскому воитовско-лавничему суду о срокахъ подачи апелляцій.

Aktykacya ukazu Jey Imperatorskeiey mosci rządu naywyższego Litewskiego woytowsko-ławniczemu Grodzienskiemu sądowi danego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego miesiąca Marca dziesiątego—dwódziesiątego pierwszego dnia.

Na sądach woytowsko-lawnicznych miasta Grodna, przed nami Janem Jasienskim woytem, Marcinem Niedzwieckim, Filipem Michalkiewiczem, Jozefem Majewskim y Jozefem Berwinskiem ławnikami tudzież Marcinem Stanisławem Arcimowiczem pisarzem urzędnikami sądowemi stawiając osobiscie W. J. Pan Aloizy Kiewlicz szambellan J. Kr. mci ukaz Jey Imperatorskiey mosci rządu naywyższego Litewskiego na instancyą starozakonnych Owsieja Berkowicza y Szmerki Hirszowicza poniżej wyrażający się w teraznieyszey dacie nastaly do akt podał, w te słowa ięzykiem rossyiskim y polskim pod numerem czterechsetnym pięćdziesiątym pierwszym napisany.

Указъ Ея Императорскаго Величества Самодержици Всероссійской изъ верховнаго Литовскаго Правленія Гродненскому Войтовско-лавничему суду. По Указу Ея Императорскаго Величества въ семь правленіи по прошенію Бѣлорускихъ купцовъ Абрама и Нохима Ицковичевъ, которымъ онъ жалуюсь во первыхъ на неправоє рѣшеніе Гродненскаго Войтовско-Лавничего суда, которы третяго сего марта въ несправедливо произтекшихъ претензіяхъ къ нимъ отъ жителя мѣстечка Узды Амсея Берковича отъ принятого имъ въ товарицы Шмерки (безъ согласія оныхъ Абрама и Нохима Ицковичевъ) и отъ другихъ многихъ людей, по дѣлу о поставкѣ соли въ Гродно, приговорилъ на Ицковичахъ до четырехъ тысячъ рублей. Во вторыхъ— что тотъ судъ въ узаконенной по здѣшнимъ правамъ тридневной срокъ по не удовольствію рѣшеніемъ не допустилъ ихъ къ аппеляціи, говоря, что въ универсале отъ Его Сіятельства господина Генераль-аншефа Лифляндскаго, Естляндскаго, Виленскаго и Слонимскаго Генераль-Губернатора и кавалера князя Николая Васильевича Репнина двадцатого декабря тисеча семсотъ девяноста четвертаго года изданномъ сказано: аппеляцію приносить въ семь, а не на третій день. Наконецъ просятъ о истре-

бованіи и обревизованіи того рѣшенія. Приказали: Гроденскому Войтовско-Лавничему суду предписать указомъ чтобы онъ, не приводя въ исполненіе своего опредѣленія, допустилъ Абрама и Нахмана Ицковичевъ къ аппеляціи, а потомъ объяснился сему правленію, почему ихъ яко недовольныхъ рѣшеніемъ онаго суда не допустилъ къ оной, въразумивъ при томъ тотъ судъ, что въ сказанномъ тисеча семсотъ девеноста четвертаго года двадцатого декабра универсалъ не воспрещено недовольнымъ рѣшеніемъ судебного мѣста объявлять аппеляцію въ теченіи семи дней, но не объявившія въ теченіи того времени своего неудовольствія теряютъ право аппеляціи и о томъ Гроденскому Войтовско-Лавничему суду вѣдать и учинить посему Ея Императорскаго Величества указу, марта десятого дня тисеча семсотъ девеноста шестаго года. У tego ukazu Jey Imperatorskiey mosci z rządu naywyższego Litewskiego prezydującego podpisu, a poniżej sekretarza y w ostatku registratora temi wyrazy są w ięzyku rossyiskim wyszczegulnione—Николай Волковъ, Секретарь Алексѣй Пузыревскій, Колежскій регистраторъ Иванъ Іоанновскій. Na kopercie zaś pieczęcią wielką rządu naywyższego Litewskiego na czerwonym laku wycisnionej zapisanie takowe: (Locus sigilli). Ukaz z rządu naywyższego Litewskiego sądowi woytowsko-lawniczemu Grodzienskiemu w Grodnie. Który to takowy ukaz za podaniem onego do akt iest do xiąg sądow woytowsko-lawnicznych miasta Grodna przyjęty y wpisany.

Изъ акт. лн. Гродненскаго городского магистрата за 1796 годъ № 7003, л. 319—322.

№ 191.—1896 г. Марта 11.

О принесеніи благодарственного молебствія по случаю бракосочетанія Великаго Кн. Константина Павловича.

Циркулярно.

Его Сіятельству

епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Препровождаю при семъ форму, по коей благоволите ваше сіятельство приказать при божественной службѣ и всякихъ молебствіяхъ возносить Всеавгустѣйшую Императорскую фамилию, где уже помѣщена супруга Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Павловича, по совершеніи его бракосочетанія въ 15 день минувшаго февраля, по коему случаю во всѣхъ церквахъ вашего епископства должно принести благодарное молебствіе Всевышнему Богу всѣхъ благъ подателю.

Съ отличнымъ почтеніемъ пребыть честь имѣю вашего сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 251. Гродно, 11 марта 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. В 5, № 266, л. 6.

№ 192.—1796 г. Марта 18.

О строгомъ исполненіи предписанія относительно монашескихъ орденовъ.

Его Сіятельству

Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Каково сдѣлано мною предписаніе ко всѣмъ начальникамъ орденовъ монашескихъ, прилагая у сего для свѣденія вашего Сіятельства копію, предлагаю со стороны вашей не упустить такожъ найстрожайшими подтвержденіями и наблюденіями, дабы ни малѣйше въ томъ мо-

емъ предписаніи упущено не было и безвыполненія бы не осталось.

Имѣю честь съ истиннымъ почтеніемъ быть вашего сіятельства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 277. Гродно, 13-го Марта 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. В 5, № 266, л. 245.

№ 193.—1796 Марта 21.

Предложеніе епископа Цецишовскаго духовенству губерній Минской и Волынской о совершеніи молебствій по поводу бракосочетанія Великаго Князя Константина Павловича.

Akt dyspozycji od J. W. Cieciszowskiego biskupa do duchowienstwa guber. Minskiej i Wołyńskiej pisaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego miesiąca Maia osmnastego dnia.

Na sądach Jey Imperatorskiej mosci ziemskich powiatu Bobruyskiego, przed nami Jozefem Pruszanowskim prezydującym, Tadeuszem Szyszko, Adamem Rahożą sędziami, stawiając obecnie W. J. Xiądz Karol Buynowski, dyspozycją od J. W. biskupa Kolumna Cieciszowskiego y kawalera do duchowienstwa swieckiego y zakonnego pisaną, do akt podał, ktorey wyrazy następne: W państwie Jey Imperatorskiej maiestatu Katarzyny II Imperatorowej i samowładnacey całej Rossyi etc. etc. pani naszej naymilsiejszey. Kasper Kazimierz Kolumna Cieciszowski z Bożej y stolicy Apostolskiej biskup kościołów rzymskich katolickich w guberniach Minskiej y Wołyńskiej, nominowany Pinski, orderow Orła Białego y świętego Stanisława kawaler, wszystkiemu duchowienstwu swieckiemu y zakonnemu, tudzież wiernym Chrystusowym religii rzymskiej katolickiej zdrowie y błogosławienstwo. Ogłaszamy wam naymilsi w

Chrystusie bracia y wierni Chrystusowi
zaslubienie wielkiego xiążęcia Jmci Kon-
stantyna Pawłowicza z wielko xieżną Jm-
scią Anną Teodorowną dnia 15 miesiąca
Lutego nayuroczysciey odprawione. Dzie-
lemy ze wszystkiemi poddanemi najjas-
nieyszey Monarchini tę powszechną ra-
dosc z naypoządanszego pomnożenia się
naypotężniejszego Monarszego Domu y
zalecamy wam zanieść Naywyższemu dzie-
kujące modły po odebraniu tego naszego
listu w pierwszy niedzielny, lub swiętecz-
ny dzień, podług ukazu Jey Imperatorskiej
mosci Pani naszej naymiłosciwszey, dnia
17 Lutego danego, którego kopia, rownie
iak i form nam od J. W. generała-guber-
natora komunikowanych przyłączamy, nie
potrzebuemy powtarzać wam pobudek,
ktore religia y kosciół przekłada y wysta-
wia modlenia się za długie lata y pomy-
slności osob panujących; w duchu tym re-
ligij nie ustawaycie wstawiać się za niemi
do naywyższego Pana nad Panami, z po-
myslnością ich i z darami błogosławien-
stwa Boskiego nad niemi łączy się nie
oddzielnie szczęście y spokojność naro-
dow y każdego w szczegulności mieszkań-
ca. List ten nasz pasterski podpisem ręki
naszey y przycisnieniem pieczęci stwier-
dzony chcemy, aby via cursoria po wszy-
stkich kosciółach naszych rzymskich ka-
tolicznych swieckich y zakonnych był ro-
zesłany i z ambon publikowany. Dan w
Berdyczewie, dnia dwodziestego pierwsze-
go Marca, tysiąc siedmset dziewięćdzie-
siąt szóstego roku. U tey dyspozycyi pod-
pis takowy: Kasper biskup. Takowa dys-
pozycja za podaniem do akt iest do xiąg
ziemskich powiatu Bobruyskiego zapisana.

Изъ актовой книги Бобруйского земского суда за
1795—1797 годы, № 13543, л. 14.

№ 194.—1796 г. Марта 28.

Объ утверждени генераль - губернаторомъ
Репнинымъ дворянина Бенецкого въ долж-
ности Брестскаго градскаго судьи.

Aktykacya rezolucyi W. J. P. Pyrcha
sekund maiora woysk Rossyiskich, na-
czelnika powiatu Brzeskiego do sądu
grodzkiego powiatu Brzeskiego przysłaney.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt
szóstego, miesiąca Maja dziewiętnastego
dnia.

Przed urzędem y aktami grodzkiemi
powiatu Brzeskiego w imieniu y powa-
dze Nayiasnieyszey Imperatorowey Wszech
Rossyi otwartemi, stanowszy osobiscie Jmci
pan Klemens Wisłocki, instygator grodzki
powiatu Brzeskiego, rezolucyą W. J. Pana
Pircha sekund majora woysk Rossyiskich
naczelnika powiatu Brzeskiego do sądu
grodzkiego powiatu Brzeskiego przysłaną
do akt podał, ktorey wyrazy takowe: Ot
naczelnika powiatu Brzeskiego izpolnitelnoy
własty sekund-majora y kawalera Pircha
w Brzeskoy hrodzkoy sud. Na raport moy,
predstawlennoy k ieho siatelstwu hospo-
dynu heneral majoru Litowskiemu huber-
natoru hrafu Nikicie Pietrowiczu Paninu
ot osmoho czysła Marta miesaca pod №
40 o izbraniu w sudy hrodzkoie dwóch
obywatelech Krupinskim y Bienieckim ko-
toroy z nich imieiet byt w zasedaniu
hrodzkoho suda w otwień poluczyl Ja ot
jeho siatelstwa hlawno komanduiuszczeho
woyskami heneral anszefa y raznych or-
denow kawalera Nikolaja Wasylewicza
Repnina, order pod № 292, koim predło-
żeno daby hospodyn Bienieckoy w miestie
z druhimi sudemi zasidaniie imiel w
hrodzkom sudie, o czem ia obiawlaiu. U
takowey rezolucyi podpis w tych wyra-
zach: Sekund major y kawaler Hustaf
Pirch. Marta 26 dnia 1796 hoda. Brest.
A na boku tey rezolucyi № 69, na zło-
żeniu tey rezolucyi adres takowy: Ot na-
czelnika powiatu Brzeskoho yspolnitelnoy

własty sekund majora y kawalera Pircha w Brzeskoy hrodzkoy sud w Brest № 69. Która to rezolucya iest do xiąg grodzkich powiatu Brzeskiego wpisana.

Изъ актовой книги Брестскаго городского суда за 1795—1797 годы, № 7073, л. 1129—1130.

№ 195.—1796 г. Апрель 18.

Предложение епископа Цецишовскаго ксендзу Буйновскому о приведении духовенства къ присягѣ на вѣрность.

Akt listu prywatnego od J. W. biskupa Cieciszowskiego do J. X. Buynowskiego pisanego.

Roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt szóstego, miesiąca Maia osmnastego dnia.

Na sądach Jey Imperatorskiej mosci ziemskich powiatu Bobruyskiego przed nami Jozefem Pruszanowskim prezydującym, Tadeuszem Szyszko, Adamem Rahożą sędziami, stawiając obecnie W. J. X. Karol Buynowski list od J. W. Cieciszowskiego biskupa do siebie pisany ad acta podał, ktorego wyrazy następne: Admodum Reverende Domine Frater observande! List WM. pana siedmnastego apryla ns. z Bobruyska pisany rąk moich doszedł. Dziękuję za chęć przybycia na miejsce tym czasowej rezydencji moiej do Berdyczewa, dla widzenia się ze mną, ale jeżeli WM. pan szczegulnego jakiego do mnie interesu nie masz, nie widzę potrzeby tak dalekiej podeymowania drogi y oddalenia się od miejsca gdzie iego przytomność y praca potrzebna iest, z iedney grzeczności y z powodu dobrego serca ku mnie, ktore y bez tego cenię, poda się spodziewam się sposobność wzajemnego poznania się gdy mi Bóg czas y siły uczynić wizitę całej dyecezyi pozwolą. Co się tycze approbat na słuchania spowiedzi tak dla Wm. pana, jako też dla kapłanow w liscie iego po imieniu wyrażonych nie daię w szczegulności, ale jakom

do duchowienstwa całego Minskiej gubernij pisał, tak też y do W. M. pana rozciągając wyraz moy i do kapłanow w liscie iego wyrażonych, iż facultates censentur esse prorogatie, a w ten czas osobnie moie na to wydam zalecenie jeżeli w okolicach W. M. pana znajduią się duchowni tak swietcy jako też y zakonnicy, którzy by przysięgi nie wykonali, oznaymisz im Wm. pan, że za wysciem dyspozycji na to moiej, na mocy rezolucyi J. W. generała gubernatora uczynić się wkrótce mającey, mają się starać porządkiem tam wytkniętym koniecznie w miesiącu Maju przysięgę wierności wykonać. Jestem zatym z uprzejmym przywiązaniem. U tego listu podpis oraz na pierwszej stronie w górze datta, także w dole nadpust także y na kopercie napisano tak: Admodum Reverendi in Christo Domini Fratris observandi ad ex corde Fr: et serv. K. Cieciszowski B. W. P. Dwodziestego czwartego n. s. a trzynastego v. s. kwietnia 1796 roku. Berdyczew A. R. D. Buynowski podproboszczy Bobruyski. Admodum Reverendo Domino Buynowski vice preposito ecclesiae parochialis Bobruysensis fratri obserwandi, по делу казенному в Bobruysku; takowy list za podaniem do akt iest do xiąg ziemskich powiatu Bobruyskiego zapisany.

Изъ актовой книги Бобруйскаго земскаго суда за 1795—1797 годы, № 13543, л. 15.

№ 196.—1796 г. Мая 19.

Паспортъ, выданный Вонсовичу генераль-фельдмаршаломъ Суворовымъ.

Aktykacya paszportu dla wolnego dostania się w woiewodztwo Nowogrodzkie y w powiat Grodzienski W. J. P. Wąsowiczowi—kapitanowi woysk polskich służącego.

Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szóstego, miesiąca Julij drugiego dnia nowi stili.

Przed aktami ziemskimi województwa Nowogrodzkiego, stawiając osobiscie W. J. P. Andrzej Wasowicz — kapitan bywszych woysk Polskich, paszport w autentyku ruskim wolność dostania się w województwo Nowogrodzkie y powiat Grodziński nadający od J. O. xięcia Alexandra Wasilewicza Suworowa Rymnickiego generała feltmarszałka y wielu orderów kawalera y obu imperyi graffa wydany, a przez J. W. Arseniowa — generała-majora y wielu orderów kawalera podpisany, a w grodzie Żytomirskim aktykowany, z rzeczą w nim wyrażoną do akt podał, w sposób przenosu, którego treść następna. Po ukazie Jea Welyczestwa Hosudaryni Imperatrycy Jekateryny Alexiejowny Samoderżyey Wserossiskoy y procz. y procz. procz. Obiawitel seho, służywszeczy przędzy u bywszych Polskich woysk kapitan Andrey Wasowicz y poty nachodywszeysa w Rosieyskom plenu, nini po poweleniu Jeho Siatelstwa wysoko powielytelnoho hospodyna Heneral-Feltmarszala mnohych ordynów kawalera y oboich Imperyi Hrafa Alexandra Wasilewicza Suworowa Rymnickiego uwolen na preźnie żyłyszczy, w dom ieho sostoiaszczy w Litwie, w uiezdach Horodenskom ili Nowohrodzkom, kojemu od storony ziemstwa blahowolenob było w prożytyi prepiastwa nie czynit, napotym to iemu przedstawiaetsie żyt spokojno y dobroporadaczno y po przybytyi z sym paszportom iwiesia iemu w tamosznym ziemskom prawitelstwy, poczemu w puty tuda y obratno blahowolenob było czynit swobodnoy propusk, dla czeho y dan sey, za podpisaniem y przyłożeniem peczaty iz hlawnoho deżurstwa woysk razpołożennych w huberniach Braslawskoy, Woznesenskoy, Jekaterynoslawskoy, Horkowskoy y oblasty Tawryckoy. W Tulczynie, Maia dziewiętnacataho dnia, tysiąc siemset dziewiędziesiąt szóstoho hoda. U tego paszportu podpis J. W. generała deżurnego przy wycisnionej na laku

czerwonym pieczęci y suscepta aktykacyi z podpisem regenta tak się wyraża: Jea Imperatorskaho Welyczestwa Wseymilostiwshzey Hosudaryni moiey od armii Heneral-major pry woyskach, razpołożennych w huberniach Braclawskoy, Woznosenskoy, Jekaterynoslawskoy, Horkowskoy y oblasty Tawryckoy Deżurny ordenow Rossyiskich woiennoho swietoho welykaho muczenika y pobidonosca Heorhia tretiaho klassa, swietoho rawno apostolskaho kniazia Włodymira wtoroy stepeni, bolszaho kresta y Pruskaho krasnoho orła kawaler Arseniow (L. S.) U tego pasportu suscepta W. regenta tak się wyraża: Roku tysiąc siedmset dziewiędziesiąt szóstego, dnia dwadziestego dziewiątego Maja v. s. osobiscie stawiający Andrzej Wasowicz, kapitan woysk Polskich, ten pasport sobie stawiającemu od J. W. generała Feltmarszałka graffa obojga Imperyi Suworowa Rymnickiego dany, z podpisem tegoż J. W. Feltmarszałka dyżurnego generała-majora Arseniowa, przy pieczęci na laku czerwonym wycisnionej zatwierdzony, do xiąg grodzkich Żytomirskich dla zapisania podał. Przyiołem Franciszek Xawery Krechowicki regent przysięgły grodzki powiatu Żytomirskiego, do xiąg wpisany. Ktory paszport iest do xiąg ziemskich województwa Nowogrodzkiego zapisany.

Изъ актовой книги Новогрудскаго земскаго суда за 1796 годъ, № 12832, л. 609.

№ 197. — 1798 г. Іюня 7.

О высылкѣ за границу кс. Іосафата Жидейко за неучинение присяги и дерзкое поведение.

Его Сіятельству

Господину епископу Инфляндскому Коссаковскому.

По донесенію ко мнѣ Виленскаго господина Губернатора и кавалера Тормазова оказавшійся въ дерзновенномъ не-

повиновеніи властямъ отъ правительства поставленнымъ священникъ Іозефатъ Жидейко, находящійся при дворѣ Прелайскомъ, который по наряду капитана исправника не только запретилъ крестьянамъ исполненіе, но и приказъ о томъ насланный топталъ ногами, ругая дерзкими словами и самое правительство, а дабы узнать подробности и истину сего показанія, командированъ былъ Троицкаго повѣту повѣтовой начальникъ, который не только утвердилъ дерзость сего проишествія, но и узналъ еще, что упомянутый священникъ Жидейко, бывъ всегда дурнаго поведенія, и до сего времени, подъ предлогомъ болѣзни, на вѣрность и подданство Ея Императорскому Величеству присяги не учинилъ. Какъ подобныя поступки, а паче въ людяхъ примѣромъ служить посвященныхъ, не должны быть терпимы безъ наказанія, ваше Преосвященство благоволите означеннаго священника Жидейку, за непринесеніе въ свое время означенной должной Ея Императорскому Величеству присяги, и за прописанныя выше дерзновенныя его противу правительства поступки, посадить въ заточеніе въ монастырь на четыре мѣсяца, опредѣля ему въ пищу только хлѣбъ и воду и потомъ, взявъ у него буде есть приходъ, исключить изъ числа духовенства подъ началомъ вашего преосвященства состоящаго. По истеченіи жъ четырехмѣсячнаго срока благоволите его Жидейку представить Гражданскому Правительству для высылки его за границу, какъ недостойнаго быть въ подданствѣ Ея Императорскаго Величества. Вашего Сіятельства покорнѣйшій слуга князь Николай Репнинъ. № 40. Гродно, 7 іюня 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266 л. 5.

№ 198.—1796 г. Іюня 13.

О высылкѣ за границу кс. Снарскаго за дерзкія слова противъ Государыни Императрицы.

Его Преосвященству
Господину Епископу Инфляндскому Коссаковскому.

Препровождаемый при семъ общества піаристовъ монахъ Снарскій дерзнулъ въ письмѣ имъ писанномъ обнаружить неистовый свой образъ мыслей въ непристойныхъ, непочтительныхъ и дерзкихъ выраженіяхъ противъ Всевышней нашей Монархини, за каковое преступленіе благоволите ваше преосвященство сего недостойнаго быть члѣномъ благоустроеннаго общества и духовнаго сана человѣка приказать отослать въ заключеніе въ какой либо монастырь на шесть мѣсяцовъ, держа его на хлѣбѣ и водѣ чрезъ все то время, а по его истеченіи представить гражданскому начальству для изгнанія за границу, яко недостойнаго быть подданнымъ Той Милосердой Монархини, которой онъ присягу учинивъ, какъ и всѣ Ея вѣрныя подданные, дерзаетъ однакожъ хулы изъяслять на Ея Царствованіе.

Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 41, Гродно 13 іюня 1796 г.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266 л. 246.

№ 199.—1796 г. Іюня 14.

Объ отпускѣ за границу «на всегда, безъ возврата», кс. Антонія Церпишевскаго.

Его Преосвященству
Инфляндскому епископу Господину Коссаковскому.

По отношенію вашего преосвященства какъ ксензъ Антоній Церпишев-

скій ордена регулярныхъ канониковъ Лятеранскихъ, по причинѣ болѣзни своей, желаетъ изъ здѣшнихъ предѣловъ отправиться къ родственникамъ своимъ, находящимся въ кордонѣ Цесарскомъ, то препровождая при семъ для него паспортъ мой, благоволите ваше преосвященство отпустить его за границу на всегда, безъ возврата, и исключить изъ здѣшняго подѣ въведеніемъ вашимъ состоящаго духовенства. Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 593. Гродно, 24 іюня 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 4.

№ 200.—1796 г. Іюля 1.

Генераль-губ. кн. Репнинъ поручаетъ Коссаковскому управленіе Брестской епархіей по случаю смерти еп. Нарушевича.

Милостивый Государь мой!

По кончинѣ господина Брестскаго епископа Нарушевича, впредь до Высочайшаго Ея Императорскаго Величества повелѣнія, благоволите Ваше Преосвященство принять на себя начальство надъ тѣмъ епископствомъ и имѣть оное въ вашемъ управленіи, о чемъ я уже и далъ предписаніе Брестскому предназначенному сюфрагану господину Клокоцкому, какъ и о томъ, чтобы онъ со всѣмъ духовенствомъ свѣтскимъ и монашествующимъ того епископства состоялъ въ вашей зависимости и подѣ вашимъ начальствомъ.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь на всегда пребыть, Милостивый Государь мой, Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ № 611. Гродно, 1 іюля 1796 года.

Инфляндскому епископу господину Коссаковскому.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 3.

№ 201.—1796 г. Іюля 16.

Объ отправленіи благодарственнаго молебствія по случаю рожденія Великаго Князя Николая Павловича.

Его Преосвященству

Инфляндскому господину Епископу Коссаковскому.

Изданнаго мною сего числа объявленія о благополучномъ разрѣшеніи отъ бремени Ея Императорскаго Высочества Государыни Великой Княгини Маріи Феодоровны рожденіемъ въ 25-й день истекшаго іюня Великаго Князя Николая Павловича при семъ 300 печатныхъ экземпляровъ къ Вашему Преосвященству препровождая съ тѣмъ, чтобы Вы благоволили во всѣхъ церквахъ управляемаго Вами епископства приказать, съ благодарственнымъ за сію милость Всевышняго Творца молебствіемъ, торжественно оныя обнародовать.

Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Репнинъ. № 619. Гродно, 16 іюля 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 2.

№ 202.—1796 г. Августа 12.

О сохраненіи и сбереженіи духовенствомъ церковныхъ имѣній.

Его Преосвященству

Господину Инфляндскому Епископу Коссаковскому.

Какое я издалъ объявленіе отъ 11-го сего м-ца о сохраненіи въ цѣлости имѣній церковныхъ и духовенству по сану принадлежащихъ, то хотя вашему Преосвященству уже извѣстно, но на всякой случай 10-ть экземпляровъ онаго при семъ препровождая; нынѣ же почелъ

нужнымъ и самому духовенству по справедливости предписать стараніе о сохраненіи ибереженіи поручаемаго имъ имѣнія и того предписанія у сего 600 печатныхъ экземпляровъ прилагаю; съ тѣмъ, чтобы благоволили оныя разослать по всѣму духовенству вашей епархіи, какъ свѣтскому, такъ монашествующему, и подтвердили оному непремѣнное исполненіе содержанія того предписанія, при чѣмъ я несомнѣнно надѣюсь и на всевозможное отъ вашей стороны содѣйствіе.

Съ отличнымъ почтеніемъ имѣю честь на всегда быть Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 739. Гродно, 12 августа 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 8.

№ 203.—1796 г. Августа 12.

Объ имѣющемъ послѣдовать вскорѣ открытіи Виленской и Слонимской губерніи.

Его Преосвященству

Епископу Инфляндскому Господину Коссаковскому.

Какъ Виленская и Слонимская губерніи уповательно въ скоромъ времени откроются по образу, предписанному въ Высочайшемъ Ея Императорскаго Величества учрежденіи, то я, почитая оное сколько для прочихъ членовъ Государства, столько и для духовнаго званія нужнымъ, препровождаю при семъ Вашему Преосвященству десять печатныхъ Высочайшаго учрежденія экземпляровъ, кои покорнѣйше прошу по Вашему благоразсужденію разослать для свѣденія знатному подѣ начальствомъ вашимъ состоящему духовенству; впрочемъ же для желающихъ пользоваться симъ нужнымъ законоположеніемъ, въ здѣшней типографіи достаточное число экземпляровъ онаго на російскомъ языкѣ съ

польскимъ переводомъ напечатано и состоитъ въ продажѣ.

Съ совершеннымъ почтеніемъ имѣю честь навсегда пребыть Вашего Преосвященства покорнѣйшій слуга Князь Николай Репнинъ. № 737. Гродно 12 августа 1796 года.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 1.

№ 204.—1796 г. Сентября 19.

Объ исправномъ содержаніи домовъ Виленской Капитулы, находящихся въ пользованіи членовъ Капитулы.

Monseigneur!

Voiant que quelques unes des maisons, appartenantes au Chapitre de Vilno, qui sont données aux Prelats et aux chanoines, tombent en ruine, faute d'etre entretenues et reparées comme il convient, je me vois obligé de supplier Votre Excellence de faire savoir á tous ces Messieurs, que s'ils ne voudront pas avoir soin des maisons qu'ils occupent par la distribution du Chapitre et les laisseront déperir, ce qui non seulement dépare la ville, mais peut même devenir dangereux, je me trouverai contraint de demander qu'on ote les maisons á ceux qui les negligent, pour les donner á d'autres, qui en auront plus de soin.

C'est avec tous les sentimens de la consideration la plus distinguée que j'ai l'honneur d'être

Monseigneur

de Votre Excellence le très humble et tres obeissant serviteur Nic. P-ce Repnin.

Grodno, le 19—(30) Septembre 1796.

A. S. E. Mr. L'Eveque de Kossakowski.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ., Б 5 № 266, л. 102.

№ 205.—1796 г. Октября 18.

О назначении дня для торжественного открытия Виленской губернии.

Monseigneur!

Ayant selon l'ordre de sa Majesté Imperiale, notre auguste Souveraine, déterminé le jour pour l'établissement du gouvernement de Wilno, conformément aux ordonnances, prescrites par La Majesté Imperiale, j'envoie ci-joint 60 Exemplaires de mon universal publié à cette occasion, autant pour la connaissance de Votre Excellence, que pour qu'elle puisse en faire part dans son diocese, à qui Elle le jugera á propos. C'est avec tous les sentimens de la cosideration la plus distinguée, que j'ai l'honneur d'être

Monseigneur

De Votre Excellence le très humble et tres obeissant serviteur Nic. P-ce Repnin. Grodno, 13—(14) Oktobre 1796. A. S. E. Mngr l'Eveque Kossakowski.

Рукоп. отд. Вилен. Публ. Библ. Б 5 № 266, л. 93.

№ 206.—1796 г. Февраля 18.

Чествование генераль-губернатора Тутолмина Витебскимъ каштеляномъ Курженицкимъ въ своемъ имѣнии Дубои.

Dyaryusz przybycia do Duboi jasnie wielmożnego Tymoteusza Tutolmina, generała anszeffa, senatora, wielu orderow kawalera, Minskiego, Wołyńskiego, Podolskiego y Bracławskiego generała-gubernatora z szanowną familią y przyięcia przez Kurzenieckich kasztellanow Witebskich roku 1796 dnia 18 Stycznia v. s.

Uwiadomiony I. W. kasztellan o przybyciu I. W. generała-gubernatora do Łohiszyna, o cztery mile od miejsca swej rezydencyi, udał się na powitanie y zapro-

szenie do domu swego, gdzie podesławszy kilka cugow swoich dla prędszej podróży przewodniczył jegoż domowy tą drogą, która umyslnie była zreparowana.

Na granicy dobr Duboia zwanych, w powiecie Piskim leżących, wystawiona była brama z tym napisem:

Voila Seigneur c'est un endroit,
Ou t' attend un coeur tendre avec
son droit
O to jest miejsce! gdzie życzli-
wosc szczera

Obowiązane serce otwiera.

Za zbliżeniem się I. W. generała-gubernatora do tej bramy bito z harmat, a włość tego miejsca męska rzucała wieniec pod poiazd y oddawała chleb z napisem.

Z dobrymi pany primuiet was rada
Sercom prawdywym y nasza hromada.
Po złożeniu chleba powtarzała okrzyki:
Żyi szczęśliwy y łaskawy Pane! A pleć
żeńska składała frukta.

Z kąd ruszywszy się, gdy I. W. generał-gubernator wieźdzał do wsi Duboia zwanej, przy biciu z armat włoscianie oddawali chleb z solą, mający ten napis:

Żyite Pane myłostywy
Mnohie leta szczęśliwy.

Złożywszy chleb powtarzali okrzyki radosne, iako wyżej.

Te zgromadzonych włoscian życzliwe y radosne oświadczenia uprzejmie przyiwszy, I. W. generał-gubernator udał się do pałacu y gdy zaczął zbliżać się do bramy przedpałacowej, ciągle bito z armat, a muzyka dęta grała na balkonie, gospodarstwo zaś same z przytomnemi obywatelami na ganku czekającemi mieli ukontentowanie przyjmować tak wielkich y szanownych gości, których gdy wprowadzili do pierwszego pokoju, przywitani byli od grona dam licznie zgromadzonych, przez gospodynią prezentowanych, y zaprowadzeni do sali. Tam gdy nieco zabawili y wyznaczone sobie odwiedzili pokoje, dane likiery etc. y obiad, przy koncu którego spełniano zdrowie I. W. generał-gubernatora przy rześistym biciu z armat y od-

głosie muzyki dętej. Po skończonym obiedzie nadiechał I. W. I. P. Kochanowski Bieluha pułkownik, z całym sztabem w Pińsku konsystuiący, y rozpoczęła się muzyka od kantu, który śpiewany był od Filomeny Prószyńskiej, sędzianki Minskiej y Michaliny Przybytkowskiej damy Dworu, w takiej osnowie:

Uległy losow przykreemu zdarzeniu,
Co strata zdrowia już był cechowany,
Żyć przytomny w całym zgromadzeniu
Żyć będzie w sercach przychyl-
nych kochany.

Uderzmyż wszyscy teraz w nasze dłonie,
Niechay powierzchwy znak ten
wytłumaczy,

W iakiej radości serce nasze tonie.
Gdy nam swą bytność dziś daro-
wać raczy

Maż pełen zasług, zaszczytu y chwały
Maż pierwszy, dzierżąc rząd u
nas po Tronie,

Maż dla narodu dobra wylan cały,
Uderzmyż wszyscy nayradosniey
w dłonie.

Niechay się ten głos wszystkim
słyszeć daie

Czuciem radości z serca wydobyty;
Niech się powtarzać echo nieprzestaie,
Komu cześć niesiem y hołd przyzwoity.
Meżu cześci godny! na co zwrócisz

okiem,
Wszystko ci powie iednostaynym
glosem,

Iako dla tego iest wesoł ochoczy
Každy ze szczęsnym was tu wita
losem.

Oswiadczać więcey wam nie trze-
ba pono

laka przybycie wasze radość rodzi;
Obywateli tu przytomne grono

Że z tego zródła wypływa, dowodzi.
To tylko tajnym niema bydz nikomu,
Że ta cześć, ten hołd, to uszanowanie
Z iakim przyimują was w tutey-
szym domu

Na zawsze dla nich iednakie zostanie.

I ten złożonym został w ręce I. W. generał-gubernatora, a tym czasem, wieczorną porą, za pałacem dała się widzieć illuminacya, w takim układzie. Srodek iey trzymała wspaniała brama pod orłem narodowym, w gurze której dała się widzieć w ogniach cyfra zawierająca litery B. T., a we szrodku druga cyfra mająca litery T. T. wyrażająca imiona przybyłych szanownych gości; na postumencie zaś bramy taki był napis:

Qui peut cet tableau voir,
Peut ce qu'il doit sçavoir.

Kto te litery okiem swym przebieży,
Zgadnie kto to iest, kogo cześć należy.
Po bokach bramy między kolumnami
wydawały się w ogniach tychże szanow-
nych gości herby pod którymi te były
wraży:

C'est notre joie qui s'inflamme
mais seigneur autel

Qui vous etes crojez nos coeurs
vous offrent bel autel.

O to iest widok cześci y radości
A w sercach naszych ołtarz wdzię-
czności.

Z prawey y lewey strony tej bramy rozciągały się długości pałacu wyrówny-
wające pawilony, złożone z piramid, w gurze
literę T mających, a przez srodek festo-
nami związanych, między którymi pomniey-
sze umieszczone bramy ogniem różnych
kolorów w przemianie widok sprawujące.
Wsparta zaś ta brama była po obu stro-
nach geniuszami. W ciągu tej illumi-
nacyi I. W. generał-gubernator rozpoczął
bał, wzięwszy w taniec gospodynię domu
y do późney pory bawiąc; gdy dano wieczerze
udał się do swoich pokoiów na spoczynek
y po tej w pozną noc trwała iednak na
pokoiach kompania.

Dnia następującego, to iest 19 stycznia
czas przedobiedni przepędzony iest na
oswiadczeniu attencyi I. W. generał-gu-
bernatora; udano się potym na obiad, pod
czas ktorego, przy rześistym ogniu z har-
mat y odgłosie muzyki, spełniono zdrowie
I. W. generał-gubernatora; po zakonczonym

obiedzie, pod wieczorną porę, gospodarstwo tak I. W. generał-gubernatora y szanowną jego familią, iako licznie zgromadzonych obywateli zaprosili na teatr, na komedya, po ktorey zakonczoney, z satysfakcyą naywiększą, okazało się na teatrze drzewo laurowe, mające w wierzech wieniec, przez który przeciągniona trąba y na z ukos gałązka laurowa wydawały się w ogniach; nad wieniec był napis:

Vaines flammes, avec raions ne
faites parplus votre lutte.

Un grand nom luit, qui de tout
ombre se rebute.

Skońcicie z promieniami walkę
płomienia,

Sama tu świeci świetność imienia.

Po bokach drzewa między gałązkami z lewey strony wydawała się w ogniu cyfra mająca litery T. T., a z prawey strony druga takż w ogniach cyfra zawierająca litery B. T. Spiewany był chorem kant przy biciu harmat następny:

O momencie radości!

Dar to jest szczęścia rzadki

Mieć w domu świetnych gości,

Szczegulnych łask zadatki.

Niech wasze oko czyta,

Co znaczą nasze czoła,

Tak dom życzliwy wita,

Jak tylko witać was zdoła.

Przymicie tę zabawę,

Ona się dla was czyni;

My w was mamy poprawę,

Jesli się co przewini.

A to zaś przywiązanie,

Które na zawsze znamy,

Obliczem waszym, panie,

Dzis wdwoie pomnażamy.

W dowód zaś serca nasze,

By mogły bydz dobyte,

I tam wielbienia wasze

Są w takich słowach wyrte:

Wszyscy się wspólnie cieszymy,

Szanowne czeząc przybycie,

Złożyć dań winną spieszmy.

Życząc naydłuższe życie.

Ieszcze by można było

Naydłużey cię utrwalić

Było by nam ci miło

Podatek z dni uchwalić.

Pewnie jak każdy zna cię

Z tyłu ziomek tysięcy,

Nie żałowałby dla cię

Kilka oddać miesięcy.

Bo warte Twoie cnoty

Niesmiertelnego wienca;

My sądzim dość z prostoty

Co każdy z nas poświęca.

Po komedyi J. W. generał-gubernator ze wszystkiemi udał się na salę, gdzie znalazł illuminacyą w ogrodzie zapalacowym y rozpoczęły się tance, w późną noc trwające.

Dnia 20 Stycznia zgromadzeni obywatele zrana, na czele których był J. W. J. P. Kurzeniecki kasztellan Witebski y Swiężyński marszałek Pinski J. W. generał-gubernatorowi powiatowe uniwersalne przekładali żądania; na które przy zwykłej ludzkosci y łaskawosci J. W. generała-gubernatora, z naywiększą satysfakcyą nie odwołucznie odebrali rezolucyą; nad to przeświadczywszy się, że samych rządow usta wydaia zawsze słodczy, których subalterni nayczęsciey uchybiaia. Dany potym obiad, pod czas którego oświadczyli gospodarze podziękowanie za uczyniony honor domowi ich y spełniano zdrowie J. W. generała-gubernatora y całej familij, przy odgłosie muzyki y rzesistym biciu z harmat. Po zakonczonym obiedzie, gdy J. W. generał-gubernator mimo usilnosc naywiększe gospodarzow, aby zabawić jeszcze raczył, dla pospiechu do otwarcia guberniow Braclawskiej y Podolskiej dłużej bawić niemógł, ci oświadczyli żal uczuty z odiazdu tak wielkiego y szanownego gościa, a J. W. W. generałowie gubernatorowie y cała familia oświadczały wdzięczność. Który gdy wychodził z pokoiow, muzyka na balkonie pałacowym grała y rzesiscie bito z armat, póki nie przyjechał do konca wsi Duboia zwanej, gdzie zgromadzeni włoscianie, rzucając wieniec pod poiazd, radosne powtarzali

okrzyki pomysłności podróży życzące. Zaruszeniem się od wsi Duboi bito z harmat, aż do przybycia do bramy na granicy Duboyskiej wystawionej, na której taki był napis:

Pour quoi a nos yeux vous vous
echappez,
Etant de nos coeurs pour toujours
attrapé.

Oczy cię tracą, łaskawy Panie,
Lecz pamięć w sercach zawsze
zostanie.

Okolo tey bramy zgromadzeni włościanie, osobliwie którzy nie mieli szczęścia

powitania, oświadczali pożegnanie, oddając chleb z napisem:

Hdi Wasza miłost bude y stane
Ne zabuway nas Pane.

To życzliwych włościan oświadczenie chętnie przyjąwszy J. W. generał-gubernator y zaleciwszy uczynić podziękowanie J. WW. kasztellanom, przy biciu z armat udał się w przedsięwziętą drogę do ujazdowego miejsca miasta Pinska, któremu y J. W. kasztellan assystował dla pomnożenia grona dworzanskiego.

Рукон. отд. Вилен. Публ. Библи. Б 3, № 70, л. 60—63

УКАЗАТЕЛЬ ВЪ ЧИНАХЪ ИМЕНЪ

А.

Александръ Павловичъ, губернаторъ Псковской губернии, 187.

Александръ, сынъ Павла, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

Александръ Павловичъ, 187.

I.

УКАЗАТЕЛЬ

ЛИЧНЫХЪ ИМЕНЪ.

А.

- Августъ III, король польскій, 81.
Адамовичъ Василій. 103.
— Вареломей, 189.
— Лавринецъ, піаристъ ксєндзъ 270, 284.
— Янъ, 189.
Айзиковичъ Шмуйла, еврей вилен. кагала, 245.
Александра Павловна, великая княжна, 217.
Александровичъ Ѳаддей, гродненскій маршалокъ, 249, 250.
— Іеронимъ, 250.
Александръ, король польскій, великій князь Литовскій, 81.
Александръ Павловичъ, великій князь, 217.
Алексѣевъ, подполковникъ, 159, 181, 182.
Алхимовичъ Іосифъ, шляхтичъ, 49.
Анна Ѳеодоровна, великая княжна, 301, великая княгиня 304.
Андрейковичъ Игнатій, поручикъ 216.
— Янъ, 102.
Анквичъ Іосифъ, графъ священной Римской Имперіи, 16.
— Ѳаддей, подстароста гроднен. Судовъ, 250.

Антусевичъ Матвѣй, будовничій Рѣчиц. повѣта, 187.

Арсеньевъ, генералъ-маіоръ, 138, 306.

Артецкій, 259.

Арцимовичъ Мартинъ-Станиславъ, писарь гродн. войтовско-лавничаго Суда, 302.

Б.

Багшевскій Прокофій, 301.

Бака Ѳаддей, 189, 190.

Барановскій Станиславъ, 101.

Бартскій Карлъ, 102.

Бачизмальскій Янъ, мин. регентъ, 102.

Безбородко, графъ Императорскаго двора Оберъ-гофмейстеръ 56, 57, Главный директоръ почтъ въ Виленской и Слонимской губерніяхъ 90.

Бенецкій, 304.

Бениксонъ, генералъ-маіоръ, 291.

Бервинскій Іосифъ, гродненскій лавникъ, 302.

Бергеръ, маіоръ, 207.

- Берковичъ Овсей, еврей, 302.
 — Амсей, еврей м. Узловъ, 302.
 Берманъ, генераль-маіоръ, 6, Берхманъ 11, 23, 201.
 Бернацкій Михаилъ, житомирскій регентъ 48.
 Берновичъ, несвижскій маршалокъ, 136.
 Билевичъ Іосифъ, тивуновичъ, 123, 124.
 Бильдюкевичъ Юрій, 102.
 Бильминъ Ѡаддей, гродн. ротмистръ, 103.
 Бишпингъ-Давидовичъ Гилярій, 105.
 Богаревичъ Богуславъ, 103.
 Боглай Янъ, Капитанъ россійскихъ войскъ, 189.
 Богуславскій Францишекъ, 102, 189.
 — Викторъ, брест. крайчій, 247.
 Богуцкій Іосифъ, остро - градовицкій исправникъ, 49.
 — Альбертъ, королев. дворянинъ, 93, шамбелянъ 100, 103.
 Богушевичъ Станиславъ, грод. и губернский судья мин. воеводства, 189.
 — Ѡаддей, суперинт. 190.
 Богушъ Іосифъ, любецкій староста, 49.
 — Дизмась, мозыр ротмистръ, 188.
 — Ксаверій-Михаилъ, виленскій прелатъ, 50.
 Болтутъ Михаилъ, 100, Пекарскій староста 189.
 — Янъ, 102.
 Борейша, ротмистръ, 174, 180, 202, 207.
 Борздинскій Юрій, ловчій, 102, 190.
 Борсукъ Доминикъ, 190.
 — Антонъ, минскій чашникъ, 190.
 Боуфаль Францишекъ, вербовскій староста, 250.
 Бочковскій Францишекъ, коморникъ и гранич. регентъ Рѣчиц. повѣта, 154, 186.
 Брозовскій Михаилъ, Стародубовскій подстолій, 103.
 Брониковскій Янъ, м. в. р., 102.
 Бростовскій Михайло, пунскій староста, 50.
 Брохоцкій Антонъ, шамбелянъ, 104.
 Бруевичъ Константинъ, коллеж. регистраторъ 301.
 Будискій Михаилъ, ловчій вилен. воеводства, 192.
 Будко Игнатій, 102, 190.
 — Станиславъ, 190, Ѡаддей, 102.
 Буйницкій Андрей, 103.
 — Ѡеодоръ, 189.
 Буйновскій Карлъ, Бобруйскій подпробощъ 303, 305.
 Букатый, посолъ, 104.
 Булгакъ Леопольдъ, доминиканскаго монастыря ксендзъ, 48.
 — Венедиктъ, подстолічъ, 102, маіоръ русской службы 142.
 — Гавріилъ, лідскій ротмистръ, 101.
 — Григорій, 101.
 — Игнатій, зем. судья рѣчиц. повѣта, 142, 154, поручикъ 187, Францишекъ-Игнатій 248.
 Буринскій Игнатій, староста браславскій, 124.
 Бутримовичъ Іосифъ, шамбелянъ, 101.
 — Матвѣй, судовый грод. подстароста Пинскаго повѣта, 144, 145, 147, 156, п. пин. пов. 216.
 — Янъ-Алоизій, королев. шамбелянъ, 156, 191.
 Буховецкій Бернандъ, брестскій хорунжій, 247.
 Бухольцъ Флоріанъ, 100.
 Быковскій изъ Яковъ Антонъ, генераль-войскъ В. Кн. Л-го, 101.
 — Антоній, 189.
 — Викентій, мин. войсковичъ, 104.
 — Герардъ, королев. генераль-адъютантъ, 230, 231.
 — Игнатій, 285.
 — Стефанъ, хорунжій мин. воеводства, 230.
 — Францишекъ, 103.
 — Троадскій епископъ, 210, 211.
 Былевскій Матвѣй, писаръ гроднен. пов., 250.
 Бѣлинскій Станиславъ, маршалъ сеймовый, 16.
 Бѣлосоръ Климент. старостичъ, 102.
 — Іосифъ, крайчій жмудскій, 123, 124.
 Бѣльскій на Бѣльскѣ Станиславъ, стольникъ кобрин. пов., 248.
 Бѣшенцовъ, секундъ-маіоръ, 275.
 В.
 Важинскій Іосифъ, ошмянскій подкоморій 123.
 Валевиъ Маврикій, кармелътскаго ордена кс. 49.
 Валевскій Ксаверій, посолъ Волын. воеводства, 16.
 Валентиновичъ Михаилъ, королев. шамбелянъ, 100.
 Валицкій Янъ, капитанъ, 49.
 — Антонъ, виленскій ротмистръ, 102.

- Валицкий Венедиктъ, 100.
— Войтехъ, цивильно-войсковый комисаръ, 102.
— Иосифъ, регентъ цивильно - войсковой комисси, 102.
— Фаддей, 102.
— Францишекъ, ротмистръ и коморникъ, 102.
Валовичъ, рѣчицкій подстолій, 196.
Вандоръ, земскій смотритель ушацкаго округа, 275.
Вансовичъ Каспоръ, 103.
— Андрей, капитанъ б. польскихъ войскъ, 305, 306.
— Антонъ, 189, Петръ 189.
Ваньковичъ Иосифъ, мин. зем. судья 149, 157, 158.
— Игнатій, 101, Викентій, 102.
— Иосифъ, минскій зем. судья, 124, 150, 151.
— Мартинъ, 101.
— Севастьянъ—Фаддей, красовскій староста 104.
— Станиславъ, 102.
— Фаддей, подчашій мин. воеводства, 105.
Василевскій Гилярій, 103, хорунжій польскихъ войскъ 189.
— Адамъ, помѣщикъ, 202, Игнатій, 202,
— Михайлъ, 189.
Вашкевичъ Мартинъ, староста, 100.
Вашевскій Янъ, 102.
Велевейскій, генераль-маіоръ, 14.
Веленъ Янъ, 102.
Величко Фабіанъ, 101.
Вельскій Богуславъ, 190.
Вельяминовъ, коллеж. совѣтникъ, вице-губернаторъ 6, 11.
Велямовскій Каетанъ, 101.
— Фелиціанъ, 102.
Венцлавовичъ Казиміръ, грод. писарь мозыр. пов. 188.
Вербицкий Иосифъ, воинскій ротмистръ, 101.
— Михайлъ, Стефанъ, 103.
— Яковъ, ротмистръ, 102.
— Янъ, 190.
Вербушъ Фаддей, ротмистръ, 102.
Верещана Богуславъ, грод. судья брест. в-ва, 248.
Вержейскій Адамъ, подстолій, 50.
Вечфинскій Антонъ, овручскій зем. судья 49.
Викторъ, коадьюктеръ Кіевской митрополіи 12.
Вилковскій Станиславъ, хорунжій, 101.
Вилькицкий Матвѣй, 102.
Вильчанинъ Григорій, 242, 243.
Вирейхъ Янъ, 100.
— Каетанъ, 103.
Винча Иосифъ, 101 скарбникъ Витеб. воеводства 190.
— Онуфрій, лндскій ротмистръ, 101.
Висимонтъ-Узловскій Луцій, 102.
Вислоухъ Зенонъ, подкоморій брест. в-ва 348.
Вислоцкий Климентъ, гродскій инстигаторъ Брест. повѣта, 304.
Витвицкий Антонъ, ротмистръ гроднен. пов., 156.
Витковскій Станиславъ, 189.
— Иосифъ, будовничій оршанскаго повѣта, 274, 275.
— Людвикъ, шамбелянъ польскаго двора, 274.
Витуанскій Янъ, ошмянскій судовый писарь, 50.
Вищинскій Иосифъ, ротмистръ, 185, 186, 193.
Владиславъ, король польскій великій князь литов., 81.
Водзбунъ Робертъ, грод. судья рѣчиц. повѣта, 142.
— Станиславъ, минскій стражникъ, 142.
Воеводскій Мартинъ, 102.
— Антонъ, 103, Игнатій, 102.
Войзбинъ Робертъ, рѣчиц. грод. судья, 154.
Войникевичъ Францишекъ, 103, судья 125, 190.
Войничъ-Сѣножентскій Янъ Казиміръ, совѣтникъ російскій, 142, порутчикъ 154.
— Янъ, шамбелянъ польскаго двора, 142.
Волковицкій Ипполитъ, гроднен. зем. судья 249, 250, 300.
Волковъ Николай, надворн. сов. 25, коллеж. сов., слонимскій вице-губернаторъ 72, 73, 276, 299, 301, 302.
Волкъ Юрій, 211.
Волкъ-Левонovichъ Александръ, стражникъ рѣчиц. повѣта, 142, 153, 154.
— Антонъ, зем. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, Антонъ Норбертъ 186.
Воловичи, 132.
Воловичъ Михайлъ, скарбовый писарь В. Кн. Л-го, 103.

Володько Янъ, мин. коморникъ, 100.
 — Мартинъ, ошмянскій зем. писарь, 102.
 Володковичъ Ксаверій, 102.
 — Викентій, шамбелянъ 103, 105.
 — Игнатій, старостичъ.
 — Іосифъ, генераль, 103, ротмистръ народной кавалеріи 105, гаенскій староста 263, 264.
 — Янъ, минскій зем. судья, 103, Янъ-Людовикъ 149, 151, 158, 167, 208.
 Вольбекова Розалія старостина селецкая, 225, 226.
 Вольмеръ Ѳаддей, ловчій и совѣтникъ Гроднен. повѣта, 130, 250.
 — Леонардъ, обозный гроднен. пов., 250.
 — Станиславъ, грод. регентъ гроднен. пов., 250.
 Вольскій Рафаиль, подпоручикъ бригады литов. войскъ, 139.
 Вольфовичъ мовша еврей вилен. кагала, 245.
 Вольщанъ Иванъ подпоручикъ русскихъ войскъ, 144, 145, 147, 148.
 Вонсовскій Антонъ, ротмистръ, 103.
 Воронецкая, княжна, 208, 209.
 Воронецъ Іосифъ, мостовничій мин. воеводства, 99, 100.
 — Ѳаддей, минскій ловчій 104.
 Вроблевскій Константинъ, 102.
 Выгоновскій Викентій, зем. судья брест. в-ва 248.
 Высоцкій Петръ, 101.
 — Августинъ Викторинъ, 102.
 — Казиміръ, инфляндскій Хорунжій, 103.
 — Павелъ, минскій коморникъ, 102.
 — Стефанъ, 102.
 Высочинъ, берейтеръ, 207.
 Вышинскій Ѳаддей Игнатій, 102.
 Вышомерскій Ѳаддей шляхтичъ 48, ротмистръ 102.
 Вязмитиновъ, генераль-маіоръ, 109.

Г.

Гавделевичъ Михаилъ, рѣчицкій ротмистръ, 103.
 Гавлязинскій Матвѣй, польской службы капитанъ, 49.

Газлеръ Дунинъ Богуславъ, 101.
 Гайдукевичъ Николай, 103.
 Галинскій Феликсъ, 103.
 — Іосифъ, Хорунжій Оршанскаго повѣта, 103.
 — Ярошъ Михаилъ, 102.
 Галицинъ, князь, генераль-лейтенантъ, 248, 288
 Галицкій Станиславъ, дворянинъ Литов. скарба, 141, 142, 153, 154, изъ Ходчарчиць 185, 186.
 Гансовскій Антонъ, городничій ошмян. повѣта, 187.
 Гарлинскій Ѳаддей, 102.
 Гвасековичъ Иванъ, 299.
 Гедиминъ Степанъ, шляхтичъ, 49.
 Гедройць Доминикъ, 101.
 — Мартинъ, князь, стольникъ и совѣтникъ Вилен. в-ва, 116, стольникъ виленскій 123.
 Гелгудъ Лудовикъ, посолъ Жомойтскій, 17, жмуд. староста 132.
 — Михаилъ, литовскій польный писарь, 123, 124.
 Германъ Михаилъ, 102.
 Гивойна-Петровскій Адамъ, 102.
 Гишъ Антонъ, капитанъ, 50.
 Герлицъ, генераль-маіоръ, 14.
 Гладкой, секундъ-маіоръ, 162.
 Гладковъ, маіоръ, 132, командующій въ г. Бобруйскѣ 133, 152, 155.
 Гласанапъ, полковникъ, 255.
 Глиндичъ Андрей, королев. дворянинъ, 130.
 Глушинскій Сигизмундъ, 100.
 — Янъ, писарь порядковой комиссіи Пин. повѣта, 216.
 Гнатовскій Онуфрій, 103.
 Говвальтъ Станиславъ, гроднен. грод. писарь, 249, 250.
 Годеевскій Антонъ, 101, ротмистръ мин. в-ва 189.
 — Янъ, поручикъ Мин. в-ва, 189.
 Годлевскій Іосифъ, ротмистръ полоц. воеводства, 140, 141.
 Головня Янъ, дворянинъ, 101.
 — Петръ, 102.
 Голеевскій Іосифъ, 100.
 — Бернардъ, шамбелянъ, 102.
 Гиршовичъ Шмерка, еврей, 302.
 Голиковъ, подпоручикъ, 207.
 Голубъ Адамъ, 103.

Голыга Игнатій, 102.
 Горбачій Іоакимъ, епископъ пинскій и туровскій, 216.
 Горватъ Самуилъ, шамбелянъ, 102.
 — Игнатій, грод. Судья мозыр. пов. 187.
 Гордялковскій Рафаилъ, пол. скарбовый дворянинъ, 210.
 Гореглядъ Францишекъ, 192.
 Госевскій Францишекъ, гроднен. грод. Судья, 249.
 Горецкій Адамъ, 104.
 Горичевъ, генераль-маіоръ, 291.
 Горновскій Іозефъ, польской службы поручикъ 49.
 Горностайскій, см. Корвинъ-Горностайскій, 248.
 Городенскій Фаддѣй, подполковникъ, 49.
 Горскій Янъ, дворянинъ, 250.
 Госевскій Францишекъ, гроднен. Зем. Судья, 250.
 Гостончій (де—), подполковникъ, 207.
 Государыня Императрица Всероссійская (Екатерина II), 1, 2, 3, 5, 8, 9, 10, 11—34, 84—7.
 Гоувальдъ Онуфрій, 124.
 Грабовскій Степанъ, полковникъ, 49.
 — Евстафій, 190.
 — Игнатій, адвокатъ, 50.
 — Іеронимъ, шамбелянъ, 50.
 — Полковникъ, 49.
 Грандскій Антонъ, 248.
 Грегоровичъ Владиславъ, 100.
 — Ииколай, дворянинъ, 180.
 Грибовскій Василій, 189.
 Гриневичъ, рѣчицкій Зем. Судья 132.
 — Оома, Скарбный Зем. Судья рѣчиц. повѣта, актуальный подкоморій Польскаго двора 142, 154.
 Гриневскій Іосифъ, 103.
 Гринкевичъ Петръ, шамбелянъ, 101.
 Грохольскій, надвор. совѣтникъ, вице-губернаторъ 6, 11, 200.
 Гувельтъ Игнатій, провизоръ, 243.
 Гункевичъ Янъ, 103, 104.
 Гурскій Фодоръ, мозыр. ротмистръ, 100.
 — Антонъ, поручикъ російскихъ войскъ, 102, 189.
 Гутовскій Матеушъ, плоцкій каноникъ 49.
 — Викентій, 189.

Гуторовичъ Антоній, грод. Судья, Опшмян. повѣта, 173, 174.
 Гуца Фабіанъ, 141.

Д.

Давидовичъ Гилярій, 101, пинскій ротмистръ 104, 149, 152.
 Данавскій Вавринецъ, 101.
 Данейко Фелиціанъ, председатель новгород-Зем. Суда, 243.
 Данкевичъ Мартинъ-Іосифъ, скарбникъ и Совѣтникъ изъ Гроднен. повѣта, 116, 123, 127, 128, гроднен. грод. Судья, 249, скарбникъ 250.
 Даревскій Антонъ, адъютантъ, 49.
 — Юрій, полковникъ, 216.
 Дашкевичъ Владиславъ, литовской гвардіи маіоръ, 49.
 — Адамъ, 101.
 — Игнатій, Мстиславскій каштелянъ, 101, 188, 210.
 — Іосифъ, новгородскій ротмистръ, 103.
 — Корибутъ Михаилъ, гроднен. грод. писарь, 249, 250, 300.
 Дворецкій Онуфрій, ротмистръ, 104.
 Де-Вилле Карлъ, маіоръ, 103.
 Дегостій, подполковникъ, 183.
 Деконскій Антонъ, надворный подскарбій В. Кн. Л-го, 16.
 — Іосифъ, литовскій надворный подскарбій, 124.
 Деленговскій Андрей титуляр. совѣтникъ, 227.
 Денисій, генераль-поручикъ, 291.
 Де-Реасъ Іеронимъ, троц. городничій, 104, трокскій Судья 270.
 Держекъ, генераль 15.
 Дерналовичъ, рѣчицкій Зем. Судья, 103, Дерналовичъ 149, 153, Доріа-Дерналовичъ Фаустинъ 154.
 — Викентій, шамбелянъ, 104.
 Дерфельдъ, генераль-поручикъ, 254.
 Дескорина Иванъ, 137, Камергеръ 138.
 Дечканецъ Андрей, Смоленскій регентъ, 103.
 Дивовъ Николай, генераль-маіоръ 216.
 Добрынский, корнетъ, 207.

- Добровольскій Іосифъ, 102.
 — Одынецъ Петръ, гранич. регентъ рѣчиц. пов., 154, 186.
 Довнаровичъ Стефанъ, 101.
 Довнаръ Михайлъ, 101.
 Долгоруковъ Юрій-Владиміровичъ, генераль-аншефъ, 200, 201.
 Долубовскій Игнатій, декретовый регентъ, 124.
 Домброва Викентій, 102.
 Домбровский Павелъ, ротмистръ брест. в-ва, 248.
 Домейко Ѡаддей, 105.
 — Антовъ, 124.
 — Игнатій, регентъ Главнаго Литов. трибунала и ассесоріи Вел. Кн. Л-го, 150.
 — Ипполитъ, мин. скарбниковичъ, 243.
 Дорожинскій Михайлъ, шляхтичъ, 49.
 Дроздовичъ Людвикъ, 102.
 Дроздовскій Михайлъ, 189.
 — Яковъ, 189, 190.
 Друцкій-Любецкій Францисекъ, князь, каштелянъ пинскій, 229, 230.
 Дубенецкій Павелъ, ротмистръ Пин. Повѣта, 191, 226, 227.
 — Янъ, граничный коморникъ пин. повѣта, 192.
 Дубровскій Андрей, Житомирскій городскій судья, 48, Дунбровскій 50.
 Дуличъ Казиміръ, 100.
 Дунинъ-Казлерь Богуславъ, 101.
 Дышлевичъ Антовъ, Чашникъ, 101.
 Дяминскій Игнатій, шефъ полка, 48.

Е.

- Евдокимовъ Тимоѳей, 290.
 Екатерина II (ср. Государыня, Императрица Всероссийская), 15, 16, 33, Екатерина Алексѣевна, самодержица Всероссийская 37, 44, 73, 99, 130—133, 137—141, 143, 146, 148, 152, 164—166, 183, 185—187, 189, 191, 206, 211, 212, 214, 217—222, 224, 225, 227—229, 232, 253, 282, 303, 306.
 Екатерина Павловна, великая княжна, 217.
 Елена Павловна, Великая Княжна, 217.
 Еленевый, генераль-поручикъ, 291.

- Еленскій Игнатій, капитанъ, 49.
 — Гедеонъ, каштелянъ новгородскій, 221, 223.
 — Іосифъ, крайчій мозыр. пов., 250.
 — Янъ, мозырскій судовый староста, 124, 218, 224, 227—229.
 Елисавета Алексѣевна, Великая Княгиня, 217.
 Ельскій, скарбовый комисаръ, 104.
 Елютинъ, корнетъ, 196.
 Есманъ Станиславъ, регентъ, 101.
 — Яковъ, бригадиръ в. к. 102.

Ж.

- Жабовичъ Янъ, ротмистръ Пин. пов., 192.
 Жебровскій Климентъ, 102.
 — Феликсъ, хорунжій, 189.
 Жеглинскій Симонъ, 103.
 Желиховскій Янъ-Ѡаддей, шамбелянъ польскаго двора, 154, 203.
 Желязовскій Станиславъ, 101.
 Жидейко Іозефатъ, прелайскій ксендзь 307.
 Жидовичъ Симонъ, 102.
 Жиземскій Доминикъ, 101.
 — Адамъ, ротмистръ Мин. воеводства, 101.
 — Іосифъ, шамбелянъ, 102.
 — Явъ, 102.
 Жизневскій Матвѣй, 102.
 Жилевичъ Адамъ, 102.
 Жиневъ Матвѣй, брестскій староста, 124.
 Жудра Михайлъ, Зем. Судья Мозыр. повѣта, 187.
 Жукъ Викентій, минскій граничный коморникъ, 103.

З.

- Забовичъ Яковъ, Земянскій Судья, пин. повѣта, 191.
 Забѣло Іосифъ, гетманъ В. Кн. Л-го, 16, маршалокъ Литовской генеральной Конфедерация, 111, Ловчій В. Кн. Л-го 112, великій Литовскій Ловчій 117—119, 121—123, 125, 126.

Забѣло, Черниговскій подчашій, 124.
 Забѣлова, новгород. подкоморина, 104, Варвара,
 изъ Завишей 231.
 Завадскій Казиміръ, шамбелянъ, 101.
 — Юрій, 190.
 Завистовскій Симонъ, гроднен. грод. Судья, 249,
 250.
 Завиша, 101, генераль-маіоръ російскихъ войскъ
 213.
 — Казиміръ, 103, генераль-маіоръ, графъ
 188, 189.
 — Ксаверій, 103.
 Загорскій Іосифъ, 102.
 — Григорій, 103, Кипріанъ, 124.
 Загородскій, генераль рус. войскъ, 254.
 Закревскій, шляхтичъ, 155.
 Заливака Антонъ, 102, 190.
 — Петръ, 103, Янъ, 103.
 Заливскій Оома, 103.
 Залудскій Феофилъ, графъ священной Римской
 Имперіи, хенцинскій староста 16.
 Залѣскій-Корзидень Гавріиль, 102.
 Замайскій Антонъ, королев. шамбелянъ, 100.
 — Василій, порутчикъ мин. воеводства, 101.
 Замбрицкій Стефанъ, посолъ земли Нурской, 17.
 Заневскій Петръ, 101.
 — Антоній, р. а. 250.
 — Стефанъ, 189.
 Зароскій Яковъ, 102.
 — Михаилъ, 103.
 Захаревскій, слущ. повѣта корнетъ 211, 212.
 Захорскій Богуславъ, 101.
 Заярскій Доминикъ, Яновскій староста, 99, 100.
 Здановичъ Карлъ, 103.
 — Оедоръ, Ивановичъ игуменскій городни-
 ничій 213.
 Зебровскій Феликсъ, Пятигорскій хорунжій, 103.
 — Антонъ, 190.
 Зейфартъ Михаилъ, зем. с. пин. повѣта, 216.
 Земенскій Игнатій, капитанъ, 49.
 Земницкій Янъ, 101.
 Зенковичъ Янъ, подполковникъ, 49.
 — Игнатій, 190.
 Зенява, 270.
 Зибергъ Янъ, воевода брестлитовскій 123.
 Зиневъ Матвѣй, бержанскій староста, 125.
 Злотогурскій Казимиръ, 102.

Зубова Прасковья Александровна, графиня
 35, 36.
 Зубовъ Дмитрій, графъ, камеръ-юнкеръ 35, гене-
 раль-фельдцейхмейстеръ 53, 70, 71, 78,
 князь, екатеринославскій, вознесенскій и
 таврическій генераль-губернаторъ 84.
 Зыневъ Матвѣй староста бержницкій, посолъ
 гродненскаго повѣта, 17.

И.

Ивановскій Антонъ, 100.
 — Криштофъ, 102. Янъ, 101.
 Ивановъ, маіоръ 207.
 Ивашкевичъ Станиславъ, королев. шамбелянъ,
 99, 100, 105.
 — Адамъ, 189, 190.
 — Антонъ, Стародубовскій мостовничій, 103.
 — Никодимъ, 101.
 — Янъ, зем. судья рѣчиц. повѣта, 154.
 Императрица Всероссийская (Екатерина II), 1, 2,
 9, 17, 20, 24—31, 106, 109, 150, 151.
 Инчикъ Карлъ, чашникъ, 102.
 Ицковичъ Абрамъ, бѣлорус. купецъ, еврей, 302.
 — Нохимъ, бѣлорус. купецъ, еврей, 302.

І.

Іоановскій Иванъ, коллеж. регистраторъ, 302.
 Іодевичъ Оаддей, 100.
 Іозефовичъ Викентій, мерецкій староста, 124.
 — Левъ, совѣтникъ, 227, 228, 229.
 Іолчанъ Іосифъ, городской секретарь минской
 губерніи, 229, 231, 244, 253, 254, 256,
 257, 258, 259, 262, 263, 274, Іолшинъ
 секретарь 292.
 Іошинскій Мустафа, 151.

К.

Казимирскій Игнатій, 101.
 Казновскій Іосифъ, грод. регентъ мин. в-ва, 189
 Кайша Михаилъ, 101.

- Калюхевичъ Антонъ, венденскій обозный, 142, 144, 145, обозникъ 147, 191, 192.
- Каменскій Фуліанъ, шамбелянъ, 49.
- Адамъ, конюшій 49.
- Николай, 102.
- Каминскій Андрей, 101.
- Мартинъ, королев. к., 102.
- Карбовскій Іосифъ, 103.
- Карницкій Александръ, смолен. ротмистръ, 100.
- Кассаковскій Іосифъ епископъ лифляндскій, 16.
- Касперовичъ Василій, 101.
- Кафеманъ Ѳаддей, 101.
- Каховскій, екатеринославскій губернаторъ 85.
- Качановскій Павелъ, витеб. стольникъ 31 ш. и грод. регентъ пин. повѣта 191.
- Михайлъ, адвокатъ г. Пинска 192.
- Кашицъ Іосифъ, 101.
- Квятковскій Яцекъ, 189.
- Кевличъ Алоизій, королев. шамбелянъ 302.
- Келкевичъ Станиславъ, 250.
- Кельчевскій, цивильно-войсковый комисаръ, 104, 141, Иванъ, рѣчиц. земскій судья 142, 153, 154, 186.
- Іосифъ, граничный коморникъ и ротмистръ рѣчиц. повѣта, 142, 186.
- Марцелій, рѣчицкій стольниковичъ, 154.
- Кеневичъ Антонъ, кассиръ запинскаго повѣта, 156.
- Янъ, граничный коморникъ запинскаго повѣта, 156.
- Кернетъ Павелъ Неверовичъ, 157.
- Керсновскій Францискъ, 104.
- Кіюць Мартинъ, 103.
- Кіяновскій Климентъ, новгород. ротмистръ, 104, Кіяковскій 150, 151.
- Клечковскій Иванъ, посолъ трокскаго воеводства, 17.
- Петръ, зем. писаръ трок. воеводства, 124, 125.
- Кенштейнъ (фонъ-Котштейнъ) фонкъ, генералъ водный), 101.
- Килчевскій, судья, 193.
- Климашевскій Михайлъ, бускій войскій, 248.
- Клицкій Станиславъ, посолъ земли Варшавской, 17.
- Клочковскій Игнатій, 190.
- Людвикъ, зем. регентъ Мозыр. повѣта, 101, 104.
- Клачковскій, Станиславъ, 103.
- Ѳома, 102.
- Ключевскій Игнатій, порутчикъ, 300, 301.
- Клячковскій Петръ, польской службы капитанъ, 49.
- Кмита Касперъ, ротмистръ гродненск. пов., 250.
- Кнорингъ, генераль-маіоръ російскихъ войскъ, 131, фонъ-Кнорингъ 132, 137, 140, 142, 153, Богданъ де-Кнорингъ 217, 242, 243, 269, 270, 275, 276.
- Кобылинскій Севастьянъ, 100.
- Коверскій Антонъ, скарбникъ, 101.
- Ковзанъ Антонъ, 103, бр. ловчій 189.
- Коврецкій Янъ, возный 158.
- Козель Іозефъ, шляхтичъ, 49.
- (Козелло) Михайлъ, диснен. староста, 264, 265.
- Козубовскій Михайлъ, 100.
- Койшевскій Ѳома, зем. судья брест. в-ва, 248.
- Колбъ Павелъ, настольскій староста 191.
- Колоколовъ, совѣтникъ, 293.
- Колонтай Игнатій, 101, ротмистръ мин. в-ва 189.
- Фелиціанъ, хорунжій польскихъ войскъ, 189.
- Кольницкій Северинъ, волковыскій ротмистръ, 100.
- Комаръ, Янъ королев. шамбелянъ, 100, 104, Бавков. староста 189.
- Ѳаддей, оршанскій грод. судья 101, полоцкій ротмистръ 137.
- Кононецкій Игнатій, каштелянъ Витеб. воеводства, 215.
- Константиновичъ Адамъ, 190.
- Константинъ Павловичъ, великій князь, 217, 301, 303, 304.
- Контримъ Фердинандъ, секретаръ генеральной конфедерациі В. Кн. Л-го, 112, 114, 117—119, 121—122, 124—128, Янъ мстиславскій городничій, 124.
- Копоть-Копецъ Іосифъ, бывшій пинской бригады поручикъ, бригадиръ 48.
- Вареоломей, 104, коморникъ вилен. повѣта, 190.
- Леонъ, 100, 104, чашникъ мозыр. повѣта 190.
- Людвикъ, 190.
- Онуфрій, 188, поручикъ, 190.
- Янъ, 190.
- Копчинскій Михайлъ 101.

- Корбутъ Игнатій, хорунжій В. Кн. Л-го, 156, 191, 216.
- Корвинъ-Коссаковский, литов. польный Гетманъ 106, 109, 110, воевода Витебскій 112, Іосифъ 127, 128.
- Горностайскій Францишекъ Іосифъ, новгородъ-сѣверскій хорунжій, актовый писарь Кобрин. повѣта, 248.
- Коренецкій Игнатій, каштелянъ витебскій, 216.
- Корзунъ Янъ, 103, Корзонъ 189.
- Адамъ, 103. Николай, 189.
- Коржцекъ-Залѣскій Гавріилъ, 102.
- Коррибутъ-Дашкевичъ Михаилъ, гроднен. грод. писарь, 249.
- Коркожевичъ Стефанъ, 102.
- Королькевичъ Симонъ, 103.
- Королько Янъ, ротмистръ Мин. воеводства, 101.
- Корсакъ Николай, цивильно-войсковый комисарь, поручикъ оршан. повѣта, 105, 132.
- Анзельмъ, конюшій рѣчиц. повѣта, 142.
- Іосифъ, коронный литовскій хорунжій, 188.
- Леонъ, 215, 292.
- Коссаковский Симонъ, великій гетманъ В. Кн. Л-го, 16—Корвинъ 105, 106, 109, 110, 111, 112—119, литовскій польской гетманъ, 123—126.
- Антонъ, каштелянъ инфляндскій, 123.
- Іосифъ, совѣтникъ изъ Виленскаго воеводства, 114, витеб. воевода 116, ротмистръ народной кавалеріи 123, 124.
- Леонардъ, посолъ Краковского воеводства, 16.
- Михайло, камергеръ, посолъ ковнинскаго повѣта, 17, б. брацлавскій воевода 50, ковенскій подкоморій 123, 124.
- Петръ, совѣтникъ изъ Инфляндскаго княжества, 112, 114, 117, инфлянт. подстоличъ 124, 127, 128.
- Епископъ Инфляндскій, 54, 300, 301, 303, 308.
- Коссовскій Францишекъ, 100.
- Костко Михаилъ, 189.
- Костровицкій Каспаръ, зем. судья мин. воеводства 99, 100, конюшій, М. в-ва 105.
- Антонъ, 101.
- Богданъ мин. будовничій, 100.
- Викентій, скарбникъ 101.
- Іосифъ, рѣчицкій скарбникъ 100.
- Костровецкій Онуфрій, цивильно-войсковый комисарь Пинскаго повѣта, 156.
- Костялковскій Игнатій, вилкомирскій подкоморій, 123.
- Котковский Михаилъ, 101.
- Николай, 102.
- Кохановскій Бѣлуха, полковникъ, 311.
- Красовскій Іосифъ, 100.
- Даниилъ, коморникъ, 101.
- Оома, 248, Никодимъ 102, Николай, 102, Оаддей, 102.
- Креховицкій Францишекъ - Ксаверій, житомир. повѣта регентъ, 306.
- Кречетниковъ, генералъ 5, Михаилъ, генералъ-аншефъ, генералъ-губернаторъ новоприсоединенныхъ къ Россійской Имперіи Польскихъ областей (перечисленіе всѣхъ его чиновъ и отличій) 8, 11, 12, 13, генералъ графъ 14, 20, 41, покойный 46, 132, 133, 135, 137, 142, 143, 145—147, Михаилъ Никитичъ 150, 159, 162, 166, 169, 174, 198, 209.
- Кринскій Яковъ, дворянинъ, 216.
- Кричинскій Александръ, командиръ, 149, 152.
- Мурза, ротмистръ 4-го полка, 149, намѣстникъ 151.
- Кроковский Теодоръ, шляхтичъ, 49.
- Крупскій Михаилъ, 102.
- Крушевскій Флоріанъ, ректоръ Лидскаго училища, 270.
- Кублицкій-Пѣтухъ Северіанъ, рѣчиц. мечникъ, 189.
- Кудиновичъ Оома, 101.
- Игнатій, шамбелянъ, 101, 104, 105, 114, 118, 120, 127, 128, 130, 139—141, 149, 152, 157, 158, 168, 189, 190, 210, 215, 290, 292.
- Янъ, дворянинъ, 102.
- Кукевичъ Іосифъ, оршанскій конюшій, 101.
- Тересса, оршанская конюшина, 157.
- Кукей Карлъ, 190.
- Кульвановскій Флоріанъ, 190.
- Куликовскій Іосифъ, Ковостышевскій пробощъ, 48.
- Кульбаковъ, командиръ Донско-козацкаго полка, 132.
- Кульбановскій Яцекъ, 102.
- Янъ, 102.

Кульвановскій Петръ, 189.
 — Андрей, 189, Матвѣй, 189, Стефанъ 190.
 Куницкій Францискъ, посолъ Холмской земли, 16.
 — Вацлавъ, 101.
 — Михайло, сморгонскій мѣщ., 50.
 Кунцевичъ Александръ, 100.
 Куренецкіе, каштеляны витебскіе, 310, 312.
 Куренецкій Игнатій, хорунжій Пин. повѣта, 191.
 — Ксаверій, Зем. писаревичъ Пин. повѣта, 191.
 — Францискъ, скарбникъ Пин. повѣта, 191, 216.
 Курневичъ Михаилъ, коморникъ, 101.
 Куровскій Янъ, 100.
 Кучевскій Доминикъ, троцкій подстолій, 102.
 — Матвѣй-Янъ, 190.
 Кучинскій Игнатій, 102.
 Куявскій Михаилъ, ротмистръ помол. воеводства, 214.

Л.

Лабунскій Юрій, 102.
 Лазоревичъ Викентій, шляхтичъ, 50.
 Лапаревичъ Мартинъ, регентъ, 100, — Лепковскій, регентъ Минской Конфедераціи, 114, 167, 168.
 Лапицкій Іоакимъ, губернаторъ, 100, 101.
 — Николай, ротмистръ, 189.
 Ленкевичъ Тома, Зем. писарь мозыр. пов., 187.
 — Игнатій, зем. писарь Мозыр. пов., 187.
 — Леонъ, 102.
 — Станиславъ, грод. Судья, Мозыр. пов., 188.
 — Янъ, пленipotентъ Завиши, 101.
 Ласкій Казиміръ, ротмистръ и Комиссаръ Оршан. повѣта, 99, 100, регентъ и совѣтникъ Конфедераціи Мин. в-ва 105.
 Леоновичъ Матвѣй, обыватель г. Гайны, 165.
 Ленковскій Іосифъ, ротмистръ вилен. воеводства, 100.
 Ленскій Игнатій, королев. шамбелянъ, 187.
 Ленчовскій Владиміръ, коллеж. регистраторъ, 299, 301.

Лепковскій-Лапаровичъ Мартинъ, регентъ Минской конфедераціи, 105, 114, 118, 119, 126, 128, 130.
 Лешневскій Станиславъ, 101.
 Либа, капитанъ, 104.
 Линевицъ Юрій, 250.
 Липницкій Леопольдъ, грод. регентъ гроднен. повѣта, 300.
 Липскій Іосифъ, 103.
 — Ксаверій, графъ, левчицкій каштелянъ, 189.
 — Михаилъ, 189, Юрій, 189.
 Литкъ, преміеръ-маіоръ, 25.
 Лиходѣевскій Ѳаддей, ротмистръ, 100.
 — Криштофъ, мин. стольникъ, 102.
 — Павелъ, 101, Станиславъ, 100.
 Лозовскій, шляхтичъ, 155.
 Лонскій, генералъ-маіоръ російскихъ войскъ, 147, Николай Сергѣевичъ 191, Лонцкій 259.
 Лопаревичъ, регентъ конфедераціи Мин. воеводства, 126.
 Лопата Михайло, посолъ Новгородскаго воеводства, 17, Лопоть, литовскій эксобозный 123, 125.
 — Симонъ, 101, 104.
 Лучивка-Неслуховскій Францискъ, скарбовый литов. дворянинъ, 155, 156, 191.
 Лычковскій Михаилъ, 189.
 Лышкевичъ Станиславъ, грод. писарь Ошмян. пов., 173, 189, грод. писарь Мин. в-ва 210.
 Лыщинскій Станиславъ, ловчій новгородъ-сѣверскій 248.
 — Людовикъ, 248.
 Любецкій, князь, пинскій маршалокъ, 145, 147.
 Любовецкій, генералъ-поручикъ, 14.
 Любовичъ Станиславъ, шляхтичъ, 50.
 Любомирскій, князь, 85.
 Лявданскій Антонъ, гродненскій писарь, 123, 124.
 Лясковичъ Андрей, граничный судья Пин. повѣта, 156, 191.
 Лясковскій Игнатій, хорунжій литов. войскъ, 271, 272.
 Ляховскій Іосифъ, шляхтичъ, 50.

М.

Маевскій Іосифъ, гроднен. лавникъ, 302.
 Мажевскій Яцекъ-Степанъ, холмскій ловчій, 130, 250.
 Мазуркевичъ Бартломей, 189.
 Маковецкій Янъ, Слонимскій маршалокъ, 124, 125, И. В. Каштелянъ Словимскій 244.
 — Каштелянъ Мстиславскій, 244.
 Маковский Михаилъ, 101.
 Максимовичъ Игнатій, 101.
 Малешевскій Казиміръ, 101.
 Малиновскій Венедиктъ, 103.
 — Антонъ, маршалокъ рогачевскаго повѣта, 142.
 — Фравцишекъ, титуляр. совѣтникъ, 187.
 Малишевскій Игнатій, 103.
 Малышевичъ Амвросій, 100.
 Мальчевскій, привод. въ порядокъ Трибунальнаго Архива, 268.
 Манузи Станиславъ, совѣтникъ Браславскаго повѣта, 112, 114, 116, графъ старостичъ Опескій 123, староста опескій 124, 127, 128.
 Манцевичъ Антонъ, 101.
 Маньковскій Антонъ, секретарь, 301.
 Маргевичъ Габріель, Зем. писарь рѣчиц. повѣта, 154.
 Марія Павловна, Великая Княжна, 217.
 — Оедоровна, Великая Княгиня, 308.
 Маркевичъ Іустинъ, архивиста, 124.
 — Павелъ, 189.
 Марковскій Онуфрій, королев. дворянинъ, 103.
 Марцинкевичъ Іосифъ, новгород. грод. писарь, 284, 285.
 Масло-Ходасевичъ Іосифъ, 101.
 Массальскій Игнатій, сенаторъ, епископъ виленскій 16, 123, 132, 291.
 Маткевичъ Николай, Оршанскій Коморникъ, 104.
 Матусевичъ Іосифъ, 103.
 — Вацлавъ, полковникъ 248.
 — Ипполитъ, хорунжій, 248.
 Махвицъ Явъ-Климентъ, Комиссаръ, 248.
 Мацеловичъ Юстинъ, шляхтичъ, 49.
 Мацкевичъ Михайлъ, грод. п. 101.
 — Янъ, 101, Теофилъ, 101.
 Машевскій Іосифъ, судья, 101.

Мейштовичъ Карлъ, 102.
 Менголинъ Карлъ, 102, Менголинъ 189.
 Мента Антонъ, 250.
 Меречъ, фольваркъ въ вилен. воеводствѣ, 275.
 Мерло Викентій, ротмистръ Полоц. воеводства, 101.
 Мечинскій-Дунинъ Феликсъ, 250.
 Милошъ Іосифъ, крайчій Ковенскій 123, 124.
 Минковский-Ротюшевичъ Станиславъ, мин. грод. судья, 105.
 Мирковскій Іосифъ, 189.
 — Мартинъ, 189.
 Миткевичъ Николай, ротмистръ гроднен. пов., 250.
 — Іосифъ, 250.
 Михайловскій Никодимъ, польской службы поручикъ, 49.
 Михайловъ, коллеж. совѣтникъ, вице-губернаторъ, 6, 11, 153, вице-губ. Минской губерніи, Андрей 156, 157, 197, 201, 290.
 Михалкевичъ Филиппъ, гроднен. лавникъ, 302.
 Михаловскій Кастанъ, 101.
 — Антонъ, 102, скарбовый литов. дворянинъ, 180.
 — Вавринецъ, 191, Мартинъ, 103, 156, Матвѣй, 103.
 Могильницкій Александръ, 103.
 Монкевичъ Янъ, шляхтичъ, 156, 157.
 Монюшко Станиславъ, 101.
 Моравскій Карлъ графъ, польской службы генераль-маіоръ 49.
 Мордасъ Матвѣй, 101.
 Моросъ Янъ, гроднен. грод. судья, 249, 250.
 Мочульскій Яковъ-Григорій, 101.
 Мошинскій Юрій, минскій зем. судья, 102.
 Мрозовскій, 250.
 Мухановъ, оберъ-прокуроръ, 50.
 Мышицкій, князь, 275.

Н.

Наборовскій Михайлъ, 100.
 — Игнатій, 101.
 Нагурчевскій Фелиціанъ, писарь пин. табачнаго магазина 191.

Нарбутъ Іосифъ, хорунжій и совѣтникъ изъ Лид. повѣта, 112, 114, 116, 123, 124, 127, 128.
 — Казиміръ, зем. судья лид. повѣта, 151.
 Нарвойшъ Кипріанъ, поручикъ, 250.
 Нарушевичъ, брестскій епископъ, 308.
 Невельскій Клеменсъ, полоцкій чашникъ, 138.
 Невенгловскій Ержей, поручикъ, 50.
 Невяровичъ Янъ, 102.
 Недвѣцкій Мартинъ, гроднен. лавникъ, 302.
 Незабытовскіе, новгород. подкоморичи, 104, Криштофъ 262.
 Нелепецъ Адамъ, маіоръ, 49.
 Нелюбовичъ Матвѣй, литов. скарбовый комиссаръ, 156, 266, 267.
 Немиро Антонъ, 101, коморникъ мин. воеводства 190.
 — Леонъ, 101, Францишекъ, 101.
 Немиричъ Тадеушъ, б. овручскій подкоморій, 49.
 Неморшанскій Іосифъ, 101.
 — Ѳаддей, 101.
 Немцевичъ Францишекъ Урсинъ, зем. судья Бр. в-ва, 248.
 — Каетанъ, грод. судья Брест. в-ва, 248.
 — Маркель Урсинъ, мельницкій подчасій, 248.
 — Янъ, 248.
 Неплюевъ, генералъ-маіоръ, 6, 11, минскій губернаторъ 51, 130, Иванъ 131, Иванъ Николаевичъ 135, 136, 140, 142, 145, 147, 148, 150, 153, 155—159, 161, 162, 164, 167—169, 173, 174, 181, 184, 185, 188, 191, 194, 201—206, 209, 210—212, 214, де-Неплюевъ 215, 219, 221, 222, 224, 225, 228, 229, 258, 264, 289, 290, —292.
 Несецкій Матвѣй, 102.
 Несиновичъ Хаимъ, сотникъ мѣстечка Бжевичъ 213.
 Неслуховскій, см. Лучивка-Неслуховскій.
 Нетецкій Петръ, 190.
 — Матвѣй коморникъ мин. воеводства, 190.
 Нецевскій Іосифъ, 189.
 Николай Павловичъ, великій князь, 308.
 Новицкій, генералъ-маіоръ Словимскій губернаторъ, 72, Иванъ 73.
 — Михаилъ, 103. Петръ, 189.
 Новодворскій Игнатій, 103, 189.

Новомейскій Ѳаддей, 101.
 Новосельскій Антонъ, дворянинъ, 102.
 — Михаилъ, зем. и грод. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, 154.
 Нохимовичъ Берко, еврей, собиратель аренды съ слущкихъ доходовъ 212.
 — Іеремія еврей, синдикъ виленскаго кагала, 244, 245.

О.

Облочимскій Янъ, 189.
 Оборскій Іосифъ, кастелянъ цехановскій, 16.
 — Ѳома, минскій крайчій, 104, 189.
 Обранпальскій Іосифъ, вилен. ротмистръ, 102, 104, 208.
 Обуховичъ Янъ, ротмистръ гроднен. пов., 250, 285.
 Обтявичъ Вицентій, шляхтичъ, 49.
 Огинская виленская каштелянова, 209,
 Огинскій Михаилъ, великій подскарбій В. Кн. Л-го 16, б. литов. гетманъ, графъ 89, 276, 291.
 Одынецъ Венедиктъ, регентъ Новгородскаго воеводства, 102.
 — Адамъ, 189.
 — Добровольскій Петръ, граничный регентъ рѣчиц. повѣта, 154.
 Ожаровскій Петръ до алканторъ, кастелянъ войничскій 16.
 Озембловскій Михаилъ, совѣтникъ 100.
 — Онуфрій, 101.
 — Янъ, войскій брест. в-ва, 248.
 Окуличъ Богуславъ, 101.
 — Антонъ, 101, 189, Іосифъ, 189, 190.
 — Михаилъ, мин. коморникъ, 104.
 — Ѳома, 103.
 Олакевичъ Францишекъ, 101.
 Олевинскій Антонъ, мозырскій коморникъ, 187, 218, 221—224, 227—229.
 Олендскій Андрей, минскій грод. судья, 101.
 — Мартинъ, писарь 103.
 Оленскій, 196.
 Олешкевичъ Іосифъ, 101.
 Олисевицъ Янъ, 103.
 Олишкевичъ ротмистръ, 193.

Ольга великая княгиня древней Руси, 81, Ольга Павловна 217.

Ольшевскій Петръ, уніатскій Златомирскій попъ 49.

Оникевичъ Янъ, 100.

Онихимовскій Игнатій, грод. судья пин. повѣта, 155.

Орановскій Кирилль, 101.

Орда Доминикъ, поручикъ, земскій судья Запняскаго повѣта, 155, пин. грод. суда 191, 216.

— Павелъ, стр. пин. пов. 216.

— Станиславъ изъ Гурдовъ, ротмистръ рѣчиц. повѣта, 186.

— Янъ, скарбниковичъ рѣчиц. пов., 186.

Ордынецъ Игнатій, грод. регентъ Мин. воеводства, 102.

— Ксаверій, 189.

Орловскій Петръ, Казаровицкой таможи надзиратель, шляхтичъ 49.

— Антоновъ, 100.

Осетимскій Михаилъ, мостовничій, 101.

Оскерка Леопольдъ, мозырскій хорунжій, 104, 132, маршалокъ 183, 187.

— Антонъ, полковникъ, староста багримовскій, 142, 154, полковникъ, 187.

— Иванъ, б. польный Литовскій стражникъ, 48, 124, стражникъ лид. повѣта 187, стражникъ мозыр. повѣта 218.

— Казиміръ Матвѣй мозырскій маршалокъ, 187.

— Онуфрій, цивильно-войсковый комиссаръ мозыр. повѣта, багримовскій старостичъ 142, 153, 154.

— Рафаиль, литов. повѣтовый скарбникъ, 218, 222, 223.

Остерманъ, графъ 291.

Островецкій Людвикъ, 100.

Остромецкій Доминикъ, пин. граничный коморникъ, 192.

— Янъ, 248.

Остророгъ Иванъ, графъ свящ. Римской Имперіи, 16.

Охоцкій Іозефатъ, аббатъ Оврячскаго монастыря, 48.

— Янъ, олескій капитанъ-исправникъ, 48.

Ошеровичъ мовша, еврей вилен. кагала, 245.

Ошторпъ Францишекъ, 102.

II.

Павелъ Петровичъ, наслѣдникъ цесаревичъ Россійскаго престола, 10, 33, 37, 47, 217.

Павликовскій Игнатій, королев. шамбелянъ, 100.

— Петръ, минскій городничій и посолъ, 101.

— Янъ, экспосолъ, 124.

Павловичъ Юрій, 100.

— Онуфрій, 100.

Павлюцъ Антонъ, 101.

Павша Яковъ, отставной поручикъ 48.

— Тадеушъ, шамбелянъ, 49.

Паленсъ Станиславъ, новгород. ротмистръ, 101.

Палень фонъ-деръ, баронъ, генераль-поручикъ, курляндскій генераль-губернаторъ, 74, 75, 76.

Панинъ графъ, генераль-маіоръ губернаторъ 50, де-Панинъ 300, Никита 301, Никита Петровичъ 304.

Панцевичъ Казиміръ, гроднен. ротмистръ, 250.

Панцеронскій Людвикъ, зем. хорунжій гроднен. пов., 250.

Пашкевичъ Михаилъ, plenipotentiary и комиссаръ князей Радзивиловъ, 216.

Пашковскій Матвѣй, 246, 248.

— Мартинъ, 248.

— Яцекъ, стольникъ брест. в-ва, 248.

Пекарскій Игнатій, 103.

Перекрестовъ капитанъ, 223, 224.

Перовскій Игнатій, 189.

— Симонъ, 189, Стефанъ, 189.

Песлякъ Янъ, минскій ротмистръ, 103, 190.

— Михаилъ, оршанскій коморникъ, 190.

Петрашкевичъ Янъ, 103, 104, 189.

— Казиміръ, 103, Матвѣй, 103. Павелъ, 104.

Петрашко Оома, 102.

— Николай, 103, 189, 190.

Петровичъ Казиміръ, 102.

Петровскій Станиславъ, поручикъ, 101.

— Гивойна Адамъ, 102.

— Казиміръ, ротмистръ минск. воеводства 190.

— Стефанъ, 103.

Петрулевичъ Іосифъ, 102.

Петрусевичъ Станиславъ м. ц., 102.

Пилецкій Игнатій, инстигаторъ, 100.

— Францишекъ, коморникъ волковыскаго повѣта 285.

Пироговъ Иванъ, капитанъ, 275.
 Пирхъ Густавъ секундъ-маіоръ, 304, 305.
 Писанка Рафаиль, ротмистръ гроднен. пов. 140, 141.
 Пицало Станиславъ, стражникъ, 101.
 Піонтовскій Юліанъ, б. земельскій судья, 49.
 Пласковицкій Михайль, пинскій Зем. Судья 155, Станиславъ-Михайль, 156, 191.
 Плевако Стефанъ, колачевскій староста, 101.
 — Карль, 102.
 Плотницкій Ноздрина, Зем. С. пин. пов., 216.
 Пляскивицкій Михайль, С. Зем. пин. пов., 216.
 Плятеръ Казиміръ-Константинъ, канцлеръ В. Кн. Л-го, 16, Плятеръ, каштелянъ троцкій 123, 125.
 Погоскій Андрей, ротмистръ полоцкаго воеводства, 275.
 Подвысоцкій Адамъ, 102, 189.
 Подерня Оаддей, 100.
 — Іосифъ, ротмистръ Мин. воеводства, 190.
 — Матвѣй, 101, Михайль, 100.
 Подръцкій Николай, двор. пин. пов., 156.
 Подчуженскій Іоаннъ, Островскій и луцкій офиціаль, 49.
 Пожарицкій Никодимъ, 100.
 Позёмковскій Казиміръ, в. хорунжій В. Кн. Л-го, 192.
 Познянъ Антонъ, полковникъ, 189.
 Полонтай Бенедиктъ, польской службы капитанъ, 49.
 Полоцкій Михайль, генеральный намѣстникъ епископа кіевского, 49.
 Полубинскій Оома, 101.
 — Гилярій, мстиславскій войсковичъ, 189.
 — Іустинъ, 190.
 — Юрій-Антонъ, изъ Лубна, секретарь В. Кн. Л-го, прелатъ архидіаконъ Виленскій, 218.
 Польковскій Оаддей, 101.
 Поповъ, генераль-маіоръ, 291.
 Потоцкій, маршалокъ, 112, 115.
 Праловскій Оома, 189.
 Прибышевскій, писарь, 133.
 Прибора Антонъ, шляхтичъ, 49.
 Прибытковская Михалина, дама 311.
 Прибытокъ Оома, 101.
 Пригаровскій Павелъ, поручикъ, 275.
 Прилуцкій Виталисъ, 133.

Присецкій Казиміръ, 100.
 — Доминикъ, капитанъ російскихъ войскъ, 101, стражникъ Мин. воеводства 189.
 — Іосифъ, минскій ротмистръ, 103, чашникъ Смолен. в-ва 190.
 Пристановскій Петръ, подкоморій, 189.
 Прокоповичъ Мартинъ, 190.
 Протасовскій Оома, 190.
 Прошинская Филомена, мин. судьянка, 311.
 Прошинскій Антонъ, 100.
 — Станиславъ, минскій городской экспод-староста 104.
 — Францисекъ, 103.
 Прушановскій, рѣчицкій маршалокъ, 137, Михайль, 140—142, 153, 154, 186.
 — Владиславъ, 187.
 — Игнатій, коморникъ Рѣчиц. повѣта, 186.
 — Іоакимъ, цив.-войск. комиссаръ рѣчиц. повѣта, 142.
 — Іосифъ, граничный коморникъ рѣчицкаго повѣта, 142, 153, 303, Бобруйскій Зем. судья 305.
 Пузына Михайль, рѣчицкій войскій, 104.
 Пузыревскій Алексѣй, секретарь, 302.
 Пусловскій Войтехъ, Брест. Зем. писарь, 254.
 — Онуфрій, 254, Іосифъ, 257.
 Путиловскій Игнатій, шамбелянъ Польскаго двора, 151.
 Путкамеръ Яцекъ, тивунъ Жомойтскаго Княжества, маршалокъ вольной Конфедераціи Минскаго воеводства, 99, 100, 105, 109, 111.
 Путята Станиславъ, ротмистръ 162.
 — Казиміръ, 189, Мозыр. подчашій 190.
 — Степанъ, 189.
 Пѣвцевичъ Іосифъ, полоцкій регентъ, 102.
 Пѣтухъ Антонъ, рѣчицкій мечный, 101.
 — Іосифъ-Ксаверъ, шамбелянъ, 103.
 — Казиміръ, 189.
 — Іосифъ, королев. шамбелянъ, 189.
 — Леонъ, 101.
 Пясецкій Людвикъ, Оршанскій стольникъ, 212.

Р.

Ралоза Адамъ, рос. совѣтникъ рѣчиц. повѣта, 142, конюшій рѣч. пов. 154, граничный

комиссаръ рѣчиц. повѣта, Ошмян. ротмистръ 187, Рагожа, бобруйск. Зем. судья 303, 305.

Радзивиль Михайлъ, князь, воевода виленскій 16, 42, 123—125, 127, 212.

— Доминикъ, князь, литовскій подкоморичъ, 104.

— Николай, князь, генералъ-лейтенантъ литов. войскъ, 216.

Радишевскій Михайло, Столовицкій маршалокъ, 50.

Райскій Станиславъ, Зем. Судья брест. в-ва, 248.

Ракуза Андрей, ротмистръ гроднен. пов. 101, 189.

Ратеевъ, князь, генералъ-маіоръ 138.

Ратинскій Анто́нъ, 101, Сенявскій Староста 101.

— Игнатій, конюшій Мин. воеводства, 104.

— Францишекъ, Сенявскій староста, 104.

Рахманъ, главный сборщикъ писарь, 180, Рохтенъ 181.

Ренно Феликсъ, королев. шамбелянъ, 123.

Реу́тъ Матеушъ, шляхтичъ, 49.

— То́ма, 100.

Рду́товскій Анто́нъ, гостанскій подчашій, 190.

Репнинъ, князь, эстляндскій и литовскій генералъ-губернаторъ 23, 24, 31, 36, 37, 39, 41, 50, 52—54, 73—76, 88, 90, 242—250, 353, 255, 256, 260, 262, 265—271, 274, 276—277—280, 288, 289, 393—296, 299—302, Николай Васильевичъ 304, 307, 309—311.

Репницкій Игнатій, королев. дворянинъ, 104.

Ридевскій Игнатій, 102, 190.

— Юрій, крайчій Пин. пов., 156.

Римашевскій Янъ, 189.

— Иосифъ, 189.

Римша Непомуценъ, 101.

Родевичъ Леонардъ, рудницкій Староста, 104, Зем. писаревичъ Пин. повѣта 191.

— Леонъ, Зем. и грод. регентъ Пин. повѣта, 156, 215.

— Ловчицъ, 124.

— Матвѣй, шляхтичъ, 48.

— Янъ, Земянскій актовый писарь Запинскаго повѣта, 192.

— Ѳеодоръ, Зем. писарь Пин. повѣта, 156, 216.

— То́ма, Зем. регентъ пин. повѣта, 192.

Родель Яковъ, литовской Артиллеріи поручикъ, 49.

Розанкругель (де-) Карчъ, 102.

Рокитницкій Іосифъ, посолъ Полоцкаго воеводства, 16.

Романкевичъ Іосифъ, 102.

— Гейно, 190.

Романовичъ-Сеибуть Кануть, совѣтникъ изъ Стародубовскаго повѣта, 112, витеб. грод. судья 123, 124, 127, 128.

Ромеръ Анто́нъ, подвоевидичъ и совѣтникъ Троцкаго воеводства, 116.

— Андрей, подвоевода троцкій, 123.

Ромеры, 245.

Роткевичъ Францишекъ, 189.

— Іоакимъ, 190.

Ротюшевичъ-Минскій Станиславъ, мин. грод. судья, трибун. депутатъ, 105.

Рошковскій Людви́къ, 250.

Рудеевскій Игнатій, ротмистръ Ошмян. повѣта, 188.

Рудинскій Николай, поручикъ 50.

Рудницкій Іосифъ, зем. регентъ рѣчиц. повѣта, 142, 154.

— Фелиціанъ, подстолій мин. воеводства, 186.

Рудовичъ Игнатій, 189.

Румянцевъ-Задунайскій Петро́ Александровичъ графъ, генералъ-фельдмаршалъ, 40.

Рутскій Юрій, шляхтичъ, 49.

Руссановъ Иванъ, бригадиръ, 25, 245, 276.

— Матвѣй, городничій мозыр. пов., 188.

Рывоцкій Станиславъ, 102—190.

Рыковский Людви́къ, 103.

Рыльскій Францишекъ Ксаверій, ротмистръ, 102.

Рымша, новгородскій обозный, 275, 276.

С.

Сабина Бернаръ, 102.

Саваневскій Цезарій, шамбелянъ, 49.

Савицкій Ѳаддей, эконо́мъ, 100.

— Климентъ, 299, Михайлъ, 190.

Садковскій Викторъ, архіепископъ минскій, заславскій и брацлавскій 210, 211.

Садлуцкій Михайлъ, грод. судья, маршалокъ конфедераціи Гроднен. повѣта, 130, будовничій 250.

- Садовскій Адамъ, мостовничій, 101.
 — Андрей, 189, Іосифъ, 189.
 — Казиміръ, панъ 208, 209.
- Салмановичъ Базилій, католицкій ксендзъ, 4.
- Салтанъ Станиславъ, б. надворный литовскій маршал. 49.
- Салтыковъ Николай Ивановичъ, графъ предсѣдательствующій военной коллегіи 22.
- Самойловъ генераль-поручикъ 12, Александръ Николаевичъ графъ д. т. сов., генераль-прокуроръ, 50, графъ, д. т. сов., генераль-прокуроръ 78.
- Сангушко Іеронимъ, князь, воевода волынскій 134, 147, 203.
- Сапѣга Александръ, князь, великій канцлеръ В. кн. Л-го, 123.
 — Ксаверій воевода смоленскій, 123.
 — Янъ, канцлеръ литовскій, 124.
- Саросъкъ Янъ, 250.
- Сачковскій Іосифъ, инстигаторъ, 156.
 — Янъ, 156.
- Свентицкій Іосифъ, 101. цивильно-войсковый комисаръ 102, 189.
 — Викентій, 101, королев. дворянинъ, 189.
 — Игнатій, грод. писаръ, 101.
 — Станиславъ, 102.
- Свенторѣцкій, см. Святорѣцкій.
- Сверинскій (Свержинскій) Казиміръ, с. зем. пин. пов., 216.
- Свида Стефанъ, ротмистръ, 101.
- Свидинскій Михаилъ, 101.
- Свѣжинскій Казимиръ, зем. судья Пинскаго повѣта, 147, 148, 155, 156.
 — Пин. маршалокъ, 312.
- Свѣжъ Іосифъ, королев. шамбелянъ, 248.
- Святорѣцкій Станиславъ, 101, минскій крайчицъ 104.
 — Антонъ, писаръ, 102, 105, Пин. регентъ 114, 118, 120, мин. зем. регентъ 127, Антонъ 128, 130, 139, 140, 141, 149, 150, 151, 157, 158, 167, мин. зем. писаръ, 190, 208, 210, 215, 290, 292.
 — Казиміръ, 100, Мартинъ, 102.
 — Троянъ, ротмистръ Мин. воеводства, 103.
 — Фабіанъ, 102, 139.
 — Янъ, скарбникъ, 102.
 — Фома, минскій поручикъ, 102.
- Северинъ, консулъ 194.
- Сегень Игнатій, кременецкій староста, 262.
- Секбуть-Романовичъ, совѣтникъ изъ Стародубовскаго повѣта, 112, 114, 116.
- Секфардъ Михаилъ, пинскій зем. судья, 155.
- Селдиновскій Іозефъ, генераль-маіоръ, 49.
- Селюнскій, бригадиръ, 291.
- Селява Іозефатъ, стольникъ полоц. воеводства, 101, 210.
- Семерадскій Елевтерій, обозный новгород. воеводства, 243.
- Сеньковскій Янъ, польскій шембелянъ, 301.
- Сестренцевичъ Людовикъ русскій надворный совѣтникъ, 142.
- Сиверсъ Яковъ, чрезвычайный русскій посолъ 15, 16, генераль-аншефъ русскихъ войскъ 139, Яковъ Ефимовичъ 197.
- Сивицкій Игнатій, экспосолъ трок. в-ва, 123, 124.
- Сигизмундъ III, король польскій и вел. князь литовскій 79, 80, 82, 83.
- Сидоровичъ, регентъ города Вильны, 243.
- Сикорскій Станиславъ, писаръ конфедераціи гроднен. пов., 130.
 — Антонъ, 189, Симонъ, 190.
- Силицкій Петръ, 103.
- Силичъ Томашъ, настоятель доминиканскаго монастыря, 49.
 — Симонъ, 103.
- Синегубъ Андрей Абрамовичъ, ротмистръ рѣчиц. повѣта, 154, 187.
- Синицкій Янъ, 189.
- Сипайло Янъ, 100, управляющій имѣнія Свислочь 231.
 — Рохъ, случорѣц. грод. судья, 212.
- Скальскій-Тетеринъ Ѳаддей, маіоръ милиціи, 250.
- Скаржевскій Альбертъ, епископъ холмскій 16.
- Скаржинскіе закрошимскіе коморники, 301.
- Скирмунтъ Симеонъ, мечный пинскаго повѣта, 142, 143.
 — Адамъ, предсѣдатель пин. зем. суда, 216.
 — Ѳома, грод. судья пин. повѣта, 144, 145, 147, 156, 191, 216.
- Скоковскій Михаилъ, смолен. скарбникъ, 100.
- Скорина Михаилъ, судья зем. президентъ рѣчиц. повѣта 142, 153, 154.
 — Гилярій, зем. регентъ рѣчицкаго повѣта, 187.

- Слизень Михаилъ, Земскій Судья, 103, Литовскій инстингаторъ 104.
 — Казиміръ, генераль В. Кн. Л-го, 259, 260.
 Слободскій Стефанъ, 100.
 — Станиславъ, 189.
 Слотвинскій Антонъ, 101.
 Слуцкій Францишекъ, 100.
 Снарскій Авреліанъ, совѣтникъ изъ Полоцкаго повѣта, 112, 114, 116, полковникъ войскъ В. Кн. Л-го 123, 125, 127, 128.
 — Изъ Уснара Оома, гроднен. ротмистръ и ком., 250.
 — Монахъ піаръ, 307.
 Собецкій Феликсъ, подполковникъ, 49.
 Соболевскій Степанъ, 100.
 — Петръ, 133.
 Соколовъ, маіоръ, 247.
 Соллогубъ, генераль-маіоръ, 193.
 Солтанъ Александръ, п. п. р., 102, грод. писарь 149.
 — Янъ-Гадеушъ, 154.
 Солтыковъ, графъ, 291.
 Сорока Степанъ, шляхтичъ, 50.
 Спенебергенъ Николай, литовской артиллеріи маіоръ, 50.
 Станевскій Матвѣй, 250.
 Станилевичъ Оома, 102, ротмистръ вилен. в-ва, коморникъ оршан. повѣта, 188, 190, 213.
 Станиславъ-Августъ, король польскій, 79, 81.
 Станишевскій Оаддей, посолъ в-ва Полоцкаго 16.
 Станкевичъ Іосифъ, писарь вольной конфедераціи Мин. воеводства, 125—127.
 — Антонъ, ротмистръ Мин. в-ва, 189.
 — Войтехъ, 190.
 — Матвѣй, мин. ротмистръ, 189.
 — Михайлъ, ротмистръ мин. в-ва, 189, 190.
 Стафановичъ Антонъ, 103.
 Стефанъ-Баторій, король польскій, 80, 83.
 Стецевичъ Іосифъ, 104, шамбелянъ польскаго двора 150, 157, 158.
 — Антонъ, 104, Оаддей, 104.
 Станкевичъ Іосифъ, писарь вольной конфедераціи Мин. воеводства, 93, 100, 105, 113, 117, 118.
 Станскій Юрій, минскій ротмистръ, 101.
 Сташевскій Гилярій, мстиславскій обозный, 154.
 Стецевичъ Іосифъ, дворянинъ, 101.
 — Антонъ, Мин. коморникъ, 103.
 Стецкій Михаилъ, 102.
 Стоцкій Адамъ, войскій Мозыр. пов., 187.
 — Людвику, ротмистръ Браслав. повѣта, 189.
 Стравинскій Карлъ, подстолий Пинскій, 216.
 Стралковскій Станиславъ, 103, 104.
 — Игнатій, 104, Казиміръ, 250.
 Страшевичъ Михаилъ, маршалокъ унитскій, 123.
 Стрельбицкій Михаилъ, ротмистръ Литовскихъ войскъ, 188.
 Стренковскій Матвѣй, 104.
 Стрецькій Станиславъ, 101.
 — Янъ, 189, 190.
 Стровскій Петръ, предсѣдатель Случорѣцкаго грод. суда, 212.
 Строковскій Оаддей, ротмистръ Рѣчиц. повѣта, 186.
 — Іосифъ, цивильно-войсковый комиссаръ Рѣчиц. повѣта, 186.
 Стрыевскій Павелъ, 248.
 Студинскій Оома, 101, регентъ белзской Земли, 214.
 Сулковскій Антонъ, князь, великій канцлеръ коронный, 16.
 Суворовъ-Рымникскій, графъ, генераль-фельдмаршалъ 70, 71, Александръ Васильевичъ, 306.
 Сулистровскій Іоакимъ, ксендзъ, вилен. каноникъ 257, 258.
 Суринтъ Іосифъ, 103, Суринъ, 275.
 Суходолецъ Оаддей, подполковникъ литовскихъ войскъ, 250.
 Суходольскій Антонъ, Смоленскій каштелявъ, 123.
 Сухозахнеть, секрет. мин. в-ва, 207.
 Сухоревскій, калишскій посолъ, 2.
 Сушицкій Николай, 100.
 — Янъ, 103.
 Сѣмашко Андрей, 102.
 — Антонъ, 102, Михайлъ, 102.
 Сѣножентскій-Войничъ, россійскій совѣтникъ, 142.
 — Янъ, шамбелянъ Польскаго Двора, 142.

Т.

- Тарковский Матвій, 102.
Тарогинскій Богуславъ, 101.
Теперь, панъ, 256.
Тераевичъ Іозефъ, шляхтичъ, 49.
Терлецкій Гилярій, Коморникъ Мин. воеводства, 100.
— Андрей, 102, Тарлецкій, 190.
— Игнатій, 190.
— Іосифъ, зем. судья Запинскаго повѣта, 191.
— Мартинъ, 102, Петръ, 102, 191.
— Янъ, городельскій стольвикъ, 253, 254.
Тетеринъ-Скальскій Оаддей, маіоръ милиціи, 250.
Тизенгаузенъ Игнатій, шефъ литовской гвардіи, 49, посольскій староста 123.
Тиціусъ, виленскій кунецъ, 279.
Тишкевичъ Людовикъ, великій маршалокъ Вел. Кн. Литовскаго, 16.
Толкачъ Кипріанъ, 100.
— Казиміръ, 190.
— Фелиціанъ, 190.
— Францишекъ изъ Гаянъ, 190.
Топоръ-Бутриповичъ Матвій, ловчій и подстароста Пин. повѣта, 191.
Толчевскій Самуиль, Журовиц. базилян. монахъ, 300.
Тормасовъ, генераль-маіоръ, виленскій губернаторъ, 72, 73, Александръ 306.
Трабовскій Себестьянъ, 189.
Трембицкій Михайлъ, 101.
Троско Діонисій, 102.
Трохницкій Фелиціанъ, 100.
Труфоновъ Михайлъ, подпоручикъ, 180.
Трцинскій Іосифъ, Случорѣц. грод. судья, 212.
Тугановскій Игнатій, новгород. зем. писарь, 243.
Туровичъ Антоній, 49.
Турчинскій Гасперъ, Слоним. подстолій, 100.
Тутолминъ Тимоѳей Ивановичъ, генераль-поручикъ, генераль-губернаторъ, 23, 39, 40, 45, 46, 51—56, 71, 88, 183, 184, 188, 190, 191, 194, 196, 198—201, 205—207, 211, 214, 218, 221, 226, 227, 230, 242, 289, 291—293, 310.
Тушинскій Матвій, 189.

- Тышкевичъ Іосифъ, графъ, староста веляжицкій, 101, 189.
— Венедикта, настоятельница Виленскаго монастыря визитокъ, 138.
— Викентій, референдарій В. Кн. Л-го, 105.
— Доминикъ, 101.

У.

- Узловскій Висимонтъ Луцій, 102.
Умецкій Францишекъ, 101.
— Андрей, ротмистръ, 102.
Униловскій Францишекъ, зем. предсѣдательствующій судья, Мин. воеводства, 100, 149—151, 157, 158, 167, 188, 208.
— Игнатій, мин. коморникъ, 101, поручикъ литовскихъ войскъ 190.
Устиновичъ Флоріанъ, 102.

Ф.

- Фальковскій Аѳанасій, настоятель виленскаго базилянскаго монастыря, 138, 139.
Филиповичъ Янъ, 189, Антонъ, 189, Стефанъ 189.
Фоковъ, артиллеріи маіоръ, 291.
Фонъ, Дерфельденъ Виллимъ Христофоровичъ, генераль-поручикъ, 158.
Фридрихъ Василій, ротмистръ, 275.
Фризель Иванъ, полковникъ 25, виленскій вице-губернаторъ, 72, 73, 301.
Фричинскій Войтехъ, 101.

Х.

- Хаецкій Янъ, земскій регентъ мин. в-ва 103.
Халецкій Антонъ, 102, рѣчицкій повѣтовый хорунжичъ, 132.
— Станиславъ-Карлъ, подстолічъ и граничный коморникъ рѣчиц. повѣта, 142.
Харевичъ Игнатій, 103.
Харцевичъ Іосифъ, 101.
Хлевинскій на Хлевинѣ, Казиміръ, маршалокъ рѣчицкаго пов., 154.
Хлудинскій Петръ, 101.

Хмара, минскій войскій, 104, мин. воевода 140, Адамъ, Михайлъ, ротмистръ, староста гижанскій 143, 150, 183.

— Адамъ, мин. воевода, 105, 147, 153, 188.

Хмѣлевскій Янъ Непомуценъ, регентъ цивильно-войсковой комиссіи пин. повѣта, 156.

Ходасевичъ Масло Іосифъ, 101, 104, Масло оршав. ротмистръ, 119, 128.

— Іосифъ, ротмистръ Оршанскаго повѣта, 114, 118, 126, 127, 130.

— Михайлъ, 104, Петръ, 189, Францишекъ, 104, Янъ, 102, 189, Ома, 189.

Холева Іосифъ, 189, Матвѣй, 189, Самуиль, 189, Янъ, 189.

Холевинскій Людовикъ, скарбовый дворянинъ В. Кн. Л-го, 156.

Хоминскій Игнатій, опшмянскій зем. судья, 123.

Хоржевскій Іосифъ, б. подстолій новгородскій, 49.

Хотковскій Францишекъ, 103.

Хотяновскій Казиміръ, Смоленскій ротмистръ, 101, Янъ-Казиміръ 103.

Храновскій Феликсъ, присяжный писарь брест. в-ва, 246, 248.

Храповицкій Антонъ, староста стародубовскій, 123.

Хрептовичъ Доминикъ, шамбелянъ польскаго двора, 245, 246.

— Аполинарія, мозырская конюшанка, 245, 246.

— Францишекъ, поручикъ литов. войскъ, 271.

Хжестовскій Францишекъ, 102.

Хрущевъ, генераль-маіоръ, 291.

Хрщановичъ Янъ, новгород. скарбникъ, 141.

Ц.

Цвицимскій Лука, 103, Павелъ 103.

Церпишевскій Антоній, ксендзъ ордена Латеранскихъ регулар. канониковъ, 308.

Цецишовскій, епископъ, Касперъ-Казиміръ 303, 305.

Цибуртовскій Янъ, 101.

Цихановскій Фердинандъ, іеромонахъ Журовиц. базилян. монастыря, 300.

Циціановъ, генераль-маіоръ, рос. войскъ, 243, 249, Павелъ, 250, 255, 256, 294, 295.

Цишкевичъ Антонъ, генераль Пин. пов. (G. Д. Д.), 216.

Ч.

Чадай Діонисій, Пинскій опать, 216.

Чаплинскій Антонъ, 101.

Чапская, холмская воеводина, 105.

Чарнецкая Фелиціана, браславская каштелянова, 256, 257.

Чарноцкій Янъ, 102, ротмистръ Смолен. в-ва, 104.

Чекатовскій Янъ-Игнатій, 103.

Череповичъ Антонъ, 103.

Чеховичъ Янъ, 102.

Чеховскій Антонъ, 102, 189.

— Бернардъ, 189, Михайлъ, 189, Рафаиль, 189.

— Оаддей, ротмистръ Вилен. в-ва, 189.

Чижь Іосифъ, Минскій скарбникъ, 102.

Чертовичъ Михайлъ, 101.

Чотковскій Юрій, 189.

Чулицкій Игнатій, 192.

Ш.

Шабловскій Людовикъ, 189.

— Станиславъ, 101.

Шабровскій Александръ, 190.

Шадурскій Владиславъ, виленскій земскій судья, 123, 124.

Шанявскій Игнатій, комиссаръ, 248.

Шатило Николай, граничный коморникъ Рѣчицкаго повѣта, 142, 154, 187.

Шванскій Францишекъ, цивильно-войсковый комиссаръ, 103.

Шверинъ Станиславъ, 101.

Швыковскій Іеронимъ, совѣтникъ изъ Инфлянтскаго княжества, 114, 116, королев. шамбелянъ 124, Швейковскій, 127, 128.

— Іосифъ, Смолен. грод. писарь, 123, 124.

Шевичъ, генераль-поручикъ 291.

Шельпахъ Михайлъ, ротмистръ, 102.

Шембекъ Казиміръ, коморникъ Мин. в-ва 100.

Шеметь, земскій писарь, 203.

Шереметьевъ, генералъ-маіоръ 6, 11, 199, управитель Изъяславской губерніи 205, 206, губернаторъ Заславской губерніи 256.
 Шиллигъ, подполковникъ, 202.
 Шиманскій Константинъ, 189.
 Шимковскій Викторъ, гроднен. судья, 250.
 Ширма Павелъ, Пинскій грод. писарь, 144, стражникъ, 145, хорунжій Запинскаго повѣта 191, 216.
 — Адамъ, граничный судья, пин. повѣта, 156, Адамъ-Игнатій, казен. скарб. палаты ассесоръ 191.
 — Михаилъ, зем. судья, Пин. повѣта, 155.
 Шишко, посолъ Лидскаго повѣта, 17.
 — Алоизій, ротмистръ, 105.
 — Игнатій, шамбелянъ польскаго двора, 189.
 — Онуфрій, шамбелянъ, 101.
 — Францишекъ, Оршанскій ротмистръ, 102.
 — Өаддей, бобруйск. зем. судья, 303, 305.
 Шкленникъ Андрей, 100.
 Шолуха Леонъ, 101.
 Шоломицкій Василій, палестрантъ магдебургіи Пинской, 226.
 Шпаковскій Стефанъ, 191.
 Штегенъ, подполковникъ, 207.
 Штейнъ Игнатій, совѣтникъ изъ Оршан. повѣта, 117, 124, 128.
 Шуйскій Севастьянъ, 152, 183.
 Щукевичъ Станиславъ, подполковникъ литов. войскъ, 259.
 Шумковскій Викторъ, гроднен. грод. судья, 249.
 Шумскій Михаилъ, 101, 190.
 — Каетанъ, зем. судья Вилен. воеводства, 102.

Щ.

Щербинскій Михаилъ, 102.
 Щигельскій Андрей, 102.
 Щодро Іосифъ, ротмистръ Оршан. пов., 173.

Э.

Эйсимонтъ Петръ, 103, 189.

— Андрей-Станиславъ, гроднен. зем. судья, 249, 250, 300.
 — Анзельмъ, зем. писарь гроднен. в-ва 250.
 — Зикъ Бонавентура, р. г. п. 250.
 — Викентій-Казиміръ, зем. актуальный гродненскій регентъ, 250.
 — Игнатій, 189, Іосифъ, ф. а., 250, Мартинъ, 103, 189, Францишекъ, 103, 189, Янъ, 189.
 Эстко Михаилъ, 101, изъ Кучвалъ, 190.
 — Флоріанъ, лидскій ротмистръ, 190.
 — Яковъ, 102, маіоръ російскихъ войскъ 104.
 — Янъ, 190.

Ю.

Юдицкій, генералъ-лейтенантъ, 132, 195.
 Юндиль Францишекъ, гроднен. подкоморій, 250.
 Юневичъ Матвѣй, 190.
 Юревичъ Өаддей, 101, 188.
 Юркевичъ Павелъ, 101, 104.
 Юрковскій Людвикъ, 189.
 Юхневичъ Іосифъ, 101, Юхновичъ 189.

Я.

Яблонскій Антонъ, ротмистръ Новгород. воеводства, 99, 100, войсковичъ 123, 196.
 Ягніотковскій Антонъ, 101.
 Язвинскій Феликсъ, 102.
 Язовскій Францишекъ, 103.
 Якимовичъ Іосифъ, лидскій обозный, 101.
 Яконовскій Ксаверій, управитель ахоцкаго аббата, 49.
 Яксы, 101.
 Якубовскій Стефанъ, порутчикъ Мин. воеводства, 100.
 — Янъ, 102.
 — Өома, хорунжій, 103.
 Янкевичъ Шмойла, еврей вилен. кагала, 245.
 Янковскій Константинъ, посолъ Сандомирскаго воеводства, 16.
 — Адамъ, 103.

— Михайлъ, хорунжій, 103.
— Филиппъ-Раймундъ, 103.
Яновичъ Михайлъ, 101.
— Матвѣй, 189.
Яновскій Янъ, коморникъ, 101.
— Доминикъ, 103, Михайлъ, 190, Францисекъ 190, Оаддей, 190.
Янцокъ Карлъ, 102.
Янчинскій Андрей, любельскій городскій судья, 49.
Янъ-Казиміръ, король польскій, 80, 82.

Ясевичъ Михайлъ, 100.
Ясинскій Янъ, гроднен. войтъ, 302.
Ястрембскій Янъ, зем. и грод. Мозырскій намѣстникъ, 187.

Ө.

Өедоровичъ Антонъ, дворянинъ, 102.

II.

УКАЗАТЕЛЬ

ГЕОГРАФИЧЕСКИХЪ НАЗВАНІЙ.

А.

Австрійская монархія, 91.
Андріашки, економія вилен. еп. Масальскаго, 291.
Антонсць, им. въ вилкомир. пов., 260.
Азовское море, 86.
Александровская крѣпость, въ Екатеринославской губ., 86.
Архангельское намѣстничество, 49.
Атютевичи Большіе, деревня, 228.
— Малые, деревня, 228.
Атютевская Слобода, 228.

Б.

Бабичи, мѣстечко мин. губ., 63.
Базилія, городъ Подольск. губ., 64, 68, 78, описаніе его герба, 83.
Базилійскій округъ подольск. губ. 53.
Байки, им. въ брест. воеводствѣ, 272.

Бакшта, дворъ вилен. капитулы, 289, въ вилен. уѣздѣ, 290.
Балишевичи, селеніе въ вилен. уѣздѣ, 290.
Балтійское море, 22, 73—75, 79.
Басовка, мѣстечко, 62.
Белзская земля, 214.
Берда, рѣчка въ Таврической области, 86.
Бердичевъ, мѣстечко Волын. губ., 58, 304, 305.
Бережница, м. Волын. губ., 61.
Бережня, деревня, 66.
Берездовъ, м. Волын. губ., 61.
Березина, р., 52, 79.
Березкій повѣтъ, 248.
Березневка, фольваркъ, 291.
Березно, м. Волын. губ., 61.
Березовъ, городъ, 48.
Берещина, рѣка, 6.
Берлинъ, городъ, 56, 91.
Бершадскій округъ, Брацлав. губ., 53.
Бершада, городъ Брацлав. губ., 69, 78, описаніе его герба 81.
Бешевичи, село при р. Тетеревѣ, 52.
Бобрикъ, село Волын. губ., 58.
Бобруйскій округъ, 42.

Бобруйскій Повѣтъ, 303—305.
 — Уѣздъ, 290.
 Бобруйскъ, мѣстечко, 42, 52, 63, 66, 78, 79, 132, 133, 140, 142, 152, 153, 155, 162, 174, 186, 202, 305.
 Богопольскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
 Бозиковцы, село 64.
 Большое Молотово, деревня Волын. губ. 60.
 Борисовскій округъ, 42, 52.
 Борисовъ, мѣстечко, 42, 52, городъ Мин. губ., 57, 65, 66, 78, его гербъ 79.
 Браиловъ, м. Брацлав. губ., 69.
 Брацлавская губернія, 306.
 Брацлавскій уѣздъ, виленскаго намѣстничества, 88.
 — Повѣтъ, 123, 124, 189.
 Брацлавъ, городъ, 6.
 Брацлавскій повѣтъ, 112, 114, 116, 135, 136, 146.
 Брацлавское воеводство, 6.
 Братно, м. Чернигов. губ., 63.
 Брацлавская губернія, 20—23, 34, 41, 45, 47, 51—54, 56, 57, 59, 62, 63, 69, 70, 74, 77, 78, 81, 85, 182, 195, 199, 201, 205, 210, 215, 218, Брацлавская, 221, 312.
 Брацлавскій округъ, 53, 81, 82, 88.
 — Повѣтъ, 81, 207.
 Брацлавское воеводство, 6, 11, 12, 146.
 — Намѣстничество, 22, 78.
 Брацлавъ, городъ, 59—61, Брацлавль 62, 63, 78, описаніе его герба, 81.
 Брестская экономія, 71.
 Брестскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 288, 299, 304, 305.
 Брестское воеводство, 73, 75, 124, 246, 247, 248, 249, въ Литвѣ, 272.
 — Бискупство, 282.
 Брестъ, (первоначальное, древнее Берестье), городъ, 38, 56, Б.-Литовскъ, 64, 67, 69, 73, 91, 111, —Литовскій, 216, 246—248, 271, 277, 288, 299, 305.
 Брестъ-Литовское воеводство, 24.
 Броды, городъ, 59.
 Брусирово, мѣстечко Волын. губ., 60.
 Брыковщина, им. въ Мин. воеводствѣ, 262.
 Брыневъ, деревня, 67.
 Брянскъ, городъ, 79.
 Бугъ, р. 41, 47, 53, 54, 73, 75.
 Бусевичи, м. въ Игумен. округѣ, 213.

Быстрицкое староство, въ польскомъ краѣ, 263.
 Быховскій уѣздъ, 149, совѣтъ 154.
 Бышево, мѣстечко Кіев. губ., 59.
 Бѣжець, городъ, 88.
 Бѣлгородокъ, мѣстечко Кіев. губ., 59, 69.
 Бѣлиловка, м. Брацлав. губ., 69.
 Бѣличаны, им. вилен. базиліанъ, 291.
 Бѣлоруссія, область, 7, 10, 57, 91, 233.
 Бѣлорусскій край, 154.
 Бѣлорусскія губерніи, 35, 86.
 Бѣлостокъ, городъ, 264.
 Бѣльское воеводство, 47.
 Бѣляны село брацлав. губ. 69.

В.

Вака, им. въ Вилен. воеводствѣ, 263.
 Варновичи, дворъ, 274.
 Варшава, городъ, 2, 4, 91, 94, 96, 100, 104, 105, 112, 230, 243, 256, 267.
 Варшавская земля, 17.
 — Гостинець, (больш. дорога), 255.
 Васильково, с. Кіев. губ., 59.
 Васильковъ, м. въ Гроднен. губ., 255.
 Великая каменка, село Волын. губ., 60.
 Вербовецкій округъ, Подольск. губ., 53.
 Вербовецъ, городъ Подольск. губ., 63, 68, 78, описаніе его герба 83.
 Виде («Видзе»), городъ, 88.
 Вилейка, мѣстечко, 42, Мин. губ., 65, 66, Вилейки, его гербъ, 78, 79.
 Вилейскій округъ, 42, 52.
 Виленка Худоровка, фольв. въ Опшмян. пов., вилен. визитокъ, 138.
 Виленская Академія, іезуитская школа, 28, 29.
 — Губернія, 72, 73, 88—90, 309, 310.
 — Епархія, (діоцезія), рим.-католическая, 54, 217, 218.
 — Капитула, 132, 289—291, 309.
 — Семинарія, 243.
 Виленскій уѣздъ, 88.
 — Кагалъ, 244, 245.
 — Базиліанскій мужскій монастырь, 138, 139, 291.
 — Бенедиктинскій монастырь, 291.
 — Бернардинскій мужскій монастырь, 242, 243.

- Виленскій Доминиканскій монастырь, 275, 276.
 — Женскій монастырь визитокъ, 138.
 — Монастырь ксендзовъ канониковъ, 291.
 — Повѣтъ, 190.
 — Уѣздъ, 290.
 Виленское воеводство, 9, 17, 24, 100, 102, 112, 114, 116, 123, 124, 189, 208, 242—245, 263, 269, 275.
 — Бискупство, 282.
 — Намѣстничество, 44, 88.
 Вилія, р., 79.
 Вилкомирскій повѣтъ, 123, 124, 245, 246, 260.
 Вилкомирь, городъ, 88, 100, 105, 271.
 Вильна, городъ, 24, 38, 54, 56, 63, 65, 72, 73, 88, 89, 91, 100, 104, 105, 112, 114, 116, 119, 138, 217, 242, 258, 264—266, 271, 277, 288.
 Вильня, село 66.
 Виндава, городъ, 75, 76.
 Виндавская таможня, 75.
 Виндавскій портъ, 74.
 Винница, городъ Брацлав. губ., 59, 62, 69, Винницы, 78, описаніе его герба, 82.
 Винницкій округъ, Брацлав. губ., 53.
 — Повѣтъ, 146.
 Витебское воеводство, 124, 125, 135, 136, 190, 215.
 Вишневская плебанія, 291.
 Владимиръ, городъ, 68.
 Владимірскій округъ, 53.
 Влѣсники, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Влодава, городъ, 75.
 Владимірское воеводство, 256.
 Вносичи, сельцо Волын. губ., 61.
 Вознесенская губернія, 41, 62, 84—86, 306.
 — Область, 70.
 Вознесенскій уѣздъ, въ Вознесенской губерніи, 85, 86.
 Вознесенское намѣстничество, 53.
 Вознесенскъ, городъ, 53, на Бугѣ 54, 86, 87.
 Войташовка, деревня Волын. губерніи, 60.
 Волица, им. въ Галиціи, 254.
 Волковскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 124, 125, 263, 285, 301.
 Волковыскъ, городъ, 88.
 Волколаты, м. 65.
 Волкомирскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
 Володарка, м. Брацлав. губ., 69.
 Володимерець, м. 67.
 Волочискъ, м. 68.
 Волинія, область, 80.
 Волинская губернія, 41, 52—54, 56—58, 60, 61, 64, 67, 70, 73—75, 78, 303.
 Волинское воеводство, 16, 41, 133, 134, 146.
 — Намѣстничество, 78.
 Волинь, область, 6.
 Ворковичи, 67.
 Вороденскій (гродненскій) уѣздъ, 306.
 Вороновица, мѣстечко Брацлав. губ., 59.
 Восковичи, деревня Волын. губ., 58.
 Вулька, им. въ Мин. губерніи, 254.
 Высочекъ, м. Волын. губ., 61.
 Вышгородъ, городъ, 9, 17.
 Вѣна, городъ, 56, 57, 59, 64, 91.
 Вѣнская дорога, 61.
 Вѣтрино, село Полоц. воеводства, 60, 61.
 Вязинъ, м., 291.
 Вятская губернія, 49.
- Г.**
- Гайно, мѣстечко, 60, Гайна 165.
 Гайсинскій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Гайсинъ, городъ, 62, 78, въ Брацлавск. округѣ, описаніе его герба 81.
 Галиція, древнее Галицкое княжество, Галичъ, 9, 17, 41, 47, 254.
 Ганевичи, фольв. вилен. капитулы, 289, въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Ганнополь, мѣстечко волын. губ. 60.
 Гдешинъ, им. въ Галиціи, 254.
 Германія, государство, 1, 91.
 Глускъ, м. 66, 157.
 Глѣбовъ, деревня Мин. губ., 63.
 Голубичи, село 60.
 Голыньскъ, село Мин. губ. 62.
 Горволь, земское м., 132.
 Горковская губернія, 306.
 Горно, село, 60, 65.
 Городецъ, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
 Городея, им. въ Новгород. в-вѣ, 285.
 Горынь-городокъ, м. 65.
 Горыня, р. 53, 81.

Грабовъ, село, 66.
 Гравки, фольваркъ, 231.
 Грановъ, мѣстечко, 62.
 Гричинъ, деревня Минск. губ., 58.
 Гречанка, фольваркъ, 292.
 Гродна, (древнее Городно, Городай, позднѣй-
 шее Гродна) городъ, 15, 19, 24, 25, 32,
 38, Гродна, 73, 75, 88, «Гродня», 91,
 111, 127, 139, 242, Городно, 245, 249,
 250, 255, 256, 261, 262, 266—269, 271,
 274, 276, 277, 288, 294, 300.
 — Тишкевичовское мѣстечко, 60.
 Гродненскій повѣтъ, 17, Слонимскаго намѣстни-
 чества 88, 116, 123, 124, 127—129, 141,
 189, 229, 231, 249, 250, 262, 300, 305.
 Грозовскій Николаевскій монастырь, 210, 211.
 Громница, селеніе въ докшиц. уѣздѣ, 290.
 Груденскій округъ, 53.
 Грудекъ, 68, Брацлавскаго намѣстничества, 78,
 описаніе его герба, 83.
 Грушки, село Волын. губ., 60, Грушка городъ, 68.
 Губково, село Волын. губ., 52.
 Гульчъ, м., 67.
 Гусятинъ, м. 68.
 Гуя, им. въ Мин. губерніи, 263.

Д.

Давидгородокъ, мѣстечко, 42, 52, 66, 78, его
 гербъ, 80.
 Давидгородскій округъ, 39, 42, 229.
 Даниловичи, м. 65.
 Двина Западная, р. 9, 17.
 Деражно, мѣстечко, на р. Горыни, 53.
 Диражня, м. 64.
 Дисна, мѣстечко, 42, 65, 78, его гербъ, 79.
 Дисненскій округъ, 42, 52.
 Дисненское староство, въ Мин. губ., Полоц. во-
 еводствѣ, 264.
 Днѣпровскій округъ, 85.
 Днѣпръ, р. 54, 86.
 Днѣстръ, рѣка, 3, 9, 17, 41, 53, 54, 82.
 Добой, село, 67.
 Докшицкій округъ, 42, 52.
 — уѣздъ, въ Мин. губерніи, 290.
 Докшицы, мѣстечко, 42, 60, 65, Докшица 78,
 его гербъ 79.

Долгиновъ, м., 66, бискупская деревня, 291.
 Домбровица, 53, городъ, Волын. губ., 61, 67,
 78, при р. Горыни, 81, Домбровна, 151.
 Донъ, р., 86.
 Доры, деревня, 291.
 Дрени, деревня, 228.
 Друза, 56.
 Друя, селеніе на лѣвомъ берегу З. Двины, 9,
 17, 56, Друе, 65, 91, 274.
 Дубенскій округъ, Подольск. губ., 53.
 Дубно, 64.
 Дубоя, им. въ Пинск. пов., 310, 312, 313.
 Дубрава, 9, 17, село Мин. губ. 63.
 Думбровицкій округъ, 39.
 Дунаевецъ, м., Подольск. губ., 64.
 Дзялово, село, Брацлав. губ., 69.

Е.

Европа, 18, 94, 106.
 Евтушковици, мѣст. Мин. губ., 58.
 Егорлыкъ. 9, 17.
 Екатеринославская губернія, 6, 11, 12, 20, 22,
 54, 84—86, 306.
 — область, 70.
 Екатеринославское намѣстничество, 6, при Днѣпрѣ,
 53, 71, 86, 87.
 Екимовичи, село, Могилев. губ., 58.
 Еленскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
 Елисаветградскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
 Ельскъ, мѣст. Мин. губ. 58.

Ж.

Жванецъ, 53, 68.
 Животовъ, м. Брацлав. губ., 69.
 Жидкевичи, село, 67, 229.
 Жирблевичи, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Житомирскій округъ, 39, 52.
 Житомиръ, городъ, Волын. губ., 58, 60, 67, 78,
 описаніе его герба, 81, 157.
 Жлобинъ, мѣстечко, Могилев. губ., 58, земское,
 132.
 Жмудское княжество, 24, 123, 124.
 Жодинъ, село Мин. губ., 57, 66.

Жомоитское княжество, 99.
 — бискупство, 282.
 Жорнице, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
 Жунковъ, мѣстечко Брацлав. губ., 59.
 Жупнова, деревня въ Копыльскомъ уѣздѣ, 202.
 Журавица, м., 300.
 Журавицкій базиліанскій монастырь, 300.
 Журавъ, им. въ Слуц. Николаев. монастырѣ, 214.

З.

Завилейскій уѣздъ, виленскаго намѣстничества, 88.
 — округъ, 88.
 — повѣтъ, Мин. губ., 259, 276.
 Загорье, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
 Заелникъ, деревня въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Залошанскій фольваркъ Слуц. Николаев. м-ря, 214.
 Замосточе, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Запинскій повѣтъ, 155, 156, 191, 192.
 Заселяны, им. 228, 229.
 Заславль, 67.
 Заславская губернія, 183, 210, 215, 218, 221, затѣмъ Минская 256.
 Заславскій уѣздъ, 52.
 Заславъ, древній Изяславль, городъ, 6, 78, его гербъ 80, 133, 134.
 Зацневичи, м., Мин. губ. 63.
 Звенигородокъ, мѣстечко, 62.
 Звягиль, мѣстечко, Волын. губ., 60.
 Зембинъ, м. 65.
 Земигосцы, село, 66.
 Зинковскій округъ 53.
 Зиньковъ, городъ, Подольск. губ., 64, 68, Зинковъ, 78, описаніе его герба, 83.

И.

Игуменскій округъ, 42, 52, 213.
 — уѣздъ, 79.
 Игумень, мѣстечко вилен. бискупа, вилен. губ. 42, городъ, 66, 78, его гербъ, 79, 291.
 Изяславль, городъ Волын. губ., 61, 67.
 Изяславская губернія, 6, 11, 12, 20, 21, 22, 34, 41, 44, 47, 51, 77, 182, 195, 199, 205.

Изяславское намѣстничество, 22.
 Изяславъ, впоследствии переименованный въ Заславъ, городъ, 6, Изяславль, 68, 69.
 Илія, м., 291.
 Илукта, им. въ Курлянд. княжествѣ, 246.
 Ифляндская епархія, католич. 54.
 Ифляндское епископство, католич. 54.
 Инфлянтское княжество, 112, 114, 116, 117, 124.
 Иркутская губернія, 49.

І.

Іозефовъ, им. въ Мин. воеводствѣ, 245.

К.

Кодыма, р. въ Вознесенской губерніи, 85, 86, 87.
 Казанская губернія, 49.
 Казань, городъ, 49.
 Казаровицкая таможня, 49.
 Казимеровъ, земское м., 132.
 Калиновка, слобода, Брацлав. губ., 59.
 Калужская губернія, 6, 12, 51, 83.
 Кально Новое, деревня, 229.
 — Старое, деревня, 229.
 Каменекая область, 40, 41.
 Камень Подольскій м., Подольск. губ., 64, 68, 78.
 — Литовскій, городъ, 149.
 Капцы, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Катербургъ, м. Подольск. губ., 64.
 Кейданы, городъ, 24.
 Камень-Подольскій уѣздъ, 53, 60, 63.
 Камень-Подольскъ, губерн. городъ, описаніе его герба, 82, 83.
 Капустинъ, мѣстечко, 62.
 Качковка, село Брацлав. губ., 70.
 Кисляковъ, фольваркъ, 228.
 Кіевская губернія, 6, 11, 12, 20, 59.
 — дорога, 67.
 — епархія, 13.
 — митрополія, православная, 12, 13.
 — казенная палата, 51, 77.
 Кіевскій округъ, 53.
 Кіевское воеводство, 6, 133, 146.
 — намѣстничество, 77.

Кіевъ, городъ, 59, 62, 64.
 Клеванъ, м. 65.
 Клецкъ, м., Минск. губ., 61.
 Климонты, селеніе въ Волын. уѣздѣ, 290.
 Клобине, фольваркъ, въ Вилкомир. повѣтѣ, 246.
 Клобуце, им., 246.
 Кобринскій повѣтъ, Слонимскаго намѣстничества, 88, 248.
 Кобринъ, им., Литов. губ., 70, 71, 88.
 Ковель, 64, 67, 68.
 Ковельскій округъ, 53.
 — уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
 — повѣтъ, 123, 124.
 Ковна, городъ, 24, 88, 271, 277.
 Ковнинскій повѣтъ, 17.
 Ковшадоль, им. 141.
 Кодень, мѣстечко, Волын. губ., 58.
 Койданово, мѣстечко, Минск. губ., 58, 208.
 Койдановское графство, 209.
 Коляжица, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Колпеница, деревня, Виленской семинаріи, 243.
 Комки, им. въ Мин. губерніи, 245, 246.
 Конская, рѣчка, въ Таврической области, 86.
 Константиновская или Изъяславская губернія, 6.
 Константиновъ, городъ, 6.
 Константинополь, городъ, 56, 58, 59.
 Копискій повѣтъ, 104.
 — уѣздъ, 202.
 Копце, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Корень, мѣст. Мин. губ., 58.
 Корецкій округъ, 39.
 Корець, городъ, Волын. губ., 60, 61, 64, 65.
 Корница, м., 67.
 Королевна, им. въ Вилен. уѣздѣ, 290.
 Корона Польская, Польша, 17, 30.
 Кораль, уѣздный городъ, Новгородско-Сѣверской губерніи 49.
 Коростень, древній городъ, поздне Коростышево, въ Волын. округѣ, описаніе его герба, 81.
 Коростышевъ, мѣстечко Волын. губ., 60, Коростышевъ, 67, Коростишево, древній Коростень, описаніе его герба, 81.
 Корпиловка, земское м., 132.
 Косейскъ, деревня, 228.
 Костеневичи, село, 66.
 Краковское воеводство, 16.
 Краковъ, городъ, 91.

Кракополь, им. на прусской границѣ, 258.
 Красный Боръ, фольваркъ, вилен. канитулы, 289, въ Докшицкомъ уѣздѣ, 290.
 Красный Лѣсъ, село Кіев. губ., 59.
 Кревни, им. Вилкомир. повѣт., при Курляндской границѣ, 245, 246.
 Кременецкій (Кршменецкій) округъ Подольск. губ., 53.
 — повѣтъ, 133—135.
 Кременецъ, городъ, Волын. губ., 60.
 Кринка, селеніе, 75.
 Круки, деревня, 65.
 Крупки, мѣстечко, 57.
 Кубанская линія, 86.
 Кужемчина корчма, 67.
 Кужемчинъ, им. въ Пинск. пов., 259.
 Кульбеже, селеніе, въ Вилен. уѣздѣ, 290.
 Кузьминъ, 68.
 Кузмичи, село, Мин. губ. 58.
 Куневъ, городъ, 9, 17, Волын. губ. 60.
 Курляндія, 75, 76, 242.
 Курляндская губернія, 74 75.
 — граница, 245, 246.
 Курляндское княжество, 246.

Л.

Лабень, мѣстечко, 143.
 Лабунскій уѣздъ, 52.
 Лабунъ, городъ, Волын. губ., 61, 67, 78, его гербъ 80, 135, 182.
 Лагишинъ, им. въ Мин. губ., 254.
 Ладины, им. въ Слоним. пов., 259.
 Лакница, им. Слуц. николаев. монастыря, 214.
 Лебедевичи, им. 227.
 Левковъ, фольваркъ, 291.
 Ленинъ, м. 66.
 Лапичи, им. въ Мин. воеводствѣ, 262.
 Лемешевичи, с., Мин. губ., 61.
 Ленинъ, м. 66.
 Летичевъ, городъ, Подольской губ., 62, 64, 69, 78, описаніе его герба, 83.
 Либава (латыш. Лѣпая, по-русски—Липовъ), городъ, 75, 76.
 Либавская таможня, 75.
 Либавскій портъ, 74.

М.

Ливонія, 300.
 Лида (разсѣка, вырубка), городъ, 88, 100, 104, 105, 270.
 Лидскій повѣтъ, 17, Слонимскаго намѣстничества, 88, 112, 114, 123, 124, 151, 187, 216, 288.
 Лидское училище, 270.
 Липовецкій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Липовець, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, 78, описаніе его герба 82.
 Литва, литов. государство, 6, 23, 26—28, 30, 32, 41, 53, 73, 75, 76, 90, 115, 135, 230, 242, 244, 246, 254, 257, 259—264, 266, 272, 274, 295, 296, 306.
 Литинскій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Литинь, городъ, Брацлав. губ., 62, 78, описаніе его герба, 82.
 Литичевскій округъ, Подольск. губ., 53.
 Литовская губернія, 52—55, 75.
 Литовскій край, 264.
 Лифляндія, 57, 77, 91.
 Личица, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Лишнивецъ, м. 68.
 Ловцевичи, деревня, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Логишинъ, мѣстечко, Мин. губ., 61, 310.
 Лозы, село, Мин. губ., 62.
 Лоевъ, земское м. генералъ-лейтенанта Юдицкаго, 132.
 Лозоватая, село, Брацлав. губ., 69.
 Ломница, село, Минск. губ. 57.
 Лососна, рѣчка, 255.
 Лубно, им., 218.
 Луцкій округъ, 53.
 — повѣтъ, 133—135.
 Лука, деревня Виленской семинаріи, 243.
 Луцкъ, городъ, 64, 65, 68, 134.
 Лучинець, м., Брацлав. губ., 63.
 Лучица, село, 228.
 Лычижевичи, деревня, 228.
 Любашево, с., Минской губ., 61.
 Люблинъ, городъ, 56, 91.
 Любониче, мѣстечко, 132.
 Любякъ, м., Чернигов. губ., 63.
 Людвиполь, м., Волын. губ., 61.
 Люденевичи, деревня, 229.
 Лятеранскій монастырь регулярныхъ канониковъ, 308.

Маковжа, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Максимовичи, селеніе въ Вилен. уѣздѣ, 290.
 Малая Россія (Малороссія), 146.
 Малецкій, 260.
 Манковъ (Манковка), мѣстечко, 62.
 Мариупольскій уѣздъ, Екатеринославской губ., 85.
 Марьяновка, село, Киев. губ., 59.
 Махновка, городъ, Брацлавской губ., 59, — Хмѣльникъ 69, 78, описаніе его герба, 82.
 Махновскій округъ, Брацлавской губ., 53.
 Мационы, войтовство, 258.
 Межирѣчь (Менжириць), м., 65.
 Мелитопольскій округъ, 85.
 Межибожь, м., Подольск. губ., 62.
 Менканы, им., въ Волковыск. пов., 301.
 Мемель, городъ, 91.
 Мильковичи, деревня, 66.
 Минская губернія, 6, 11, 12, 20—22, 34, 36, 41, 42, 44, 45, 47, 51—54, 56—58, 60—63, 65, 67, 70, 77, 78, 89, 130, 140, 142, 146, 149, 153, 157—262, 164, 165, 169, 173, 181, 182, 186, 192, 194, 195, 199, 201, 205, 215, 218, 221, 227, 229, 244, 245, 253, 254, 256, 258, 259, 262, 263, 266, 270, 274, 289, 290, 292, 303, 305.
 Минскій округъ, 42, 52.
 Минское намѣстничество, 22, 42, 44, 78, 293.
 — воеводство, 93, 98—103, 105, 106, 110, 111, 113, 114, 117, 120, 124—126, 131, 135, 137, 138, 141, 146, 148, 150—152, 157, 165, 173, 188—190, 207—210, 213, 214, 229—231, 244, 245, 253, 254, 256—259, 262 364, 266, 267, 271, 274, 289—291.
 Минскъ, городъ, 6, 42, 57, 58, 60—63, 65, 78, его гербъ, 79, 109, 111, 131, 135, 139, 140, 144—146, 150, 156, 157, 186, 188, 189, 192, 195, 201, 209, 227, 263.
 Миратичи, им., въ Новгород. пов., 262.
 Мирополье, м., 67.
 Мирская парафія, 285.
 Митава, городъ, 97.
 Митавица—Большая, с., Волын. губ. 61.
 Михайловка, слобода, Брацлав. губ., 59.
 Михалево, село, Минск. губ., 58, 66.

Михалковичи, селеніе, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Михалполь, м., Подольск. губ., 64.
 Молодзѣ, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Могилевская губернія, 6, 11, 12, 20, 21, 36, 58, 77, 89, 169, 256.
 — казенная палата, 51.
 Могилевское намѣстничество, 6, 22, 68.
 Могилевъ, городъ, на р. Днѣстрѣ, 53, 68—70, 78, описаніе его герба, 82.
 Могильна, деревня, Волын. губ., 58.
 Мозырскій округъ, 6, 39, 42, 228.
 — повѣтъ, 104, 124, 135, 142, 152, 187, 188, 190, 207, 218, 220, 221, 223, 228, 229, 250.
 — уѣздъ, 224.
 Мозырь, городъ, Мин. губ., 42, 52, 58, 63, 66, 78, его гербъ, 80, 157, 187, 228.
 Молдавія, государство, 41.
 Молодечно, м., Мин. губ., 63, Молодечня, 65.
 Молчановъ, село, Брацлав. губ., 69.
 Молявка, деревня, 57.
 Мормоль, деревня, Могилев. губ., 58.
 Морочъ, деревня, Слуц. николаев. м—ря, 214.
 Москва, городъ, 57, 59, 91.
 Московская епархія, 13.
 — вотчина, 35, 36.
 Мосты, м., 288.
 Мотыки, им., въ Завилейск. пов., Мин. губ., 259.
 Мошчище, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Муравъ, м., Брацлав. губ., 63, Мурахва, 69.
 Мутвица, им. въ Мин. воеводствѣ, 266.
 Мядель (Мядзолъ), м., Мин. губ., 79.
 Мязковка, м., Брацлав. губ., 70.
 Мясота, деревня, Мин. губ., 63.

Н.

Нарвская дорога, 57, 91.
 Небышинъ, городъ, 60.
 Ненковичи, им. въ Мин. губерніи, 266.
 Несвижскій замокъ, 111.
 Несвижъ, городъ, 227.
 Негорѣлое, село, Мин. губ., 58.
 Немерченцы, село, Брацлав. губ., 69.
 Немирово, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
 Нерчинскъ, городъ, 48.

Несвижскій округъ, 42.
 — уѣздъ, 52.
 Несвижъ, городъ, 9, 17, 42, 57, въ Минск. губ., 58, 61, 66, 78, его гербъ, 80, 136, 137, 185, м., 214, 221.
 Несолоно, село, Волын. губ., 60.
 Нивы, им., въ Слоним. пов., 257.
 Николаевъ, м., Подольск. губ., 64.
 Новогородокъ, городъ, 88, 271, 276.
 Новгородская епархія (православ.), 13.
 — сѣверская губернія, 20, 49.
 — казенная палата, 51.
 Новгородскій повѣтъ, 146.
 Новгородское воеводство, 17, Новгородское—24, 73, 75, 99, 102, 123, 125, 135, 136, 150, 207, 216, 217, 243, 262, 284, 285, 305, 306.
 — намѣстничество, 77.
 Новгородъ-Волынскій, городъ, его гербъ, 80.
 Новоградоволынскій уѣздъ, 52.
 Новградъ-Волынскій, городъ, въ Волын. намѣстничествѣ, 78.
 Новогроблы, 9, 17.
 Новгородскій уѣздъ, Словимскаго намѣстничества, 88.
 Новое-Хвостово, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
 Новомиргородъ, 61, 62.
 Новомосковскій уѣздъ, Екатеринославской губерніи, 85.
 Новый Константиновъ, м., Брацлав. губ., 69.
 Норочъ, (р?), 9, 17.
 Нурская земля, 17.
 Нѣманъ, (Немонъ, Немень), р. 36, 37, 73, 75, 255, 273.

О.

Обровъ, им. въ Пин. пов., 257, старотрок. бенедиктинъ, 292.
 Овидіополь, городъ, 53, 54.
 Овручскій округъ, 39, 52.
 — монастырь, католическій 48.
 Овручъ, городъ, Волын. губ., 58, 78, 81.
 Одесса, городъ, 53, 54.
 Озаричи, м., Мин. губ., 63.
 Ольшевичи, им., 231, въ Новгород. воеводствѣ, 262.

Ольгопольскій уѣздъ, Вознесенской губ., 85.
Ополе, им., въ Пинск. повѣтѣ, 244.
Ополинъ, мѣстечко, 49.
Опочка, городъ, 56, 91.
Орловская губернія, 49.
— округъ, 202.
Оршанскій повѣтъ, 89, 103, 105, 114, 117, 124, 135, 146, 173, 188, 203, 207, 213, 263, 274, 275.
Осовъ, село, 67.
Острогъ, городъ, Волын. губ., 60, 67, 78, его гербъ, 80.
Острожскій уѣздъ, 52.
Отмытъ, фольваркъ, вишневской плебаніи, 291.
Ошмянскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
— повѣтъ, 123, 135, 136, 146, 173, 188, 258, 264.
Ошмяны, городъ, 88.

П.

Палангенъ, городъ, 73, Полангенъ 74.
Парижъ, городъ, 96.
Париче, мѣстечко, 132.
Пасика, деревня, 66.
Пелымъ, городъ, 48.
Пензенская губернія, 49.
Перегакъ, им. въ Мин. губерніи, 254.
Першая, м., 291.
Пески, им. въ Слоним. пов., 254.
Петербургъ, столица, 185, 186, 191.
Петриковъ, м., 66.
Петровская крѣпость, въ Екатеринославской губерніи, 86.
Пиково, м., Брацлав. губ., 69.
Пилява, м., Брацлав. губ., 62.
Пинскій округъ, 39, 42, 227.
— повѣтъ, 124, 135, 139, 142—148, 155, 191, 207, 215, 226, 230, 244, 254, 256, 256, 266, 271, 292, 310.
Пинскъ, городъ, 9, 17, 42, 52, 53, Мин. губ., 61, 67, 78, его гербъ, 80, 144, 148, 155, 156, 191, 215, 216, 244, 266, 292, 311, 313.
Пищаль, деревня въ Оршан. пов., 203.
Плесковъ, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
Плескуновъ, им. въ Полоц. воеводствѣ, 274.

Плещаны, деревни, въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Плещеница, мѣстечко, 60, 65.
Плоскинъ, с., Мин. губ., 61.
Поболовъ, м., 66, земское, 132.
Погостъ, м., 66, им. 230.
Подляхія, Подляшье, 73.
Подляхское воеводство, 75.
Подолія, російская область, 83.
Подольская губернія, 41, 52—54, 56, 57, 60—64, 68, 70, 74, 78, 312.
Подольскій округъ, 82.
Подольское воеводство, 6.
— намѣстничество, 78.
Полангенская таможня, 75.
Полангенъ, м. 73—75.
Поленичинцы, село, Кіев. губ., 59.
Полонное, городъ, 8, 11, 159, 181, 182.
Полоцкая губернія, 6, 11, 12, 20—22, 36, 39, 75, 77, 256.
— казенная палата 51, 60.
Полоцкій повѣтъ, 112.
Полоцкое воеводство, 6, 16, 101, 114, 116, 123, 125, 135, 141, 146, 207, 210, 264, 274, 275.
— намѣстничество, 6, 22, 35.
Полоцкъ, городъ, 60, 61, 65.
Польская республика, 1—5, 9, 24—26, 38.
Польскій край, 263.
Польское королевство, 16, 17.
Польша, польское государство, республика, 3, 9, 11, 18, 19, 21, 26, 28—30, 35, 37, 44, 47, 48, 71, 73, 76, 84, 86, 90, 93, 94, 108, 155, 197, 115, 230, 231, 233, 244, 246, 254, 256, 257, 259, 260, 263, 266, 272, 274.
Поморщизна, им., 291.
Поневѣжъ, городъ, 88.
Порта Оттоманская, Турецкая имперія 3.
Порѣчье, м., Мин. губ., 63.
Поставскій округъ, 42.
Поставы, мѣстечко, 42, 65, Поставъ, его гербъ, 78, 79, 139, 212.
Прелайскій дворъ, 307.
Припять, р. 80.
Присеповка, сельце, Подольск. губ., 64.
Прозорки, мѣстечко, 60, 65.
Проскуровскій округъ, Подольск. губ., 53.

Проскуровъ, городъ, Подольской губ., 64, 78, описаніе его герба, 83.
 Прудки, селеніе въ Докшицк. уѣздѣ, 290.
 Пружанскій уѣздъ, Слонимскаго намѣстничества, 88.
 Пружаны, городъ, 88.
 Пруссія, 91.
 Прусская граница, 258.
 Прусское королевство, 73.
 Псковъ, городъ, 56, 91.
 Пулина, село, Волын. губ., 60.
 Пуня, м., 75.
 Пуховичи, мѣстечко, 52.
 — деревня Слуц. Николаев. м-ря, 214.
 Пѣшковъ, им. въ Пин. пов., 271.
 Пятигорскій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Пятигоръ, городъ, Брацлав. губ., 69, 78, описаніе его герба, 82.
 Пятки, 67.

Р.

Радомысль, 67, 78, городъ, описаніе его герба, 81.
 Радомысльскій округъ, 39, 52.
 Радошковская ратуша, 293.
 Рай-городокъ, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
 Раковъ, им., 291.
 Рафайловка, м., 68.
 Ревельская губернія, 76.
 Рига, городъ, 76, 79, 91.
 Риды, фольваркъ, 201.
 Рижская губернія, 74, 75, 76.
 Ровенскій округъ, 39, 53.
 Ровно, городъ, 65, 67, 78, описаніе его герба, 80.
 Рогачевскій повѣтъ, 142.
 Рогачевъ, городъ, Могилев. губ., 58, 66.
 Радошковици, м., Мин. губ. 63.
 Рожерсонъ, лейбъ-медикъ, 291.
 Розненна, городъ, 38.
 Романовъ, м., 66.
 Россіены, городъ, 88.
 Россійская Имперія, 6, 8—11, 13, 17, 19—21, 31, 39, 46, 47, 55, 73, 74, 79, 80, 81, 83, 84, 133, 135, 145, 144, 146, 169, 182, 186, 192, 203, 258, 262.
 — держава, 47, 73, 160, 161.

Россіенскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич. 88.
 Россія, 1—4, 8, 9, 12, 18, 19, 27, 30, 47, 98, 109, 110, 117, 132, 133, 135, 136, 147, 150, 151, 159, 160, 166, 176, 182, 214, 228, 245, 249, 299.
 Рахманово, мѣстечко, Подольск. губ., 60.
 Русское воеводство, 47.
 Рѣчица, мѣстечко, 132, 195, 196.
 Рѣчицкій повѣтъ, 124, 131, 132, 135, 137, 140, 141—144, 148, Минской губерніи 149, 153, 154, 180, 201.
 — край, 137.
 — повѣтъ, 158—162, 184, 185, 190, 192.
 Рѣчь-Посполитая, Польская республика, Польша, 8, 9, 13, Яснѣйшая, 15—20, 84, 94—99, 110.
 Рязанская губернія, 49.

С.

Саксонія, 91.
 Самогиція, (Самогитія), тоже что Жамойть, Жамойтская земля, Жамойтское княжество 27, 75.
 Сандомиръ, городъ, 91.
 Санкт-Петербургская губернія, 57, 70, 91.
 Санкт-Петербургъ, городъ, 56, 58, 74, 91.
 Сарковщизна, фольваркъ, 291.
 Сарны, село, Вилен. губ., 61.
 Свислочи, м., Мин. губ., 62, им., 231.
 Свисловичъ, р., 52, 75.
 Своротва, им., въ Новгород. воеводствѣ, 262.
 Сейвы, староство, 230.
 Селенгинскъ, городъ, 48.
 Селище, фольваркъ, 291.
 Семигалия Жмудъ, Литва, 9, 17, 65.
 Семигастецъ, село, 67.
 Семково, 144.
 Сендомирское воеводство, 16.
 Сендомиръ, городъ, 56.
 Серединцы, с., Волын. губ., 61.
 Симбирская губернія, 49.
 Синсила, деревня, Мин. губ., 62.
 Сияявка, с., Мин. губ., 61.
 Сиренчаны, им., въ Ошмян. повѣтѣ, 264.
 Ситицкъ, деревня, Мин. губ., 61.

Сквирскій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Сквира, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, 78, описаніе его герба, 82.
 Скородное, село Мин. губ., 58.
 Слаутъ, м., Волын. губ., 61.
 Слобода, село, 66.
 Слонимская губернія, 72, 73, 76, 88—90, 309.
 Слонимскій уѣздъ, Слонимскаго намѣстничества, 88.
 — округъ, 88.
 — повѣтъ, 124, 125, 146, 231, 254, 257, 259.
 Слонимское намѣстничество, 44, 88.
 Слонимъ, городъ, 58, 72, 73, 88, 89, 91.
 Слуцкій монастырь, (православный), 12, троицкій, 214.
 — округъ, 42.
 — повѣтъ, 211.
 — уѣздъ, 52.
 Слуцкъ, городъ, 42, 66, 78, его гербъ 80, 146.
 Случь, р., 52, 81.
 Случорѣцкій повѣтъ, 135, 136, 146, 196, 207, 212, 214.
 Смеловичи, м., Мин. губ., 62.
 Смолевичи, мѣстечко, Минск. губ., 57.
 Смоленское воеводство, 103, 104, 123, 124, 190.
 Сморгонь, мѣстечко, 50.
 Смоленскъ, городъ, 48.
 Соколовъ, мѣстечко Волын. губ., 60.
 Ставное, им., Слуц. Николаев. монастыря 214.
 Старынки, деревня, 291.
 Стайшня, селеніе въ Самогитіи, 75.
 Станице, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
 Старобинъ, Мин. губ., 52.
 Стародубовскій повѣтъ, 112, 114, 116, 123, 124.
 Старокопанинскій округъ, Подольск. губ. 53.
 Старокопаниновъ, городъ, Брацлавскаго намѣстничества 78, описаніе его герба, 83.
 Старотрокскій бенедиктинскій мужской монастырь, 292.
 Старый Константиновъ, городъ, Подольской губ., 61, 68.
 Столинъ, м., Мин. губ., 61, 66.
 Столпы, селеніе, 9, 17, мѣстечко, Минской губ., 58.
 Стрешинъ, земское м., 132.
 Стрыголово, м., 66.
 Студеница, м., Подольск. губ., 64.
 Суденецъ, сѣленіе въ Вилен. уѣздѣ, 290.

Супрасль, рѣчка, 255.
 Суражскій округъ, Полоцкаго намѣстнич., 35.
 Суховичи, село, Мин. губ., 58. 63.
 Сушно, село, 67.

Т.

Таврическая область, 20, 70, 84—87, Таврицкая—306.
 Тамбовская губернія, 49.
 Тежи, деревня, Мин. губ., 62.
 Тельши, городъ, «Тельше», 88.
 Тельшевскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич., 88.
 Тетерева, р., 52.
 Теофіополь, м., Подольской губ., 64, Теофіополь, 68, 69.
 Тильзитъ, прусскій городъ, 75.
 Тимоновичи, м., 66.
 Тобольская губернія, 49.
 Тобольскъ, городъ, 48.
 Толочманы, им., въ Волковыск. пов., 26.
 Толкачевичи, им., 231.
 Толочинъ, городъ, 57.
 Томачъ, село, 62.
 Томашполь, мѣстечко, Брацлав. губ., 59.
 Трасевичи, фольв. въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
 Троки, городъ, 88.
 Тростенецъ, м., Брацлав., губ., 69.
 Троцкій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
 Троцкое воеводство, 17, 24, 123, 124.
 Трояновъ, м., 67.
 Трусевичи, фольв. Вилен. капитулы, 289.
 Тульская губернія, 6, 12, малороссійская—51.
 Тульчинскій округъ, Брацлав. губ., 53.
 Тульчинъ, городъ, Брацлав. губ., 59, 69, Тульчинъ, 78, описаніе его герба, 81, 306.
 Туровичи, деревня, 228.
 Туровъ, м., 67.
 Турція, турец. имперія, 4.

У.

Уженская область, 49.
 Узлы, м., 302.
 Уманецъ, городъ, Подольск. губ., 63.

Уманскій уѣздъ, Вознесенской губерніи, 85.
Упитскій уѣздъ, Виленскаго намѣстничества, 88.
— округъ, 88.
— повѣтъ, 123, 124.
Урѣчье, м., 66.
Уснарь, им., 250.
Устюжская область, 49.
Уша, фольваркъ, 208, 209.
— округъ, 275.
Ушица, м., Подольск. губ., при р. Днѣпрѣ, 53,
78, описаніе его герба 83.
Ушицкій округъ, Подольск. губ., 53.

Ф.

Французское королевство, 9.

Х.

Хайнокіе, м., 63.
Хайно, деревня, 228.
Харьковская губерніи, 22.
Хелмечъ, земское м., 132.
Херсонскій уѣздъ въ Вознесенской губ., 85—87.
Херсонъ, городъ, 86.
Хетиницы, с., Мин. губ., 61.
Хлѣвно, 154.
Хмаринъ городъ, м., Мин. губ., 63.
Хмѣльникъ, городъ, Брацлав. губ., 69, 78, опи-
саніе его герба, 82.
Хмѣльницкій округъ, Брацлав. губ., 53.
Хадчарцицы, им., 185.
Холмская земля, 16.
Холмское воеводство, 41, 47.
Хороща, графство, 255.
Храмполь, м., Подольск. губ., 68.
Хронва, селеніе въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Худоровка—Виленка, фунд. фольв., вилен. мо-
нахинъ визитокъ, въ Ошмян. пов., 138.

Ц.

Царское село, 20.
Царьградская дорога, 62.
Царь-Градъ, 62.
Цигановъ, селеніе въ Вилен. уѣздѣ, 290.

Цихиниче, земское м., 132.
Цно, селеніе, въ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Цыбулевка, село. Брацлав. губ., 70.

Ч.

Чановичи, им., въ Мин. воеводствѣ, 262.
Череневцы, им., 252.
Черенки, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.
Черепешинская корчма, Брацлав. губ., 59.
Черневъ, селеніе, Докшиц. уѣзда, 290.
Чернеховка, мѣстечко, Волын. губ., 58.
Черниговская губерніи, 6, 11, 12, 20, 58, 63.
— казенная палата, 51.
Черниговское намѣстничество, 77.
Черниговъ, городъ, 62, 63.
Черская земля, 16.
Черное море, 79.
Черчежи, околица, 155.
Чудновскій округъ, 52.
Чудновъ, городъ, 67, 78. описаніе его герба, 81.

Ш.

Шавельская экономія, 70, 71.
Шавельскій уѣздъ, Виленскаго намѣстнич., 88.
Шавли, м., 70, 71, 88.
Шавлиха, мѣстечко, 62.
Шичи, село 228.
Шипиловичи, деревня, Слуц. николаев. м-ря, 214.
Шипины, село, 66.
Шпиково, село, Брацлав. губ., 63.

Щ.

Щербиче, съ Бобруйск. уѣздѣ, 290.
Щучинъ, м., 284.

Ю.

Юрбургская таможня, 75.
Юрборское староство, 71.

Юрбургъ (морской городъ, крѣпость), 75, Юр-
бургъ, 273.

Юрковичи, селеніе въ Бобруйскомъ уѣздѣ, 290.

Юрше, селеніе въ Докшиц. уѣздѣ, 290.

Юхновна, деревня, Минск. губ., 57.

Я.

Яруга, м., Брацлав. губ., 70.

Якутскъ, городъ, 48.

Яминскъ, деревня Слуц. николаев. м-ря, 214.

Ямполь, городъ, 53, 59, Подольск. губ., 64, Ям-
поль, 67, 69, 70, 72, на Днѣстрѣ, опи-
саніе его герба, 82, 83.

Ямпольскій округъ, Подольск. губ., 53.

Яновщина, им. въ Гроднен. пов., 231.

Ярославская вотчина, 35, 36.

Ярышево, м., 68.

Яссы, городъ, 23.

Ш.

ПРЕДМЕТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ

А.

Архивъ, Литовскій трибунальній, въ неустройствѣ, 268, 269.

Ассигнаціи, бумажки, бумажныя деньги, Россійскія, о введеніи ихъ въ Литву, 38.

В.

Визитки виленскія, католич. монахини, 138.

Войска російскія 3, 31, 33.

Вѣра греческая, православная, 4, Православіе, 8, 9.

Г.

Генераль-Прокуроръ, 6, 12.

Гербы городовъ губерній: Мин., Волын., Брацлавской и Подольской, 78.

Герольдія, 6, 12.

Д.

Древляне, древне-славянское племя въ Волынскомъ округѣ, 81.

Е.

Евреи, еврейскія общества 10, въ земляхъ, присоединенныхъ отъ Польши къ Россіи, 20—22, 43, 77, 78.

Епископъ переяславскій и архимандритъ Слуцкій, подданный російскій 4.

И.

Имѣнія—поіезуитскія и поляковъ-мятежниковъ, 45, 46.

К.

Коллегія Военная, военное управленіе, 14, 35, 36.

Карты, игральныя, 279, 280.

Конфедерація Варшавская (3-го мая 1891 г.), 5, вольная 15, вольная Минскаго воеводства, 93, 103, 105 109, Гродненская, 127—129, Вольная в. кн., Л-го 121—123, Волынская 134, Тарговицкая, 164, 285.

Король Пруссій, 16—20.

Корпуса Егерскіе, Россійскихъ войскъ: бѣлорусскій, екатеринославскій, эстляндскій, лифляндскій, финляндскій 21.

М.

Манифестъ, обнародованіе воли Россійской Императрицы, 8, 11, 13, 20, 23, 34, 35, 46, 47, 72, 73.

Министръ полномочный Россійской императрицы, 1—5, 9, 41.

Монархія, единоличное управленіе государствомъ, 2, Россійская 13.

Монастыри, церкви, православныя, 12, 13 и католическіе 35, 40.

Монета, польская и руссійская, 38, 39, 75, 125, 126, 128, 129, 145, 202, 208.

Н.

Народъ татарскій на Литвѣ, 30.

О.

Области, географическіе раіоны 7, 8, 11, Литовскія 30, 34.

П.

Пакты конвентовъ, пункты постановленій, 3.

Палата Сеймовая, совѣщательный кабинетъ, 2.

Пилипоны, менонисты, 238.

Полки Россійскихъ войскъ: карабинерныя: московскій, ингерманландскій, рижскій, рязанскій, ямбургскій, ростовскій, нарвскій, каргопольскій; драгунскіе: с.-петербург-

скій, смоленскій, кивбурнскій, астраханскій, псковскій, владимірскій, новгородскій и таганрогскій, 21, 36.

Почта въ Вел. Княж. Литовскомъ 56—70.

Право эмфитевтическое, 20.

Православіе (тоже греческая, православная вѣра), 8.

Р.

Римско-католическая церковь (костелъ), 18, 19, 54, 55.

С.

Сборы—чоповый, сосовый и консумпційный, 265, 266, 277—8, 278, 279.

Сеймъ, варшавской конфедераціи, «skonfederovannyj», 2.

Скарбовая коммисія, казначейство Польши, 3.

Скипетръ, знакъ, символъ Царской власти, 1, императорскій 7, скипетръ, Россійской имперіи, 9, 34.

Соль, какъ предметъ народнаго продовольствія, 52—54.

Т.

Табакъ, торговля имъ и подать съ него, 269, вольная продажа его, 271.

Таможни, 7, портовые 74—76.

Типографіи Литовскія 29.

Ф.

Флоты руссійскіе: черноморскій—корабельный и гребной на Балтійскомъ морѣ—корабельный и галерный, 22.

Ц.

Церковь Православная, Всероссійская, 40, 89.

Ш.

Школы піарскія, монастырскія 7, 28, 29.